ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཏུ་རྒྱན་པ།

སྒྲུབས་བཅུ་བདུན་པ།

ཚོགས་དུས་གསུམ་པ།

གྲོས་ཚོགས་ལས་རིམ་གསར་ཤོག

བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༢༧༠༩ བྱི་ལོ་ ༢༨ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༨ ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ བྱི་ ༦ ཚེས་ ༢༡

རྒྱལ་སྤྱི་ཚོགས་ཆུང་།

རྒྱལ་སྤྱི་པ།

བདེ་ཆེན་མཚོ་མོ།

གསར་འགོད་པ།

བློ་བཟང་མཚོ་མོ།

ཕུན་ཚོགས་འབྱོར་རྒྱས།

ཚོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ།

ཡོན་ཏན་དབང་ཕྱུག

བྱམས་པ་བློ་བཟང་།

རྡ་མཁྱེན་མཚོ།

བྱམས་པ་ཆོས་འཇོམས།

ཀོ་ལུ་ཏར་འགོད་འཛུག་པ།

བློ་བཟང་མཚོ་མོ།

ཕུན་ཚོགས་འབྱོར་རྒྱས།

ཚོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ།

Tibetan Parliament-in-Exile,
Central Tibetan Administration,
Gangchen Kyishong, Kangra
Dharamsala-176215, H.P. INDIA
Ph. :+91 1892 222481
Fax : +91 1892 224593

Web:
www.chithu.org
www.tibetanparliament.org

དཀར་ཆག

ཨང་།	གནད་དོན།	ཤོག་གྲངས།
	ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༧ ཉིན་གྱི་ཐུན་ ༧ པོ།	
༧	ཚོགས་འདུ་དབུ་འཛུགས་ཀྱི་གསལ་བསྒྲགས་དང་། བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་གྲྭ།	༧"""༧
༢	ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གི་ཚོགས་འདུ་དབུ་འཛུགས་ཀྱི་གསུང་བཤད།	༢"""ཅ
༣	ཚོགས་གཙོའི་ལས་ཚན་དང་། ལས་རིམ་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་མི་བསྐོ་གཞག	༤"""༤
ཅ	བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ངོ་བྱག་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གྱིས་ཚོད་གྱིས་འཛིན། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༣ པ།	༨"""༥
༤	གོང་གསལ་གཞུང་འབྲེལ་གྱིས་ཚོད་གྱིས་འཛིན་ཐོག་བཀོ་གླེང།	༤"""༢ཅ
	ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༧ ཉིན་གྱི་ཐུན་ ༢ པ།	
༨	ས་མ་ཐུང་གོང་གསལ་གཞུང་འབྲེལ་གྱིས་ཚོད་གྱིས་འཛིན་ཐོག་བཀོ་གླེང།	༢༤"""ཅ༤
	ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༧ ཉིན་གྱི་ཐུན་ ༣ པ།	
༩	དབལ་ལྡན་དབལ་འབྱོར་བཀའ་བློན་མཆོག་གི་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༢"""༢༣ ལོའི་སྟོན་ཕྱིས་འགོད་འབྲལ་གྱི་གསུང་བཤད། ཡིག་ཆ་ཨང་ ཅ པ།	ཅ༨"""༥༣
༡	ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༢"""༢༣ ལོའི་སྟོན་ཕྱིས་ཚོད་དཔག་འཆར་ཕྱིས་ཚོགས་ཆུང་གི་སྒྲུན་ཐོ་སྒྲུན་སྒྲོན། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༥ པ།	༥ཅ"""༨ཅ
ཅ	གཞུང་འབྲེལ་གྱིས་འཆར། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༨ པ།	༢༠"""༢༠
	ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༢ ཉིན་གྱི་ཐུན་ ༧ པོ།	
༧༠	ས་མ་ཐུང་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ངོ་བྱག་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གྱིས་ཚོད་གྱིས་འཆར་ཐོག་བཀོ་གླེང། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༣ པ།	༢༧"""༧༠༠
	ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༢ ཉིན་གྱི་ཐུན་ ༢ པ།	
༧༧	ས་མ་ཐུང་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ངོ་བྱག་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གྱིས་ཚོད་གྱིས་འཆར་ཐོག་བཀོ་གླེང། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༣ པ།	༧༠༧"""༧༧ཅ
༧༢	དབལ་ལྡན་དབལ་འབྱོར་བཀའ་བློན་མཆོག་གི་སྟོན་ཕྱིས་གསུང་བཤད་དང་། སྟོན་ཕྱིས་ཚོད་དཔག་འཆར་ཕྱིས་ཚོགས་ཆུང་གི་སྒྲུན་ཐོ་བཅས་སྒྲུན་སྒྲོན་ཞིན་པར་གྱི་ཡོངས་བགྱི་གླེང། ཡིག་ཆ་ཨང་ ཅ པ་དང་། ༥ པ།	༧༧༨"""༧༢༧
	ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༢ ཉིན་གྱི་ཐུན་ ༣ པ།	
༧༣	ས་མ་ཐུང་དབལ་ལྡན་དབལ་འབྱོར་བཀའ་བློན་མཆོག་གི་སྟོན་ཕྱིས་གསུང་བཤད་དང་། སྟོན་ཕྱིས་ཚོད་དཔག་འཆར་ཕྱིས་ཚོགས་ཆུང་གི་སྒྲུན་ཐོ་བཅས་སྒྲུན་སྒྲོན་ཞིན་པར་གྱི་ཡོངས་བགྱི་གླེང། ཡིག་ཆ་ཨང་ ཅ པ་དང་། ༥ པ།	༧༢༢"""༧ཅ༢

༼༢། །བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༢༠᜹᜹ རབ་གནས་ཆུ་སྦྲུག་བོད་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༤ ཕྱི་ལོ་ ༢༠᜹᜹ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༧ རེས་གཟའ་ཟླ་བའི་སྤྱི་དོན་ཕྱག་ཚོད་ ᜹:ᜳᜰ ཐོག་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གསུམ་པ་དབུ་འཛུགས་གནང།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཆོག་ནས།

དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་དང་པོ། ཚོགས་འདུ་དབུ་འཛུགས་ཀྱི་གསལ་བསྒྲགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གསུམ་པ་དབུ་འཛུགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་གཉིས་པ། བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་གྲྭ་འབྱུལ་རྒྱུ་ཡིན།

བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་གྲྭ།

སྲི་ཞིའི་ཕན་བདེའི་འདོད་རྒྱ་འབྱུང་བའི་གཏེར།
ཐུབ་བསྟན་བསམ་འཕེལ་ནོར་བུའི་འོད་སྣང་འབར།
བསྟན་འཛིན་ནོར་འཛིན་རྒྱ་ཆེར་སྐྱོང་བའི་མགོན།
འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རོལ་མཆོ་རྒྱས།
རྣ་རྡོའི་ཁམས་སུ་བརྟན་པས་ཕྱོགས་ཀུན་བྱམས་བཅོས་སྐྱོང་།
གནམ་བསྐོས་དགའ་བ་བརྒྱ་ལྷན་དབུ་འཕར་དགུང་ལ་རེག
ཕུན་ཚོགས་སྟེ་བཞིའི་མངའ་ཐང་རྒྱས།
བོད་ལྗོངས་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ཁྱོན་ལ་བདེ་སྐྱིད་རྡོགས་ལྷན་གསར་པས་ཁྱབ།
ཆོས་སྲིད་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་དར།
ཐུབ་བསྟན་ཕྱོགས་བཅུར་རྒྱས་པས་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་སྐྱེ་རྒྱ་ཞི་བདེའི་དཔལ་ལ་སྨོན།
བོད་ལྗོངས་བསྟན་འཛིན་དགེ་མཚན་ཉི་འོད་ཀྱིས།
བཀྲ་ཤིས་འོད་སྣང་འབྱམ་དུ་འཕྲོ་བའི་གཟིས།
ནག་ཕྱོགས་ཐུན་པའི་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཆོག་ནས།

དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་གསུམ་པ། ཚོགས་གཙོའི་ཚོགས་འདུ་དབུ་འཛུགས་ཀྱི་གསུང་བཤད།

སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་དུས་གསུམ་པའི་ཐོག་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག་གི་ཚོགས་འདུ་དབུ་འཛུགས་ཀྱི་གསུང་བཤད།

།ལྷུར་བཅས་སྲིད་ཞིའི་གཙུག་རྒྱན་ཁམས་གསུམ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་བླ་ན་མེད་པའི་དབུ་ཁྲིད་སྤྱི་ནོར་ལགོང་པ་ལྷས་བསྟན་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་སྐོ་གསུམ་གུས་ཕྱག་སྟོན་དུ་ཕུལ་བའི་ཐོག་ནས། དེ་རིང་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གསུམ་པའི་ཐོག་ལ་ཝེབས་མཁན་དཔལ་ལྡན་གྲིང་སྐྱོང་མཆོག་དང་། དཔལ་ལྡན་བཀའ་བློན་

རྣམ་པ། དབལ་ལྡན་ཆོས་གས་གཙོ་གཞོན་པས་དབུས་པའི་བཀུར་འོས་བློས་ཆོས་ཀྱི་འཕྲས་མི་རྣམ་པ་ཚང་མར་ཐོག་མར་ཆོས་གཙོས་མཛད་འཁོར་ལྡན་པའི་ཐོག་ནས་འཚམས་འདྲི་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དཔེས་ཉིན་གཉིས་ཀྱི་སྔོན་ལ་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་གྲོས་ཆོས་ཆོས་དུས་གཉིས་པའི་ལས་རིམ་བསྐྱེངས་ཚར་ཙམ་རེད། རྒྱ་བའི་དེའི་ནང་ལ་བོད་ནང་གི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཐོག་ང་ཆོས་གང་ལ་གང་འཚམ་བགྲོ་གླེང་ཕྱུགས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། དཔལ་ཡིན་ནའང་བོད་ནང་གི་ཇ་དྲག་གནས་སྟངས་དེ་ཆུ་མཐུད་ནས་གནས་བཞིན་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་གི་ཐོག་ཉམས་ཆག་ཕྱུགས་ཆེན་པོ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ། དེ་བཞིན་བོད་བརྒྱད་ནང་བསྟན་གྱང་གོ་ཅན་དུ་བསྐྱར་རྒྱུ་ཡིན་ཟེར་ནས། ཆོས་ལུགས་ཐོག་ལ་ཆ་ཅང་ཉིན་ཁ་དང་ཇ་དྲག་ཚབས་ཆེན་འགྲོ་བཞིན་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ལ་ངོས་འཛིན་ཞུ་བཞིན་ཡོད།

དེ་རིང་གྲོས་ཆོས་ཆོས་དུས་གསུམ་པའི་ཐོག་ལའང་ལས་རིམ་རིམ་པས་ཟེབས་ཡོང་གི་ཡོད་རེད། གཙོ་བོ་ང་ཆོ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྐྱབས་བཅོལ་བའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། ༢གོང་ས་༢སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་དགུང་ལོ་ ༡༧ ནས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐུགས་འགན་བཞེས་ནས། ད་ལྟ་བར་དུ་བོད་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་རེ་བའི་བློ་བང་མེག་འབུར་གཏད་ས་ཞིག་༢སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་ཁོང་ཉིད་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། ཁོང་གི་མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་དང་བཀའ་དྲིན་ཉམ་གཅིག་ལ་བརྟེན་ནས། ང་ཚོའི་བཙན་བྱོལ་གྱི་སྲིག་འཛིན་གས་འདི་ཐོག་མར་ཉིད་ནས་མང་གཙོ་ཅན་དུ་བསྐྱར་བ། དེ་ནས་ང་ཚོས་ཡོངས་གྲགས་སུ་༢གོང་ས་༢སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་མང་གཙོ་གསོལ་རས་གནང་བ་རེད་ཟེར་ནས། ཕྱི་ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༢ ནས་ནས་རྒྱུན་དུ་ང་ཚོས་དུས་དབྱར་སྟོང་བཅི་ཞུས་པ་དེ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། རྒྱ་བའི་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ལ་ཐད་ཀའི་མང་གཙོ་དང་། སྐུ་ཚབ་ཀྱི་མང་གཙོ། དེ་འདྲ་བཤད་སྒྲོལ་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་གྲོས་ཆོས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་དང་། སྲིད་འཛིན་གྱི་ལམ་ལུགས། དེ་འདའི་ཐོག་ནས་ངོས་འཛིན་བྱེད་སྟངས་མི་འདྲ་བ་རྒྱལ་སྲིའི་མང་གཙོའི་འཚེལ་རིམ་ནང་ལ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང་། ང་ཚོ་སྐྱབས་བཅོལ་བའི་གནས་སྟངས་ཤིག་གི་ཐོག་ནས་དེ་ཚོ་ཚང་མ་ནས་ལེགས་ཆ་ལེན་པའི་ཐོག་ནས་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ཤིག་ཆགས་བསྡད་པ་དེ་ཕལ་ཆེར་གསལ་པོ་རེད་འདུག དེ་ཡིན་དུས་ང་ཚོའི་མང་གཙོ་དབྱ་བརྒྱས་ནས་བ་ལྟ་བར་དུ་བོ་ ༥༠ ལྷག་ཙམ་ཕྱིན་ཡོད་པ་རེད། ལུང་པ་འགལ་ཤས་ཀྱི་མང་གཙོ་གསར་པ་ང་ཚོ་ལས་གཞོན་པ་འདུ་བོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་རེད། གཙོ་བོ་མང་གཙོའི་ནང་ལ་ལོ་བཅུ་ཕྲག་རྒྱག་རྒྱས་ཏུ་ལས་གང་ལ་གང་འཚམ་ཆགས་པ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ང་ཚོའི་མང་ཆོགས་ཀྱིས་འོས་བསྡུ་བྱས་པའི་འཕྲས་མི་རྣམ་པ་ཡིན་ནའང་། མང་གཙོའི་ལྷ་གྲབ་སེམས་ལ་ངེས་དགོས་པ་ཞིག་དང་། གཞི་རིམ་མང་ཆོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་། མང་གཙོའི་ཐོག་ལ་བསམ་བློ་དང་། བསམ་ཚུལ་འདོན་ཐུགས་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་དུས་རྒྱུན་དུ་དུ་དུང་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ཐུབ་དགོས་པ་དེ་གནད་འགག་ཆེན་པོ་རེད་འདུག དེ་གཅིག་ཞུ་འདོད་བྱུང་།

དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་མང་གཙོའི་སྲིག་འཛིན་གས་འདི་གཞི་འཛིན་ས་དེ་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེའི་ནང་ལ་ང་ཚོར་འགན་དབང་བསྐྱར་བ་དེ། ང་ཚོའི་སྲིག་འཛིན་ཀྱི་ལས་དོན་བྱེད་ཐུགས་དེ། གཙོ་བོ་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ལ་ཐབས། དེ་ནས་བཙན་བྱོལ་སྲི་ཚོགས་བདེ་ཐབས། གནས་སྐབས་སུ་བོད་ནང་གི་བོད་མི་དེ་ཚོ་དཀའ་ངལ་ལས་སྐྱོབ་ཐབས་དང་། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་ཐོག་ལ་ཞུ་སྐུལ་དང་། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་གྲོང་སློང་ཞུ་ཐུབ་དགོས་པ། བཙན་བྱོལ་སྲི་ཚོགས་འདི་ཡིན་ནའང་འདྲ་མཉམ་དང་། དབལ་འབྱོར་ལ་ཁེ་ཕན་ཡོད་ནའང་སྲི་སྟོམས་ཡོང་ཐུབ་པར། སྲིད་བྱུས་འཛིན་ཐུབ་དགོས་རྒྱུ། གཙོ་བོ་ང་ཚོར་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བསྐྱར་བའི་འགན་དབང་

དེ་ཚོ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་ལག་བསྟར་ཞུ་ཐུབ་དགོས་པ་དེ། འདིར་བཞུགས་མཁན་བཀྲར་ཁོས་རྣམ་པ་ཚང་མས་དགོངས་པར་འཛིན་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག དེ་གཅིག་ཞུ་འདོད་བྱུང།

དེ་ནས་དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་ལྟ་བུ་མཚོན་པ་ཡིན་ན། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ལ་ང་བྱག་གི་གྲོས་ཚོད་གྲོས་འཛིན་འཕར་ཞིག་འཛིན་ཡོད། ཕྱི་བཏང་འདས་པའི་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༧ ནང་ལ་འཛམ་གླིང་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱིས་ཁོར་ཡུག་གོ་ལའི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་ ༢༨ པ་དེ་སི་ཁོ་ཏེ་ལན་ཀྱི་ས་གནས་ཐྲི་ལ་སི་ཐ་ཁྲོའི་གྲོང་ཁྱེར་ལ་ཚོགས་ཡོད་པ་རེད། ཐུབས་དེ་དུས་ང་ཚོའི་ཐྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་མི་སྦ་དང། དེ་བཞིན་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་ཁག་གིས་པར་བཅར་ནས། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་ཐོག་ལ་གང་ལ་གང་འཚམ་གོ་རྟོགས་སྟེལ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། དེ་རིང་འདིའི་ཐོག་ལ་གྲོས་ཚོད་དེ་བསྡམས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༤ ནས་བོད་ཀྱི་ང་བྱག་གནས་སྟངས་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་གྲོས་ཚོད་རིམ་པ་འཛུར་བསྡད་ཡོད་རེད། ཉིན་གཉིས་སྟོན་ལ་གྲོས་ཚོགས་གཉིས་པ་འཚར་ཅམ་ཡིན་དུས། དེའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་གདུང་སེམས་པ་མཉམ་བསྐྱེད་ཀྱི་གྲོས་ཚོད་ཐོག་ལ་བགྲོ་གྲྭ་ཞིག་ཡོད་པ་བསྡུར་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་བོད་ནང་གི་ང་བྱག་གནས་སྟངས་ཐོག་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་ཀྱི་གྲོས་ཚོད་ཐོག་ལ་བགྲོ་ཐུབ་ཅིག་ཡོད་དེ། ཁོ་ཚོ་ཀྱང་ཁོ་ཚོ་ཡོད་ཀྱི་ཐོག་ལ་གྲོས་ཚོད་ཅིག་འཛུགས་ནས་ལག་ཤེས་ལོག་བྱུང་བ་ནང་བཞིན། དེ་རིང་འདིར་བསྡམས་ཝེབས་པ་རེད། དེའང་ང་ཚོའི་བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་ལ་དམིགས་བསལ་འགན་དབང་བསྐྱུར་བའི་ལས་འགན་ཞིག་ཆགས་བསྡད་དུས། དེ་རིང་བཀྲར་ཁོས་སྒྲི་འཐུས་རྣམ་པ་རེད། དེ་ནས་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་རེད། དེའི་ཐོག་ལ་གོ་རྟོགས་ཤུགས་ཆེ་ཅམ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ་པ་དང། དེའི་བརྒྱུད་ནས་གཞི་རིམ་མང་ཚོགས་རེད། དེ་བཞིན་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཐོག་ལ་རྒྱལ་སྟྲི་འདི་ནང་ལ་གོ་རྟོགས་སྟེལ་རྒྱ་དང། ལས་འགྱུལ་སྟེལ་རྒྱ་ཤུགས་ཆེ་ཅམ་ཡོང་ཐུབ་པའི་དམིགས་ཡུལ་དེ་བཟུང་ནས། དེ་རིང་འདི་བསྡམས་ཝེབས་པ་ཡིན། དེ་གཅིག་སྟྲན་ཞེང་ཞུ་ཡིན།

དེ་རིང་ལས་རིམ་གལ་ཆེ་བ་གཅིག་ དབལ་ལྟན་དབལ་འབྱོར་བཀའ་བློན་མཚོག་གི་སྟོན་ཅེས་ཀྱི་གསུང་བཤད་རེད། དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་ལྟན་ཁང་རེ་རེའི་སྟོན་ཅེས་ཐོག་ལ་བགྲོ་གྲྭ་བྱེད་དང། གཏན་འབེབས་གནང་རྒྱ་དེ་ཚོ་ཡོང་གི་ཡོད་རེད། དེའི་ཐོག་ལ་ཕྱི་འཐུས་ལྟན་ཚོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཚོད་དབག་འཛིན་ཅིས་ཚོགས་ཆུང། ཁོང་རྣམ་པ་མི་འགྲོ་ལྟས་ཉིན་གྲངས་བཅུ་ཕྲག་ལྟག་ཅམ་ཞིག་ཞིབ་ཚགས་པོའི་ཐོག་ནས་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་གིས་ལྟན་ཁང་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་དབལ་འབྱོར་འཚར་འབྲལ་བྱས་པ་དང། རྒྱབ་གཉིར་བྱས་པ་དེ་ཚོར་ཞིབ་ཚགས་པོའི་ཐོག་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཡོད་པ་རེད། ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་སྟན་ཐོ་བྲིས་ཚོགས་འདིའི་ནང་དུ་ཝེབས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་གཅིག་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

དེ་ནས་ཁྲིམས་སྒྲིག་བསྐྱར་བཅོས་རིགས་གཅིག་ཡོང་གི་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལའང་དགོངས་པ་བཞེས་ཐུབ་དགོས་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད།

དེ་བཞིན་དབལ་ལྟན་བཀའ་ཤག་ནས་བཀའ་ཤག་གི་གསལ་བཤད་གཅིག་དང། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་གནས་བབ་ཐོག་ལ་སྟྲན་ཐོ་ཞིག་བསྡམ་ཝེབས་ཀྱི་ཡིན་གསུངས་པ་རེད། དེའང་གྲོས་ཚོགས་འདིའི་ནང་ལ་ཝེབས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལའང་བཀྲར་ཁོས་ཕྱི་འཐུས་རྣམ་པ་ཚང་མས་ཆ་ཤས་བཞེས་ཐུབ་པར་རེ་བ་ཞུ་བཞིན་ཡོད།

དེ་ནས་ལས་རིམ་ནང་དུ་ཕྱི་ཡོངས་ནས་དེ་ཅམ་ཆགས་ཀྱི་འདུག མཚམས་རེ་ལས་རིམ་གསར་པ་དེ་འདྲ་ཡོང་གྲིད་པ་རེད། ང་ལྟ་བར་དུ་བཀྲར་ཁོས་ཕྱི་འཐུས་རྣམ་པའི་ཐོག་ནས་སྐྱར་ཤུགས་ཅན་ཀྱི་ཏི་བ་ཏིས་ལན་དེ་འདྲ་གཅིག་ཀྱང་བྱུང་མ་སོང། སྟོམ་ཝེབས་མཁན་འདྲ་ཡོད་ན་གྲྭིག་གཞི་གཞིར་བཟུང་གནང་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་བཞིན་

ཐུགས་སྙང་གཞིན་སྐྱལ་རེད། གཞུང་འབྲེལ་གྱི་གྲོས་ཚོད་གྲོས་འཚར་རིགས་གཅིག་བསྟེན་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་ཚོ་རིམ་པས་ལས་རིམ་ནང་བཅུག་ཡོད་དུས་རྣམ་པ་ཚོས་མཁྱེན་གྱི་ཡོད་རེད། དེ་གཅིག་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

ལས་རིམ་ནང་དུ་ཆ་ཤས་བཞེས་པའི་སྐབས་སུ། ཆ་བའི་ཁ་སང་ཚོགས་དུས་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་བསྡུགས་བརྟོད་ཞུས་པ་ཡིན། དེ་ཡིན་དུས་གང་ལ་གང་འཚམ་ཡག་པོ་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་བྱུང། དཔལ་སྟོན་རྡེས་གྲོས་ཚོགས་འདི་ལྟ་བུ་མཚོན་པ་ཡིན། ལས་ཉིན་བཅུ་འདུ་པོ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་ཚོའི་ནང་ལ་ཆ་ཤས་བཞེས་མཁན་བཀྲར་ཧོས་སྨྲི་འཐུས་རྣམ་པ་དང། འཇོན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག གང་ལྟར་ང་ཚོས་གཙོ་བོ་དེ་སྨྲི་ཞེམས་དེ་ཞེམས་ལ་བཅངས་ནས་བསམ་ཚུལ་འདོན་ཐུབ་དགོས་པ། བགྲོ་གླེང་གོ་བསྡུར་ལ་ཆ་ཤས་བཞེས་ཐུབ་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་རེད་འདུག དེ་མ་ཡིན་པར་ཚོར་བ་ཞིག་གི་དབང་དུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ན། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ལས་རིམ་ལའང་འགལ་རྒྱུན་ཆགས་ཀྱི་འདུག དེ་ནས་སྨྲི་ཚོགས་ནང་དུའང་བརྟན་གསོག་ཆགས་ཀྱི་འདུག དེ་ཚོའི་ཐོག་གྲོས་ཚོགས་ར་བ་འདི་ནས་དགོངས་པ་བཞེས་ཐུབ་དགོས་པ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག

དེ་ནས་བཀྲར་ཧོས་སྨྲི་འཐུས་རྣམ་པ་ཡིན་ནའང་ཉེ་ཆར་འཚམས་གཟིགས་ཕེབས་ཚར་ཅམ་རེད། མང་ཚོགས་ཀྱི་ཐུགས་ལ་བསམ་ཚུལ་གང་འདྲ་ཡོད་མེད། རེ་བ་གང་འདྲ་ཡོད་མེད་རྣམ་པ་ཚོས་མཁྱེན་གྱི་ཡོད་རེད། དེ་ཚོའི་གྲས་ཆ་ཚང་སེམས་ལ་བཅངས་ནས་ལས་རིམ་གྱི་ཆ་ཤས་བཞེས་རོགས་གནང། དེ་གཅིག་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

མཐའ་དོན་སྨྲི་ཁོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་སྐུ་ཚེ་ཞབས་པད་བསྐལ་བཟང་བརྟན་ཅིང། གོང་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་བ་དང། ད་རེས་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ལས་ཉིན་བཅུ་འདི་དོན་དང་ལྡན་པ་ཡོང་བའི་ཚང་མས་ཐུགས་སྨོན་དང། འགན་འཛིན་བཞེས་རོགས་གནང་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཚོག་ནས།

དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་བཞི་པ། ཚོགས་གཙོའི་ལས་ཚབ་དང། ལས་རིམ་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་མི་བསྐོ་གཞག་བྱ་རྒྱ་ཡིན།

ཁ་བཀོད་ཁྲབ།

㉠། །བོད་མི་མང་སྨྲི་འཐུས་ལྟན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་འདུའི་འགྲོ་ལུགས་དང། ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི་དོན་ཚན་དགུ་པའི་ནང་གསེས་ ༡ པོ་ནང་གསལ། ཚོགས་གཙོ་དང། ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པ་སུ་ཡང་ངོ་བཞུགས་མེད་པའི་སྐབས་ཚོགས་འདུའི་གཙོ་སྐྱོང་གནང་མཁན་ཚོགས་གཙོའི་ལས་ཚབ་ཀྱི་འོས་མི་སྨྲི་འཐུས་ལྟ་ལས་མ་མང་བའི་མཚན་གཞུང་ཚོགས་གཙོས་བཟོ་འགོད་ཀྱིས་སྨྲི་འཐུས་ལྟན་ཚོགས་སུ་གསལ་བསྟན་དང་མོས་མཐུན་ཞུ་དགོས་པ་ལྟར། ད་རེས་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྨྲི་འཐུས་ལྟན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གསུམ་པ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༧ ནས་ ༣༧ བར་ཉིན་བཅུ་རིང་བསྡུང་རྒྱའི་སྐབས་སུ་ཚོགས་གཙོའི་ལས་ཚབ་ཀྱི་འོས་མིའི་མཚན་གཞུང་གསལ་གསལ།

㉡ སྨྲི་འཐུས་ཟླ་བ་ཕུན་ཚྭོང་ལགས།

㉢ སྨྲི་འཐུས་གསེར་རྡ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལགས།

㉣ སྨྲི་འཐུས་ཡེ་ཤེས་སྒྲོལ་མ་ལགས་བཅས་ལ་ཐུགས་གཏན་འགེལ་བ་ཡིན། ཚོགས་གཙོ་སྒྲོལ་པོས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༧ ལ།

བཀོད་ཕྲུག

།།། །བོད་མི་མང་གྲྭ་འཕྲས་ལྟན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་འདུའི་འགྲོ་ལུགས་དང་། ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི་དོན་ཚན་བཅུ་དྲུག་པའི་ནང་གསལ། ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་རིམ་ཐོ་འགོད་ལས་དོན་ལ་རོགས་རམ་དང་སློབ་སྟོན་བྱེད་མཁན་གྱི་གྲྭ་འཕྲས་གསུམ་ནས་ལྷ་བར་ཡོད་པའི་ལས་རིམ་ཚོགས་ཆུང་རེ་ཚོགས་གཙོ་ལྟན་རྒྱས་ནས་བསྐོ་གཞག་གནང་འཕྲས་གསལ་བ་བཞིན། དཔེར་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་གྲྭ་འཕྲས་ལྟན་ཚོགས་ཀྱི་བྱོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གསུམ་པ་གྲྭ་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༧ ནས་ ༣༧ བར་སྒྲོང་བའི་སྐབས་སུ་ལས་རིམ་ཚོགས་ཆུང་དུ་གཤམ་གསལ་གྲྭ་འཕྲས་རྣམས་བསྐོ་གཞག་གནང་བ་ཡིན།

༡། གྲྭ་འཕྲས་འཇུ་ཆེན་དཀོན་མཆོག་ཚོས་སྐྱོན་ལགས།

༢། གྲྭ་འཕྲས་ཐུབ་བསྟན་དབང་ཆེན་ལགས།

༣། གྲྭ་འཕྲས་སློབ་དཔོན་ཐུབ་བསྟན་རྒྱལ་མཚན་ལགས།

༤། གྲྭ་འཕྲས་ལྷ་རྒྱ་རི་རྣམ་རྒྱལ་སྒྲོལ་དཀར་ལགས།

༥། གྲྭ་འཕྲས་ཀཱཥ་དགེ་ལེགས་ལགས་བཅས་ལ་ཐུགས་གཏན་ཁེལ་བ་ཡིན།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཚོག་ནས།

དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་ལྷ་བ། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ང་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་བྱོས་ཚོད་བྱོས་འཛར། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༣ བར་གཟིགས་རོགས་གནང་། བྱོས་འཛར་འདོན་མཁན་གྱི་འཕྲས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་གོ་བོ་བློ་བཟང་ཕན་བདེ་ལགས།

གྲྭ་འཕྲས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་གོ་བོ་བློ་བཟང་ཕན་བདེ་ལགས་ནས།

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག

ཡིག་ཆ་ཨང་། ༣

།།། །བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ང་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་བྱོས་ཚོད་བྱོས་འཛར། སྟོན་གླེང་།

བོད་ཁ་བ་གངས་ཅན་ནི་འཛམ་གླིང་ནང་གི་ས་བཅས་ཆེས་མཐོ་ཤོས་སུ་ཚགས་ཡོད་པས་འཛམ་གླིང་གི་ཡང་རྩེ་དང་། གོ་ལའི་སྟེ་མོ་གཟུམ་པ་ཞེས་འབོད་བཞིན་ཡོད། བོད་སྲིད་པ་ཆགས་པ་ནས་ཕྱི་སྟོད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་དང་ནང་བཅུད་ཀྱི་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་གཉིས་ཞི་མ་ཐུན་མཉམ་གནས་སུ་བྱུབ་ཅིང་། གྲྭ་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་འཕེལ་འགྲོས་དང་བསྟུན་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལྷུ་བྱུབ་དང་རྒྱལ་ཁྱིམས་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་མིའི་རང་གཤིས་སུ་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལ་གཅེས་སྤྱས་བྱེད་པའི་ཡ་རབས་བཟང་པོའི་གོམས་གཤིས་དང་ལམ་སྲོལ་ཏུ་ཅང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པོ་ཡོད་པས། དུས་རབས་དང་འཚམ་པའི་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་པའི་འདུ་ཤེས་འཛམ་གླིང་ནང་གི་ཆེས་སྟོན་ཐོན་ཅན་གྱི་ཡུལ་གྱིའི་མཏུན་གྲལ་དུ་སྟེགས་ཀྱི་ཡོད་ཤུགས་རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་བོད་ས་བཅན་ལ་བྱས་སྟོན་ལོ་ངོ་སྟོང་ཕྲག་མང་པོའི་རིང་ལ་མཐོ་སྨང་བོད་ཡུལ་དེ་བཞིན་འཛམ་གླིང་སའི་གོ་ལའི་ཡང་རྩེར་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལ་འབག་བཙོག་མེད་པའི་དག་པའི་ཞིང་ཁམས་ལྷ་བུར་གནས་ཡོད།

འཛམ་གླིང་ཡང་རྩེ་བོད་ཁ་བ་གངས་ཅན་ནི་རྒྱ་མཚོའི་རོས་ནས་མཐོ་ཚད་མི་ཏར་ ༥༠༠ ཙམ་གྱི་སར་ཆགས་ཡོད་པས་འཛམ་གླིང་ནང་གི་ཆེས་མཐོ་བའི་ས་བབ་རྒྱ་ཁྱོན་ཆེ་ཤོས་དེ་ཆགས་ཡོད་པ་མ་ཟད། ས་ཁྱོན་གྱ་བཞི་མ་ཀི་ལོ་མི་ཏར་ ༡༠༥༠༠༠ ཐོག་འཁྱགས་རོམ་གྱངས་ ༥༧༠༠ གིས་ཁེངས་པའི་འཛམ་གླིང་ནང་གི་དྭངས་ཤིང་གཙང་བའི་ཆུའི་འབྱུང་ཁུངས་ཆེ་ཤོས་དང། ལྷོ་སྦྱི་དང་བྱང་སྦྱི་གཉིས་ཀྱི་རྟེས་སུ་འཁྱགས་མཛོད་ཆེ་ཤོས་གསུམ་པ་དེ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་ར་བཏེན། དེང་གི་ཚར་བོད་ལ་གོ་ལའི་སྦྱི་མོ་གསུམ་པ་ཞེས་འབོད་བཞིན་ཡོད། བོད་མཐོ་སྒང་གི་འཁྱགས་རོམ་ནས་རྒྱུགས་བཞིན་པའི་ཆུ་བོ་ལྷ་བུར་མཚོན་ན། གླང་ཆེན་ཁ་འབབ་དང། རྒྱ་མཚོ་ཁ་འབབ། ཟངས་བྱ་ཁ་འབབ། ས་རྡེ་ཁ་འབབ། འབྲི་ཆུ། ཟངས་ཆུ། ཌ་ཆུ། རྒྱལ་མོ་ཌུལ་ཆུ་སོགས་ཀྱི་ཆུ་མགོ་བོད་ནང་དུ་ཡོད་ལ། འཛམ་གླིང་ནང་གི་མི་འབོར་མང་ཤོས་ཡོད་པའི་ཞེ་ཤེ་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱ་གར་དང་རྒྱ་ནག་གཉིས་དང། པ་ཀི་སི་ཐན། བཱལ་ཡུལ། ཐྲང་ལ་རྡེ་ཤི། ཐྲང་མ། ཐའེ་ལེན་ཏ། ལའོ་སི། ཀཱམ་ཕྱོ་ཏི་ཡ། ཝེ་ཏ་ནམ་བཅས་འཛམ་གླིང་ནང་གི་མི་འབོར་བརྒྱ་ཆ་ ༥.༧༩ ལྷག་གི་འཚོ་གནས་དང་དཔལ་འབྱོར་གནས་བབ་སོགས་ཀྱི་ཆུ་ཡི་དགོས་མཁོ་སྐོང་མཁན་ནི་བོད་ནས་བཞུར་བའི་ཞེ་ཤེ་ཡའི་ཆུ་བོ་ཆེན་པོ་དེ་དག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་བོད་ལ་བཅན་འཛིན་དང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་བོད་ས་ཡོངས་རྫོགས་བཅན་བཟུང་བྱས་པ་ནས་བཟུང་བོད་མི་རིགས་རིག་གཞུང་དང་བཅས་པ་ཆ་བརྒྱ་ཏུ་གཏོང་ཆེད་རིག་གནས་གསར་བཟོ་ཞིར་བ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིད་བྱུས་རབ་དང་རིམ་པ་ལག་བསྟར་བྱས་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ལོ་རབས་བདུན་ཐུ་པ་ནས་བཟུང་བོད་ནང་ཤིང་ནགས་གཙོད་འབྲེག་དང། གཏེར་ཁ་སྟོག་འདོན། གཙང་ཆུ་བཀག་སྐྱེལ་སོགས་ཁྲིམས་མེད་ལྱགས་མེད་ངང་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལ་གཏོར་བཅོམ་ཚད་ལས་བརྒལ་བ་བཏང་བ་མ་ཟད། ལམ་ཆེན་དང། ལྷག་ས་ལམ། གནམ་ཐང་གསར་སྐྲུན་སོགས་ལ་ཁག་དཀྲིས་ཏེ་ཁོར་ཡུག་ལ་དོ་ཕོག་འགྲོ་བའི་འཛིན་སྐྲུན་ཀྱི་ལས་གཞི་ཚད་ལས་བརྒལ་བ་བྱས་ཡོད་པར་བརྟེན། བོད་ནང་ནད་ཡམས་དང་ནུ་གེ། ས་རྩུད། ཆུ་ལོག ས་ཡོམ་བརྒྱབ་པ་སོགས་རང་བྱུང་གི་གནོད་འཚེའི་གོང་ཆགས་ལྷར་བྱུང་ཐྲོང་མེད་པ་ཡང་ཡང་ཐོན་བཞིན་ཡོད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། བོད་མཐོ་སྒང་གི་གནམ་གཤིས་ལ་འགྱུར་ལྡོག་བྱུང་ནས། རྒྱ་གར་དང་རྒྱ་ནག་གཅོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡུལ་གྱ་ཁག་གི་ཆར་དུས་ལའང་ཕྱུགས་རྒྱུན་ཐེབས་ཏེ་ཆར་ཞོད་མང་ཉུང་ངོ་སྟོམ་མེད་པའི་རང་བྱུང་གི་གོད་ཆགས་ཡང་ཡང་ཐོན་བཞིན་ཡོད།

ཉེ་ལམ་གོ་ལའི་ཁོར་ཡུག་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་ ༢༧ དང་བསྟུན་ཕྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་བསྟལ་བའི་གསུང་འཕྲིན་ནང་ ''ང་ཚོའི་མེས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་མའི་གོ་ལ་འདི་ནི་ལོངས་སྤྱོད་ཟུན་སྲུས་ཚོགས་པ་ཞིག་ཏུ་འདོད་པ་དེ་དེ་བཞིན་རེད། དེ་ལས་ཀྱང་གལ་ཆེ་བ་ནི་འཛམ་གླིང་འདི་ང་ཚོའི་རང་ཁྱིམ་ཁོ་ན་དེ་ཡིན། འདི་ཉིད་སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱུ་ནི་ང་ཚོ་ཁོ་ནའི་ཆེད་དུ་མིན་པར་མི་རབས་རྗེས་མ་རྣམས་དང། ང་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་ལོངས་སྤྱོད་མཁན་ཀྱི་མ་ཡིན་གོ་ལའི་སྐྱེས་ལྷན་རིགས་ཡོད་དོ་ཅོག་གི་ཆེད་དུ་ཡང་རེད།'' ཅེས་དང། "བོད་ཀྱི་ཁ་བའི་འཁྱགས་རོམ་མང་དག་ཅིག་བཞུ་བ་དང། གཙང་པོར་ཆུ་མཛོད་ཀྱི་རགས་བརྒྱབ་པ། ཆུ་ཁ་བསྟུར་བ། གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཤིང་ནགས་གཙོད་འབྲེག་སོགས་ས་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་ཁོར་ཡུག་ལ་སྟང་ཆུང་བྱས་རྒྱན་ཀྱིས་མ་ཕྱོགས་གང་སར་དེའི་ངན་འབྲས་འབྱུང་བ་གསལ་པོར་མཚོན་ཡོད།" ཅེས་བཀའ་བསྟལ་བ་བཞིན་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ནི་འཛམ་གླིང་ཡུལ་གྱ་ཕྱི་འཚོ་གནས་དང་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཡོད་པ་ཤེས་ཐུབ།

རྒྱ་གཞུང་གིས་བོད་ནང་ལམ་ཆེན་དང་ལྷག་ས་ལམ། གནམ་ཐང་གསར་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་འཛུགས་སྐྲུན་བྱས་ཏེ་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་དང། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་སྐོར་བྱེ་བྲག་བསྟུགས་ཤུགས་ཆེ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ནའང། དོན་དངོས་སུ་དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་ཁོར་ཡུག་ལ་དོ་ཕོག་ཤུགས་ཆེ་རྒྱ་བཏང་དང་གཏོང་བཞིན་ཡོད་པ་དཔེར་ན། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཕྱི་དྲེལ་ལས་ཁྲངས་ནས་པར་སྐྲུན་གནང་བའི་"བཅན་གཏོན་འོག་ཏུ་ལོ་ངོ་བདུན་ཐུའི་

རིང་དཀའ་སྡུག་ཐུང་སས་པའི་བོད།" ཅེས་པའི་དགེ་དེབ་ནང། "རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ལྷོ་ཁ་དང། གཞིས་ཀ་རྩེ། ཉིང་ཁྲི་བཅས་སུ་ལྷག་ལམ་གསར་རྒྱག་བྱས་པ་དང། ས་ཁུལ་དེ་དག་ཏུ་གཏེར་ཁ་ཅུ་ཅང་ཕོན་ཆེན་པོ་སྟོག་འདོན་ལས་གཞི་འགྲོ་ཐུས་རེད། ལྷག་པར་མཐོང་སྨོན་རྩོང་དཀར། མལ་གྲོ་གྱང་དཀར་རྩོང་གི་རྒྱ་མའི་ནང་དུ་གསེར་དང་ཟངས་ཀྱི་གཏེར་ཁ་སྟོག་འདོན་ལས་གཞི་དེ་བཞིན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༠ དོན་གྲངས་ནས་འགོ་བཙུགས་ཟིན་པ་དང། གཞན་ཡང་ནོར་བུ་ས་(ཀོ་ལྷགས་དང་ལྷགས་རིགས་)དང། བྲག་ཡེར་ཚྭ་ཁ(ལི་ཐི་ཡམ་)གཏེར་ཁ་སྟོག་འདོན་གྱི་ས་གནས་བར་གཞུང་ལམ་དང་མེ་འཁོར་ལྷགས་ལམ་མ་ཐུད་ཟིན་ནས་ད་ཆ་གཏེར་སྟོག་ལས་གཞི་སྤར་བས་རྒྱ་ཆེ་བ་གཏོང་བཞིན་ཡོད་འདུག"ཅེས་འཁོད་ཡོད་པ་བཞིན་རྒྱ་གཞུང་ཁོ་ནར་མཁོ་བའི་འཛུགས་སྒྲན་ལས་གཞི་དེ་དག་གིས་བོད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལ་གཏོར་བཅོམ་ཚད་ལས་བརྒལ་བ་བཏང་ནས་ད་ཆ་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་རྟེན་རྟེ་སྡུག་ཏུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཟད། གཏེར་ཕྱོགས་ཇོ་དང་བཟོ་གྲྭའི་ཕྱོགས་གང་བྱུང་དུ་གཡུགས་པ་དང། ལྷག་པར་དུ་བོད་ནང་དྲག་པོའི་དམག་གི་རྟེན་གཞི་བཙུགས་ནས་བོད་མིར་དྲག་ཤུགས་ངོམ་ཕྱིར་གོ་མཚོན་གཡུག་འཕེན་སོགས་ཀྱི་དམག་སྟོང་ཡང་ཡང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་ཉེ་ལམ་ཏིན་བོད་པ་མཚམས་སུ་གོ་མཚོན་གཡུག་འཕེན་གྱི་དམག་སྟོང་བྱས་པ་ནས་ཁ་གསལ་ཆགས་ཡོད། དེར་བརྟེན་བོད་ཀྱི་པ་གཞི་ཚུ་ཐུང་དང་བཅས་པ་ཕ་རན་ཏྲིས་འབག་བཅོག་ཆགས་ཏེ་འཛམ་གླིང་ཡིན་ཙེའི་བོད་ཡུལ་དེ་བཞིན་དུག་ཕ་རིས་ཀྱིས་སྒྲགས་པའི་ས་གཞི་ཞིག་ཏུ་འགྲུར་བཞིན་ཡོད་པར་སོང། བོད་ནས་བཞུར་བའི་གཙང་ཆུར་བརྟེན་ནས་འཚོ་སྟོང་བྱེད་མཁན་གྱི་ཚེ་ཤེ་ཡའི་ས་ཁུལ་གྱི་མི་འབོར་དུང་ཐུར་མང་པོའི་འཚོ་གནས་དང་ཚེ་སྲོག་ལ་དཀའ་ངལ་འཐད་གཞི་ཆེས་ཉེན་ཚབས་ཅན་དུ་གྱུར་ཡོད་པ་དེ་ནི་རྒྱ་ནག་གིས་ཁོར་ཡུག་ཐོག་འཛིན་པའི་ཧོར་འཕྲལ་ཅན་གྱི་སྲིད་བྱུས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པ་འབྲེལ་ཆགས་ཁྱིམ་མཚོས་རྒྱལ་ཁབ་ཚོས་ངེས་པར་མཁྱེན་ཆུབ་དགོས་རྒྱ།

དེ་བཞིན་རྒྱ་གཞུང་གིས་རྒྱ་སྐོར་ཐེར་འབྲུམ་འགའ་ཆུ་སྟེགས་དང་གང་སྟེགས་གཙང་སེལ་སྣང་འགྲོ་གྲོན་བཏང་པའི་དཔྱད་ཀྱིས་རྒྱལ་ཡུག་གི་སྟེ་འཁྲིད་པ་ཡིན་ཚུལ་གྱིས་འཛམ་གླིང་མང་ཚོགས་མགོ་སྐོར་གཏོང་ཐབས་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ཀྱང། དོན་དངོས་སུ་དེང་སྐབས་བོད་ནང་རྒྱ་རིགས་གཅོ་བོར་ཁྱུར་པའི་ཡུལ་སྐོར་བ་འགོར་ཆེན་ཡོང་སྟེ་གང་སྟེགས་གང་བྱུང་དུ་གཡུགས་ནས་གནས་སྟོང་གོང་མའི་སྒོ་ཕྱུགས་མེམས་ཅན་ཀྱི་རྣམ་དང་མཱའི་ཚེ་སྲོག་ལ་ཡང་ཉེན་ཁ་འཕྲད་བཞིན་ཡོད་ལ། གོང་ཀྱི་ས་ཁྲོན་གྱི་བརྒྱ་ཆ་ ༢༠% ཙམ་རྡོ་ཐང་ཡིན་ཞིང། དེ་ལས་བརྒྱ་ཆ་ ༨༠% ས་མཐའི་རྡོ་ཐང་གིས་ཁྱབ་ཡོད་པ་དང། གོང་ས་མཐའི་རྡོ་ཐང་ཐོག་འགྲོ་བ་མི་འཚོ་གནས་བྱས་ཏེ་ལོ་ངོ་སྟོང་ཕྲག་མང་པོ་ཕྱིན་ཡོད་པ་གནའ་རྒྱས་དབྱུང་ཞིབ་པས་བརྟེན་ཡོད་པ་མ་ཐུད། ཚན་རིག་པ་མང་པོས་རྡོ་ཐང་སྟེང་སྐོ་ཕྱུགས་འཚོ་སྐྱོང་བྱས་པ་དེས་རྡོ་ཐང་འགེལ་འགྲིན་ཚད་སྟོམ་པོ་བཟོ་བཞིན་ཡོད་པ་བར་ཤད་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་སྐོ་ཕྱུགས་ཀྱིས་རྡོ་ཐང་ཉམས་ཆག་གཏོང་གི་ཡོད་པར་བསྟད་དེ་ལོ་ངོ་སྟོང་ཕྲག་མང་པོར་གནས་བཅས་པའི་གཏན་སྟོད་འགྲོག་པ་རྣམས་བཙན་ཤེད་ཀྱིས་འཇོག་ཁུལ་ནས་ཕྱིར་འབྱུད་བཏང་སྟེ་ཡང་ས་ཁྲི་མེད་དུ་བཏང་དང་གཏོང་བཞིན་པ་ནི་གོང་གསལ་"བཙན་གཞོན་འོག་ཏུ་ལོ་ངོ་བདུན་ཕྱིའི་རིང་དཀའ་སྡུག་ཐུང་སས་པའི་བོད།"ཅེས་པར་"ཕྱི་ལོ་ ༢༠༧༨ ནས་ད་བར་བོད་མི་འགྲོག་ཁྱིམ་གྲངས་ ༢༨༨০০০ འགྲོག་ས་ནས་བཙན་བཀའ་བཏང་སྟེ་གཏན་འཇགས་གྲོང་ཚོ་གྲངས་ ༤༨ཿ ཡོད་ས་པར་གནས་སྟོ་བྱེད་དུ་བཙུག་ཡོད་"ཅེས་འཁོད་ཡོད། དེ་དག་ནི་ཚན་རིག་དང་མི་མཐུན་པའི་ཧོར་འཕྲལ་ཅན་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཡིན།

རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་བོད་ས་བཙན་བཟུང་བྱས་པ་ནས་བོད་མི་རིགས་རིག་གཞུང་དང་བཅས་པ་ཚ་བརླག་ཏུ་གཏོང་རྒྱའི་སྲིད་བྱུས་སུ་མཐུད་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་པའི་ཁར་བོད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལ་ཡང་གཏོང་བཅོམ་ཚད་མེད་

བཏང་དང་གཏོང་བཞིན་པའི་གནས་སྟངས་དེ་ནི་གླིང་ཆེན་ཨེ་ཤེ་ཡ་དང་འཛམ་གླིང་ཡུལ་བྱ་སྤྱི་ལ་གནོད་པའི་བྱ་བཏན་ཞིག་ཡོན་པར་སོང་། རྒྱ་གཞུང་གི་བྱ་སྤྱོད་དེ་དག་འཕྲལ་དུ་མཚམས་འཇོག་བྱ་དགོས་པའི་གྲོས་ཚོད་ཅིག་འཇོག་དགོས་པ་གལ་ཆེར་མཐོང་།

གྲོས་ཚོད།

๑ འཛམ་གླིང་སྤྱི་དང་གླིང་ཆེན་ཨེ་ཤེ་ཡའི་ཡུལ་བྱ་ཁག་གི་སྤྱི་ཚོགས་དང་། དཔལ་འབྱོར། ཁོར་ཡུག་གི་གནས་བབ་སོགས་བརྟན་ལྷོང་ཡོང་ཐབས་སུ་བོད་མཐོ་སྨྲང་གི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་སླར་གསོ་དང་བོད་མིའི་ཡ་རབས་བཟང་པའི་གོམས་གཤིས་སུ་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལ་གཅེས་སྐྱེས་བྱེད་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་སྲོལ་བཟང་པོ་ཡོད་པར་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཕྱོགས་ནས་ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་ཀྱིས་བརྩི་བཀུར་ཞུ་དགོས་པ་དང་། བོད་ནང་གི་བོད་མི་ཚོས་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ལས་འགུལ་སྒྲིལ་བར་ཁྱིམས་འགལ་གྱི་ཉེས་འཇུག་མེད་ཚོ

๒ བོད་ནང་རི་ཉིལ་དང་། གངས་རྩེ། ཆུ་ལོག ས་ཡོམ་བརྒྱབ་པ་སོགས་བས་མ་ཡིན་ལས་འདས་པའི་རང་བྱུང་གི་གོང་ཆག་འབྱུང་བཞིན་པ་དེ་དག་འགོག་ཐབས་སུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་གི་གཉེར་ཁ་སྦྲོག་འདོན་ལ་ཚོད་འཛིན་དང་། ཤེང་ནགས་གཅོད་འབྲེག་མཚམས་འཇོག་བྱས་ཏེ་ཤེང་ལྡེ་བས་འཇུག་ཀྱིས་ནགས་ཀླུང་བསྐྱར་གསོ་ཐུབ་པ་བྱ་དགོས་པ་མ་ཟད། རྒྱ་ནག་གིས་རང་སྐྱོན་འགེལ་ཐུང་ཁོ་ནའི་ཆེད་བོད་ནང་དུ་རང་བྱུང་གི་གནོད་འཚེ་རྗེ་བྱུང་ཕྱི་བསྐྱགས་ཙ་བ་ནས་བྱེད་ཀྱི་མེད་པ་དེ་དག་ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་བཟོ་དགོས།

๓ རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ནང་གི་འཇུག་སྐྱན་ཀྱི་ལས་གཞི་དང་། གཉེར་ཁ་སྦྲོག་འདོན་སོགས་མ་བྱས་གོང་ས་གནས་བོད་མིའི་འཚོ་ཐབས་དང་ཁོར་ཡུག་ལ་གནོད་མེད་ཀྱི་ཚན་རིག་དང་མ་ཐུན་པའི་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ་འཇུག་སྐྱན་དང་གཉེར་ཁ་སྦྲོག་འདོན་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྱིམས་སྒྲིག་ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་བཟོ་དགོས་པ་མ་ཟད། གཉེར་ཟླས་དང་བཟོ་གྲལ་སྒྲིགས་རོ་གང་བྱུང་དུ་གཡུག་མི་ཚོག་པའི་དམ་བསྒྲགས་བྱེད་དགོས།

๔ བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྤྱི་ཞི་གལ་འགངས་དང་ཁྱད་པར་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གིས་འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚ་ཏོད་དང་གནས་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་ལ་ཤུགས་ཆེན་རྗེ་ལྟར་བཟོ་མེད་ཐད་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྟེ་ཚན་ཁག་ནས་ཚན་རིག་དང་མ་ཐུན་པའི་ཞིབ་འཇུག་གི་སྟན་པོ་རྒྱལ་ཤྱི་ཁོར་ཡུག་ཚོགས་ཆེན་སྐབས་འདོན་ཐབས་སུ་གཞུང་མང་གཉིས་ནས་ཞུ་གཏུགས་ཀྱི་ལས་འགུལ་སྒྲིལ་རྒྱ།

๕ རྒྱལ་སྤྱི་དབུ་ཁྲིད་རྣམ་པས་བོད་མཐོ་སྨྲང་ཁོར་ཡུག་གི་གལ་ཆེའི་གནད་དོན་ངོས་འཛིན་ཐོག་ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོགས་འདུ་ནས་ཚོགས་ལ་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྐོར་གྱེང་སྟོང་ཕྱོགས་དང་སྲུང་སྐྱོབ་དགོས་པའི་ཐག་གཅོད་ཡོང་ཐབས་བྱ་དགོས་པ་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་མོས་གྲོས་ཚོད་དུ། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཕྱི་བོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༠༣ ཚེས་ ༢༧ ལ།།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཚོག་ནས།

རྒྱ་བོ་སྐྱོང་གནང་མཁན་སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ཨ་ཀྱོང་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་ལགས།

སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ཨ་ཀྱོང་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་ལགས་ནས།

དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ངོ་བྱག་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གྲོས་ཚོད་གྲོས་འཛར། ཡིག་ཚ་

ཨང་ ༣ བར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་བཞིན་ཡོད།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཚོག་ནས།

གོས་འཚར་འདི་ཚུད་པར་དགག་བྱ། དགག་བྱ་མེད་པ་སོང་ཙང་ཚུད་པ་ཡིན། འདིའི་ཐོག་བཞི་གྲེང་གི་གོ་སྒྲབས་འབྱུལ་རྒྱ་ཡིན། སྤྱི་འཐུས་གསེར་རྡ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལག་ས།

སྤྱི་འཐུས་གསེར་རྡ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལག་ས་ནས།

དབལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག་ གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་འདུ་གསུམ་པའི་ཡིག་ཨང་ ༣ པ། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ང་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གྲོས་ཚོད་གྲོས་འཚར་ཐོག་བསམ་འཚར་ཚོག་གཅིག་ཁ་ཤས་ཤེག་ཞུ་ཡོད། སྤྱི་ཡོངས་ནས་ད་ལྟའི་དུས་རབས་ ༢༧ པའི་ནང་དུ་འཛོམ་བྱ་གྲྀང་གི་སའི་གོ་ལ་ཏེའི་ཡོའི་ཁྱོན་ལ། ཁོར་ཡུག་གཏོར་སྐྱོན་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་སྟངས་ཚབས་ཆེན་ཏ་ཙང་མང་པོ་རབ་དང་རིམ་པ་བྱུང་དང་བྱུང་བཞིན་པ་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་འཛོམ་བྱ་གྲྀང་གི་སའི་གོ་ལ་ཏེའི་ཅུ་མོར་ཆགས་པའི་གོང་གི་ཁ་ཤས་ཀྱི་ཁ་ཤས་ཏན་ལྷོར་ཤས་དེ། ད་ལྟ་ཡན་ཆད་བོད་ཀྱི་མེས་པོ་གོང་མ་ཚོས་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་ཆོས་དང། རིག་གཞུང། བསམ་བློ། གོམས་གཤིས་ཡོངས་རྫོགས་ཐོག་ནས་ད་ལྟ་བར་དུ་ས་ཆ་དེར་གཅེས་སྦྱས་ཏ་ཙང་ཆེན་པོ་བྱས་པ། དེལར་དུས་ཚོད་རིམ་བྱོན་གྱི་ཐོག་ནས་བསམ་བློའི་གོ་རྟོགས་དང། ཕྱོགས་གསོའི་རྒྱབ་ལྟོངས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། ལྷོན་མའི་དུས་ཚོད་ལ་རི་རྒྱ་གླིང་བསྡམས་ཟེར་བ་ལྟར། རིའི་ཕྱི་ཤོད་གཙོད་འབྲེག་མི་ཚོག་པ་དང། གླིང་གི་ཉ་དེ་འདྲ་བསད་མི་ཚོག་པ། རི་དྭགས་དེ་ཚོ་བསད་མི་ཚོག་པ་ལ་སོགས་པ། ཚོས་ལྷོགས་ནས་ཁྲིམས་དང། རང་བྱུང་ཁམས་ལ་གནོད་སྐྱོན་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ། སྒྲབས་དུས་སོ་སོའི་རྒྱབ་ལྟོངས་ཀྱི་བསམ་བློ་མི་འདྲ་བའི་ཐོག་ནས་སློབ་གསོ་བྱས་ནས། བོད་ཀྱི་ས་ཆ་དེ་འཛོམ་བྱ་གྲྀང་ནང་དུ་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ནས་གཏོར་སྐྱོན་ཆུང་ཤོས་ཀྱི་ས་ཆ་ཞིག་ཆགས་བསྟད་ཡོད་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་ལ་བོད་ཀྱི་ས་ཆ་ཡོད་པའི་རང་བྱུང་གཏེར་ཁ་སྟོག་འདོན་དང། དེ་བཞིན་ཚེ་ཤའི་ནང་གི་དམག་གི་ལྟེ་གནས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་བཟོ་རྒྱའི་ཆེད་དུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ལ་ཚད་ལས་བརྒལ་བའི་གཏོར་སྐྱོན་རབ་དང་རིམ་པ་མང་པོ་ཞིག་བཏང་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས། ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་ལ་འཛོམ་བྱ་གྲྀང་གི་ནང་དུ་ཁོར་ཡུག་གི་དཀའ་ངལ་ཏ་ཙང་ཚབས་ཆེན་པོ་འཕྲད་བསྟད་ཡོད་དུས། ང་རང་ཚོས་བོད་ནང་གི་ང་དྲག་གནས་སྟངས་དང། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཤེས་པའི་ཐོག་ནས་འཛོམ་བྱ་ལ་གནས་སྟངས་འདི་གསལ་པོ་ངོ་སྤྲོད་བྱ་རྒྱུ་ནི་དུས་དང་འཚམ་པ། དུས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་གལ་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་ཆགས་བསྟད་ཡོད་རེད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་གা་ནང་བཞིན་ད་ལྟའི་ཆར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ལྷོ་ཆུ་བྱང་འདྲེན་གྱི་ལས་གཞི་ཞིག་བྱེ་ལོ་ ༢༠༠᤹᤹᤹

དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་གཙང་པོ་ཁ་བསྒྱུར་དང་། གཙང་ཆུ་བཀག་བསྐྱོལ་གྱི་གནས་སྟངས་རྒྱུན་པས་དཀའ་ངལ་གཅིག་གཉིས་གསུམ་བཞི་བཅས་མང་པོ་བྱུང་ཚར་བ་རེད། ལོ་འགའ་ཤས་སྟོན་ལ་ཁམས་སྟེ་དགེའི་ས་ཆ་ལ་རི་ཉིལ་ནས་འབྲི་ཆུ་འགག་སྟེ་ང་བྱག་གི་གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། འབྲི་ཆུའི་ཆུ་རྒྱུད་ནས་མར་ཕྱིན་པ་ཡིན་ན། རྒྱ་ནག་ལྷུ་བུར་མཚོན་པ་ཡིན་ན། རྒྱ་ནག་ནན་ཅིང་ (Nainjing) གྲོས་གཙོས་པའི་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་རེད་ལ། དེ་དང་མཚོན་པའི་ས་ཆ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་རེད། རྒྱ་ནག་ལ་གནས་སྐབས་འཛུགས་སྐྱེན་རྒྱུན་པས་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པའི་ཐོག་ནས་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཙམ་མ་གཏོགས། ཕྱུགས་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཀ་ཉིད་ནས་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་འདི་མ་ཡིན་པའི་ཡར་ལྷུང་གཙང་པོ་རེད། དེ་ནས་ང་ཚོའི་ཁ་འབབ་ཀྱི་ཆུ་བོ་ཆེན་པོ་བཞི་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྟངས་དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོའི་གནས་ཚང་རྒྱ་གར་གྱིས་གཙོས་པའི་ཞེ་ཤེ་ཡའི་ནང་ལ་གཙོ་བོ་སྐྱོན་ཏ་ཅང་ཤུགས་ཆེན་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད་པ་གསལ་པོ་ཞེ་དྲག་རེད། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་རེད། ལྷག་པར་དུ་བོད་ལ་རང་བྱུང་གི་གདོང་མའི་གཅན་རི་རི་རྒྱུད་དེ་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཡོད་རེད། དེ་ལྟའི་དུས་ཚོད་ལ་དེ་ཚོ་ཆ་ཚང་བཞུས་ནས་འཛམ་བུ་གླིང་གོ་ལའི་ཚ་ངོ་བོད་འཕར་བའི་གནས་སྟངས་ཐོག་ལའང་ཤུགས་རྒྱན་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲ་སོང་ཙང་འདི་བོད་པ་གཅིག་བུའི་གནས་སྟངས་མ་ཡིན་པར་འཛམ་གླིང་སྤྱི་དང་། ཡང་སྨོས་སུ་ཞེ་ཤེ་ཡའི་ནང་ལ་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་འཕྲད་རྒྱུའི་གཞི་ཙ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་དང་མཐུན་པའི་ཐོག་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་གཙོན་ཤུགས་སྐྱད་རྒྱུའི་ལས་འགུལ་རབ་དང་རིམ་པ་སྟེལ་རྒྱ་གནད་འགག་ཆེན་པོ་འདུག་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

བོད་ནང་ལ་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་ཀ་ཅང་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོད་རེད། ངས་དེ་རིང་འབྲེལ་ཡོད་མི་གཅིག་སྐོར་ཚོག་འགའ་ཤས་ཤིག་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། དགེར་ན། ཡོངས་གྲགས་སུ་མིང་ལ་གཟིའི་རྒྱལ་པོའམ་ཚོང་དཔོན་ཀཱན་བསམ་བྱུབ་ཅེར་གྱི་ཡོད་རེད། ཁོང་གི་སྤྱན་མཆེད་དང་བཅས་པས་ཟླ་འབྲི་ཟླ་གསུམ་ཁོར་ཡུག་སྤྱང་སྐྱོན་ཚོགས་པ་བཙུགས་ནས། དེའི་འགན་ཆ་ཚང་སྤྱན་མཆེད་གསུམ་གྱིས་ཁྱེར་ནས་བོད་ནང་དུ་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ལས་འགུལ་རབ་དང་རིམ་པ་མང་པོ་སྟེལ་ཡོད་རེད་ལ། རྒྱལ་སྤྱི་འི་ཁོར་ཡུག་ཚོགས་འདུའི་ནང་ལའང་མཉམ་ཞུགས་བྱས་ཡོད་པ་དེ་འདྲ་བྱུང་ཡོད་རེད། དེ་འདྲའི་གནས་སྟངས་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠᤹ ཟླ་ ༧ པའི་ནང་དུ་ཁོང་ལ་དོན་རྒྱུན་གཞན་དག་ལ་ཁ་གཡར་ནས་ལོ་ ༧᤹ བཅོན་འཛུག་ཁྲིམས་ཐག་བཅད་ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟའི་ཚར་ཁོང་གི་གནས་སྟངས་ཀ་ཅང་གི་ཐབས་སྐྱོ་པོ་ཚགས་ཡོད་པ་ནི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་རེད། ཁོང་གི་སྤྱན་མཆེད་གཉིས་པོའང་ལོ་གསུམ་བཞི་བཅོན་འཛུག་བྱས་པའི་གནས་སྟངས་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། གནས་སྟངས་དེ་ཚོ་དགེ་མཚོན་ཙམ་ཞིག་རེད། འདི་གཅིག་བུ་ལས་མེད་པ་མ་རེད་དེ། ཚོང་དཔོན་ཀཱན་བསམ་བྱུབ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན། ཁོ་རང་གིས་ཁོང་ཡུག་སྐོར་གོ་རྟོགས་སྟེལ་བ་དང་། དེ་གཙང་བཞིན་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཐོག་དེར་སྟེལ་སློབ་ལས་འགུལ་ཡོད་པ། བོད་ནང་དུ་ཁྲབ་ཆེ་བའི་དུས་དེབ་དགེར་ན་ "སྒྲང་ཚར།" དེ་ཚོའི་གྲས་ས་ཁོན་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་མངགས་ཏོ་བྱས་ཏེ། དུས་དེབ་དེ་རིགས་ས་གནས་ཀྱི་སློབ་གྲྭ་ཁག་དང་། དེ་གཙང་བཞིན་བོད་ཡིག་ལ་དོ་སྒྲང་ཡོད་སའི་ཁོར་ཡུག་ལ་ཁྲབ་ཆེན་པོ་འགྲེམས་སྟེལ་བྱས་ནས་ལས་འགུལ་རབ་དང་རིམ་པ་མང་པོ་སྟེལ་མཁན་ཞིག་རེད། ཁོང་ཡིན་ནའང་རྒྱ་མཚན་དང་འབྲེལ་བ་ཀ་ཅང་གཏེང་ཟབ་མོ་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཡིན། དཔལ་ལྡན་ནས་ཕ་ཆ་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠᤹᤹ ལོར་ཐོག་མ་ལོ་ ᤹᤹ བཅོན་འཛུག་ཁྲིམས་ཐག་བཅད་པ་རེད། ཕྱི་ར་བཏང་བཅན་བྱོལ་ཕྱི་ཚོགས་ཁོད་དུ་འདིའི་སྐོར་ཁྲབ་བསྒྲགས་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཡོད་པ་མ་རེད། བོད་ནང་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་པ་པོ་གྲགས་ཅན་ལ་སོགས་པས་ཕྱོགས་ཅིས་ནས་ཕྱི་ཁོར་ཁྲབ་ཕྱིན་ཡོད་པ་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་སྐབས་རིར་དུས་ཚོད་ཀྱི་ཆ་ནས་ང་ཚོས་གོ་སྐབས་བློར་མ་ཐུབ་པའི་གནས་སྟངས་ཀྱང་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་མ་ཁོངས་པར་ང་ཚོས་ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་འགུལ་སྟེལ་བའི་

སྐབས་སུ་གཟིའི་རྒྱལ་པོའམ་ཚོང་དཔོན་ཀཱར་བས་མ་བྱས་ཀྱི་ལས་འགྱལ་དང་། འཚར་གཞི། དམིགས་ཡུལ། ཁོང་ལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་སྡུག་སྦྱོང་མནར་གཅོད་བཏང་བ་དེ་གཞི་རྩའམ་དགེ་མཚོན་བཞག་ནས། ང་ཚོས་ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་འགྱལ་སྟེལ་རྒྱ་གནད་འགག་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཆགས་བསྡད་འདུག ངས་དང་པོ་འདི་གཅིག་ཞུ་ཡིན།

ད་ལྟའི་ཆར་འཛམ་བུ་གླིང་ནང་དངངས་སྒྲག་དང་། ཞེད་སྣང་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཁོར་ཡུག་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་ལྷང་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་སོ་སོའི་ཁོར་ཡུག་ལ་བེད་སྤྱོད་བཏང་ནས་ཟེར་ནའང་རེད། འདིའི་གནས་སྟངས་ཡོངས་སུ་ཟོགས་པ་སོ་སོའི་འདོད་ཐྲོག་ཁེངས་པ་ཞིག་བཟོས་པ་དང་། གཏོར་སྐྱོན་ཞེ་ཏྲག་ཕྱི་ནས་ལྷག་དེ་ཚོས་རྩ་བ་ཉིད་ནས་གཏོར་སྐྱོན་མ་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད། ཡང་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་ཞིག་གིས་དེར་འདོད་པ་ཞེ་ཏྲག་མ་ཁེངས་ནས། ཁོང་ཚོས་གཏེར་ཁ་སྟོག་འདོན་བྱས་འདུག ང་ཚོས་ཀྱང་ཡར་རྒྱས་གཏོར་དགོས་རེད་བསམ་པའི་ཐོག་ནས། དེ་ཚོར་ཉན་འཛིག་བྱས་དང་མ་བྱེད་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཡོད་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བའི་གཏེར་ཁ་སྟོག་འདོན་ཀྱིས་གཅོས་པའི་གནས་སྟངས་དེ་ཚོ་གནས་སྒྲབས་ཁྱབ་རྒྱ་རྒྱ་ཕྱིན་པ་མ་གཏོགས། ཤུགས་ལ་མི་ཅམ་དུ་མ་ཟད་སྲོག་ལྟན་ཀྱི་སྐྱེ་འགྲོ་ཡོངས་རྫོགས་གནས་དང་མི་གནས་ཀྱི་གནད་འགག་ཡོད་དུས། བོད་པའི་ས་ཆ་དེ་གཞན་དང་མ་འདྲ་བའི་ཁོར་ཡུག་ཅིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས། བོད་པའི་ངོས་ནས་མ་འོངས་པར་ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་འགྱལ་ཐོག་ད་ལྟ་ལས་ལྟབ་མང་པོ་མཏུན་བསྐྱོད་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ། དེར་ཤུགས་སྟོན་རྒྱ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ། དེར་འགྲོ་སོང་གཏོར་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ། ཞིབ་འཛུག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ། དེ་ཚོ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་ལ། ད་ལྟ་འཛིན་ཞིག་ཡིན་ན་བོད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་རེད། ཕྱི་ཏེལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཆ་ཤས་རེད། ཕྱོན་མའི་མི་དེ་ཚོ་བརྟན་པོ་ཞེ་ཏྲག་གནས་ཐུབ་མ་སོང་། གང་ལྟར་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་ཚང་མས་ཕན་ཐོགས་པོ་དང་ཞིབ་འཛུག་ཡག་པོ་བྱས་ནས་འགྲོ་ཡི་ཡོད་རེད་ལ། ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་ལའང་འབྲེལ་ཡོད་ལས་བྱེད་དེ་ཚོའི་ངོས་ནས་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཞིབ་འཛུག་དང་སྟན་ཐོ་ཡག་པོ་བཏོན་ཀྱི་འདུག ཨ་འོངས་པར་འདི་ལས་གཞི་རྩ་ཆེ་ཅམ་ཞིག་དང་། འདི་ལས་ཞིབ་ཚགས་པ། འདི་ལས་གཏིང་ཟབ་པ་བྱེད་ཐུབ་པར་འབད་བརྩོན་གནང་རོགས། འདི་འགོད་བསྐྱལ་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཆོག་ནས།

སྒྲོ་འཐུས་བསྟན་འཛིན་འཛིགས་བྱལ་ལགས།

སྒྲོ་འཐུས་བསྟན་འཛིན་འཛིགས་བྱལ་ལགས་ནས།

དབལ་ལྟན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ང་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་བློས་ཚོད་བློས་འཚར་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུས་པའི་ཐོག་ནས་བཀླིང་ནང་དུ་མཉམ་ཞུགས་བྱ་རྒྱ་ཡིན། ང་རང་ཚོ་བཅན་བྱོལ་ནང་དུ་ཆགས་བསྡད་དུས། བཅན་བྱོལ་བོད་མི་མང་ཆེ་ཞིག་རྒྱ་གར་ནང་དུ་གཞིས་ཆགས་བསྡད་ཡོད་དུས། སོ་སོས་དོ་སྣང་གི་རེ་བྱང་ཞུས་ནི། རྒྱ་གར་ནང་ལ་ཆུང་ས་མི་ཚང་ཉམ་ཆུང་དང་། ཆེ་ས་ཡར་སྒྲིག་འཛུགས་དང་ལྟན་ཁང་ཁག་གི་ཤ་ལའང་ས་ལ་འབྲེ་ཞིག་ཕྱིན་པ་ཡིན་ནའང་། བསྟེན་མ་ཐག་ཁོ་རང་ཚོར་སྲོལ་རྒྱུན་ཀྱི་གོམས་གཤིས་ཤིག་གི་རེ་འདུག་ཞུས་པ་ཡིན་ནི། གང་ལྟར་སྟོང་མིན་ཅམ་ཆུ་ཚོར་པ་གང་སྟོད་རྒྱའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གོམས་གཤིས་ཤིག་འདུག ངེ་གི་ནང་བཞིན་ང་རང་ཚོའི་གཟུགས་པོའི་གྲུབ་ཆ་ཐོག་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ནའང་། བརྒྱ་ཆ་ ༢/༠ ཆུས་གྲུབ་ཡོད་པ་རེད། རྒྱལ་སྲིའི་ཐོག་ནས་སྲིད་པའི་དཔལ་ཡོན་ལ་གཟིགས་པ་ཡིན་ནའང་། ཐོག་མ་མང་ཆེ་བ་ཞིག་ཆུའི་ཉེ་འགྲམ་ལ་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་གར་གཞུང་གི་འགོད་ཚོག་ དཔལ་ལྟན་ཚོགས་

གཙོ་མཆོག (जल ही जीवन है) ཟེར་བ་དེ་གཅིག་རེད་ཤུས་པ་ཡིན་ན། ཆུ་ནི་སྲོག་རྩ་ཡིན། བྱས་ཙང་ལོ་རྒྱུས་རང་བཞིན་ལྷན་པ་དང་། དེ་གཅིག་བཞིན་གཞི་རྩའི་ཐོག་ནས་ཆུ་དེ་གཅོད་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་འདི་ནས་ཤེས་ཐུབ་ཀྱི་རེད། བོད་ལ་ཆ་བཞག་པ་ཡིན་ན་བོད་ཀྱི་ས་ཆ་རྒྱ་ཆེ་ལོད་ལ་བསམ་བློ་བཏང་བ་ཡིན་ན། དཔེར་ན། བ་ལྷ་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་ལྷེ་གནས་རྒྱ་རམ་ས་ལར་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། རྒྱ་རམ་ས་འདི་ས་ཆ་རྒྱ་ཁྱོན་ཤུས་པ་ཡིན་ན། ཏ་ལམ་ (28 Square Kilometre) ཡས་མས་ཆགས་ཀྱི་འདུག བོད་རྒྱལ་ཁབ་ལ་བསམ་བློ་བཏང་བ་ཡིན་ན། རྒྱ་རམ་ས་ལ་ལས་བོད་ཀྱི་ས་ཁྱོན་དེ་ལྷན་ཚོག་ཅ,000 ཆེ་བ་ཆགས་ཡོད་རེད། གང་ལྷར་ས་ཁྱོན་ཏ་ཙང་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་པ། དེ་བཞིན་བོད་རྒྱལ་ཁབ་འདི་མཚོ་ནས་ཡར་མཐོ་ཚད་ ༥།༥༠ སྒང་ལ་ཆགས་བསྡད་པ། བོད་ནང་གི་འཁྲུགས་རོམ་ལ་ཆ་བཞག་པ་ཡིན་ནའང་ཏ་ལམ་ ༥,000 ལྷག་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། འཁྲུགས་རོམ་དེས་ཞེ་ཤེ་ཡའི་ཆུ་བོ་ཆེན་པོ་ ༧༠ ལ་མཐུད་བསྡད་པ་ཞིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་དེ་བཞིན་ཞེ་ཤེ་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་ཆེ་ཁག་བཅུ་ལ་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དེ་བོད་ཀྱི་ཆུ་བོ་ཆེན་པོ་དེ་དག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། འཛམ་བུ་གླིང་གི་མི་འབོར་བཞི་ཆ་གཅིག་ལ་མཐུན་རྐྱེན་སྲོར་ཐུབ་པ་དེ་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆུ་དེ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། བྱས་ཙང་རྒྱ་ནག་གིས་ཇི་ཙམ་བོད་ཀྱི་ཆུ་ལ་སྟངས་འཛིན་བྱས་པ་ཡིན་ན། དེ་ཙམ་གྱིས་ཞེ་ཤེ་ཡའི་ནང་ལ་ཁོ་ཚོས་ཤེ་བྱས་བྱ་རྒྱུའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་དེ་ཁོ་ཚོས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་རེད། ཉེ་ཆར་བཏོན་པའི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་འཆར་འགོད་ཞུས་པའི་ལས་འཆར་ལ་གཟིགས་པ་ཡིན་ན། འདིའི་ནང་དུ་རྒྱལ་ཁབ་འཛུགས་སྒྲུན་དང་འབྲེལ་བའི་འཆར་གཞི་གང་ཡོད་པ་ཆ་ཚང་འགོད་ཡོད་རེད། འཆར་འགོད་ལས་འཆར་བཅུ་གཉིས་པ་དང་། བཅུ་གསུམ་པ། དང་ལྷའི་ཆར་བཅུ་བཞི་པ། གོ་བཅོ་ལྷ་བསྡུད་མར་བོད་ཀྱི་ཆུའི་སྒང་ལས་གཞི་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་ལག་བསྟར་བྱ་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་འགོད་བསྡད་ཡོད་རེད། དང་ལྷའི་གོ་ ༤ ཡི་འཆར་འགོད་ལས་གཞི་ནང་དུ། ལྷག་པར་དུ་བོད་ཀྱི་ཆུ་བོ་རིང་ཤོས་གཙང་པོའི་ (Tsangpo) སྒང་ལ་ཆུ་རགས་འཛུགས་རྒྱུའི་ལས་གཞི་ཆེན་པོ་ཞིག་འདིའི་ནང་དུ་འཁོད་ཡོད་པ་རེད། ངའི་ཤེས་ཚོད་བྱས་ན་གཙང་པོའི་སྒང་ལ་ཏ་ལམ་ཆུ་རགས་ ༢༤ འཛུགས་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་ཡོད་པ་འཁོད་འདུག བོད་ནང་ལ་ཇ་ཆུ་ཆ་བཞག་པ་ཡིན་ནའང་། བ་ལྷ་བར་དུ་ཆུ་རགས་ ༧༠ བཅུགས་ཡོད་པའི་གནས་ལྷངས་ཤིག་འདུག དེ་གཅིག་བཞིན་སྲོ་ཡོངས་ནས་རྒྱ་ནག་ལ་ཆ་བཞག་པ་ཡིན་ན། བ་ལྷ་བར་དུ་རྒྱ་ནག་གིས་ཆུ་རགས་ ༡བ,000 མིན་ཙམ་ཞིག་བརྒྱབ་འདུག དེ་འདྲའི་བརྒྱད་རིམ་ཐོག་ནས་སོ་སོའི་ངོས་ནས་གོ་སྐབས་ཤིག་གི་འདུག་ཞུས་པ་ཡིན་ན། ཉེ་བའི་ཆར་འཕབ་རྩོད་མང་པོ་ཞིག་ཟུང་འབྲེལ་ཐོག་ནས་སོ་སོའི་འཕབ་རྩོད་མདུན་བསྲོད་བྱ་རྒྱུའི་ལས་སྲོལ་ཞིག་དང་བསྡད་ཡོད་རེད། དཔེར་ན། བོད་ཀྱི་འཕབ་རྩོད་དང་། ཤིར་ཏུར་ཀྱི་ཏན་འཕབ་རྩོད། ལྷོ་སོག་པོའི་འཕབ་རྩོད། ཧོང་ཀོང་། ཐའི་ལན། གང་ལྷར་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ནས་ཁྱས་པ་མཉམ་སྒྲུངས་ཏི་ལྷར་བྱེད་དགོས་འདུག དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་ཆུ་བོ་དེ་དག་ཐད་ཀར་ཞེ་ཤེ་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་བཅུ་དང་འབྲེལ་བ་ཆགས་དུས་ཏན་ཏན་གོ་སྐབས་ཤིག་ཡོད་རེད་བསམ་གྱི་འདུག དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་དཔེར་ན། (Mekong River Commission) ཇ་ཆུ་རྒྱུགས་ཆུའི་མཐུན་ཚོགས། འདིའི་ནང་ལ་རྒྱལ་ཁབ་བཞི་ཡོད་རེད། ལའོ་སི་དང་། ཀམ་བྷོ་ཌི་ཡা། ཐའི་ལེནྜ་བཅས་ཡོད་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་མ་འོངས་པར་བོད་གཞུང་གིས་སྐྱལ་མ་དང་མཐུན་རྐྱེན་སྲུང་བའི་ཐོག་ནས་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ལས་འགྱལ་ཚོགས་པ། བོད་པ་ཡིན་ནའང་རེད། རྒྱལ་ཁབ་འདི་ཁག་གི་ལས་འགྱལ་ཚོགས་པ་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་རྒྱ་ནག་ལ་གདོང་ལེན་གང་འཛ་བྱེད་དགོས་འདུག ལྷག་པར་དུ་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ནས་སྟེངས་ཆ་གང་འཛ་སྐྱན་དགོས་འདུག འདིའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་ཏན་ཏན་དགོངས་པ་བཞེས་རྒྱ་ཡོད་རེད་བསམ་གྱི་འདུག

དེ་འདྲའི་གནས་སྟངས་འོག་ནས་ང་ཚོས་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་སྒོ་ནས་དུས་ནས་ཡང་རྟེད་ཐབས་མེད་པའི་ཐོག་ནས་ཤེས་དགོས་པ་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་ཡི་སྟེངས་ཆ་ཐོག་འཚད་དགོས་པར་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་གา་རེ་བྱ་རྒྱུ་འདུག་ཅེ་ན། གནས་སྟངས་གང་

འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནའང། གང་ལྟར་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་བཅོན་འཛིན་པ་དབང་བསྐྱར་བྱས་པའི་དབང་གིས་ཐད་ཀར་རྒྱ་ཁབ་གཅིག་དང་འབྲེལ་བ་ཆགས་བསྡད་པ། རྒྱ་ཁབ་གཅིག་གི་དཀའ་ངལ་ཡིན་པ་འདི་ང་ཚོས་ངེས་པར་དུ་འཚད་དགོས། རྒྱ་གར་ཆེན་པོ་ཆགས་ཀྱི་འདུག འདི་བོད་རྒྱ་ཁབ་དང་བོད་མི་ལ་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་དཀའ་ངལ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་ཞུ་ཐུབ་རྒྱ་ཆ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཀྱི་འདུག ས་སོའི་ངོས་ནས་སྒྲིག་འཛུགས་ཁག་དང། ཚོགས་པ་ཁག ཏེ་བཞིན་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ཉམས་ཞིབ་གནང་མཁན། ཁོར་ཡུག་ཐོག་ཐུགས་འགན་བཞེས་མཁན་ཚང་མར་རེ་བསྐུལ་ཡིན།

མཐའ་མ་དེར། ཀྱོས་འཚར་གྱི་དོན་ཚན་དང་པོར་ "བོད་ནང་གི་བོད་མི་ཚོས་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ལས་འགུལ་སྟེལ་བར་ཁྱིམས་འགལ་གྱིས་ཉེས་འཛུགས་བྱེད་མི་ཚོ།" ཅེས་འཁོད་ཡོད་པ་རེད། གོང་དུ་ཐུག་སྟེལ་གྱི་འཐུས་ཤིག་གིས་ཀན་ཆར་བསམ་བློན་ལགས་ལྟོར་གསུངས་སོང། ལོ་ ༡༥ ཕི་ཁྱིམས་ཐག་བཅད་པ་རེད། དེ་བཞིན་གྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོར་ཨ་ཉ་སེང་སྒྲ་ལགས་ལ་ལོ་ ༥ ཀྱི་ཁྱིམས་ཐག་བཅད་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཙམ་ཡིན་དགལ་ལྟན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་ལས་མཚོག་ནས།

ད་ལྟ་འདིར་ཆ་ཤས་བཞེས་མཁན་གྱི་འཐུས་ ༡༣ ཡོད། དེ་ཡིན་དུས་སྐར་མ་ ༧༠ ཡི་གོ་སྐབས་འབྱུལ་རྒྱ་ཡིན། དེའི་ནང་ལ་བསྟུ་ཐུབ་པ་གནང་རོགས་གནོངས། གྱི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་འཛིགས་མེད་ལགས།

གྱི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་འཛིགས་མེད་ལགས་ནས།

དལལ་ལྟན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཐ་དན་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གྱོས་འཚར། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༣ པའི་སྟོན་གླིང་དང། དེ་ག་ནང་བཞིན་གྱོས་ཚོད་ཁག་ཆ་ཚང་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་ཡི་ཡོད། དེ་རིང་གྱོས་འཚར་འདི་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་བསམ་ཚུལ་ཁག་ཅིག་ཞུ་རྒྱའི་གོ་སྐབས་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་ཡིན།

ད་ལོ་ཕྱི་བྱ་ ༧ ཚེས་ ༢༧ ཉིན་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་གྲྭ་ཁྲབ་འགན་འཛིན་ (Antonio Guterres) མཚོག་གིས་མཇད་སྒོ་དབུ་འབྲེད་ཀྱི་གཏམ་བཤད་ནང་དུ། དེ་རིང་གི་དུས་ཚོད་འདིར་འཇམ་བུ་གླིང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཚང་མ་རེད། གཞུང་རེད། མི་མང་ཚོའི་ངོས་ནས་དོ་སྣང་ཆེ་ཤོས་གནང་དགོས་པ་དེ་གནམ་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་ (Climate Change) གི་གནད་དོན་རེད་འདུ། དེ་འདྲ་སོང་ཙང་ད་ལྟའི་ཚར་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་འགན་ཞིག་ཁྱེར་ནས་གཟབ་གཟབ་མ་བྱས་པ་ཡིན་ན། མ་འོངས་པར་འཇམ་བུ་གླིང་གི་མི་རབས་ཐེས་མར་དཀའ་ངལ་ཞིག་ཏན་ཏན་སྟོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུ་ལྷང་བཉམ་གཞུང་ཚང་མའི་ངོས་ནས་འགན་འཁྱེར་དགོས་འདུ། ཅེས་གཏམ་བཤད་ཕྱུགས་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་གནང་ཡོད་པ་རེད། དེ་གནང་བཞིན་ནི་ཞིང་གནས་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་གི་ཚོགས་ཆེན་ཕེངས་ ༢༨ པ་དེ་ (Scotland) གྱི་རྒྱལ་ས་ (Glasgow) ལ་ཚོགས་པ་རེད། སྐབས་དེ་དུས་རྒྱལ་ཁབ་ ༢༠༠ ལྷག་ཙམ་ནས་མཉམ་ཞུགས་གནང་སྟེ། གང་ལྟར་ཁོ་ཚོའི་དབར་གནད་དོན་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་བསམ་ཚུལ་མཐུན་མེན་ལ་མ་ལྟོས་པར། ཁོར་ཡུག་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་གི་གནད་དོན་ཐོག་སྐད་ཆ་འཚད་པ་ཞིག་འདུག་ཅེས་གསུངས་འདུ། གང་ལྟར་ད་ལྟའི་ཚར་འཇམ་བུ་གླིང་ནང་དུ་ཚ་བརླབ་རྒྱས་པའི་གནད་དོན་དེ་ཚོ་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་པ་དང། ཐན་པའི་ (Drought) གནས་སྟངས་རྗེ་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་པ། ཆུ་ཡོག་དྲག་པོའི་གནད་དོན་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་པ། ས་ཡོམ་བརྒྱབ་པའི་གནས་སྟངས་དེ་ཚོའང་མང་དུ་ཕྱིན་ཡོད་པ་བཅས་ང་ཚོ་ཚང་མས་མཐོང་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཚང་མས་འགན་འཁྱེར་དགོས་འདུ་ཟེར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། གནམ་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་ཐོག་བཀྲོ་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་ཞིག་གིས་རྒྱ་ནག་ལ་འགན་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་ངོས་འཛིན་ཞུ་ཡི་ཡོད་པ་

དང་གསུང་གི་ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟའི་ཚར་འཛམ་བུ་གྲོང་ནང་དུ་དུག་རྒྱང་རྒྱས་མང་ཤོས་འདོན་མཁན་དེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཚགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག ཕེན་སྒང་ཐོག་ (Pollution) མང་ཤོས་འདོན་མཁན་དེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཚགས་བསྡད་ཡོད་རེད། འདི་ཚགས་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གཙོ་བོ་དེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ངོས་ནས་གཏེར་ཁ་སྤོག་འདོན་གྱི་གནས་སྟངས་དང་། རྩ་སོལ་སྤོག་འདོན་དང་བཟོ་གྲྭའི་ (Coal Mining) གནས་སྟངས་ཐོག་ནས་དུག་རྒྱང་ལྷུང་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་ཡོད་པ། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་གི་མི་འབོར་མང་དུ་འགྲོ་དུས་མོ་ཏའི་དུ་བ་མང་དུ་ཕྱིན་ཙང་གནས་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་ལ་ཏན་ཏན་གཅོན་ཤུགས་སྤྱོད་ཀྱི་འདུག་ཅེས་འཛམ་བུ་གྲོང་ཚང་མས་གསུང་བསྡད་པའི་སྐབས་སུ། བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐོག་གྲེང་སྟོང་བ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཤིག་ཏན་ཏན་རགཀ་གི་རེད་སྙམ། ང་ཚོའི་གོས་འཚར་ནང་དུའང་ཆ་ཚང་འགོད་ཡོད་རེད། འདིའི་ཐོག་ལ་ངས་བསྐུར་ཟློས་མི་དགོས་པ་ཞུ།

བོད་ནང་དུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་སྲིད་རྩོམ་གཅིག་གི་རེ་བ་ཟླུང་ནས་བསྡད་ཡོད་རེད་ཅེ་ན། [(Tuimu Huancao) Closing pastures to grow more grass] ཞེས་པའི་སྲིད་རྩོམ་ཤིག་འདུག་ འདི་གི་རེ་རེད་འདུག་ཅེ་ན། བོད་ནང་ལ་ཡོད་པའི་ཞིང་འགྲོག་དེ་ཚོ་གནས་སྟོས་བྱས་ཏེ། གང་ལྟར་ས་ཆ་དེ་ཚོས་ཟླུང་སྡུག་པར་ཁ་གསལ་བ་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་རེད་ཟེར་ནས་སྲིད་རྩོམ་འདི་བཟུང་ནས་འགྲོ་བཞིན་པ་རེད། འདི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཆ་ཙམ་ཡིན་ནས་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད་ཅེས་ཞུ་རྒྱའི་འདོད་པ་བྱུང་། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག བཅོག་སྒྲིབ་བམ་ཟླུང་སྡུག་གི་དེ་བོད་པའི་འགྲོག་ས་ནས་ཐོན་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད། འགྲོག་པ་ཚོས་གཏེར་ཁ་སྤོག་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད། དུག་སེལ་སྤོག་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད། མོ་ཏ་བཏང་ནས་དུ་བ་འདོན་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད། བོད་པའི་འགྲོག་པ་ཚོའི་འཚོ་བ་སྐྱེལ་སྟངས་དེ་ཞིང་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་འདྲ་སོང་ཙང་ཞིང་འགྲོག་གནས་སྤྱོ་བྱ་རྒྱའི་སྲིད་རྩོམ་འདི་ཐད་ཀར་འགྲོ་བ་མི་ཐོབ་ཐང་ལ་ཐུག་བསྡད་ཡོད་རེད་ཞུ་ཡིན། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་སྐད་ཆ་འཚད་པའི་སྐབས་སུ་གནད་དོན་འདི་ཡང་མཉམ་དུ་འཚད་དགོས་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་མཐོང་གི་འདུག ཁོར་ཡུག་འདི་འགྲོ་བ་མི་འི་ཐོབ་ཐང་དང་མཉམ་དུ་འཕྲིད་དགོས་རེད་མ་གཏོགས། ཁོར་ཡུག་དང་འགྲོ་བ་མི་འི་ཐོབ་ཐང་ལོག་ས་ལ་ཕྱེད་རྒྱ་ཡོད་མ་རེད། དེང་སང་འཛམ་བུ་གྲོང་ནང་དུ་དེ་འདྲ་འཚད་མཁན་ཞིག་ཀྱང་ཡོང་བསྡད་ཀྱི་ཡོད་རེད། འདིའི་ཐོག་དེས་བར་དུ་དོ་སྣང་བྱ་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག་ཞུ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་སྲིད་རྩོམ་བཀོ་བ་གཏེར་ཁ་སྤོག་ནས་ཁོར་ཡུག་ཐོག་འཕགས་ཆོང་གནང་མཁན་ཚོར་གা་རེ་ཞུ་ཡི་ཡོད་རེད་ཅེ་ན། འགྲེག་གི་རེད། ཁོར་ཡུག་ཐོག་ང་ཚོས་ཡིན་ནའང་བསམ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ཡིན། ཁྱེད་རང་ཚོའི་ངོས་ནས་ (Three T) བོད་དང་། ཐེ་ཨན། གནམ་བདེ་སྒོ་མོ་ (Tiananmen Square) ཚའི་མང་གཙོའི་ལས་འགྲུལ་ཐོག་སྐད་ཆ་མ་ཤོད། གལ་ཏེ་ཚོའི་ཐོག་མ་བྱེད་ན་ང་ཚོས་ཁོར་ཡུག་ཐོག་བསམ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ཡིན། སྐད་ཆ་དེ་འདྲ་འཚད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲ་སོང་ཙང་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ངེས་པར་དུ་འདིའི་ཐོག་དོ་སྣང་བྱས་ནས། ཁོར་ཡུག་དང་འགྲོ་བ་མི་འི་ཐོབ་ཐང་དབྱེ་བ་འབྱེད་རྒྱ་མི་འདུག འདི་གཉིས་མཉམ་དུ་འཕྲིད་དགོས་འདུག དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག (Narrative) ཞུའི་ཡོད་རེད། འདིའི་ཐོག་ནས་ཞུ་དགོས་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཚགས་ཀྱི་འདུག

མདོར་ན་བོད་འདི་མཐོ་སྒང་ (Roof of the World) ཚགས་བསྡད་ཡོད་རེད་གསུང་གི་ཡོད་པ་རེད། གང་ལྟར་དཀའ་ངལ་ཞིག་འཐད་པ་ཡིན་ན་རང་བཞིན་ཀྱིས་ཁང་པ་ལའང་དཀའ་ངལ་འཐད་རྒྱ་ཡིན་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲ་སོང་ཙང་བོད་ཀྱི་མཐོ་སྒང་ལ་དཀའ་ངལ་ཞིག་འཐད་ན་འདིའི་འོག་ལ་ཡོད་པའི་ལུང་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། འཛམ་བུ་གྲོང་ལ་ཁོར་ཡུག་གམ་གནས་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་གི་དཀའ་ངལ་འཐད་རྒྱ་ཡིན་པ་གསལ་པོ་ཞེ་དྲག་རེད། འདི་ཚན་རིག་པས་གསུང་གི་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་འདིའི་ཐོག་རེས་པར་དུ་དོ་སྣང་བྱས་ནས་གསུང་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ

རིང་འདུག མདོར་བསྡུས་ནས་ཞུས་པ་ཡིན་ན། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་། གནས་གཡོས་འགྱུར་ལྡོག་གི་གནད་དོན་དེ་གཉིས་མཉམ་དུ་འཕྲིད་དགོས་པ་དང་། དེ་གར་བཞིན་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་འདིའི་ཐོག་ནས་གཞོན་ཤུགས་སྦྱང་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཀྱི་འདུག་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

མཐའ་མ་དེར། ཁོར་ཡུག་ཐོག་སྲུན་ཐོ་འདོན་གནང་མཁན་བོད་མིའི་སྨྲིག་འཛིན་རྣམས་རེད། དེ་གར་བཞིན་བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་། མང་གཙོ་འཚལ་རྒྱས་ལྷེ་གནས་ཁང་ (TCHRD) གིས་སྲུན་ཐོ་དེ་དག་ཚད་དང་ལྡན་པ་ཞེ་དྲག་བཏོན་གནང་གི་འདུག དེ་ཚོར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་ཡིན།

དེ་ནས་ང་ཚོས་འདིར་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ། སྐབས་རེ་ (Resources) འདང་དང་མ་འདང་པའི་གནས་སྟངས་ཡོང་གི་འདུག དེ་འདའི་ཐོག་ཁ་སང་ཙ་རི་རྒྱལ་ས་ནི་ཏུ་ཡོག་ལ་རང་བཅན་འཐབ་རྩོད་པའི་མཁས་དབང་འཇམ་དབྱངས་ནོར་བུ་མཚོག་གིས་དགེ་མཛོད་ཁང་ (High Asia) ཞེས་པ་བཐུགས་འདུག ང་ཚོའི་ལངས་ཕྱོགས་ཀ་རེ་ཡིན་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པའི་ཐོག་ནས་དེར་རྒྱབ་རྒྱུ་དང་། དོ་སྣང་བ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། འདི་འཐབ་རྩོད་དང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཆགས་བསྡད་ཀྱི་འདུག ཁོ་རང་ལའང་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱད་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་ཡིན། གོ་སྐབས་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཆོག་ནས།

སྒྲོ་འཐུས་མི་འགྱུར་རྡོ་རྗེ་ལགས།

སྒྲོ་འཐུས་མི་འགྱུར་རྡོ་རྗེ་ལགས་ནས།

དབལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཇ་དྲན་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གྱིས་ཚོད་གྱིས་འཚར་བསྟན་ཝེབས་པ་དེར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་དང་། འདིའི་ནང་དོན་དང་གྱིས་ཚོད་དེ་ཚོར་ང་རང་གི་ངོས་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་རྒྱའི་གནས་སྟངས་ཆགས་བསྡད་ཡོད་ཞུ་རྒྱའི་འདོད་པ་བྱུང་།

བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་གནས་ཆུལ་ཐོག་ལ་ཞུ་རྒྱུར། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་དང་། ཐོན་གྲྭང་ནང་དུའང་གསལ་བསྡད་འདུག འཇམ་བུ་གླིང་གི་མི་འབོར་ཅ་ལམ་རྒྱ་ཆ་ ༥༠ འཚོ་གནས་དང་བདེ་འཇགས་ལ་འབྲེལ་བ་ཆགས་བསྡད་པ་དེ་དངོས་ཡོད་གནས་ཆུལ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་འཇམ་བུ་གླིང་འདིའི་ནང་ལ་ང་ཚོས་ཐུགས་སྲུང་བྱེད་ཡོད་ཀྱི་རེད། ཐུགས་སྲུང་ཡོང་གི་རེད། ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ལས་དོན་དང་རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོའི་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ལས་དོན་གཉིས་དབར་དབྱེ་བ་བཅད་མཚམས་ཤེག་དང་། འདིའི་ཐོག་གོམ་པ་རྒྱབ་ཐོག་ཁ་ཁ་ཤེས་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ལས་དོན་གཉིས་དབར་ཁྱེ་བ་བཅད་མཚམས་ཤེག་དང་། འདིའི་ཐོག་གོམ་པ་རྒྱབ་ཐོག་ཁ་ཁ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་པ་འདི། ང་ཚོས་བོད་ནང་གི་ཉིན་རེའི་གནས་ཆུལ་གང་ཡང་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད་དེ། ཡིན་ནའང། གནས་ཡུལ་རྒྱ་གར་ལ་ཆ་བཞག་པ་ཡིན་ནའང། གཅིག་ཡིན་ནའང་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཐོག་ནས་སྐད་ཆ་འཚད་ཡོད་དུས་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་ཤེག་ཆགས་འགྲོ་ཡི་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང་མང་གཙོ་དང་། རང་དབང་། ཏང་བདེན་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ཡིན་ན། དེ་ཚོའི་སེམས་ཚོར་དང་དུ་ཟླངས་ནས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བའི་ཚབ་ལ་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཐད་གা་རེ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག དེ་ཚོའི་ཐོག་འབད་བཙོན་བྱས་ནས། དེ་རིང་ཁ་སང་རྒྱ་གར་མཚོན་ན། དཔོན་གནས་ཏང་གནས་རྒྱལ་ཁབ་སྟོས་ཆེན་ཞེ་ཏྲག་ཅིག་རེད། དེ་སྔ་དང་མ་འདྲ་བ་ལམ་ཁ་ཞེ་ཏྲག་ཅིག་སློན་ཡོང་གི་ཡོད་རེད། ལྷག་ལམ་ཞེ་ཏྲག་ཅིག་སློན་ཡོང་གི་ཡོད་རེད། དེ་གར་བཞིན་ (Tunnel) དེ་འདྲ་མང་པོ་འབྲེད་ཀྱི་ཡོད་རེད་དེ། ཡིན་ནའང། ཁོར་ཡུག་ལ་དེ་ཙམ་གྱི་དོ་པོག་སྟོད་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད་

ཟེར་ན། དོ་ཤོག་སྦྲོད་ཀྱི་ཡོད་རེད། གང་ལགས་ཞུས་ན། གང་ཡོད་པ་ངོ་མ་དེར་འགྱུར་བ་ཞིག་འགྲོ་དུས་གা་དུས་ཡིན་ནའང་དོ་ཤོག་འགྲོ་རྒྱུ་རེད། ང་ཚོའི་ལུས་ཁམས་འདྲ་བོ་ཞིག་ཡིན་ནའང་། གཤག་བཅོས་ཤིག་བྱས་ཚར་བའི་རྗེས་སུ་སྒྲོན་ཞིག་ཤོར་ཚར་བ་རེད། འདི་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་གངམ་ཀ་དེ་འདྲ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་ལྷག་པར་དུ་བོད་འདི་སའི་གོ་ལའི་སྟེ་མོ་གསུམ་པ་ཡིན་པ་དེ་ཡོངས་ཁྱབ་ཀྱི་གསལ་བསྟན་པ་འདྲ་ཞིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། འདིའི་ཐོག་ལ་སྟོན་མ་བྱོས་ཆོགས་འགན་འཁལ་ནང་དུ་འང་ཐེངས་འགན་འཁལ་བཀའ་མོལ་བྱུང། བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྟེ་ཚན་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་རེད། དེར་གཞོགས་འདེགས་བྱེད་མཁན་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་ཡིན་ནའང་འདུ་འདུག་ དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་བབ་ཐོག་ནས། འཛམ་བུ་གླིང་གི་ཁོར་ཡུག་བགྲོ་གླིང་ངམ་སྟེངས་ཆ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་དངོས་གནས་དང་གནས་འབྱུར་དུ་ཐོན་པའི་གནས་སྟངས་དེ་ཚོ་ངོ་སྤྲོད་ཐུབ་པ་ཞིག་ཏན་ཏན་བྱུང་སོང་སྟམ། དེར་སྟོན་མ་བསྡགས་བརྟོད་ཤུགས་ཆེན་པོ་བྱས་སོང། ང་དེ་དྲན་སྟོད་མཁན་ཞིག་ཡིན། དེ་ཡིན་དུས་འབྱུང་འགྱུར་ང་ཚོས་དེ་ཚོ་ཆུ་མ་ཐུད་ནས། ང་ཚོས་དུས་རྒྱུན་དུ་ཞུས་པ་ལྟར། ང་ཚོས་རྒྱ་ནག་ལ་དབང་བསྒྱུར་བྱས་ནས་ཉི་མ་གཅིག་ནང་འགྱུར་བ་གཏང་རྒྱ་ཡོད་མ་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་། ང་ཚོས་གা་དུས་ཡིན་ནའང་འཛམ་པོའི་ནུས་པ་དེ་བེད་སྤྱད་ནས་ཁོར་ཡུག་སྒང་སྒྲོན་མཚོན་པའི་བོད་པའི་གནས་ཁོར་ཡུག་སྒང་སྒྲོན་ལའང་ལྷན་ཐབ་ཅིན་གང་འདྲ་ཞིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ངེ་མ་གཏོགས་ང་ཚོར་འཛམ་པོའི་ནུས་པ་ལས་ལྷག་པ་ཞིག་ད་ལྟའི་ཆར་ཁོར་ཡུག་སྒང་སྒྲོན་ལའང་གང་ཡང་གནང་རྒྱ་མི་འདུག བདེན་མཐའ་གསལ་རྒྱར་ཐབས་ལམ་གཞན་དག་དགོན་པོ་ཞེ་དགā་རེད། འདིའི་ནང་ནས་འཛམ་པོའི་ནུས་པ་དེར་འགྲེལ་བཤད་ཞུས་མི་དགོས་པ་བཀྲིས། མང་ཆེ་བས་མཁྱེན་གསལ་རེད།

སྟོན་གླིང་ནང་དུ་ "བོད་མིའི་རང་གཤིས་སུ་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལ་གཅེས་སྐྱེས་བྱེད་པའི་ཡ་རབས་བཟང་པོའི་གོམས་གཤིས་དང་ལམ་སྲོལ་ཆ་ཅང་གི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པོ་ཡོད་པས།" ཞེས་གསུངས་འདུག ཏན་ཏན་བོད་མི་རིགས་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཚོས་མང་པོ་ཡོད་རེད། ཁྱད་ཚོས་འདིའི་ནང་ནས་གཅིག་འདི་ཡིན་གྱི་རེད་དེ། འོན་ཀྱང་སྐབས་སུ་བབ་པར་བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་རེད། ཡིན་དང་ཡིན། འདིའི་ཐོག་ལ་མཁས་པ་མང་པོས་གྲངས་ཀ་ (Data) བསྡུ་རྒྱབ་ཅིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད"་པ་རེད། གཏམ་བཤད་ཤུགས་ཆེན་པོ་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་། བཅན་བྱོལ་ཆུ་གར་དུ་གནས་པའི་བོད་མི་གཞིས་ཆགས་ཁག་ལ་ཁོར་ཡུག་སྒང་སྒྲོན་ཀྱི་ཐོག་ལ་གা་རེ་གནང་ཐུབ་ཀྱི་འདུག ང་ཚོས་དེར་ཐུགས་སྟང་གནང་ཆུ་གལ་ཆེན་པོ་མེད་ན་བསམ་གྱི་འདུག ང་གཞིས་ཆགས་ལ་སྟོད་མཁན་ཞིག་ཡིན་དུས། ཐ་ན་ལམ་ཁ་ཞིག་བཟོ་དགོས་ནའང་འདུ་འདུག ཁང་པ་ཞིག་ཆུ་ཀ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ནའང་འདུ་འདུག དེའི་ཁོར་ཡུག་ལ་ལོ་བ་ཆུ་ཐུག་མང་པོའི་རིང་དཀའ་ལས་བཆུབ་ནས་ཤེང་སྟོང་གསོ་སྒྲོང་བྱས་པ་དེ་ཚོ་གཅོད་གཏན་བ་ཆུ་ཐ་ཚོམ་ཙ་བ་ཉིད་ནས་བྱེད་ཀྱི་མི་འདུག དེ་ང་ཚོས་ཐུབ་པའི་ལས་ཀ་ཞིག་རེད། ང་འདུ་པོ་ཞིག་ཡིན་ན། བར་སྐབས་ཤེས་ལ་གནས་ཚུལ་འདུ་ཞིག་བྱུང་ནས་ངའི་གཡས་གཡོན་ལ་གཏུབས་ན་ཙ་བ་ཉིད་ནས་འགྲིག་གི་མ་རེད། ཁྱེད་རང་ཚོས་གা་རེ་བྱ་རྒྱུ་ཡོད་ནང་བྱོས་ཤོག་ཟེར་དགོས་བྱུང་སོང། འདི་དས་མཚོན་ཅམ་ཞིག་ཡིན། བོད་ཀྱི་བདེན་མཐའ་གསལ་ནས་ང་ཚོ་བོད་ལ་ལོག་པ་ཡིན་ནའང་། འདི་ལྟ་བུའི་སྒང་སྒྲོན་བྱས་ནས་རྒྱ་གར་ནང་ལ་ཕྱག་ཏུགས་ཤིག་འཛོག་ཚོག་གི་རེད། ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག་ཚང་མ་གཅོད་གཏན་བྱེད་དགོས་མི་འདུག་གā འདི་ནང་སྲིད་ལས་ཁྱངས་དང་འབྲེལ་བ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད་བསམ་གྱི་འདུག འབྲེལ་ཡོད་ནང་སྲིད་ལས་ཁྱངས་ནས་ས་གནས་འགོ་འཛིན་གྱིས་གཅོས་པའི་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་ཤྲུགས་ཤུ་བབ་པར་སོ་སོས་

ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀ་ར་བྱ་རྒྱུ་འདུག དེར་གཟིགས་ཐུབ་རྒྱུ་ཞེ་དྲག་གལ་ཆེན་པོ་འདུག་བསམ་གྱི་འདུག དེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཚོག་ནས།

སྤྱི་འཐུས་མཁན་པོ་འཇམ་དབལ་བསྟན་འཛིན་ལགས།

སྤྱི་འཐུས་མཁན་པོ་འཇམ་དབལ་བསྟན་འཛིན་ལགས་ནས།

དབལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ང་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་དོན་ཚན་ལྷ་པོར་ཚད་མཐོ་བོའི་སྒོ་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་ཡི་ཡོད། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གནས་སྟངས་སྒང་ལ་ང་ཚོས་བཏོ་གྲེང་བྱེད་དགོས་པ་དེ། སྐབས་སུ་བབ་པའི་གཏམ་དང་། དུས་སུ་བབ་པའི་ཚར་གསུངས་བ་ནང་བཞིན་ཏ་ལས་པ་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད་རེད། ང་ཚོས་འདི་ནས་མི་ཚོག་ཟེར་ནའང་། དེ་མི་ཚོག་པ་ཡིན་ནམ་མིན་ངས་མི་ཤེས། ཡིན་ནའང་། ང་ཚོས་འདི་ན་གྲོས་ཚོད་གྲོས་འཛར་ཁྱེར་ནས་གྲོས་ཚོད་བཞག་པ་དང་བཏོ་གྲེང་བྱས་པ་ཡིན་ན། བོད་ཕྱི་ནང་གཉིས་ལ་ཤུགས་རྐྱེན་ཞིག་གང་ལ་གང་འཚམ་ཐེབས་ཀྱི་རེད་བསམས་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་ཡི་ཡོད། སྤྱི་ཡོངས་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ན། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ཟེར་དུས་ཏ་ལས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། ཕྱག་རོགས་ཤིག་གིས་ཆ་རམ་ས་ལའི་ས་ཁྱོན་ཀྱི་ལོ་མི་ཊར་ནང་དུ་ཚད་བརྒྱབ་ནས། དེའི་ལྟབ་ལོག་དགུ་སྟོང་ལྷག་ཡོད་རེད་གསུངས་སོང་། དེ་ཚོ་ཁ་ཚོན་གཅོད་ཁག་པོ་ཡིན་གྱི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ང་རང་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས་སྒང་ནས་བསམ་བློ་བཏང་བ་ཡིན་ན། མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཚོས་འཚེལ་གྱིས་གསུངས་པ་དེ་རེད། བཅན་པོ་གངོང་དམར་བོད་ཀྱི་དམག་དབྱང་གིས།། སུམ་གཉིས་པ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་བཟུང་ཞེས་གྲགས།། ཞེས་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་རེད། དེ་ཚོ་ལོ་རྒྱུས་ཅམ་མ་བཞག་ནས་དངོས་གནས་ང་རང་ཚོས་སུམ་གཉིས་པ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་གང་འདྲ་དབང་སྒྲུར་བྱས་འདུག དེ་ཚོའི་ཐོག་བོད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་གིས་བསྒྲུར་ཞིབ་བྱས་ནས། ང་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས་སྟེང་ལ་འདི་འདྲ་འདུག སུམ་གཉིས་པ་ཡི་དཀྱིལ་ལ་གང་འདྲ་དབང་བསྒྲུར་འདུག སུམ་གཉིས་པ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་ཅེར་བ་དེ་འཛམ་བུ་གླིང་གི་སུམ་གཉིས་པ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་རེད་དམ། ཡང་ན། ཤར་ཕེ་ཤེ་ཡའི་སུམ་གཉིས་པ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་རེད། གང་ལྟར་པ་མཚམས་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་གོ་དགོས་པའི་ཐོག་བསྒྲུར་ཞིབ་བྱ་རྒྱུ་ཅ་ལས་པ་གལ་ཆེན་པོ་མཐོང་གི་འདུག དམེར་ན། མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཚོས་འཚེལ་གྱིས་རྒྱ་གར་གྱི་ཆུ་གོ་གང་གི་ (Ganges) འགྲམ་ལ་བོད་ཀྱིས་ཇོ་རིང་བཙུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་དེ་འདྲ་མང་པོ་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོའི་གནས་བབ་དང་ང་ཚོའི་སྟན་ཐོ་སོགས་པའི་ནང་ལ་འདོན་ཐུབ་ཡོད་པ་རེད་དམ་མ་རེད། བསྒྲུར་ཞིབ་བྱེད་ཡོད་པ་རེད་དམ་མ་རེད། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་དེ་དག་མི་རབས་རྗེས་མ་དག་གི་ཆེད་དུ་བདག་པོ་བརྒྱབ་ནས། བོད་པ་ཚོར་ལོ་རྒྱུས་འདི་འདྲ་ཞིག་འདུག་ཅེར་ནས། ལོ་རྒྱུས་དེ་ཚོ་སྟང་མེད་བཞག་པ་ཡིན་ན། ཏན་ཏན་ཆགས་ཀྱི་མ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག དེ་ཚོའི་སྒང་ལཱང་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་པ་མང་པོ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག

དེ་གা་ནང་བཞིན་བོད་འདི་རང་བྱུང་གིས་མ་སྲོད་པའི་ཞིང་ཁམས་ཤིག་ཡིན་པ་རེད། དབེར་ན། ན་ཅིང་ནད་ཡམས་སྲོ་འགོག་སྐབས་སུ། ཕྲི་ལི་ལའང་གནས་ཐོན་པོ་དང་སྲིན་དཀར་པོ་མཐོང་བའི་གནས་སྐབས་ན་ཚང་མ་ཏང་ས་ང་འདྲ་ཆགས་རེད། ང་ཚོའི་ཕ་ཡུལ་བོད་ལྷོར་ས་དེ་ཉིན་རྒྱ་བར་ནས་མཁའ་ཐོན་པོ་དང་། སྲིན་དཀར་པོ། མཁའ་ཆུང་གཙང་མ། གཙང་ཆུ་དྭངས་མ། ཁ་ཐུག་འཐུང་ཚོག་པ། དེ་འདྲའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཡོད་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་། ཁ་ས་ང་དེ་རིང་ཉི་མ་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ཚབ་སྲིད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཤིག་གི་གནས་སྟངས་ཡིན་ནའང་འདུ་འདུག དེ་གা་ནང་བཞིན་ཁ་ས་ང་དེ་རིང་དུས་རབས་གསར་པའི་ཐོན་

རྟས་གསར་པ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཤུགས་རྒྱན་ལ་བརྟེན་ནས། ང་རང་ཚོའི་ཁོར་ཡུག་དེ་ཅ་ལས་པའི་སྒྲགས་བཅོག་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང་དེར་ང་ཚོས་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་དགོས་ན། ཐབས་ལམ་གཞན་ཞིག་གིས་སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱུ་དགོས་ལས་ཁག་པོ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག་ དེ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱུའི་ཐབས་ལམ་གང་པར་ཡོད་རེད་དང་གང་འདྲ་འཚོལ་དགོས་རེད་ཞུས་པ་ཡིན་ན། ང་ཚོའི་གནའ་སྦྱ་མོ་སྲོལ་རྒྱུན་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་ཕྱི་མིག་ཅིག་བལྟས་ནས། ང་རང་ཚོའི་ཡབ་དང་མེས་པོ་དག་གིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་རིག་གཞུང་ལ་ཕྱི་མིག་ཅིག་བལྟས་པ་ཡིན་ན། ང་ཚོས་ཁོར་ཡུག་དེ་བདག་པོ་ཡག་པོ་རྒྱུ་ཐུབ་ཀྱི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ཕྲོལ་རྒྱུན་རིག་གཞུང་ནང་ལ་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཅ་ལས་པ་མང་པོ་ཡོད་རེད། དཔེར་ན། ང་ཚོ་ཆུང་དུས་སྐབས་སུ་ཕ་མ་ཚོས་གཅེར་ཅེད་ཅེ་ན། མཚོ་ཞིག་ཡོད་ན་དེ་གློང་གི་སར་རྒྱལ་པོའི་ཐུམ་མཚོ་རེད་ཅེར་བ་འདུ་པོ་དང་། ཤིང་ཞིག་ཡོད་ན་འདི་འབྲུག་མོའི་ཐུམ་ཤིང་རེད་ཅེར་བ་འདུ་པོ། རྩོ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་ནའང་དེ་ཙ་ཁུ་ཁོ་ཐུང་གི་ཐུམ་རྩོ་རེད་ཅེར་བ་འདུ་པོ། གང་ལྟར་ང་རང་ཚོའི་པོད་ཀྱི་རྩ་ཆེ་མི་སྨྲའམ་སེམས་ནང་ཟབ་པོ་ཡོད་པའི་མི་སྨྲ་དེ་དག་དང་སྨྲ་རྣམ་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ལས་འགུལ་སྒྲིལ་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་གা་ནང་བཞིན་དཔེར་ན། ཤིང་བཅད་ན། གཉན་དང་འགལ་འགྲོ་ཡི་རེད་ཅེར་བ་འདུ་པོ་དང་། ཆུ་དགྱུག་ན་ཐུ་དང་འགལ་འགྲོ་ཡི་རེད་ཅེར་བ་འདུ་པོ། དེ་རིགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་མང་པོ་ཞིག་བེད་སྤྱོད་བཏང་ནས་པོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དེ་མཐའ་མའི་ཞིང་ཁམས་ཅེར་དགོས་ནའང་འདུ་འདུག་ དཔེར་ན། ཕྲོན་མ་ཅ་རེ་ཡིན་པ་ཡོད། འཛམ་བུ་གླིང་གཏོར་བ་ཤེག་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པའི་གླིག་བརྟན་ཞིག་བཙོ་དུས། མཐའ་མ་དེར་ཚང་མ་ག་པར་སྲོ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་རེད་ཅེར་ན། པོད་མཚོ་སྒང་གི་ས་ཚར་སྲོ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་དེ་ཚོ་དངོས་གནས་ཆུ་ལ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག མཐའ་མའི་ཞིང་ཁམས་དེ་པོད་མཚོ་སྒང་གི་ཞིང་ཁམས་ཡིན་པ་དེ་ང་ཚོས་མང་ཚོགས་ལའང་གོ་བརྡ་སྤྲད་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག་ དཔེ་ཚ་བཞག་ན། རྒྱ་གར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སྣྲན་ཐོམ་རང་མོས་མཁན་ཐུ་རཀ་ (महाभारत) ལ་བསམ་བློ་བཏང་བ་ཡིན་ནའང། ཁོང་ཚོས་སྲུམ་ཅིན་ལྷའི་ཞིང་ཁམས་དེ་གལ་པར་ངོས་འཛིན་གྱི་ཡོད་རེད། པོད་ལ་ངོས་འཛིན་གྱི་འདུག་གམ ལྷ་ཚངས་པ་དང། བཏུ་ཕྱིན། ལྷ་ཆེན་པོའི་བཞུགས་ས་དེ་པོད་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་འདུག་གམ ང་རང་ཚོས་དེང་སང་ལྷ་ཡུལ་ཞེས་མང་པོ་འཚང་ཀྱི་འདུག ཏྲ་གར་གྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རིག་གཞུང་ནང་ལ་ལྷ་ཡུལ་དེ་པོད་རེད་འདུག་ དེ་ཡིན་དུས་དེ་དང་དེ་ལ་སོགས་པར་ང་རང་ཚོས་ཞིབ་འཇུག་དང། དབྱད་ཞིག་ བརྟན་ཐུང་བཟོས་ནས་ཏྲ་གར་གྱི་མང་ཚོགས་ལའང་ངོ་སྤྲོད་བྱེད་དགོས་པ་ཅ་ལས་གལ་ཆེ་བ་འདུག ཏྲ་གར་གྱི་མི་རིགས་བཏྲ་ཆ་མཐོ་བ་ཞིག་ཅིན་ཆུའི་ཚོས་བྱེད་མཁན་ཡིན་དུས། ཅིན་ཆུ་ཚོས་པོད་འདི་ལྷའི་ཞིང་ཁམས་སམ་ཁོ་ཚོའི་སྟོན་པའི་ཞིང་ཁམས། དེར་འབྱོར་བ་ཅ་མ་ཀྱིས་ཐོག་གོལ་དང། རང་གོལ། མཐོང་གོལ་ཞེར་རྒྱ་ཞིག་ཡོད་རེད། དེ་འདྲ་བའི་བསམ་བློ་ཞིག་ཡོད་དུས་ང་རང་ཚོས་བརྟན་ཐུང་འདྲ་མི་འདྲ་བཟོས་ནས་ཕྱི་ཚོགས་ལ་ངོ་སྤྲོད་བྱེད་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ཐབས་ལམ་དེ་ལའང་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་གྱི་ནུས་པ་དེའང་ཡོད་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག

དེ་གা་ནང་བཞིན་བོད་ལ་འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ལ་མེད་པ། རང་བྱུང་གི་སྨན་སྨའི་རིགས་པ་ཡིན་ནའང་འདྲ་འདུག་ དེ་གা་ནང་བཞིན་ཅི་ཤིང་ནགས་ཚལ་གྱི་རིགས་ཡིན་ནའང་འདྲ་འདུག ལྷག་པར་དུ་མཐོ་སྨྲང་ལ་གནས་པའི་གཡག་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་རིགས་མི་འདྲ་བ་གྲངས་ཀ་གা་ཚོ་ཡོད་རེད། དེ་ཚོ་ལའང་ང་ཚོས་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ནས་འཛམ་གླིང་རྒྱལ་སྤྱི་ཁྱིམ་ལ་སྤྲོད་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། འཛམ་གླིང་རྒྱལ་སྤྱི་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ལ་སོགས་པ། རི་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་སྲུང་སྐྱོབ་ཚོགས་པ་ལ་སོགས་པར་ངོ་སྤྲོད་བྱེད་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། དེ་ནས་བོད་ལའང་དམིགས་བསལ་ཆེ་མཐོང་ཞིག་དང། བོད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལའང་དམིགས་བསལ་མཐོང་ཞིག་ཐོབ་པ་ཡིན་ན། ང་རང་ཚོར་ཏོག་ཙམ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞེར་དགོས་ནའང་འདྲ་འདུག ང་ཚོས་བཤད་པ་དེ་ལའང་ནུས་པ་ཏོག་ཙམ་ཞིག་ཐོན་སྲིད་པ་རེད། མ་འོངས་པར་གཙོ་བོ་བོད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིག་ཁང་

ཡིན་ནའང་འདྲ་འདུག། སུ་ཡིན་ནའང་འདིའི་སྒང་ལ་སྤར་ལས་ལྷག་པའི་ནུས་ཤུགས་ཤིག་སྟེལ་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། གཞིས་བཞུགས་ཚང་མའི་བསམ་པའི་དོན་དང་རེ་བའི་དོན་དེ་འགྲུབ་ཀྱི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཚོག་ནས།

སྤྱི་འཐུས་ཚེ་རིང་སྒྲོལ་མ་ལགས།

སྤྱི་འཐུས་ཚེ་རིང་སྒྲོལ་མ་ལགས་ནས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཐ་དན་གནས་སྟངས་ཡིག་ཆ་ཡང་ ༣ བར་རྒྱབ་སྐྱོར་གཙང་མ་ཞུས་པ་དང་ཆབས་ཅིག སྤྱི་ར་བཏང་དའི་འཚང་འདོད་ཡོད་པ་འགལ་ཤས་ཤིག་ཕྱག་སྟེལ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་གསུངས་ཚར་སོང། དུས་ཚོད་མང་པོ་མ་ལེན་པའི་ཐོག་ནས་ (Practical) རང་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

ངའི་བསམ་པར་བོད་ཀྱི་གནས་སྟངས་འདི་དུས་འགྱངས་བ་རྒྱ་ཞིག་མཐོང་གི་མི་འདུག བོད་མི་རིགས་འདི་ཙ་བརྒྱ་ཏུ་འགྲོ་རྒྱའི་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག སྐད་མ་རེར་ང་ཚོ་མི་རེ་ངོ་རེ་ནས་བོད་དོན་ཐོག་ཡིན་ནའང་རེད། ཁོར་ཡུག་སྒང་ནས་ཡིན་ནའང་རེད། གང་ཅིའི་ཐོག་ནས་ཞོགས་པ་ལངས་པ་དང་གདོང་པ་མ་ཁྱེ་བའི་སྟོན་ལ། དེ་རིང་ངས་བོད་དོན་ཐོག་གི་རེ་བྱེད་ཐུབ་པ་འདུག ཁོར་ཡུག་སྒང་ལ་གི་རེ་བྱེད་ཐུབ་པ་འདུག སྤྱི་ར་བཏང་བོད་ལ་ཁ་ཐུག་སྐྱོད་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་། སོ་སོའི་གནས་ས་དེར་ཡིན་ནའང་། མེ་ཏོག་ཡིན་དང་ཤིང་སྟོང་། ཀ་རེ་ཡིན་ནའང་ཁོར་ཡུག་ལ་འཕེལ་བ་ཆགས་བསྟད་ཡོད་རེད་བསམ་གྱི་འདུག གང་ལགས་ཞུས་ན། འཛམ་བུ་གླིང་འདི་ནང་ཞིག་ལྟ་བུ་རེད། དཔེར་ན། རྒྱ་ནག་ལྷ་ཅན་ནས་མཆེད་པའི་ནད་ཡམས་ཡིན་ནའང་། ལུང་པ་མི་འདྲ་ཞིག་ལ་སྐྱོད་དགོས་ན་ (VISA) ཞུ་དགོས་རེད། ཚང་མ་བྱ་རྒྱ་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང་། ནད་ཡམས་འདི་ཉི་མ་དང་ (Second) འགལ་ཤས་ནང་འཛམ་བུ་གླིང་ཡོངས་ལ་ཁྱབ་པ་རེད། སྤྱི་ནང་རྒྱ་མི་ང་ཚོའི་དགྱ་རེད། ཡིན་ནའང་བོད་དེ་ང་ཚོའི་ལུང་པ་རེད། དེ་འདྲ་སོང་ཅང་གི་རེ་ཡིན་ནའང་སྟེབ་ཀྱི་འདུག ཚོར་བ་རྩོ་པོ་ཞིག་འདུག ངས་བསམས་ན་སྤྱི་འཐུས་ ༥༤ དང་། བཀའ་བློན་རྣམ་པ། དཔལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་མཚོག་བཅས་ཚང་མ་ཡོད་རེད། ང་ཚོ་ཚང་མས་མཉམ་ཞུགས་གནང་རྒྱ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་མཐོང་གི་འདུག དཔེར་ན། ང་ཚོ་སྤྱི་འཐུས་ ༥༤ ཡིས་རྒྱ་གར་དང་། ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་གྱ་ཁག་བཅས་ལ་ཕེབས་པའི་སྐབས་སུ། དེ་རིང་ནས་བཟུང་ངས་གང་འདྲ་ཞིག་བྱེད་དགོས་འདུག ས་ཁམས་ཀྱི་ཁམས་ཏུ་མཇལ་ཁ་ཞུ་དགོས་རེད། འཚར་གཞི་ཞིག་འདིང་དགོས་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ས་གནས་སོ་སོའི་དཔོན་རིགས་ཁག་རེད། ཐོས་ཚོགས་འཐུས་མི་རེད། གལ་ཆེ་ཤོས་ཡུལ་མི་དེ་ཚོ་ཆགས་ཀྱི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག གང་ལགས་ཞུས་ན། ཡུལ་མི་ཚོར་ཧོས་ཤོག་འཕེན་རྒྱའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་རེད། དེ་འདྲ་སོང་ཅང་ཡུལ་མི་ཚོར་བོད་ཀྱི་གནས་སྟངས་གསལ་བཀྲོལ་བྱེད་དགོས་པ། དཔེར་ན། བོད་གཞུང་ནས་མི་ཞིག་བཏང་བ་ཡིན་ན། ས་གནས་དེའི་ཡུལ་མི་དང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཆགས་ཀྱི་མ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ས་གནས་རང་གི་སྤྱི་འཐུས་དང་། ས་གནས་འགོ་འཛིན་ཚོས་ཡུལ་མི་དེ་ཚོ་ངོས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ཡུལ་མི་མཉམ་དུ་འཛམ་པོ་བྱ་རྒྱ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག བོད་དོན་དང་ཁོར་ཡུག་སྒང་ལ་ཡིན་ནའང་རེད། གལ་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་ཉན་ཐུབ་ཀྱི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག དཔེར་ན། བྱང་ཤར་ཁུལ་ལ་སྒོག་ཐུ་ཆེན་པོ་མང་པོ་ཡོད་རེད། དེ་རིང་གི་ཐུ་ཀུ་དེ་ཚོ་ས་ང་ཉིན་ཀྱི་དགོན་པ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། ཁོ་རང་ཚོར་ཡིན་ནའང་། བོད་པ་ཐུ་ཀུ་མང་པོ་ཞིག་སྒོག་ཐུ་ཆེན་པོ་མང་པོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་ཡོད་རེད། ཡུལ་མིའི་ཐུ་ཀུ་མཉམ་དུ་འཛམ་པོ་བྱ་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། དེ་ནས་བོད་དོན་ཐོག་བཤད་རྒྱ་འདང་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ཆ་འོངས་བོད་ཀྱི་སོན་ཙ་དེ་ཚོས་སྒྲོལ་ཐུ་ཁག་ནང་དུ་ དཔལ་ལྡན་

ཚོགས་གཅོ་མཆོག (One act play) བརྒྱད་ཕྱི་གྱི་ཚོར་དུས་ཚོད་ཐུང་ཐུང་ནང་ཁོར་ཡུག་སྒྲང་ལམ་སང་ཤེས་རྒྱ་ཡོད་པའི་ལྟད་མོ་འདྲ་བཟོས་ཐུབ་ན། ངས་ཕན་རྒྱབས་ཆེན་པོ་ཡོད་རེད་སྙམ། དེབ་གཅིག་ཏུ་མ་ཡིན་པར། དེང་སང་ཕྱི་གྱི་ཚོས་ཞོགས་པ་ཐུག་ཚོད་ ༤ པ་ནས་ ༦ བར་དུ་དེབ་ཆུང་ཆུང་ལྟ་དུས། དབལ་ལྷན་ཚོགས་གཅོ་མཆོག (One act play) དེ་འདྲ་ཞིག་གནང་ཐུབ་ན། ཕྱི་གྱི་དེ་ཚོ་ལའང་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་ཞིག་བསྐྱེབ་ཀྱི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ཕྱི་ར་བཏང་བོད་མི་རེ་རེ་ནས་བོད་དོན་དང་ཁོར་ཡུག་སྒྲང་ལ་གནང་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། མང་ཆེ་བས་དུས་ཚོད་མེད། ཕྱི་འཐུས་རྣམ་པ་ཚོས་གནང་གི་རེད། བཀའ་བློན་རྣམ་པ་ཚོས་གནང་གི་རེད། བོད་ཀྱི་དཀའ་ངྲོག་ཁོང་ཚོས་མེལ་ཀྱི་རེད་ཟེར་ནས། དེ་འདྲའི་འདུ་ཤེས་ཤིག་འདུག དེ་རིང་ང་ཚོའི་གྲོས་ཚོགས་འདི་ (Live) འགྲོ་བསྟད་ཡོད་དུས། ཕྱིར་ཆ་འདི་ནས་ངས་མི་མང་ཚོར་ཞུ་རྒྱུ། འཛམ་བུ་གླིང་ཡོངས་ལ་ཡོད་པའི་བོད་མི་སྒུ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནའང། སོ་སོའི་ངོས་ནས་ག་རེ་ཡིན་ནའང་གནང་ཐུབ་ཀྱི་རེད། དུས་ཚོད་གཏོང་དགོས་མ་རེད་བསམ་ཀྱི་འདུག དགེར་ན། རྒྱ་གར་ལ་ཡིན་ན། དགུན་ཚོང་རྒྱུ་མཁན་མང་པོ་ཡོད་རེད། དགུན་ཚོང་རྒྱུ་མཁན་ལྷང་པ་འདྲ་མིན་ལ་ཡོད་དུས། ཡུལ་སྐོར་སྤྱོ་འཚམ་པ་མང་པོ་ཞིག་ཐུག་གི་རེད། ཁོང་ཚོར་གོས་ལོག་ཅིག་བཅོང་བ་ཡིན་ནའང། དེ་རྒྱ་གར་ནས་ཐོན་པ་ (Product Made in India) དབལ་ལྷན་ཚོགས་གཅོ་མཆོག ཁོ་དེ་འདྲའང་ཞུ་ཚོག་གི་རེད། ང་ཚོས་ (Made in China) བེད་སྤྱོད་གཏོང་གི་མེད། གཞན་ཏུ་(Made in China) རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གཏོང་བཤིག་གཏོང་གི་ཡོད་རེད། དེ་ཅིར་བཞིན་བཟོ་གྲྭའི་ཚུ་དང་ (Chemical) བེད་སྤྱོད་གཏོང་གི་ཡོད་རེད་ཟེར་ནས། ཀ་རེའི་ཐོག་ནས་ཀྱང་དུས་ཚོད་གཏོང་དགོས་མ་རེད། ཁྱེད་རང་ཚོ་མར་ཐོན་དགོས་མ་རེད། མ་འོངས་པར་ཡུལ་མི་དེ་ཚོ་བོད་ལ་སྐྱོང་དགོས་ཆགས་ན། དབལ་ལྷན་ཚོགས་གཅོ་མཆོག (मानसरोवर) དང་ (कैलाश पर्वत) ལ་ཀ་དུས་ཡིན་ནའང་ཚོག་གི་རེད། ལམ་ཁར་ས་མཚམས་གང་ཡང་ཡོད་མ་རེད། ང་ཚོ་ཚང་མ་གཅིག་པ་རེད་ཟེར་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་བརྡ་ལན་ཞིག་སྤྱོད་ཐུབ་ཀྱི་རེད་བསམ་ཀྱི་འདུག ངས་ (Practical) རང་ཐོག་ནས་ཞུ་བཞིན་ཡོད། ངས་དེ་ཚོ་ཚང་མ་གལ་ཆེན་པོ་མཐོང་གི་འདུག ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཅོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཆོག་ནས།

ཕྱི་འཐུས་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་ལགས།

ཕྱི་འཐུས་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་ལགས་ནས།

དབལ་ལྷན་ཚོགས་གཅོ་མཆོག ཁོ་སྐབས་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ངོ་བྱག་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གྱིས་ཚོད་གྱིས་འཚར་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༣ བར་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་འབྲེལ་ནས་བསམ་ཚུལ་དང་ལྟ་ཚུལ་འགའ་ཤས་ཤིག་ཞུ་འདོད་བྱུང། ད་ལྟ་འདིར་ "བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག" ཅེས་ཚིག་གཉིས་ཤིག་འདུག ང་ཚོའི་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་བཤད་སྲོལ་ལྟར་ན། ཕྱི་སྟོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང། ནང་བཙུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཟེར་ནས། རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་འཇིག་རྟེན་འདི་ན་བོད་དེ། ད་ཡོད་རྒྱ་ནག་གིས་དབང་བསྐྱར་འོག་ལ་ཡོད་པའི་ཞིང་ཆེན་ལྟ་ལ་ཁྱབ་པའི་བོད་རིགས་སྟོད་གནས་ཀྱི་ས་ཆ་དེ་དག་ལ་ངས་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་ཞུ་ཡི་ཡོད། རྒ་བའི་ལོ་རྒྱུས་དང་དུས་རབས་མང་པོ་ཞིག་ལ་རྒྱབ་ཤོག་བརྒྱབ་པ་ཡིན་ན། ད་ལྟའི་བོད་དང་སྟོན་མའི་བོད། ལོ་རྒྱུས་སྐྱ་བ་ཚོའི་བཟོ་གྲྭང་གི་གཞི་ཆགས་བསྟད་འདུག ད་ལྟའི་ཆར་ངས་ངོས་འཛིན་བྱེད་ས་དེ། གང་ས་རིར་བས་བསྐོར་བའི་ཞིང་ཁམས་འདིར། ཞེས་ནས་རྒྱུན་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱིས་ལྟགས་གློག་བྱེད་བསྟད་པའི་ས་ཆ་དེ་ཡིན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ལོར་བོད་དེ་རྒྱ་མིས་བཅོན་འཇུལ་བྱས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། བོད་མི་མེས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་རིགས་

གཞུང་དང། རིན་ཐང། ཡུལ་སྲོལ་གོམས་གཤིས་ཐོག་ནས་ཁོར་ཡུག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་སྟངས་ཀྱི་བསམ་བློ་ཁྱེར་གསོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། གོང་དུ་ཕྱག་སྟེལ་སྤྱི་འཐུས་ཤིག་གིས་གསུངས་སོང། དེ་བདེན་པ་རེད། རི་མང་ཆེ་བར་གནས་རི་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། མཚོ་མང་ཆེ་བ་བློ་མཚོ་རེད། སྨྲོལ་མ་མཚོ་དང་ལྷ་མཱའི་བློ་མཚོ་ཞེར་བ་ལ་སོགས་པ། མཚོ་སྟོན་པོ་ལ་ཡིན་ན་རྟེ་བཅུན་སྨྲོལ་མའི་མཚོ་ཡིན་པ། བོད་ནང་དུ་མཚོ་ཡོད་ནཱང་རེད། རི་ཡོད་ནཱང། གངས་ཏི་མེཎ་གངས་རིན་པོ་ཆེ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཁམས་ཕྱོགས་ལ་ཁ་བ་དཀར་པོ་སོགས་རྒྱལ་རོང་ལ་ཡོད་རེད། རི་ཆེ་ཚད་ལ་མིང་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེག་དང། གནས་རི་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེག་ཡིན་པ་དེ་ང་ཚོའི་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་བསམ་བློ་ཁྱེར་སོ་དེ་རེད། ཁོར་ཡུག་དེ་རྟེ་ཅམ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ། ཁོར་ཡུག་ལ་སྟོང་མཁན་གྱི་འགྲོ་བ་གསོན་པོ། སྨྲ་ཤེས་དོན་གོ་བའི་འགྲོ་བ་མི། རྒྱམ་ཟན་བོད་པ་ཚོའི་ངོས་ནས་ཕར་བཀྲེ་སས་དང་གྱས་ཞབས་བྱེད་ས་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད་མ་གཏོགས། འདོད་རྟམས་དང་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་ས། བཟའ་རྒྱ་དང་སྐོག་རྒྱ། སྟོག་རྒྱ་ཡོད་པའི་བསམ་བློ་དེ་ཡོད་མ་རེད། འཇམ་བུ་གླིང་ལ་འདས་པའི་ལོ་བརྒྱ་ཕྱག་གཅིག་ནས་བཙོ་ལས་འདི་དང་ནས་ཁོར་ཡུག་དེ་ལོངས་སྤྱོད་བྱ་རྒྱ་དང། ཤེང་ཡིན་ནཱང་གཅོད་འབྲེག་བྱ་རྒྱ། ས་འོག་གི་གཏེར་ཁ་ཡིན་ནཱང་སྟོག་རྒྱ། འདོད་རྟམས་ཅན་གྱི་མ་རྒྱའི་བདག་པོ་དེ་ཚོས་ཡར་རྒྱས་ལ་ཁག་དགྱེ་ནས། ཁོར་ཡུག་དེ་འགྲོ་བ་མིའི་ཁང་ཚབ་ཤེང་གི་གཏེར་ནོར་འདྲ་པོ་ཡིན་པའི་ལྟ་ཚུལ་གསར་པ་ཞིག་ཡོང་གི་འདུག་ག དེ་ནས་ཡར་རྒྱས་དེར་ཁ་གྱུར་ནས་རྒྱ་མིས་དེང་སང་ནུབ་ཕྱོགས་པ་དང་སྟོན་མ་ (Africa) དེ་དག་ལ་བྱང་ཡོད་རེད། ཁོར་ཡུག་ལ་ལྟ་སྟངས་དེའང་ཤེང་ཡིན་ན་གཅད་རྒྱ་དང། གཏེར་ཁ་ཡིན་ན་བསྟོག་རྒྱ། འགྲོ་བ་མིའི་འདོད་རྟམས་དེ་ཁེངས་རྒྱའི་ཆེད་དུ་དངོས་རྫས་འདྲ་མི་འདྲ་བཟོ་རྒྱའི་ དབལ་ལྟན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག (Chemical) རེད། དེར་བརྟེན་ཁོར་ཡུག་ལ་དོ་ཡོག་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་དེ་རྒྱ་ནག་གཅིག་བུ་མ་རེད། ཕྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་ (Develop Concept) འདུ་ཤེས་འདིའི་གཏན་འབེབས་བྱེད་སྟངས་ཀྱི་ལྟ་གྲྭ་ཆ་ནས་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཡོང་དང་ཡོང་བཞིན་པ་རེད།

གཉིས་པ་དེ། རྒྱ་ནག་གིས་དབང་བསྟུར་བྱས་ནས་གོང་དེ་དམག་སར་གྱུར་བ་དེ་གོང་མི་ས་ཡ་རྒྱ་རེད། རྒྱ་གར་རེད། ལྷོ་ཤར་ཨེ་ཤེ་ཡ་རེད། ཚང་མའི་སྟུང་རྒྱོབ་དང་བདེ་འཇགས་ལ་བློ་འཚབ་བྱ་རྒྱ་ཞིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། ལྷག་པར་དུ་གོང་ནང་ལ་བདེ་སྟུང་གི་མཚོན་འཛིག་སའི་ས་ཆ་མང་པོ་ཡོད་པ་དང། རྒྱལ་ཕན་གྱི་མཚོན་ཚོད་ལྟ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ། དེའི་ཉེར་ལེན་ལ་བརྟེན་ནས་གཙང་པོ་མང་པོ་ཞིག་ཕྱོགས་བཅོག་ཕྱིན་པ། འབྲོག་པ་ཕྱུག་ལས་མང་པོ་ཞིག ར་ལྱག་དང་གཡག་ལ་སོགས་པ་མང་པོ་ཞིག་འདས་གྲོངས་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ། ཞིང་པར་སྟོན་ཐོག་ཏུག་ཏུག་མ་ཡོང་བ་ལ་སོགས་པ། དབལ་ལྟན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག བོད་འདི་ (Militarization) ཚགས་རྒྱའི་ཐོག་རྒྱ་ནག་གི་ངོས་ནས་ཐབས་བྱས་པར་བཞིན་ཀྱི་ས་ཆ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱས་ཏེ། ཤར་ཨེ་ཤེ་ཡ་དབང་བསྟུར་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ན་བོད་བཟུང་བ་ཡིན་ན་ཟེར་བའི་སྐད་ཆ་ཞིག་ཡོད་རེད། སྟོན་མའི་གྲོས་ཚོགས་ར་བ་འདིའི་ནང་དུ་གསུང་མཁན་མང་པོ་བྱུང་སོང། དེ་འདྲ་སོང་ཅང་དེར་རྟེན་ནས་ང་ཚོའི་གནས་ཡུལ་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱ་གར་གཙོ་བོ་བྱས་ནས་ལྷོ་ཤར་རྒྱལ་ཁབ་རེད། ཨ་མི་རི་ཀ་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཚང་མའི་ངོས་ནས་བོད་དེ། ༢སྒྲུབས་མགོན་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༨ ལོར་ཨ་རི་གྲོས་ཚོགས་ནང་དུ་བོད་དེ་རྒྱ་དཀར་ནས་བར་ལ་དམག་ས་མེད་པའི་ཞི་བའི་ལྷི་གནས་ (Buffer zone) རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་ནཱང་རེད། རང་སྐྱོང་ཞིག་ཡིན་ནཱང་རེད། དེ་འདྲའི་ཚན་སྒོད་གནས་བབ་ཡོང་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། ང་ལྟ་ང་ཚོས་བློང་བཞིན་པའི་ཐ་བྱག་རེད་ཟེར་བ་དེ། ཐ་བྱག་མེད་པ་ཚགས་རྒྱའི་ (Sustainable) རྒྱུན་རིང་པོ་དང། ཕྱུགས་རྒྱང་རིང་པོ་ (Ecological) ཁོར་ཡུག་འཚམ་པའི་ཐོག་ནས་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་རྒྱ་དང་གནས་བབ་གསར་པ་ཞིག་ཡོང་གི་མེད་འགྲོ། མ་འོངས་པར་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྐོར་གྱེང་སྟངས་དེ། དམག་ས་གྱུར་བ་དེར་ང་ཚོས་གཏོན་ལྷུག་གྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག

དེ་ནས་ངས་ཤུས་པ་ལྟར་འདོད་རྩམ་གཞི་ལ་བཞག་ནས་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་ལ་ཁ་གཡར་ནས་ཚོང་ལས་དང་། དབང་བསྐྱར་གྱིས་ཚད་ལས་བརྒལ་བའི་གཏེར་ཁ་སྤོག་འདོན་བྱ་རྒྱུ། ཡིན་ནའང་ང་ཚོ་རྒྱ་མིའི་དབང་བསྐྱར་འོག་ལ་ཡོད་དུས་གཏེར་ཁ་ཙ་བ་ཉིད་ནས་སྤོག་འདོན་ཚོག་གི་མ་རེད་ཅེས་ཟེར་མ་ཐུབ་ནའང་། ཁོར་ཡུག་ལ་དོ་ཬོག་འགྲོ་ཡི་ཡོད་མེད་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་ཁག་ནས་སྟན་ཐོ་བཏོན་པ་དེ་དག་དུས་ཐོག་ལ་རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོའི་སྲིད་བྱུས་གཏན་འགེབས་བྱེད་མཁན་གྱི་གོས་ཚོགས་དང་། གཞུང་དེ་དག་ལ་གཏང་རྒྱུ་དེ། འདས་པའི་ལོ་མང་པོ་ཞིག་ནས་བོད་མིའི་སྨྲིག་འཛུགས་དང་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པའི་ངོས་ནས་གནང་དང་གནང་བཞིན་པ་དེར་ཇེས་སུ་ཡི་རངས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

བོད་ཀྱི་ས་ཆ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་རེད་ཅེར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་སྟངས་དེ། འཛམ་བུ་གླིང་གི་ཡང་རྩེ་རེད་ཅེར་གྱི་ཡོད་རེད། དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་སྟངས་དེ་འཆད་ཀྱི་ཡོད་རེད། ས་ཆའི་གནས་བབས་ཆ་ནས་ང་ཚོར་ཐོབ་ཐང་རགཔ་བཞག་པ་དེ་འདྲ་གང་ཡང་མ་རེད། རང་བྱུང་གིས་ཁོར་ཡུག་ཆགས་སྟངས་སྒང་ནས་བོད་འདི་ཞུགས་ཏེག་ཀྱི་ཡང་རྩེ་རེད་ཅེར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། གནམ་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་གི་ཚན་རིག་པ་ཚོས་བོད་འདི་འཛམ་བུ་གླིང་གི་སྟེ་མོ་གསུམ་པ་རེད་ཅེར་བ་དེའང་ང་ཚོས་བཟོས་པ་ཞིག་མ་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ དང་ ༡༩བ་༠ ནང་བསྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེར་རྒྱ་ནག་གི་གནམ་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་ལ་ཁོར་ཡུག་གི་ཚན་རིག་པ་ཞིག་གིས་བོད་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལུགས་ཡིན་སྟངས། བྱང་གི་སྟེ་མོ་དང་ (Antarctica) གཉིས་པ། གསུམ་པ་དེ་གོང་ལ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་གསུངས་སོང་། འཁྱགས་རོམ་དང་གཙང་པོའི་འབྱུང་གནས་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལུགས་ཡིན་སྟངས། བཀྲད་ཅུ་ཀྱ་གྲངས་ཡས་མས་ནང་ཐྭ་རན་སིའི་སྲིད་འཛིན་ (Francois Mitterrand) གི་ལྟ་ལྟམ་གྱིས་བཐུགས་པའི་ཐེབས་རྩ་ཞིག་ཡོད་རེད། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག (France Liberte) དེས་སྟན་ཐོ་ཞིག་བཏོན་ཡོད་པ་རེད། ལོ་རབས་བཀྲད་ཅུའི་མཇུག་དེ་བར་རེད། དེས་གཙ་ལ་གསུངས་ཡོད་རེད་ཅེར་ན། མ་འོངས་ལུང་སྟོན་དེ་འདྲ་ཞིག་གསུངས་ཡོད་རེད། མ་འོངས་པར་དམག་ཆེན་གསུམ་པ་ལངས་པ་ཡིན་ན། ཆུའི་སྒང་ནས་ལང་གི་རེད། འཕྲང་ཆུ་དཀའ་ངལ་འཕྲད་ནས་ལང་གི་རེད། དེང་སང་རྒྱལ་སྤྱི་རེད། མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱིས་གོ་སྒྲིག་འོག་ལ་འཛམ་གླིང་འགྱུར་ལྡོག་གི་ཚོགས་འདུ་རབ་དང་རིམ་པ་ཚོགས་པ་རེད། མང་ཆེ་བས་དཀའ་ངལ་གཅེ་རེར་གྱི་ཡོད་རེད་ཅེ་ན། མ་འོངས་པར་གནམ་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་འགྲོ་ཡི་ཡོད་དུས་འཛམ་བུ་གླིང་གི་ཚ་དོད་རྒྱས་ནས་ཉི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུང་ཀྱི་འཁྱགས་རོམ་དེ་ཚོ་དབེ་ནི་སྲིད་པའི་མཁྱགས་པོ་བཞུར་གྱི་འདུག་ དེས་རྒྱ་མཚོའི་ཆུ་དེ་ཡར་རྒྱས་ནས་མཚོ་གླིང་ནས་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་ཞིག་རྒྱ་མཚོའི་འདོན་ཁར་སླེབ་ཀྱི་འདུག་ འཛམ་བུ་གླིང་ན་མ་འོངས་པར་གནམ་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་གིས་སྐྱབས་བཅོལ་གྱི་མི་འགོར་ས་ཡ་བརྒྱ་ཕག་མང་པོ་ཡོང་རྒྱའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་རེད། གཞི་རྒྱ་ཆེ་ས་ནས་བཀའ་མོལ་འདི་གསུང་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད། གོང་དུ་ཕྱག་སྟེལ་གྱི་འཕྲས་ཁ་ཤས་ཤེག་གིས་གསུངས་གནང་སོང་། འདིར་བརྒྱ་ཆ་ ༢༥ གསུངས་འདུག་ དེ་ཚོ་ངས་མི་ཤེས། བཀུར་འོས་གྱི་འཕྲས་ཤེག་གིས་བཞི་ཆ་གཅིག (1/4 of World Population) བོད་ནས་ཡོང་བའི་གཙང་པོ་དེ་ཚོར་ཐད་ཀར་འཆི་གསོན་གྱི་འཕྲང་ཆུ་ཞིག་ལ། གྱི་ཚོགས་དང་དཔལ་འབྱོར་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་འཛུགས་ས་དེ་ཆུའི་འགྲམ་ལ་ཆགས་རེད་ཅེར་བ་དེ་ཡོངས་ཀྱགས་རེད། དེ་འདྲ་སོང་ཙང་བོད་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་སྟངས་འདི་རྒྱ་གར་རེད། རྒྱ་ནག་རེད། ལྷོ་ཤར་ཨེ་ཤེ་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་མང་ཆེ་བས་ཉི་མོ་ཡར་ལངས་ནས་བཟུང་སྟེ། དགོང་མོ་མར་མ་ཉལ་བར་དུ་འཕྲང་རྒྱའི་ཆུ་དེ་བོད་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་གསལ་པོ་རེད། དེ་འདྲ་སོང་ཙང། གོང་དུ་ཕྱག་སྟེལ་གྱི་འཕྲས་ཤེག་གིས་གསུངས་པ་ནང་བཞིན་རེད། (French) ནང་ལ་ཡིན་ན་ (Mekong Convention) ཅེར་གྱི་རེད། ཤ་ཆུའི་ཐོག་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་དུས་དེའི་ཐོག་ལ་ཚོགས་འདུ་ཞིག་ཡོད་

རེད། འདིར་ང་ཚོའི་གཞུང་གི་ངོས་ནས་དུས་ཐོག་སྟོན་ཐོ་རབ་དང་རིམ་པ་ཕར་གཏོང་གི་ཡོད་པ་དེར་ངས་ངོས་འཛིན་ཞུ་ཡི་ཡོད།

བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ལ་ཁ་གཡར་ནས་རྒྱ་མིས་ལས་ཀ་གཅེ་རེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད་ཟེར་ན། གོས་ཚོགས་ར་བ་འདིའི་ནང་དུ་སྟོན་མ་བཀའ་མོལ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་ཀྱི་རེད། ངས་དྲན་གསོའི་ཚུལ་ཞུ་རྒྱུ་བ། བོད་ཀྱི་མི་འབོར་དེ་ཞིང་འབྲོག་གཉིས་ལས་འཇིས་པའི་མི་འབོར་ཞིག་རེད། ཚོང་པའི་མི་འབོར་བརྒྱ་ཆ་ཡོད་རེད་དེ། དམའ་པོ་རེད། དེང་སང་རྒྱ་མིས་འཇོག་པ་མང་པོ་ཞིག་གྲོང་སྡེ་ཅན་ལ་གྱུར་ནས་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་གྲོང་གསེབ་གསར་པ་དེ་འཕར་བཏང་ནས། འཚོ་བའི་མཏུན་ལམ་དང་། དཔལ་འབྱོར་མཏུན་ལམ་ཟེར་བ་མ་གཏོགས། མི་གང་ཚང་རྒྱ་ནག་གི་སྒྲོག་གསོ་ལ་མ་ལྟོས་ན་འཚོ་མི་ཐུབ་པ། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཏོར་རྒྱུའི་ཚེད་དུ། འདི་དཀའ་ངལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་རེད། ང་རང་ཚོའི་མེས་པོ་ཚོའི་ལོ་སྟོང་ཕྲག་མང་པོའི་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་གཏོར་རྒྱར་དམིགས་ནས། འབྲོག་པ་དེ་ཚོར་གཞིས་གྲོང་དུ་སྤྲོ་དགོས་རེད་ཟེར་བ་དེ། དངོས་གནས་དང་གནས་ང་ཚོས་བློ་ལྡན་ཆགས་ཐུབ་ཀྱི་རེད། ང་ཚོའི་མི་རིགས་སྟེབ་གསོད་དང་། མི་རིགས་གཙང་སེལ་གྱི་སྲིད་རྩྭ་ངན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ང་ཚོས་ངོས་འཛིན་བྱེད་དགོས་རེད། འདི་ཁོར་ཡུག་དང་ཏན་ཏན་འབྲེལ་བ་ཡོད་རེད། ཡང་བོད་ལ་ཞིང་ཁ་མང་པོ་ཞེ་དགུ་ཡོད་རེད། ཞིང་པའི་མི་འབོར་ཚོར་འཚོ་བའི་རང་མགོ་མི་ཐོན་པ་བྱ་རྒྱུའི་ཚེད་དུ་ཚེར་མ་ལྟེབ་ལས་ཀྱི་རྒྱ་མིའི་སྲིད་རྩྭ་ཤིག་ཡོད་རེད། འདིའི་དམིགས་ཡུལ་གང་རེད་ཟེར་ན། ང་ལྟ་བར་དུ་སོ་སོར་བོད་ཟེར་བའི་ལུང་པ་ཆན་པོ་ཞིག་ཡོད་རེད། མགོ་བཀྲག་བཀྲག་བྱས་ནས་བོད་ཀྱི་མི་ཡིན། བོད་ཀྱི་ཆུམ་པ་ཟ་མཁན་ཡིན། བོད་མི་རིགས་ལ་འཚོ་བ་རང་སྐྱོང་ཡོད་པའི་རྒྱས་གསལ་བྱས་ནས། སྟོན་མ་དཔལ་འབྱོར་རྒྱ་ཆེན་པོ་མེད་པ་ཡིན་ནའང་མི་རིགས་ཀྱི་རང་ཁ་གསོ་རྒྱུའི་དཔལ་འབྱོར་ཞིག་ང་ཚོར་ཡོད་རེད། རྒྱ་མིས་ག་ལེར་དེ་དག་ཆ་གཏོར་བཏང་ནས་ཞིང་ཁ་གང་ཚང་ལ་ཤིང་སྟོང་འདེབས་ལས་དང་ཚེར་མ་འདེབས་ལས། རྒྱ་མིའི་སྐྱོབ་གསོ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་ནག་ནས་འཇམ་བུ་གླིང་གང་སར་ནས་མཁོ་སྐྱབ་བྱེད་པའི་འབྲེ་རིགས་ལ་བརྟེན་ནས་འཚོ་བ་རོལ་རྒྱུའི་སྲིད་རྩྭ་ངན་པ་བཏང་པ། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དང་རང་བྱང་གི་ཁོར་ཡུག་གི་ཕྱི་སྟོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ལ་དོ་ལོག་བྱ་རྒྱུ་རེད་ལ། ནང་བཙན། དེ་ན་གནས་མཁན་ཀྱི་བོད་མི་རིགས་ལའང་འཇིགས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པ། དེ་རིང་བགྲོ་གླེང་འདི་བརྒྱད་ནས་རྣམ་པ་ཚོར་བློན་གསོ་གཏང་ནས། ཁོར་ཡུག་ཐོག་ཕྱུག་ཏེད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཕྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ལ་དོ་ལོག་བྱ་རྒྱུ་རེད་ལ། ནང་བཙན། དེ་ན་གནས་མཁན་ཀྱི་བོད་མི་རིགས་ལའང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པ། དེ་རིང་བགྲོ་གླེང་འདི་བརྒྱད་ནས་རྣམ་པ་ཚོར་བློན་གསོ་གཏང་ཡོད་ཀྱི་ཁོ་ཚོ་ཀ་ཁ་ཤས་ཀྱི་ཡ་ཡ་ ༢་༥ བང། ཁ་ཤས་ཀྱིས་མ་ཡ་ ༢་༤ ཟེར་གྱི་འདུག ཁ་ཤས་ཀྱིས་འབུམ་ལྡ་བྱུག ཁ་ཤས་ཀྱིས་འབུམ་ ༤ ཟེར་གྱི་འདུག གང་ལྟར་མ་ཆ་འདི་ང་ཚོའི་མེས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བཟུང་བ་དེ། ང་ལྟ་ཡོད་པའི་མ་ཆ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡོད་རེད། དེ་འདྲ་སོང་ཙང་ནུ་ཐོག་ལ་བོད་དོན་བང་བོད་ངོ་སྤྲོད་བྱེད་དུས་མང་པོ་ཞིག་གིས་བོད་ཟེར་ན། ཤར་ཕྱོགས་ན་ཡོད་པའི་རི་ལགཤས་ཀྱི་རྒྱབ་ན་ཡོད་པའི་གྲོང་གསེབ་ཆུང་ཆུང་ཡིན་པའི་སྟང་བ་དེ་འདུག ངས་ཟླ་རན་སིའི་བ་ཡོད་ཀྱི་ས་ཁྲ་ལ་མཚོན་ན། དེ་འདྲ་ཡོད་རེད་ཟེར་དུས། གཞི་ནས་ཁོ་ཚོས་བོད་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ། གོང་དུ་ཕྱག་སྟེལ་སྟྲི་འཐུས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ནང་བཞིན་རེད། ཤར་ཨེ་ཤེ་ཡ་ནང་དུ་གཙང་པོ་མང་པོ་ཞེ་དགུ་ཡོད་རེད་དེ། ཡིན་ནའང། ཆུ་བོ་གལ་ཆེ་ཤོས་དང་རིང་ཤོས་བཅུ་ལྔ་བོད་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་པའི་ཆ་ནས་གལ་ཆེན་པ་རེད། དེ་ཞུ་ཡི་ཡོད། དེ་འདྲ་སོང་ཙང། **ཁ་ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཆོག་ནས།** སྐད་མ་ ༧ ནང་མཇུག་བསྡུ་རོགས་གནང། ། ལག་ས་སོ། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཨིན་ཏི་ཚོ་གཅིག་ཞུ་ཚོག་པ་གྱིས། (Stake holders) དེ་རྒྱ་གར་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། ང་ཚོ་བོད་མི་རིགས་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། རྒྱ་ནག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། ལྷོ་ཨར་ཨེ་ཤེ་ཡའི་ཁོར་ཡུག་གི་ཛ་དྲག

གི་གནད་དོན་དེ་ཁོར་ཡུག་ལ་གཞི་བཞག་ནས་ཁྱིམ་མཆོས་རྒྱལ་ཁབ་ལ་གོ་བརྡ་ཞིག་འཕྲོད་པ་ཡིན་ན། ཚད་ལས་བརྒལ་བའི་ཆུ་རགས་བརྒྱབ་རྒྱ་དང་། བཟོ་ལས་གཉེར་བར་བརྟེན་ནས་ཐུས་སྨོན་འདུ་མི་འདུ་བེད་སྤྱོད་བཏང་ནས། གཙང་པོ་སྦྲག་བཅོག་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱིམ་མཆོས་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱ་གར་དང་། བལ་ཡུལ། རྒྱང་ལ་རྒྱ་ཀི། རྒྱར་མ་ (Myanmar) ལྷོ་ཤར་ཞེ་ཤི་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ཚོས་མ་འོངས་པར་འཐུང་ཆུའི་བདེ་འཇགས་ལ་ཡིན་ནའང་འཇིགས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་གོ་བརྡ་ཞིག་འཕྲོད་པ་ཡིན་ན། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ལ་བརྟེན་ནས་ང་ཚོར་རྒྱབ་སྐྱོར་རགས་རྒྱ། དོ་སྣང་གསར་པ་ཡོང་རྒྱར་ངས་རེ་བ་ཞུ་ཡི་ཡོད། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཆོག་ནས།

ཐུགས་ཚོད་ *૧૧:૧૫* བར་དུ་གསོལ་ཇའི་བར་གསེང་ཡིན།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཆོག་ནས།

ལས་རིམ་འགོ་འཛུགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དཔྱ་ལས་རིམ་འགྲོ་བཞིན་པ་དེ། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གྱིས་ཆོད་གྱིས་འཆར་ཐོག་བཀྲོ་གླེང་འགྲོ་བཞིན་པ་ཡིན། སྒྲི་འཐུས་དབྱ་རྩ་བསོད་ནམས་ནོར་བུ་ལགས།

སྒྲི་འཐུས་དབྱ་རྩ་བསོད་ནམས་ནོར་བུ་ལགས་ནས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ བདེ་གཞུང་འབྲེལ་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༣ པ། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་ གཞུང་འབྲེལ་གྱིས་འཆར་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུས་པ་དང་། འདི་རྩ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་ཞུ་བཞིན་ཡོད། འདིའི་ཐོག་ངས་ཏོག་ཙམ་ཞུ་ཆོག་པ་གྱིས། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཛ་དྲག་གནས་སྟངས་འདི་བོད་ཙམ་དུ་མ་ཟད། འཛམ་བུ་གླིང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ ༧༥ ཆ་ཚང་ལ་ཐད་ཀར་གྱི་འབྲེལ་བ་ཆགས་བསྟད་འདུག་བས་མ་གྱི་འདུག རྒྱ་མཚན་གཙོ་བོ་དེ། འཛམ་གླིང་སའི་གོ་ལ་འདི་ནང་གཅིག་ནང་བཞིན་ཆགས་བསྟད་ཡོད་པ་རེད། བྱས་ཙང་ཁྱེམ་མཆོས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ཕྱག་ལས་ཀ་རེ་གནང་བ་ཡིན་ནའང་ དེས་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ཞིག་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་དོ་ཐོག་དང་། ཁྱད་པར་འགྲོ་རྒྱུ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་དུས། དམིགས་བསལ་ཆུང་དང་། ཆུ་དེ་ཚོ་མི་ཚང་མས་བེད་སྤྱོད་གཏོང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་དུས། ང་ཚོས་འདི་ཁོ་ཚོའི་དཀའ་བལ་རེད་ཟེར་ནས་ཕར་བཞག་པ་དང་། འདི་ང་ཚོར་འབྲེལ་བ་མེད་ཟེར་བའི་མཐའ་མཚམས་འདྲ་བོ་ཆགས་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད། འདིའི་ནང་ནས་ དམིགས་བསལ་གནས་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་ཐོག་རྒྱ་ནག་ལ་འགན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ངས་པར་ན། རྒྱ་ནག་ནང་རྩོ་སོལ་སྟོག་འདོན་བྱ་རྒྱ་དེ་འཛམ་བུ་གླིང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཚང་མ་དང་བསྟུར་བ་ཡིན་ན། རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་བུས་རྩོ་སོལ་མང་བ་འདོན་གྱི་ཡོད་པ་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༠ ལོར་རྒྱ་ནག་གི་ དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག (Coal Mining Infrastructure) ནས་འཛམ་བུ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་ཚང་མ་ལས་ལྡབ་གསུམ་རྩོ་སོལ་སྟོག་འདོན་མང་བ་བྱས་ཡོད་པ་རེད། རྩོ་སོལ་སྟོག་འདོན་རྒྱུན་པས་ཁོར་ཡུག་ལ་གནོད་སྐྱོན་ཚབས་ཆེན་ཞིག་འཐོལ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག (Fossil Fuel) ཞུ་ཡི་རེད། དེ་ཚོ་དང་རྩོ་སོལ་བསྟུར་བ་ཡིན་ན། རྩོ་སོལ་སྟོག་འདོན་དེས་ཁོར་ཡུག་ལ་ལྡབ་ལོག་གནོད་སྐྱོན་ཆེ་བ་ཡོད་རེད། རྩོ་སོལ་འདོན་སྟངས་ནས་མཐའ་མར་བེད་སྤྱོད་གཏོང་དུས་ཀྱི་བར་དུ། ཁོར་ཡུག་ལ་གནོད་སྐྱོན་ཏ་ཅང་ཚབས་ཆེན་པོ་གཏོང་གི་ཡོད་དུས། འདི་འཛམ་བུ་གླིང་ནང་དུ་བེད་སྤྱོད་མང་ཤོས་གཏོང་མཁན་རྒྱ་ནག་ཡིན་པ་དང་། རྒྱ་ནག་གིས་སོ་སོའི་ཁོར་ཡུག་དང་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་བེད་སྤྱོད་བཏང་བ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དུའང་། ང་ཚོས་ དུས་རྒྱུན་དུ་ "རྒྱང་གཅིག་ལམ་གཅིག" འཚང་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། རྒྱང་གཅིག་ལམ་གཅིག་གི་བརྒྱང་ནས་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་པར་མཐུན་རྒྱུན་སྤྱོར་གྱི་ཡོད་ཟེར་གྱི་ཡོད་རེད་མ་གཏོགས། དོན་དམ་པར་ (Fossil Fuel) ཚུར་བསྟུ་ཐབས་དང་། དེ་གནང་བཞིན་ (Natural Liquid Gas) ཆུའི་ཕ་རས་ཀྱིས་མེ་བེད་སྤྱོད་གཏང་རྒྱ། རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་ཞིག་ནས་འདི་རིགས་ཆ་ཚང་བསྟུ་ཏུབ་བྱས་ནས་གཅེད་ཀྱི་འདུག་ཅེ་ན། རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་གཞུང་གིས་མི་མང་ལ་མགོ་སྐོར་གཏང་རྒྱ། རྒྱལ་ཁབ་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་ཡི་ཡོད་ཟེར་བ་མ་གཏོགས། ཁོར་ཡུག་ཐད་གང་ཡང་འཚང་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་རེད། རྒྱལ་ཁབ་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་བགྲངས་ནས་འཛམ་བུ་གླིང་ཆ་ཚང་བེད་སྤྱོད་གཏོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། (Indonesia) འཇོ་པོ་ཆ་བཞག་ན། ལྷང་པ་དེ་མགོ་མཇུག་མེད་པ་ཞིག་བཟོས་བཞག་ཡོད་རེད། རྒྱ་མིས་འདི་ལྟ་བུའི་སྒྲིད་རྩུས་ཐོག་ནས་དེ་འཇུ་རྒྱང་རྒྱང་བྱས་བསྟད་ཡོད་པ་རེད། དེ་ག་ནང་བཞིན་ (Serbia) དང་། (Yemen) ལྷང་པ་དེ་ཚོར་ (Yamla Area) སྟྲུམ་ཐོག་འགྲོ་སོང་ཞེ་དྲག་མང་པོ་བཏང་ནས། རྒྱང་གཅིག་ལམ་གཅིག་འཚང་ཀྱི་ཡོད་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་། སྟྲུམ་གྱི་བཟོ་གྲ་ཆ་

ཚང་རྒྱ་ནག་ལ་ཚུར་འཕེན་གཞག་རྒྱ། དེ་འདྲ་རྒྱང་རྒྱང་གི་སྲིད་ཐུས་བཏང་ནས་འཛམ་བུ་གླིང་ནང་དུ་གནས་གཤིས་ཀྱི་འགྱུར་ལྡོག་ཆེན་པོ་ཞིག་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ནང་ནས་གོང་འདི་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཞིག་ཚགས་ཀྱི་ཡོད་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་། རྒྱ་མིས་ཤར་ཚ་རིགས་བེད་སྤྱོད་རྒྱ་ཆེ་ཤོས་གཏོང་གི་ཡོད་རེད། སྤྱི་བཏང་ང་ཚོས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐོག་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་འཚོལ་གྱི་ཡོད་རེད་དེ། ཁོར་ཡུག་ཐོག་ནས་ང་ཚོ་ཚང་མར་འདིས་གཙོད་གཅིག་མཚུངས་སྐྱེལ་གྱི་ཡོད་དུས། ང་རང་ཚོ་ཚང་མའི་ལྟ་སྟངས་གཅིག་མཚུངས་དགོས་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བས་མ་གྱི་འདུག

གོང་དུ་ཟླག་སྟེལ་སྤྱི་འཐུས་མང་པོ་ཞིག་གིས་གསུངས་སོང་། བོད་འདི་གནས་མཐའ་ དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག (Third Pole) ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནང་གི་གངས་རི་དང་། འཁྱགས་རོམ། འདིའི་ནང་ལ་ངས་སྟོན་པ་ཞིག་ཞུས་པ་ཡིན་ན། གཏན་འཇགས་འཁྱགས་རོམ། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག (Permafrost) གངས་རིའི་འོག་ལ་གངས་ཡོད་རེད། འདིའི་འོག་ལ་ས་ཡོད་རེད། མཚའི་འོག་ལ་ད་དུང་འཁྱགས་པ་ཆེན་པོ་དེ་འདྲ་ལྟག་བསྡད་ཡོད་རེད། བོད་ཀྱི་ས་དེ་ཅ་ཅང་ཡག་པོ་ཡིན་དུས། ས་ནག་པོ་ཡོད་རེད། ཉི་མའི་རྩོད་ཀྱིས་གངས་དང་ས་འོག་གི་གངས་དེ་ཚོ་མར་བཞུ་དུས། ས་ནག་པོའི་ནང་ལ་ (Carbon Dioxide) དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག ནག་རྩ་ས་ཀྱི་ནུང་མང་པོ་ཞེ་དྲག་ཉི་མ་དང་ཐད་ཀར་ཁེལ་ནས་གནས་ལ་འགྲོ་དུས། འདིས་འཛམ་བུ་གླིང་གི་གནས་གཤིས་ཀྱི་ཚ་དོད་ཆེ་བ་བཏང་ནས་ཅ་ཅང་གནོད་སྐྱོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། འདི་ལྟ་བུའི་ས་བོད་ལ་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་འདིའི་ཐོག་དགོངས་པ་བཞེས་རྒྱ་ཅ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད། འདི་གཅིག་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

ཁོར་ཡུག་གནོད་སྐྱོན་མི་ཡོང་སྐད་རྩོལ་རིགས་བེད་སྤྱོད་ཉུང་དུ་གཏང་རྒྱའི་འབད་བརྩོན་བྱེད་དགོས་པ་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་གནོན་ཤུགས་ཡོད་པ་ཁ་ལ་ཁྱེར་ནས་རྒྱ་མི་གཞུང་གིས་ཆུར་ཆུ་རགས་མང་པོ་རྒྱག་གི་ཡོད་དུས། རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོའི་ཆུ་རགས་སོགས་ཆུ་བེད་ཀྱི་སྤྱིག་གཞི་དང་། ཆུའི་འགྲོ་སྟངས་སྤྱིག་གཞི་ཚང་མར་ཡ་མེད་བཏང་ནས་ཆུ་རགས་ཅ་ཅང་མང་པོ་བརྒྱབ་པ་དང་། དེ་ནས་ཅི་མ་ལ་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ཚོར་གནོན་ཤུགས་སྟང་པ། རྒྱ་གར་ལ་གནོན་ཤུགས་སྟང་རྒྱ་དེ་ཚོ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་ཚོ་ཚང་མར་ང་ཚོས་དོ་སྣང་བྱས་ནས། འཛམ་བུ་གླིང་དུ་མཁས་དབང་དང་། ཞིབ་འཇུག་ཚོགས་པ་མང་པོ་ཡོད་རེད། དེ་ཚོའི་སྙན་ཐོ་ལ་དོ་སྣང་བྱ་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ང་ཚོས་འཛམ་བུ་གླིང་ནང་དུ་བོད་དོན་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་འཚོལ་གྱི་ཡོད་དུས། ཁོར་ཡུག་གི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་ལམ་ཞིག་འཚོལ་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། དེར་འཛམ་བུ་གླིང་ཁྱོན་ཡོངས་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་རྣམ་ཐུབ་པའི་རེ་བ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཚོག་ནས།

ང་ལྟ་འདིར་མཚན་ཐོ་ཞུས་ཟིན་པ་སྤྱི་འཐུས་གྲངས་ ༢༨ ཡོད། ད་དུང་ ༡༥ ལྟག་བསྡད་ཡོད། དེའི་རྗེས་ལ་གོ་སྒྲབས་འདུལ་རྒྱ་མིན་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། སྤྱི་འཐུས་སྟོབ་དཔོན་ཐུབ་བསྟན་རྒྱལ་མཚན་ལགས།

སྤྱི་འཐུས་སྟོབ་དཔོན་ཐུབ་བསྟན་རྒྱལ་མཚན་ལགས་ནས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག ད་ལྟ་འདིར་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཐ་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་ཞུའུ་ལྟེའུ་ཀྱི་ཁོས་ཚོད་ཁྱོས་འཚར་བསྟན་པས་པའི་སྟོན་གྱིང་དང་། ཁྱོས་ཚོད་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུས་པ་དང་མཉམ་དུ། འདི་འདྲ་ཞིག་བསྟན་པེཏས་པར་ཚོགས་གཙོ་ཚོགས་གཞོན་ཀྱིས་གཙོས་པའི་རྒྱན་ལས་ལྟན་རྒྱས་ཚང་མར་དམིགས་བསལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། ཁོར་ཡུག་དེ་ཁ་ཚ་དགོས་གཏུགས་ཤིག་དང་། ང་ཚོས་བྱས་ན་བྱེད་ཐུབ་རྒྱ་ཞིག གནད་འགག་ཆགས་ཀྱི་

ཡོད་རེད། ཁོར་ཡུག་ཟེར་དུས་བོད་མི་ཁ་ཤས་ཤེག་དང་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་གི་གནད་དོན་མ་ཡིན་པར། སྲོག་ལྡན་སྐྱེ་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་འཚོ་གནས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཡིན་དུས། དེ་ཅི་ལས་པའི་གནད་འགག་ཆེན་པོ་དང་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད་འདུག་ དེ་ཡིན་དུས་འདི་དག་མི་སྲིད་པའི་ཡག་པོ་བྱང་འདུག་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

ང་ཚོས་ཁོར་ཡུག་འཚང་དུས་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྷོངས་སུ་ཁོར་ཡུག་གི་ལས་འགྱུལ་སྒྲིལ་མ་སྒྲོང་བ་དང་། ཁོར་ཡུག་ལ་གོ་རྟོགས་མེད་པ་ཙ་བ་ཉིད་ནས་མ་རེད། འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་ཐོག་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ལས་འགྱུལ་སྒྲིལ་མཁན་གྱས་སུ་བོད་གངས་ཅན་ལྷོངས་འདི་སྤྱ་ཤོས་གྱས་ཡིན་གྱི་རེད་མ་གཏོགས། རྟེས་ཤོས་གྱས་ཤེག་ཙ་བ་ཉིད་ནས་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད་བས་མ་ཀྱི་འདུག་ བོད་གངས་ཅན་ལྷོངས་སུ་ཡོད་པའི་ཆོས་བརྒྱད་རིས་སུ་མ་ཚད་པའི་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྐྱེས་ཆེན་མང་པོས་ཁོར་ཡུག་དོན་དག་ལ་དགོངས་པ་བཞེས་སྟངས་དང་། ལྷག་ས་ཙོམ་གནང་སྟངས། ལམ་སྟོན་བྱེད་སྟངས་སོགས་བས་མ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་མང་པོ་ཞིག་ད་ལྟའི་ཚར་མཇལ་རྒྱ་ཡོད་པའི་གནས་སྟངས་རེད། དེ་རིང་ཁ་སང་རྒྱལ་སྤྱི་ས་ཁཤད་པ་ནང་བཞིན་ཤེད་གཅོད་རྒྱད་གྱི་མ་རེད། ཆུ་གཅོད་རྒྱད་གྱི་མ་རེད། གཅིག་གཅིག་ཆོག་གི་མ་རེད། གཉིས་གཉིས་ཆོག་གི་མ་རེད་ཟེར་བསྡད་པ་མ་ཡིན་པར། སྲོག་གསོ་རྒྱ་སྟངས་དེའང་མཚོ་དང་མཚེ་ཏུ། ས་རྡོ། རི་བྲག དེ་གা་ནང་བཞིན་ཅི་ཤེད་ནགས་ཚལ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཇོགས་པར་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་དགོས་པ། དེ་ལྟར་སྲུང་སྐྱོབ་མ་བྱས་པ་ཡིན་ན་ལྷ་ཀླུ་གནས་གསུམ་ལ་སོགས་པར་ཡོངས་སུ་ཇོགས་པར་ཡོད་གྱི་ཡོད་པ། དེ་ཚོར་ཡོག་ཕྱག་ཤོར་གྱི་ཡོད་པ། ང་ཚོའི་ཉིན་རེ་ཉིན་རེའི་བྱེད་སྐོར་རྣམ་གསུམ་ལ་དཀའ་ངལ་ཡོང་གི་ཡོད་པ། སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་སློབ་གསོ་བརྒྱབ་ནས། འདས་པའི་ལོ་རྒྱས་ཐོག་ནས་ཡར་བཤད་པ་ཡིན་ན། བོད་གངས་ཅན་ལྷོངས་ལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་རེད། དེ་གা་ནང་བཞིན་བོད་ནང་ལ་བཤད་པ་ཡིན་ན། ཁོར་ཡུག་ཐོག་སྲོག་གསོ་དང་སྲོང་གང་ཡང་མེད་པ་ཡིན་ནའང། ཕ་མེས་ཡང་མེས་ནས་གོམས་གཤིས་ཤིག་འབྱར་ནས། སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་གོམས་གཤིས་འབྱར་ནས་ཕ་མས་བྱ་གུ་ལ་སྲོག་གསོ་བརྒྱབ་པ་ཡིན་ནའང། ཁྱེད་རང་ཚོ་རིའི་སྟང་ལ་འགྲོ་དུས་མེ་ཏོག་གང་བྱང་མང་བྱང་དགོག་རྒྱ་ཡོད་མ་རེད། ཤིང་གཅག་རྒྱ་ཡོད་མ་རེད། ཆུ་བསྡོག་རྒྱ་ཡོད་མ་རེད། འདི་ལྟ་བུའི་ལམ་སྟོན་བྱས་ནས་དང་ཕ་མེས་ཀྱི་གོམས་གཤིས་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་བསྡད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་བོད་གངས་ཅན་ལྷོངས་འདིར་ཁོར་ཡུག་གི་གོ་ཏོག་མེད་པ་ཞིག་དང། ཁོར་ཡུག་གི་སྲོག་གསོ་མེད་པ་ཞིག་ལ་སོ་སོའི་ངོས་ནས་ཙ་བ་ཉིད་ནས་ངོས་འཛིན་ཞུ་ཐུབ་ཀྱི་མེ་འདུག ངོན་དག་གཅིག་རེ་ཡིན།

ངོན་དག་གཉིས་པ་དེ། ད་ལྟའི་གནས་སྟངས་ལ་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་ཀ་རེ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། རྒྱལ་སྤྱི་འོག་ནས་གནས་སྟངས་ཀ་རེ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད་ཟེར་བ་ཡིན་ན། ང་རང་ཚོས་ཉིན་རེ་ཉིན་རེའི་ནང་དུ་མཐོང་བསྡད་པ་ཞིག་རེད། ཆུ་ཡིན་ན་གཙང་པོ་དེ་འདྲ་བཏང་མ་ཐུབ་པ་དང། ནགས་ཚལ་ཁོར་ཡུག་ལ་སོགས་པར་དོ་སོག་ཞེ་དྲག་ཕྱིན་ནས། སྲོག་ལྡན་གྱི་སྐྱེ་འགྲོ་པར་བཞག་ནས། འགྲོ་བ་མི་འཚོ་གནས་བྱ་རྒྱ་ལའང་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་འཕྲད་ཡོང་རྒྱའི་དུས་སྐབས་དེ་འདྲ་ཞིག་སྟེབ་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་བོད་ནང་ལ་ཡིན་ན། ཉིན་རེར་ཡར་རྒྱས་ལ་ཁ་གཡར་ནས་ལམ་ཁ་བཟོ་རྒྱ་དང། འཛུགས་སྒྲུན་ལ་ཁ་གཡར་ནས། རི་བསྡོག་རྒྱ་དང། བྲག་གཏོར་རྒྱ། ཆུ་དགྱག་རྒྱ་ལ་སོགས་པའི་ལས་འགྱུལ་མང་པོ་ཞིག་སྟེབ་ནས། ཡུལ་དངོས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་མཐོང་བ་ཡིན་ན་སེམས་པ་མ་བཟོད་པའི་དཀའ་ངལ་ཡོད་པ། དེ་འདྲ་ཅི་ལས་པའི་གནས་སྟངས་སྐྱོ་པོ་ཞིག་རེད། དེ་དང་མཉམ་དུ་བོད་ནང་ལ་ཡིན་ནའང་རེད། ཕྱི་ལ་ཡིན་ནའང་རེད། དེ་རིང་ཁ་སང་གཞོན་སྐྱེས་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ལས་འགྱུལ་སྒྲིལ་མཁན་དང། ལྷག་པར་དུ་བོད་ནང་ལ་གཙང་པོ་དང་མཚོ་གཙང་མ་བཟོ་རྒྱ། དེ་གা་ནང་བཞིན་ཁོར་ཡུག་གཙང་སྦྱ་བྱ་རྒྱ་ལྟད་གང་སྟེགས་བསྡུ་རྩལ་ལ་སོགས་པའི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་རེད།

བྱས་ཙང་དེ་ཚོར་སེམས་གཏིང་ནས་བསྟན་བརྩོད་ཞུ་དགོས་པ་དང་། སེམས་གཏིང་ནས་གུས་བཀུར་ཞུ་དགོས་པ་ཆགས་ཀྱི་འདུག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་རིང་ང་རང་ཚོས་གོས་ཆོད་ཅིག་བཞག་ནས་གཅིག་ལ་ཏྲ་རྒྱ་ཡོད་རེད་ཞུས་པ་ཡིན་ན། བོད་གངས་ཅན་ལྷོར་ཀྱི་ཆུ་དང་འཁྱགས་རོམ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཞེ་ཏན་ཡིན་པ། བོད་གངས་ཅན་ལྷོར་ཀྱི་ཆུ་དང་འཁྱགས་རོམ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲོ་བ་མི་མང་པོ་ཞིག་འཚོ་གནས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ། ལྷང་པ་མང་པོ་ཞིག་གི་འཚོ་གནས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཡིན་དུས། དེ་ཚོའི་གོ་སྒྲབས་བཟུང་ནས་ང་ཚོའི་རོས་ནས་ཁོར་ཡུག་གི་ལས་འགུལ་དེ་རྒྱ་སྐྱེད་བྱེད་དགོས་རྒྱ་ཆ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་འདུག དེ་འཛིན་སྐྱོང་གི་རོས་ནས་ཡིན་ནའང་རེད། ཕྱ་ཡིན་ནའང་། གང་ལྟར་ལས་འགུལ་དེ་ཚོ་རྒྱ་སྐྱེད་གནང་རྒྱ་དགེ་མི་ཕྲིད་པའི་གལ་ཆེན་མཐོང་གི་འདུག ང་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ན་ཞེ་ཏན་ཅིག་ཤེས་མཁན་མ་རེད་དེ། ཆུང་འཕྲིན་དང་ལས་རིམ་འགལ་ཤས་ཤིག་ལ་ཉན་དུས། ཁོར་ཡུག་ཐོག་སྒང་ཆ་འཚང་མཁན་གা་དུས་ཡིན་ནའང་མི་གཅིག་གཉིས་ལས་མི་འདུག ཆུང་འཕྲིན་ཡིན་ནའང་གཙོ་སྐྱོང་བྱེད་མཁན་མི་གཅིག་གཉིས་ཤིག་རེད་འདུག འཚང་མཁན་ཡང་མི་གཅིག་གཉིས་རེད་འདུག ཕལ་ཆེར་མེད་བསྟད་པའི་བཟོ་འདྲ་ཞིག་འདུག དེ་ཡིན་དུས་མ་འོངས་པར་ང་ཚོས་བྱེད་ཐུབ་པ་དེ། ཕྱོངས་ཆ་དང་། ཞེ་ཤེ་ཡ་ཁུལ་ལ་ཁོར་ཡུག་གི་ལས་འགུལ་སྟེལ་མཁན་ཚོགས་སྟེ་ཁག་ནང་དུ་མང་ཙམ་མཉམ་ཞུགས་བྱེད་ཐུབ་རྒྱ་དང་། དེ་གན་ནང་བཞིན་ང་རང་ཚོའི་ཁོར་ཡུག་ཐོག་གོ་རྟོགས་ཡོང་རྒྱུ་། མི་སྒྲིད་གྲོང་བ་རྒྱ་ཕྱི་ཐོག་ཀློགས་ཀྱི་ཡོད་པ། མི་གཅིག་གཉིས་ཙམ་མ་ཡིན་པར། གཞོན་སྒྲེས་གང་མང་གིས་འདིའི་ཐོག་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ཐུབ་རྒྱ། སློབ་སྦྱོང་བ་རྒྱ་ལས་སླ་པོ་ཡོད་མ་རེད། དེ་ཚོར་མཐུན་རྐྱེན་སྦྱོར་དགོས་རེད། ང་རང་ཚོའི་གྲྭ་གས་ནས་མཐུན་རྐྱེན་སྦྱར་ནས། གང་ལྟར་གང་མང་མང་གསོ་སྐྱོང་བ་རྒྱ་ལ་ཆེན་པོ་འདུག དེ་འདའི་གསོ་སྐྱོང་བྱས་པ་ཡིན་ན་བོད་ནང་གི་ཁོར་ཡུག་ཟེར་དུས། ས་རྫོ། རི་བྲག་གཅིག་བུ་མ་ཡིན་པར། དཔེར་ན། དོམ་ཁ་ཡིན་ནའང་བོད་ནང་མ་གཏོགས་མེད་པའི་གནས་སྟངས་ཆགས་བསྟད་ཡོད་རེད། དེ་ཚོའི་གནས་སྟངས་གང་འདྲ་ཆགས་ཡོད་རེད། བོད་ནང་ལ་མ་གཏོགས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་གཞན་དག་མང་པོ་ཡོད་རེད། དེ་ཚོའི་གནས་སྟངས་གা་རེ་ཆགས་ཀྱི་འདུག བོད་ནང་གི་ཁོར་ཡུག་ལ་ཉིན་རེ་ནས་ཉིན་རེར་གཏོར་བཤིག་གা་རེ་འགྲོ་ཡི་འདུག འདི་འདྲ་ལ་སོགས་པའི་གནད་དོན་མང་པོའི་ཐོག་ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱ་འདུག ང་ལྟའི་ཆར་བོད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་ལ་ཁོར་ཡུག་གི་སྲེ་ཚན་ཞིག་ཕལ་ཆེར་ཡོད་བསམས་བྱུང་། འདི་ངེས་པར་དུ་རྒྱ་སྐྱེད་བྱས་ནས། ཁོར་ཡུག་ཐོག་གོ་རྟོགས་ཡོད་མཁན་གྱི་མི་སྦ་མང་ཙམ་གསོ་སྐྱོང་བྱེད་དགོས་འདུག དེ་རིང་ང་ཚོས་གྲོས་ཆོད་འདི་འཛིག་པའི་དགོས་དོན་གཙོ་བོ་དེ། ང་ཚོས་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་བྱེད་ཐུབ་རྒྱའི་གནད་དོན་དེ་འདི་རེད་འདུག་མ་གཏོགས། ང་ཚོས་སྐོར་བ་བརྒྱབ་ནས་མང་པོ་བཤད་བསྟད་པ་ཡིན་ན། བཤད་རྒྱ་མང་པོ་ཡོད་རེད་དེ། ང་ཚོས་དོན་དག་ཅིག་ལ་བབས་པ་ཡིན་ན། འདིར་མ་གཏོགས་འབབ་ས་མི་འདུག ཕཱི་ན་སྒྲོང་བཀའ་ཤག་གིས་ཡིན་ནའང་འདིའི་ཐོག་ལ་ངེས་པར་དུ་ཐུགས་འཁྱར་བཞེས་ནས། ཁོར་ཡུག་གི་མི་སྦ་མང་ཙམ་གསོ་སྐྱོང་བྱེད་ཐུབ་པར་ཤུགས་རྒྱུ་རོགས་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཆོག་ནས།

སྒྲི་འཐུས་དངོས་བྱུབ་རྡོ་རྗེ་ལགས།

སྒྲི་འཐུས་དངོས་བྱུབ་རྡོ་རྗེ་ལགས་ནས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཡིག་ཆ་ཨང་ ༣ པ། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཇ་དཔག་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གྲོས་ཚོད་

ག�་ཁམས་དེ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཆ་ཚང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་བཞིན་འདིའི་ནང་དོན་གསོས་ཆོད་ཁག་ ༤ འདྲུག ཁག་ལྟ་གོང་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུས་པ་དང་ཆབས་ཅིག ཀོག་ལྟེ་དང་གོའི་ནང་དུ་ "འཛམ་གླིང་ནང་གི་མི་འགོར་བརྒྱ་ཆ་ ᠔᠕.᠓᠕" བཀོད་པ་དེ་ཏོག་ཙམ་མཐོ་ཏགས་མེད་ན་བསམ་གྱི་འདུག ཐུན་ལྟན་ནས་ཁོར་ཡུག་ཐོག་བཀའ་མོལ་གནང་མཁན་དང། ལྷག་པར་དུ་ངང་ཚོའི་ཁོར་ཡུག་སྟེ་ཚན་ནས་ག་དུས་ཡིན་ནའང་ཡིག་ཆ་བཀྲམ་རྒྱུས་མཚོན་པའི་ཞུ་གཏུག་སྐབས་སུ། འཛམ་བུ་གླིང་གི་མི་འགོར་གྱི་བཞི་ཆ་གཅིག་བརྒྱ་ཆ་ ༣༥ རེད་གསུང་གི་འདུག དཔལ་ལྟན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག ཐུབས་རེར་ (1.6 Billion) དང། ཐུབས་རེར་ (1.9 Billion) གསུང་གི་འདུག དེ་ཡིན་དུས། དེའི་ཚད་གཞི་ལ་བལྟས་པ་ཡིན་ན། ང་ཚོའི་བརྒྱ་ཆ་འདི་ཏོག་ཙམ་མཐོ་ཏགས་མེད་ན་བསམས་པ་ཞིག་འདུག ཡིག་ཆ་འདི་ང་རང་ཚོ་གཅིག་བུས་ཉར་བསྡད་རྒྱུ་ཞིག་མ་རེད། མ་འོངས་པར་འཕྲེལ་ཡོད་ཚོ་དང། གང་ས་ཞུ་གཏུག་གི་རྣམ་པ་ཞིག་ཕྱིན་པ་ཡིན་ན། ཏོག་ཙམ་མཐོ་ཏགས་མེད་ན་བསམས་པ་ཞིག་འདུག འདི་སོ་སོའི་བསམ་ཚུལ་རང་ཡིན།

དེ་ནང་བཞིན་གོང་དུ་གཞན་དག་ཆོས་བཀའ་མོལ་མང་པོ་གནང་སོང། དེའི་དོན་ཚན་འགའ་ཤས་ཤེག་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པ་སོང་ཙང། དེ་རིང་གོ་སྐབས་ལ་དམ་འཛིན་བྱས་ནས་སྟན་སེང་ཞུ་མིན་པ་བྱས་པ་ཡིན།

སོ་སོའི་ངོས་ནས་ཀ་རེ་མཐོང་གི་འདུག་ཞུས་པ་ཡིན་ན། འཛམ་བུ་གླིང་གི་ནང་ལ་ཚ་རྡོད་ལྟཁས་ཆེན་པོ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་དེ་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེའི་ཐོག་ལ་ཁོར་ཡུག་གི་དབྱད་ཞིབ་བྱེད་མཁན་ཉམས་ཞིབ་པ་དང། དེ་ཀ་ནང་བཞིན་ཚན་རིག་གི་མཁས་དབང་བརྒྱ་ཕག་མང་པོའི་དབྱད་ཚོམ་དེ་འདྲ་མཇལ་ཐོང། དེ་ཚོ་ཚང་མའི་ནང་ལ་བལྟས་པ་ཡིན་ན། ད་ལྟའི་འགྲོ་སྟངས་འདི་ལ་དམ་འཛིན་བྱས་ནས་ང་ཚོས་སྟུང་སྐྱོན་ཡག་པོ་བྱས་མ་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། འཛམ་བུ་གླིང་གི་ཚ་རྡོད་དེ་ (Centigrade) ༢.᠑ བར་དུ་འགྲོ་ཡི་རེད། དེ་ནང་བཞིན་གོད་མཐོ་སྨན་གྱི་ཐོག་ལ་བརྒྱ་ཆ་ (Degree) ᠓ འགྲོ་ཡི་རེད་ཅེས་འཁོད་འདུག གོད་མཐོ་སྨན་གྱི་ཤ་དྲགས་པའི་གནས་སྟངས་ཆགས་སྟངས་འདི། འཛམ་བུ་གླིང་གི་ཚ་རྡོད་ལས་གོད་པའི་མཐོ་སྨན་གྱི་ཚ་རྡོད་དེ་ལྟཁས་ཆེ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་མང་གོས་གསུང་གི་འདུག དེ་གསུངས་པ་ནང་བཞིན་འདིའི་ཐོག་ལ་དབྱད་ཞིབ་བྱེད་པའི་གནས་ཚུལ་མང་གོ་ཐོན་གྱི་འདུག དེ་འཕ་སོང་ཙང་གོད་དེ་ཤ་དྲག་གནས་སྟངས་ཏན་ཏན་ཆགས་བསྡད་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ང་རང་ཚོས་ལབ་མི་དགོས་པར། ཕྱི་མིས་དབྱད་ཞིབ་བྱས་པའི་ནང་ལའང་དེ་འཕ་ཐོན་གྱི་འདུག དེ་ནང་བཞིན་ཕྱི་ལོ་ ᠓᠓᠓᠕᠐᠒᠓᠓᠓

གང་ཡང་མེད་པའི་ཐོག་ནས་སོ་སོའི་འདོད་དོན་འགྲུབ་རྒྱུ། འདོད་རྟས་རང་གི་ཐོག་ནས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་སོང་ཙང། བོད་ཀྱི་གནས་སྟངས་དེ་ལོ་རེ་ནས་ལོ་རེར་ཇ་དྲགས་པོ་དང་། བོད་ཆགས་འཛིག་གི་གནས་སྟངས་ལ་ཆགས་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་འདི། རྒྱ་ནག་གིས་གཏེར་ཁ་སྟོག་འདོན་གྱིས་གཙོས་པའི་བོད་ཀྱི་གཙང་པོ་ཆེ་ཁག་བཅུ་དེ་ལ་ཆུ་རགས་འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས། ཆེ་ཆུང་སྣ་ཚོགས་ཤེག་བརྒྱབ་པར་བརྟེན་ནས། ད་ལྟ་ཁོར་ཡུག་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཐོག་ཉམས་ཆག་ཕྱིན་པ། ས་རྡུད་ཡོང་གི་ཡོད་པ། དེ་གα་ནང་བཞིན་ཞེ་ཤེ་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོར་ལོ་ལྔར་སྟོན་ཉེས་ཤོར་གྱི་ཡོད་རེད། སྟོན་ཉེས་ཤོར་བ་དེ་ཐུག་ས་གཅར་ཐུག་གི་ཡོད་རེད་ཅེ་ན། རྒྱ་ནག་གི་བྱེད་བཅན་དེ་ལ་ཐུག་བསྡད་ཡོད་རེད། ས་ཆ་འགའ་ཤས་ལ་ས་རྡུད་ཡོང་བ་དེ། ཁོ་ཚོས་ཆུ་མཇོད་ཤུགས་ཆེན་པོ་བཟོས་པར་བརྟེན། སྐབས་ཤིག་ལ་ཆུ་མཇོད་དེ་དག་འབ་ས་འདུས་པར་ཡར་སྐྱང་ལ་ལུད་ཡོང་གི་ཡོད་པ། དེ་འདྲའི་སྐབས་ས་གློད་ནས་གཤགས་འོག་གི་གྲོང་ཁྱེར་དང་། ས་ཁག་མང་པོའི་ནང་ལ་འདིའི་གནོད་སྐྱོན་ཁེགས་བསྡད་པ་དེ་གསལ་པོ་ཞེ་དྲགས་རེད་བསམ་གྱི་འདུག་ དེ་འདྲའི་གནས་ཁོ་ཁ་ཡོད་ཀ་ལ་ཡོད་ཀ་ཡོ་ཚོས་གཞན་ཀྱི་ལམ་ནས་ཁོར་ཡུག་ཉམ་ཆག་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་དང་། ཕྱོགས་ཐོག་ཀྱིས་དེ་ཚོའི་ཐོག་དོ་སྣང་ཤུགས་ཆེན་པོ་གནང་དུས། གོང་དུ་བཀའ་གནང་བ་ལྟར། དེ་ཚོ་ཚང་མར་མིང་འདོགས་ནས་ཁ་ཡིན་འཇུག་བྱས་པ། བཅོན་འཇུག་བྱས་པ་མ་ཟད་སྡུག་སྦྱོང་མནར་གཅོད་བཏང་། མཐའ་མར་བཅོན་ཁང་གི་པར་ཡོད་མེད་ཏ་མ་གོ་བའི་གནས་སྟངས་བཟོས་བསྡད་པ་དེ་དག་ སོ་སོའི་ལུང་པ་འདི། པ་ཡུལ་གསེར་ཀྱི་གཞོངས་པ་འདི་ལ་སྦྱང་སྒྲོབ་བྱ་རྒྱའི་ཆེད་དུ་ལས་འགྲུལ་སྟེལ་བ་དེར། མི་དཀར་པོར་ཞྭ་ནག་པོ་གཡོགས་ནས། མཐའ་མ་དེར་གར་སོང་ཆ་མེད་བཟོ་རྒྱའི་གནས་སྟངས་ཆགས་ནས། ང་ཚོའི་བོད་རིགས་སྦྱན་ཟ་དེ་དག་གི་གཏུག་རྩྭ་ཆེན་པོ་ཐྱོང་སྟངས་དེ་ཚོ་བྱང་བསྡད་ཡོད་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ཏྲས་ཙང་དང་ལྟ་ང་ཚོས་འདིར་གྲོས་ཚོད་འཛིག་གི་ཡོད་རེད། ཆུབས་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲགས་རེད། གྲོས་ཚོད་འདི་གྲོས་ཚོད་རང་ལ་མ་ལྷག་པ་བྱས་ནས། ང་ཚོས་རིམ་བཞིན་ཞུ་གཏུག་གི་ལས་འགྲུལ་སྟེལ་གྱི་ཡོད་རེད། ཞུ་གཏུག་ལས་འགྲུལ་སྟེལ་བའི་སྐྱབས་སུ་ཡིག་ཆ་འདི་ཕེན་རྡིའི་སྐྱང་ལ་བསྐྱུར་ནས། རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དག་གི་སྐད་ཡིག་སྐྱང་ལ་བསྐྱུར་ནས། འདི་ང་ཚོས་ཁྱེར་ནས་ཕྱིན་པ་ཡིན་ན། ང་ཚོའི་ལམ་ཁ་གང་ལ་གང་འཚམ་ཞིག་གསལ་ཡོང་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ཁོར་ཡུག་གི་དབྱད་ཞིབ་བྱེད་མཁན་ཚོའི་ཐོག་ལ་ཡིན་ནའང་རེད། ཁོར་ཡུག་དང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཐོག་ལ་ཚོ་ལ་ལ་ཡིན་ན། ང་ཚོའི་ལམ་ཁ་གང་ལ་གང་འཚམ་ཞིག་གསལ་ཡོང་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ཁོར་ཡུག་གི་དབྱད་ཞིབ་བྱེད་མཁན་ཚོའི་ཐོག་ལ་ཡིན་ནའང་རེད། ཁོར་ཡུག་དང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཐོག་ལ་ཚོ་ལ་ལ་ཡིན་ན། ང་ཚོའི་ལམ་ཁ་གང་ལ་ཁ་ཤས་ཞིག་ཡོད་ཀ་ལ་ཡོད་ཀ་ཡ་ཡ་ཡ། ཁོ་ཚོ་ཆ་ལ་ཁ་ཤས་ཞིག་ཀྱི་ལམ་ནས་ཁ་ཡ་ཡ་ཡ། ཁ་ཤས་ཞིག་ལ

དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་ཐུགས་སྟང་གནང་དགོས་རྒྱུ་ཞིག་རེད། དེ་རིང་འདིར་གྲོས་ཚོད་གནང་འགག་ཆེན་པོ་བསྟན་མས་ཕེབས་པར། ཚང་མར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་ཡིན།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཆོག་ནས།

སྒྲི་འཐུས་དབུ་དཀར་ཚང་གཡུ་སྒྲོན་ལགས།

སྒྲི་འཐུས་དབུ་དཀར་ཚང་གཡུ་སྒྲོན་ལགས་ནས།

དགལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ང་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གྱིས་ཚོད་གྱིས་འཚར། ཡིག་ཚ་ཞང་ ༣ པར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ང་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་དམིགས་སུ་བཀར་ནས་གཞུང་འབྲེལ་གྱིས་ཚོད་གྱིས་འཚར་ཕེབས་པ་དེར་དཀའ་བསུ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

འདི་དང་ཆབས་ཅིག་ལྡན་སྐྱོར་མེད་པའི་ཐོག་ནས། ཕྱག་རོགས་སྒྲི་འཐུས་ཁ་ཤས་ཤེག་གི་ས་གསུངས་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་རྣམ་པའི་ཐོག་ནས་ཞུ་རྒྱུ་ལ།

དང་པོ་དེ། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དང་འཛམ་བུ་གླིང་གི་གནས་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་དབར་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དངོས་འབྲེལ་རེད། དེར་ངས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་ཀ་ནང་བཞིན་ཁོར་ཡུག་དང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དབར་འབྲེལ་བ་ཐད་ཀར་ཡོད་པ་དང་དེ་གཉིས་བྱལ་རྒྱུ་མེད་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་རེད།

དེ་ཀ་ནང་བཞིན་བོད་འདི་དམག་སར་འགྱུར་བ་དེས་ཁོར་ཡུག་ལ་གནོད་སྐྱོན་ཀ་ཚོད་ཅིས་ཀྱི་ཡོད་པ་དངོས་ཡོད་གནས་སྟངས་རེད། དེ་ལའང་ངས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་ནས་བཀུར་འོས་སྒྲི་འཐུས་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ལས་འགུལ་སྟེལ་དགོས་པ་དང་། ད་ལྟ་སྟེལ་བཞིན་པ་དེ་ལས་ལྟག་ཅིག་སྟེལ་དགོས་འདུག་ཅེས་གསུངས་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

འདིའི་ཐོག་འཕར་མ་གཅིག་ཞུ་རྒྱུ་བ། རྒྱལ་སྒྲིའི་ནང་ལ་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་སྤྱག་ཤོས་གཅིག་དེ། རྒྱ་མིས་གཏེར་ཁ་སྤོག་འདོན་བྱ་རྒྱའི་ལས་གཞི་དེ་རེད། འདིའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་ཤུགས་ཆེ་ཅམ་ཞིག་གོམ་པ་སྤོས་རྒྱུ་གནད་འགག་མཐོང་གི་འདུག ང་ཚོས་ཅ་གོ་བར་བོད་ནང་གཏེར་ཁ་སྤོག་འདོན་བྱེད་མཁན་ཀྱི་བཟོ་གྲྭ་མང་པོ་ཡོད་རེད། སྤོན་མ་ཡིན་ན་རྒྱལ་སྒྲིའི་བཟོ་གྲྭ་དེ་འདུ་ཡོད་རེད། ད་ལྟའི་ཚར་རྒྱལ་སྒྲིའི་བཟོ་གྲྭ་དེ་ཚོ། དགེར་ན། ཁེ་ན་ཏ་ལ་ཡོད་པའི་ (Continental Mining) དེ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ལོར་རྒྱ་ནག་གིས་ཉོས་པ་རེད། དེ་ཀ་ནང་བཞིན་རྒྱ་ནག་ལ་གསེར་དང་ཟངས་ཀྱི་གཏེར་ཁ་སྤོག་འདོན་བྱེད་མཁན་གྱི་ (Company) ཆི་ཧོས་ (China Gold) དེ་ཁེ་ན་ཏར་གནས་ཡོད་པ་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་རྒྱ་མིའི་བཟོ་གྲྭ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང་ཁོ་ཚོས་རྒྱལ་སྒྲིའི་བཟོ་གྲྭའི་རྣམ་པའི་ཐོག་ནས་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་རེད། དེ་ཀ་ནང་བཞིན་ (Huatai Long) དང་། (Jinzhu, BYD) དེ་ཚོ་ཚང་མ་རྒྱ་མིའི་ (Company) རང་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་ཚོ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ན། ཡིན་རྒྱ་རྒྱ་ནག་གི་བཟོ་གྲྭ་རེད་དེ། རྒྱལ་སྒྲིའི་ནང་དུ་དེ་ཚོས་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ནས་ལས་ཀ་མ་བྱེད་རང་བྱེད་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དགེར་ན། (BYD) ལྟ་བུ་ཡིན་ན། ལོན་ཅོན་ནང་ལ་ (Bus) དེ་ཚོ་དེ་ནས་བཟོ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཀ་ནང་བཞིན་ (Siemens, Thyssenkrupp, Kamenz, Metso) དེ་ཚོ་ཚང་མ་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་ (Company) རེད། དེ་ཚོ་ཟུང་སྒྲོལ་བྱས་ནས་ཐུགས་ལས་གནང་གི་ཡོད་དུས། ཁོ་ཚོར་ཏན་ཏན་ཞུ་རྒྱུ་ཡོད་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ཁོ་ཚོས་བོད་ནང་དུ་

གཉིར་ཁ་སྟོག་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད། འགན་ཤུགས་ཆེ་ཤོས་དེ་རྒྱ་ནག་གིས་འཛིར་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་ཕྱི་འཛོ་གྲྭ་དེ་ཚོ་ལའང་འགན་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་རེད། གཉིར་ཁ་སྟོག་འདོན་བྱས་ནས་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ལ་སྐྱོན་གང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་བཞིན་ཝ་གིར་གནས་སྟོད་བྱེད་མཁན་བོད་མི་ཚོར་དཀའ་ངལ་གང་འདུ་ཞིག་འཕྲད་ཀྱི་ཡོད་རེད། མི་འགོར་གནས་སྟོ་བྱ་རྒྱ་ལ་སོགས་བའི་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཞིག་འཕྲད་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་ག་ནང་བཞིན་ཁོང་ཚོས་བྱ་སྟྲོད་དེས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་ག་ཚོད་གཅོད་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་ཚོ་ཚང་མའི་ཐོག་ཁོང་ཚོས་ཐུགས་འགན་བཞེས་དགོས་རེད་ཅེར་ནས་གྲོས་ཚོད་འདེའི་ནང་དུ་འགོད་དགོས་འདུག་སྟེ།

དེ་ནས་ཨིན་ཏེའི་ཚོག་གཅིག་བེད་སྟྲོད་གཏོང་ཚོག་པ་ཀྱིས། [Environment Impact Assessment (EIA)] བཟོ་བྱ་དེ་ཚོས་ལས་ཀ་འགོ་མ་འཛུགས་གོང་ནས་ཉམས་ཞིབ་དེ་འདྲ་ཞིག་བྱེད་དགོས་འདུག

དེ་ག་ནང་བཞིན་ཀུ་ཡུ་ཏྲགས་ཅན་ (Apple) བཟོ་བྱ། (Volvo) མོ་ཏ་བཟོ་མཁན་གྱི་བཟོ་བྱ། དེ་ཚོས་ཅ་ལག་དེ་བཟོ་འགོ་བཐུགས་ནས་བཟོས་མ་ཚར་གྱི་བར་དུ་རྒྱུ་ཆ་དེ་ཚོ་ག་པར་ནས་སྟེན་ཀྱི་ཡོད་རེད། སྟེན་ས་དེ་ཚོས་གཉིར་ཁ་སྟོག་འདོན་ག་བ་ནས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་ཚོ་ཆ་ཚང་ཏ་གོ་བའི་ཐོག་ནས་འདིའི་སྒང་ལ་ཚད་འཛིན་ཞིག་བཟོ་ཐུབ་པར་འགོད་བསྒྱལ་ཞུ་དགོས་འདུག་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

དེ་ནས་ངས་འདི་གཅིག་ཞུས་ན་བསམས་བྱུང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་དུ་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་ཐོག་ས་མམས་འཚབ་ཡོད་དུས། ང་ཚོར་སྤྲིངས་ཆ་ཏ་ཅང་ཡག་པོ་ཞིག་ཆགས་བསྟད་ཡོད་རེད། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་གོང་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིག་ཁང་ཡིན་ནའང་རེད། བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོག་ཐང་དང་། མང་གཙོ་འཚེལ་རྒྱལ་སྟེ་གནས་ཁང་། བོད་དོན་རྒྱ་བ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་འདིའི་ཐོག་ལ་ཕྱོགས་ལས་གནང་གི་ཡོད་རེད། དེ་ལ་བསྟུགས་བརྗོད་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

དེ་དང་ཆབས་ཅིག་གནང་ཚར་བ་ལས་གནང་རྒྱ་བསྟད་པ་མང་པོ་ཡོད་དུས། ཚད་མར་འདིའི་སྒང་ལ་ཤུགས་སྐྱོན་རོགས་གནང་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཆོག་ནས།

སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་གོ་པོ་བློ་བཟང་ཕན་བདེ་ལགས།

སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་གོ་པོ་བློ་བཟང་ཕན་བདེ་ལགས་ནས།

དགལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཐ་དྲག་གནས་སྟངས་དང་འབྲེལ་ནས་གནད་དོན་འགའ་ཞིག་ཤེས་ཤེག་ཞུ་རྒྱ་ཡོད། ཆ་བའི་མང་ཆེ་ཞིག་གོང་དུ་ཐུག་སྟེལ་སྤྱི་འཐུས་ཆུས་པ་ཚོའི་དགོངས་ཕྱུལ་དང་། བསམ་ཚུལ། འབོད་བསྐུལ་གཅིག་གྱུར་འདྲ་ཞིག་ཆགས་ཡོང་གི་འདུག ཡིན་ནའང་། ང་རང་གི་དེ་དང་མཉམ་དུ་ཁ་གསལ་བ་བྱ་རྒྱའི་གནད་དོན་གསུམ་ཞིག་ཡིན། གནད་དོན་དང་པོ་དེ། ཆ་བའི་བོད་ནང་གི་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ལས་འགྱལ་སྟེལ་མཁན་བོད་ནང་ལ་ཆུན་གཞོན་བར་གསུམ་མང་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་རྣམ་པ་ཚོར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་དངོས་ཤུགས་བརྒྱུད་གསུམ་གྱི་ཐོག་ནས་དཀའ་ངལ་རབ་དང་རིམ་པ་སྟད་པ་དང་། བཅོན་ལ་ཡོད་པ། ཐུག་སྟེལ་སྤྱི་འཐུས་ཚོས་མིང་སྟོས་པ་དེར་དེ་བཞིན་ཏོ་ཟེར་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་རྒྱ་དང་། ང་ཚོས་ཁོར་ཡུག་གི་ལས་འགྱལ་སྟེལ་བའི་སྐབས་སུ། ཁོང་རྣམ་པ་ཚོས་རྒྱལ་སྤྱི་ཚོགས་སྟེ་ཁག་ནང་ལ་ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་ལས་འགྱལ་སྟེལ་དུས། ཁོང་རྣམ་པ་ཚོས་བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས་དང་། ས་གནས་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་བཀག་ཉར་བྱེད་ཡོད་མེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

སྒྲོན་བཏང་བོད་ནང་ལ་ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་ལས་དོན་དེ་བོད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་བའི་ལས་བྱེད་རྣམ་པས་གནང་གི་འདུག གང་ཅན་རྒྱུན་གསོངས་ལ་རྒྱུན་ལས་བསྡད་པའི་སྐབས་སུ། ཁོང་རྣམ་པས་དབྱད་ཞིབ་གནང་བའི་དེབ་མང་པོ་ཞིག་བལྟ་རྒྱའི་གོ་སྐབས་བྱུང་ལ། སྐབས་རེར་ཟླ་བའི་སྟན་ཐོ་འདྲ་པོ་ཡང་བལྟ་རྒྱའི་གོ་སྐབས་བྱུང། ཁོང་རྣམ་པ་ཚོའི་ངོས་ནས་སོ་སོའི་ནུས་པ་ལྟོགས་ཚད་ཀྱི་སྒོ་ནས། བོད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་གི་ལས་བྱེད་ཚོ་ལོ་ཆུང་བ་རྒྱང་པ་རེད། ཁོ་རང་ཚོས་ནུས་པ་ལ་དཔག་པའི་ཏུར་ཐག་འབད་ཐག་གནང་གི་འདུག ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱ་དང། མ་འོངས་པར་དེ་ལས་ལྷག་ཅིག ཡར་རྒྱས་ལ་མཐའ་མེད་དུས། དབྱད་གཞི་བྱེད་དགོས་པའི་གནད་དོན་འགའ་ཤས་ཤིག་ལ་ནུས་པ་མ་འདངས་བ་འདྲ་པོ་ཞིག་མཐོང་སྟོད་ཀྱི་འདུག དེ་ཚོའི་སྒོར་དེ་རིང་འདིར་ཞུ་ཚུགས་པ་ཀྱིས། མ་འོངས་པར་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རོགས་གནང་ཞུ་བཞིན་ཡོད།

ཆ་བའི་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཇ་དྲག་གནས་སྟངས་དེ་དང་འཚམ་བུ་གྲོང་གི་ཁོར་ཡུག་འགྱུར་ལྡོག་གཞིས་པོ་དེ། སྒྲོན་བཏང་བོད་དེ་འཚམ་བུ་གྲོང་ཁྱབ་ཁོངས་སུ་བསྡུས་བསྡད་ཡོད་རེད་དེ། ཡིན་ནའང། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྟྲོམ་གཞིའི་ཐོག་ནས་བོད་ནང་ཁོར་ཡུག་གི་འགྱུར་ལྡོག་འཛིན་པའི་སྐབས་སུ། ཁོར་ཡུག་ལ་གཞི་ཆ་ཐུག་སའམ་དཀའ་ངལ་སྟྲོད་མཁན་དེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཡིན་པ། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ལ་རང་དབང་མ་སྟྲད་པའི་ཐོག་ནས། གནས་སྟངས་དེའི་ཐོག་ནས་ཚད་སྟྲངས་དགོས་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག་དགེ་ཀྱི་འདུག་མ་གཏོགས། སྒྲོ་ཡོངས་འཚམ་བུ་གྲོང་གི་ཚ་དོད་རྒྱས་སྟངས་དང་འཚམ་བུ་གྲོང་གི་ནང་དུ་བཟོ་གྲ། དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་ཁོར་ཡུག་ལ་གནད་སྐྱོན་ཕྱིན་པ་ཡིན་ན། དེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བཟོས་པ་མ་རེད། འཚམ་བུ་གྲོང་སྒྲོ་མཚུངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་རེད། ང་རང་ཚོ་བཅན་བྱོལ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་དང། སྐྱབས་བཅོལ་བ་ཞིག་ཡིན་པ། འཕགས་ཙོད་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས། ཁོར་ཡུག་ཐོག་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་པའི་སྐབས་སུ་ཉེས་འགན་ཆ་ཚང་དེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ཐོག་ལ་བཞག་ནས། བོད་ནང་ལ་རང་དབང་མེད་པ་དང། སྣྲ་བརྙོད་རང་དབང་མེད་པ། ཚོས་དང་དང་གང་གི་ཐོག་ལ་འགོག་པའི་ཉེར་ལེན་ལ་བརྟེན་ནས་ང་ཚོའི་ཁོར་ཡུག་ལ་དོ་ཤོག་གཏོང་སྟངས་དེ་གཞི་ཙར་འཛིག་པའི་ཐོག་ནས་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། ཙ་དོན་འཕགས་ཙོད་དང། གཞིས་བཞུགས་བོད་མི་ཚོའི་མཁྱེན་ཚན་པ་ཡིན་ཟེར་ནས་ཨ་གོང་ས་མཚོག་གིས་གསུངས་པ་ནང་བཞིན་མེང་དོན་མཚུངས་པ་ཞིག་ཚགས་ས་རེད་བསམས་པ་ཞིག་ངས་བྱན་ཀྱི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་བོད་ནང་དུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ཚན་སྲིད་ཐོག་ནས་ཁོར་ཡུག་གཏོང་བཅོམ་གཏོང་བའི་བརྒྱད་རིམ་ནང་ལ། གཙོ་བོ་གནད་དོན་གསུམ་འདུ་བོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས། ཤིང་ནགས་གཙོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད། གཏེར་ཁ་སྟོག་གི་ཡོད་རེད། གཙང་ཆུ་ཚང་མ་འགོག་འགྲོ་ཡི་ཡོད་རེད། བོད་ནང་དུ་ཁོར་ཡུག་གཏོར་སྐྱོན་དང། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཁོར་ཡུག་ལ་བྱེད་ཉེན་ཐོག་འདས་པའི་བཅན་འབྱོལ་ནང་དུ་བཏོན་པའི་དེབ་མང་པོ་ཞིག་ལ་ལྟ་ཡོང་དུས། དེར་ཁ་གསལ་འདུ་བོ་གā་རེ་མཐོང་གི་འདུག་ཅེ་ན། བཅན་བྱོལ་དུ་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་ནག་གིས་ཤིང་ནགས་གཙོད་འབྲེག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད། བོད་དུ་ཤིང་ནགས་གཙོད་ཀྱི་ཡོད་རེད་ཟེར་བསྡད་པ་མ་གཏོགས། དེའི་འབྲུང་ཙ་དེར་འཁྲིད་ཀྱི་མི་འདུག་བསམས་པའི་ཚོར་སྟྲང་བྱུང། ཐུགས་ཁག་ཡོད་མ་རེད། ཕྱི་བོ་ ༡༩༥༩ སྟོན་ལ་ང་རང་ཚོའི་ཕ་མེས་ཡང་མེས་ནས་བོད་མདོ་དབུས་ཁམས་གསུམ་ནང་ལ་ཤིང་ནགས་དེ་ཚོ་བཅད་མི་ཚོག་པ། རི་རྒྱ་ཟླུང་རྒྱ་བསྡམས་ནས་བཞག་ཡོད་རེད། ཕྱི་བོ་ ༡༩༥༩ རྟེས་སུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་སྒེབས་ནས་དེ་ཚོ་ཆ་ཚང་གཏོར་འགྲོ་ཡི་ཡོད་རེད། ཕྱི་བོ་ ༡༩༥༩ སྟོན་ལ་མི་རབས་གā་ཚོད་ཀྱིས་ང་ཚོར་སྟྲང་སྒྲོ་བྱས་འདུག ཕ་མེས་ཡང་མེས་ཀྱིས་དེ་དག་བདག་པོ་གང་འདྲ་བརྒྱབ་འདུག དེ་ཚོ་ལོ་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་རིམ་ལ་མར་ཁྱིད་པ་ཡིན་ན། ཆབ་སྲིད་ལ་ཏན་ཏན་འགྲོ་ཡི་རེད་བཞིན་ཀྱི་འདུག

གཉིས་པ་དེར། བོད་ལ་གཏེར་ཁ་སྤྲོག་གི་འདུག གསེར་དང་ཟངས། ལྷགས་ལ་སོགས་པ་སྤྲོག་གི་འདུག་ཟེར་བའི་ དེབ་གྲ་རྒྱས་པོ་འདུག ཡིན་ནའང། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་མདོ་དབུས་ཁམས་གསུམ་ནང་ལ་གཏེར་ཁ་སྤྲོག་ས་དེར་ཞིབ་ འཚུག་བྱེད་དུས། ང་རང་ཚོའི་ཕ་མེས་ཡང་མེས་ནས་ཚོས་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷན་ཚན་ཆེན་པོ་ཡོད་པས། ལྷ་གླུ་གཞི་བདག་ གནས་ས་རིང་ཟེར་བ་དང། ང་ཚོའི་གནས་རི་ཡིན་ཟེར་ས། ཁོ་ཚོས་བོད་ནང་དུ་བྱག་ཅིག་གཏོར་ནས། བྱག་འདུག་ཟེར་ནས་ གཏོར་གྱི་ཡོད་མ་རེད། གཏེར་ཁ་སྤྲོག་ས་དེའང་ང་རང་ཚོའི་ཕ་མེས་ཡང་མེས་ནས་བཀག་བཞག་པ། ཆ་ཚན་པོ་ཁྱེས་ས་འམ་ ཚོས་ལུགས་ཀྱི་བག་ཆགས་དེའི་ཐོག་ནས་གནས་བཙུན་བསྟད་སའི་རི་དེ་ཚོར་ཞིབ་འཚུག་བྱས་ནས། གནས་དེར་དཔགས་ པའི་གསེར་དང། དངུལ། ཟངས། ལྷགས་ཐོན་གྱི་ཡོད་དུས། ད་ལྟ་བར་དུ་བཏུ་ཆ་ ༢/༠ ཙམ་ཞིག་འདིའི་ཐོག་ནས་ཡོང་གི་ ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང། ང་ཚོའི་བཙན་བྱོལ་ནང་དུ་ལོ་རྒྱུས་ལ་དབྱད་གཞི་བྱེད་པའི་སྒྲབས་སུ། གཞུང་ཡིན་ནའང་རེད། སྒེར་ཡིན་ནའང་རེད། གཏེར་ཁ་སྤྲོག་འདོན་བྱེད་ཀྱི་འདུག གསེར་དང། དངུལ། ཟངས། ལྷགས་ཟེར་བསྟད་པ་མ་གཏོགས། བོད་མདོ་དབུས་ཁམས་གསུམ་ནང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་གཏེར་ཁ་སྤྲོག་ས་བར། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ སྤྲོན་ལ་ང་ཚོས་ཆ་ཚན་པོ་བཙོ་ས་ དང། གནས་རི་བཙོ་ས། ཡུལ་ལྷ་གཞི་བདག་གནས་ས། མེ་རབས་ནས་མེ་རབས་སེམས་ཀྱིས་བཙོ་བཀུར་བྱེད་སའི་ས་ཆ་ ག་ཚོད་ཅིག་འདུག དེ་ཚོ་ད་ལྟ་གསལ་ཁ་ཞིག་ཟླྭ་ཀྱི་མི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་མ་འོངས་བར་དེ་ཚོ་སྤྲོན་གྲེང་ལ་སྒྲ་རབས་བྱེད་ ཐུབ་པ་ཡིན་ན། གནས་སྟངས་ཡག་པོ་ཡོང་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག

དེ་ཀ་ནང་བཞིན་གཙང་ཆུ་དགོག་རྒྱ་དེ་རེད། གཙང་ཆུ་བཀག་པ་དེ་ད་ནང་ཞོགས་པ་ཞུས་པ་ནང་བཞིན་རེད། བོད་གངས་ ཅན་ལྷོར་ལ་ཆུ་པོ་ཆེན་པོ་བཅུ་ཙམ་ཞིག་རྒྱུག་པ་དེ། ད་ལྟ་ང་ཚོར་རང་དབང་ལག་པ་འཛིན་མ་ཐུབ་པ་དེ། རྒྱ་ ནག་གཞུང་ཆགས་བསྟད་ཡོད་རེད། དེ་མ་ཡིན་པའི་ད་ལྟ་ང་ཚོའི་མཁན་དུ་བོད་གངས་ཅན་ལྷོར་གྱི་ཆུ་པོ་ཆེན་པོ་དེ་ལོངས་ ས་སྲོད་མཁན་དེ། རྒྱ་གར་དང། པ་ཀི་སི་ཐན། བཅལ་ཡུལ། ཐྲང་ལ་ཆེ་ཤི། ཐྲང་མ། ཐའེ་ལེན་ཏཱ། འཁོ་ས། ཀཱམ་ཐྲོ་ཏཱ་ཡ། ཞེ་ཏེ་ ནས་བཅས་རེད། དེ་ཚོ་ཆ་ཚང་གིས་ང་ཚོའི་ཆུ་པོ་ཆེན་པོ་ལེད་སྲོད་གཏོང་ཡོང་དུས། ང་ཚོས་དེ་ཚོར་ཁོར་ཡུག་དང་ རྒྱ་དོན་ འཐབ་རྩོད་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་ལས་འགྲུལ་ག་རེ་སྟེལ་གྱི་ཡིན། ཁོང་རྣམ་པ་ཚོར་ང་ཚོས་འགྲེལ་བཤད་གང་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ ཡིན། ང་ཚོས་དེའི་ཐོག་འཚར་གཞི་འདིང་དགོས་རྒྱ་ཆ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད་དགོ་ཀྱི་འདུག་མ་གཏོགས། ང་ཚོས་ནང་ཁུལ་ལ་ བཀྲོ་གླིང་བྱས་ནས་གྲོས་ཚོད་བཞག ད་ནས་བཀའ་སྩལ་གཞི་ཐོག་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཕར་གཅིག་གིས་ལས་འགྲུལ་སྟེལ་དགོས་རེད་ ཟེར། གཅིག་གིས་ཆུ་ར་ལས་འགྲུལ་སྟེལ་དགོས་རེད་ཟེར་ནས་ང་ཚོའི་དབར་སྟོང་ཆ་ལྟག་བསྟད་པ་མང་པོ་ཞིག་མཐོང་གི་ འདུག ཕྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཞུ་ཡི་ཡོད། ངས་ཆྱོང་ཚོར་ཞིག་ཞུས་པ་ཡིན་ན། སྐབས་སྟོན་མ་རེད། ཉེ་ཆར་རེད། རྒྱ་གར་ ནང་དུ་བོད་དོན་ཞུ་བསྒྲལ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་རྒྱ་གར་མངའ་སྡེ་ཁག་དང། ཕྱི་ལིར་གྲོས་ཚོགས་གོང་འོག་གཉིས་ལ་ བཅར་བའི་སྒྲབས་སུ་གནས་སྟངས་འགལ་ཤེག་ལ། ཡོ་ དེར་སྟོང་ཆ་ཞིག་འདུག ཡར་འགེང་དགོས་ས་རེད་བསམས་པ་ ཡོད་པོ་ཞིག་བྱུང། དགེར་ན། ཆ་བའི་ང་ཚོས་ཆ་དོན་འཐབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་འགྲེལ་བ་ཤད་རྒྱ་གི་ཡོད་རེད་དེ། རྒྱ་གར་བྱང་ ཤར་ཐོག་གིས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་གོང་འོག་གི་འཐུས་མི་ཡོད་པ་དེ་ཚོར་གོད་ཀྱི་གཙང་ཆུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ། གཙང་ཆུ་དེ་རྒྱ་ གར་གྱི་མངའ་སྡེ་དེ་ཅོག་ཀྱི་ལེད་སྟོང་གི་ཡོད་པ། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ལ་ཁ་བརྟོགས་པ་དང། ཤིང་ནགས་ གཅོད་འབྲེག་བྱས་པའི་གནས་སྟངས་ཡོད་པ། ཐྲི་ཡོངས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཐོག་ནས་བོད་ལ་སྲིད་པའི་གངས་ཏན་དེ་ཚོ་རིམ་ པ་བཞིན་དུ་བཞུས་པ་ཡིན་ན། རྒྱ་གར་ནང་ལ་མངའ་སྡེ་དེ་དང་དེར་གཙང་ཆུའི་དཀའ་ངལ་འཕྲད་ས་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ང་ ཚོས་མཉམ་རྩེ་ཐོག་ནས་ནུས་པ་གཅིག་རྒྱ་ཡིན་ཟེར་ནས། ཁོང་རྣམ་པ་ཚོར་དང་པོ་བོད་ཀྱི་རྒྱ་དོན་འཐབ་རྩོད་དང་ ཆབ་སྲིད་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད་དེ། དེར་ལག་པ་འཆང་ནས་འཁྲིད་དགོས་ཀྱི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་གལ་སྲིད་ལས་འགྲུལ་

སྒྲིལ་བ་ཡིན་ན། རྒྱ་གར་ནང་ལ་མངའ་སྡེ་ ༣༠ ཡས་མས་ཡོད་རེད་དེ། ང་ཚོའི་གཙང་ཆུ་དང་འབྲེལ་ནས་ལས་འགྱུལ་སྒྲིལ་ས་གཅིག་དེ། གོ་སྒྲབས་དང་པོ་དེ་རྒྱ་གར་བྱང་ཤར་གྱི་མངའ་སྡེ་ ༤ ལ། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུ་ཚབ་བཅར་གྱི་ཡོད་ནའང་རེད། འཛིན་སྐྱོང་ནས་ཡིན་ནའང་རེད། བོད་ཀྱི་ཆུ་བོ་དེ་ཚོ་རྒྱ་གར་གྱི་མངའ་སྡེ་ག་ཚོད་ཅིག་གིས་བེད་སྤྱོད་གཏོང་གི་ཡོད་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ཞིབ་འཛུག་གནང་བའི་ཐོག་ནས་གནང་དགོས་པ། དེ་འདྲ་ཞིག་མ་བྱས་པ་ཡིན་ན། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ད་ལྟ་བར་དུ་ཆུ་རགས་དེ་ཙམ་ཞིག་བརྒྱབ་ཚར་བ་རེད། ང་ཚོས་ཁྱེམ་མཚོས་རྒྱལ་ཁབ་ ༧༠ ཝར་གྱི་ཡོད་པ་རེད་མ་གཏོགས། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་བྱ་སྤྱོད་དེར་བལྟས་ནས་བོད་ནང་གི་ཡུལ་ལུང་འགའ་ཤས་ཤིག་ལ་དཀའ་དཔལ་འཕྲད་ཡོང་གི་ཡོད་རེད། ང་ཚོའི་འཚོ་རྟེན་གཅིག་དེ་འབྲོག་པ་ཡིན་ཝར་གྱི་ཡོད་རེད། ཁག་ཅིག་ཞིང་ས་ལ་བརྟེན་གྱི་ཡོད་རེད། ཞིང་ས་ལ་ཆུ་དེ་ཡིན་ནའང། ས་སོས་དངོས་སྲུ་གོ་རྒྱ་ཞིག་ལ། དབེར་ན། འབྲི་ཆུ་ལྷ་བུ་ཞིག་ཡིན་ན། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བཀག་ནས་གནས་སྟངས་ཚབས་ཆེན་པོ་ཞིག་འཕྲོ་བཞིན་པ་རེད། དེ་བྱེད་དུས་བོད་ནང་ཁུལ་ལ་ཆུ་བོ་ཆེན་པོ་དེ་ཚོའི་ཁ་ཕྱོགས་འགྲུར་འགྲོ་དུས། དེ་ནས་མར་མ་ཐུད་ནས་བོད་པའི་ཞིང་པ་དེ་ཚོར་དཀའ་དཔལ་འཕྲད་པའི་གནས་སྟངས་མང་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་དབྱད་གཞི་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་གནང་དགོས་འདུ

མཐའ་མ་དེར་གา་རེ་ཞུ་རྒྱ་ཡོད་ཅེ་ན། ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་ནམ་རྒྱུན་རྒྱུན་ལས་ལ་བསྟད་པའི་སྒྲིགས་སྲུའང་བྱེད་སྤྲོད་ཀྱི་ཡོད། བོད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིག་ཁང་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས། ང་རང་ཚོའི་རྒྱལ་སྤྱི་འགས་པ་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་གཅིག་རེད་ཅེར་ནས། དེ་ཚོས་དེབ་བཀོན་པ་དང་དྲ་རྒྱ་ཙམ་ཞིག་མ་ཡིན་པར། ངས་བསམ་པར་ད་ལྟ་ང་ཚོར་གོ་སྒྲིགས་ཡག་ཅོས་དེ། གང་ན་ས་ཁག་ལ་ཡིན་ནའང། སྒྲག་ས་ནས་ཚུར་ཕེབས་མཁན་ཆུན་ནམ་པ་ཚོ་བཞུགས་ཡོད་རེད། གཞིས་ཆགས་ཁག་ལ་ཡིན་ནའང། ཆས་འགོགས་ཁག་ཅིག་བཞུགས་ཡོད་རེད། ཁོང་ནམ་པ་ཚོ་བཞུགས་པའི་སྒྲིགས་ལ་བོད་ཡུལ་ལུང་སོ་སོའི་ནང་ལ་པ་མེས་ཡང་མེས་ནས་རི་རྒྱ་གླུང་རྒྱ་བསྟན་པ་ཞུགས་ནས་ཀི་ཚོད་ཅིག་འདུ། གནས་རི་ཅིས་པ་ཚོད་ཅིག་འདུ། ད་ལྟ་ང་ཚོས་སྒྲད་ཆ་འདི་ས་ཡག་ཡོས་ཁོང་ནམ་པ་རེད་དྲན་གྱི་འདུ། གལ་ཏེ་ལྟར་མ་བྱས་པ་ཡིན་ན། འབྱུང་འགྲུར་ལོ་བཅོ་ལྔ་ཕྱི་ཤུའི་མཇུག་ལ་བོད་ནས་ཚུར་ཡོང་མཁན་མང་པོ་ཡོད་རེད་དེ། ལོ་ན་གཞོན་པར་སྟེབ་པའི་གནས་སྟངས་ཆགས་དུས་ཆ་ཚང་ཅ་གོ་རྒྱ་ཁག་པོ་རེད། བཅན་བྱོལ་ནང་ལ་མི་རབས་ཀྱན་པ་དེ་ཇོ་གས། མི་རབས་གཞོན་པ་ཚོས་དྲ་རྒྱ་བརྒྱུད་ལས་ཀྱི་གནས་སྟངས་མ་གཏོགས་མ་མཁྱེན་པ་བྱས་ནས། ང་ཚོར་སྟོང་ཆ་ལྷག་ས་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ང་ཚོའི་ལས་འགྱུལ་གཅིག་ཅིག་ཁག་ལ་ཡིན་ནའང། མི་རབས་ཀྱན་པ་ཚོ་ཡོད་པའི་སྒྲིགས་སུ་ལུང་པ་སོ་སོའི་ནང་ལ་རི་རྒྱ་གླུང་རྒྱ་བསྟན་པའི་ཤེས་ཡོན་ནས་ཀི་ཚོད་འདུ། གནས་རི་བཅིས་ས་ལ་སོགས་པའི་དེབ་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན་ན། མ་འོངས་པར་མི་རབས་གཞོན་པ་ནས་ལས་འགྱུལ་སྒྲིལ་མཁན་ཚོས་དེའི་ཐོག་ནས་ནུས་ཤུགས་འདོན་ཐུབ་རྒྱ་ཞིག་ཏུ། ལྷག་པར་དུ་སྤྱི་འཐུས་ ༥༤ ནས་ཡིན་ནའང་རེད། འཛིན་སྐྱོང་ཡིན་ནའང་ཚང་མས་ཁོར་ཡུག་གཞི་འཛིན་ས། དབྱད་གཞི་བྱེད་པའི་དེབ་གཅིག་དེས་པར་དུ་དགོས་ས་རེད་བསམས་པའི་ཚོར་སྟོང་ཞིག་ཡོང་བ་དེ། ཁོར་ཡུག་ཐོག་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་བྱེད་ཚོ་ཡིན་ནའང་རེད། གོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་ཚོ་ཡིན་ནའང་རེད། མར་ཕྱིན་ནས་འཚད་པའི་སྒྲིགས་ལ་རིང་ཙམ་ཐུང་ཙམ་ཞིག་དང་། མཐོ་ཙམ་དམའ་ཙམ་ཡོང་བསྟད་པའི་གནས་སྟངས་མང་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་འདུ། དེ་ཡིན་དུས་ང་ཚོ་ཚང་མས་སྟོམ་གཞི་འབབ་ས་གཅིག་གི་ཐོག་ནས་འགྲེལ་བཤད་ཡོད་པ། དང་པོ་བཤད་ན། ང་ཚོ་ཚང་མ་ཚ་ཚང་གོ་མཁན་མ་རེད། གོས་ཚོགས་འཐུས་མི་ཡིན་ནའང་ཚ་ཚང་གོ་མཁན་མ་རེད། ནམ་རྒྱུན་དས་རྒྱུན་ལས་ལ་ཞུ་སྟོད་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོར་ཟབ་སྟོང་སྟོད་མཁན་དང་གོ་རྟོགས་སྟེལ་མཁན་དགོས་ཀྱི་འདུ། དབེར་ན། ཁ་སང་ (Czech) གྱི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཞོན་སྒྲིན་པའི་སྒྲིགས་སུ། ཁོའི་སྒྲོན་སྟོན་རེད་ཅེར་ནས་མདུན་ལ་ཕྱིད་ནས་ཡོང་གི་འདུ་གཅིག་ཏུ། རྒྱ་ཁབ་ཡོད་མཁན་དེ་ཚོས་སྒྲོན་སྟོན་པ་

ཁྱིད་ནས་ཡོངས་གྱི་ཡོད་རེད། ང་ཚོ་ལའང་དགོས་ཀྱི་འདུག ང་ཚོར་དབྱུད་གཞི་བྱེད་ས་ཞིག་ཡོད་མ་རེད། མ་འོངས་པར་དེ་ཚོ་གལ་ཆེ་དོན་ཆེ་བརྟེས་ནས། དེབ་ཡིན་ནའང་ཚད་ལྡན་ཞིག་དང་ཁྱངས་གཏམ་ས་ཡོད་པ། དེ་ནས་སྒྲི་འཐུས་ ༥༤ པ་ནས་སྒྲུས་འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་པ་ཡིན་ནའང་འབབ་ས་གཅིག་ཡིན་པ། པ་གཱིའི་བློར་གཅིག་གྱུར་ཀྱིས་ནུས་པ་སྤྲོད་ཐུབ་པ་དགོས་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་འདུག་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཆོག་ནས།

སྒྲི་འཐུས་ཆེ་རིང་དབྱངས་ཅན་ལགས།

སྒྲི་འཐུས་ཆེ་རིང་དབྱངས་ཅན་ལགས་ནས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ཏོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཐ་དན་གཏན་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གྱིས་ཚོད་གྱིས་འཚར། ཡིག་ཆ་ཡང་ ༣ པར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུས་པའི་ཐོག་ནས། གྲོས་ཚོད་དེ་དག་ཡག་པོ་ཞེ་དགེ་བྱུང་འདུག་བསམ་གྱི་འདུག བསྡུགས་བརྗོད་དང་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་པ་དང་སྨྲགས། ཆུ་བའི་གོང་དུ་ཕྱག་སྟེལ་སྒྲི་འཐུས་མང་པོ་ཞིག་གིས་གསུངས་སོང། ཡིན་ནའང། གལ་པོ་ཆེ་ལ་ནན་ཏན་ཟིར་བའི་དགེ་ལྡན། ཆུ་བའི་ཚང་མས་མཁྱེན་གསལ་རེད། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་གནད་དོན་སྟང་མེད་དུ་འཇོག་ཐབས་ཤེག་ཆུ་བ་ཉིད་ནས་མེད་པ་དང། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་འདི་རྒྱ་གར་དང་རྒྱ་ནག་ལ་སོགས་པ། ང་ལྟ་ཡ་གཱིའི་ས་ཁྲ་ལ་གཟིགས་པ་ཡིན་ནའང་རྣམ་པ་ཚོ་ཚང་མས་མཁྱེན་གྱི་རེད། ས་ཁྲའི་ནང་ལ་ཇ་ཆུ་དང་། ཟས་ཆུ། འབྲི་ཆུ་དེ་ཚོ་ཚང་མ་ཁྱིམ་མཚོས་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་ཞིག་ལ་རྒྱུ་གྱི་ཡོད་པ་དང་། མི་མང་གི་ཚེ་སྲོག་ལ་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཆགས་ཡོད་དུས། རྒྱ་མཚན་དེ་དག་ལ་བལྟས་ནས་སྒྲི་ཏོར་ཅ་གོང་ས་ཅ་སྒྲུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གིས་ཕྱི་ལོ་ *༡༩༥༨* ལོར་ཁོར་ཡུག་སྟང་སྐྱོབ་ཀྱི་ར་བ་ཞིག་བསྐྲན་རྒྱའི་དགོངས་གཞི་གསལ་ཏོན་གནང་ཡོད་པ་རེད། དེ་མ་ཐད་ཐུགས་བསྐྱེད་དམ་བཅའ་བཞིའི་ནང་ལའང་ཁོར་ཡུག་སྟང་སྐྱོབ་དེ་གནད་དོན་གཅིག་ཡིན་པ་ཚང་མས་མཁྱེན་གསལ་རེད། སྒྲི་ཏོར་ཅ་གོང་ས་ཅ་སྒྲུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གིས་འཛམ་གླིང་སྒྲི་འཛིའི་དགོངས་པ་ཅ་མ་མ་ཡིན་པར། ཁོང་ལ་ང་རང་ཚོས་སྐྱབས་སུ་མཆི་བ་དང། ཡིད་ཆེས་དང་དད་པ་ཡོད་རེད། ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལག་བསྟར་བྱེད་ཐུབ་པ་དང་བྱེད་དགོས་རྒྱ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཁོང་སྟེ། ཡིན་ནའང། གོང་དུ་ཞུས་པ་ནང་བཞིན་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པར་སོང་ཙང། བསྐྱར་དུ་འགལ་ཤས་ཤིག་ཞུ་ཚོག་པ་ཀྱིས།

བོད་འདི་འཛམ་བུ་གླིང་གི་མཐོ་སྟངས་ཡིན་པ་སོང་ཙང། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ལ་ཉམས་ཉེས་དང། གཉེར་ཁ་སྤོག་འདོན། བོད་ཀྱི་ཚ་ཏོད་ལ་བཉེན་ནས་འཛམ་བུ་གླིང་སྒྲི་འི་གནས་གཤིས་ལ་འགྱུར་ལྡོག་ཆེན་པོ་ཞིག་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་བརྗོད་མི་དགོས་པ་རེད། གནད་དོན་འདི་ཅ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་དང་དུས་ལ་བབ་འདུག་སྟེ། ཆུ་བའི་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་སྐོར་མང་པོ་ཞིག་གྲོས་ཚོད་ནང་ལ་གསལ་འདུག ད་ཚོ་ཚང་མར་རྒྱུ་ཐུབ་ཅ་ཅ་ཞིག ཐོད་ཀྱི་འབྲོག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན། འབྲོག་པ་འབྲོག་ས་ནས་གནས་སྤོ་བྱེད་པའི་གནས་སྟངས་རྒྱུན་པས་གོང་མི་ནང་ཁུལ་འཕྲུག་ཙོད་བྱུང་ཡོད་པ་ཚང་མས་མཁྱེན་གསལ་རེད། འབྲོག་པའི་ཐུ་ཀུ་ཚོ་ཡིན་ནའང། འཚོ་བའི་ཆེད་དུ་ཡུལ་སྐོར་སྤོ་འཛམ་པའི་ཆེད་དུ་ལྷ་པ་ཀྱོན་ནས་ནས་བཏབ་ནས་ཙ་སྐོར་ *༧* ལ་སོགས་པ་བླང་རྒྱ། གང་ལྟར་འཚོ་བའི་གནས་སྟངས་འདི་ལྟ་བུ་ཆགས་བསྟད་ཡོད་པ་ཚང་མས་མཁྱེན་གསལ་རེད།

དེ་གা་ནང་བཞིན་འཛ
་གས་སྒྲུན་ལས་གཞི་འོག་ལམ་ཁ་བརྒྱབ་རྒྱ་ དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག ཤེན་རྡེ་ཚོག་གཅིག་ཞུ་ཚོག་པ་གྱིས། (Infrastructure Development) ཡིན་ནའང། འཛ།ཁ་ས་ལ་ཡི་ཁ ཁ ཁ

པོ། རྒྱ་ནག་གི་ནུབ་ཤར་དུས་བོད་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་ལ་གཏེར་ཁ་དང་། དབལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག (Resources) མང་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་ངོས་ལེན་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད། ཡར་གྱུང་གཙང་པོར་ཆུ་རགས་བརྒྱབ་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་འདི་ དབལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག (Eco Friendly) མིན་པ་ཞིག་དང་། ས་གནས་ཀྱི་མི་མང་ལ་ཕན་ཐོགས་མེད་པ་མ་ཟད་ (National Security) དབལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདེ་འཇགས་ལའང་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་མངོན་གསལ་དོད་པོ་རེད། གང་ལགས་ཞུས་ན། ཡར་གྱུང་གཙང་པོའི་ཆུ་བོ་དེ་བོད་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་མཛའ་སྟེ་ཨ་རྒ་ན་ཐྲལ་བར། མཐའ་མར་ཐྲང་ལ་ཆུ་ཕེ་ལ་བརྒྱུ་ (Bay of Bengal) ལ་འབབ་ཀྱི་ཡོད་པ་ཡིན་དུས། དེ་གནད་འགག་ཅིག་རེད། དེ་ནས་ དབལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག (Geostrategic Advantages) མཐའ་མཚམས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་ཀྱི་ཐོག་ལའང་ཁེ་ཕན་ཆེན་པོ་ཞིག་གྱུར་ཀྱི་ཡོད་པ། ང་རང་ཚོ་ཚང་མས་དགོངས་པ་ཡག་པོ་བཞེས་པ་ཡིན་ན། མང་པོ་ཞིག་གིས་མཁྱེན་གསལ་རེད་བས་མ་གྱི་འདུག མཐའ་མཚམས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་དེ་ཏན་ཏན་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད་བས་མ་གྱི་འདུག དེ་དང་མཉམ་དུ་ (Indo Tibet Border) ཏིན་བོད་མཐའ་མཚམས་ལ་དོ་ཕོག་ཅིག་ཀྱང་ཏན་ཏན་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་དུས། ང་ཚོ་ཚང་མས་འཛམ་གླིང་སྒྲ་དང་ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་གར་ནང་དུ་ཆུ་དེ་གལ་གནད་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པའི་གོ་རྟོགས་དེ། གོང་དུ་ཕྱག་སྟེལ་སྒྲ་འཐུས་མང་པོ་ཞིག་གིས་གསུངས་སོང་། ཡིན་ནའང། རྒྱ་གར་ནང་དུ་ལྷག་པར་དུ་ཨ་རུ་ན་ཐྲལ་པར་རྒྱ་ཤི་དང་། ཨ་སཱམ། ཐྲང་ལ་རྒྱ་ཤི་རྒྱལ་ཁབ་རེད། དེ་ཚོ་ཚང་མར་གནད་འགག་ཡིན་པའི་གོ་རྟོགས་ལས་འགྱལ་རྒྱ་ཆ་རུ་སྟེལ་འགོས་འདུག་སྟམ། ངས་རྟེས་སུ་འབྲེལ་ཡོད་ལྷན་ཁང་སྐབས་སུ་བཅན་བྱོལ་ནང་ལ་ཁོར་ཡུག་ཐོག་གི་རེ་གནང་ཐུབ་པ་འདུག་ཞུ་ཚོགས་པ་ཀྱིས།

མཐའ་དོན་ཞུ་རྒྱུར། གོང་ནང་ལ་ (Permafrost) རེད། རྩམ་པ་ཚོ་མང་པོ་ཞིག་གིས་མཁྱེན་གསལ་རེད། (Golmud Lhasa Railway Line) འཛེན་པའི་སྐབས་སུ་ཡིན་ནའང། (Golmud) ནས་ལྷ་ས་བར་དུ་མེ་འཁོར་ལྷུགས་ལམ་འཛེན་སྐབས་ (Permafrost) འཁྱུགས་རོམ་དེ་འདྲ་བཞུ་ཆེད་འགྲོ་སོང་གོན་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་བཏང་ནས། འཁྱུགས་རོམ་སྐང་ལ་ལྷུགས་ལམ་འཛེན་དུས་འགྲོ་སོང་གི་ཆ་ནས་ཡིན་ནའང་རེད། དེར་མ་ཟད་སྟོང་ལ་ཉེ་བའི་སེམས་ཅན་ཚོ་རེད། མེ་འཁོར་ལྷུགས་ལམ་དེས་ཁོར་ཡུག་དང་སེམས་ཅན་ཚང་མར་གནོད་སྐྱོན་ཆེན་པོ་ཞིག་འགོག་བཞིན་ཡོད་དུས། འགྲོ་སོང་དེས་ཚང་མར་དོ་གོག་ཆེན་པོ་ཞིག་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་དེ་དངོས་གནས་ལ་དོད་པོ་རེད། གོང་དུ་ཕྱག་སྟེལ་སྒྲ་འཐུས་ཀྱིས་ཀྱང་གསུངས་སོང་། གོང་ཀྱི་སྒོང་བྱས་ཉམས་ཞིག་ཁང་གིས་ད་ལྟ་བར་དུ་གནང་བཞིན་ཡོད་རེད། ད་དུང་ཡིན་ནའང་ཆུ་མ་ཐུག་ནས་གནང་རོགས་གནོངས། གོང་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དེ་གནད་འགག་ཆེན་པོ་རེད། ང་ཚོས་ཆབ་སྒོང་ཀྱི་དཀའ་རྩིག་སེལ་དགོས་པ་དེ། ཡིན་དང་ཡིན། དེ་ཡིན་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་གོང་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་ཚང་མས་ཐུགས་ལ་བཞག་ནས་ཆུ་མཐུད་ནས་ཤུགས་སྐྱོན་རོགས་གནང་ཞུ་ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་གོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཚོག་ནས།

སྒྲུ་འཐུས་ལྷ་རྒྱ་རི་རྩམ་རྒྱལ་སྒྲོལ་དཀར་ལགས།

སྒྲུ་འཐུས་ལྷ་རྒྱ་རི་རྩམ་རྒྱལ་སྒྲོལ་དཀར་ལགས་ནས།

དབལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག གོང་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཇ་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་གོས་ཚོད་གྲོས་འཛིན་ཆ་ཚང་ ༣ བའི་ནང་གསལ་སྟོན་གླེང་དང་གྲོས་ཚོད་ཆ་ཚང་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུས་པ་དང་སྒྲགས། ཕྱག་སྟེལ་མང་པོ་ཞིག་གིས་

བོད་ནང་གི་ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་ཇ་དྲག་གནས་སྟངས་སྐོར་བཀའ་མོལ་མང་པོ་ཞིག་གནང་སོང། ཆ་ཚང་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་ཆོག་པ་བཏྱོས། སྤྱིར་བཏང་བོད་ནང་གི་ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྟེང་ཁྱབ་བསྒྲགས་ཞུས་ནས་རེད། སྤྱིར་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ། བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལ་ཞུས་པ་ཡིན་ན། གཙོ་བོ་སྤྱི་ཁོར་ལགོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། ཁོར་ཡུག་གི་སྲུང་སྐྱོབ་ཐོག་ནས་ཁོར་ཡུག་གི་ལས་འགུལ་བ་ཞུས་ནས་རང་རེད། འདིའི་ཐོག་ལ་དང་ཤོས་འདོན་མཁན་གྱས་ཤེག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད་ལ། རྒྱལ་སྤྱིའི་སྟེང་ཐུགས་སྨོན་གནང་དགོས་པ་ཞིག་དང་། གལ་ཆེ་རྩིས་མའི་གང་ཟག་ཅིག་ཀྱང་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། ང་ཚོས་མཁྱེན་དགོས་པ་ཞིག་ལ། བོད་མི་མི་རེ་ངོ་རེར་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བསྐྱར་བཞག་པའི་འོས་འགན་ཞིག་ཀྱང་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད་སྟན་སེང་ཞུ་ཆོག་པ་ཀྱིས།

ད་ལྟའི་ཚར་ཁོར་ཡུག་གི་འགྱུར་ལྡོག་ཞུས་ནས་རེད། ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཐོག་ལ་ཡིན་ནས་རེད། རྒྱལ་སྤྱིའི་སྟེང་ཐུགས་སྨོན་ཞེ་དྲག་ཅིག་དང་གལ་ཆེ་ཞེ་དྲག་རྩིས་པའི་དུས་ཚོད་གནས་འགག་ཅིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཆེད་དུ་དཔལ་འབྱོར་གཏོང་གི་ཡིན། དུས་ཚོད་གཏོང་གི་ཡིན་ཟེར་ནས་འགོ་ཁྱེད་ཚང་མ་མར་འདོན་དགོས་རྒྱུ་ཞིག ཁོར་ཡུག་དང་གནས་གཡོས་ཀྱི་འགྱུར་ལྡོག་སྐྱོར་ཡོད་ཆེས་མེད་གསུང་མཁན་བྱུང་བ་ཡིན་ན། དེར་དོགས་པའི་ངང་གཡུ་རྒྱའི་དུས་ཚོད་གནད་འགག་ཅིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། སྤྱིར་བཏང་གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་ཞིག་རེད་དེ། ཡིན་ནའང། དེ་འདྲའི་དུས་ཚོད་གནད་འགག་ཅིག་དང་། ཚན་རིག་ཐོག་ནས་རྒྱབ་ལྟོངས་མང་པོ་ཞིག་ལ་ལྟ་ཡོང་དུས། བོད་འདི་གནད་འགག་ཞེ་དྲག་ཅིག་ཆགས་ཡོད་པའི་དུས་སྐབས་འདི་ལའང། ཁོར་ཡུག་གི་ཚོགས་འདུ་གཅིག་ལའང་ཐལ་ཆེར་ "བོད་ཀྱི་མཐོ་སྒང་། " ཞེས་མིང་མ་འགོད་པའི་གནས་སྟངས་ཀ་དྲགས་པོ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཆགས་བསྡད་པར་ངས་ངོས་འཛིན་ཞུ་བཞིན་ཡོད། གོང་དུ་ཕྱག་སྟྲོལ་ཚང་མའི་ངོས་ནས་བོད་ཀྱི་མཐོ་སྒང་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་ཟབ་ཅིང་རྒྱས་པ་གསུངས་སོང། སོ་སོའི་ངོས་ནས་དེ་ལས་ལྟག་པ་ཞིག་ཞུ་དགོས་ཚེ་ཡོད་ན་སྟན།

བོད་ནང་དུ་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ཀ་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་ལ་ཡིན་ནའང་རེད། ང་རང་ཚོའི་ངོས་ནས་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྲོག་ཅོའི་སྟེང་ལ་གང་འདྲ་འཛིག་དགོས་ཀྱི་འདུག ལྟག་པར་དུ་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་གང་ཟག་ཅིན་བོ་དང་། གནད་ཡོད་མི་སྣ་མང་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་ཡོད་རེད། ཁོང་ཚོས་ཐུགས་སྟངས་གནད་བ་ཡིན་ན། ཇ་ལམ་ "བོད། " ཅེས་ཁ་ནས་འགོད་པ་ཡིན་ན། རྒྱ་ནག་ལ་ཕོག་ཐུག་གཏང་རྒྱུའི་ཞེད་སྟངས་ཡོད་པ་དང་། འདི་ཆབ་ཤིད་ཀྱི་ངོ་བོར་འགྱུར་རྒྱུའི་ཞེད་སྟངས་ཡོད་པའི་ཁོར་ཡུག་འདི་འདྲའི་སྐབས་སུ། ང་རང་ཚོའི་ངོས་ནས་དགོངས་པ་བཞེས་རྒྱུ་བ། འདི་ཆབ་ཤིད་ཅམ་མ་ཡིན་པར། ཁོར་ཡུག་འདི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོག་ཐང་གི་གནས་ཆགས་ལགས་ཤེག་ཡིན་པ། ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་དེ་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོག་ཐང་གི་གནས་བབ་ཅིག་ཡིན་པའི་ཐོག་ནས་གོ་རྟོགས་སྒྲིལ་རྒྱ་ཡིན་ནའང་རེད། འདིའི་ཐོག་ལ་གསལ་བ་ཤད་གང་འདྲ་གནང་ཐུབ་ཀྱི་འདུག ས་སོའི་ངོས་ནས་འདི་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག་ལ། འདིའི་ཐོག་ལ་དགོངས་པ་བཞེས་རྒྱུ་གནད་འགག་མེད་ན་བསམ་པའི་བསམ་ཚུལ་ཞིག་བྱུང།

སྤྱིར་བཏང་ཆ་ནས་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ལ་གཏོར་བཅོམ་བྱས་པའི་གནས་སྟངས་ཐོག་རྩད་གཅོད་གནད་མཁན་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་རེད། ང་ཚོས་དེ་གা་རང་ལ་ཡིད་ཆེས་ཞུ་ཡི་ཡོད་རེད་དེ། ཡིན་ནའང། རྒྱལ་སྤྱིའི་སྟེང་ལ་རྒྱ་ནག་ལ་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ནས་ལྟ་སྟངས་ལ་ཆ་བཞག་ན། ཁོར་ཡུག་གི་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་མཁན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་དང་། ལྟག་པར་དུ་ དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག (Green Energy) ཐོག་དཔལ་འབྱོར་ལྷུགས་ཆེ་ཤོས་འཛུགས་མཁན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁོར་ཡུག་ཚོགས་འདུ་གལ་ཆེ་གা་པར་ཚོགས་པ་ཡིན་ནའང། ལྟག་པར་དུ་ཞར་རྒྱ་ཆེ་སྒྲིད་འཛིན་གོང་

མས་ (COP 26) ཡིན་ནའང་རེད། (COP 25) ལ་དབལ་འབྱོར་ཐོག་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱ་རྒྱུ་ནས་ཕྱིར་འཐེན་ནང་བ་ནས་བཟུང་སྟེ། རྒྱ་ནག་གིས་གོམ་པ་མཐུན་སྐྱོད་བྱས་པ་ཞིག གང་ལྟར་ད་ལྟའི་ཚར་རྒྱ་ནག་ལ་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ཞགས་ཁྲིད་ཞིག་ལ་ལྟ་བའི་སྐབས་སུ། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཤ་དྲག་གནས་བབ་དེས། ང་ཚོར་གཏོར་བཅོམ་དང། དབང་ཡོད། གཏོར་བཤིག་གཏོང་མཁན་དེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་དེ་རེད་འདུག་ཟེར་ནས་རི་ལྟར་ཁྱབ་བསྒྲགས་གཏོང་ཐུབ་ཀྱི་འདུག འདིའི་ཐོག་ལ་དགོངས་པ་བཞེས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་མེད་ན་བསམ་གྱི་འདུག

ངས་འདི་དབལ་ལྟན་སྲིད་སྐྱོང་མཚོག་གིས་གཙོས་པའི་བཀའ་ཤག་དང། སྲི་འཐུས་ལྟན་ཚོགས་ལ་བཞུགས་པའི་ང་ཚོ་ཚང་མ། གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་སྡེ་ཁག མི་མང་ནང་དུ་ཡིན་ནའང་རེད། ང་རང་ཚོར་དྲན་གསོའི་ཚུལ་དུ་ཡིན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། སྲོན་བཏང་ནས་གཟིགས་པ་ཡིན་ན། བཅན་འཛིན་ལ་རྒྱལ་ཁབ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནའང། རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་བཟུང་ཚར་བའི་རྗེས་སུ་དེར་གཏོར་བཅོམ་དང། གཏོར་བཤིག ལུང་པ་དེར་ཡོད་པའི་གཏེར་ཁ་སྟོག་འདོན་བྱས་པ། མཐུན་རྐྱེན་ཡོད་པ་དེ་དག་འཕྲོག་འཕྲོ་ཡི་ཡོད་པ་གསལ་པོ་རེད། ཡིན་ནའང། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཀྱི་དུས་ཚོད་འདིར་འདི་རིགས་ཀྱི་བྱ་སྟྲོད་ལ་ཉེས་པ་ཞིག་རྩི་ཡི་ཡོད་རེད་དེ། ཡིན་ནའང། རྒྱ་ནག་གིས་རྣམ་འགྱུར་དེ་གང་འདྲ་འགྱུར་བ་གཏོང་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་རེད། ཁོ་རང་ཚོས་གཏོང་བཅོམ་དེ་ཅམ་བྱས་པར་འཛུགས་སྐྱེན་གྱི་ལས་གཞི་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་ཁག་དཀྱི་ནས་མི་མང་དང་རྒྱལ་སྲིའི་སྟེང་ལ་ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེར་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་གསལ་བར་ཤད་གང་འདྲ་བྱེད་ཐུབ་པ་འདུག འཛུགས་སྐྱེན་གྱི་སྲིད་བྱུས་དེ་ཚོ་ཡག་པོ་རེད་དེ། ཡིན་ནའང། ས་གནས་ཀྱི་གནས་བབ་དང་དེར་བཞུག་མཁན་ཚོའི་དགོངས་འཆར་ལ་བསམ་ཞིན་མེད་པའི་ཐོག་ནས་འཆར་གཞི་མེད་པའི་སྲིད་བྱུས་འདི་ལྟར་ལག་བསྟར་བྱེད་ཡོང་དུས། གཙོ་འཚོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད་པ། བྱས་ཙང་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་སམ་འཛུགས་སྐྱེན་གྱི་སྲིད་བྱུས་དེར་འཆར་གཞི་ལྟན་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ། འདིའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་ལྷག་པར་རྒྱུ་གནད་འགག་ཅིག་མིན་འགྲོ་བསམ་གྱི་འདུག

དེ་བཞིན་དུ་ལྟའི་ཆར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་བབ་ཆ་ནས་ཡིན་ནའང་རེད། གོང་ནང་གི་སྲི་ཡོངས་གནས་སྟངས། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་བབ་ཡིན་ནའང་རེད། ཁོར་ཡུག་གི་གནས་བབ་ཡིན་ནའང་རེད། ག་རེ་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཐོག་ནས་ང་ཚོར་གནས་ཚུལ་འབྱོར་རྒྱུ་ཅ་ཅང་ཁག་གོ་ཆགས་བསྡད་པའི་དུས་ཤིག་རེད། གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་གི་མི་སྣ་གོང་ནང་དུ་གཏོང་གི་མེད་པ་ཡིན་དུས། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཤུགས་རྒྱག་དགོས་པ་དེ། དབལ་ལྟན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བའི་ཉམས་ཞིན་པ་ (Researcher) མང་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་ཡོད་རེད། རྒྱལ་སྲིའི་སྟེང་ལ་ངོས་ལེན་ཡོད་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཡིན་ནའང་རེད། གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ནའང་རེད། གང་ཟག་གལ་ཆེན་པོ་དེ་འདྲ་ཡོད་རེད། ཁོང་ཚོར་གོང་ནང་དུ་གཏོང་དགོས་པའི་ཐོག་ལ་ཤུགས་བརྒྱ་རྒྱ་ཅན་འདི་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། གལ་ཏེ་ཁོང་རྣམ་པ་ཝེབས་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། ང་ཚོས་ཟེར་མི་དགོས་མ་རེད། འཛམ་བུ་གླིང་ས་ཡི་གོ་ལའི་ནང་གོང་མཐོ་སྒང་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག་ཅེས་ཁོང་ཚོའི་ཞལ་ནས་ཐོན་པ་ཡིན་ན། འདི་གནད་འགག་ཅིག་ཡོད་རེད་སྙམ།

དེ་ནས་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་འབད་བརྩོན་ཞུ་རྒྱུ་བ། ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཐོག་ཕྱག་ལས་གནང་མཁན། མདུན་ལ་དོན་མཁན་ཚང་མ་གལ་ཆེན་པོ་ཅི་ཡི་ཡོད་རེད་ལ། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་སྲུང་སྐྱོབ་གནང་མཁན་གང་ཟག་ཚང་མ་གལ་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཅི་ཡི་ཡོད་རེད། ཁོང་ཚོར་སྙན་སེང་ཞུས་ནས་བོད་ནང་ལ་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ཕྱག་ལས་གནང་མཁན་ཚོར་སྐུ་ངལ་ཞེ་དྲག་སྟོན་ཀྱི་ཡོད་པ་དང། ལོ་མང་བཅོན་འཛུག་ཁྲིམས་ཐག་བཅད་པ། ཁོང་ཚོ་མ་ཟད་ཁོང་རྣམ་པའི་ཁྲིམ་ཚང། ཁོང་ཚོ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཚང་མར་སྐུ་ངལ་སྟོན་ཀྱི་ཡོད་པ། འདིའི་སྒང་ལ་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཤ་དྲག་གནས་སྟངས་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་ཚུལ་ཁག

བཅོན་བློལ་སྤྱི་ཚོགས་ལ་གཏོང་མཁན་ཚོ་ལའང་། ལོ་མང་པོ་བཅོན་འཇུག་བྱས་ནས་དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཡོད་པ། འདིའི་ཐོག་ལའང་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་གསལ་བཤད་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག་ཞུ་ཚོག་པ་ཀྱིས།

གནས་ཚུལ་དེ་དག་ཞུ་བའི་ཞོར་ལ། སྤ་ཡོའི་ དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག (COP26) ནང་ལ་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་སྡེ་ཁག དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་གི་སྒྲུ་ཚབ་ཐོག་ནས་བུད་མེད་ལྷ་ཕ་གིར་ཕེབས་ནས། གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་བོད་མཐོ་སྒང་ཞེས་གསལ་བཤད་བྱེད་ཐུབ་པ་དང་། མིང་དེ་འགོད་རྒྱའི་ཆེད་དུ་སྒྲུ་ལས་ཞེ་དྲག་ཅིག་གནང་འདུག གང་ལྟར་གྱུབ་འབྲས་གཏོང་ཐོན་མེན་ལ་མ་ལྟོས་པར། ཁོང་རྣམ་པའི་བློ་སྟོབས་དང་སྒྲུ་ལས་དེ་ཙམ་བསྟོན་པར་ཡི་རངས་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། དེ་གཅིག་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་འབད་བརྩོན་བྱ་རྒྱུར། བོད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་གི་ཁོར་ཡུག་སྟེ་ཚན་གཅིག་བུ་མ་ཡིན་པར། ཕྱི་ཏེའུ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས། ད་གཟོ་བཟློག་དཔར་བཟོ་རྒྱ་ཐོག་བཀའ་མོལ་བྱང་བ་རེད། སྐབས་རེ་གཏམ་བཤད་བྱེད་བསྡད་པ་ལས་བཟློག་ཐུང་བཟོས་པའི་ཐོག་ནས། ཡང་ན། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག ཨེན་ཏི་ཚོག་གཅིག་བེད་སྤྱོད་གཏོང་ཚོག་པ་ཀྱིས། (Cartoon/Animation) བཟོས་ནས་ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་གོ་རྟོགས་སྐྱེལ་བ་ཡིན་ན། མི་མང་གིས་དོ་སྣང་བྱ་རྒྱུར་ཁྱད་པར་ཡོད་རེད་བསམ་གྱི་འདུག་ལ། ངས་སྤྲོངས་ཚ་འདི་བརྒྱུད་ནས་སྣུན་སེང་ཞུ་ཚོག་གི་ཡོད་ན། ཚབ་སྲིད་མི་སྣ་གཅིག་བྱ་མ་ཡིན་པར། ཟླ་ཆེན་ཁག་མང་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་ཡོད་རེད། ཁོང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཚབ་སྲིད་སྐོར་བཀའ་མོལ་གནང་བར་ཐུགས་འཚེར་བྱུང་བ་ཡིན་ན། བོད་མཐོ་སྒང་གི་ཁོར་ཡུག་གནས་བབ་སྐོར་བཀའ་མོལ་གནང་ཐུབ་པར་འབད་བརྩོན་གནང་རོགས་གནོངས་ཞུ་ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཚོག་ནས།

སྤྱི་འཐུས་བརླ་མཚོ་ལགས།

སྤྱི་འཐུས་བརླ་མཚོ་ལགས་ནས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ང་དྲག་གནས་སྟངས་དང་འབྲེལ་བའི་གཞུང་འབྲེལ་གྲོས་ཚོད་གྲོས་འཛིན། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༣ བར་སྤྱི་ཡོངས་ཐོག་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུས་པ་དང་སྨྲགས། དེར་བསམ་ཚུལ་ཞིག་ཞུ་རྒྱ་ཡོད། སྤྱི་ནང་བཏང་གྲོས་ཚོད་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༧ པའི་ནང་ལ། "བོད་ནང་གི་བོད་མི་ཚོས་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ལས་འགུལ་སྟེལ་བར་ཁྱིམས་འགལ་གྱི་ཉེས་འཇུག་བྱེད་མི་ཚོ" ཅེས་གསལ་ཡོད་པ་རེད་དེ། ཡིན་ནའང། ཕྱོགས་གླིང་ནང་དུ་ང་ཚོས་བ་ལྟ་བར་དུ་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གནད་དོན་དང་། ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཉེས་མེད་འཇུ་མེ་འཇུ་བཅུགས་ནས་ད་ལྟ་བཅོན་ཁང་ནང་དུ་བཅུག་བཞག་པ་དང་། དེ་གཅིག་བཞིན་ཉེས་རྟུང་བཀག་ཉར་ལ་སོགས་པའི་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཐྱངས་ཡོད་པའི་བརྒྱུད་རིམ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་རེད། དེ་ཚོ་འཇུ་པོ་ཞིག་ཡིན་ན། ཕྱོགས་གླིང་ནང་དུ་ཚ་ཚང་བ་ཞིག་ཚུད་ཐུབ་ཡོད་པ་མ་རེད་དེ། ཡིན་ནའང། དཔེར་ན། ཉེ་བའི་ཚར་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་སྟྲན་ལྷ་ཁག་གི་ནང་ལའང་ཐོན་ཡོད་པ་དེ། ཨ་ཉ་སེང་སྒྲ་ལགས་ཀྱི་གནད་དོན་དེ་ཚགས་བསྡད་ཡོད་རེད། ཨ་ཉ་སེང་སྒྲ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན། དངོས་གནས་བོད་ཀྱི་ཉེ་བའི་ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་ལས་འགུལ་སྟེལ་མཁན་ཁྲུབ་ཆེ་ཤོས་ཤེག་དང་། བོད་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཚར་ཁྲུབ་པའི་མི་ཞིག་དང་གནད་དོན་ཞིག་ཀྱང་ཚགས་བསྡད་ཡོད་དུས། ང་ཚོས་ཕྱོགས་གླིང་ནང་དུ་ཁོང་གི་གནད་དོན་དེ་དཔེ་མཚོན་ལྟ་བུ་ལུང་འཛིན་བྱེད་དགོས་ཀྱི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག་ དེ་གཅིག་བཞིན་གོང་དུ་ཕྱག་སྟེལ་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་གསུངས་པ་ལྟར། བོད་རིགས་ཚོང་དཔོན་དང་། ཁོར་ཡུག་གི་ལས་འགུལ་སྟེལ་མཁན་ཀན་ཆར་བསམ་གྱུར

ལགས་ལྟ་བུར་མཚོན་པ་ཡིན་ནའང། དེ་ཚོ་ངེས་པར་དུ་སྟོན་གྱིང་ནང་དུ་ཚུད་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་རེད་བསམ་གྱི་འདུག

དེ་དང་འབྲེལ་ནས་ང་རང་གི་རེ་སྐུལ་འདྲ་པོ་ཞིག་གา་རེ་ཡོད་ཤུས་པ་ཡིན་ན། ང་ལྟའི་ཚར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་ལ་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང། སྐད་ཡིག་སྐད་ལ་ཅ་ཅང་གི་གཏིང་གནས་པོའི་སྲིད་ཟླས་ཤིག་ལག་བསྟར་བྱེད་ཡོང་གི་ཡོད་དུས། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་མ་འོངས་པར་རེ་སྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་ཞིག་ལ། བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང། སྐད་ཡིག་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་འདི་ལྟ་བུའི་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་གྲོས་ཚོད་གྲོས་འཛར་དེ་འདྲ་བསྟན་པེནས་རྒྱ་ཅ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག་ལ། དེ་འདྲ་ཞིག་བསྟན་པེནས་ཐུབ་པའི་རེ་བ་ཞུ་བཞིན་ཡོད། དེ་གཅིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་རིང་གི་གྲོས་ཚོད་གྲོས་འཛར་འདི་དང་འབྲེལ་ནས་ས་སོའི་བསམ་ཚུལ་ཐུང་ཐུང་ཞིག་ཞུ་རྒྱུར། ཕྱི་བཏང་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་ ༡༥ པའི་སྐབས་ལ་ལྷང་བསྟུར་གྱི་སྲིད་ཟླས་ཟེར་ནས། ཕྱི་བཏང་ཁོར་ཡུག་དང་དེ་ཚོར་ཅང་སང་བའི་སྲིད་ཟླས་ལྷན་པའི་ཐོག་ནས་དོན་གཅེར་བྱེད་ཀྱི་ཡིན། སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཟེར་ནས་གྲོས་ཚོད་བཞག་པ་མ་ཟད། རྒྱལ་ཡོངས་ལ་ཏྲི་ལ་བསྟུགས་ཞེ་ཏྲག་ཅིག་བྱས་ནས། དེ་ནང་བཞིན་བོད་ཀྱི་ས་ཆ་ལའང་ཚོག་བརྟེད་དེ་ཚོ་སྟེབས་བསྟད་པ་ཞིག་རེད། ཡིན་ནའང། བོད་ཀྱི་ས་གནས་རང་ལ་ཐུག་ཡོང་བའི་སྐབས་སུ། ང་ཚོ་ཕྱི་ཡོངས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་བྱེད་སྟངས་འདྲ་པོ་དེ། ད་ལྟ་གྲོས་ཚོད་ནང་ལ་གསལ་བསྟད་པའི་ཆུ་བོ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་གཅོ་བོར་འགྱུར་བའི་བོད་ཀྱི་གཙང་པོ་དང། རྒྱུ་གཅུ་ཆུ་མང་པོ་ཞིག་ཚེ་ཤེ་ཡའི་སྲོག་ཚ་ཡིན། ཚེ་ཤེ་ཡའི་མི་རྣམས་འཚོ་ཐུབ་རྒྱའི་སྲོག་གི་ཚ་བ་དེ་བོད་ཀྱི་ཆུ་བོ་བརྒྱད་གཅོ་བོར་ཀྱུར་བའི་རྒྱུ་ཆུ་དེ་དག་ཡིན་པ། བོད་འབྲུང་ཁྲངས་ཆགས་པའི་ཆུ་དང་གཙང་པོ་དེ་ཚོ་ཡིན་ཟེར་ནས་འཛད་ཀྱི་ཡོད་རེད་དེ། ཡིན་ནའང། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་གཙང་པོ་དང་རྒྱུ་ཆུ་དེ་ཚོའི་སྐད་ལ་ཆུ་རགས་བརྒྱབ་པ་དང། དེ་གা་ནང་བཞིན་ཁ་འགྱུར་ཀྱི་སྲིད་ཟླས་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་སྟེལ་བར་བརྟེན་ནས། ད་ལྟའི་ཆར་ཁྱིམ་མཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ཚོར་ཉིན་རེ་རེའི་འཚོ་བར་དོ་ཕོག་གা་ཚོད་ཡོང་གི་ཡོད་མེད་དེ། གོང་དུ་ཕྱག་སྟེལ་སྤྱི་འཐུས་ཁག་ཅིག་གིས་གསུངས་པ་ནང་བཞིན་རེད། དེ་ངས་བསྐྱར་ཟློས་མི་དགོས་པ་ཞུ།

བོད་ནང་ལ་མཚོན་པ་ཡིན་ནའང། དཔེར་ན། ཕྱ་ཐང་བྱེ་འགྱུར་ལྟ་བུ་ཡིན་ན། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ཚན་པ་ཡིན་ནའང་རེད། བོད་ཀྱི་སྲིད་ཟླས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་གི་དེབ་དེ་ཚོ་ཡིན་ནའང་རེད། ཆོས་དང་དེ་ཚོའི་ནང་ལའང་ཐོན་ཡོང་གི་འདུག བོད་ནང་གི་དཀའ་ངལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་དང་ཁོར་ཡུག་གི་གནད་དོན་ཆེན་པོ་ཞིག་དེ། ཕྱ་ཐང་བྱེ་འགྱུར་དེ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་དོན་ཡོང་གི་འདུག་ལ། དེ་ནང་བཞིན་འདས་པའི་ལོ་འགའ་ཤས་ནང་ལ་ས་རྩད་ཟླུང་བ་དང། ཆུ་ལོག་བརྒྱབ་པ། བོད་ནང་ལ་དེ་འདྲའི་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཞིག་རིམ་པས་ཟླུང་དང་འབྲུང་བཞིན་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་རེད་ལ། དེ་ཚོ་ཡིན་ན། ང་ཚོས་མཐོང་དང་མཐོང་བཞིན་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་རེད། འདི་དང་འབྲེལ་ནས། དཔེར་ན། བོད་ནང་གི་ཆུ་དང་ཕ་ཐང། ཤེང་ནགས་དང་དེ་ཚོ་ཡག་ཐུས་ཆ་ཚང་ལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ "རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་གླིང་" ཞེས་པའི་མིང་གི་ཐོག་ནས་འཛུགས་སྐྱན་འདྲ་མི་འདྲ་ཞིག་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་དེ་ཤོད་མི་དགོས་པ་ཞིག་དང། དེ་དང་འབྲེལ་ནས་རྒྱ་ནག་གི་ཚོང་པ་ཆེན་པོ་དེ་འདས་ཐ་ན་བོད་མཐོ་སྨྲང་གི་མཁའ་དབྱུགས་ཡིན་ནའང་བཅོང་རྒྱའི་ཚོང་ཞིག་འགྲོ་བསྟད་འདུག ཡར་མཐོ་སར་ཕྱིན་ནས་འགྱི་ཤོག་ཁྲག་མ་ཆུང་ཆུང་དེ་འདྲའི་ནང་ལ་བོད་མཐོ་སྨྲང་གི་མཁའ་དབྱུགས་དེ་ནས་ཐུམ་བརྒྱ། དེའི་ཁ་ཕར་བརྒྱ་ནས་རྒྱ་ནག་ནང་ལ་མར་སོང་ནས་ཁྲག་མ་ཆུང་ཆུང་དེ་འདྲ་རེར་རྒྱ་སྐོར་ ༢༠།༢༥ བྱས་ནས་འཚོང་གི་ཡོད་པ། ཉེ་བའི་ལོ་འགའ་ཤས་ཤིག་གི་ནང་ལ་རྒྱ་ནག་གི་ཚོང་པ་དེ་ཚོས་དེ་འདྲའི་ཚོང་ཡང་རྒྱག་གི་འདུག ད་དེས་མཚོན་ཅས་ཞིག་རེད།

སྒྲོན་བཏང་ཆུ་བོ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་དཀའ་ངལ་དང་དེས་ལུགས་རྒྱུན་གྱི་ཚོད་ཅིག་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད་མེད་དེ་ཟོད་མི་དགོས་པ་དང་། བསྐྱར་ཟློས་བྱེད་མི་དགོས་པ་ཞིག་རེད། བོད་ཀྱི་ཆུ་བོ་དང་། དེ་གཅིག་བཞིན་གསེར་དངུལ་ཟངས་ལྷུགས། དེ་བཞིན་གོང་ནས་གསུངས་པ་ནང་བཞིན་རྡོ་སོལ་ལ་སོགས་པའི་འབྱུང་ཁུངས་སུ་གྱུར་བའི་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དེ། ད་ལྟ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཁྱིམ་མཚོས་རྒྱལ་ཁབ་བཅུ་གྲངས་ཤིག་ལ་ཚབ་སྒོད་ཀྱི་དབང་སྒྱུར་བྱ་རྒྱུའི་ལག་ཆ་ཞིག་ལ་བེད་སྤྱོད་གཏོང་བཞིན་པ་རེད་ལ། དེ་གཅིག་བཞིན་བོད་ནང་ལ་མཚོན་པ་ཡིན་ནའང་། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དེ་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པས་གཅིག་སྡུད་རིང་ལུགས་ཀྱི་དབང་ཆ་དེ་ལག་བསྟར་བྱ་རྒྱུ་དང་། དེའི་ཐབས་བྱུས་དེ་ལམ་ལྟོངས་ཡོང་བའི་ལག་ཆ་དང་མ་སོང་ན། དེ་འདྲ་ཞིག་ལ་བེད་སྤྱོད་གཏོང་བཞིན་པ་རེད། དཔེར་ན། ཞ་ཉ་སེང་སྒྲ་ལག་ལྟ་བུ་ཡིན་ན། དཔེ་མཚོན་གསལ་ཤོས་ཤིག་དང་། དེ་ཁོ་ཁ་ལ་བེད་སྤྱོད་གཏོང་བཞིན་པ་རེད། དཔེར་ན། ཞ་ཉ་ཕན་ཐང་ལ་ལག་ཁ་ལ་ཆད་ཁ་ཞིག་ཡ་ཡ་ཡིན་ན། དཔེ་མཚོན་གསལ་ཤོས་ཤིག་ཏུ། ཁ་ལ་ཆ་ཞིག་ལ་ཁ་ལ་ཆ་ཞིག་ལ་ཁ་ལ་ཆ་ཞིག་ཡ་ཡ་ཡ་ཡིན་ན། ཁ་ལ་ཆ་ཞིག་ལ་ཁ་ལ་ཆ་ཞིག་ལ་ཁ་ལ་ཆ་ཞིག་ཡ

དངོས་གནས་མ་འོངས་པར་འཛིན་གྱིང་དམག་ཆེན་གསུམ་པ་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ཡིན་ན། དེའི་རྒྱུ་དང་རྒྱུན་བཟོ་མཁན་གཏེ་བོ་གཅིག་དེ་རྒྱ་ནག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་པ་དང་། དེའི་རྒྱུ་དང་རྒྱུན་སྣུན་སའི་ས་ཆ་དེལང་བོད་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ཇ་ཅང་གིས་གསལ་པོ་ཡིན་དུས། ན་ནིང་ཡིན་ན། གོང་དུ་ཐུག་རོགས་སྤྱི་འཐུས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ནང་བཞིན། ང་རང་ཚོའི་བུད་མེད་ཁོར་ཡུག་ཉམས་ཞིབ་པ་མང་པོ་ཞིག་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱ་ལ་ཚོགས་ཀྱི་གནས་གཡོས་འགྱུར་ལྡོག་གི་ཚོགས་ཆེན། རྒྱ་ལ་ཁབ་ ༧༥༠ ལྷག་མཉམ་ཞུགས་ཡོད་པའི་སྦྱངས་ཆ་ཆེན་པོའི་སྒང་ལ་སོང་ནས། ཟ་དང་ཟུར་དུ་ཆ་ཤས་བླངས་ནས་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དེ་ག་ཚོད་ཇ་དགས་པོ་ཆགས་ཡོད་པ་དང་། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་དཀའ་ངལ་དེ་འཛིན་བྱ་གྱིང་གི་དཀའ་ངལ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པའི་ར་སྦྲོད་དང་གྲེང་སྦྲོང་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་སོང་། སོ་སོ་ཡིན་ནའང་སྤྱིངས་ཆ་འདི་བརྒྱུད་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱ་དང་། མ་འོངས་པར་ཡིན་ནའང་ཆུ་མཐུད་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུའི་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གྲེང་སའི་གོ་སྒྲིགས་དང་བརྒྱུད་ལམ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན་ནའང་། དེ་ཚོ་དམ་འཛིན་བྱེད་དགོས་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག་ དེ་ནང་བཞིན་ན་ནིང་གི་ཚོགས་ཆེན་དེར་ཡིན་ན་བོད་པའི་ཁོར་ཡུག་ཉམས་ཞིབ་པ་དེ་ཚོས་ཡར་གྱུང་གཅང་པོའི་བརྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཐྲུང་ལ་ཆེ་ཤེ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་ཚབ་ཁག་ཅིག་ལ། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དང་གཅང་པོ་དེ་གི་ཚོད་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་མེད་ཐོག་གྲེང་སྦྲོང་བྱེད་ཐུབ་འདུག་ དེ་གི་ནང་བཞིན་བོད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་ནས་ཡིན་ནའང་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་དེབ་གཉིས་བཏོན་སོང་། དེར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཆོག་ནས།

སྤྱི་འཐུས་ཆེ་རིང་ལྷ་མོ་ལགས།

སྤྱི་འཐུས་ཆེ་རིང་ལྷ་མོ་ལགས་ནས།

དབལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ང་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གྲོས་ཚོད་གྲོས་འཚར་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས། གོང་དུ་ཐུག་སྟྲེལ་ སྤྱི་འཐུས་ཚང་མས་བོད་ནང་གི་ཁོར་ཡུག་གནས་སྟངས་ཡིན་ནའང་རེད། བོད་ནང་གི་ཁོར་ཡུག་ལ་འཐད་པའི་དཀའ་ངལ་ཞིབ་ཅིང་ཐུ་ཞ་ཞིག་ཞུས་སོང་། ངས་དུས་ཚོད་བསྲི་ཚགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཞུས་མ་དགོས་པ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན།

དེ་ནས་ང་ཚོའི་གྲོས་ཚོད་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༣ པ། "རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་གི་གཏེར་ཁ་སྤྲོག་འདོན་ལ་ཚོད་འཛིན་" ཞེས་འགོད་འདུག ཚོད་འཛིན་གྱི་ཚོགས་དེ་མཐོང་དུས་གཏེར་ཁ་ཏོག་ཙམ་སྤྲོག་འདོན་བྱས་ན་འགྲིག་གི་ཡོད་པ་འདུ་བོ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག ཕྱི་ར་བཏང་ཚོད་འཛིན་བྱེད་དགོས་རེད་ཟེར་ནས་ནའང་འགྲིག་གི་རེད། བོད་ནང་གི་གཏེར་ཁ་སྤྲོག་འདོན་ཡིན་ནའང་རེད། ཤིང་ནགས་གཅོད་འབྲེག་ཡིན་ནའང་རེད། བོད་ནང་ལ་ཆུ་མཇོད་གློག་ཁང་བརྒྱབ་རྒྱ་དེ་ཚོ་ཚང་མར་མཚམས་འཇོག་བྱེད་དགོས་སོགས་གা་རེ་ཟེར་ནའང་། རྒྱ་ནག་གིས་སྟངས་མེད་གཞག་གི་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཡིག་ཆ་འདི་འདྲ་ཞིག་འབྲི་ཡོང་དུས། ང་ཚོའི་ལངས་ཕྱོགས་བཏུན་པོ་དེ། བོད་ནང་གི་གཏེར་ཁ་སྤྲོག་འདོན་ཡིན་ནའང་རེད། ཤིང་ནགས་གཅོད་འབྲེག་ཡིན་ནའང་རེད། གོང་དུ་ཐུག་སྟྲེལ་ སྤྲོ་འཐུས་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཞུས་སོང་། ཆུ་མཇོད་དང་ཆུ་རགས་དེ་ཚོ་མང་པོ་ཞིག་གིས་བོད་ནང་གི་ཁོར་ཡུག་ལ་གནོད་སྐྱོན་ཆགས་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་དེ་ཚོའི་རིགས་ལ་ང་ཚོས་ངེས་པར་དུ་ལངས་ཕྱོགས་བཏུན་པོའི་སྒང་ནས་ "མཚམས་འཇོག་དགོས།" ཞེར་རྒྱ་དགེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ལྷག་པར་དུ་ལྟའི་ཆར་བོད་ནང་གི་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་བབ་ལ་གཏེར་ཁ་སྤྲོག་འདོན་དེས་གཙོད་སྐྱོན་ཆགས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཐེབས་

ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ང་ཚོས་ "གཏེར་ཁ་སྟོག་འདོན་ལ་ཚོད་འཛིན་" མ་ཡིན་པར་ "གཏེར་ཁ་སྟོག་འདོན་ལ་འཕྲལ་དུ་མཚམས་འཇོག་དགོས།" ཞེས་འཕྲི་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག་ དེ་གা་རང་ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཚོག་ནས།

ད་ལྟ་འདིར་སྤྱི་འཐུས་གྲངས་ ༡༡ ལྷག་བསྡད་ཡོད། འཕྲོས་སང་གི་ལས་རིམ་ནང་དུ་འཁུར་རྒྱུ་ཡིན། ཕྱག་ཚོད་ ༡:༣༠ བར་ དུ་གསོལ་ཚོགས་བར་གསེང་ཡིན།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཆོག་ནས།

ལས་རིམ་འགྲོ་འཛིན་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། ལས་རིམ་དྲུག་པ། དཔལ་འབྱོར་ལས་དོན་ཆགས་བསྡད་ཡོད། དཔལ་ལྡན་དཔལ་འབྱོར་བཀའ་བློན་མཆོག་གི་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཅིས་ལོ་ ༢༠༢༢"་༢༣ ལོའི་སྨོན་ཅིས་འགོད་འབྲལ་གྱི་གསུང་བཤད། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༥ པ་འགྲེམ་རོགས་གནང་།

དཔལ་ལྡན་དཔལ་འབྱོར་བཀའ་བློན་སྒེན་པ་ཆེ་རིང་མཆོག་ནས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག

ཡིག་ཆ་ཨང་། ༥

༄༅། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་སྨོན་ཅིས་གཏམ་བཤད།

ཅིས་ལོ་ ༢༠༢༢"་༢༠༢༣

༄༅། །ཆེས་བཀུར་འོས་དཔལ་ལྡན་བོད་མི་མང་གྲྭ་འཐུས་ལྡན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་མཆོག
སྐབས་ ༡༨ པའི་བཀའ་ཤག་གི་སྨོན་ཅིས་གཏམ་བཤད་དང་པོ་སྟེ། བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་གཞུང་དཔྱལ་འདུ་འགོད་དང་། ལོ་འཁོར་སྨོན་ཅིས། དཔྱལ་ཅིས་སྟངས་འཛིན་བཅས་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི་དོན་ཚན་ ༡ ཕ་༧ དགོངས་དོན་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་མ་ལག་དང་བཅས་པའི་ཅིས་ལོ་ ༢༠༢༢"་༢༣ ལོའི་སྨོན་ཅིས་འཛར་འབྲལ་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

༧། སྨོན་གླེང།

གྲྭ་ཁོར་ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་ཐུགས་རྗེའི་བྱིན་རླབས་དང་། བོད་ནང་གི་བོད་མི་ཚོའི་བློས་བཏང་། བཅན་བྱོལ་ནང་གི་མི་རབས་ཆུན་པ་ཚོ་དང་། བཀའ་ཤག་རིམ་པས་དཀའ་ངལ་ལ་གཏོང་ལེན་གནང་བ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ལས་འགན་གཙོ་བོ་གཉིས་ཏེ། བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལས་གཞི་ཁག་དང་། བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་གྲྭ་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་དོན་ལས་གཞི་ཁག་ལ་བོད་མིར་ཤུ་ཚ་དང་། རོགས་སྐྱོར་གནང་མཁན་གཞུང་སྒེར་ཅི་རིགས་ཀྱིས་ད་བར་གཞུང་གྲོན་ལ་ཕན་པའི་དཔྱལ་དངོས་འདང་ངེས་ཅམ་དུ་མ་ཟད། གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བཞིན་པ་ལ་བཀའ་དྲིན་བསམས་ཤེས་ཀྱིས་སྟེང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་འདོད་བྱུང་། ཡིན་ནའང་འདས་པོ་ ༩༠ རིང་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཡོང་འབབ་གྲྭ་སྟོན་མས་བརྒྱ་ཆ་ *།།.།།* གཞན་ལ་བརྟེན་དགོས་པ་དང་། བོད་མི་རང་གིས་དབྱ་ཁྲལ་དང་འབྱལ་འབབ་གཞན་གྱི་ཐོག་ནས་བརྒྱ་ཆ་ ༡.།། ཙམ་ལས་ལོན་གྱི་མེད། དེ་ལྟར་མ་འོངས་ཕྱུགས་རྒྱང་རིང་པོར་བསམ་དགོས་ན། འགྲོ་གྲོན་ཆ་ཚང་བ་བོད་མི་རང་གིས་གཏོང་ཐུབ་རྒྱ་ཁ་ཤར། གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་དཔལ་འབྱོར་རང་ཁ་རང་གསོའི་ལྷོག་ས་ལ་འགྲོ་དགོས་པ་ནི་འདོར་ཏུ་མེད་པའི་དམིགས་ཡུལ་ཞིག་ཡིན་པར་རོས་འཛིན་ཞུ་གི་ཡོད།

༢། སྨོན་ཅིས་བཀའ་འགྲོལ་བསྟལ་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱང་རིམ་སྟེང་བསྡུས།

གཞུང་འཛིན་གས་གནང་མཛད་པ་དང་འབྲེལ་ ༡༩༦༠ ལོར་རྒ་སར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་གསར་འཛུགས་ཀྱིས་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་གཉིས་ལས་དོན་རྒྱུས་ལོན་ཆེད་ལྷན་ཁང་ཁག་ནང་འཛིན་སྐྱོང་དང་ལྷན་དུ་ཕྱག་ལས་གནང་།

༡༩༥༩ ནས་ **༡༩᚜᚜** བར་ལོ་འཁོར་སྟོན་རྩིས་བཀའ་ཁག་རང་ནས་གཏན་འབེབས་གནང་གི་ཡོད་འདུག་ཅིང་། **༡᚜᚜᚝** བར་དགལ་འབྱོར་ལས་ཁྲངས་རང་ནས་རྩིས་ཞིབ་གནང་ཐོག་བཀའ་ཁག་དང་ཚོགས་གཙོ་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་ཞིབ་འཇུག་གནང་གི་ཡོད་འདུག་པ་དེ་ལ་བསྟུར་བཅོས་ཀྱིས་རྩིས་ཞིབ་བྱེད་པོ་ཟུར་འཇུག་གནང་འདུག །ཕྱི་ལོ་ **᚜᚜᚝** ལོར་བཅན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་ལས་ཁྲངས་མ་ལག་དང་བཅས་པའི་ལོ་རེའི་དགོས་དངུལ་སྟོན་རྩིས་ཀྱི་སྐྱངས་འཛིན་དང་། བཀའ་འཁོལ་ཐག་གཅོད་ཚ་ཚང་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་གནང་རྒྱུ་གཏན་འབེབས་གནང་འདུག

᚜᚜᚜ ལོར་གཞུང་དངུལ་འདུ་འགོད་དང་། ལོ་འཁོར་སྟོན་རྩིས། དངུལ་རྩིས་སྐྱངས་འཛིན་བཅས་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལྟར་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ནའང་། ལས་ཁྲངས་སོ་སོས་ལོ་མང་རིང་གསོག་འཛོག་བྱས་པའི་མ་དངུལ་ནས་གཏོང་དགོས་འགྲོ་གྲོས་ཀྱི་མཁྱེན་རྟོགས་ཅམ་དང་། བཀའ་ཁག་སྐབས་བཅུ་གཉིས་ནས་བཟུང་གཞུང་མཛོད་ནས་གཏོང་དགོས་པའི་རྒྱུན་གྲོན་དང་དམིགས་བསལ་ཅམ་མ་ཡིན་པར། ལྷན་ཁང་སོ་སོའི་རྒྱུར་བཀོལ་སྤྱིར་བཏང་མ་དངུལ་ཁྱོན་ཡོངས་ལ་སྤྱི་ལྷན་ནས་བཀའ་འཁོལ་སྐྱངས་འཛིན་གནང་བཞིན་ཡོད་པས། སྤྱི་ཡོངས་ནས་བཤད་ན་ད་ལྟའི་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་སྟོན་རྩིས་བཀའ་འཁོལ་དང་། སྐྱངས་འཛིན་བྱེད་བྱོགས་གང་ཅམ་ཚད་ལྟན་ཆགས་ཡོད།

སྟོན་རྩིས་ཞེས་པ་ནི་འཆར་ལོའི་འབབ་བྱོན་ཀྱི་ཚོད་རྩིས་ཡིན། ཇི་ཅམ་ཀྱིས་དངོས་ཡོད་འབབ་བྱོན་དང་མ་ཐུན་པ་བཟོ་ཐུབ་དགོས་པ་དེ་གལ་གནད་ཡིན། དེ་ལྟ་ནའང་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཡོང་འབབ་ཕལ་མོ་ཆེ་གཞན་བརྟེན་ལ་སོང་འཆར་ལོའི་འབབ་བྱོན་ཆ་ཚང་ཚོད་དཔག་བྱེད་དཀའ་སྟབས། བར་བཆལ་བཀའ་འཁོལ་ཀྱི་ཐབས་ལམ་སྲོལ་གཏོང་ཡོད་པ་རེད། མ་འོངས་སྟོན་རྩིས་འཆར་གཞི་ལྷན་པ་དང་། དངོས་ཡོད་དང་མ་ཐུན་པ་བཟོ་རྒྱུ་འཛིན་སྐྱོང་གི་འགན་ཡིན་པར་སོང་། རྩེས་ལོ་ནས་ལེགས་བཅོས་བྱ་འོས་བྱེད་འཆར་ཡོད།

༣༦ རྩིས་ལོ་ **᚜᚜᚜

རྒྱུ་རིན་ལས་ཁུངས།	༡༥༡༥.༡༥	༢᠂᠂.᠂᠂	᠂᠂᠂.᠂᠂	᠂᠂᠂.᠂᠂	-᠂᠂᠂.᠂᠂
བསྡོམས།	**᠂᠂᠂.᠂᠂**	**᠂᠂᠂.᠂᠂**	**᠂᠂᠂.᠂᠂**	**᠂᠂᠂.᠂᠂**	**-᠂.᠂᠂**
ཁྱོན་བསྡོམས།	**᠂᠂᠂.᠂᠂**	**᠂᠂᠂.᠂᠂**	**᠂᠂᠂.᠂᠂**	**᠂᠂᠂.᠂᠂**	**᠂᠂᠂.᠂᠂**

རྒྱས་ལོ་ ᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂ ལོའི་རྒྱུན་གྱོན་དང་དམིགས་བསལ་གྱི་བསྒྲུར་བཅོས་གཏོང་ལེན་ཁྲིམས་ཡིག་ནང་གསལ་བཞིན་ཏིན་སྒོར་མ་ཡ་ ᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂ བྱང་སོང་བཀའ་འཕྲོལ་གནང་ཡོད་པ་ནས། དངོས་བྱང་ཏིན་སྒོར་མ་ཡ་ ᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂ ནས་དངོས་སོང་ཏིན་སྒོར་མ་ཡ་ ᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂ འཛིན་འཛིས་ཏིན་སྒོར་མ་ཡ་ ᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂ ཡོད་པ་དེ་ཅམ་གྱིས་སྤྲོན་རྩིས་མ་དཏུལ་འགར་ཆ་ཕྱིན་ཡོད། དེ་བཞིན་རྒྱུ་བཀོལ་སྤྲོན་རྩིས་ཡོང་འབབ་བཀའ་འཕྲོལ་ཏིན་སྒོར་མ་ཡ་ ᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂ གནང་ཡོད་པ་ནས་དངོས་བྱང་ཏིན་སྒོར་མ་ཡ་ ᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂ ཡིན་པ་དང་། འགྲོ་གྲོན་བཀའ་འཕྲོལ་ཏིན་སྒོར་མ་ཡ་ ᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂ ནས་དངོས་སོང་ཏིན་སྒོར་མ་ཡ་ ᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂ ཕྱིན་འདུག་ དངོས་བྱང་ལས་དངོས་སོང་ཏིན་སྒོར་མ་ཡ་ (-᠂.᠂᠂) མང་བ་འགྲོ་གྲོན་བཏང་ཡོད་པ་དེ་དག་ལས་ཁྱངས་སོ་སོའི་རྒྱུ་བཀོལ་ནས་ཕྱང་དུ་ཕྱིན་ཡོད།

᠒᠓ རྒྱས་ལོ་ ᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂ ལོའི་སྤྲོན་རྩིས་བཀའ་འཕྲོལ་བྱང་སོང་གི་གནས་སྟངས།

ཏིས་འགོ	ཐོག་མ་དང་བར་བརྒལ་བཀའ་འཕྲོལ་བསྡོམས།		ལྷག་འཚར།
	བྱང་འཚར་མ་ཡ།	སོང་འཚར་མ་ཡ།	སྒོར་མ་ཡ།
རྒྱུན་གྲོན།	᠂᠂᠂.᠂᠂	᠂᠂᠂.᠂᠂	᠂᠂᠂.᠂᠂
དམིགས་བསལ།		᠂᠂᠂.᠂᠂	
རྒྱུ་བཀོལ།	᠂᠂᠂.᠂᠂	᠂᠂᠂.᠂᠂	᠂᠂᠂.᠂᠂
བསྡོམས།	**᠂᠂᠂.᠂᠂**	**᠂᠂᠂.᠂᠂**	**᠂᠂᠂.᠂᠂**

ང་ལྷ་འགྲོ་བཞིན་པའི་ཏིས་ལོ་ ᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂ གྱི་སྤྲོན་ཏིས་བཀའ་འཕྲོལ་ལྷར་བྱང་འཚར་ནས་སོང་འཚར་འཕེན་འགྲོ་སྤྲོན་ཏིས་མ་དཏུལ་ལྷག་འཚར་ཏིན་སྒོར་མ་ཡ་ ᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂ ང་རྒྱ་ཀྱི་འདུག ཟླ་བཀོལ་ལྷག་འཚར་ཁོངས་ནས་ལས་གཞི་མང་ཆེ་བ་འཚར་ལོའི་ནང་ལག་བསྟར་བྱེད་དགོས་པ་ཆགས་ཡོད། ལྷག་བསྡད་ངོ་མ་ཇི་ཡིན་ཏིས་ལོ་ ᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂᠂ ལོའི་སྤྲོན་ཏིས་འཚར་འབྲལ་སྐབས་གསལ་པོ་ཆགས་རྒྱུ།

᠓᠔ བོད་མིའི་སྨྲིག་འཇུག་གས་ཀྱི་མ་དཏུལ་གནས་སྟངས།

ཕྱོགས་བསྡོམས་མ་དཏུལ་ཁོངས་སུ་ཚུད་པའི་འདས་ལོ་ལྷའི་མ་དཏུལ་གནས་སྟངས་རེའུ་མིག

རྩིས་ལོ།	སྤྱོན་རྩིས་མ་དངུལ། (སྒྲོར་མ་ཡ།)	གཏན་འཇགས་མ་ དངུལ། (སྒྲོར་མ་ཡ།)	ཟུར་བཀོལ་སྤྱིར་ བཏང་མ་དངུལ། (སྒྲོར་མ་ཡ།)	བསྡོམས། (སྒྲོར་མ་ཡ།)
༢༠༡༨''''༡༣	༥༣༡.༡༠	༢༨༤.༢༠	༥༠༠.༣༡	༡༤ཅ.༡༠
༢༠༡༣'''༡༥	༡༠༡༨.༣ཅ	༢༣༥.༢༥	༤༠༥.༥༥	༢༢༠༠.༤༣
༢༠༡༥''''༡༤	༡ཀ.ཀ.ཅ	༢༥ཅ.ཀ.ཀ	༡༠ཀ.ཀ.ཀ	༢ཀ.ཅ.ཀ
༢༠༡༤'''༢༠	༡ཀ.ཀ.ཅ	༢ཀ.ཅ.ཀ	ཀ.ཀ.ཀ	ཀ.ཀ.ཀ
༢༠ཀ༠''''ཀ	ཀ.ཀ.ཀ	ཀ.ཀ.ཀ	ཀ.ཀ.ཀ	ཀ.ཀ.ཀ

གོང་འཁོད་འདས་པའི་ལོ་ལྷའི་ཐོག་གས་བསྡོམས་མ་དངུལ་ཁོངས་སུ་ཚུད་པའི་ལས་ཁུངས་ཁག་གི་མ་དངུལ་གནས་བབ་ཏིན་སྒྲོར་མ་ཡ་ ཅ.ཅ.ཅ.ཅ ཆེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང། དེའི་སྟེང་ནང་སྲིད་ཁྱབ་ཁོངས་དང་འཛོད་བསྟེན་ཁྱབ་ཁོངས་ཀྱི་མ་དངུལ་གནས་བབ་ཏིན་སྒྲོར་མ་ཡ་ ཀ.ཅ.ཅ.ཅ བསྡུན་ཏེ་གོང་མ་ཡིན། ཀ.ཅ.ཅ.ཅ ཆེད་ཀྱི་ལྟར།

གོང་མའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་འདས་ལོ་ ཅ༠ རིང་གི་མ་དངུལ་གནས་བབ་གྲོས་ཚོགས་སུ་སྟན་ཐོ་འབུལ་རྒྱུ་ཡིན་པས། འདིར་འགྲེལ་བཤད་དེ་ཅམ་རྒྱུ་མི་དགོས་ནའང། སྤྱོན་རྩིས་མ་དངུལ་ཐོག་བཀའ་ཤག་གི་ཐབས་ཤེས་བྱས་པའི་རོགས་དངུལ་དང་ཟུར་བཀོལ་ནང་ལོ་རང་བཀག་གི་རོགས་དངུལ་དང་ཡོད་འབབ་བཅས་ནས་དེབ་སྐྱེལ་བྱས་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཁྲིམས་ལུགས་ལྟར་ལོ་དེ་གཤིས་ནང་བརྒྱ་ཆ་ ༡༥ བེད་སྤྱོད་བཏང་ཟིན་པ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང། དེ་མིན་དངུལ་བཀར་བཅུག་གིས་ལོ་ལྷའི་ནང་འགྲོ་གྲོན་བཏང་ཟིན་པ་དགོས་པས། ཡུལ་ཁྲིམས་ལྟར་དེབ་སྐྱེལ་བྱས་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་སོ་སོའི་རྩིས་ཁྲར་ཞིབ་འཛུག་གིས་བརྒྱ་ཆ་སུམ་ཅུའི་ཁྲལ་མ་ཐོགས་པ་བྱ་རྒྱུ་གལ་གནད་ཆེ་བ་ལྟར་ལག་བསྟར་བྱ་འཚར་ཡོད།

གཏན་འཇགས་མ་དངུལ་གྱི་ཡོད་ཁུངས་དེ་གོང་མིར་ཤ་ཚ་ཅན་མི་རིགས་གཞན་གྱིས་ལག་དེབ་སྤྱོན་ཐོའི་ངོས་མེད་ཞལ་འདེབས་བྱང་བ་ཁག་དང་གོང་རིགས་ནས་ཚོང་ཕུད་ཞལ་འདེབས་དང་གཞན་ཅག་ཅོག་ལས་མེད་སྟབས། དོན་གཅོད་ཚོགས་འདུར་བཀའ་བསྩུར་བྱུང་དོན་ལྟར། གང་སྩུར་ལས་དོན་ཚགས་ཚུད་གཏོང་འཚར་ཡོད།

ཟུར་བཀོལ་མ་དངུལ་དང་འབྲེལ་བ་ཆགས་པ་ལས་ཁུངས་སོ་སོའི་ནང་བཀར་བཅུག་དང་དངུལ་གེད་སྤྱོད་གཏོང་བསྡད་ཟ

ས་འབྱུར་འགྱུར་ལོ་བཞིའི་ནང་དེབ་སྐྱེལ་ཚོགས་པའི་ཁྲིམས་སྒྲིག་དགོངས་དོན་ཚོགས་ཆུང་ཟུར་འཛུགས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་ཟུར་བཀོལ་སྤྱིར་བཏང་མ་དངུལ་ནང་ཟླ་བསྒྲིལ་བྱེད་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་ཡིན། དབུས་དང་ས་གནས་ལས་ཁུངས་སོ་སོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་སོ་སོའི་དཔལ་འབྱོར་གནས་བབ་སྤྱི་ཡོངས་ནས་གང་ཐུབ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུར་བཀོད་མངགས་ཞུ་འཚར་ཡིན།

༨.༦ རྩིས་ལོ་ ༢༠༢༢''''༢༣ བོད་སྤྱོན་རྩིས་འཚར་འབྲུལ།

༨.༧ རྩིས་ལོ་ ༢༠༢༢''''༢༣ བོད་སྤྱོན་རྩིས་འཚར་འབྲུལ་ཀྱི་ཐོག་གས་བསྡོམས་གནས་སྟངས།

ཨང་།	མིང་།	བྱང་འཛིན། སྒོར་སས་ཡ།	སོང་འཛིན། སྒོར་སས་ཡ།	ལྷག་འཛིན། སྒོར་ས་ཡ།
༡	རྒྱུན་གྱོན།	༥༤.༦༡	༥༤.༠བ	༩.བ་ཅ
༢	དམིགས་བསལ།		ཅ.ཅ.ཅ	
	བསྡོམས།	**ཅ.ཅ.ཅ**	**ཅ.ཅ.ཅ**	**ཅ.ཅ.ཅ**
ཅ	ཟུར་བཀོལ་རྒྱུན་གྱོན།	ཅ.ཅ.ཅ	ཅ.ཅ.ཅ	ཅ.ཅ.ཅ
ཆ	ཟུར་བཀོལ་ལས་འཛིན།		ཅ.ཅ.ཅ	
	བསྡོམས།	**ཅ.ཅ.ཅ**	**ཅ.ཅ.ཅ**	**ཅ.ཅ.ཅ**
	ཁྱོན་བསྡོམས།	**ཅ.ཅ.ཅ**	**ཅ.ཅ.ཅ**	**ཅ.ཅ.ཅ**

བོད་མིའི་སྨྲིག་འཇུག་གས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་མ་ལག་དང་བཅས་པའི་རྩིས་ལོ་ ཨ་ཅ.ཅ.ཅ ལོའི་ཕྱོགས་བསྡོམས་མ་དཏལ་ལ་ལན་པའི་བྱང་འཛིན་ཏིན་སྒོར་ས་ཡ་ ཅ.ཅ.ཅ ངང་སོང་འཛིན་ཏིན་སྒོར་ས་ཡ་ ཅ.ཅ.ཅ ཕན་འབྲལ་ཞུས་ཡོད།

དགོས་དཏལ་འདི་དག་རྩིས་ལོ་ ཨ.ཅ.ཅ ལོའི་ཐོག་མའི་སྟོན་རྩིས་བཀའ་འཁོལ་གཏན་འབེབས་ཏིན་སྒོར་ས་ཡ་ ཅ.ཅ.ཅ ལས་ཏིན་སྒོར་ས་ཡ་ ཅ.ཅ.ཅ ངང། བརྒྱ་ཆ་ ཅ.ཅ ཁྱད་བ་བྱེད་ཀྱི་འདུག

ཁྱད་བ་ཆགས་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་སྦྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་ཐེབས་རྩ་དང། གཙས་ལྟོངས་དབལ་འབྱོར་ཞབས་ཞུ་ཁང། ནང་སྲིད་བཅས་ཀྱི་བུན་གཏོང་ལས་གཞིའི་ཚེད་ཏིན་སྒོར་ས་ཡ་ ཅ.ཅ.ཅ ངང་ལ་འབབ་རྣམས་འགྲོ་གྲོན་མེན་པས་འདི་ལོའི་ཕྱོགས་བསྡོམས་སྟོན་རྩིས་འཛིན་འབུལ་ནས་འཕེན་ཡོད། ངང་ལ་འབབ་དེ་དག་འདི་ལོའི་སྟོན་རྩིས་འཛིན་འབུལ་གྱི་བརྒྱ་ཆ་ ཅ.ཅ.ཅ ཚན་ཞིག་ཀྱི་འདུག་པར་བརྟེན། དོན་དུ་འདས་ལོའི་ཐོག་མའི་བཀའ་འཁོལ་ལས་བརྒྱ་ཆ་ ཅ.ཅ ཙམ་འཕར་ཡོད།

ས་གནས་འཐུས་ཚོགས་མེད་པའི་ས་གནས་འགོ་འཛིན་ལས་ཁུངས་ ཤ ངང་ལྷོ་སྦྱི་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འགྲོ་གྲོན་དགོས་དཏལ་བསྡོམས་ས་ཡ་ ཅ.ཅ.ཅ ངང། འཕྲོད་བསྟེན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཁྱབ་ཁོངས་མངོན་དགའ་སློབ་གྲྭ་དང། སྨན་ཁང་ཁག་གསུམ་གྱི་འགྲོ་གྲོན་དགོས་དཏལ་བསྡོམས་སྒོར་ས་ཡ་ ཅ.ཅ.ཅ བཅས་རྒྱབ་གཏེར་ཞུས་ཡོད་པ་གོང་གསལ་བྱོགས་བསྡོམས་འགྲོ་གྲོན་འཛིན་འབུལ་ཁོངས་ཚུད་མེད།

ཅ.ཆ། རྩིས་ལོ་ ཨ.ཅ.ཅ ལོའི་སྟོན་རྩིས་འཛིན་འབུལ་ནང་ལས་ཁུངས་སོ་སོའི་སྟོན་རྩིས་བརྒྱ་ཆ་གཟིགས་བདེའི་ཚེད་རྩིས་བསྒོར་ཞུས་ཡོད།

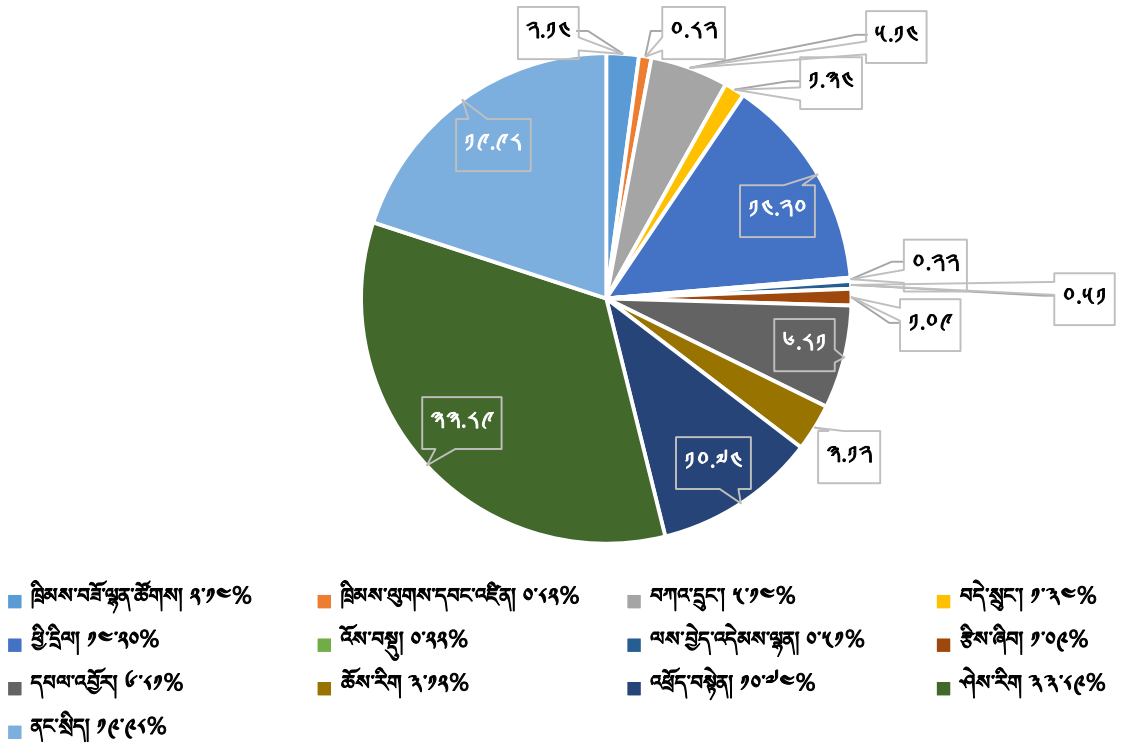

᤾.᤾᤾ དེ་བཞིན་ཅིས་ལོ་ ᤒᤐᤒᤒ᠂᠂᠂ᤒᤓ ལོའི་སྟོན་ཅིས་འཆར་འབྱལ་ནང། ངེས་ཅན་ཀྱི་འགྲོ་གྲོན་དང། ཁྲིམས་བཟོ། ཁྲིམས་ལུགས་དབང་འཛིན། ཆབ་སྲིད་དང་འབྲེལ་བ། འཛིན་སྐྱོང། ཕྱི་ཚོགས་བཅས་སོ་སོའི་འགྲོ་གྲོན་གྱི་བརྒྱ་ཆ་ཅིས་བསྐོར་ཞུས་ཡོད། ᤕᤒᤒᤒ᠂᠂᠂ᤒᤓ

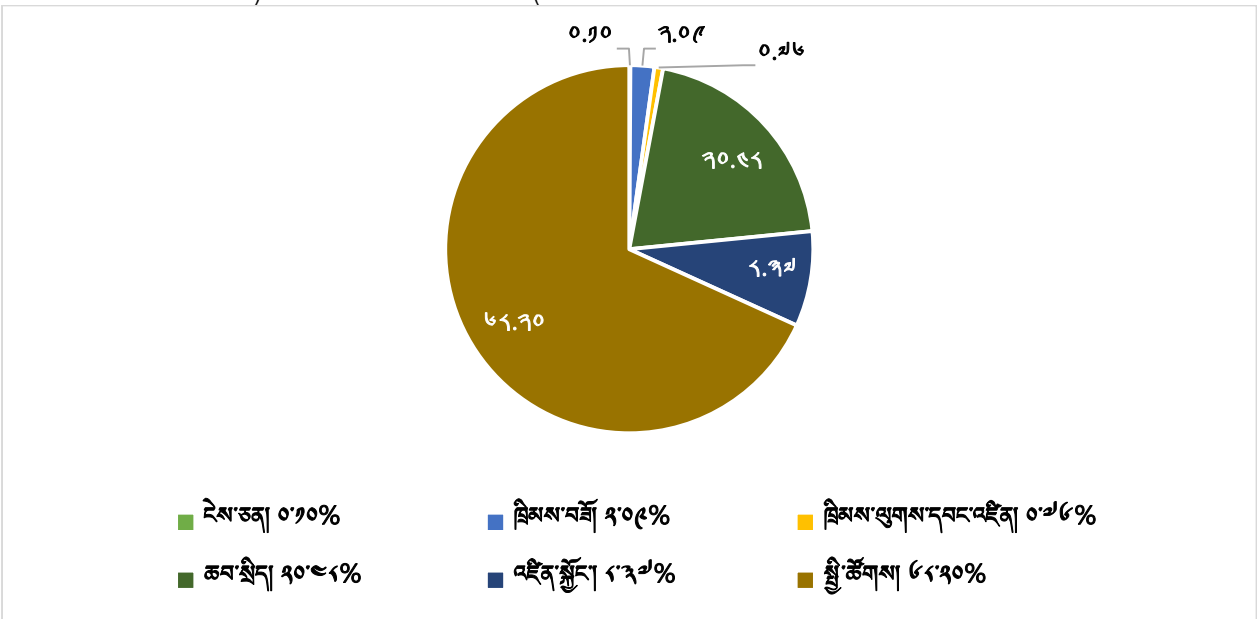

᤻᤾ ལྷོན་ཅིས་རྒྱབ་གཞིར་ཞུ་ཐོག་ས།

᤻᤾.᤾ རྒྱུན་གྲོན་ཅིས་འགོར་ལས་ཁུངས་མང་ཆེ་བས་འདས་ལོ་གཞིས་ནང་འགྲོ་གྲོན་དེ་ཅམ་ཕྱིན་མེད་པས་འཆར་ལོའི་ནང་བང་འཛིགས་ཁྲེར་འདུག་པ་དང། དེ་མིན་བརྒྱ་ཆ་ ᤾᤿ ལས་བརྒལ་བའི་སྒར་ཆ་བཀའ་འགྲོལ་ཞུས་རིགས་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་མེད་ན་གཅོག་བྱ་ཞུས་ཡོད།

།།།། དོན་ཁང་ཁག་གི་སྟེ་ལེན་ནང་དེབ་ཁྱེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་འབྲལ་རྒྱུའི་ཆེད་རྒྱབ་གཞིར་ཞུས་ཡོད།

།།།། ད་ལྟའི་ཚར་གྱི་དཔལ་ཁྱབ་ཁོངས་སྐར་ཐང་དཔར་ཁང་གི་འགྲོ་གྲོན་དང་གླུབ་འབྲས་གོ་མ་མཚུངས་པས་གྱི་དཔལ་སྐར་ཐང་ དཔར་ཁང་རིང་མིན་སྒོ་བརྒྱ་རྒྱུ་ཡིན་པས་ལས་ཁུངས་ཁག་གི་སྤྱོན་རྟེས་འཚར་འབྲལ་དུ་ཡིག་ཚ་དཔར་གྲོན་ལ་ སྐར་ཚ་ཇི་འོས་རྒྱབ་གཞིར་ཞུས་ཡོད།

།།།། བཀའ་ཤག་སྐབས་ ༡༩ པའི་དུས་ནས་བཟུང་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཡིག་ཚགས་ཡོངས་རྫོགས་བདག་གཞིར་ ཆེད། བཀའ་ཤག་དེས་མེད་ལོ་རྒྱུས་ཚན་པ་ཆེད་འཛུགས་ཀྱིས་ལས་ཁུངས་ཁག་གི་ ༡༩༥༩ ནས་ ༢༠༠༣ བར་གྱི་ ཡིག་ཚ་ཁག་བསྡུ་རྒྱབ་ཀྱིས་གལ་གནད་དབྱེ་གསེས་བྱས་དང་བྱེད་ཐུས་ཀྱང་། ཡིག་ཚ་རྣམས་པར་ལེན་གྱིས་དུས་ དང་མཚུངས་པ་གྲངས་ཆོག་ངོ་བོར་ཉར་འཛོག་དགོས་པ་དང་། མ་འོངས་པར་འཚོལ་ཞིབ་བདེ་ཆེད། འབྲུང་འགྱུར་ལོ་ གསུམ་ནས་ལྟའི་ནང་ཕྱོགས་སྒྲིག་གིས་ཡིག་ཚ་ཉར་ཚགས་ལས་གཞི་རྒྱ་ཆེ་རྒྱ་གཏོང་རྒྱུར་རྒྱབ་གཞིར་ཞུས་ཡོད།

།།།། འདས་པའི་ལོ་ངོ་བཅུ་ཕྲག་འགའ་ཤས་རིང་བོད་ནས་ཕེབས་མཁན་ཚོར་ས་ཆ་དང་སྟོད་ཁང་གི་ཐོབ་ཐང་ཡང་མེད་ པ་ཁང་གླའི་ཐོག་གནས་བཞིན་པའི་རྒྱ་བལ་འབྲུག་གསུམ་གྱི་བོད་མི་ཁྱིམ་ཚང་ ༡༩༥༣ ཡི་མི་འབོར་གྲངས་ ༥།།།། ལྷག་ལ་ཞིང་ས་སྟོང་མ་ཐུབ་ནའང་སྟོད་ཁང་མེད་ཐབས་མེད་པ་ཡིན་པས། བཀའ་ཤག་གིས་འཚར་གཞི་ལྟན་པའི་ཐོག་ ནས་བོད་མི་དེ་དག་གི་སྟོད་ཁང་སྐད་གཞིས་ཆགས་ཆེ་ཁག་ས་ཁ་མཁོ་སྐྱེབ་ཆེད་སྟོས་དངུལ་ཐན་ཐུ་ཞིག་ རྒྱབ་གཞིར་ཞུས་ཡོད།

།།།། བཀའ་ཤག་གིས་བོད་དོན་དེལ་བསྐྱགས་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་ཅུས་པ་ལྟན་པ་ཡོང་ཆེད། དོན་གཙོད་རྣམས་ཀྱི་ལས་དོན་བྱེད་ གྲོགས་ལ་འགྱུར་བ་ཐན་དུ་གཏང་རྒྱུའི་ཁོངས་ནས་ད་བར་དོན་གཙོད་རྣམ་པའི་དུས་ཚོད་མང་དག་ཅིག་བོད་མི་དང་ བོད་རིགས་ཚོགས་པ་ཁག་ལ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་སྲིན། དུས་ཆེན་དང་དུས་དྲན་ཆེ་ཁག་ལ་བཅར་རྒྱ་མ་གཏོགས་ དུས་ཚོད་མང་ཆེ་བ་སོ་སོའི་གནས་ཡུལ་དང་ཁྱབ་ཁོངས་རྒྱ་ལ་ཁབ་ཀྱི་གཞུང་དང་གྲོས་ཚོགས། བློ་འདོན་ལྷེ་གནས་ ཁང་། བརྒྱད་ལམ་སོགས་ལ་བོད་དོན་དེལ་བསྐྱགས་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡར་ལྷག་འབེལ་བ་ཤུགས་ཆེ་རྒྱ་གཏོང་ཆེད། ད་ ལྟའི་ཚར་བྱང་ཕར་རི་དང་ཡུ་རོབ་ཁྱལ་དུ་ཟུང་དྲུང་གནས་རིམ་ཀྱི་ལས་བྱེད་རེ་བསྐོ་རྒྱུའི་རྒྱབ་གཞིར་ཞུས་ཡོད།

།།།། བོད་པ་སྲུད་ཚོང་བ་མི་ཚང་ ༩།།། བརྒལ་བས་རྒྱ་གར་གྱི་ས་གནས་ཁག་ ༢༥། ལྷག་གི་ནང་ཚོང་བྱེད་ བཞིན་པ་རྣམས་ལ་ལོ་བསྟར་ཚགས་སུ་ཁྲོམ་སའི་དཀའ་ངལ་འཕྲད་སྲས་ལ་རོགས་སྐྱོར་ཆེད་རྒྱ་གར་དབུས་ས་དང་ བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་བ་རྣམས་ལ་འབྲེལ་བ་ཞུ་དགོས་སྟབས་ཕྱི་ལིར་ཏེན་གཞི་བྱས་པའི་འཕགས་བོད་འབྲེལ་མ་ཐུད་ ལས་ཁང་དུ་ལས་བྱེད་གཞིས་བསྐོ་གཞན་བྱ་རྒྱུའི་རྒྱབ་གཞིར་ཞུས་ཡོད།

།།།། དེ་སྟུ་གང་ལས་ལྷོངས་དཔལ་འབྱོར་ཞབས་ཞུ་ཁང་གི་སྟོན་རྟེས་ནང་འཕྲེར་བཞིན་པའི་དཔལ་འབྱོར་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་ རྒྱས་ཐེབས་རྩའི་རྟེས་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་བྱན་གཏོང་ལས་གཞིའི་དཔྱལ་འགོར་དེ་དག་དོན་དངོས་ཐོག་ཐེབས་རྩའི་ ཁོངས་སུ་ཡོད་སྟབས་ཐེབས་རྩའི་སྟོན་རྟེས་ནང་བཀའ་འཕྲོལ་ཞུས་ཡོད།

།།།། ཕྱི་རྒྱལ་དུ་ཡོད་པའི་སྐུ་ཚབ་དོན་གཙོད་ལས་ཁུངས་ཁག་གི་སྟོན་རྟེས་ཡུལ་ལུང་སོ་སོའི་དཔྱལ་འབབ་ཐོག་དང་། ཕྱོགས་བསྟོམས་རྒྱབ་གཞིར་ཅིན་སྐོར་ནང་འཚར་འབྲལ་ཞུ་སྲོལ་ལྟར་ཡུལ་སྐོར་སོ་སོའི་ང་ཐང་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༠།།།། ནས་ ༢༠།།།།།།།།།།། བར་གྱི་ཚ་སྟོམས་ང་འབབ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠།།།།།།།།།།། ཅིན་གྱི་ང་ཐང་གཞིས་ནས་གང་ཁྱེར་ བ་དེར་རྟེས་སྐོར་ཀྱིས་ཅིན་སྐོར་ནང་ང་བསྡུར་ཞུས་ཡོད།

།།།།

། ། །

(།།) མཐའ་དོན། བོད་མིའི་བློ་ན་མེད་པའི་མགོན་སྐྱབས་སྤྱི་ཁོར་ལགས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་སྐུ་ཚེ་ལཱུས་པད་བསྐལ་བཟང་བཏུན་ཅིང། ཐུགས་ཀྱི་བཞེད་དགོངས་མཐའ་དག་གེགས་མེད་ལྷུན་གྱིས་འགྲུབ་པ་དང། བོད་ནང་དུ་བཙན་གཞོན་དང་ཌ་ཏྲག་གི་གནས་སྟངས་ཞི་སྟེ། བོད་དོན་ཞི་འཕྲིག་མྱུར་དུ་ཡོང་བའི་སྨོན་འདུན་དང་བཅས་ཁྱེས་པོ་ ༢༠༢༢།།།།།།ཟླ ལོའི་སྟོན་ཁྱེས་གཏམ་བཤད་དུ། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་བཀའ་ཤག་གིས་བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༢༧།།།།ཕྱི་ལོ་ ༢༠།།ཟླ་ །ཆེས་ །། ལ་ཕྱལ།།

ཆོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཆོག་ནས།

དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་ །། པ། ཁྱེས་ལོ་ །།།།།ལོའི་སྟོན་ཁྱེས་ཆོད་དཔག་འཆར་ཁྱེས་ཆོགས་ཆུང་གི་སྟན་ཐོ་སྟན་སྒྲོག ཡིག་ཆ་ཨང་ ། བར་གཟིགས་རོགས་གནང། སྟན་སྒྲོན་གནང་མཁན་ཆོད་དཔག་འཆར་ཁྱེས་ཆོགས་ཆུང་གི་ཆོགས་གཙོ་ སྤྱི་འཐུས་དངོས་བྱེད་རྡོ་རྗེ་ལགས།

སྤྱི་འཐུས་དངོས་བྱེད་རྡོ་རྗེ་ལགས།

དཔལ་ལྷན་ཆོགས་གཙོ་མཆོག

ཡིག་ཆ་ཨང། །

།།།། །ཁྱེས་ལོ་ །།།།།།ལོའི་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ལོ་འཁོར་སྟོན་ཁྱེས་ལ་ བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོགས་ཀྱི་སྟོན་ཁྱེས་ཆོད་དཔག་ འཆར་ཁྱེས་ཆོགས་ཆུང་གི་སྟན་ཐོ།

གཅིག ཆོགས་ཆུང་གི་ཆོགས་མི་བསྐོ་བཞག་སྐོར།

ཕྱི་ལོ་ །།།།ཟླ་ ། ཆེས་ ། འཁོད་དཔལ་ལྷན་ཆོགས་གཙོ་སྟྲལ་པོའི་བཀོད་ཁྱབ་ནང་ཁྱེས་ལོ་ །།།།།ལོའི་བོད་མིའི་ སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ལོ་འཁོར་སྟོན་ཁྱེས་ཐོག་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོགས་ཀྱི་ཆོད་དཔག་འཆར་ཁྱེས་ཆོགས་ཆུང་གི་མི་འགྲོར། སྤྱི་ འཐུས་ལྷ་རྒྱ་ཅི་རྣམ་རྒྱལ་སྒྲོལ་དཀར་དང། སྤྱི་འཐུས་ཆེ་རིང་ལྷ་མོ། སྤྱི་འཐུས་དངོས་བྱེད་རྡོ་རྗེ། སྤྱི་འཐུས་རྒྱལ་ལྷོང་ཟུར་ པ་རྡོ་རྗེ། སྤྱི་འཐུས་བློ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་བཅས་དམིགས་འཛུགས་བསྐོ་བཞག་གནང་བ་བཞིན་ཕྱི་ལོ་ །།།།ཟླ་ ། ཆེས་ །།ལྷ་ནས་ལས་དོན་འགོ་འཛུགས་ཀྱིས་ །།།།ཟླ་ ། ཆེས་ ། ཉིན་ཆོགས་ཆུང་གི་སྟན་ཐོ་རྒྱབ་གཉིར་དང་བཅས་པ་ ཆོགས་བྱང་ལས་ཁུངས་སུ་ཕྱལ་ཡོད།

གཉིས། ཆོགས་ཆུང་གིས་ལས་དོན་ཇི་བྱས་སྐོར།

(།) ཆོགས་གཙོ་སྟྲལ་པོའི་བཀོད་ཁྱབ་དགོངས་དོན་བཞིན་ཕྱི་ལོ་ །།།།ཟླ་ ། ཆེས་ །།ལྷ་དེ་ཆུ་ཆོད་བཅུ་བའི་ཐོག་ བྱང་ཚབ་མཆོག་གི་མདུན་ནས་དཔལ་འབྱོར་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ཕྱལ་བའི་སྟོན་ཁྱེས་ཡིག་སྟོད་ཆ་ཚང་ཁྱེས་ལེན་ དང། དེ་རྗེས་ཆོགས་མི་ལྷན་འཛོམས་ཀྱིས་ཆོགས་ཆུང་གི་ཆོགས་གཙོ་སྤྱི་འཐུས་དངོས་བྱེད་རྡོ་རྗེ་དང། ཆོགས་

དྲུང་དུ་སྤྱི་འཐུས་ཚེ་རིང་ལྷ་མོ་སོ་སོར་སྤྱི་མོས་བྱང་རྡེས་དབལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་སྒྲིལ་པོར་ལམ་སྟོན་ཁག་ཞུས་པ་
དང་། དབལ་འབྱོར་ལས་ཁུངས་ནས་ཕུལ་བའི་སྟོན་རྩིས་ཁ་ཡིག་གནང་སོན་བྱུང་།

༢༦ སྤྱི་ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༥ ནས་བཟུང་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༥ བར་ལས་ཉིན་གྲངས་ ༡༢ རིང་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ལས་
ཁུངས་མ་ལག་དང་བཅས་པའི་རྩིས་ལོ་ ༢༠༢༢''''༢༣ ལོའི་སྟོན་རྩིས་འཚར་འབྱུལ་དང་འབྲེལ་བའི་བཀའཡཱག་གི་
ཕྱོགས་བསྟོམས་འགྲོ་གྲོན་རྒྱབ་གཉེར་ཁ་ཡོག་དང་། རྒྱུན་གྲོན། དམིགས་བསལ། ཟུར་བཀོལ་སོ་སོའི་སྟོན་རྩིས་
ཁ་ཡོག་རྒྱབ་ལྟེངས་ཡིག་ཆ་བཅས་ཀྱི་ཡིག་སྣོད་གྲངས་ ༢༥ དང་། དེ་བཞིན་ས་གནས་འཐུས་མི་མེད་པའི་ས་
གནས་འགོ་འཛིན་ལས་ཁུངས་ཁག་ ༥ དང་། སྒྲིང་ལོར་ལྟོ་སྤྱི་ལས་ཁུངས། འཕྲོད་བསྟེན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཁྱབ་
ཁོངས་མངོན་དགའ་སློབ་གྲྭ་དང་། སྨན་ཁང་ཁག་ ༣ བཅས་ཀྱི་སྟོན་རྩིས་འབྲེལ་ཡོད་དབྱུས་ལས་ཁུངས་ནས་
འཚར་འབྱུལ་ལ་བཀའཡཱག་གི་རྒྱབ་གཉེར་ཞུས་པའི་ཡིག་སྣོད་གྲངས་ ༣ བཅས་ཁྱོན་ཡིག་སྣོད་གྲངས་ ༣༧ དང་།
རྩིས་ལོ་ ༢༠༢༧''''༢༢ ལོའི་སྟོན་རྩིས་ཆ་ཚང་དང་། བར་བརྒལ། ཁ་བསྡུར་བཅས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་རེ་རེ་བཞིན་བལྟ་
ཞིབ་ཞུས།

༣༽ ཚོད་དབག་ཚོགས་ཆུང་གི་ལས་ཉིན་ ༧༢ རིང་ལས་དོན་བྱས་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ཁྲིད་དབལ་འབྱོར་སྟོན་རྩིས་སྤེ་
ཚན་གྱི་འགན་འཛིན་བྱེད་གཞོན་དང་། ལས་ཁུངས་ཁག་གི་བྱེད་ཆེ་ ༣ | བྱེད་ཚབ་ ༢ | བྱེད་འཕར་ ༥ | སྨན་
ཐོ་ཀ་བོད་སློབ་ཚོགས་པའི་སྤྱི་ཁྱབ་འགན་འཛིན། གཞན་ཡང་ལས་ཁུངས་ཁག་གི་སྤྱི་ཁྱབ་རྩིས་པ་དང་ལས་འཚར་
འགན་འཛིན་སོགས་འབྲེལ་ཡོད་ལས་བྱེད་གྲངས་ ༣༨ བཅས་ཁྱོན་བསྟོམས་ལས་བྱེད་ངོ་ལས་གྲངས་ ༥༧
ཚོགས་ཆུང་དུ་ཆེད་འགོད་ཀྱིས་ལས་ཁུངས་ཁག་གི་རྒྱབ་ལྟེངས་ཡིག་ཆ་ཁག་ནང་ཡིག་ཅོར་དང་དག་ཅོར་བཟོ་
བཅོས་བཏྱིས་པ་གྲངས་ ༥༧ དང་། སྟོན་རྩིས་ཡིག་ཆ་བཟླ་བསྡུར་བྱས་པ་གྲངས་ ༨༥ | དོགས་འདྲི་གྲངས་
 ༧༧༣ བཅས་ལ་གསལ་བཤད་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཡིག་ཆ་ཁག་མཐུན་འགྱུར་ཞུ་བཅུག་སྟེ། ཚོགས་གཙོ་སྒྲིལ་པོའི་
ལམ་སྟོན་དང་། ཁྲིམས་སྒྲིག་ཁག་ནང་གསལ་བའི་སྟོན་རྩིས་འགྲོ་སྐྱང་ཞུ་བ་ཐུག་ངོ་
ནན་ཞུས་ཡོད།

གསུམ། ཚོགས་གཙོ་སྒྲིལ་པོའི་ལམ་སྟོན་སྐོར།

ཚོགས་གཙོ་སྒྲིལ་པོའི་ལམ་སྟོན་ལྟར་དབལ་འབྱོར་སྟོན་རྩིས་སྟེ་ཚན་གྱི་འགན་འཛིན་ལ་ཏི་བ་ཞུས་ཏེ་ལན་འདེབས་ཕུལ་
འབྱོར་བྱུང་བ་ལྟར་དང་། གཞན་ཚོད་དབག་ཚོགས་ཆུང་སྟོན་མའི་སྟན་ཐོ་སོགས་ལ་བལྟ་ཞིབ་ཞུས་པ་བཅས་ཀྱི་གྲྭབ་དོན་
གཤམ་གསལ།

༡༽ བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་མ་ལག་དང་བཅས་པའི་རྩིས་ལོ་ ༢༠༢༢''''༢༣ ལོའི་རྒྱུན་གྲོན་དང་།
དམིགས་བསལ། ཟུར་བཀོལ། དམིགས་བཀར་ལས་འཚར་བཅས་པར་ཕྱོགས་བསྟོམས་འགྲོ་གྲོན་གྱི་དགོས་
དངོས་སྒོར་ས་ཡ་ ༢༥༣༥'༡༥ འཚར་འབྱུལ་གནང་བ་དེ་རྩིས་ལོ་ ༢༠༢༧''''༢༢ ལོའི་ཐོག་མའི་སྟོན་རྩིས་བཀའ་
འགྲོལ་གཏན་འབེབས་སྒོར་ས་ཡ་ ༢༨ཁ་ཁ'༡༣ ལས་སྒོར་ས་ཡ་ ༧༨༢'ཁ་ཁ དང་བརྒྱ་ཆ་ ༨'༠ཅ ཞུང་བ་བྱས་
འདུག་པ་ལྟར་ཞུང་དུ་ཆགས་རྒྱན་ཇི་ཡིན་བརྩད་ཞིབ་དགོས་རྒྱུ།

❖ རྒྱས་ལོ་འདིར་སྒོར་སྡ་ལ་ *༡༨༢.༥༥* ཐུང་དུ་ཆགས་དོན་ཐད་དཔལ་ལྡན་བཀའ་ཤག་གིས་རྒྱབ་གཞིར་དོན་ཚན་ *ཇ* ། ལྟར་དཔལ་འབྱོར་སྟོན་རྒྱས་སྟེ་ཚན་ལའང་འདི་བརྩད་སྐབས་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་རྒྱུན་གྱོན་གང་མཚ�་འཕར་ཆ་ཡོད་ནའང་གཤམ་གསལ་བྱུན་གཏོང་ལས་གཞི་ཁག་ནི་བང་མཛོད་ནས་དངོས་སྲུ་གཞུང་གྱོན་གང་ཡང་མིན་པར་བརྟེན་རྒྱས་ལོ་ *༢༠༢༢*"*༢༣* ལོའི་ཁྱོན་བསྡོམས་གཏོང་ཡོང་ནས་གཅོག་འཕེན་ཀྱིས་ལས་ཁུངས་ནང་ཕན་ཚུན་སྟོད་ལེན་ཁོངས་སུ་བཞག་ཡོད་སྒོར་གསལ་བར་ཤད་གནང་བ་གཤམ་གསལ།

༧། དཔལ་འབྱོར་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་ཕེབས་རྩ་དང་གངས་ལྷོངས་དཔལ་འབྱོར་ཞབས་ཞུ་ཁང་བཅས་ཀྱི་ཁོངས་སྒོར་རྒྱག་མ་དཏུལ་བྱུན་གཏོང་ལས་གཞི་ཆེད་སྒོར་ས་ཡ་ *༣༠༠* དང་།

༢། ནང་སྲིད་ལས་ཁུངས་སུ་ན་གཞོན་རོགས་སྒྲོར་གྱི་སྒྲིད་ཆུང་བྱུན་གཏོང་ལས་གཞི་ཆེད་སྒོར་ས་ཡ་ *༥*·*५* དང་། སོ་ནམ་བྱུན་གཏོང་ལས་གཞི་ཆེད་སྒོར་ས་ཡ་ *༧५* । དེ་བཞིན་མཉམ་འབྲེལ་ཁག་ལ་སྒོར་རྒྱག་མ་དཏུལ་ཆེད་བྱུན་གཏོང་ལས་གཞིར་སྒོར་ས་ཡ་ *५* བཅས་ཁྱོན་བསྡོམས་སྒོར་ས་ཡ་ *༣*,*४*·*५* ཕྱོགས་བསྡོམས་སྟོན་རྒྱས་ནས་གཅོག་འཕེན་གནང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་འཚར་འབྱུལ་ཐུང་བ་ཆགས་འདུག

༢། རྒྱས་ལོ་ *༢༠༢༢*"*༢༣* ལས་འཚར་དེ་དག་ཁྲིམས་སྒྲིག་དང་མ་ཐུན་པའི་ཐོག་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་འཚམས་པ་བྱུང་ཡོད་མེད་ཞིབ་བརྟག་གནང་སྟེ་སྤར་གཅོག་རྗེ་དགོས་སྐོར།

❖ ལས་ཁུངས་མ་ལག་དང་བཅས་པའི་ལས་འཚར་ཁག་ལ་ཞིབ་འཇུག་གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་ཤུས་པ་ཡིན། ལས་འཚར་མང་ཆེ་བ་དེ་སྤྱ་འགྲོན་པ་སྲུ་མ་ཐུད་འགྲོ་རྒྱུ་ཅན་གྱི་རིགས་དང་། ལས་འཚར་གསར་པའི་རིགས་ལ་ཁྲིམས་སྒྲིག་ལྟར་བཏུད་རིམ་ཆ་ཚང་བ་ཞིབ་བརྟག་གནང་རྟེས་མང་ཚོགས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་འཚམས་པའི་ལག་བསྟར་ཐུབ་ངེས་ཤིག་ལ་ངོས་འཛིན་ཤུས་པ་ཡིན།

དཔལ་ལྡན་བཀའ་ཤག་གིས་རྒྱབ་གཞིར་གང་གནང་བ་དེར་སྒོར་གཅོག་གང་ཡང་མེད་པར་རྒྱབ་གཞིར་ཤུས་ཡོད།

༣། སྤ་ལོའི་སྟོན་རྩེས་ཚོད་དཔག་ཚོགས་ཆུང་གི་སྟན་ཐོར་མཏུག་གཙོན་རྗེ་བྱུང་དང་། ལྷག་བསྡད་རྗེ་ཡོད་ཐུ་མ་ཐུད་གཅོག་ཡོད་མེད།

❖ སྤ་ལོའི་ཚོད་དཔག་ཚོགས་ཆུང་གི་སྟན་ཐོ་ཕལ་ཆེ་བར་མཏུག་གཙོན་འཐུས་ཚང་བྱུང་ཡོད་འདུག གལ་གནད་ཅན་གྱི་དོན་ཚན་རིགས་གཅིག་ལ་ཐུ་མ་ཐུད་མཏུག་རྒྱོང་དགོས་གལ་ལ་སོང་སྐར་ཡང་མཉེན་ཏོགས་སྐད་ཟུར་བཏོན་ཤུས་པ་གཤམ་གསལ།

༧། དོན་ཚན་ *༢* ནང་དེབ་སྒྲིལ་ཅན་གྱི་ལས་ཁུངས་སོ་སོའི་མ་དཏུལ་ཐུང་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་གནས་ཐོས་རྒྱུ་འདུག་པ་ལྟར་ལོ་ལྟ་ཅམ་རིང་གི་མ་དཏུལ་གནས་སྟངས་རྟེ་ཆགས་སྒོར།

ཀ འདས་ལོ་ལྟའི་རིང་གི་སྟོན་རྩེས་མ་དཏུལ་དང་། གཏན་འཇགས་མ་དཏུལ། ཟུར་བཀོལ་མ་དཏུལ་བཅས་ཀྱི་གནས་སྟངས་དཔལ་འབྱོར་སྟོན་རྩེས་ལྟེ་ཚན་ནས་གནང་འབྱོར་བྱུང་བ་གཤམ་གསལ།

ལོ་དུས།	སྟོན་ཟླས་མ་དངུལ། (སྒྲོར་ས་ཡ)	གཙང་འཛགས་མ་དངུལ། (སྒྲོར་ས་ཡ)	ཟུར་བཀོལ་མ་དངུལ། (སྒྲོར་ས་ཡ)
༢༠༧༣།༣།༢༧	༡༣༧.༧༠	༢༨༥.༧༥	༧༣༤.༤༥
༢༠༧༡།༣།༢༧	༧༠༧༨.༣༹	༢༣༡.༢༹	༧༣༡༥.༢༣
༢༠༧༥།༣།༢༧	༧༢༢༹.༡༹	༢༡༹.༨༠	༢༠ཀ.ཀ.ཀ
༢༠ཀ༠།༣།༢༧	༧ཀ.ཀ.ཀ.ཀ	༢ཀ.ཀ.ཀ	༢ཀ.ཀ.ཀ
༢༠ཀ༧།༣།༢༧	༧ཀ.ཀ.ཀ.ཀ	ཀ.ཀ.ཀ	ཀ.ཀ.ཀ.ཀ

ཁ། དེབ་སྐྱེལ་ཡོད་བའི་ལས་ཁུངས་ཁག་གི་འདས་ལོ་བཞིའི་མ་དངུལ་གྱི་ལས་སྟངས་གཡས་ཕྱིས།

ལས་ཁུངས།	ཀ.ཀ.ཀ'''ཀ.ཀ	ཀ.ཀ.ཀ'''ཀ.ཀ	ཀ.ཀ.ཀ'''ཀ.ཀ	ཀ.ཀ.ཀ'''ཀ.ཀ
ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས།	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ
ནང་སྲིད་ལས་ཁུངས།	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ
ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས།	-ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ
འཕྲོད་བསྟན་ལས་ཁུངས།	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ
དཔལ་འབྱོར་བདེ་དོན་ལྷན་ཚོགས།	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ
དཔལ་འབྱོར་ཡིད་ཆེས་དགེ་རྒྱ།	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ
དཔལ་འབྱོར་སྲི་ཚོང་ཡར་རྒྱས་ཐེབས་རྒྱ།	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ

ཀ། སྤྱ་ལོའི་སྟྲན་ཐོ་དོན་ཚན་ ། (ཁ) ནང། ས་མ་སྒྲ་ཏའི་མ་དངུལ་གྱི་ལས་བབ་ལ་བལྟས་ནས་ལོ་རེའི་འགྲོ་གྲོན་ཆ་ཚང་གཏོང་དགོས་པ་དེའི་ཕར་ཡང་མེད་པར་བརྟེན་དཔལ་ལས་དང་ཤེས་རིག་གཉིས་ནས་སྤར་སོང་ལྟར་འགྲོ་གྲོན་དངུལ་འབབ་ཁ་སྒྲོན་གནང་བཞིན་འདུག་པ་དང། ལོ་ལྷའི་མ་དངུལ་གྱི་ལས་སྟངས་གཡས་ཕྱིས་གཡས་ལ་ལྟར་རེད་འདུག

ལོ་ཁམས།	ཀ.ཀ.ཀ'''ཀ.ཀ	ཀ.ཀ.ཀ'''ཀ.ཀ	ཀ.ཀ.ཀ'''ཀ.ཀ	ཀ.ཀ.ཀ'''ཀ.ཀ	ཀ.ཀ.ཀ'''ཀ.ཀ
གྱི་ལས་སྟངས།	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ	ཀ.ཀ,ཀ.ཀ,ཀ.ཀ

།།། ལྷ་ལོའི་སྒྲུན་ཕོ་དོན་ཚན་ ༥ ནང་རྩིས་ལོ་ ༢༠༧༩།།།༢༠ དང་། ༢༠༢༠།།།༢༧ གཉིས་ཀའི་སྒྲུན་ཕོར་བོད་ཕེའི་ཕྲིག་འཛུགས་ཀྱི་དབལ་འབྱོར་ལ་བསྐྱར་ཞིབ་དགོས་གནས་གསལ་འདུག་ནའང་ད་བར་ལག་ལེན་འཁེལ་བ་བྱུང་མི་འདུག་གསལ་ཞད།

།།། དབལ་ལྷན་བཀའ་ཤག་གིས་རྒྱབ་གཉེར་སྒྲུན་ཕོ་དོན་ཚན་ ཥ ཨ ། ལྷར་འདི་ལོ་དབལ་འབྱོར་གནས་འབབ་ཏེ་ཡིན་གྱི་སྒྲུན་ཕོ་གྲོས་ཚོགས་སུ་སྒྲུན་འབུལ་གནང་འཚར་འགོད་འདུག

ཅ། དམིགས་བསལ་དང་ཟུར་བཀོལ་གྱི་ལས་འཚར་ཁག་གི་འགྲོ་གྲོན་ཆེ་རིགས་དང་ལས་འཚར་གསར་པ་ཟུར་དུ་བཏོན་གནང་དགོས་རྒྱུ།

❖ ཚོད་དཔག་ཚོགས་ཆུང་ནས་མྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༢༣ ཉིན་དབུས་ལས་ཁུངས་ཁག་ལ་དམིགས་བསལ་དང་ཟུར་བཀོལ་གཉིས་ནང་ལས་འཚར་གསར་བའི་རིགས་དང་ལས་གཞི་ཆེ་ཁག་རྗེ་ཡོད་ཀྱི་ཐོ་གཞུང་འབྲུལ་དགོས་ཐུག་བྱེས་སོང་བ་བཞིན། འབྲེལ་ཆགས་ལས་ཁུངས་ཁག་ནས་གལ་ཆེ་དོན་ཆེར་རྩིས་ཏེ་ཞིབ་གནས་ཤུལ་འབྱོར་ནང་དམིགས་བསལ་ཁོངས་ལས་འཚར་གསར་པ་དང་ཆེ་ཁག་ལ་བསྡོམས་ས་ཡ་ ༡༥༨.༥ དང་། ཟུར་བཀོལ་འོག་ལས་འཚར་གསར་པ་དང་ཆེ་ཁག་རིགས་ལ་བསྡོམས་སྒོར་ས་ཡ་ ཨ།།།.ཨ བཅས་ཁྱོན་བསྡོམས་ས་ཡ་ ༥ཨ།ཀ ཐམ་པའི་ཞིབ་ཚའི་རྩིས་ཀོག་ཀོག་གྲངས་ ༥ ཅན་ཞིག་འདི་མཉམ་ཟུར་འབྲུལ་ཞུས་ཡོད་པས་མཁྱེན་ཚུབ་ཡོང་བ་ཞུ་རྒྱུ།

།།། སྒྲུ་ཚབ་དོན་གཅོད་ལས་ཁུངས་ཁག་གི་སྡོན་རྩིས་ཡུལ་ལུང་སོ་སོའི་དངུལ་འབབ་ཐོག་དང་། ཕྱོགས་བསྡོམས་རྒྱབ་གཉེར་ཏེན་སྒོར་ནང་འཚར་འབྲུལ་གནང་ལས་ལྷར་ཡུལ་ལུང་སོ་སོའི་འཛིན་ཐང་རྒྱབ་གཉེར་ལ་ཞིབ་བརྩད་དགོས་རྒྱུ།

❖ སྔར་ལས་ལྷར་དབལ་ལྷན་བཀའ་ཤག་ནས་འཛིན་ཐང་སྒོར་ཞིབ་འཛུགས་མཐེལ་ཕྱིན་གནང་བས་འཚར་འབྲུལ་རེའུ་མིག་ལྷར་ལ་མོས་མཐུན་ཞུས་པ་དང་ཆབས་ཅིག ཕྱོགས་བསྡོམས་རྒྱབ་གཉེར་ཡང་ཏེན་སྒོར་ནང་རྒྱབ་གཉེར་ཞུས་ཡོད།

།།། བར་བརྒལ་བཀའ་འགྲོལ་ཞུ་ཕྱོགས་སྒོར་དགེ་མཚན་ཕན་ཐོགས་ཇི་ཡོད།

❖ བར་བརྒལ་བཀའ་འགྲོལ་སྒོར་དེ་སྡོན་ཚོད་དཔག་ཚོགས་ཆུང་ལ་དབལ་ལྷན་བཀའ་ཤག་གོང་མས་གསལ་བར་ཤད་གནང་བ་ལྷར་ལས་ལྷག་བསྐྱར་ཞིབ་ཞུ་འོས་མ་མཐོང་།

།།། སམ་ཐྲོ་ཏའི་དབལ་འབྱོར་གནས་སྟངས་སོགས་ཀྱི་སྒོར་ལ་ཞིབ་བརྩད་དགོས་རྒྱུ།

❖ དབལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་སྦྱོལ་པོ་མཚོག་གིས་སམ་ཐྲོ་ཏར་དངུལ་འགོར་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དོ་ནན་དགོས་པའི་ལམ་སྟོན་གནང་བ་བཞིན་ཞིབ་བརྩད་བྱས་རྗེས། སམ་ཐྲོ་ཏའི་སྦྱི་ཁྱབ་ཡིག་ཚང་གི་ཁྱབ་ཁོངས་སུ་བོད་སྨོན་འཛིན་ཚོགས་ཀྱི་

སྟོན་གྲྭ་ཁག་གྲངས་ ༨༤ དང་། ཐད་འཛིན་སྟོན་ཁག་གྲངས་ ༡ བཅས་ཁྱོན་སྟོན་གྲྭ་གྲངས་ ༢༢ ནང་སྟོན་ཐུག་གྲངས་ ༨༧༣༣ དང་། དགེ་ཚན་གྲངས་ ༥༣༧ ། ལས་བྱེད་གྲངས་ ༧༨༢ ། སམ་ཕྲེ་ཏ་སྦྱི་ཁྱབ་ཡིག་ཚང་རང་ལ་ལས་བྱེད་ངོ་ལས་གྲངས་ ༣༠ བཅས་ཀྱི་ལོ་གཅིག་གི་འགྲོ་གྲོན་ཁྱོན་བསྡོམས་སྟོར་ས་ཡ་ ༥༥༠་༡ གཏོང་དགོས་ཡོད་སྤྱབས། འདི་ལོ་ཤེས་རིག་བརྒྱུད་དབལ་འབྱོར་ལས་ཁུངས་ནས་སྟོར་ ༢༥,ཁ༥༠,༠༠༠ ཐམ་པ་སམ་ཕྲེ་ཏར་རོགས་རམ་གནང་རྒྱུ་རེད་འདུག

བཞི། ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༢-༢༣ ལོའི་སྟོན་ཕྱིས་ལ་བཀའ་ཤག་གིས་འགྲོ་གྲོན་རྒྱབ་གཞིར་གནང་ཕྱོགས།

༧། བཀའ་ཤག་གི་འགྲོ་གྲོན་རྒྱབ་གཞིར།

ཀ། བོད་མིའི་སྨྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་མ་ལག་དང་བཅས་པའི་ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༢---༢༣ ལོའི་རྒྱུན་གྲོན་དང་། དམིགས་བསལ། ཟུར་བཀོལ། དམིགས་བཀར་ལས་འཚར་བཅས་པར་བཀའ་ཤག་གིས་ཕྱོགས་བསྡོམས་འགྲོ་གྲོན་གྱི་དགོས་དངོས་ས་ཡ ༢༥༣༥་༧༠ འཚར་འབྲལ་གནང་བ་དང་། དགོས་དངོས་འདི་དག་ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༧---༢༢ ལོའི་ཐོག་མའི་སྟོན་ཕྱིས་བཀའ་འཕྲལ་གཏན་འབེབས་སྟོར་ས་ཡ་ ༢༦ཁ་ས་༧༣ ལས་སྟོར་ས་ཡ་ ༧༦༢་ཁ་ཁ ནང་བརྒྱ་ཆ་ ༨་༠༠ ཤུང་བ་བྱེད་ཀྱི་འདུག

།ཁ། གོང་གསལ་དགོས་དངོས་ནས་སྟོར་ས་ཡ་ ༧༦ཁ་༣༦ ཟུར་བཀོལ་དང་སྟོར་ས་ཡ་ ་ཅ༧་་་ སྟོན་ཕྱིས་མ་དངོས་ནས་གཏོང་རྒྱའི་འཚར་འབྲལ་གནང་འདུག

ག། ས་གནས་འཐུས་མིའི་ཚོགས་འདུ་མེད་པའི་ས་གནས་འགོ་འཛིན་ལས་ཁུངས་ཁག་ ༤ དང་། ལྷོ་སྦྱི་ལས་ཁུངས་བཅས་ཀྱི་འགྲོ་གྲོན་དགོས་དངོས་བསྡོམས་སྟོར་ས་ཡ ༣༨་ཅ་ཅ དང་། འཕྲོད་བསྟེན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཁྱབ་ཁོངས་མངོན་དགའ་སྟོས་བྱེད་། སྨན་ཁང་ཁག་ ༣ ཀྱི་འགྲོ་གྲོན་དགོས་དངོས་བསྡོམས་སྟོར་ས་ཡ་ ༧༠་༣༢ བཅས་གནང་འདུག་པ་གོང་གསལ་ཕྱོགས་བསྡོམས་འགྲོ་གྲོན་འཚར་འབྲལ་ཁོངས་ཚུད་མི་འདུག

༢། རྒྱབ་གཞིར་གནང་ཕྱོགས།

ཀ། རྒྱུན་གྲོན་དགོས་དངོས་འབར་ཚུགས་ལ་གཞིགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་ན་ལས། དེ་མིན་ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༧--- ༢༢ ལོའི་སྟོན་ཕྱིས་བཀའ་འཕྲལ་དང་ཡུལ་ཐང་འབར་ཚའི་ཚོད་དབགས་ལ་གཞིགས་པའི་བརྒྱ་ཆ་འོས་འཚམས་ལ་གཞི་བཅོལ་གྱིས་དགོས་དངོས་འདང་རེས་རྒྱབ་གཞིར་གནང་ཡོད་གནས་དང་། དམིགས་བསལ་དང་ཟུར་བཀོལ་དུ་གསལ་བའི་ལས་འཚར་ཁག་དགོས་རེས་ལག་བསྟར་ཐུབ་རེས་རིགས་རྒྱབ་གཞིར་གནང་ཡོད་གནས་གསལ་འདུག

།ཁ། ཕྱི་རྒྱལ་དུ་ཡོད་པའི་སྒྲ་ཚབ་དོན་གཅོད་ལས་ཁུངས་ཁག་གི་སྟོན་ཕྱིས་ཡུལ་ལུང་སོ་སོའི་དངུལ་འབབ་ཐོག་དང་། ཕྱོགས་བསྡོམས་རྒྱབ་གཞིར་ཅིན་སྟོར་ནང་འཚར་འབྲལ་གནང་སྟོལ་ལྟར། ཡུལ་སྟོར་སོ་སོའི་འཛུལ་ཐང་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༠།༢༢ ནས་ ༢༠༢༧།༧༧།༠ བར་ཀྱི་ཚ་སྟོམས་འཛུལ་འབབ་དང་།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༧།༧།༠༥ ཉིན་གྱི་འཛིན་ཐང་གཉིས་ནས་གང་ཕྱིར་རིན་རྒྱོས་གྱིས་དཀོན་སྒོར་ནང་འཛིན་བསྡུར་གནང་འདུག ཞིབ་ཕྲ་འདི་མཉམ་ཚབས་འབྲེལ་ཡོད་པར་བཟོ་བཅོས་གནང་འོས་གཞིགས་ཚེ་གནང་སྒྲོང་ཡོང་བ་ཞུ་ཞེས་གསལ་འདུག

ཁྱད་པར་ ༢༠༢༢"""༢༣ ལོའི་སྟོན་རྒྱས་སྒྱི་དངུལ་འཛིན་ཐང་ཀུན་འབེབས་གཤམ་གསལ།							
མང་།	ཡུལ་ལྗང་སོ་སོའི་ཡུལ་སྒྲོར།		༢༠༢༧""""༢༢ ལོ་འི · སྟོ་ན · རྒྱས་འཛིན · ཐང་ཀུན · འབེབས།	༢༠༢༠།༧༢ ནས་ ༢༠༢༧།༧།༧ བར་ཆ·སྟོམས· འཛིན་ཐང་།	༢༠༢༧།༧།༥ ཉིན་གྱི་འཛིན· ཐང་།	༢༠༢༢"""༢༣ ལོ་འི·སྟོ་ན·རྒྱས· སྒྱ·འཛིན·ཐང· འཆར·འབྲུལ།	ཟླ ར · མཆན།
༧	Swiss Franc	སྒྲང་སྒྲོར།	༢།།·ཉ	༡༠·ཉ༣	༡༧·ཅ	**ཅ·ཉ**	
༢	Aus Dollar	ཨོ་སྒྲོར།	ཅ·ཅ༢	ཅ·ཅ·ཀ	ཅ·ཅ·ཆ	**ཅ·ཆ**	
༣	US Dollar	ཨ·སྒྲོར།	ཀ·ཀ·ཀ	ཀ·ཀ·ཀ	ཀ·ཅ·ཅ	**ཀ·ཀ**	
ཅ	UK Pound	ཡིན·སྒྲོར།	ཉ·ཅ·ཀ	༧ཀ·ཅ	༧ཀ·ཅ	**ཀ·ཅ**	
ཅ	Euro	ཡུ·སྒྲོར།	ཅ·ཅ·ཀ	ཅ·ཅ·ཅ	ཅ·ཆ·ཅ	**ཅ·ཆ·ཅ**	
ཆ	S/Africa Rand	རན·སྒྲོར།	ཅ·ཅ	ཅ·ཅ	ཅ·ཅ	**ཅ·ཅ**	
ཀ	Taiwan NT Dollar	ཐའེ·སྒྲོར།	ཀ·ཅ	ཀ·ཆ	ཀ·ཆ	**ཀ·ཆ**	
ཅ	Japan Yen	ཉི·སྒྲོར།	ཀ·ཆ	ཀ·ཆ	ཀ·ཆ	**ཀ·ཆ**	
ཉ	Russia Rubles	རུ·སྒྲོར།	ཀ·ཉ	༧	༧·ཀ	**༧**	
༧ཀ	Brazil Real	རེལ·སྒྲོར།	༧ཀ·ཆ	༧ཀ·ཀ	༧ཀ·ཅ	**ཀ·ཅ**	
༧	Nepal Rupee	ནེ·སྒྲོར།	ཀ·ཆ	ཀ·ཆ	ཀ·ཆ	**ཀ·ཆ**	

ཀ ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༧།ཅ ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢།ཀ བར་གྱི་བར་བརྒལ་བཀའ་འཁོལ་ཟུར་བཀོལ་ཁོངས་ཡོང་འཚར་སྒྲོར་ས་ཡ་ ཅ༧༠·༣ཅ དང་། འགྲོ་འཚར་སྒྲོར་ས་ཡ་ ༣༧ཅ·ཀ·༣ ། དེ་བཞིན་དམིགས་བསལ་ཁོངས་འགྲོ་འཚར་སྒྲོར་ས་ཡ་ ༧ཆ༧·ཆ་ དང་། སྟོན་རྒྱས་ཡོང་དམིགས་ལ་ཕན་པ་ཡོང་འཚར་སྒྲོར་ས་ཡ་ ༣ཅ༠·༢ བཅས་བཀའ་འཁོལ་བསྡུལ་བའི་ཞིབ་གནས་འདུལ་གནང་བྱུང་།

ང། དམིགས་བསལ་ལས་འཛིན་ཁོངས་ནས་འགྲོ་གྲོན་གཏོང་དགོས་པའི་ལས་གཞི་ཁག་སྒྲོམ་དཏུལ་འཕྲིན་མི་དགོས་པའི་གཙོ་འདོན་ཞུས་ཡོད་གསལ་འདུག

ཅ། བྱན་གཏོང་ལས་གཞི་ཁག་ནི་བང་མཛོད་ནས་དངོས་སྒ་གཞུང་གྲོན་གང་ཡང་མིན་པར་བརྒྱན་ཁྲོན་བསྟོམས་གཏོང་ཡོང་ནས་གཙོག་འཛིན་གྱིས་ལས་ཁུངས་པན་ཚུན་སྒྲོད་ལེན་ཁོངས་སྒ་བཞག་ཡོད་ཅེས་གསལ་འདུག

ཆ། ལས་བྱེད་བྱིངས་ལ་གསོལ་ཐོགས་སྒར་ཆ་ཞུས་ཟིན་པས་ཕྱི་ཏེལ་ཁྲབ་ཁོངས་ཕྱི་རྒྱལ་སྒྲ་ཚབ་དོན་གཙོད་ཁང་གི་ལས་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་གསོལ་ཐོགས་ཀྱང་བསྒྲར་ཞིབ་ཞུ་ཡིན་ན་འཛིན་ལོངས་ནང་གླ་ཐོགས་སྒར་ཆའི་སྒྲོམ་དཏུལ་ཅམ་སྟོན་ཅིས་སྒ་འཛིན་འབྱལ་ཞུས་ཡོད་ཅེས་གསལ་འདུག

ཇ། བོད་མིའི་སྨྲིག་འཇུག་གས་ཀྱི་ཡིག་མཛོད་བདག་ཉར་བྱ་ཐོག་ལུས་ཀྱི་འགྲུར་འགྲོས་དང་འཚམས་པའི་འགྲུར་བཅོས་དགོས་པ་ལྟར་ཡིག་མཛོད་རྣམས་ Digital Archives ཐོག་བཟོ་རྒྱུའི་ལས་གཞི་རོགས་དཏུལ་ཐབས་འཚོལ་གྱིས་སྟོན་འགྲོའི་ལས་ཀ་འགོ་བཙུགས་ཟིན་པ་ཡིན། འཕར་ལོའི་སྟོན་ཅིས་སྒ་དེ་འབྲེལ་དགོས་དཏུལ་དང་། སྨྲིག་འཇུག་ཡོངས་རྫོགས་ Digitization ཐོག་བསྒྲོད་རྒྱུའི་དགོས་དཏུལ་ཆ་ཤས་ཤིག་འཕར་འབྱལ་ཞུས་ཡོད་ཅེས་གསལ་འདུག

ཉ། ཅིས་ལོ་ ༢༠༢༧།།།༢༢ ལོའི་སྟོན་ཅིས་ཚོད་དཔག་ཚོགས་ཆུང་གི་སྟན་ཐོ་དོན་ཚན་ ༣ ནང་གསེས་ ༤ ནང་དོན་ཅིས་ལོ་ ༢༠༧༥།།།༢༠ དང་ ༢༠༢༠།།།༢༧ གཉིས་ཀའི་སྟན་ཐོར་བོད་མིའི་སྨྲིག་འཇུག་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ལ་བསྒྲར་ཞིབ་དགོས་གནས་གསལ་འདུག་ཐད། འདི་ལོར་བོད་མིའི་སྨྲིག་འཇུག་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་གནས་འབབ་ཏེ་ཡིན་གྱི་སྟན་ཐོ་གྲོས་ཚོགས་སུ་སྒྲུན་འབྱལ་ཞུ་འཚར་ཡོད་ཅེས་གསལ་འདུག

ཏ། སྟོན་ཅིས་ཚོད་དཔག་ཚོགས་ཆུང་གི་སྟན་ཐོ་དོན་ཚན་ ༤ ནང་གསེས་ ༧ དང་ ༨ ནང་དོན་ལས་ཁུངས་ཁག་གི་རྒྱབ་ལྟོངས་ཡིག་ཆ་རྣམས་དང་། དམིགས་བསལ་ནང་ཤེས་འཕོད་གསུམ་གྱི་རྒྱབ་ལྟོངས་རྣམས་སུ་ཡིག་ཆོར་མང་པོ་ཞིག་མཐོང་རྒྱུ་འདུག་པ་དང་། ཡང་ཅིས་འགོ་ཁ་ཤས་ཀྱི་རྒྱབ་ལྟོངས་མང་པོ་ཞིག་ནང་འདས་ལོ་རིམ་བརྒྱད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ཟིན་པར་བ་ལྟ་བུ་ལས་ལོ་རང་བཀག་གི་ལས་འཛིན་འགྲུར་བ་སོང་རིགས་ལ་འགྲེལ་བ་ཤད་དམིགས་བསལ་མ་བཀོད་པ་དེ་འདྲ་འདུག་བཅས་གསལ་ཐད། འདི་ལོ་གང་ཟུབ་ཡིག་ཆོར་མ་ཡོང་བ་དང་། འགྲེལ་བཤད་ཁ་གསལ་ཡོང་ཐབས་འབད་བཅོན་ཞུས་ཡོད་ཅེས་གསལ་འདུག

ཐ། རོགས་དཏུལ་ཐབས་ཤེས་ཁོངས་ནས་ཤེས་ཡོན་དང་། འཕྲོད་བསྟེན། སྤྱི་ཚོགས་འཚོ་རྟེན་ཡར་རྒྱས་སོགས་མང་ཚོགས་ལ་སྟན་པའི་ལས་འཛིན་ཁག་འབྲེལ་ཆགས་ལས་ཁུངས་སོ་སོའི་ཟུར་བཀོལ་སྟོན་ཅིས་ཁོངས་འཛིན་འབྱལ་ཞུས་ཡོད་ཅེས་གསལ་འདུག

དཀ། སྟོད་ཁང་མེད་མཁན་ལ་ས་ཆ་མཚོ་སྒྲུབ་དང་སྟོད་ཁང་གསར་བསྒྲན་ཆེད་སྒོར་ས་ཡ ༢/.༤ འདི་ལོའི་སྟོན་ཅིས་ནང་འཛིན་འབྱལ་ཞུས་ཡོད་ཅེས་གསལ་འདུག

ལྷ། ཆོས་གསར་ཆུང་གི་མཐོང་ཚུལ།

༡། ཆོས་དབས་ཆོས་ཆུང་གོང་མའི་སྒྲན་ཐོར། *ལས་ཁུངས་ཁག་གི་རྒྱབ་ལྟོངས་ཡིག་ཆ་རྣམས་དང། དམིགས་བསལ་ནང་སྲིད་དང་འཕྲོད་བསྟེན། ཤེས་རིག་བཅས་ཀྱི་རྒྱབ་ལྟོངས་རྣམས་སུ་ཡིག་ཆོར་མང་པོ་ཞིག་མཐོང་རྒྱུ་འདུག་པས་མ་ཕོངས་པར་དེ་ལྟ་བུ་མ་ཤོར་བའི་འགན་ཁུར་དགོས་རྒྱུ།* ཞེས་བཀོད་ཡོད་པ་བཞིན། བཀའ་ཤག་གི་རྒྱབ་གཞིར་ཞུ་ཐོག་ཀྱི་ཚན་པ་ ཁ ཅ ། ནང། *ལྟོན་ཕྱིས་ཆོད་དགག་ཆོས་ཆུང་གི་སྒྲན་ཐོ་དོན་ཚན་ ༤ ནང་གསེས་ ༧ དང་ ༨ ནང་དོན་ལས་ཁུངས་ཁག་གི་རྒྱབ་ལྟོངས་ཡིག་ཆ་རྣམས།།།།།།།།།།སུ་ཡིག་ཆོར་མང་པོ་ཞིག་མཐོང་རྒྱུ་འདུག་པ་དང། ཡང་ཕྱིས་འགོ་ཁཤས་ཀྱི་རྒྱབ་ལྟོངས་མང་པོ།།།།།།།།།ལ་འཕྲིལ་བཤད་དམིགས་བསལ་མ་བཀོད་པ་དེ་འདུ་འདུག་བཅས་གསལ་ཐུ། འདི་ལོ་གང་ཕྱབ་ཡིག་ཆོར་མ་ཡོང་བ་དང། འཕྲིལ་བརྗོད་ཁ་གསལ་ལ་ཡོང་ཐབས་འབད་བཙོན་ཞུས་ཡོད།* ཅེས་གསལ་འདུག་ཀྱང། རྒྱབ་ལྟོངས་ཡིག་ཆ་ཁ་གསལ་མེད་པ་དང། རྒྱབ་ལྟོངས་ཡིག་ཆའི་ནང་ཡིག་ཆོར་མང་པོ་ཡོད་པ། ཕྱིས་ཆོར་ཐེབས་པཉད་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཆོར་འཕྲལ་ད་དུང་མུ་མཐུད་མཐོང་རྒྱུ་འདུག་པས། མ་ཕོངས་པར་དོན་ནན་གནང་རྒྱུའི་འབོད་སྐུལ་སྨར་ཡང་ཞུ་རྒྱུ།

༢། ནང་གྲོད་ཁྲབ་ཁོངས་མ་འཐུས་མེད་པའི་མ་གནས་པའི་ཁ་ཕྱིས་ལ་ཁ་ཕྱིས་འགོ་འཛིན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སྟོན་ཕྱིས་འཚར་འབྱུལ་ཟུར་བཀོལ་ཕྱིས་འགོ་ཨང་ ༧·ཅ ཁ གཅ ། བདེ་སྨར་ཉིན་སྨོན་ཀྱི་ཉིན་དགུང་ཞལ་ལག་འགྲོ་གྲོན་ཞིག་ཏུ། ནང་དོན་ལ་གཞིགས་ཚེ་སྨོན་གྱའི་འགྲོ་གྲོན་མང་པོ་ཞིག་ཕྱིས་འགོ་འདིའི་ནང་བཅུག་འདུག་པ་དང་ཝེར་ན། སྨག་གློ། ཕྱི་བཤོར་ལས་གྲོན། ཕྱེད་རིགས་དང་ཡིག་གཟུགས་འཕྲད་བསྡུར་ལ་སོགས་པ་མང་དག་ཅིག་བཀོད་འདུག་ན་སྨད་ཕྱིན་ཕྱིས་འགོ་དང་མཐུན་པ་གནང་གལ་ཆགས་འདུག

༣། ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༢།།།།།།ལ་ཞེ་ལས་བྱེད་འདེམས་བསྐོ་ལྷན་ཁང་གི་སྟོན་ཕྱིས་འཚར་འབྱུལ་ནང། ལས་བྱེད་ཟབ་སྟོང་གི་ཆེད་དུ་དེ་སྔ་དང་མི་འདྲ་བར་དཔྱལ་འགོར་ཆེན་པོ་གཏོང་འཚར་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་དཔྱལ་འགོར་ཆེན་པོའི་ལས་གཞི་དེར་ལས་འཚར་ཞིབ་ཕྱ་མི་གསལ་ལ་པས། འབྲེལ་ཡོད་ཕྱིས་པ་དང་ལས་བྱེད་ཆེད་འགོད་ཀྱིས་འཇི་བརྟད་ཁུས་སྐྱབས། དཔལ་ཁྲི་ཆར་ལས་འཚར་ཞིབ་ཕྱ་ཁུ་མེད་ལ། རྒྱ་མཚན་ནི་དྲང་ཆེ་ས་གནས་ཁག་ལ་ཆེད་ཕེབས་ཀྱིས་འབྲེལ་ཡོད་ཆེད་ལས་སྟེ་ཚན་དང་མི་སྣ་ཁག་དང་འབྲེལ་མོལ་བྱས་ཏེ་གཞི་ནས་ལས་འཚར་ཞིབ་ཕྱ་གཏན་འགེལ་གནང་རྒྱ་ཡིན་པ་བརྗོད་མོད། ལས་གཞི་གང་ཞིག་ཡིན་ཡང། ཐོག་མར་ལས་འཚར་ཞིབ་ཕྱ་བཟོ་འགོད་དགོས་རྒྱ་ནི་སྟྲི་འགྲོ་སྡུངས་ཀྱི་རྒྱུན་ཤེས་ཡིན་པ་བརྗོད་མ་དགོས་པས། རོགས་དཔྱལ་རགས་པ་ལ་བཏེན་ཏེ་གཞི་ནས་ལས་འཚར་བཟོ་བ་ནི་འོས་འཚམས་མ་མཐོང་བས་རྗེས་སུ་དོན་ནན་གནང་གལ།

༤། ཆེས་མཐའི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གི་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢།།།།།ལ་ཞེ་སྟོན་ཕྱིས་ཀྱི་ཟླར་བཀོལ་ཕྱིས་འགོ་ཨང། ༧·ཅ ཁ ང ། ནང་ཙ་ཁྲིམས་བོད་བསྒྲུར་དང་དཔར་སྐྱོན་ཞེས་པའི་ལས་འཚར་ནང་ཨ་རི་དང། ཤྲད་ས། རྒྱ་གར། ཉི་ཧོང། ཕ་རན་ས། རྒྱ་ནག་སོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་དྲུག་གི་ཙ་ཁྲིམས་བོད་བསྒྲུར་ཞུ་འཚར་བཀོད་འདུག་པ་དང། འགྲོ་གྲོན་དཔྱལ་འགོར་སྟོང་ ༧,རེ་ལ,།,།།།།ཀས་ལ་བ་དེ་དག་ DRL རོགས་ཆོགས་ནས་རོགས་དཔྱལ་ཐོབ་རེ་སོགས་བཀོད་འདུག་པར། སྟོན་ཕྱིས་ཆོགས་ཆུང་ནས་ཙ་ཁྲིམས་འདི་དག་བོད་བསྒྲུར་བྱེད་གལ་ཆེ་བའི་དགོས་མཁོ་གསལ་བཤད་དགོས་པ་ཞུས་པ་བཞིན། *རྒྱ་ནག་གི་ཙ་ཁྲིམས་བོད་བསྒྲུར་བྱ་ཐོག་ཡོད་པ་ཕན་ལེན་ཞུ་ཆོག་ཀྱང། དེ་འཕྲོས་རྒྱ་ལ་ཁབ་ཁག་གི་ཙ་ཁྲིམས་བོད་བསྒྲུར་ཞུ་ཐུབ་པ་ཡིན་ན་མ་ཕོངས་པར་འདི་གའི་ཁྲིམས་ཡིག་ཁག་གསུམ་དེ་དག་ལག་བསྟར་སྐབས་ཐ་སྙད་དང། འཕྲལ་བརྗོད་ཁུངས་གཏན་ཏེ་བཞིན་མང་ཆོགས་དང་ལྷག་པར་དུ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཐོག་*

*དོ་དགྱེར་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚེད་བོད་བསྡུར་འགྲེམས་སྒྲིལ་ཞུ་རྒྱ་འབད་བརྩོན་ཞུ་འཚར་ཡོད་*ཅེས་པྱི་བྷ་ ༢ ཚེས་ *༡༥* ཉིན་གསལ་བཤད་ལན་འདེབས་གནང་བ་བཞིན། དེ་ལྟར་ལག་བསྟར་ཐུབ་ན་དགེ་ཕན་ཚེན་པོ་མཐོང་མོད། རྒྱ་ལ་ཁབ་ལྟའི་ཙ་ཁྲིམས་བོད་བསྡུར་བྱེད་རྒྱ་དེ་བཞིན་ལས་གཞི་གང་ཙམ་ཚེན་པོ་ཡིན་སྟབས། དེ་བོད་བསྡུར་འགྲེམས་སྒྲིལ་ཞུ་རྒྱའི་འབད་བརྩོན་ཞུ་འཚར་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཙམ་གྱིས་མི་འཐུས་པར། ལོ་ངོ་བ་ཚད་ལྟན་ཐབས་འཚོལ་གྱིས་དུས་ཚོད་ཚད་བཀག་ཐོག་བོད་བསྡུར་སྤུས་དག་ཐུབ་རྒྱའི་གཉིས་མོས་གན་ཡིག་འཇོག་རྒྱ་སོགས། དང་པོ་ནས་ལས་འཚར་ཞིབ་ཐ་བཟོ་འགོད་དགོས་པ་གལ་ཆེར་མཐོང་ཞིང། རོགས་དཔྱལ་རགས་པ་ཙམ་གྱིས་ལས་གཞི་གང་ཞིག་གསར་བཟོ་བྱེད་རྒྱ་ནི་ཧོས་འཚམས་མ་མཐོང་བས་རྟེས་སོར་དེའི་ཕྱོགས་དོ་ནན་གནང་གལ།

དྲུག ཚོགས་ཆུང་གི་རྒྱབ་གཉེར།

༧། ཅིས་ལོ་འདིའི་ནང་བཀའ་ཤག་གི་རྒྱབ་གཉེར་གནང་བའི་འགྲོ་གྲོན་ལ་ཚོགས་ཆུང་གི་ངོས་ནས་སྦར་གཅོག་གང་ཡང་བྱས་མེད།

༨། ཕྱི་རྒྱལ་སྐྱ་ཚབ་དོན་གཅོད་ལས་ཁྲངས་ཁག་གི་སྟོན་ཅིས་ཡུལ་ལུང་སོ་སོའི་དཔྱལ་འབབ་ཐོག་འཚར་འབྱལ་གྱིས་ཕྱོགས་བསྟོམས་ཆེད་ཅིན་སྐོར་ནང་བཀའ་ཤག་གིས་འཛིན་ཐང་བསྡུར་གནང་བ་ཇི་བཞིན་ལ་རྒྱབ་གཉེར་ཞུས་ཡོད།

༩། ལས་ཁྲངས་ཁག་ཅིག་གི་རྒྱབ་ལྟོངས་ཡིག་ཆ་ཁ་གསལ་མེད་པ་དང་། རྒྱབ་ལྟོངས་སུ་ཅིས་ནོར་ཤོར་བ་བཅས་ཁག་ཅིག་འདུག་པ་རྣམས་ཀྱི་ཤོག་བུ་ཐད་ཀར་བཟེ་བཅུག་ཡོད་པ་དེས་འགྲིག་པ་བྱས་ཏེ་སྣྲན་ཐོའི་ནང་དགེགས་བསལ་འགོད་མ་དགོས་པ་བྱས་ཡོད།

༡༠། ནང་སྲིད་ལས་ཁྲངས་ཀྱི་རྒྱུར་བཀོལ་ཅིས་འགོའི་ནང་ལས་བྱེད་ཀྱི་གླ་ཐོགས་ཐོ་གཞུང་ལ་ཞིབ་འཇུག་སྐབས། བལ་ཡུལ་སྟོག་ར་བཀྲིས་གྲྭིང་གི་ལས་དོ་གཅིག་གི་གླ་ཐོགས་རྒྱ་ཁྱེས་ཚབ་ཏུ་ལོ་གཅིག་གི་དཔྱལ་འགོར་གསལ་བ་ལ་བཏེན་ནས་ཁྱོན་བསྟོམས་སྟོར་ ༥༠༤,*།*།*།*ཀ* འབར་ཐོལ་ཐོན་པ་དེ་དག་ལ་ཅིས་བཅོས་བྱེད་ཐབས་ཡོད་ན་ལས། དེ་མིན་གཅོག་ཆའི་གྲོས་འཚར་འདོན་རྒྱ་ཡིན་སྟོར་འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁྲངས་ལ་འགྲེལ་བཤད་ཞུས་པ་ཡིན། ནང་སྲིད་ལས་ཁྲངས་ནས་དཔྱལ་འགོར་གྱི་ཁྱད་པར་དེ་དག་གླ་ཐོགས་ཀྱི་སྟོམ་དཔྱལ་ཐོག་ཅིས་བཅོས་གནང་སྟེ་ཅིས་ཤོག་གསར་པ་ཕྱལ་བ་ལྟར་ལ་མོས་མཐུན་ཞུས་པ་ཡིན། སྐབ་ཕྱིན་འདི་རིགས་སུ་མཐུད་མི་ཡོང་བའི་ཐུགས་ཚུར་ཆེ་སྐྱེད་གནང་གལ་ཆེ་བ་ཞུ།

༡༡། དཔལ་ལྟན་བཀའ་ཤག་ནས་ཕྱི་རྒྱ ༢ ཚེས་ *༧༠* འགོད་རྒྱའི་ནང་སྟོན་ཅིས་ཚོད་དཔག་ཚོགས་ཆུང་གི་ཕྱག་ལས་གནང་འགོ་བཙུགས་པ་ནས་མཇུག་བསྒྲིལ་མ་བྱུང་བར་ལས་ཁྲངས་ཁག་གི་འགན་འཛིན་རྒྱུང་ཆེ་དང་སྒྲི་ཁྲབ་ཅིས་པ་རྣམས་ས་གནས་སུ་ངོ་བཞུགས་དགོས་སྐོར་གསལ་འདུག་ཀྱང་དཔལ་འབྱོར་ལས་ཁྲངས་ཀྱི་རྒྱང་ཆེ་དང་། ཕྱི་ཏྲེལ་ལས་ཁྲངས་ཀྱི་རྒྱང་ཆེ། ཁོས་བསྡུ་དང་འདེམས་ལྟན་རྒྱང་ཆེ། དེ་བཞིན་ནང་སྲིད་ལས་ཁྲངས་དང་འཕྲོད་བསྟེན་ལས་ཁྲངས་གཉིས་ཀྱི་སྒྲི་ཁྲབ་ཅིས་པ་བཅས་ས་གནས་སུ་ངོ་བཞུགས་མི་འདུག་ན་སྐད་བཀོད་ཁྲབ་དགོངས་དོན་འགལ་མེད་ཕྱག་བསྟར་གནང་གལ་ཆེ་བ་ཞུ།

མཐའ་དོན། སྟོན་ཅིས་ཚོད་དཔག་འཚར་ཅིས་ཚོགས་ཆུང་གིས་ཕྱི་བྷ་ ༢ ཚེས་ *༡༣* ནས་ཕྱི་བྷ་ ༣ ཚེས་ *༥* བར་ལས་ཉིན་གྲངས་ *༡༢* རིང་ལས་ཀ་བྱས་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ཁྲོད། དཔལ་འབྱོར་སྟོན་ཅིས་སྟེ་ཚན་གྱི་འགན་འཛིན་

སྒེར་ས་ཁར་ཤས་ཆེད་འགོད་ལྟར། ཐུགས་ཁུར་ཆེར་བསྐྱེད་ཀྱིས་མ་ཐུན་འགྱུར་གང་ལེགས་གནང་བ་དང་། འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་སོ་སོའི་དྲུང་ཆे་ཆུང་དང་རྩིས་པ་གཙོས་བའི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་བྱེད་ཁག་དང་། མ་ཐུན་འགྱུར་ཐད་ཀར་གནང་མཁན་ཚོགས་དྲུང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་རྩིས་པ་སོགས་འབྲེལ་ཡོད་ཀུན་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་བཅས། རྩིས་ལོ་ ༢༠༢༢-༢༣ ལོའི་སྟོན་རྩིས་ཚོད་དབག་འཚར་རྩིས་ཚོགས་ཆུང་གིས་བྱེ་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༥ ལ།། །།

ཚོགས་གཙོ།	སྤྱི་འཐུས་དངོས་གྲུབ་རྡོ་རྗེ།
ཚོགས་དྲུང་།	སྤྱི་འཐུས་ཚེ་རིང་ལྷ་མོ།
ཚོགས་མི།	སྤྱི་འཐུས་ལྷ་རྒྱ་རི་རྣམ་རྒྱལ་སྦྲོལ་དཀར།
ཚོགས་མི།	སྤྱི་འཐུས་རྒྱལ་ལྷོང་ཐུར་པ་རྡོ་རྗེ།
ཚོགས་མི།	སྤྱི་འཐུས་བློ་བཟང་ཐུབ་བསྟན།

༧ དོད་མེའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་རྩིས་ལོ་ ༢༠༢༢-༢༠༢༣ ལོའི་སྟོན་རྩིས་འཚར་འབྲལ་བརྒྱ་ཆ་སྐོར་པ་གཤམ་གསལ།

རྩིས་འགྲོ།	དེས་ཅན།	ཁྲིམས་བཟོ།	ཚབ་སྲིད།	འཛིན་སྐྱོང་།	སྤྱི་ཚོགས།	ཚོས་རིག	ཤེས་རིག	འཕྲོད་བསྟེན།
སྐོར་ས་ཡ།	༢་༹༥	༣་༢་༹༠	༥་༧༥་༢༢	༢༧༢་༢༢	༥་༧་་ཀ	༣་༥་༢༢	་ཤ་ཀ	ཀ་ཀ་ཀ	ཀ
བརྒྱ་ཆ།	༠.ཀ༠	ཀ.ཤ	ཀ.ཤ	ཀ.ཤ	ཀ.ཤ	ཀ.ཤ	ཀ.ཤ	ཀ.ཤ

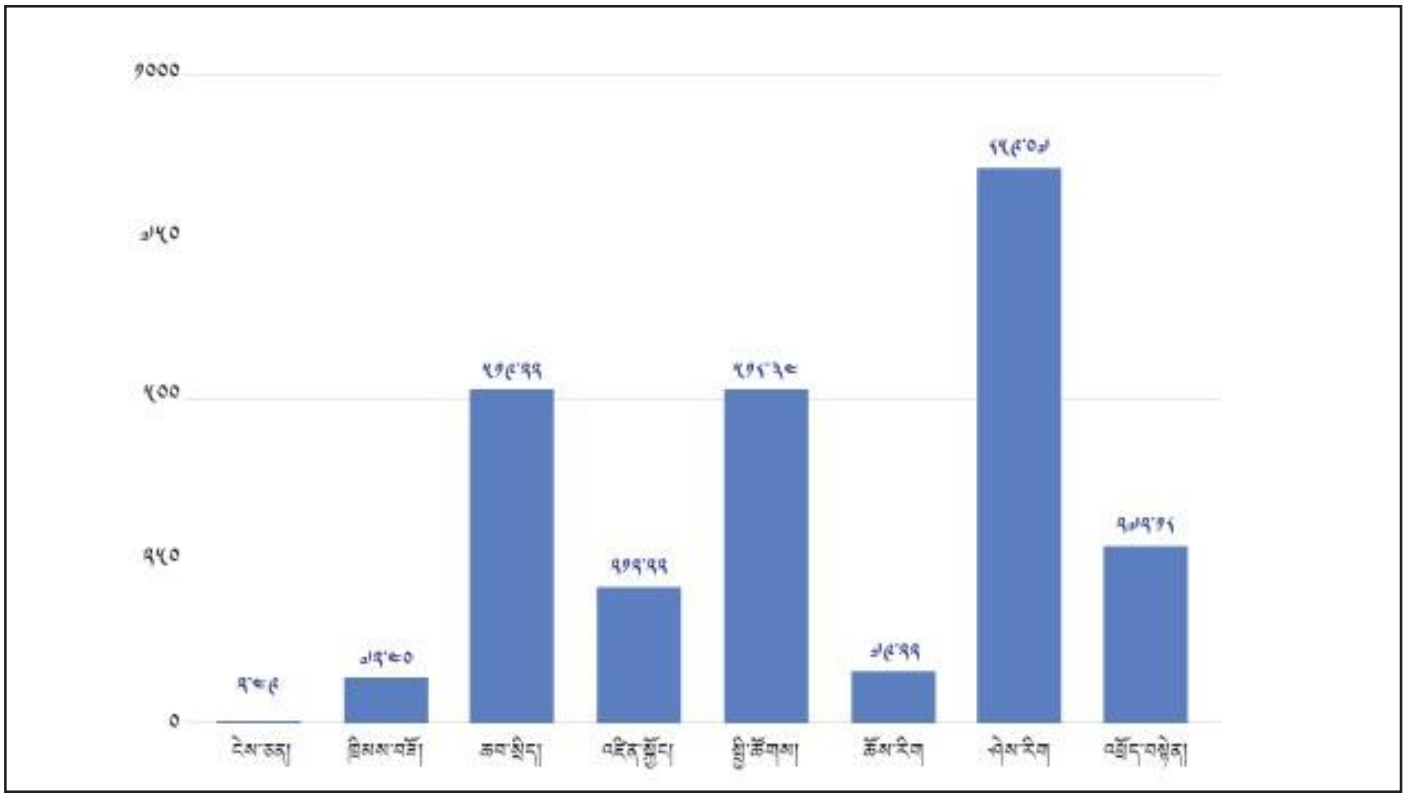
1000
750
500
250
0
9.65
21.85
98.99
49.99
98.96
23.99
119.03
49.91
ཇི་ལན།
ཁྲིམས་བཅོན།
ཆབ་སྲིད།
འཛིན་སྐྱོང།
སྲུང་ཚོགས།
ཚོས་དོན
ཤེས་དོན
འཚོང་བསྟེན།

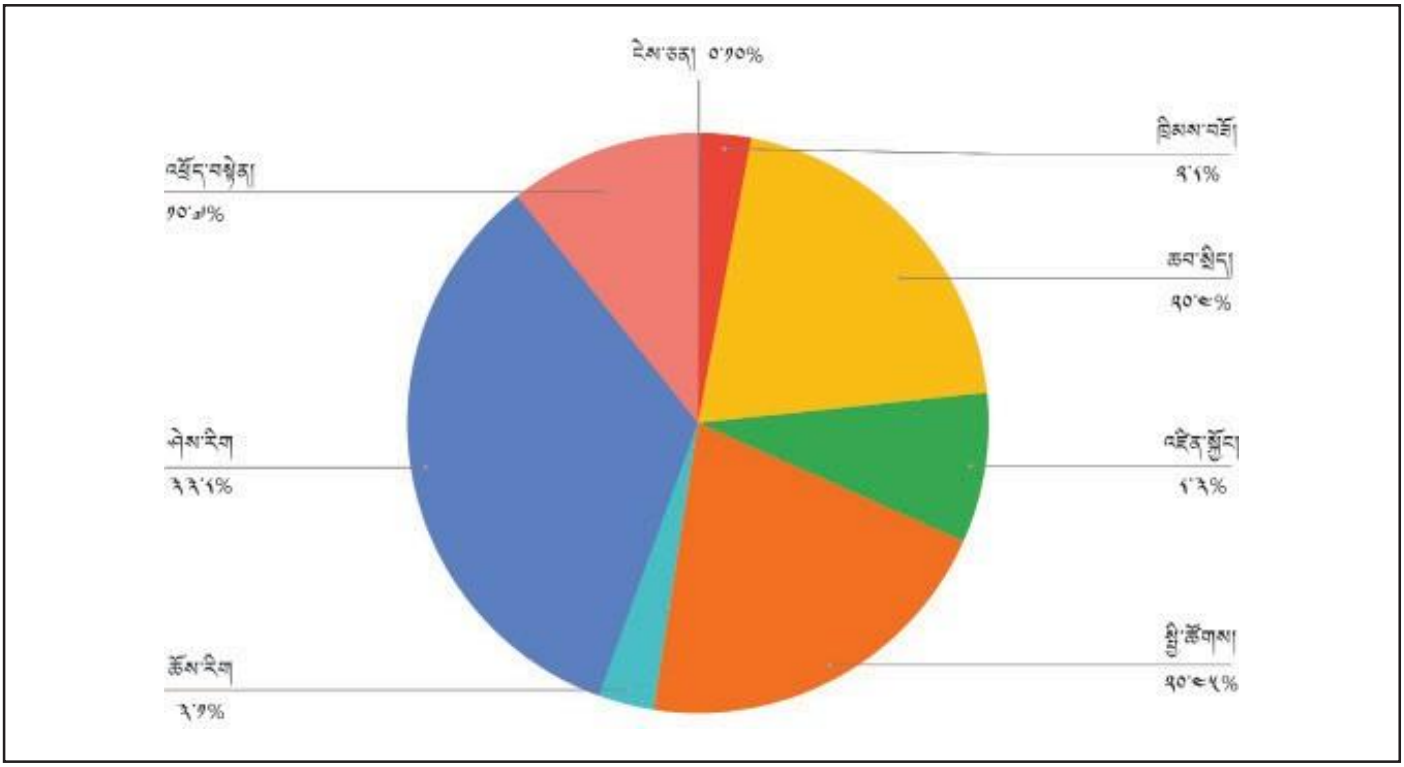
ཇི་ལན། 0.10%
ཁྲིམས་བཅོན
9.1%
ཆབ་སྲིད
20.6%
འཛིན་སྐྱོང
5.3%
སྲུང་ཚོགས
20.65%
ཚོས་དོན
3.9%
ཤེས་དོན
33.1%
འཚོང་བསྟེན
10.31%

༢༦ བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་རྩིས་ལོ་ ༢༠༢༢-༢༠༢༣ ལོའི་ཕྱོགས་བསྡོམས་སྤྱོད་རྩིས་གནས་སྟངས།

རྩིས་ལོ།	རྒྱུན་གྱོན།	དངུལ་བསལ།	བསྡོམས།	དངུལ་བཀར།	བསྡོམས།
༢༠༢༢ - ༢༠༢༣	༡༢བ,༥༣༡,༥༥༢	༣༡༦,༡༧༢,ཉ༦ཁ	༧,༢༧ཁ,༣༥༧,༥ ༧༦	༧,༣༢༠,ཕ་ཉ༢, ༣༧༢	༢,ཀ༣ཀ,ཀ་ཁ,ཀ ༢ཀ

རྩིས་ལོ།	སྤྱོད་རྩིས་མ་དངུལ་ནས།	ཟུར་བཀོལ་ནས།	ཁྱོད་བསྡོམས།
༢༠༢༢ - ༢༠༢༣	ཀ་ཁ,ཀ་ཕ,ཀ་ཉ།	༧,ཆ་ཉ,༣ཆ་,ཉ་ཕ	༢,ཀ༣ཀ,ཀ་ཁ,ཀ༢ཀ

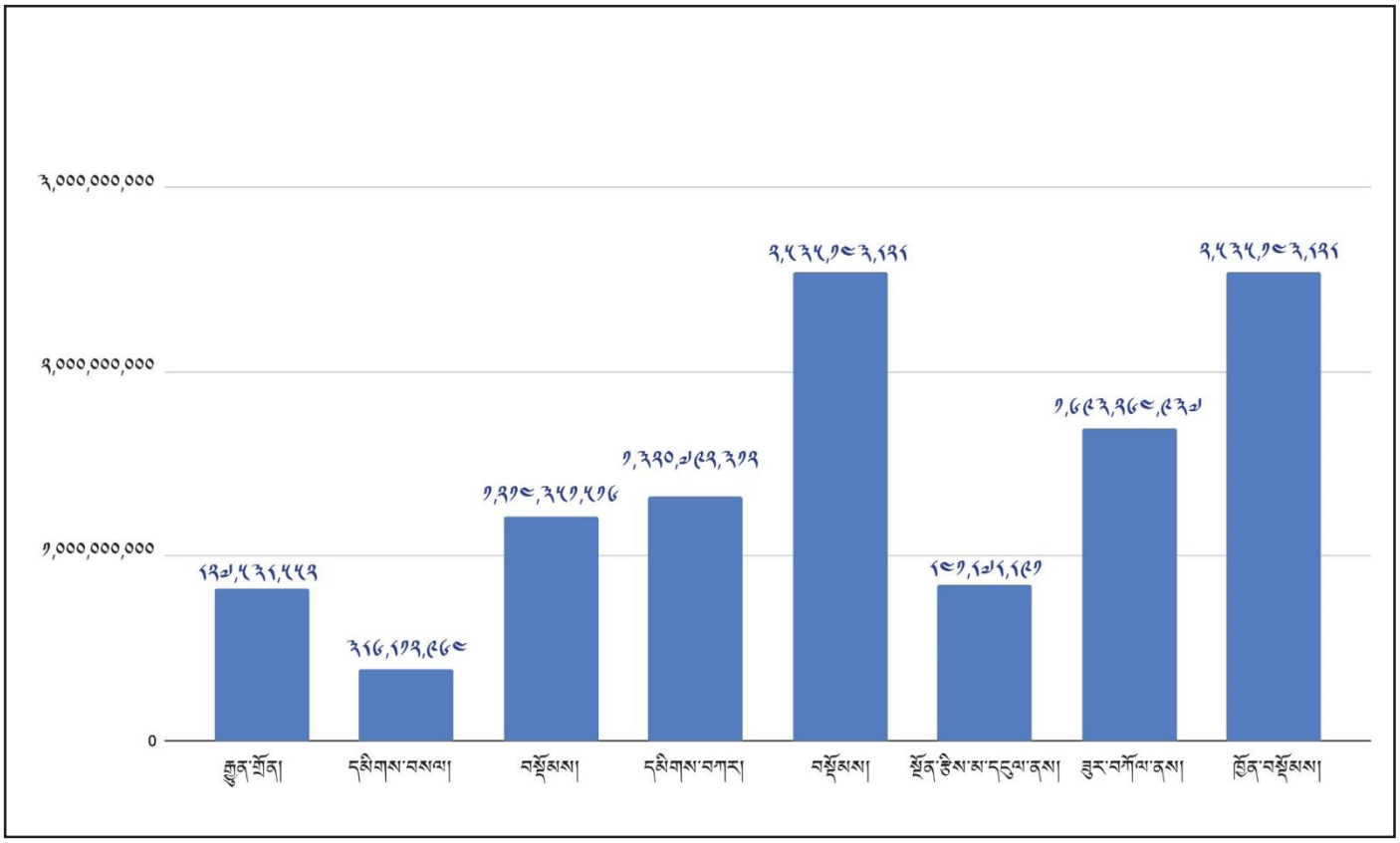
3,000,000,000
2,000,000,000
1,000,000,000
0
1,2ཕ,5ཀ1,5ཀ2
361,172,ཉ6ཁ
1,2ཀ0,ཕ5ཉ,3ཀ2
2,5ཀ5,1ཁ3,1ཀ1
2,5ཀ5,1ཁ3,1ཀ1
1,ཆ5ཉ,3ཆ་,ཉ3ཕ
ཀ,ཀ5ཀ,ཀ5ཁ,ཉ3ཕ
ཀ,ཆ5ཉ,3ཆ5,5ཀ6
ཀ,ཆ5ཉ,3ཆ5,5ཀ6
ཀ,ཆ5ཉ,3ཆ5,5ཀ6

རེ། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་འདས་པའི་ལོ་ལྔའི་གཏན་འཇགས་མ་དཏུལ་འཕར་ཚགས་གནས་སྟངས།

རྩིས་ལོ།	༢༠༧༣/༣/ཟླ་	༢༠༧༤/༣/ཟླ་	༢༠༧༥/༣/ཟླ་	༢༠༢༠/༣/ཟླ་	༢༠༢༧/༣/ཟླ་
གཏན་འཇགས་མ་དཏུལ་སྒྲོར་མ་ཡིན།	༢༦.༥	༢.ཁ.ཅ	༢.ཤ.ཁ	༢.ཤ.ཁ	ཅ.ཁ.ཁ
འཕར་ཚ་སྒྲོར་མ་ཡིན།	ཁ.ཁ.ཅ	ཤ.ཁ	༦.ཅ	ཁ.ཅ.ཁ	ཁ

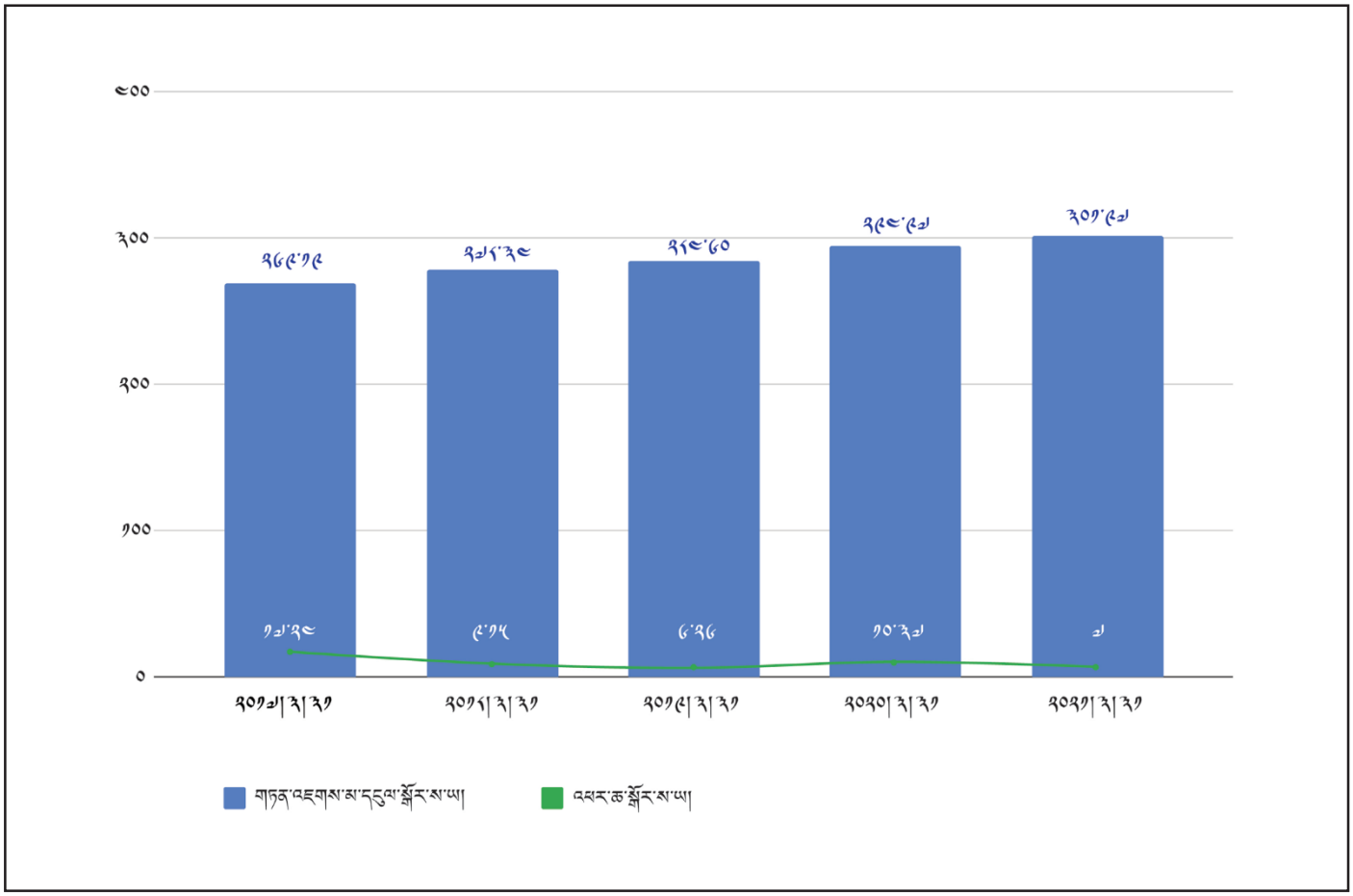
ཅ००
ཅ००
ཅ००
ཁ००
०
ཁ.ཁ.ཅ
ཤ.ཁ
ཤ.ཁ.ཁ
ཤ.ཁ.ཁ
ཅ.ཁ.ཁ
ཁ.ཅ
ཤ.ཁ
ཤ.ཁ
ཤ.ཁ
ཁ
ཅ.ཁ.ཁ
ཅ.ཁ.ཁ
ཅ.ཁ.

།རང་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་འདས་པའི་ལོ་ལྟའི་སྤྲོད་རྒྱས་པར་ཚགས་གནས་སྟངས།

རྒྱས་ལོ།	༢༠༧༣/༣/ ༣༧	༢༠༧༤/༣/ ༣༧	༢༠༧༥/༣/ ༣༧	༢༠༢༠/༣/ ༣༧	༢༠༢༧/༣/ ༣༧
སྤྲོད་རྒྱས་མ་དངུལ་ གྲོངས་ས་ཡ།	༤༣༧.༧༠	༧༠༧༨.༣༥	༧༣༣.༤༥	༧།།༣.༧	༧,༤ཁ.ཁ༣
འཕར་ཚ་གྲོངས་ས་ཡ།	༧ཀ.ཁ	༧ཁ.ཁ	ཀ.ཁ	ཀ.ཁ	ཀ.ཁ

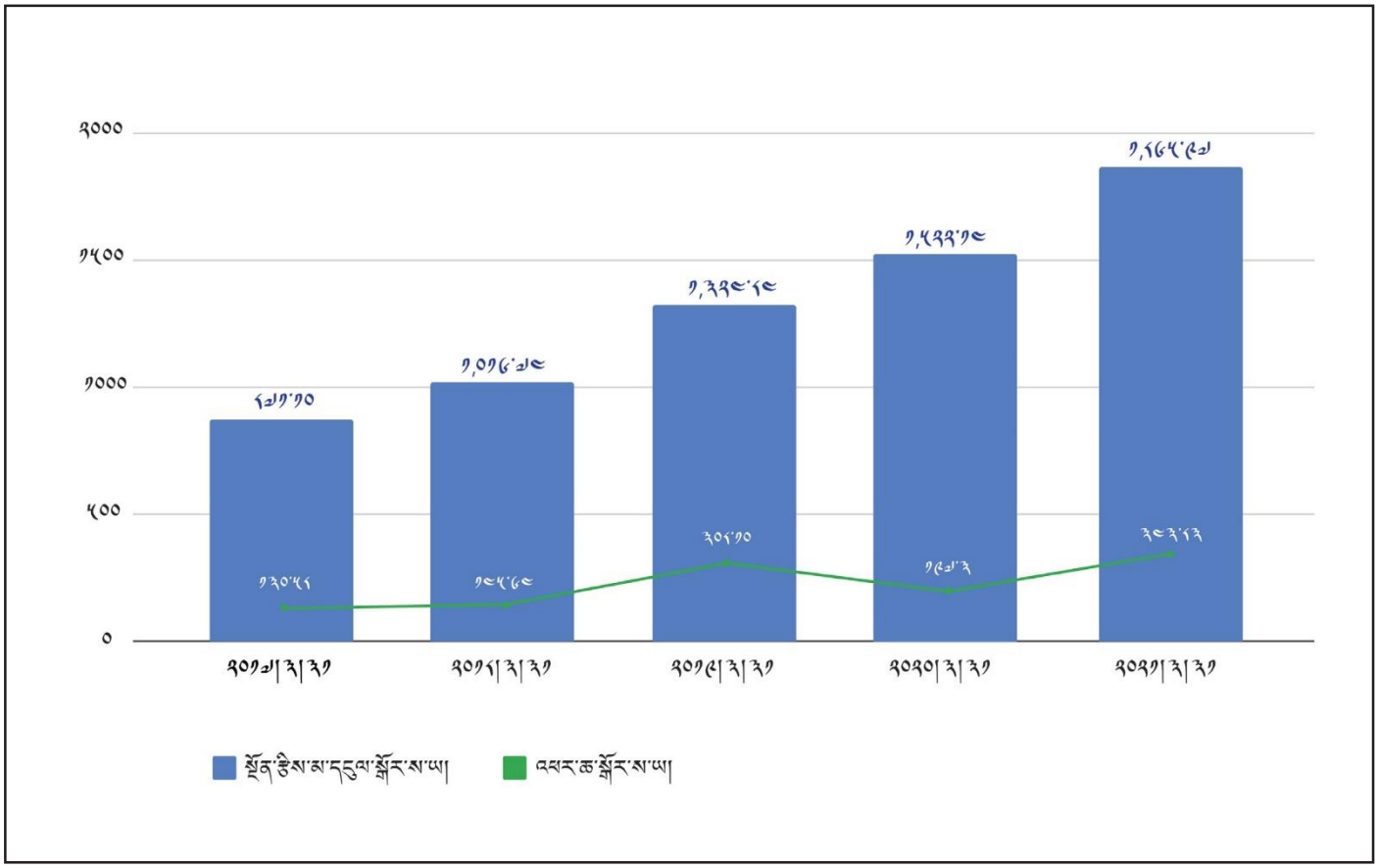

།༥།། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་འདས་པའི་ལོ་ལྔའི་ཟུར་བཀོལ་མ་དངུལ་འཕར་ཚགས་གནས་སྟངས།

རྩིས་ལོ།	༢༠༧༣/༣/ ༣༧	༢༠༧༤/༣/ ༣༧	༢༠༧༥/༣/ ༣༧	༢༠༢༠/༣/ ༣༧	༢༠༢༧/༣/ ༣༧
ཟུར་བཀོལ་སྤྱིར་བཏང་མ་དངུལ་སྒྲོར་མ་ཡིན།	༤༠༠.བ་ལ	༥༠༥.༤༤	༧༠༣༥.ཨ་ཆ	༧༧༤༧.༧༧	༧༣ཨ་ལ.ཅ་ཅ
ཟུར་བཀོལ་ལས་འཚར་མ་དངུལ་སྒྲོར་མ་ཡིན།	ཅ་ལ.༤༤	༤༤.ཅ་ཅ	༧༠ཨ་ལ.༧༤	ཅ་ཆ.ཨ.ཅ	ཅ་ཆ.ཅ.ལ.ཅ
ཁྱོད་བསྟོལས་སྒྲོར་མ་ཡིན།	༧ཨ.ལ.ཅ	༧ཨ.ཅ.ཨ.ཨ	ཨ.ལ.ཅ.ཅ	ཨ.ཅ.ཅ.ཅ	ཨ.ཅ.ལ.ཨ
འཕར་ཚ་སྒྲོར་མ་ཡིན།	ཅ.ལ.ལ	ཨ.ལ.ཅ	ཨ.ཨ.ལ.ཨ	ཅ.ཆ.ལ.ལ	༧ཅ.ཆ.ཨ.ཨ

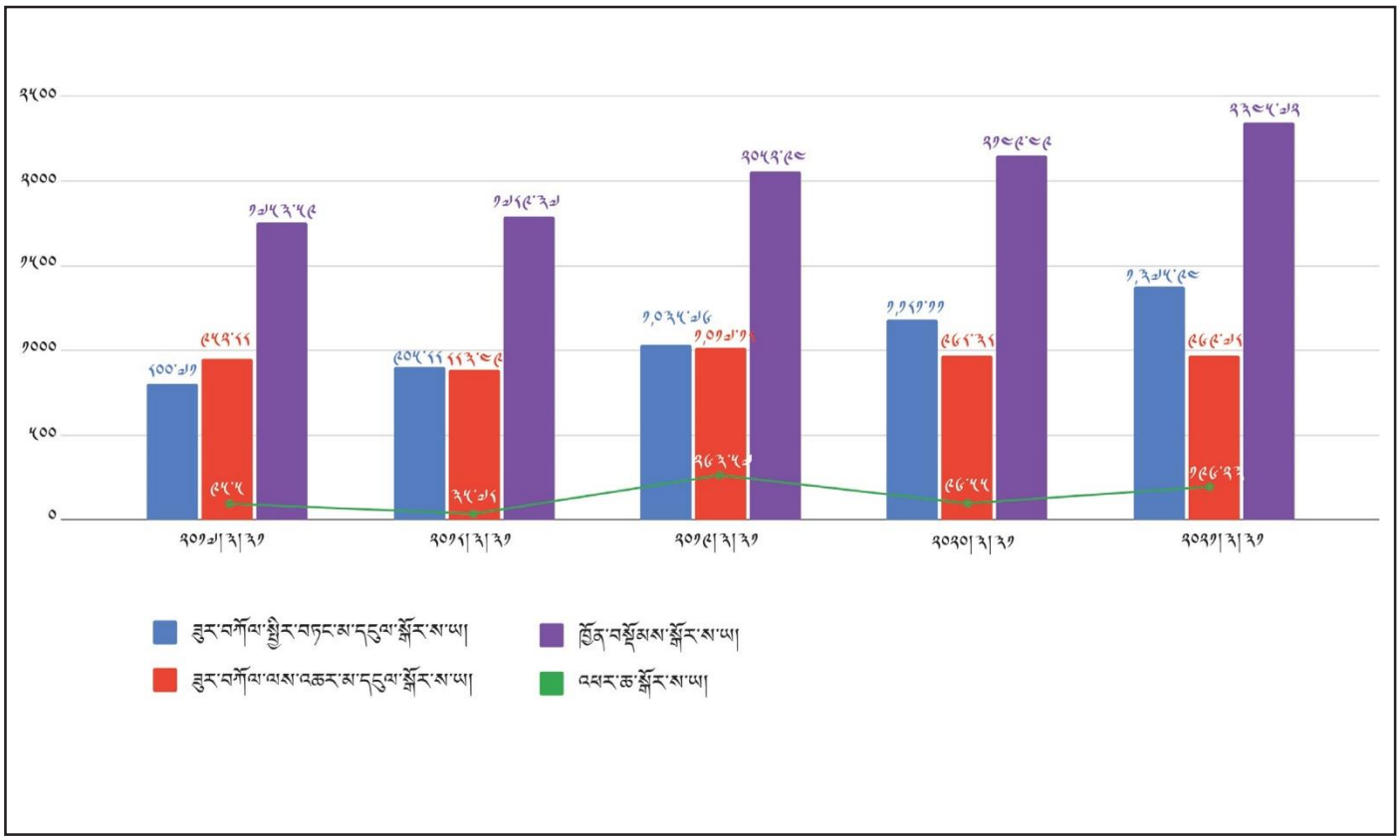
ཟུར་བཀོལ་ལས་འཚར་མ་དངུལ་སྒྲོར་མ་ཡིན།
ཁྱོད་བསྟོལས་སྒྲོར་མ་ཡིན།
ཟུར་བཀོལ་ལས་ལ
ལ
ཨ
ཅ
ཆ
ཅ
ཨ
ཅ
ཨ
ཅ
ཨ

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག འདི་མཉམ་དུ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ ༢༠༢༢།།།༢༣ ལོའི་སྟོན་ཟླས་འཚར་འབྱུལ་གྱི་བརྒྱ་ཆ་སྐོར་སྟངས། དེ་ནང་བཞིན་ཕྱོགས་བསྟོམས་སྟོན་ཟླས་ཀྱི་གནས་བབ་ཀ་རེ་ཡོད་པ། ལོ་ལྷའི་གཏན་འཇགས་མ་དཏུལ་འཕར་ཆགས་ཇི་བྱུང། དེ་ཀ་ནང་བཞིན་སྟོན་ཟླས་མ་དཏུལ་གྱི་འཕར་ཆགས་གནས་སྟངས་དང། ཟུར་བཀོལ་མ་དཏུལ་གྱི་འཕར་ཆགས་གནས་སྟངས། དེ་ཚོའི་ཞེབ་ཆ་རེའུ་མིག་ཅིག་བཟོས་ནས་མཁྱེན་རྟོགས་སྣང་ཚད་མར་ཕུལ་ཡོད། དེར་ཐུགས་སྟང་གནང་རོགས་གཤོངས། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཕྱོན་ཟླས་ཚོད་དཔག་འཚར་ཟླས་ཚོགས་ཆུང་གིས་ལས་བསྟོམས་སྟན་སེང་ཞུས་ཟིན་པ་ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཆོག་ནས།

ད་ལྟ་འདིར་ "ཕྱོན་ཟླས་ཚོད་དཔག་འཚར་ཟླས་ཚོགས་ཆུང་གིས་བྱེ་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༧ ལ།།" ཞེས་གསུང་གནང་རོགས་གཤོངས།

དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་བརྒྱད་པ། དཔལ་ལྡན་དཔལ་འབྱོར་བཀའ་བློན་མཆོག་གི་ཕྱོན་ཟླས་གསུང་བཤད་དང། ཕྱོན་ཟླས་ཚོད་དཔག་འཚར་ཟླས་ཚོགས་ཆུང་གི་སྟན་ཐོར་སྤྱི་ཡོངས་བགྲོ་བྱེད་དགོས་པའི་གྲོས་འཚར། ཡིག་ཆ་ཡང་ ༥ བར་གཟིགས་རོགས་གནང། གྲོས་འཚར་འདོན་མཁན་སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་རི་ལཁས།

སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ཇ་བ་གཱངས་རི་ལཁས་ནས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག

ཡིག་ཆ་ཡང། ༥

གཞུང་འབྲེལ་གྲོས་འཚར།

〓〓| །ཟླས་ལོ་ ༢༠༢༢།།།༢༣ ལོའི་དཔལ་འབྱོར་བཀའ་བློན་མཆོག་གི་ཕྱོན་ཟླས་གསུང་བཤད་དང། ཕྱོན་ཟླས་ཚོད་དཔག་འཚར་ཟླས་ཚོགས་ཆུང་གི་སྟན་ཐོ་བཅས་པར་སྤྱི་ཡོངས་བགྲོ་བྱེད་དགོས་པའི་གྲོས་འཚར་དུ། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་བྱེ་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༧ ལ།།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཆོག་ནས།

གྲོས་འཚར་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་མཁན་སྤྱི་འཐུས་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ་ལཁས།

སྤྱི་འཐུས་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ་ལཁས་ནས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག གཞུང་འབྲེལ་གྲོས་འཚར་ཡིག་ཆ་ཡང་ ༥ པ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཆོག་ནས།

གྲོས་འཚར་དེ་ཚུད་པར་དགག་བྱ། དགག་བྱ་མེད་པ་སོང་ཅང། གྲོས་འཚར་འདི་ཚུད་པ་ཡིན། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་བགྲོ་བྱེད་དེ་སང་གི་ལས་རིམ་ནང་དུ་བསྟེན་ཡོང་གི་རེད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། སང་སྒ་དྲོ་ཕྱག་ཚོད་ ཁ:༣༠ བར་དུ་ཚོགས་གསེང་ཡིན།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཚོག་ནས།

སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྟན་ཚོགས་ཀྱི་བྱོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གསུམ་པའི་ལས་ཉིན་གཉིས་པ་ཆགས་བསྡད་ཡོད། དེ་རིང་སྤ་ངོ་ཏེ་བ་ཏིས་ལན་གྱི་དུས་ཚོད་མེད།

དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་དང་པོ། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཇ་ཏིག་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གྱོས་ཆོད་གྱོས་འཚར་ཐོག་བགྱོ་གྲོས་གོ་སྐབས་འབྱལ་རྒྱ་ཡིན། སྤྱི་འཐུས་རྗོ་རྗེ་ཆེ་བཏུན་ལགས།

སྤྱི་འཐུས་རྗོ་རྗེ་ཆེ་བཏུན་ལགས་ནས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཇ་ཏིག་གནས་སྟངས་ཐོག་བགྱོ་གླེང་འདིར་མཉམ་ཞུགས་བྱེད་ཡོད། ལོ་རབས་བརྒྱད་བཅུ་དགུ་བཅུ་ཙམ་ནས་རྒྱ་ནག་འདི་འཛམ་བུ་གླིང་གི་བཙོ་གྲ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་བསྒྱུར་ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟའང་གནས་སྟངས་དེ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་འདྲའི་བཙོ་གྲ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་དུས་དེར་མཐུན་རྐྱེན་མང་པོ་ཞེ་ཏིག་ཅིག་ཚང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་དུས། རྒྱ་ནག་གི་བཙན་འཛུལ་བྱས་པའི་བོད་རེད། དེ་བཞིན་ལྷང་པ་མང་པོ་ཞིག་གི་གཏེར་ཁ་བསྟོག་རྒྱུ་དང་། དེ་བཞིན་འཛུགས་སྒྲུན་གྱི་ལས་གཞི་ལ་ཁག་དཀྱི་ནས། ཁོར་ཡུག་གི་ཐོག་ལ་གཏེར་སྐྱོན་མང་པོ་ཞེ་ཏིག་གཏེང་བཞིན་པ་རེད། དེ་འདྲ་སོང་ཙང་དེའི་ལས་གཞི་དེ་ཁྱིམས་འགལ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་ལ་ངོ་རྒོལ་ཞུ་བཞིན་ཡོད། སྤྱི་ར་བཏང་ལྷང་པ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནའང། འཛུགས་སྒྲུན་ལས་གཞི་དགོས་པ་དེ་ལྷང་པ་དེའི་གནས་སྟངས་སམ་གནས་བབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་དགོས་མཁོ་ལ་འཚམ་པའི་ལས་གཞི་ཞིག་སྤེལ་གྱི་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང། བོད་ནང་གི་ལས་གཞི་དེ་ཚད་ལས་བརྒལ་བ་ཆེན་པོ་དང་། གོང་དུ་ཕྱག་སྟེལ་སྤྱི་འཐུས་མང་པོ་ཞིག་གིས་གསུངས་སོང། ཆུ་རགས་ཚད་ལས་བརྒལ་བ་བརྒྱབ་པ་དང་། གཏེར་ཁ་སྟོག་འདོན་ཚད་ལས་བརྒལ་བ་བྱས་པ་དེ། དོན་དམ་པ་ལ་རྒྱ་ནག་འདི་འཛམ་བུ་གླིང་གི་བཙོ་གྲ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་དུས། དེའི་དགོས་མཁོ་བསྒྲུབ་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་བཙོ་གྲའི་ནང་ལ་གློག་དགོས་རེད། དེ་འདྲ་བའི་ལས་གཞི་འདི། རྒྱ་ནག་གིས་ཚོང་གི་ཁེ་བན་ལ་བལྟས་ནས་ཁྱིམས་འགལ་གྱི་ལས་གཞི་མང་པོ་ཞིག་བོད་ནང་ལ་བྱེད་བཞིན་པ་རེད། ང་རང་ཚོས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་འཛུགས་སྒྲུན་གྱི་ལས་གཞིའི་ཐོག་ལ་སྐྱོན་འཛུགས་བྱས་པ་ནང་བཞིན། བོད་བཙན་འཛུལ་བྱེད་པའི་ཐོག་ནས་དེར་ཁེ་བན་སྒྲུབ་མཁན་དེ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོང་པ་ཆེན་པོཧམ་ཚོང་ལས་སྟེ་ཚན་མང་པོ་ཞིག་གིས་ད་ལྟ་བར་དུ་བྱས་ཡོད་པ་རེད། ད་དུང་བྱེད་བཞིན་པ་རེད། དཔེ་མཚོན་ཞིག་ཞུས་པ་ཡིན་ན། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ད་ལྟ་ཆུ་རགས་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་རྒྱག་ཡོད་དུས། དེའི་གློག་དེ་པར་འཕེན་རྒྱའི་ཆེད་དུ་དེ་ལ་ཆ་རྐྱེན་མང་པོ་ཞིག་ཚང་དགོས་ཀྱི་རེད། ད་ལྟའི་ཚར་རྒྱ་ལ་སྤྱིའི་ཚོང་ལས་སྟེ་ཚན་འཛར་མ་ནོའི་ (Siemens Company) རེད། (Sweden) གྱི་ (ABB Company) རེད། དེ་ཚོས་ཆ་རྐྱེན་བསྒྲུན་རྒྱར་རོགས་སྐྱོར་མང་པོ་ཞིག་བྱེད་སྟོད་ཀྱི་འདུག ད་ཡང་ཁྱིམས་འགལ་གྱི་ལས་གཞི་ཞིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེར་བརྟེན་དེ་ལཱའང་ང་ཚོས་སྐྱོན་འཛུགས་བྱེད་དགོས་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་རྒྱག་ཡོང་དུས། དེའི་གློག་དེ་ཕར་འཕེན་རྒྱའི་ཆེད་དུ་དེ་ལ་ཆ་རྐྱེན་མང་པོ་ཞིག་ཚང་དགོས་ཀྱི་རེད། ད་ལྟའི་ཚར་རྒྱ་ལ་སྤྱིའི་ཚོང་ལས་སྟེ་ཚན་འཛར་མ་ནོའི་ (Siemens Company) རེད། (Sweden) ཀྱི་ (ABB Company) རེད། ད་ལྟ་ཆུ་རགས་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་ཀྱང་ཡོད་ཀྱི་ཡོད། ད་ལ་ཁ་ཕ་ཀ་ཏན་ལ་ཡ་ཡ་ཡ་ཡ་ཡ་ཡ་ཡ

བོད་ནང་ལ་གཏེར་ཁ་མང་པོ་ཞེ་དྲག་ཡོད་རེད། དེའི་ནང་ནས་དཔེ་མཚོན་གཅིག་བཞག་པ་ཡིན་ན། (Lithium) འདི་ང་ཚོའི་ཁ་པར་ནང་ལ་ཡོད་རེད། ལྷག་པར་དུ་གླིག་གི་མོ་ཏ་བཙོ་རྒྱའི་ཐོག་ད་ལྟའི་ཚར་ལྷན་ཆགས་ཆེན་པོ་དང་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། བོད་ནང་ལ་ (Lithium) ཕོན་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཡོད་པ་དང་། ཡིན་ནའང། ད་ལྟའི་ཚར་གཏེར་ཁ་མང་ཆེ་བ་ཞིག་མཚོའི་ཉེ་འགྲམ་ལ་ཡོད་དུས། ལྷག་པར་དུ་ཚྭའི་མཚོ་ཉེ་འགྲམ་ལ་ཡོད་དུས། གཏེར་ཁ་དེ་སྟོག་འདོན་བྱ་རྒྱའི་འགྲུལ་ཆས་ཡིན་ནའང་རེད། ཚན་རིག་གི་ཐོག་ནས་ད་དུང་འདང་མ་འདང་ཆགས་པའི་སྐྱོན་སྟུ། ཨ་རོའི་ (Company Bakshi Haderway) ཡིས་འདིའི་

ཐོག་ལ་ཞིབ་འཇུག་དང་ཉམས་ཞིབ་ཅིག་འགྲོ་བཞིན་པ་འདུ་འདུག་ དེ་ད་ལྟའི་ཚ་ནས་ཚད་དམའ་པོ་ཞིག་རེད་འདུག་སྟེ། གལ་སྲིད་དེ་འདའི་ཞིབ་འཇུག་དེ་ཡག་པོ་ཞིག་བྱུང་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་འཐེན་རྒྱུ། ལྷག་པར་དུ་གློག་གི་མོ་ཊའི་ཐོག་ལ་རྒྱ་ནག་གིས་ཚོང་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་བརྒྱབ་རྒྱའི་ཤུགས་བརྒྱབ་བསྟད་ཡོད་རེད། དེ་འདྲ་བྱེད་ཡོང་དུས། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ལས་འགྲུལ་སྟེལ་དགོས་ཀྱི་རེད། ཁོར་ཡུག་ཐོག་ལ་གནད་དོན་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་རྒྱལ་སྤྱི་འི་ཐོག་གླེང་སྟོང་བྱ་རྒྱུཉམ་གྱོས་བསྟད་ཡོད་གི་ཡོད་པ་རེད།

ང་ཚོའི་གྲོས་ཚོད་ཨང་ ༢ པར་ཁ་སང་ཐུག་སྟྲོལ་སྤྱི་འཐུས་ཤེག་གིས་གཏེར་ཁ་སྟོག་འདོན་ "ཚོད་འཛིན་" ཚབ་ཏུ་ "མཚམས་འཛིག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད།" ཞེར་ནས་འགོད་དགོས་འདུག་གསུངས་པ་རེད། དེར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་བཞིན་ཡོད། དེ་བཞིན་གྲོས་ཚོད་ཨང་ ༣ པར། "རྒྱ་གཞུང་གིས་བོད་ནང་གི་འཇུག་སྒྲན་གྱི་ལས་གཞི་དང་།" བྱིས་འདུག་ དེར་ "རྒྱ་གཞུང་དང་རྒྱལ་སྤྱི་ཚོང་ལས་སྟེ་ཚན་" ཞེས་ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག་འགོད་དགོས་ཀྱི་འདུག་ དེ་བཞིན་དེའི་འོག་ལ་ "གཏེར་ཁ་སྟོག་འདོན་སོགས་མ་བྱས་གོང་ས་གནས་བོད་མིའི་འཚོ་ཐབས་" ཞེར་བ་དེར། "ས་གནས་བོད་མིའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་འཚོ་ཐབས་" ཞེར་ནས་འགོད་དགོས་ཀྱི་འདུག

ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ད་ལྟ་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ལ་ཞུ་ཡིག་འབུལ་དགོས་ཀྱི་རེད། མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱིས་དེའི་ཐོག་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་རེད་ཅེས་འགོད་འདུག གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་ང་རང་ཚོ་ཚང་མས་དགའ་བས་ཆེན་པོ་ཞུ་རྒྱ་དེ་ཕྱི་ཝོ་ ༢༠༢༠ ལོར་བོད་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་ཁྱིམས་འཛར་ཨ་རི་གཞུང་གིས་བཟོས་པ་དེའི་ནང་ལ། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ལ་སྤྱང་སྐྱོབ་དགོས་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་བོད་ནང་རྒྱལ་སྤྱི་འི་ཚོང་ལས་སྟེ་ཚན་ཁག་ནས་དབལ་འབྱོར་བཏང་ནས། ཨ་རིའི་ཚོང་ལས་སྟེ་ཚན་དེ་འདྲ་ཡིན་ན། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནས་སྟངས་ཐོག་ལ་ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག་གཟུགས་དགོས་ཀྱི་རེད། དེ་མ་གཟུགས་པའི་ཐོག་ནས་དེ་འདྲ་གཏོང་ཚོགས་གི་མེད་ཟེར་ནས་འཁོད་ཡོད་པ་རེད། ཁྱིམས་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་འདིའི་ཐོག་ལ་ལག་པ་འཚང་པ་དང་། དེའི་ཐོག་ལ་གླེང་རྒྱའི་གོ་སྒྲིགས་ཏ་ཅང་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོད་བསྟད་པ་རེད།

དེ་རིང་གོ་སྒྲིགས་འདི་བཟུང་ནས། འདི་ཁོར་ཡུག་གི་གྲོས་ཚོད་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་ལ་ངས་ཞུ་རྒྱ། ང་ཚོའི་བོད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་ཡོད་རེད། དེའི་བརྒྱད་ནས་ད་ལྟའི་ཚར་བོད་ནང་ལ་རྒྱ་ནག་གི་ལས་གཞི་མང་པོ་ཞིག་སྟེལ་གྱི་ཡོད་རེད། དེ་ལ་ང་ཚོས་སྐྱོན་འཛུགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད་དེ། ཡིན་ནའང། ཞིབ་འཇུག་མཐེལ་ཕྱིན་བྱེད་པའི་ཐོག་ནས་རྒྱལ་སྤྱི་འི་ཚོང་ལས་སྟེ་ཚན་གྱི་ཐོ་གཞུང་ཞིག་མང་པོ་ཞིག་སྟེལ་གྱི་ཡོད་རེད། ད་ལ་ང་ཚོས་ཐུགས་ཁྱོན་ཡོད་ཅེད་དེ། ཡིན་ནའང། ཞིབ་འཇུག་མཐེལ་ཕྱིན་བྱེད་པའི་ཐོག་ནས་ཀུན་ཁྱབ་ལས་ཀ་ཡིག་ཁ་ཕྱིར་ཕྱིན་ཡོད་ཅེས་ཀ་ཡིག་ཁ་ཕྱིར་ཕྱིན་ཡོད་ཅེ་ན། ཡིན་ནའང། ང་ལྟའི་ཚར་ཐོ་གཞུང་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། ཡིན་ནའང། ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག་ཞིབ་འཇུག་གནང་རོགས་གཞོངས་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། དེར་ངས་དགེ་མཚོན་ཞིག་ཞུས་པ་ཡིན་ན། ཡུ་གུར་གྱི་ལས་འགྲུལ་ཚོགས་པ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་གྱི་ཐོག་ནས་ དབལ་ལྟན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག (End Uyghur Force Labour) ཡུ་གུར་མི་ཚོ་བཙན་དབང་གི་ཐོག་ནས་ངལ་རྩོལ་བྱེད་བཅུག་པ་དེ་མཚམས་འཛིག་བྱེད་དགོས་ཡོད། དེས་ལས་འགྲུལ་བ་མང་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག རྒྱལ་སྤྱི་འི་ཚོགས་སྟེ་མང་པོ་ཞིག་མཉམ་ཞུགས་བྱས་པའི་ཐོག་ནས། ཁ་ལས་ཁོང་ཚོས་དེ་འདའི་ཚོང་ལས་སྟེ་ཚན་མང་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་གི་ཐོ་གཞུང་མང་བཏོན་ནས་ལས་འགྲུལ་སྟེལ་དུས། རང་བཞིན་གྱིས་རྒྱལ་སྤྱི་ནང་དུ་དོ་སྣང་བྱ་རྒྱུ། དེ་འདྲ་ཞིག་ང་ཚོས་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་དང་། བྱེད་དགོས་རྒྱ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད།

ང་ཚོས་ལས་འགྱལ་གང་འདྲ་ཞིག་སྟེལ་བ་ཡིན་ནའང་། གལ་ཆེས་གོས་དེ་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ང་ཚོའི་ནུས་པ་གཅེ་རེད་འདུག ང་ཚོར་ཞན་ཆ་གཅེ་འདུག ང་ཚོར་གོ་སྐབས་གཅེ་འདུག ང་ཚོ་ལ་ཉེན་ཁ་གཅེ་འདུག དེ་བལྟ་རྒྱུ་ཅ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད། དེ་འདྲ་སོང་ཅང་ད་ལན་ངས་ཉེན་ཁ་ཞིག་ཐོག་ནས་གཅིག་ཞུས་ན་བསམས་སོང་། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༧ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༢༧ ནང་ཨ་རིར་གཡོན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལྟ་གྲྭ་འཛིན་མཁན། དུས་རྒྱུན་དུ་གུ་ཡང་ས་ཀྱི་བསམ་བློ་འཛིན་མཁན་ཡིན་པའི་ཚུལ་བྱས་ནས། ཚོགས་པ་གྲངས་ ༩༠ ལྷག་ཙམ་གྱིས་ཨ་རི་གཞུང་གི་སྲིད་འཛིན་དང་གོས་ཚོགས་ལ་ཡི་གེ་ཞིག་བཏང་བ་རེད། ཡི་གེ་དེའི་ནང་ལ་གཅེ་བྱེས་ཡོད་རེད་ཅེ་ན། རྒྱ་ནག་ལ་གཏོང་ལེན་གྱིས་ཁྱིམས་འཚར་དེ་ཚོ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་མ་བྱོས། རྒྱ་ནག་ལ་དགྲ་བོ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་མ་བྱོས། ལྷག་པར་དུ་ཁོར་ཡུག་གི་ཐོག་ནས་རྒྱ་ནག་དང་མི་སྲིད་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ང་ཚོའི་མཉམ་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་རེད། གང་ལྟར་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནས་སྟངས། རྒྱ་ནག་ནང་གི་གནས་སྟངས། ཡུ་གུར་གྱི་གནས་སྟངས། དེ་ཚོ་ཚང་མ་ལ་གལ་ཆེན་པོ་མ་བརྩེས་པ་དང་། དེར་ཀ་ལམ་ཕར་ཟུར་ལ་འཛོག་དགོས་པ་དེ་འདྲའི་བཏང་གཅིག་བཏང་ཡོད་རེད། དེ་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་ཞེ་རྒྱ་རེད་སྟམ། ང་ལྟའི་ཆར་རྒྱལ་སྤྱི་ཁོར་ཡུག་གི་འགྱུར་ལྡོག་ཐོག་ནས་རྒྱ་ནག་གིས་ཡང་དེ་ཁོ་ཏན་ཤེས་ཀ་ཐུབ་པ་ཡིན་ལུགས། ལྷག་པར་དུ་རྒྱལ་སྤྱི་ནང་ལ་རྒྱ་ནག་དེ་ཁོར་ཡུག་སྟུང་སྐྱོབ་བྱེད་མཁན་ཞིག་གི་རྒྱལ་ཁབ་འབྲུར་དུ་ཐོན་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་རྣམ་འགྱུར་དེ་བཟོ་རྒྱུའི་འབད་བརྩོན་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་འདུག དེ་ཙ་བ་ཉིད་ནས་བདེན་པ་མ་རེད། ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་འབྲེལ་ཡོད་ང་ཚོས་དེ་མཐོང་ཡོང་དུས། ཐད་ཀར་ཚོགས་པ་དེ་ཚོ་ལ་ཡི་གེ་བཏང་ནས་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་པའི་སྐབས་སུ། དེའི་ནང་ནས་ཚོགས་པ་འགན་ཁག་ཞིག་ཡིན་ནའང་། ཚོགས་པ་མང་ཆེ་བ་ཞིག་ཀ་ཡང་གོ་ཡི་མི་འདུག དེར་བརྟེན་དེ་ཚོ་ལ་ང་ཚོས་ལས་སང་གདོང་ལེན་མ་བྱས་པ་ཡིན་ན། རང་བཞིན་གྱིས་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་ཐོག་ལ་རྒྱ་ནག་གི་རྣམ་འགྱུར་མི་འདྲ་བ་ཞིག་འགྲོ་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཞིག་མཐོང་བཞིན་འདུག་ དེའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་གཟབ་གཟབ་ཅིག་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་བསྟད་འདུག

མཐའ་མ་དེར། ངས་དེ་རིང་ཁོར་ཡུག་གི་བཀོ་གླེང་ཐོག་ལ་ཆ་ཤས་ལེན་པའི་ཐོག་ནས། གཙོ་བོ་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་ལ་བསམ་འཆར་འགའ་ཤས་ཤིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡང་། ཆུ་ལ་སྤྱི་ཚོང་ལས་སྟེ་ཚན་གྱིས་བོད་ནང་བཙན་འཇུལ་བྱས་པའི་རྒྱ་ནག་གིས་ང་ལྟའི་སྐྱབས་སུ་ཁེ་ཕན་སྐྱེབ་སྟོད་མཁན་གྱི་ཐོ་གཞུང་ཞིག་ཡིན་གཅིག་མེན་གཅིག་བཀོས་ཀྱི་འདུག དེའི་བརྒྱད་རིམ་གྱི་ཐོག་ནས་ལས་འགྱལ་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་སྟེལ་ཐུབ་པ་ཆགས་ཀྱི་འདུག གཉིས་པ། ང་ལྟའི་སྐྱབས་སུ་འཛམ་བུ་གླིང་ནང་ཁོར་ཡུག་གི་ལས་འགྱལ་ནང་ལ་སློན་ཐུག་བྱ། གཞོན་སྐྱེས། བུད་མེད་འབྲུར་དུ་ཐོན་ནས་ལས་འགྱལ་དེ་སྟེ་འཁྲིད་ཀྱི་ཡོད་རེད། གང་རེད་ཅེ་ན། ཁོར་ཡུག་དེ་མ་ཡིར་ལས་པའི་མི་རབས་ཀྱི་གནད་དོན་ཞིག་ཆགས་ཡོད་དུས། ང་ཚོས་ཀྱང་ལས་འགྱལ་སྟེལ་བའི་སྐྱབས་སུ་དེ་འདྲ་བའི་གོ་སྐྱབས་གང་མང་བསྐྱན་ནས། ཡར་དོན་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། རང་བཞིན་གྱིས་ལས་འགྱལ་དེ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་དོ་སྣང་མི་འདྲ་བ་ཞིག་ཏན་ཏན་བསྟེན་ཀྱི་རེད། སྟེན་ཐུབ་ཀྱི་རེད། ང་ཚོའི་ནང་ལ་བྱེད་ཐུབ་མཁན་བྱད་མེད་དང་། གཞོན་སྐྱེས་ཅ་ཅང་མང་པོ་ཞིག་ཐོན་བཞིན་པ་རེད། དེ་བཞིན་དུ་ལྟ་རྒྱན་ཀྱི་ཐོག་ནས་གཡོན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐོག་ལ་རྒྱ་ནག་སྐྱོང་བའི་རྣམ་འགྱུར་བསྟན་པ། དེ་འདྲའི་ཐབས་བྱས་ངན་པ་བཏང་བ་ལ་གཏན་ཡིན་ནའང་གདོང་ལེན་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག ལྷག་པར་དུ་ཁོར་ཡུག་གི་གནད་དོན་ལ་ཐུག་ཡོང་དུས། རྒྱ་ནག་འདི་ཁོར་ཡུག་གི་ཐོག་ནས་ད་ལྟའི་ཆར་འཛམ་བུ་གླིང་གིར་སྐྱོན་གཏོང་མཁན་ཉེན་ཁ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཆགས་སྟོད་ཀྱི་ཡོད་དུས། ཐབས་བྱས་ངན་པ་དེར་ང་ཚོས་གཏོང་ལེན་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག

དེ་ནས་གོང་དུ་ཕྱག་སྟྲོལ་སྤྱི་འཐུས་མང་པོ་ཞིག་གིས་གསུངས་སོང་། ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་ཚོགས་འདུ་ཆེན་པོ་མང་པོ་ཞེ་དྲག་མང་པོ་ཞིག་འཚོགས་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། ཉེ་ལམ་ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོགས་འདུ་ཆེན་པོ་མང་པོ་ཞིག་གི་ནང་ལ། མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་འདུའི་ནང་གི་སྒྲུ་མགྲོན་གཙོ་པོ་དེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་སྒྲུ་ཚབ་ཆགས་བསྡད་འདུག ཏེར་བཏེན་དེ་འདའི་སྒྲབས་སུ་ང་ཚོས་གང་ཐུབ་ཐུབ་བཅར་དགོས་ཀྱི་འདུག

གཅིག་དེ་ད་ལྟ་ (COP26) ཐོག་ལ་གསུངས་སོང་། (COP27) དེ་ (Egypt) ལ་འཚོགས་རྒྱ་རེད། ང་ཚོའི་མཁྱེན་ཚབ་ལ་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་རེད། དེ་ནང་བཞིན་དེ་འདའི་ཚོགས་འདུ་དང་། དེ་ཚོའི་ནང་ལ་ང་ཚོར་སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱའི་གོ་སྐབས་མེད་ནའང་། ང་ཚོ་ལ་ཏྲི་བ་ཏྲི་རྒྱའི་གོ་སྐབས་ཅན་ཡོད་རེད། དེ་ལ་ང་ཚོས་བསམ་བློ་གཏོང་བའི་ཐོག་ནས། གང་ཐུབ་ཐུབ་གོ་སྐབས་བློང་རྒྱ་དང་། གོ་སྐབས་ལེན་མཁན་དེ་ཚོ་ལ་ང་ཚོས་མཐུན་འགྱུར་རོགས་རམ་བྱ་རྒྱ། རྒྱབ་སྐྱོར་བྱ་རྒྱ། དེའི་ཐོག་ལ་ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག་ཚང་མས་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་ཀྱི་འདུག ལྷག་པར་དུ་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་གི་ཐོག་ནས་དེའི་ཐོག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། ཅན་ཅན་གོང་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དེ་རྒྱལ་སྤྱི་འདུ་ལ་བགོ་བྱེད་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་སྟེན་ཐུབ་པའི་གོ་སྐབས་ཤིག་ང་ཚོས་ཅན་ཅན་སྟུན་ཐུབ་ཀྱི་རེད་སྙམ། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཆོག་ནས།

སྤྱི་འཐུས་རྗོ་རིང་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ལགས།

སྤྱི་འཐུས་རྗོ་རིང་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ལགས་ནས།

དབལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག གོ་སྐབས་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཏ་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གྱིས་ཆོད་གྱིས་འཛིན་ཐབས་ཐོག་གི་ཐོག་ནས། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༣ བའི་སྟོན་གྱིང་གཙོས་བའི་གྲོས་ཆོད་ ༤ ཆ་ཚང་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་རྒྱ་དང་། གོང་དུ་བཀའ་མོལ་གནང་མཁན་མང་པོ་ཞེ་དྲག་བྱུང་སོང་། ཆ་ཚང་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

ཙ་བའི་མང་ཆེ་བའི་གསུང་དེ་གཅིག་བྱགས་འདྲ་པོ་ཞིག་རེད་འདུག ཏེར་བཏེན་ལག་པ་ཆྱོང་དགོས་ན་མེད་ན་བསམས་པ་ཞིག་ཐྱང། ཡིན་ནའང། ངའི་བསམ་བློའི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་གནད་དོན་གཅིག་འདིའི་ནང་དུ་སྟེབས་མ་སོང་བསམས་པ་ཞིག་ཐྱང། དེ་ཡིན་དུས། ས་སོས་བཤད་བཞག་ན་ཡག་པོ་མེད་འགྲོ་བསམས་ཐྱང། དེ་འདའི་གནས་སྟངས་ཤིག་གི་ཐོག་ནས་ཞུས་བཞག་པ་ཞིག་ཡིན། གཞི་ཙའི་བོད་པའི་འཐབ་ཆོད་བོད་པ་ཅམ་གྱི་འཐབ་ཆོད་མ་ཡིན་པར། བོད་པ་རང་སྐད་ཆ་བཤད་པ་ཡིན་ནའང། བོད་པའི་མི་རིགས་ཀྱི་འཐབ་ཆོད་ཡིན་པ་དང། འཐབ་ཆོད་དེར་མར་གཏེང་ཟབ་པོ་བྱས་ནས་ལྟ་ཡོང་བའི་སྐབས་སུ། རྒྱ་ནག་ལའང་བན་ཐོག་ཞུ་བ་ཞིག་དང། དེ་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ནས་གལས་གལོན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ། གལ་ཏེ་ཁོར་ཡུག་གི་ཐོག་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་པ་ཡིན་ནའང་དེ་ཚོ་ལ་ཡང་མ་འོངས་པར་བན་ཐོག་ཞུ་བ་འཐབ་ཆོད་ཅིག་ཡིན་པ། དགེར་ན། ང་ཚོས་བཤད་བསྟད་རྒྱ་ཞིག་ཡོད་རེད། ཁ་སང་ཕྱག་སྟྲོལ་སྤྱི་འཐུས་ཁར་ཤས་ཀྱིས་གསུངས་སོང་། འཛམ་བུ་གླིང་གི་ཁྱོན་ ༡/༣ ཆུ་ཡིན་པ་དང། མིའི་གཟུགས་པོའི་ནང་ལ་ཡིན་ནའང། བརྒྱ་ཆ་ ༢༥ ཆུས་བྱུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་ཞིག དེར་རྟེན་ངས་སྦྱིངས་ཆ་འདི་བརྒྱུད་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་བཏ་ལན་སྦྱང་རྒྱ་གཅིག་དེ། ཆུ་མེད་པའི་ཉིན་མོ་དེར་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་རྟོག་རོལ་གཏོང་མཁན་ཡང་གནས་ཀྱི་མ་རེད། རྟོག་རོལ་གཏོང་ས་ཡང་གནས་ཀྱི་མ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ང་ཚོའི་འཐབ་ཆོད་

འདི་རྟོག་རོལ་གཏོང་ས་དེ་ལ་ཡིན་དང་ཡིན། རྟོག་རོལ་གཏོང་མཁན་ལའང་བན་ཐོག་སྒྲུབ་པའི་འཐབ་རྩོད་ཅིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད་ཟེར་ནས། འདི་གཅིག་སྟོན་དུ་ཞུས་བཞག་ན་བསམས་སོང་།

དེ་ཡིན་དུས་ང་ཚོའི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་ལ་ "དམག་འཐབ་སྟོང་བ་" ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་རེད། དེ་འདྲ་སོ་ཞིག་ཡིན་ན། དམག་བརྒྱབ་བྱའི་ཅ་ལག་བཟོ་དུས་ཁོར་ཡུག་ལ་གཏོར་སྐྱོན་ཞིག་གཏོང་གི་རེད། དམག་བརྒྱབ་རྒྱའི་ཅ་ལག་དེ་བཟོས་ཚར་ནས་བད་སྟོད་བྱེད་པའི་སྐབས་སུའང་ཁོར་ཡུག་ལ་གཏོར་སྐྱོན་ཞིག་གཏོང་གི་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ང་ཚོས་དམག་འཐབ་སྟོང་དུས་ཁོར་ཡུག་གི་ཆེད་དུ་སྦང་ས་ཡོད་མེད་མི་ཤེས་ཏེ། དོན་དག་ལ་ཁོར་ཡུག་ལ་ཐན་གྱི་ཡོད་པ་དེ་གསལ་པོ་ཞེ་དྲག་རེད། དེར་བརྟེན་རྒྱ་ནག་འདི་ཚ་ཁྲིམས་འགྱུར་བ་གཏང་རྒྱུར་དགའ་པོ་ཞེ་དྲག་ཡོད་རེད། ཐེངས་བཞི་པ་དེ་ཆགས་ཚར་རེད། གལ་ཏེ་ཚ་ཁྲིམས་ལ་འགྱུར་བ་ཐེངས་ལྔ་པ་ཞིག་བཏང་བ་ཡིན་ན། ང་ཚོའི་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ཁོ་རང་ཚོར་ཐན་ཐོག་ས་རེད་སྟམ།

དེ་ནས་རྒྱ་ནག་ནང་ལ་བྱེ་ཐང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་རེད། རྒྱ་ནག་ནང་ལ་ཟེར་ནའང། རྒྱ་ནག་གི་དབང་གསུང་བཤད་ཁུར་ཀྱི་སི་སྒྲན་ནང་ལ་སྟག་ལ་མ་ཁན་བྱེ་ཐང་ (Taklamakan Desert) ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་རེད། འདིའི་ཁྱད་ཚོས་དེ་ཀ་རེ་རེད་ཅི་ན། བྱེ་ཐང་འདི་བསྟད་ས་ལ་བསྟད་མི་འདོད་མཁན་ཞིག་ཡོད་རེད། ཀ་དུས་ཡིན་ནའང་ཕར་ཚུར་འགྲོ་དགོས་མཁན་ཞིག ཆུང་ཀ་བར་བརྒྱབ་ནའང་དེར་འགྲོ་དགོས་མཁན་ཞིག་ཡོད་རེད། སྟབས་མ་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་རྒྱ་ནག་གྲོང་ཁྱེར་ལ་ལས་འབྲས་འཁོར་གྱི་མེད་འགྲོ། ཆུང་དེ་ཀ་དུས་ཡིན་ནའང་རྒྱ་ནག་གི་གྲོང་ཁྱེར་ཕྱོགས་ལ་བརྒྱབ་བསྟད་པ་ཞིག་ཡོད་རེད། (Beijing) དང་རྒྱ་ནག་སྒྲས་ས་ཆེན་མོ་ཟེར་དགོས་རེད་པ། ཆུང་དེ་རྒྱ་ཡོང་དུས་ ཨེན་ཏིའི་ཚོག་གཅིག་བོད་སྒྱོད་བྱས་པ་ཡིན་ན། (Desertification) ཟེར་གྱི་འདྲུ་ཡིན་ནའང། རྒྱ་མི་སྒྲང་པོ་ཞེ་དྲག་རེད། ཁོ་ཚོས་འདིའི་གནས་སྟངས་དེ་མགོ་འཚོས་ཀྱི་ཡོད་དུས་ཁོང་ཚོས་ཤེང་སྟོང་མང་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་བཏབ་ནས། བྱང་ལྷང་ཁུ་ཟེར་གྱི་རེད། ནས་རྒྱུན་ང་ཚོས་རྒྱ་ནག་ལ་ (Great Wall of China) ཟེར་བསྟད་པ་དེ་རེད། ད་ལྟ་ཁོང་ཚོས་ (Green Wall) ཟེར་གྱི་རེད། ལོ་མང་པོའི་རིང་བརྒྱབ་ནས་བསྟད་ཡོད་རེད་ལ། ད་ལྟ་ཡིན་ན་ཡང་འགྲོ་དང་འགྲོ་བཞིན་པ་རེད། ང་ལ་དངངས་སྒྲག་ག་བར་སྒྲ་ཡི་འདུག་ཅེ་ན། བྱེ་ཐང་ལ་སྤྱི་བཏང་ཙ་སྒྲ་དགོས་ཡོད་ན། དེར་ཆ་རྒྱན་ཚད་བའི་ཐོག་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་ཙ་འགལ་ཕན་ཕགས་ཤེག་སྒྲ་པ་མ་གཏོགས། མེས་བཏབ་ནས་དེར་ཆུ་མ་བརྒྱབ་བར་སྒྲ་ས་ཡོད་མ་རེད། ད་དེའི་ཆུ་དེ་གང་ནས་འཕེན་གྱི་ཡོད་ན། ངས་ད་ལྟ་ཚོད་ཐིག་གི་མི་འདུག བར་སྒྲབས་ཤེག་ནས་བོད་ཀྱི་ཆུ་མང་པོ་ཞེ་ལ་ཁ་ལོ་བསྟད་འགྲོ་ཡི་ཡོད་རེད། དེའི་ཐོག་ལ་གོང་དུ་ཚང་མས་གསུངས་སོང་། བྱེ་ཐང་འདི་ཞེ་དྲག་ཆེན་པོ་རེད། ཤེང་ལྷོང་དེ་བཏབ་ནས་བོད་ལ་ཕན་པ་ཟོག་བས་མ་པའི་བས་མ་ཐྲོ་དེ་བཏང་མེད་པ་དེ། ང་ཚོ་ཚང་མས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་རྒྱ་ནག་ཁོ་རང་ཚོའི་སྒྲམ་པ་ཆེན་པོ་དེ་གཡེར་གཡེར་བྱེ་ཐང་ལ་མ་འགྱུར་བའི་ཆེད་དུ་རེད་མ་གཏོགས། བོད་དེ་བྱེ་ཐང་ལ་མ་འགྱུར་བའི་ཐོག་ལ་བས་མ་ཐྲོ་བཏང་བཞུ་ཞིག་མ་རེད། དེར་བརྟེན་དས་ཏེ་བ་དང་འབོད་བསྐུལ་མཉམ་དུ་ཞུ་རྒྱུ། འདིའི་ཆུ་དེ་གནས་འཕེན་གྱི་འདུག འདི་ཕྱི་ཏིལ་ལས་ཁྱངས་དང་འབྲེལ་བ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་ན། གང་ལྟར་བོད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་དང་འབྲེལ་བ་ཆགས་ཀྱི་མེད་འགྲོ། དེའི་ཆུ་དེ་གལ་ནས་འཕེན་གྱི་ཡོད་ན། ཆུ་དེ་བོད་ནས་འཕེན་གྱི་ཡོད་དམ་མེད། བོད་དེ་ཆུ་འབེལ་ཤོས་ཤེག་རེད། ཨེ་ཤེ་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་མི་འབོར་ཆེ་ཤོས་གཉིས་དེ་འཚོ་གནས་ཐུབ་པའི་ཆུ་དེ་བོད་ནས་གཏོང་གི་ཡོད་རེད། རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ཀྱི་ཆུ་དེ་ཁ་ལོ་བསྟད་བར་འབད་བཙོན་ཞེ་དྲག་ཅིག ལོ་ ༣༠ ཙམ་གྱི་ནང་དུ་བྱས་བསྟད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་བྱེ་ཐང་འདིའི་གནས་སྟངས་འོག་ནས་བོད་པའི་རྒྱུ་ཆུ་ལ་དོ་ཕོག་གང་འདྲ་འགྲོ་བཞིན་འདུག དེ་དེ་བཞིན་ཆུ་གང་ཡོད་པ་དེའི་ཁ་ལོ་བསྟད་རྒྱུ་དེ་གནས་སྟངས་གཅིག་རེད། ཆུ་ཡོད་བསྟད་པ་དེ་གཙང་མ་ནས་བཙོག་པ་བཟོ་བའི་གནས་སྟངས་དེ་གཉིས་རེད། དེ་ཚོ་ཚང་མ་ལ་ཐུ་མ་ཐུད་ནས་རྟོག་ཞིབ་བྱེད་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་ཤེག་བརྒྱ་ཆ་ ༧༠༠ ཆགས་ཀྱི་འདུག་ཞུ་རྒྱུ་དང་།

ང་ཚོས་འཕགས་རྒྱུད་མང་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་ལས་འབྲས་འཁོར་བསྡུད་པའི་གནས་སྟངས་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་རེད། དགེར་ན། བ་ལྷ་རྒྱ་ནག་ནང་དུ་ཡོད་པའི་ དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག (Yellow River) དེ་ཚོ་ཡིན་ན། གཅིག་ཡིན་ནའང་དེའི་ཁོ་རང་ཚོ་ལ་དཀའ་ངལ་འཕྲད་བཞིན་ཡོད་རེད། འདི་གནས་སྟངས་གཅིག་རེད།

དེ་ནས་ཞུ་རྒྱུ་ཞིག་ལ། བོད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིན་ཁང་དང་། གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ། དགེར་ན། འགྲོ་བ་མི་འི་ཐོབ་ཐང་དང་། མང་གཙོ་འཛིལ་རྒྱས་ལྟེ་གནས་ཁང་། བོད་གནས་ལྟ་ཞིག། དེ་བཞིན་གསར་འགྱུར་འདོན་མཁན་མང་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་ཡོད་རེད། སྐབས་རེར་གསར་འགྱུར་འདོན་མཁན་ཚོས་ཡིན་ནའང། བཙན་བྱོལ་ནང་གི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་འགོད་གནང་གི་ཡོད་རེད་དེ། བོད་ནང་ལ་གནས་སྟངས་ཁྱད་མཚར་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོར་ལས་སྣ་པོ་རགཅ་གི་ཡོད་མ་རེད། དེ་ཚོ་ཁོ་རང་ཚོས་འགོད་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། ཐོག་ཡོངས་ནས་གཞུང་དང་། གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ། མང་གཙོའི་ཀ་བ་བཞི་པ་གསར་འགྱུར་འདོན་མཁན་དེ་ཚོ་ཚང་མས་ཅུར་ཐག་འབད་ཐག་ཐོག་ནས་བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་དེ་ཚུར་བཏོན། དེ་ནས་དེ་རྒྱལ་སྤྱི་འི་སྒང་ལ་སྤྱིས་ཐུབ་ཐབས་བྱས་པ་ཡིན་ན། བ་ལྷ་དཀའ་ངལ་ཆེ་ཤོས་དེ་ཁ་སང་སྟོན་མ་ང་ཅུར་ཀི་སི་ཐྲན་གྱི་འཐབ་པ་དེ་འདྲའི་མཉམ་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་པའི་སྒྲབས་སུ་བཤད་རྒྱུ་བྱུང། དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག (Concentration Camp) ཁོ་རང་ཚོའི་མི་མང་པོ་ཞིག་མཉམ་དུ་བཙུག་བསྡད་པ་དེ་མངོན་གསལ་དོད་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་ཆགས་ནས། ཁྱེད་ཚོར་དོ་སྣང་ཕྱུགས་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་སློབ་ཀྱི་ཡོད་རེད་མ་གཏོགས། ང་ཚོ་བོད་པ་ལ་བོད་ནང་གི་དགོན་སྡེ་ཁག་རེད། ཐ་ན་སྦྱག་ཥོས་ཥིག་ལ་ང་རང་སྟོད་སའི་ས་ཆ། ང་རང་གི་ནང་མི་མང་པོ་ཞིག་ལ་མངོན་གསལ་དོད་པོ་མེད་པའི་བཅོན་ཁང་ཆགས་འདུག་ཟེར་ན་ཡང་མ་འཕྲིག་པ་མི་འདུག འབྲེལ་བ་བྱེད་ས་ཡང་མི་འདུག དཀའ་ངལ་ཞེ་དྲག་ཆེན་པོ་རེད་འདུག འདི་ཚུར་བཏོན་ནས་རྒྱལ་སྤྱི་འི་སྒང་ལ་གང་འདྲ་བྱས་ནས་སྤྱི་གི་ཡིན་ཟེར་དུས། དེ་ལ་ང་ཚོའི་གཞུང་ཡང་འབྲེལ་བ་ཆགས་ཀྱི་འདུག གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་འགྲོ་བ་མི་འི་ཐོབ་ཐང་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོགས་པ་དེ་ཚོ་ཡང་འབྲེལ་བ་ཆགས་ཀྱི་འདུག གསར་འགྱུར་འགོད་མཁན་དེ་ཚོ་དེ་བས་འབྲེལ་བ་ཆགས་ཀྱི་འདུག དེར་བརྟེན་ང་ཚོ་མཉམ་དུ་ལས་ཀ་བྱས་པར་ཚང་མས་ཕྱར་གྱ་མཉམ་འདེགས་སུ་མཐུད་གནང་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། ཏན་ཏན་གོ་ཚོད་པ་ཞིག་ཡོང་ས་རེད། དེ་གཅིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་ནས་མདང་དགོང་གི་གནས་ཚུལ་འདྲ་པོ་ཞིག་རེད། ཨོ་སི་ཏོ་ལི་ཡ་ནང་ལ་ཁོར་ཡུག་སྒང་ལ་རྩོམ་ཡང་སེ་འབྲི་མཁན་(Gabriel Lafitte) གཅིག་བྱས་ན་རྒྱས་པ་ཚོས་མཁྱེན་མདོག་རེད། ཁོང་རྒྱ་གར་ལ་ཡང་སེ་ཝེབས་ཀྱི་འདུག ཁོང་ལ་ཨོ་སི་ཏོ་ལི་ཡ་ཡི་སྒྲུ་ངོ་དོན་གཙོད་མཚོག་གིས་མཇལ་འཕྲད་དང་བཀའ་མོལ་གནང་རྒྱུ་བྱུང་འདུག དེ་ལ་ང་སས་སྲིང་ཆ་འདིའི་བརྒྱད་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་པ་དང་སྒྲགས། ང་ཚོས་བློས་ཚོད་ཁྱེར་སློབས་པ་དང་། མ་གིར་ལག་ལེན་བསྟར་བ་གཉིས་གཙོང་ཐུག་བརྒྱབ་པ་འདྲ་ཞིག་ཆགས་འདུག དེ་ཚོ་ཡང་གཏམ་བཟང་པོ་ཟེར་དགོས་རེད་གླ། དེ་འདྲ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་འདུག དེ་ལས་ལྟག་པ་ཞུ་རྒྱུ་གང་ཡང་མི་འདུག མང་ཆེ་བ་ཞིག་བཀའ་མོལ་ཡང་སེ་གནང་བསྡད་རྒྱུ་འདྲ་ཞིག་དང་། དུས་ཚོད་སྟངས་འཛིན་བྱ་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་དས་དེ་གཅར་མཚམས་བཞག་གི་ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཆོག་ནས།

སྤྱི་འཐུས་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་སྲི་ཐར་ལག་ས།

སྒྱི་འཕྲས་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་སྒྲི་ཐར་ལགས་ནས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ས་དེ་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཨ་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གྱིས་ཆོད་ཁག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུས་པ་དང་། ཁ་སང་དང་དེ་རིང་བར་ལ་ས་དེ་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཨ་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་ལ་ཚང་མས་ཞུས་སོང་། དེའི་སྐྱང་ལ་འཕར་མ་ཞུ་རྒྱ་གང་ཡང་མེད། ཡིན་ནའང་། འདི་དང་མཉམ་དུ་གཅིག་ཞུས་ན་བསམས་སོང་། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ང་ཚོས་ཁོར་ཡུག་སྐྱང་ལ་སྐད་ཆ་འཛིན་དུས། གཅིག་འདི་བལྟ་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ས་དང་རྒྱ་ནག་ནང་གི་ཁོར་ཡུག་འཕར་ཙོ་ད་པ་དང་། དེ་འདྲ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་དུས་དེའི་དབར་ལ་དབྱེ་འབྲེད་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་ཚང་མས་མཉྱན་གསལ་རེད། ང་ཚོས་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྲིངས་ཚའི་སྐྱང་ལ་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་པའི་སྐབས་སུ། འདི་ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག་ངོ་སྤྲོད་དང་། འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ས་ཏོ་ལ་ཁོར་ཡུག་དང་དེ་འདྲའི་སྐྱང་ལ་ལས་འགྲུལ་སྒྲིལ་མཁན་མང་པོ་ཞིག་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ། དེ་འདྲའི་དཀའ་ངལ་འདི་རྒྱ་ནག་གི་ཁོར་ཡུག་ལས་འགྲུལ་པ་དེ་ཚོར་གཅིག་མཚུངས་ཆགས་ཀྱི་མི་འདུག་པ། དེ་ངས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག

དེ་དང་མཉམ་དུ། བཀྲར་འོས་སྒྲི་འཕྲས་གཅིག་གིས་ (Uyghur Forced Labor Prevention Act) དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་སྐྱང་ལ་འགྱུར་བ་གང་འདྲ་གཏང་རྒྱ་ཡོད་མེད། དེ་ལྟ་བུ་འགྱུར་བ་གཏང་བར་གཞི་བཞག་སལམ་ས་ཆ་གཅིག་གི་རེ་ཞུ་བཞིན་འདུག་ཅེ་ན། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག (Supply Chain) ཞུ་བཞིན་འདུག་དེ་གི་རེ་རེད་ཅེ་ན། ཚོང་ལས་ཀྱི་ཅ་ལག་གི་རེ་བཟོ་ཡི་ཡོད་ནའང་། དེའི་ (Part) དེ་ཚོ་གི་པར་ནས་སྒྲིགས་ཀྱི་ཡོད་མེད། དེ་བལྟ་རྒྱ་ཞིག་དང་། དེ་བལྟ་རྒྱར་གལ་ཆེ་ཤོས་གཅིག ཚོང་ལས་སྟེ་ཚན་ཚང་མས་གཞི་འཛིགས་ཤེར་གི་རེ་ཞུ་བཞིན་ཡོད་རེད་ཅེ་ན། མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་ (Human Rights Due Diligence) ལ་གཞི་བཞག་གི་རེད། དེ་ལ་གི་རེ་ཟེར་གྱི་ཡོད་རེད་ཞུས་ན། ང་ཚོས་ཐབས་ཤེས་གི་རེ་གི་རེ་བཏང་ཡོད་མེད། ད་ལྟ་ (Due Diligence) དེ་འགྱུར་བ་འགྲོ་བཞིན་པ་རེད། དེའི་ནང་ལ་ང་ཚོས་འཛུལ་ཞུགས་བྱ་རྒྱ་ཅ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད་སྟམ། དེ་གི་ཚོད་ཡག་པོ་ཆགས་ནའང་ཁོ་རང་ཚོའི་ཚོང་ལས་སྟེ་ཚན་ཚ་ཚང་ལ་དཀའ་ངལ་སྤྱད་རྒྱ་ཡིན་ནའང་རེད། བོད་ནང་གི་ཁོར་ཡུག་ལ་གཏོར་བཅོམ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ནའང་རེད། དེ་ཚོ་དགག་རྒྱའི་ལམ་གཅིག་འདི་ཡོད་རེད། ཁོ་རང་ཚོས་གཏན་ཁེལ་ཡིན་ནའང་ཞུ་རྒྱ་དེ་གི་རེ་རེད་ཅེ་ན། ང་ཚོས་བྱེད་ཀྱི་མེད། ང་ཚོས་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་ (Human Rights Due Diligence) ཀྱི་ཁྲིམས་དེ་ལག་བསྟར་བྱས་ནས་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་ཁྲིམས་དེ་འགྱུར་བ་གཏང་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག

དེ་དང་མཉམ་དུ་འདི་གཅིག་ཞུས་ན་བསམས་སོང་། དེ་རིང་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ང་ཚོས་བཀྲོ་གླེང་བྱ་རྒྱ་དེ་ཏཱ་ཏཱ་ཕྱོད་ཀྱི་འདུག གང་ལགས་ཤེ་ན། དེ་རིང་ཚེས་ ༢༢ འདི་འཛམ་བུ་གླིང་གི་ཆུའི་ཉིན་མོ་ཆགས་ཀྱི་འདུག

དེ་དང་མཉམ་དུ་ཁ་སང་བཀྲར་འོས་སྒྲི་འཕྲས་ཁ་ཤས་ཤེགས་གིས་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་གནས་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་གི་ཚོགས་འདུ་ (COP26) དང་འབྲེལ་བའི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་གསུངས་སོང་། ངས་འགོ་ནས་ཞུ་མི་དགོས་པ་ཞུ། དེའི་ནང་ལ་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་འདིའི་གོས་ཚོད་གོས་འཆར་དེ་སྣ་ཁ་གཏོང་མཁན་དེ་གཙོ་བོ་རྒྱ་མི་ཡིན་པ་ཚང་མས་མཉྱན་གསལ་རེད། ཡིན་ནའང་། དེའི་ནང་ལ་དཔེ་མཚོན་གཅིག་ཞུས་ན་བསམས་སོང་། ད་ལྟ་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱིས་གོས་ཚོད་གཅིག་བཞག་ཡོད་རེད། དེའི་རྒྱུར་ལ་ལྷུང་པ་གྲངས་ ༡༩༠ ཡིས་གོས་ཚོད་དམ་ཁས་ལེན་གཅིག་གི་རེ་བཞག་ཡོད་རེད་ཅེ་ན། (Net zero) འབག་བཅོག་གི་འཕར་ཚད་གླད་ཀོར་བཟོ་ཡི་ཡིན་ཟེར་ནས་ལྷུང་པ་གྲངས་ ༡༩༠ ཡིས་ཁས་ལེན་བྱས་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་ང་ཚོ་བཅན་བྱོལ་གཞུང་ཞིག་རེད། ཡིན་ནའང་། བཅན་བྱོལ་གཞུང་དེས་དེ་ལྟ་བུའི་ཁས་ལེན་བྱ་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག གང་ལགས་ཤེ་ན། ང་ཚོ་བཅན་བྱོལ་གཞུང་ཞིག་ཡིན་དུས། ང་ཚོས་ཁོར་ཡུག་ཐོག

ལ་སྐད་ཆ་འཆད་དུས། ང་ཚོ་ལ་འགན་ཞིག་ཡོད་རེད་བསམ་གྱི་འདུག དེས་མཚོན་འཕྲ་ཞིག་ཡིན་ན། ང་ཚོས་གཅེ་བྱེད་ཐུབ་ས་རེད། ང་ཚོས་ཁས་ལེན་གཅེ་བྱེད་ཐུབ་ས་རེད། རྒྱལ་སྤྱི་ལུང་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཁོར་ཡུག་ཐོག་འདི་བྱེད་ཡོང་དུས། བཅན་བྱོལ་གཞུང་གི་ཡིན་ནའང་ཁས་ལེན་བྱ་རྒྱུའི་ལམ་ཁ་ཞིག་ཡོད་རེད་སྟམ། དེ་ལའང་ངས་དེས་མཚོན་གཉིས་ཅམ་ཞུས་ན་བསམས་སོང་། ལས་གཞི་འགྲོ་བཞིན་པའི་ནང་ནས། ཁ་སང་ནང་སྲིད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་བསྟོམས་ནང་ལ། སྐབས་གོང་མའི་བཀའ་ཤག་གིས་བོད་མིའི་སྲོག་འཛིན་གྱིས་ཀྱི་ (T-Building) ནང་ལ་ཉི་འོད་བེད་སྲོད་བཏང་ནས་ (Solar Energy) ལས་གཞི་དེ་ཚོ་ཚང་མ་བཀོད་འདུག དེར་བསྡུགས་བརྟོད་ཞུ་ཀྱི་ཡིན། དེ་འདྲའི་ལས་གཞི་གཅོད་ཅམ་སྟེལ་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་ན། དེ་མཉམ་དུ་མོན་ཐོ་གཞིས་ཆགས་ལ་ དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག (Reimagining Doeguling) ཞུས་པའི་ནང་ལ། ཆར་ཚུ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱུའི་ལས་གཞི་ཞིག་འགྲོ་བཞིན་པ་རེད། དེ་གོང་པ་གཅིག་ཟུར་མ་རེད། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་མི་དང་དེ་ཚོ་ཚང་མའི་ཆེད་དུ་རེད། དེ་འདྲ་བྱེད་དུས་འདི་ཚོ་དེས་མཚོན་ཞིག་བཞག་ནས། ང་ཚོས་ལོ་གཅིག་ནང་ལ་ཉི་མའི་འོད་བེད་སྲོད་བཏང་ནས། བོད་མིའི་སྲོག་འཛིན་གྱིས་ (Kilowatt) གཅོད་ཁྱང་དུ་གཏོང་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་ན། དེ་འདྲའི་ལས་གཞི་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། ང་ཚོས་ཁས་ལེན་ཞིག་ཤུས་ན། ཁས་ལེན་དེས་གར་པོ་ལན་གྱི་རིང་ཟིར་ན། ང་ཚོ་རྒྱལ་སྤྱི་པའི་སྤྲོངས་ཆ་དང་དེ་འདྲའི་སྐྱང་ལ་འགྲོ་བའི་སྐྱབས་སུ། ང་ཚོ་བཅན་བྱོལ་གཞུང་ཞིག་ཡིན་ནའང། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ཁྲིམས་དང་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བོད་ནང་ལ་ང་ཚོས་ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་ལ་འགྲུར་བ་གཏོང་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད་དེ། ཡིན་ནའང། བཅན་བྱོལ་ནང་ལ་ང་རང་ཚོའི་གཞུང་ནང་ལ་ང་རང་ཚོས་ཐབས་ཤེས་བཏང་ནས། ང་ཚོས་ཁས་ལེན་འདི་འདྲ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཟེར་ནས། ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་ང་ཚོས་ལས་གཞི་འདི་འདྲ་ཞིག་སྟེལ་ཡོད། ལས་གཞི་སྟེལ་བ་མ་ཟད། ང་ཚོའི་ལོ་ལྷ་ནང་དུ་ཁས་ལེན་འདི་ཡོད། ལོ་ཉི་ཤུའི་ནང་ལ་ཁས་ལེན་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད། འདི་འདྲ་བའི་ལས་གཞི་ཞིག་སྟེལ་ཐུབ་ན། ད་ལྟ་མང་པོ་ཞིག་གིས་གསུངས་པ་ནང་བཞིན། རྒྱལ་སྤྱི་པའི་སྤྲོངས་ཆ་ཐོག་ཁོར་ཡུག་གི་ཚོགས་འདུ་ཆེན་པོ་དེ་འདྲའི་ནང་ལ་གོ་སྐབས་མཚམས་རེ་ཁག་པོ་ཡོད་རེད། དེ་འདྲའི་ལས་གཞི་ཞིག་སྟེལ་ན་དེའི་བརྒྱུད་ནས་ང་ཚོར་དྲི་བ་གཏང་རྒྱུ་གཅིག་བུ་མིན་པར། མཉམ་ཞུགས་བྱ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཤིག་རང་གི་རེད་སྟམ། ལས་གཞི་དེ་འདྲ་ཞིག་སྟེལ་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་ཡོད་རེད་སྟམ། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཚོག་ནས།

སྤྱི་འཐུས་ཅ་ནི་ཚང་དོན་འགྲུབ་བཀྲ་ཤིས་ལགས།

སྤྱི་འཐུས་ཅ་ནི་ཚང་དོན་འགྲུབ་བཀྲ་ཤིས་ལགས་ནས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག བོད་ནང་གི་ཁོར་ཡུག་གི་ཇ་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་ལ་ཆ་ཤས་ཤིག་ལེན་འདོད་བྱུང་སོང་། དོན་ཚན་གཅིག་རང་སྐང་ལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། སྤྱི་ར་བཏང་ང་ཚོས་ལོ་མང་པོ་ཞིག་ནས་ ཕྱོན་མ་ཟེར་དུས་ཏ་ལམ་ཕྱི་ལོ་ *།།ཉ*།།།ཅ།།ཅ།།ཅ།། ནས་བཟུང་སྟེ། ང་ཚོའི་བོད་ནང་གི་ཁོར་ཡུག་བང་། དེ་འདྲ་མང་པོ་ཞིག་གི་སྐྱང་ལ་གསུངས་བསྡད་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང། དེ་ཚོ་ལ་དུས་ནས་དུས་སུ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ནས། ཇ་དྲག་ལོངས་ཀྱི་ཡོད་མེད། ཚོག་བོད་ཕྱོད་གཏོང་སྟངས་ཡིན་ནའང་ནམ་རྒྱུན་འགྲོ་བསྡད་པའི་ལམ་ལུགས་སྒོལ་དེ་མ་ཡིན་པར། དེ་ཚོར་ཏོག་ཅམ་གནད་འགག་འཛིན་དགོས་པ་དང་དེ་ཚོ་ཏ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད་སྟམ། དཔེ་ཆ་བཞག་པ་ཡིན་ན། སྤྱོན་མ་ནས་ཁོར་ཡུག་གཏོར་བཅོམ། ཤིང་ནགས་གཅོད་འབྲེག ཀུན་ཁ་ལྷོག་ལངོན་ཟེར་ནས་ཞུ་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོ་སྤྱི་བཏང་མང་ཆེ་དེ་གལ་ཅང་རེད། ཡིན་ནའང། ཤིང་ནགས་གཅོད་འབྲེག་ལྟ་བུ་ཡིན་ན། ད་ལྟའི་ཆར་ཞེ་དྲག་ཅིག་ཏེད་ཀྱི་ཡོད་རེད་དམ་ཟེར་ན། མདོ་

དབུས་ཁམས་གསུམ་གྱི་བར་བལྟས་པ་ཡིན་ནའང། ཤིང་ནགས་ཞེ་རྒྱ་ཅིག་གིས་ཁོང་འབྲེག་བྱས་པ་དེ་འདྲ་འཚོལ་དུ་སོང་ན་ དཀའ་ལས་ཁག་པོ་རེད། སྟོན་མའི་དུས་ཤིག་ལ་ཤིང་ནགས་གིས་ཁོང་འབྲེག་ཞེ་རྒྱ་བྱས་པ་དང། རྒྱ་ནག་ལ་དགོས་འཛིན་བྱས་པ་དེ་འདྲ་ཡིག་ཆའི་ནང་དུ་གྲངས་ཀ་དང་བཅས་པ་ཡང་བལྟན་རྒྱུ་འདུག ཡིན་ནའང་དལ་ལྟའི་དུས་སུ་རྒྱ་ནག་གིས་ས་གནས་ འགའ་ཤས་ལ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱས་ནས། ཁོ་རང་ཚོས་ཤིང་ནགས་འདེབས་འཛུགས་དང། ཤིང་ནགས་གཙོ་འབྲེག་བྱེད་བཞིན་ པའི་ས་གནས་འགའ་ཤས་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང། གོད་ནང་དུ་ཤིང་ནགས་ཆེ་བའི་ས་ཆ་མང་པོ་ཞིག་ལ་དེ་འདྲའི་ཤིང་ནགས་ གཙོ་འབྲེག་བྱས་ནས་རྒྱང་དེ་ལེབ་ལེབ་བྱས་ནས་འགྲོ་བཞིན་པ་དེ་འདྲ། དལ་ལྟའི་ཆར་ཆུ་ལས་མཐོང་རྒྱུ་ཁག་པོ་རེད། སྤྱི་ནས་ བཏང་ནས་སྟོན་མའི་གནས་ཚུལ་དེ་ཚོ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་རེད་དེ། ཡིན་ནའང། ཚོག་ལེད་སྤྱོད་གཏོང་སྟངས་དང། ཡིག་ ཆ་དེ་ཚོ་བཟོ་བའི་སྒྲབས་སུ་ཏྲག་ཏྲག་འཆད་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ངས་བལྟས་པ་ཡིན་ན། ད་ལྟའི་ ཆར་ཁོར་ཡུག་གི་སྒང་ནས་དཀའ་ངལ་ཆེ་ཤོས་གཅིག་ཀ་རེ་ཆགས་ཀྱི་འདུག་ཅེ་ན། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་གླིང་ཞིང་ བའི་ལས་གཞི་ཞིག་འགྲོ་བཞིན་པ་རེད། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག (National Park) ཞེས་བ་དེ་ རེད། དེ་སྤྱི་བཏང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༣ ཟླ་ ༧༧ ཚེས་ ༤ སྐབས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་རྒྱ་ནག་གི་ཀུང་ཧུ་ཚང་འཛོམས་བློས་ཚོགས་ ཁེངས་གསུམ་པའི་སྒང་ནས་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་ལས་འཆར་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། དེའི་ནང་ལ་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་གླིང་གྲངས་ ༧༠ གཏན་འབེབས་བྱས་ཡོད་པ་རེད། རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་གླིང་གྲངས་ ༧༠ ནང་ནས་ཆེ་ཤོས་ལྟ་དེ་གོད་ནང་ལ་ཁེལ་བསྟད་ཡོད་པ་ རེད། དེ་ནང་ནས་གཙོག་དེ་ "གཙང་གསུམ་འབྲུང་ཡུལ་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་གླིང་" ཞེས་པ་དེ་རེད། གཙང་གསུམ་འབྲུང་ཡུལ་ནི། ཟླ་འབྲི་ཟ་གསུམ་གྱི་སྤྱི་གླིང་ཆེན་པོ་དེ་རེད། དེ་ད་ལྟའི་ཆ་ལ་འཛོམ་བྱ་གླིང་གི་སྤྱི་གླིང་ (National Park) ཆེ་ཤོས་དེ་ ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཁོ་རང་ཚོས་དེའི་མིང་དེར་ (National Park) འདོགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། ལས་འཆར་དེ་སྟེལ་གྱི་ཡོད་ རེད་ཅེ། དོན་དགའ་དངོས་གནས་ཀྱི་སྒང་ནས་དེ་མ་རེད། གོད་པའི་ལག་ནས་ཆ་ཕྲོགས། དེ་ནས་དེར་ཡུལ་སྐོར་སྟོར་འཆམ་གྱི་ བསྟེ་གནས་དང། ལས་གཞི་འདྲ་མིན་སྟེལ། དེ་ནས་དེའི་སྒང་ནས་དཏུལ་བཟོ་རྒྱུ་དང། རྩོག་རྩོག་གོད་པའི་ལག་ནས་ས་ འཕྲོ་རྒྱུ་དེ་རེད། སྟོན་མ་ནས་གོད་ཀྱི་མི་མང་གི་ལག་ནས་ས་འཕྲོ་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་རབ་དང་རིམ་པ་བྱས་ནས་ཡོད་བ་ རེད། མི་མང་ལ་དབང་པའི་ལྷུགས་ཐོག་གསོ་སྐྱོང་བྱེད་ས་དང། ཞིང་ཁ་འདེབས་ལས་བྱེད་སའི་ས་ཆ་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༧༣''' ༢༠༧༩ ནས་བཟུང་སྟེ་ལས་གཞི་དེ་སྟེལ་ཡོད་གྱི་ཡོད་པ་རེད། དབེན་ནི། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༧༣ ལོར་གཏན་ འབེབས་བྱས་པ། ཕྱི་ལོ ༢༠༧༦ ལོར་རྩ་འབྲི་ཟ་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་གླིང་ལས་གཞི་དངོས་སུ་ལག་བསྟར་བྱས་པ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༧᪁ ལོར་མདོ་ལ་རིང་མོ་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་གླིང་དེ་ལག་བསྟར་བྱས་པ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༧᪂ ལོར་མཚོ་སྟོན་པོའི་ཕྱི་གླིང་དེ་ལག་ བསྟར་བྱས་ནས། དེ་འདྲ་བྱེད་ཡོད་གྱི་འདུག དེ་འདི་ས་ཆ་དེའི་རྒྱ་ཁྱོན་དེ། དཔེར་ན། ཟ་འབྲི་ཟ་གསུམ་གཙོག་བུ་ལ་ དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག (Square Feet) ས་ཡ་ ༢᪅ དེ་འདྲ་ཆགས་ཀྱི་འདུག དེ་གཅིག་བུའི་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ (National Park) ཀྱི་བརྒྱ་ཆ་ ᪅᪅.᪢ ཞིན་གྱི་འདུག དེའི་འོག་ན་གོད་པའི་ཁྱིམ་ཚང་གི་ཚོད་འདུག་ཞེས་བ་ཡིན་ན། ཁྱིམ་ ཚང་གྲངས་ ᪣᪥,᪣᪠᪥ དང། མི་གྲངས་ ᪢᪢,᪠᪢᪦ དེ་འདྲ་ཆགས་ཀྱི་འདུག དེ་འདྲའི་མི་འགོར་དང་ཁྱིམ་ཚང་ཡོད་པ་ཞིག་ ལ་ལས་གཞི་དེ་འདྲ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་སྟེལ་གྱི་འདུག དེ་ལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཡར་གཏོང་ཡོངས་གྱི་འདུག མི་གྲངས་ ᪣᪢,᪠᪠᪠ ལྷག་ཙམ་གཏོང་ཡོངས་གྱི་འདུག དེ་ཚོར་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་དང་སྤྱང་སྐྱོབ་ཀྱི་མིང་ཐོག་ནས་དེ་ཚོ་ཚང་ ཚུ་མིའི་ལས་ཀ་བ་ཆགས་ནས་ཡོངས་གྱི་འདུག ཕྱི་ནས་ཁོ་རང་ཚོས་ནམ་རྒྱུན་བཤད་བསྟད་པ་དེ་རེད། ཚང་མས་ མཉེན་གྱི་རེད། རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་གླིང་ (National Park) ཞེས་ཡིན་ན། གཞི་རྩའི་ཚ་རྒྱུན་དེ། གཅིག་ཏུ་ཁ་ཤས་ཀྱི་ ལུགས་ཐོག་ལས་བྱ་རྒྱ་དང། ཞིང་ཁ་འདེབས་ལས་བྱ་རྒྱ་དེ་མི་ཚོགས་པ་རེད། སྟོན་མ་འབྲོག་པ་མང་པོ་ཞིག་མར་གཞིས་

སྒོས་ཡོང་བའི་ལས་གཞི་མང་པོ་ཞིག་སྒེལ་བ་རེད། དཔལ་མིང་གཞན་པ་ཞིག་ལ་བཏགས་ནས། ས་ཆ་དེ་ཚོ་ཚང་མ་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་གླིང་བཙོ་ཡི་ཡིན་ཟེར་ནས། འབྲོག་པ་ལ་སྟངས་འཛིན་བྱ་རྒྱུ། ས་ལ་སྟངས་འཛིན་བྱ་རྒྱུ། ས་དེའི་སྒང་ལ་འཚུགས་སྣུན་གྱི་ལས་གཞི་འཏུ་མི་འཏུ་སྒེལ་ནས། རྒྱ་ནག་གི་ཡུལ་སྐོར་གྱི་འཚམ་པའི་ཕྱི་གནས་ཤུགས་ཆེན་པོ་བཏུབ་རྒྱུ། ལྷག་པར་དུ་བཙོ་གྲ་འཏུ་མིན་བཅུགས་པ། དཔལ་ཁོ་རང་ཚོས་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་གླིང་དེ་ལ་རིགས་གཉིས་བྱེས་འདུག གཅིག་དེ་ལྟེ་བའི་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་གླིང་དང་། གཞན་དེ་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་གླིང་། ལྟེ་བའི་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་གླིང་དེའི་ནང་ལ། ཚོད་ལྟའི་རིགས་དང་། རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་ཁ་དབྱུགས་དེ་ཚོ་ལ་ཚོད་ལྟ་བྱ་རྒྱའི་སྤྱི་གླིང་། གཉིས་པ་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱི་གླིང་དེར། མི་མང་དང་ཡུལ་སྐོར་སྒོ་འཛམ་པའི་སྤྱི་གླིང་བྱ་རྒྱུ། འཛར་གཞི་དེ་འདྲ་འདིང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ད་ལྟའི་ཇ་དྲག་ཆེ་ཤོས་ཤེག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་གླིང་ (National Park) དེ་ཚགས་ཡོང་གི་འདུག ལོ་རེ་ནས་ལོ་རེར་བཟང་སྟེ། ཁ་སང་འདིར་གླིང་ཅམ་བྱས་སོང་། དཔེ་བཞག་ན། མཚོ་སྟོན་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་གླིང་དེ་འགོ་བཙུགས་ཚར་བ་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལོར་ཚར་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། སྒོ་འབྱེད་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོ་ཡིན་ནའང་། དེའི་མཐའ་ཡི་འབྲོག་པ་དེ་ཚོ་ལ་དཀའ་ངལ་འཕྲད་པ། འབྲོག་པ་ཚང་མ་ཕུད། དེར་ཚོང་རྒྱ་མཁན་དང་ཚོང་ཁང་རྡོག་པོ་དེ་ཚོ་ཡོང་། ཐ་ན་གཡག་ལ་བཞོན་པ་དང་། པར་བཏུབ་པ་ཡིན་ན། རྒྱ་སྐོར་ ༧༠༠ དེ་འདྲ་བློངས། དེར་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཚང་མ་རྒྱ་མི་ཆགས། དེ་འདྲའི་གནས་སྟངས་ཆགས་ཡོང་གི་ཡོད་རེད། དེ་ཚོ་ཇ་དྲག་ཆེ་ཤོས་ཤེག་ཆགས་ཡོང་གི་འདུག དཔེ་བཞག་པ་ཡིན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༧༦ ལོར་ཏོང་ཀོང་གི་གསར་ཁང་ཞིག་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༧᎘ དང་ ༢༠༨༠ གཉིས་གསལ་པོ་ཞེ་དྲག་མི་འདུག ཕྱི་ལོ་ ༢༠༧᎙ ལོར་བོད་ནང་ལ་ཡུལ་སྐོར་སྒོ་འཛམ་པ་རྒྱ་མི་གཅིག་བྱ་ས་ཡ་ ༢᎕ སྒེབས་པ་དེ་འདྲ་ཆགས་འདུག ད་ལྟ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་གླིང་ (National Park) ཟེར་བ་དེའི་དམིགས་ཡུལ་དེ། མ་ཡིན་པར་ཡུལ་སྐོར་སྒོ་འཛམ་ལྟེ་བ་བཙོ་རྒྱ་དང་། དེ་ལ་བོད་པ་བཀག་སྟོམ་བྱས་ནས། དེ་ལ་ལས་གཞི་འཏུ་མི་འཏུ་སྒེལ་རྒྱའི་འཛར་གཞི་ཞིག་རེད། ད་ལྟ་ང་ཚོས་བོད་ནང་གི་ཁོར་ཡུག་སྒང་ལ་བཀའ་མོལ་གནང་ཡོང་བའི་སྐབས་སུ། དེ་ཚོ་ཇ་དྲག་ཆེ་ཤོས་ཆགས་ཀྱི་འདུག མ་ཡིན་པར་འདིའི་སྒང་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་པ་དང་། ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དགོས་རྒྱ་ཅ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཀྱི་འདུག་ཞུ་བཞིན་ཡོད། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཚོག་ནས།

སྤྱི་འཐུས་ཚོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ་ལཁུགས།

སྤྱི་འཐུས་ཚོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ་ལཁུགས་ནས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཏེ་རིང་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཇ་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་གོས་ཚོད་ཐོས་འཛར་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུས་པའི་ཐོག་ནས། ཕྱི་ཕཏང་ང་ཚོས་ཁོར་ཡུག་ཟེར་དུས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་རེད། འཛམ་བུ་གླིང་ཁོ་རང་བགོ་བཤལ་བཏུབ་ན་ནང་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་དང་། ཕྱི་སྟོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཡང་ན་ཕྱི་སྟོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ཟེར་གྱི་ཡོད་རེད། རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་རེད། ཡིན་ནའང། དེ་ནས་མར་བབས་ནས་ད་ལྟ་སྐབས་སུ་བབ་བའི་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཇ་དྲག་གནས་སྟངས་སྣང་ལ་ཆ་ཤས་གནང་ནས་ཆ་ཤས་ལེན་གྱི་ཡོད་དུས། ང་རང་འདྲ་པོ་ཡིན་ན། ཆོབ་དེ་ཁ་ལ་ཁོར་ཡུག་ཟེར་དུས་བསམ་ཟློ་གཅིག་ནི་འགོར་སོང་ཞེ་ན། དབྱེ་བ་དང་མ་སོང་ན་གསུམ་ཡོད། དང་པོ་དེ། བོད་ཀྱི་རང་བྱུང་གི་ཁོར་ཡུག ཇི་ཚུ་ནས་གསུམ་གྱིས་གཙོ་སེམ་བའི་རང་བྱུང་གི་ཁོར་ཡུག་དེ་ཚོ་ལ་འབྲེལ་ཡོད་མིས་གཏོར་སྟོན་ཇི་ཙམ་གཏོང་གི་ཡོད་མེད། དེ་གཅིག་བྱས། དེ་ནས་གཉིས་པ་དེ་མར་ཏོག་ཙམ་བབས་ན། ང་ཚོ་མིས་བཟོས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་དང་གྲོང་སྡེ་ཁག་ནང་ལ་འབག་བཙོག་གི

བཟོ་གྲ་ཡིན་ནའང་རེད། གཅེ་ཡིན་ནའང། རང་བྱུང་མ་ཡིན་པར་མིས་བཟོས་པ། དཔེར་ན། གོང་ཁྱེར་དང་གྲོང་སྡེ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་དེ་ཡིན་ན། གང་ཟག་རེ་རེ། མི་སྣེར་རེ་རེས་སོང་ས་བསྡད་ས་ནས་ཐ་ན་གྲོང་པ་ཁྱིམ་མཚོས་ལ་སོགས་པའི་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་དེ་ཡང་འབྲེལ་བ་ཆགས་ཀྱི་འདུག་ དེ་བྱེད་དུས་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ངས་བསྒྲར་ཟློས་བྱེད་ཀྱི་མིན། ད་ལྟ་བར་དུ་ང་རང་ཚོ་ཕྱག་སྟེལ་སྤྱི་འཐུས་ཚང་མའི་ཁ་ཕྱོགས་འདྲ་མ་སོང་ན་ཕྱོགས་ས་དེ་གཅིག་ཆགས་ཀྱི་འདུག ཟླེང་རྒྱའི་གནད་དོན་དེ་ཡང་འདྲ་པོ་ཆགས་ཀྱི་འདུག དེར་བརྟེན་བསྒྲར་ཟློས་བྱེད་མི་དགོས་པའི་ཐོག་ནས། ང་ཚོས་ནམ་རྒྱུན་གསུང་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་རེད། བོད་ཀྱི་ནང་ཚོས་ཟེར་བ་དེ་འཛམ་གླིང་རྒྱུས་སྟོན་ནས། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག (Soft Power) ཡིན་ཟེར་གྱི་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ནང་ཚོས་ཟེར་བ་དེ་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཉེ་མ་རེ་རེར་འགྲོ་འདུག་སྤྱོད་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་ཐད་ཀར་འཇོས་ནས་བསྡད་པ་ཞིག རིག་གཞུང་འདི་ཡིན་དང། ནང་ཚོས་འདི་ཡིན། ཡང་གོམས་གཤིས་འདི་ཡིན་ཟེར་བའི་དབྱེ་བ་ཁ་ཁ་འབྱེད་རྒྱ་མེད་པ་ཞིག ནང་ཚོས་ཡིན་པའི་མཇུག་ལ་རིག་གཞུང་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ། རིག་གཞུང་ཡིན་པའི་མཇུག་ལ་གོམས་གཤིས་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པར་སོང་ངེ་། ཁོར་ཡུག་ཟེར་བ་དེ་ཡང། ནང་ཚོས་དེ་ང་ཚོའི་འཇམ་གླིང་སྟོན་ས་ཡིན་པ་ལ་མཉམ་དུ་འཇོས་ནས་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དེ་ཡང། རྒྱ་ལ་སྤྱི་འགྲེ་ལ་ཁོར་ཡུག་གི་གལ་གནད་རང་བཞིན་དེ་ཚོ་མང་ངེས་མ་གཏམ་གླིང་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། དཔེ་ཆ་བཞག་ན། ཁ་སང་ནས་ཆ་ཤས་ལེན་པའི་སྐབས་སུ་ཁྱེད་བགོས་བསམས་སོང་སྟེ། ད་གིན་ཕྱག་སྟོལ་སྤྱི་འཐུས་ཤེག་གིས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། དེ་རིང་གི་ཉིན་མོ་འདི་རྒྱ་ལ་སྤྱི་འཁོ་ཉི་ཉིན་མོ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། བྱས་ཅང་རྒྱ་ལ་ཁབ་གྲངས་ ༡༥༠ ལྷག་གཅིག་གིས་དམ་བཅའ་དང་མ་སོང་ན། ང་ཚོས་འདི་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཟེར་ནས་ཁོ་ཚོས་གནང་ཡོད་རེད། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་བྱེད་ཐུབ་གཅེ་འདུག་ཅེ་ན། ང་རང་གིས་བཤད་བསམ་པའི་དོན་དག་དེ་དང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཆགས་པ་འདུ་ཞིག་མཐོང་སོང། དེ་གཅེ་ཡིན་ཞེ་ན། ཐོན་ང་ཚོར་སྐུ་མདུན་ཀྱིས་གཅིག་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། སྐུ་མདུན་ཡིན་ན། ཆུ་འཕྲོ་བརླག་མ་འགྲོ་བའི་ཆེད་དུ། ནས་རྒྱུན་དུ་སྐུ་གཟུགས་ལ་འཚུས་གསོལ་གནང་བའི་སྐབས་སུ་ དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག (Bathtub) བེད་སྤྱོད་གཏོང་གི་མེད། (Shower) རང་བེད་སྤྱོད་གཏོང་གི་ཡོད་གསུངས་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ང་ཚོ་ཕྱག་སྟོལ་སྤྱི་འཐུས་ཚང་མས་གཅིག་ནས་དེང་སང་ང་ཚོའི་སྤྱོད་སའི་ལུང་པའི་གནས་སྟངས་ལ་བལྟས་ནས། དེའི་མཐུན་རྐྱེན་ཡང་མེད་སྲིད། གང་ལྟར་ཡང་ད་ལྟ་བར་དུ་ང་རང་ཚོ་གཟུགས་པོ་འཁྱུ་དུས་ (Bathtub) བེད་སྤྱོད་གཏོང་མཁན་ཉུང་ཉུང་ཡིན་ཀྱི་རེད་སྟེམ། ད་དེ་ཡོད་མེད་ལ་མ་ལྟོས་པར། དེ་རིང་གི་ཉིན་མོ་འདི་ལ་ང་རང་ཚོས་གྲོས་ཚོགས་འདི་བརྒྱུད་ནས། བོད་མིའི་སྨྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཁྲལ་ཁོངས་ལ་ཡོད་པའི་གཞིས་ཆགས་ཁག་ཚང་མས་དེ་རིང་གི་རྒྱ་ལ་སྤྱི་ཆུ་ཡི་ཉིན་མོ་འདིར། གཅིག་ཅི་བོད་ནང་གི་ཆུ་ཡི་ཇ་ཏྲག་གི་གནས་སྟངས་དང། ཁོར་ཡུག དེའི་ནང་ནས་རྒྱུ་ཆུ་ལ་སོགས་པའི་ཁ་ཕྱོགས་བསྒྲར་འགྲོ་བའི་ཇ་ཏྲག་གི་གནས་སྟངས་འདི་ལ་གཞིས་བཞག་ནས། གཉིས་ནས་ང་རང་ཚོ་དཀར་རེས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་འདིའི་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་སྐད་ལ་ཇ་ཏྲག་གི་གཏུང་སེམས་མཉམ་བསྒྲེད་ཡིན་ནའང་འདུ། གྲོས་ཚོད་འདི་འཇོག་གི་ཡོད་པའི་གནས་སྟངས་འདི། མ་འོངས་པར་གསུམ་ཀྱི་སྐད་ནས་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་སྐད་ལ་ལས་ཀ་འདི་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག ཕ་གི་གནང་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཟེར་ནས་སྟན་ཞུ་འབུལ་བའི་སྐབས་སུ། ང་ཚོ་བོད་མིའི་སྨྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ངོས་ནས། ཆ་བའི་སོ་སོ་ལ་ལུང་པ་མེད་ཅང་ཚུན་པོ་གནང་རྒྱ་ཁག་པོ་རེད་དེ། སྐབས་སུ་བབ་པར་ང་ཚོས་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་གསུམ་པའི་ནང་ལ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་ཡིན་ཟེར། དེ་རིང་ནས་བཟུང་སྟེ་འཇམ་བུ་གླིང་གི་ཆུ་བསྲེ་ཚགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ (Bathtub) བེད་སྤྱོད་གཏང་རྒྱ་མེད། དེ་འདྲ་ཞིག་སྤྱི་མོས་ཐོག་ནས་གཞུང་འབྲེལ་ཐོག་ནས་དེ་འདྲ་ཞིག་གནང་ཐུབ་པ་ཡིན་ན་དགེ་ཡག་གོ་འདུག དེ་འདྲ་ཞིག་རྟན་སོང།

དེ་དང་མཉམ་དུ། དཀའ་ཚེན་པོ་བཤད་ན་ཚེན་པོ་རེད། ཆུང་ས་ནས་ང་རང་ཚོ་མི་རེ་ངོ་རེས་རྒྱ་བའི་འཛམ་བུ་གླིང་ཚ་ཏོད་རྒྱས་པ་ལ་སོགས་པ། ཐ་ན་ང་རང་ཚོ་འདིའི་ནང་ལ་ (AC) གསུམ་ཡོད་རེད། དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་ལྷུང་པ་ལ་མི་ཚང་རེ་ལ་ (AC) རེར་ཡོད་རེད། དེ་བཞིན་འཕྲག་སྒམ་ལ་སོགས་པའི་འཛམ་བུ་གླིང་ཚ་ཏོད་འཕེལ་རྒྱུར་བསྟོན་པ་ཆུང་བཅོག་པ་གཙོ་ཁོད་གཏོང་གི་ཡོད་པ་དེ་ཚང་མས་མཁྱེན་གསལ་རེད། དབྱ་ཚད་ཚང་མ་ང་ཚོས་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། ཡིན་ནའང། ང་ཚོས་བྱེད་ཐུབ་པ་དེ་གা་རེ་རེད་ཟེར་ན། ཁོར་ཡུག་ལ་ཆེ་ཆུང་མེད་ཅང། ཆ་རམ་ས་ལ་གཡས་གཡོན། གནོ་ལག་ཁང་གི་གཡས་གཡོན་ལ་སོགས་པ། ལྷག་པར་དུ་བོད་མིའི་སྲོག་འཛིན་གས་ཀྱི་རྒྱལ་ཚེན་པོ་དེ་ཡར་འཛུལ་ཡོང་བའི་སྒོ་ནས། ཆས་པ་ཚོས་དོ་སྣང་བྱུང་ཡོད་ཀྱི་རེད། ང་ཆ་རམ་ས་ལར་སྟེགས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། དཀའ་ཡང་གང་སྟེགས་སྤྱངས་སའི་མོ་ཏ་དེ་ཡིན་པ་ཡིན་ན། མིས་གང་སྟེགས་ཏཱ་ཏཱ་ཟླུངས་ཀྱི་འདུག་སྟེ། ངས་མཐོང་སོང་སྟེ། ཐྲེལ་བ་དེ་ཚོས་ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་ཟད་དེ་ཕྱི་ནང་ཚང་མ་གཡུག་དུས། ཕྱི་ཡི་མི་ཞིག་ནང་ལ་ཕེབས་པ་ཡིན་ནའང་འདུ། དེ་བཞིན་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་མི་ཞིག་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་ཕེབས་པ་ཡིན་ནའང་འདུ། མཐོང་སྟང་ལ་ཇོ་ར་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་མཐོང་གི་འདུག་ དེ་ཡིན་དུས་དེ་ཚོའི་རིགས་དེ་ང་ཚོས་བྱས་མ་ཐུབ་པ་མིན་དུས། དེར་འགྱུར་བ་བཏང་ནས། ང་རང་ཚོས་བྱེད་ཐུབ་པ། གོང་དུ་ངས་ཞུས་པ་ནང་བཞིན་དེ་རིང་གི་ཉིན་མོ་སྟབས་བསྡུན་ནས་ང་ཚོ་ཚང་མའི་ངོས་ནས་དེ་འདྲའི་གྲོས་ཚོད་གཅིག་གཞག་རྒྱུའི་ལམ་ཁ་ཞིག་ཡོད་ན། དེ་དག་ཡག་པོ་མཐོང་སོང། ཡང་དེར་འགྲེལ་བཤད་ཞུས་པར། ཁ་སང་རྒྱུན་ལས་དེ་ཏོག་དེ་ཁ་ལ་ཚོགས་ཅང། སྒྲབས་དེ་དུས་དྲན་མ་སོང། ཁ་ཅང་རྣམ་པ་ཚོ་ཚང་མས་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་སྒང་ལ་ཆ་ཤས་བཞེས་ནས་ཡོང་དུས། ཏོག་དེ་ཁ་ལ་བསམ་བློ་དེ་འཁོར་བ་རེད། ང་རང་རྒྱུན་ལས་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་རྒྱུན་ལས་ནང་ལ་ཁྱེར་ནས་ཡོང་ན་འགྲིག་གི་རེད་པ་བསམ་སྟེད་པ་རེད། དེ་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཡིན། དེ་རིང་དུས་ཚོད་རྒྱེན་པས་ཆ་ཤས་བློ་རྒྱ་དེ་ཙམ་ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཆོག་ནས།

སྤྱི་འཐུས་ཟླ་བ་ཕུན་སྒྲིད་ལགས།

སྤྱི་འཐུས་ཟླ་བ་ཕུན་སྒྲིད་ལགས་ནས།

དགལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ད་ལྟ་གོང་དུ་ཐུགས་སྟེལ་མང་པོས་ཁོར་ཡུག་གི་སྐོར་ལ་ཟབ་ཅིང་རྒྱས་པ་བཀའ་གནང་སོང། དེར་བཏེན་དས་སྟོང་མིན་ཙམ་ཚོགས་གཅིག་ཁ་ཤས་ཞུ་ཆོག་པ་གྱིས། ནས་རྒྱུན་ང་ཚོས་བློས་ཚོགས་ཚོགས་པའི་སྐབས་ལ་བོད་ནང་གི་ཨ་དྲག་གནས་སྟངས་དེ་བསྡམས་ཕེབས་ཀྱི་ཡོད་རེད། ད་རེས་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཀྱིས་བོད་ནང་གི་ཨ་དྲག་གི་གནས་སྟངས་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ལ་གཞུང་འབྲེལ་བྱོས་ཆོད་བྱོས་འཆར། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༣ པ་དེའི་ཐོན་གྱེང་ནང་དུ་རྒྱས་ཤིང་རྒྱས་པ་འདུག་ལ། ད་དུང་ཡིན་ནའང་ཐུགས་སྟེལ་སྤྱི་འཐུས་ཁག་ཅིག་ཁ་སྟོན་ཏོག་ཙམ་གནང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པའི་དགོངས་འཆར་ཕེབས་སོང། དེ་ནས་བྱོས་ཆོད་དེ་ཚོ་ཡིན་ནའང་ཞལ་གསང་པོ་དང་ཡག་པོ་ཞིག་འདུག ཐོག་མར་དེ་ལ་དེ་ཚོ་ཚང་མར་བསྡགས་བརྗོད་ཞུ་བཞིན་ཡོད། གང་ཡིན་ཟེར་ན། ད་དས་སྤྱི་འཐུས་སྒྲབས་བཅུ་གསུམ་ནས་ད་ལྟ་བར་དུ་ཐུས་ནས། ལོ་ཉི་ཤུ་ལྷག་ཙམ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ནང་དུ་བོད་ནང་གི་ཨ་དྲག་གནས་སྟངས་ཞུས་པའི་སྒྲབས་སུ་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྐོར་དང་། གཉིར་ཁ་སྟོག་འདོན་སྐོར་ལ་གྲོས་ཆོད་གཅིག་གཉིས་དེ་འདྲ་སྟེགས་ཡོང་གི་ཡོད་རེད། ད་རེས་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་རང་གི་ཆེད་དུ་བགྲོ་ཐུབ་ཆ་ཚང་རྒྱས་ཤིང་རྒྱས་པ་གནང་བ་དེ། དུས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཞིག་དང་དུས་ཚོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་རེད། གནས་སྟངས་གང་ཅིའི་ཐད་ནས་ཏཱ་ཏཱ་བྱུང་འདུག་བསམས་པ་དང་ནན་ཀྱི་འདུག ཐུས་

ཅང་དབལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་ཚོགས་གཞོན་གྱིས་དབུས་པའི་རྒྱུན་ལས་རྣམ་པ་ཚོས་དུས་ཚོད་དང་འཚམས་པའི་གནད་དོན་འདི་རིགས་བསྡུམས་ཝེབས་པ་འདི་ཡག་པོ་བྱང་འདུག་སྙམ། ང་རང་ཚོ་སྤྱི་འཐུས་ནང་ལ་གོ་རྟོགས་འཚེལ་བ་ཅམ་མིན་པར། བོད་མི་ཅམ་མིན་པར། འཛམ་བུ་གླིང་ནང་ལ་ཞུ་གཏུག་གི་ལས་འགུལ་སྟེལ་བའི་སྒྲབས་སུ། གནད་དོན་འདི་དང་འབྲེལ་སྒྲབས་ལ་ཞུ་གཏུག་བྱེད་དགོས་པ་འདི་གལ་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་རེད་སྙམ། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་འདི་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཅམ་མ་ཡིན་པར། འཛམ་བུ་གླིང་གི་གནད་དོན་ཡིན་པར་སོང་ཅང། འདིའི་ཐོག་ནས་བོད་དོན་ཐོག་ལ་སྙན་སེང་ཞུ་རྒྱུའི་ལམ་འདྲ་པོ་ཞིག་མ་སོང་ན། ཕར་ཕྱོགས་ཀྱི་སེམས་པ་རྟེན་ས་ཡིན་ནའང་རེད། ཉན་ས་ཡིན་ནའང་རེད། ཞུ་ས་གཅིག་ཆགས་ཀྱི་རེད་བསམ་པ་དྲན་གྱི་འདུག ཏྲས་ཅང་ཡིག་ཆ་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་ད་དུང་ཡིན་ནའང་རྒྱས་པ་གཏང་རྒྱུ། ད་ལྟ་བར་དུ་མ་གཞི་བོད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་དང། དེ་གা་ནང་བཞིན་བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང། དེ་བཞིན་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་ཁག ཀུས་ར་ཁང་ཁག་གིས་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ལ་དེབ་དེ་འདྲ་བཏོན་གནང་སོང། དེ་ཚོ་ཚང་མས་དུས་ཚོད་དང་འཚམ་པའི་གནད་དོན་མཁོ་སྤྲོད་ཀྱིས་ཡིག་ཆ་ཚད་ལྡན་ཞིག་བཟོས་པའི་ཐོག་ནས། ང་རང་ཚོར་ཞུ་གཏུག་སྒྲབས་སུ་དེ་དག་ལ་ཟླ་འཛིན་ཞུས་པའི་ཐོག་ནས་སྙན་སེང་ཞུ་རྒྱུ་དེ་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད་སྙམ། དེ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ཉེ་ཆར་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཀྱི་ཐོག་ནས་སམ་ཚོགས་གཙོ་ཚོགས་གཞོན་གྱི་ཐོག་ནས་སྤྱི་འཐུས་ཁག་ཅིག་ལ་ཟབ་སྤྲོང་གནང་བ་རེད། དེའི་སྒྲབས་ལ་ཡིན་ནའང་བོད་ཀྱི་ཆུའི་ཐང་ལ་དམིགས་བསལ་ཐུགས་སྡང་གནང་མཁན་ནམ་མཁས་པ་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་བཀའ་སློབ་གནང་རྒྱུའི་ལས་རིམ་དེ་འདྲ་ཀྱི་ཕྱིག་བྱེད་དུས། ང་ཚོ་མི་མང་གི་སྐུ་ཚབ་ཡིན་པ་དང། ང་ཚོར་འགན་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས། འགན་ཡོད་མཁན་ཚོས་ཚང་མ་ཤེས་དགོས་པའི་དགོས་པའང་ཡོད་མ་རེད་ལ། ཤེས་ཀྱི་ཡང་མ་རེད། མ་ཤེས་པ་དེ་ཚོ་ཁ་གསལ་དུ་གཏང་རྒྱུ། ཤེས་རྒྱུའི་ཐབས་ལམ་དེ་འདྲ་གནང་སྟེ་གང་མིན་ཚད་ཀྱི་ཡག་པོ་བྱང་འདུག་སྙམ། བརྒྱད་ལམ་འདི་ནས་ངས་རྣམ་པ་ཚོ་ཚང་མ་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་དང།

དེ་ནས་བོད་ནང་གི་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་ཀྱི་ཐོག་ལ་ཞུ་དུས། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གནས་སྟངས་འདི་འཛམ་བུ་གླིང་རང་གི་ཁོར་ཡུག་གི་ཁེ་ཕན་ཞིག་གི་ཐོག་ལ་ཡིན་པར་སོང་ཅང། འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་ནང་ལ་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ན། ཐབས་ལམ་ག་རེ་ཡོད་རེད་ཟེར་བ་དེ་རེད། ག་རེ་བྱེད་དགོས་རེད། འཛམ་བུ་གླིང་མིས་ག་རེ་བྱ་རྒྱུ་ཡོད་རེད། ག་རེ་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་རེད། ག་རེ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་རེད་ཟེར་བ་དེ་རེད། འདི་ག་རེ་རེད་ཟེར་ན། དེ་ལམ་སང་ཞིག་ཡོད་གི་མ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན། རྒྱ་མི་བོད་ལ་ལམ་ཁ་ཧོར་ནས་སློབས་ཡོད་པ་མ་རེད། ཅི་བར་བརྒྱབ་ནས་སློབས་པ་རེད། ཁེ་བཟང་ཞིག་ཡོད་ནས་སློབས་པ་རེད་དེ། འཛམ་བུ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་ཚང་མའི་ཐོག་ནས་ག་རེ་གནང་རྒྱུ་ཡོད་རེད་ཅེ་ན། འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་ནང་ལ་ཁོར་ཡུག་གི་གཙང་མ་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན། ཁ་ལ་ཐུབ་ནས་ཀ་ཤ་ཁ་ཚོ་ཡོད་ལ་ཡོག་ཐུབ་པ་བཟོ་རྒྱུ་དེ་རེད། མཐོ་སྲང་གི་ཡོད་ལ་ཡོད་པ་ཚོ་ཡོད་པ་ཡིན་ན། འཛམ་བུ་གླིང་ཁ་ཤས་ཀ་ཤ་ཁ་ཚོ་ཡོད་ལ་ཁ་ཤས་ཀ་ཤ་ཁ་ཚོ་ཡ་ལ་ཡ་ཡ་ཡ།

ཡོད་ནས་འཕྲང་ཚོག་ཚོག་རེད། ཆུ་འཕྲང་བར་ཕེ་ཚོམ་ཟ་དགོས་མ་རེད། ད་ཆུ་འཕྲང་རྒྱ་མི་འདུག་པ། ཆུ་དེ་ཚོ་འཕྲང་བ་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་འདུག བཏུངས་ཚར་བའི་རྟེས་ལ་ནི་ཡི་འདུག་ཀ དེ་ཀ་རེ་བྱས་ནས་རེད། གང་འདྲ་བྱུང་བ་རེད། དེ་ཚོ་ང་ཚོ་ཚང་མས་དུས་རྒྱན་དུ་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་རྒྱུའི་གནས་སྟངས་ཤེག་ཆགས་བསྟད་འདུག ད་རེས་གོས་ཚོགས་འདིའི་བརྒྱད་ནས་འཛམ་བུ་གླིང་མི་ཚང་མས་གསན་གྱི་ཡོད་ཀྱི་རེད། གཟིགས་ཀྱི་ཡོད་ཀྱི་རེད། དམིགས་བསལ་རྒྱ་མིས། ཉིན་ཞིག་ང་ཚོའི་རྒྱབ་ལ་སྲོག་ཆྱང་ (Oxygen) ཁུར་ནས་འགྲོ་དགོས་པ་ཆགས་ཀྱི་རེད་གང་ལ། (Oxygen) ཉོ་དགོས་ཐུག་གི་རེད་གང་ལ། དེ་མ་ཡིན་བའི་ཆེད་དུ་ང་ཚོས་གཅེ་རེ་བྱེད་དགོས་འདུག ང་ནི་ད་ལྟ་མིག་ལ་མཐོང་གི་འདུག མ་འོངས་པར་ལོ་བཅུ་ཐུག་འགའ་ཤས་རྟེས་ལ་བྱད་མེད་ཚོའི་རྒྱབ་ལ་ཐུ་གུ་འཁུར་དགོས་རེད་དམ་སྲོག་ཆྱང་འཁུར་དགོས་རེད། ང་ཚོ་གང་འདྲ་བྱས་ནས་འགྲོ་ཡི་ཡིན། དེ་འདྲའི་གནས་སྟངས་ཉིན་ཁ་ཚ་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་ཡོད་གི་ཡོད་པ་དེ། བཟློད་མི་དགོས་པ་རེད། ཡོད་རྒྱ་རེད། དེའི་རིགས་ལ་འཛམ་བུ་གླིང་མི་ཚང་མས། བོད་ཀྱི་གནད་དོན་དེ་བོད་པས་གསལ་རྒྱ་དང་། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དེ་བོད་པས་བྱ་རྒྱ་ཅམ་རེད་མ་དགོངས་པའི་ཐོག་ནས། བོད་ཀྱི་གནད་དོན་གསལ་རྒྱ་དེ་རྒྱལ་སྤྱི་འི་ཁེ་བཅས་ཞིག་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཚོར་བ་བཟོ་དགོས་རྒྱ་གལ་ཆེ་དང་། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དང་བོད་ཀྱི་བདེ་དོན་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་རྒྱ་དེ་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་ཞིག་ལ་དགོངས་རོགས་བྱོས་ཟེར་ནས་ཞུ་བའི་ཐོག་ནས། ངས་དེ་རིང་འདིར་མཚམས་གཞག་གི་ཡིན། ཡང་མང་དྲགས་ན་ཚོ་མི་འདུག ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཆོག་ནས།

སྤྱི་འཕྲས་མཁན་པོ་ཀཱན་ཐུང་དངོས་གྲུབ་བསོད་ནམས་ལགས།

སྤྱི་འཕྲས་མཁན་པོ་ཀཱན་ཐུང་དངོས་གྲུབ་བསོད་ནམས་ལགས་ནས།

དབལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ང་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་ལ་ཆ་ཤས་ལེན་བཞེན་པ་ཡིན། འདིའི་སྟོན་གྲེང་དང་། གོས་ཚོད་ཡོངས་སུ་ཟློགས་པ་ལ་ཚད་མཐོན་པོའི་སྒོ་ནས་རྒྱ་གླེར་ཁྱོད་ཞུ་དང་བཟློད་གཞིའི་ཐད་ལ་དམིགས་བསལ་ཞུ་རྒྱ་མིན། རྒྱུན་ལས་ནང་དུ་གོ་བསྟར་ལྟུག་པོ་བྱང་ཚར་བ་ཡིན་དུས། དེ་དེ་བཞིན་དུ་ངོས་འཛིན་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། ཡིན་ནའང། རང་ཉིད་ཀྱི་བཤད་འདོད་པ་མང་པོ་ཞིག་ཁ་སང་དེ་རིང་གཉིས་ཆ་བཀྲར་འོས་མང་པོས་ཞུས་ཚར་སོང། བསྒྲར་རྒྱོས་ཞེ་དྲག་བྱེད་ཀྱི་མིན། ཡིན་ནའང། ཚོགས་འགན་ལས་ཤེས་ཀྱི་ནང་ནས་ཡང་ཁ་ཤས་ཅིག་ཞུ་ཡོད། ཤེས་ཀྱི་ཡིན། ཡིན་ནའང། ཁ་ཤས་ཀྱི་ཁ་ཕྱོགས་ནས་ཀ་ཁ་ཤ

དེ་གསོལ་འདེབས་ཞུ་བཞིན་ཡོད་མ་གཏོགས། ཡང་དེའི་རྒྱུན་ནས་ཁ་སང་སྐད་གསང་མཚོན་པོའི་སྒོ་ནས་གཅིག་བཤད། དེ་ལ་ཁ་སང་དེ་རིང་གཉིས་ཀར་གསལ་བཤད་བྱེད་མཁན་མེད་ཙང། བོད་ཀྱི་ཆུ་བོ་དེ་དག་འཛམ་བུ་གླིང་མི་འགོར་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱིས་འཕྲང་བསྡད་པ་ཡིན་པའི་བཟོ་འདྲ་པོ་ཞིག་ལ་གོ་བརྡ་སྦྱང་སོང་ན། དེ་འགྲིག་གི་ཡོད་མ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ཁ་སང་བཀྲར་འོས་སྤྱི་འཕྲས་ཀྱིས་ཞུས་བསྡད་པ་དེ་མ་རེད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་དང་མཉམ་དུ། སྤྱི་བཏང་ང་ཚོའི་གྲོས་ཚོད་བདེ། སྲོན་གླེང་ཚང་མའི་ནང་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་བབ་རེད། དགེ་ལན་གང་འདྲ་ཡོད་མེད། ཞན་ཆ་གང་འདྲ་ཡོད་མེད། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བཤད་ཚར་རེད་དེ། ཡིན་ནའང། ངས་ཁ་སྐོང་གི་ཚུལ་དུ་གཅེ་ཞུ་ཡོད་ཅི་ན། རྒྱུན་ལྡན་ང་ཚོ་སྲོན་བྱོན་མེས་པོ་དམ་པ་དེ་ཚོའི་བཀའ་དྲིན་དང་། ལྷག་པར་དུ་ང་ཚོའི་᠐ སྐྱབས་མགོན་དོན་ཀྱི་བདག་པོའི་སྐུ་བསྟོད་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་ནང་ལ། གང་རས་རི་ར་བས་བསྐོར་བའི་ཞིང་ཁམས་སུ། ཕན་དང་བདེ་བ་མ་ལུས་འབྱུང་བའི་གནས།། ཞེས་པའི་ཚིག་ཆུང་དེ་གཉིས་པོ་རྒྱལ་སྲིའི་ཐོག་ལ་ཕར་ཁོར་ཡུག་སྐད་ལ་སྒྲ་ར་ནས་ཕྱི་ར་རྒྱུ་ཡོད་རེད་ལ། ང་ཚོ་བོད་གང་རས་ཅན་ལ་ཚུར་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ལ་སྒྲ་ར་ནས་ཕྱི་ར་རྒྱུ་ཡོད་རེད། དགེར་ན། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དེ་ཞིང་ཁམས་ཀྱི་གནས་རེད་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། མ་ཟད་ཕན་པ་དང་བདེ་བ་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཆ་བཉམ་འབྱུང་ཁུངས་དེ་བོད་རེད་གསུངས་ཚར་དུས། དེ་ཡིན་དུས་ད་ལྟའི་རྒྱལ་ཁབ་བཅུ་གཅོས་པའི་འཛམ་གླིང་ཆུའི་གནས་བབ་ཚང་མ་དེ་བོད་ནས་ཆུར་འབྱུང་བ་ཡིན་དུས། དེ་ཚོ་ལ་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ནས་སྒྲ་ར་རྒྱུ་འདུག རྒྱལ་སྲིའི་སྟེང་ལ་འགྲེལ་བཤད་རྒྱུ་ཆོག་གི་འདུག ཁྱད་པར་དུ་ཕྱི་ཏྲི་ལ་སྟེ་ཚན་ནས་ཚོགས་བཅད་དེ་བཀྲངས་ནས་ཁོར་ཡུག་སྐོར་རྒྱལ་སྲིའ་ལ་བཤད་ན་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་དང་། རྒྱལ་སྲིའ་ནས་ཁྱད་པར་དུ་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྐོར་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་པའི་སྐོར་ལ་བྱེད་ཚོག་རེད་སྙམ།

དང་ཚོས་བོད་པའི་ཁོར་ཡུག་ལ་བཤད་པ་ཡིན་ནའང་། ཕན་དང་བདེ་བ་མ་ལུས་འབྱུང་བའི་གནས།། དེ་ཁ་སང་ཞུས་ཚར་སོང་། ཆུ་ཡིན་ནའང་རེད། རི་ཡིན་ནའང་རེད། གནས་ཡིན་ནའང་རེད། དེ་ཚོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དེ། དེ་ནས་གནས་རི་དང་། ཆུ་ཡིན་ནའང་བློ་ཆུ་རེད་ཟེར་བ། ཤིང་ཡིན་ནའང་། བློ་ཤིང་རེད་ཟེར་བ་ལ་སོགས་པ་སྲོན་བྱོན་མེས་པོ་དམ་པ་དེ་ཚོ་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་བརྡ་ཚད་ལ་བཏེན་ནས། ཏ་ལམ་ཕྱི་ལོ་ ᠑᠔᠕᠓ བར་ལ་མ་གཏོགས་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཐུབ་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་། དེང་སང་བཅན་བྱོལ་ལ་སྟེམས་པའི་སུམ་ཏྲག་པ་ཁ་ཤས་ཀྱི་འགྲོས་ཏོག་ཅམ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་ཟེར་མཁན་དང་། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག (A,b,c,d) ཏོག་ཅམ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་ཟེར་མཁན་དེ་ཚོས་རྟོགས་སད་ཡིན་མངོག་མངོག་ བོད་ཀྱི་སྲོན་བྱོན་མེས་པོ་དམ་པའི་གསུངས་བསྡད་པ་དེ་ཚོ་ཟླངས་དང་རེད་ཟེར་བའི་རྒྱུན་བྱས་ནས། རྒྱ་ནག་ལ་ཞེབས་ནས། རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ལ་གཏོར་བཤིག་གཏོང་སྲོད་ཡོད་རེད། དེ་ནས་གནས་རི་དེ་ཚོ་གཏོར། ཆུ་དེ་ཚོ་བཅོག་པ་བཟོས། ཤིང་བློ་ཤིང་རིགས་དེ་ཚོ་བཏུབ། དེ་ཚོའི་རྒྱུན་བྱས་ནས་ཡོངས་གི་ཡོད་པ་ངས་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། བྱས་ཙང་དེ་རིང་ང་ཚོས་གྲོས་ཚོད་དེ་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱིས་བཞག་ཡོད་རེད་ལ། བཞག་པ་ནང་བཞིན་ སྲོན་བྱང་གི་སྲོལ་རྒྱུན་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཟེར་ནས་མི་འདུག ཕྱོགས་བྱོན་མེས་པོ་དམ་པ་དེ་ཚོས་སྲོལ་གཏོད་པའི་རིག་གཞུང་དེ་ཚོ་ཡང་ང་ཚོས་རྒྱུན་འཛིན་བྱེད་དགོས་པ་དེ་ཁ་ཅང་གནད་འགག་ཅིག་རེད་འདུག་བསམ་ཀྱི་འདུག ཝཚན་གཞི་ཆུང་ཆུང་ཞིག་བྱས་པ་ཡིན་ནའང། ང་ཚོ་བོད་ལ་བསྡད་པའི་སྐབས་སུ། ང་རང་བོད་ལ་འཚར་ལོངས་བྱུང་བ་ཡིན་དུས། ཐ་ན་སོ་སོའི་ཇ་འཕྲུང་སའི་ཕོར་པ་གཅིག་དེ་ཡང། མཐོ་ས་འཛོག་དགོས་པ། དེ་ཚོར་བཅོག་པ་བཟོས་ན་ཁ་ཞེ་བསོད་ནམས་དབང་ཐང་ཉམས་འགྲོ་ཡི་རེད་ཟེར་ནས། ཕ་མ་ཚོས་སློབ་གསོ་བྱེད་ཀྱི་རེད། དེ་གཅིག་བྱས་ན་ཁོར་ཡུག་གི་རེད་དེ། གཉིས་ནས་ཡ་རབས་སྲོད་བཟང་རེད། དེང་སང་བཅན་བྱོལ་སྲི་ཚོགས་ནང་དུ་ཕོར་པ་ཚང་མ་གང་སྟེགས་ནང་ལ་གཡུགས། ཕོར་པ་གང་ཕོ

ཉལ་ཁྱིའི་འོག་ལ་བཅུག་ པོར་པ་གང་པོ་རྒྱབ་བཀྲག་འོག་ལ་གཞག་རྒྱའི་གོམས་གཤིས་ཞེབས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་གཅིག་བྱས་ན་རྩོགས་ཤད་རེད་ཟེར་མཁན་དེ་ཚོ་ཡིན་གྱི་རེད། དེ་དང་དེའི་རིགས་མཚོན་པའི་བོད་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་དང་རིག་གཞུང་བདག་པོ་བརྒྱ་རྒྱ་དེ་སྤོན་བྱོན་མཁས་པ་རེད། སོ་སོའི་པ་མ་རེད། དེ་ཚོའི་ཅ་ཅང་གི་གླིང་པའི་ནང་ལ་གཅིག་བྱས་ན་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཞེན་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་ན་མི་ཤེས་ཏེ། གང་ལྟར་ཁོར་ཡུག་རེད། ཡ་རབས་བཟང་སྤྱོད་རེད། དེ་ཚོ་ཅ་ཅང་གི་འབྲུར་དུ་ཐོན་པ་ཡོད་པ་ཡིན་དུས། དེ་ཚོ་ལ་ངེས་པར་དུ་བདག་པོ་རྒྱུ་རོགས་གནང་ཟེར་ནས། ཕྱིར་ཆ་འདི་སྒང་ནས་ཞུ་བཞིན་ཡོད། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཚོག་ནས།

སྤྱི་འཐུས་རྒྱ་བ་ཚེ་རིང་ལགས།

སྤྱི་འཐུས་རྒྱ་བ་ཚེ་རིང་ལགས་ནས།

དབལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག་ བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཐ་དན་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གྱིས་ཚོད་གྱིས་འཛིན། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༣ པའི་ཐོག་ལ་ཆ་ཤས་ལེན་པའི་ཐོག་ནས། དབལ་ལྡན་རྒྱུན་ལས་ཀྱིས་བསྟན་པེན་ས་པའི་ཡིག་ཆ་གལ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་སྤྲོན་གྲོང་དང་གྱིས་ཚོད་ཁག་ལྟ་ཆར་རྒྱབ་ཡོད། ཁ་སང་དེ་རིང་བཀའ་མོལ་གནང་སྤྲོད་མཁན་ཕྱག་སྟེལ་ཚང་མས་བཀའ་མོལ་དང་དགོངས་འཆར་གནང་བ་དེ་ཚོ་ཚང་མ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་པ་ཡིན་ན། མ་འཕྲིག་པ་དེ་འདྲ་གང་ཡང་གསུངས་མ་སོང་། དེར་བརྟེན་ད་ལྟ་བཀའ་མོལ་གནང་བ་ཆ་ཚང་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། ཡིན་ནའང་། གྲོས་ཚོད་ཨང་ ༥ དེ་ལ་གཟིགས་པ་ཡིན་ན། དེའི་ནང་ལ་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱིས་ཁོར་ཡུག་སྟེ་ཚན་ལ་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ལ་ཚད་འཛིན་དང་ལྡན་པའི་སྟན་ཐོ་བཟོ་རྒྱུ་དེ་འདྲ་འགོད་བསྐྱལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་འདུག ང་འདྲ་པོ་ཞིག་ཡིན་ན། སྤྲོན་མ་ཆུང་དུས་གང་ཡང་མ་ཤེས་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་སྤྱི་ཚོགས་པ་དང་། འགྲོ་བ་མིའི་ལྟན་ཚོགས། བོད་ཀྱི་བྱིས་པའི་ལྟན་ཚོགས་དེ་ཚོར་རེ་བ་ཞེ་དྲག་ཅིག་བྱས་པ་ཡིན། དེ་ཚོས་ཞེ་དྲག་ཅིག་བྱེད་ཀྱི་རེད་བསམས་ནས། ང་ཚོར་བདེ་སྡུག་བྱང་བ་ཡིན་ན་ཞུ་ས་འདྲ་ཞིག་འདུག་བསམ་པའི་སོ་སོར་བློ་སྤྱོས་དང་ཡིད་ཆེས་ཞེ་དྲག་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན། ཡིན་ནའང་། ཟླ་ལོ་ ༡༩༥༤ ལོར་ལས་ཁ་ཆེན་མཚོག་སྤྲུལ་རིན་པོ་ཆེ་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། རྒྱལ་སྤྱི་ལྟན་ཚོགས་དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་བྱ་རྒྱུ་གང་ཡང་མི་འདུག་ དེ་ཚོ་བཟོ་འདྲ་པོ་ལ་ཡིད་ཆེས་དམིགས་བསལ་གང་ཡང་མེད་དེ། དེ་དེ་བཟུང་གི་ཐོག་ནས་ཞུ་གཏུག་བྱས་པ་ཡིན་ན། དེར་རྒྱབ་སྐྱོར་མེད་པ་དེ་འདྲ་གང་ཡང་མིན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཚོག་ནས།

སྤྱི་འཐུས་རྒྱ་བ་ཕུན་ཕྱོད་ལགས། ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་གསུང་རོགས་གནང་།

སྤྱི་འཐུས་རྒྱ་བ་ཕུན་ཕྱོད་ལགས་ནས།

དབལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག "ཞ་རའི་མཉམ་དུ་ཚང་ས་མ་བརྒྱ་" ཟེར་བ་དེ་ལྟ་གྱི་བ་ཅང་ཅིའི་ཐད་ནས་ཧོར་བ་རེད། འདི་མཐོང་ཚུང་ཚགས་འགྲོ་ཡི་འདུག་ དེ་ཕྱིར་འཕེན་བྱེད་དགོས་འདུག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཆོས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཆོག་ནས།

ཆོག་དེ་རིགས་བེད་སྤྱོད་མ་བཏང་ན་ཡག་པོ་འདུག ཕྱི་འཐུས་ཟླ་བ་ཆེ་རིང་ལགས།

ཕྱི་འཐུས་ཟླ་བ་ཆེ་རིང་ལགས་ནས།

ལགས་སོ། དབལ་ལྡན་ཆོས་གཙོ་མཆོག ཕྱིར་འཚེན་ཞུ་ཆོག་པ་གྱིས། དོན་དགེ་དེ་གা་རང་ཡིན། ཡིན་ནའང། ཆོག་དེ་མར་ཕྱིར་འཚེན་ཞུ་ཆོག་པ་གྱིས།

ཆོས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཆོག་ནས།

ཕྱི་འཐུས་ཟླ་བ་ཆེ་རིང་ལགས། ཏོག་ཙམ་བཞུགས་རོགས་གནང། ཕྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་སྨོན་ལམ་མཛད་ཕྱིན་ལགས། ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་གསུང་རོགས་གནང།

ཕྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་སྨོན་ལམ་མཛད་ཕྱིན་ལགས་ནས།

དབལ་ལྡན་ཆོས་གཙོ་མཆོག ཆོག་དང་དོན་དགེ་གā་རེའི་ཐོག་ནས་ཡིན་པ་ཡིན་ནའང། བཅན་ཏྲོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་། ཤྲིག་གཞིའི་དགོངས་དོན་མཛའ་འབྲེལ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་གནོད་སྐྱོན་འགྲོ་གཞིའི་བློང་སློང་དེ་ཙ་བ་ཉིད་ནས་བྱེད་ཆོག་གི་ཡོད་མ་རེད། དེ་ཕྱི་འཐུས་ཆུན་པ་ཞིག་གིས་མཁྱེན་གྱི་ཡོད་ཀྱི་རེད། དམིགས་བསལ་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཆོགས་ལ་ནུས་པ་ཡོད་མེད་དེ་ལོགས་ཀā་རེད་མ་གཏོགས། རེ་བ་ཚང་མ་བརྒྱབ་ནས་ཕྱི་ནོར་ཁགོང་མ་ཁ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཀྱང་དུས་རྒྱུན་དུ་གནད་དོན་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ལ་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཆོགས་ལ་འགོད་བསྐུལ་དེ་འདུ་གནང་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་མཐའ་འབྲེལ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་གནོད་སྐྱོན་འགྲོ་ཞིག་ཀྱང་དགོངས་ཀར་འགྲིག་གི་མ་རེད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཆོས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཆོག་ནས།

བཀྲར་འོས་ཕྱི་འཐུས་མཆོག་ནས་དེ་དགོངས་པར་འཚང་རོགས་གནང། ཕྱི་འཐུས་ཟླ་བ་ཆེ་རིང་ལགས། ཐུ་མཐུད་ནས་གསུང་གནང་རོགས་གནོངས།

ཕྱི་འཐུས་ཟླ་བ་ཆེ་རིང་ལགས་ནས།

དབལ་ལྡན་ཆོས་གཙོ་མཆོག ངས་འདིའི་ཐོག་འགྲེལ་བཤད་མང་པོ་བརྒྱབ་རྒྱུ་མིན། འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་རྒྱུ་མེད་པ་དེ་འདུ་གང་མིན། ང་ཚོའི་ཕྱི་ཆོགས་ནང་ལ་དེའི་ཐོན་ལ་འདི་ལྟ་བུའི་གཏམ་བཤད་བྱས་བཞག་པ་མང་པོ་ཡོད་རེད། ད་ལྟའི་ཆོགས་པ་ལྟན་ཆོགས་དེ་ཚོ་མ་མཐུན་པ་དེ་འདུ་མང་པོ་ཡོད་རེད། **ཆོས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཆོག་ནས།** གནད་དོན་རང་གི་ཐོག་ལ་གསུང་རོགས་གནང། ཡིན་ནའང། དེ་ཚོ་ཞུ་མི་དགོས་པ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་ནས་ད་ལྟ་བར་དུ་ང་ཚོའི་བོད་མིའི་ཤྲིག་འཛུགས་དང། གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཆོགས་པ། མི་སྒེར། ལྷག་དོན་དུ་བོད་ནང་ལ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་གཅེས་དཔལ་བོ་དེ་འདའི་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དང། རྒྱལ་ཕྱི་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ལ་ལས་འགྲུལ་

སྒེལ་བསྡད་པ་དང་། གོ་རྒྱོགས་སྒེལ་བསྡད་པ་དེ་ཚོ་ཚང་མར་བརྒྱུད་ལམ་འདིའི་ཐོག་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་དང་བསྟན་བཅོས་བཙོང་ཞིན། ཁོར་ཡུག་གནད་དོན་དེ་ད་ལྟ་གོང་དུ་ཕྱག་སྒེལ་སྤྱི་འཐུས་མང་པོ་ཞིག་གིས་གསུངས་སོང་། འདི་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་གཅིག་ཟུ་མ་རེད། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་གཅིག་ཟུ་ཡང་མ་རེད། འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ཡོངས་ཀྱི་གནད་དོན་ཡིན་དུས། ད་ལྟ་བར་དུ་བོད་གཞུང་དང་། གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་བཅས་ཚང་མས་ལོ་མང་པོའི་རིང་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་། དེ་ཚོའི་སྐོར་ལ་ཞུ་གཏུག་བྱས་ནས་འཛིན་བྱ་གྲྭ་ཞུ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་ང་རང་ཚོ་བོད་མི་ཚོས་བྱེད་དགོས་པ་དང་། བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་རྒྱུ་འདི། ང་རང་ཚོའི་རྒྱལ་ཁབ་དང་ལྷང་བ། ས་གནས་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་བསྡད་ཡོད་ནའང་སོ་སོའི་ཁོར་ཡུག་གི་ཐོག་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་པ་དང་། འདིའི་ཐོག་ལ་འགན་འཛིན་དགོས་རྒྱུ་དེ་ཚོ་ཅན་ཅན་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག་ དེའི་དབེ་མཚོན་འདི་གོང་དུ་ཞུས་པ་བཞིན་པ་ནང་བཞིན། ཁོར་ཡུག་གི་གནད་དོན་འདི་མི་གཅིག་གཉིས་ཤིག་དང་གྲོང་པ་གཅིག་གཉིས་ཤིག། རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་གཅིག་གཉིས་ཤིག་གི་གནད་དོན་མིན་པར། འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ཡོངས་ཀྱི་གནད་དོན་ཡིན་དུས། དེའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་འགན་འཛིན་ནས། དུས་རྒྱུན་དུ་ཉིན་རེ་ཉིན་རེར་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ལ་དགོངས་པ་བཞེས་རྒྱུ་དང་། ལག་བསྟར་བྱ་རྒྱུ། ལྷག་དོན་དུ་ས་ཆུ་མེ་རླུང་དེ་ཚོ་ལ་གནོད་སྐྱོན་མ་འགྲོ་བའི་ཐོག་ལ་ཏན་ཏན་འབད་བརྩོན་གནང་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ཕའི་ངས་གཅེ་ཟུས་ནས་ཞུ་བཞིན་ཡོད་ཅེ་ན། ཆོས་པ་ཚོ་འདིར་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་གནང་མཁན་མང་པོ་ཡོད་ཀྱི་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་། སྤྲོན་མ་ང་རྒྱ་རམ་ས་ལའི་ས་གནས་འགོ་འཛིན་བྱེད་དུས་ང་ཚོས་ཁོར་ཡུག་གི་ལས་གཞི་ཞིག་རྒྱ་རམ་ས་ལར་སྒྲོལ་བ་རེད། དེ་དུས་མཁས་པ་ཡིན་ཟེར་མཁན་དང་མི་གནད་འགག་ཅན་མང་པོ་ཞིག་གིས། ཁོར་ཡུག་གི་ལས་གཞི་དེ་ཚོ། ལས་འགྲུལ་དེ་ཚོ་ (Hippie) ལས་ཀ་རེད་གསུངས་སོང་། ཚོག་དེ་ག་རང་ཝེད་སྤྱོད་བཏང་སྲོང་། འདི་ (Hippie) ཡི་ལས་ཀ་རེད་མ་གཏོགས། ང་ཚོ་རང་དབང་འཕགས་རྩོད་བྱེད་མཁན་གྱི་ལས་ཀ་མ་རེད་ཅེས་གསུངས་སྲོང་། དེ་འདྲའི་རྒྱུ་མཚན་ཐོག་ནས། དེ་འདྲའི་དགོངས་པ་ཡོད་སྟོད་པ་དེ་འདྲ་ང་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལ་ཡོད་མ་སྲིད་པ་གང་ཡང་མ་རེད། ནམ་རྒྱུན་སོ་སོའི་བྱ་སྤྱོད་དེ་ཚོར་བཡུས་ནའང་དེ་འདྲ་ཡོད་མ་སྲིད་པ་གང་ཡང་མ་རེད། བྱས་ཙང་ང་ཚོས་མི་ཕར་ཕྱོགས་ལ་ཕར་མཇུ་བ་མོ་བཙུགས་པ་དང་། འགོད་བསྒྲལ་ཞུས་པ་ནང་བཞིན། ང་རང་ཚོ་སོ་སོས་དུས་རྒྱུ་ཁྲག་ཏུ་དེ་འདྲའི་ཐོག་ལ་དགོངས་པ་བཞེས་རྒྱུ་ དང་ལག་ལེན་འཁེལ་བར་བྱ་རྒྱུ་འདི་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག

དེ་ནས་ད་ལྟ་འགོད་བསྒྲལ་ཞུ་རྒྱུར། བཀའ་ཨཁག་དང་། ལྷག་དོན་དུ་ཕྱི་ཏིལ་བཀའ་བློན་ལ་འགོད་བསྒྲལ་ཞུ་རྒྱུར། ད་ལྟའི་གྲོས་ཚོད་དེ་ཚོ་གཞིར་བཟུང་བའི་ཐོག་ནས། རིང་མེན་འབྲེལ་ཡོད་གཞུང་འབྲེལ་དང་། གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་དེ་ཚོ་ལྷན་འཛོམས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཕྱག་རྡུགས་རྒྱུ་རིང་ཐེའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་འཆར་གཞི་བཏེར་ནས། གྲོས་བསྡུར་བྱས་ནས། ཥཱར་ཨེ་ཥཱི་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ཚོ་ལ་སྲུ་སྲུས་བདེ་སྡུག་ཞུ་ཡི་རེད། ལས་འགྲུལ་གང་འདྲ་ཞིག་སྒྲོལ་ཕྱ་ཀྱི་རེད། ད་ལྟ་གོང་དུ་མང་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་གསུངས་སོང་། ལས་འགྲུལ་སྒྲོལ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐོག་ལ་དེ་ཚོ་ཚང་མ་གཞིར་གཞུག་པའི་ཐོག་ནས། སོ་སོས་ཚོགས་ཆུང་ངམ་སྟེ་ཚན་བཅུགས། གཞུང་འབྲེལ་དང་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་སོ་སོའི་གནས་བབ་ལ་བསྟུན་པའི་ལས་འཚར་བཏོན་ནས། ལོ་ལྷ་དྲུག་བདུན་བརྒྱད་དགུའི་རྗེས་ལ། དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག ཁོ་ཚོས་ (Strategy) བཟོས་པ་དང་། འཚར་གཞི་བཀོད་པ་བཞིར་བཟུང་། ལོ་ལྷ་དྲུག་བདུན་ཀྱི་རྗེས་ལ་གྲུབ་འབྲས་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་བཟོ་རྒྱུ་དང་། དེ་འདྲའི་གྲོས་བསྡུར་དང་ལྷན་འཛོམས་གནང་ནས། དངོས་གནས་ང་ཚོས་འཚར་གཞི་ཞིག་བཟོ་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག་ དེ་ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག་གནང་དགོས་འདུག་ཞུ་ཡིན།

མཐའ་མ་དེ་ལ་ཞི་ཅིན་ཕིང་གཙོ་བོ་བྱེད་པའི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་དགོན་པོ་ཚོ་ལ་བརྒྱུད་ལམ་འདིའི་ཐོག་ནས་གা་རེ་ཞུ་རྒྱ་ཡིན་ཟེར་ན། ཁྱེད་རང་ཚོས་བོད་དང་འཛམ་བུ་གླིང་སྒྲི་ལ་གནོད་རྒྱའི་ཁོར་ཡུག་གི་གཏོར་སྐྱོན་དང་། གནོད་སྐྱོན་བྱས་བསྡད་པ་དེ་ལ་ངས་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་ཚབ་ཞུས་ནས་ངོ་རྩོལ་ཡོད། ལྷག་དོན་དུ་ཁྱེད་རང་ཚོས་ད་ལྟ་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་འདི། གོང་དུ་སྒྲི་འཐུས་ཁར་ཤན་ཤིག་གིས་གསུངས་སོང་། འདི་ང་ཚོ་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ཡོངས་ཀྱི་བདེ་སྡུག་ལ་རགས་ལས་དུས། ཁྱེད་རང་ཚོའི་བྱ་སྒྲོད་འདི་ལྟ་བུའི་གོང་མི་ཡ་ཅང་བརྗོད་མེད་རེད། ལྷག་དོན་དུ་ཁྱེད་རང་ཚོའི་ཐུ་གུ། ཞི་ཅིན་ཕིང་ཁྱེད་རང་གི་ཐུ་གུ་གཙོ་གོང་བྱེད་པའི་ཁྱེད་རང་གི་ཐུ་གུའི་ཐུ་གུ་དེ་ཚོ་ལ་ཡང་གནོད་སྐྱོན་ཡོང་རྒྱ་དང་། དོ་ཤོག་འགྲོ་རྒྱར་ཏན་ཏན་གནད་འགག་ཆགས་ཡོད་རེད། བྱས་ཅང་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ཁྱེད་རང་ཚོའི་དགོན་རིགས་ཚོས་འདིའི་ཐོག་ལ་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་རྒྱ་དང་། ཁྱེད་རང་གི་ཐུ་གུ་གཙོ་གོ་བྱེད་པའི་འཛམ་བུ་གླིང་གི་སེམས་ཅན་ཡོངས་ཀྱི་དོན་དུ། ད་ལྟ་ནས་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་གོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཚོག་ནས།

སྒྲི་འཐུས་ཚོས་འཛིན་ཐུབ་བསྟན་ལགས།

སྒྲི་འཐུས་ཚོས་འཛིན་ཐུབ་བསྟན་ལགས་ནས།

དབལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག ས་དཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཇ་དཔག་གནས་སྟངས་ཐོག་ལ་གཞུང་འབྲེལ་གྱིས་ཚོད་གྱིས་འཚར་ལ་མོས་མཐུན་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུས་པའི་ཐོག་ནས་བསམ་ཚུལ་འགའ་ཞིག་ཞུ་ཚོག་པ་ཀྱིས། ཁ་སང་དང་དེ་རིང་གཉིས་ལ་ཕྱག་སྒྲེལ་བ་ཀུར་འོས་སྒྲི་འཐུས་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཁོར་ཡུག་ཐོག་དངོས་གནས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ཡག་པོ་མང་པོ་ཞིག་གསུངས་སོང་། དེ་དངོས་གནས་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ཆ་བའི་ང་རང་ཚོའི་ཆ་ཆེ་བའི་ཁོར་ཡུག་འདི། གང་ལྟར་འགྲོ་བ་མི་དང་སེམས་ཅན་མང་པོ་ཞིག་གི་ཚེ་སྲོག་ལ་གཞི་བཅོལ་ས་ཞིག་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཆགས་ཀྱི་འདུག ཡིན་ནའང། ང་རང་ཚོ་སྟབས་མ་ལེགས་པ་ཞིག་ལ། ད་ལྟ་ཆུ་ནག་གིས་གཙོས་པའི་ཆུ་ལ་ཁབ་འགའ་ཤས་ཀྱིས་སོ་སོའི་ཆུ་ལ་ཁབ་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་། སོ་སོའི་ཆུ་ལ་ཁབ་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་ལ་བརྟེན་ནས་འཛམ་བུ་གླིང་སྒྲི་ཡོངས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་གོང་བུ་གཅིག་སྒྲིལ་ཀྱི་ནུས་པ་དེ་ལ་དོ་ཐོག་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་གསལ་པོ་རེད། ཁོར་ཡུག་ཆེར་དུས། གང་ལྟར་ཆུ་ལ་ཁབ་གཅིག་གི་ཁོར་ཡུག་ལ་ཞེ་དགུ་སྦུང་སྐྱོབ་བྱས་ནས་ཐན་ཐོག་ཆུ་ཡོད་མ་རེད། དེ་བཞིན་གང་ལྟར་ཁྱེམ་མཚོས་ཆུ་ལ་ཁབ་དང་འཛམ་བུ་གླིང་སྒྲི་ཡོངས་ཀྱིས་ཕྱར་གྱུ་མཉམ་འདེགས་དང་། གོང་བུའི་ནུས་པ་ཞིག་སྟོན་དགོས་ཆུ་འདི་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་དེ་འདྲའི་འཛམ་བུ་གླིང་ཆུ་ལ་སྒྲི་འི་ཁོར་ཡུག་གི་གོང་བུའི་ནུས་པ་འདིའི་ཐོག་ལ་ཆུ་ནག་གིས་གཙོས་པའི་ཆུ་ལ་ཚོའི་མཁྱེགས་བ་ཆུང་གི་ལྟ་བུ་ལ་ཁ་ཕྱེ་ཡོ། ས་སོའི་ཆུ་ལ་ཁབ་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ལ་བརྟེན་ནས། དེ་ནས་དོ་ཐོག་བཏང་བ་དང་འཐུས་ཤོར་བཏང་བ་དེ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཅོ་ཆོལ་ཡོད་ཞུ་ཆུ་ཡིན།

དེ་ནས་གོང་མེའི་ཐྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ངོས་ནས། གཙོ་བོ་གོང་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དོན་དག་ལ་ཤུང་འགན་འཛིན་མཁན་འདི་ཕྱི་ཏྲི་ལ་ལས་ཁྲུངས་ནང་གི་ཁོར་ཡུག་ཚན་པ་དེ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། ས་སོའི་མཐོང་སྣང་ལ་ད་ལྟ་བར་དུ་ཁོར་ཡུག་ཚན་པའི་ངོས་ནས་གོང་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དོན་དག་ལ་དངོས་གནས་ཚད་དང་ལྡན་པའི་དུས་དེབ་བཏོན་པ་དེ་འདྲ་མཐོང་སོང་། དེ་བཞིན་ཁོར་ཡུག་གི་ཐོག་ལ་བགྲོ་བླང་ཁང་གཏམ་བཤད་ནང་དུ་མཉམ་ཞུགས་བྱས་པ་དེ་འདྲ་ཡང་མཐོང་སོང་། དེ་ཚོ་ཚང་མ་གནས་སྟངས་ལ་དཔགས་པའི་ཡག་ཐག་ཚོད་རེད་འདུག བསྡགས་བརྗོད་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། ཡིན་ནའང་ང་རང་ཚོས་གོང་ཀྱི་ཇ་དཔག་གི་ཁོར་ཡུག

གནས་སྟངས་ཐོག་འཛམ་བུ་གླིང་ནང་གོ་རྒྱུགས་ལྷག་ཆེ་གཙོད་སྟེལ་ཐུབ་པ་ཡིན་ནའང། དེ་ཅམ་གྱིས་ང་ཚོའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐབས་བྱས་ལ་ཡང་ཕན་ཐོགས་ཀྱི་ཡོད་དུས། མ་འོངས་པར་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་རང་གིས་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ལམ་སྟོན་བྱེད་མཁན་མཁས་དབང་གི་ཚོགས་ཆུང་ཞིག་གིས་འཛུགས་བྱེད་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། དེ་ནས་དུས་ནས་དུས་སུ་ཁོ་རང་ཚོ་སར་ལམ་སྟོན་ཞུ་རྒྱུ། དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་ཁོར་ཡུག་གི་ཐོག་ལ་གཞི་རྒྱ་གཏི་ཟབ་ཏུ་དང། རྒྱ་ཆེ་བ་སྟེལ་ཐུབ་རྒྱའི་ཐོག་ལ་ཁེ་ཕན་ཡོང་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་དེ་འདྲའི་མཁས་དབང་གི་སློབ་སྟོན་ཚོགས་ཆུང་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་ན། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཨིན་ཌིའི་ཐོག་ནས་ (Advisory Board) ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན། འདིའི་བརྒྱད་ནས་ང་རང་ཚོས་ཁོར་ཡུག་གི་ཐོག་ལ་ལས་དོན་ཚགས་ཆུད་པ་ཞིག་དང། ཁེ་ཕན་ཡང་ཡོང་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག

དེ་བཞིན་དེ་འདྲའི་ལམ་སྟོན་ཞུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་རིང་ཁ་སང་དྲ་རྒྱའི་དུས་ཚོད་ཆགས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། ད་རྒྱའི་བརྒྱད་ལམ་གྱི་ཐོག་ནས་ང་རང་ཚོར་ད་ལྟ་ཡོད་བསྡད་པའི་བོད་ཀྱི་ཆུའི་གནས་སྟངས་རེད། དེ་བཞིན་གནས་གཅིས་འགྲུར་ལྟོག་རེད། དེ་བཞིན་གཏེར་ཁ་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ལ་བརླུན་ཐུང་ཐུང་དུ་དེ་འདྲ་ཞིག་བཟོ་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། དེའི་ཐོག་ནས་མ་འོངས་པར་སློབ་ཐུག་དང་གཞོན་སྐྱེས་ཚོ་ལ་སློབ་སྦྱོང་རྒྱ་རྒྱུའི་ཐོག་ལ་ཁེ་ཕན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག

དེ་བཞིན་དེ་དང་འདྲ་བའི་ཐོག་ནས། ད་ལྟ་ང་ཚོས་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ལ་བསམ་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་གསུང་བསྡད་པ་རེད། གང་ལྟར་ད་ལྟ་འཛམ་བུ་གླིང་གི་ཨེ་ཤི་ཡའི་ནང་གི་ཆུའི་ཆུ་མགོའི་འབྱུང་ཁུངས་འདྲ་པོ་འདི་གོང་ནང་ཆགས་ཡོད་ཟེར་ནས་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་གསུང་གི་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང་གནས་ཚུལ་དེ་ཚོའི་གྲས་འདི། ང་རང་ཚོའི་འཛམ་བུ་གླིང་རྒྱལ་ཕྱི་ཕར་བཞག་ནས་རྒྱ་གར་ནང་ལ་ཆ་བཞག་པ་ཡིན་ནའང། ང་ཚོས་གཏི་ཚོད་ཅམ་ཞིག་གོ་རྒྱུགས་སྟེལ་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་ན། ང་ཚོའི་བོད་ཀྱི་ཆུ་འདི་ཙ་ཆེན་ཡིན་པ་དང། འདིའི་འབྱུང་ཁུངས་དེ་བོད་ནས་ཡིན་པ། དེ་འདྲའི་ཆ་ནས་འཛམ་བུ་གླིང་ཕྱི་ཡོངས་ལ་ལམ་སྲོལ་འགྲོ་སྟངས་ཤིག་ཡོད་རེད། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་མཁྱེན་ཚབ་པ་ཞིག་བསྐོ་གཞག་བྱས་ནས། དཔེར་ན། སྟན་གྲགས་ཅན་གྱི་མི་སྟ་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག (Goodwill Ambassador) ཞེར་གྱི་རེད། དེ་འདྲ་པོ་བསྐོ་གཞག་བྱེད་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། ཁོ་རང་ཚོས་ང་ཚོར་བོད་ཀྱི་ཆུའི་གནད་དོན་ཐོག་གཏམ་བཤད་ཅིག་བྱས་ནས། རྒྱ་གར་ནང་ལ་ཆ་བཞག་པ་ཡིན་ན། དེ་རིང་ཁ་སང་སྟེ་ཚོགས་ནང་ལ་གློག་བརླུན་འཕྲད་མཁན་སྐད་གྲགས་ཆེན་པོ་དེ་ཚོ། དེ་འདྲའི་བརྒྱད་ནས་གཏམ་བཤད་གནང་ཐུབ་པ་ཡིན་ན་དེས་གོ་རྒྱུགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་ཆགས་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲའི་སྟན་གྲགས་ཅན་གྱི་མི་སྟ་ཞིག་ང་རང་ཚོ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་རང་གི་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་མཁྱེན་ཚབ་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་བསྐོ་གཞག་བྱས་ན། དེ་འདྲའི་བརྒྱད་ནས་ང་ཚོར་དེལ་བསྒྲགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོང་ཐུབ་པའི་ཁེ་ཕན་དང་ཕན་རྒྱས་ཆེན་པོ་ཞིག་འགྲོ་ཡི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཆོག་ནས།

སྟྲི་འཐུས་ཀུན་དགའ་བསོད་སྟོབས་ལགས།

སྟྲི་འཐུས་ཀུན་དགའ་བསོད་སྟོབས་ལགས་ནས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཇ་དཔག་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གྱིས་ཚོད། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༣ པའི་སྟོན་གླིང་དང། ཁྱོས་ཚོད་ལྡ་ཡོངས་རྫོགས་ལ་གུས་བཅོ་ལྡན་པའི་ཐོག་ནས་རྒྱ་བསྟོར་ཞུ་འདོད་བྱུང། ཐོག་མར་འདི་འདྲའི་དགོངས་པ་བཞེས་ཐུབ་མཁན་སུ་ཡིན་ནའང་དེ་ལ་ཁ་ཞེ་གཏམ་མེད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་ཞུ་བཞིན་ཡོད།

སྟོན་གླིང་གི་ཡིག་ཕྲེང་ ༤ བའི་ནང་ལ། "ཡ་རབས་བཟང་པོའི་གོམས་གཤིས་དང་ལམ་སྲོལ་ཆ་ཅང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པོ་" འདུ་པོ་ཞིག་བྱིས་འདུག་ དེ་ "ཕུན་སུམ་ཚོགས་པོ་" ཡིན་ན་ "ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་" ཡིན་ན། དེར་གཅིག་གཟིགས་རོགས་གནང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཁོར་ཡུག་ཐོག་མར་འཚང་ཡོང་དུས་ཏོག་ཙམ་འཚེར་པོ་དང་ཁག་པོ་འདུ་ཞིག་འདུག ཁོར་ཡུག་ཟེར་བ་དེ་ཆ་ཅང་གི་གཏིང་ཟབ་པོ་དང་རྒྱ་ཆེན་པོ། རྣམ་གྲངས་མང་པོ་ཞེ་དྲག་རེད། ཡིན་ན་ཡང་འདི་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཞིག་དང་། དེ་རིང་གོ་སྒྲབས་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན་ཙང་། གང་ཤེས་ཤེས་གང་ཐུབ་ཐུབ་ཅིག་འབད་བརྩོན་བྱས་ནས་མ་ཞུས་ན་ཕང་པོ་འདུ་པོ་ཆགས་ས་རེད་དྲན་ནས་ཞུ་རྒྱའི་འདོད་པ་བྱུང་སོང་། བོད་ཁ་བ་གང་ས་ཅན་ལྟོངས་ལ་ཞུ་མི་དགོས་པའི་ཐོག་ནས། དངོས་གནས་དྲང་གནས་ཀྱི་གཏེར་ཁ་ཡིན་ནའང་རེད། ཆུ་ཤིང་ནགས་ཚལ་ཡིན་ནའང་རེད། ཁྱིད་པ་ཆགས་པའི་འཁྱགས་རོམ་དང་གང་ས་རོམ། དེ་བཞིན་དུ་བྱ་དང་བྱི་ཤུ། སྟོང་ལ་ཉེ་བའི་རི་ཆུ་སྲོག་ཆགས། མཆོ་དང་མཆེ་ཤུ། དངོས་གནས་དྲང་གནས་སྟོན་མ་བཤད་སྲོལ་ཡོད་པ་ནང་བཞིན། བོད་གང་ས་ཅན་ཀྱི་ལྟོངས་ལ་གནའ་སྦ་མོ་མི་ཡུལ་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་འདུ་པོ་ཞིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད་དེ། དེ་རིང་ཁ་སང་དགྱུལ་བ་མི་ཡུལ་ལ་འཚོས་པ་ལྟ་བུ། ང་ཚོས་དེ་འདྲའི་ཁོར་ཡུག་ཐོག་གྲེང་སྟོང་དང་འཚང་དགོས་ཡོད་དུས། སེམས་འདི་ཡང་དངངས་འཚབ་འདུ་པོ་ཞིག་ཁྱད་མཚར་པོ་ཞིག་ སེམས་ནང་ལ་བསམས་པ་ཡིན་ནའང་ནུས་པ་མེད་པ་འདུ་ཞིག་ཆགས་སྟོད་ཀྱི་འདུག་ གང་ལྟར་འདིའི་གནད་འགག་དེ་འཛམ་གླིང་རྒྱ་ཡོངས། ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་ནག་ཀུང་ཧྭན་ཏང། དེ་ནས་མི་མང་ཚང་མ་ལ་འབྲེལ་བ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་དུས། མི་གཅིག་དབང་བསྐྱར་གྱི་དེ་འདྲ་བྱེད་སྟོད་མཁན། ལྷ་བ་མཁྱེགས་འཛིན་གྱི་རྒྱ་ནག་ཀུང་ཧྭན་གྱི་འགོ་འཛིན་རྣམ་པས་དངོས་གནས་དགོངས་པ་ཡག་པོ་ཞིག་བཞེས་དགོས་རེད། དེ་ཡང་དམ་དངོས་གནས་དགྱ་དགའ་གཉིན་སྦྱོག་དང་། རང་རྒྱལ་གཞན་ལམ་གྱི་བཀའ་མོལ་རྩ་བ་ཉིད་ནས་ཞུ་བཞིན་མེད། ཐོ་གཟུ་བོར་གནས་ནས་ཞུ་བཞིན་ཡོད། ང་རང་ཚོས་ནམ་རྒྱུན་བཤད་སྲོལ་ཡོད་པ་ནང་བཞིན། བསམ་པ་ངན་པ་མི་ལ་བྱས་ན། སྟོར་བ་རྩུབ་པོ་རང་ལ་འབྱུང་། ཟེར་བ་འདི་མིག་མཐོང་ལག་ཟིན་འདྲ་པོ་ཆགས་སྟོད་ཀྱི་འདུག ཡིན་རྒྱ་འདི་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ལ་ཐུབ་ཚོད་དང། རྟོག་རོལ། དབང་བསྐྱར་བྱས་པ། དངོས་གནས་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ཞིག་བྱས་ཡོད་རེད་དེ། འདིའི་སྟོར་བ་འདི་ད་ལྟ་རྒྱ་ནག་ཞིང་ཆེན་མང་པོ་ལ་བོད་གང་ས་ཅན་ལྟོངས་ཀྱི་ཅི་ཤེད་ནགས་ཚལ་ལ་སོགས་པ་དང། འཁྱགས་རོམ་དེ་ཚོ་བསྡད་ས་བསྡད་མ་བཅུག་པའི་ཉེར་ལེན་ལ་བརྟེན་ནས། ཆུ་ལོག་དང་དེ་འདྲའི་ལོ་རྒྱག་པར་མི་ཤེ་རྣམ་རྟོག་མང་པོ་ཆགས་སྟོད་ཀྱི་འདུག་པ། དེར་དགོངས་པ་བཞེས་པ་ཡིན་ན། དངོས་གནས་རྣམ་དབྱོད་ལྟན་པ་ཞིག་དང། ཐ་ན་འཛམ་བུ་གླིང་རྒྱ་ལ་སྟོས་པ་ལྟན་པའི་ཐོག་ནས་སྒྲུང་ཆ་བཤད་མ་ཐུབ་པ་དང་ངོ་ཚ་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་ཤེག་དང། སོ་སོའི་འཁྲིས་ལ་ཡོད་པའི་མི་མང་མི་སེར་དེ་ཚོ་ལ་ཀ་ཚ་སྟེང་ཁ་ཙམ་ཞིག ད་འདྲའི་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་ཀྱི་འདུག་པ། དེ་འདྲ་མ་བཞེས་ན་མཇུག་འབྲས། ད་ལྟའི་དཀའ་ངལ་གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་མང་པོ་ཆགས་སྟོད་ཀྱི་འདུག་པ། དེར་ཏེས་པར་དུ་གཟབ་ཙམ་བྱེད་དགོས་འདུག འཛམ་བུ་གླིང་སྟོའི་བདེ་དོན་དང། ལྷག་པར་དུ་བོད་གཅིག་བུ་མ་ཡིན་པར་རྒྱ་ནག་ཁྱེད་རང་ཚོ་ཡིན་ནའང་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཞིག་དང། མ་འོངས་པར་དངོས་གནས་དྲང་གནས་སྐྱབས་མེད་མགོན་མེད་ཀྱི་རེ་ས་ལྟོས་ས་མེད་པ། ཁྲོགས་མེད་ཁེར་རྒྱང། ཉ་བྱེ་ཚན་ནང་དུ་ལྷག་པ་ནང་བཞིན་ཏན་ཏན་བརྒྱ་ཆ་ ༧༠༠ ཆགས་པ་དེ་རྒྱོག་ཏུ་མེད་པ་འཆད་ཐུབ་རྒྱ་ཞིག་རེད་འདུག རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྣམ་གྲངས་མང་པོ་ཞུ་མི་དགོས་པའི་ཐོག་ནས།

དེ་ནས་བཀུར་འོས་ཐུག་སྟྲོལ་སྟྲི་འཐུས་སམ་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་རྣམ་པ་ཚོས་བཀའ་མོལ་གནང་ཡོང་དུས། ཡག་པོ་ཞིག་གནང་རྒྱ་ཏ་ཙང་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག ཡིན་ནའང་ང་རང་ཡག་པོ་མི་ཤེས་མཁན་གྱིས་ཡག་པོ་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཞུས་ན། ང་

ལྷ་གོང་ནས་གཅིག་གསུངས་སོང། འདིའི་རྩོ་འདྲ་པོ་ཞིག་ཆགས་འགྲོ་ཡི་འདུག ལེན་པོ་མི་འདུག མི་འདུག་སྟེ་ཁར་ཤས་ཤེག་ལ་དངོས་གནས་བཀའ་མོལ་དེ་འདྲ་ཞིག་གནང་དགོས་དྲན་ནའང། སེམས་ནང་དུ་དང་ཁ་ནས་མར་ཚོག་ཐོན་ནས་ཏོག་ཙམ་མི་འདྲ་བ་ཆགས་ཡོང་གི་འདུག དེ་ངོས་འཛིན་བྱས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་ང་ཚོའི་བསམ་བློ་གཏི་ཡངས་པོ་ཆགས་ཡོང་གི་འདུག་དགེར་ན། ཁ་སང་ང་ཚོས་གཏུང་སེམས་མཉམ་བསྒྲེད་ཀྱི་ཐོག་ལ་བོད་ནང་དུ་རང་ལུས་མེར་བསྲེགས་གཏོང་སྟངས་ཐོག་ལ་ཚོག་འདི་ཚོ་ཁྱད་མཚར་པོ་བསམ་བསམ་འདྲ་ཞིག་བྱུང་སོང་སྟེ། ཡིན་ནའང། གང་ཟག་འདིའི་ཞེ་འདོད་ལ་དེ་འདྲ་མེད་པ་འདྲ་པོ་ཞིག་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་འདུག ཡིན་ནའང་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལ་གོ་རྟོགས་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྟེ་འཁྲིད་མཁན་ཡིན་ཟེར་མཁན་དེ་འདྲས་བཀའ་མོལ་འགའ་ཤས་དེ་འདྲ་ཞིག་ཁྱད་མཚར་ཡིན་ཟེར་པོ་ཞིག་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་འདུག ཡིན་ནའང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྟེ་འཁྲིད་མཁན་ཡིན་ཟེར་མཁན་དེ་འདྲས་བཀའ་མོལ་འགའ་ཤས་དེ་འདྲ་གནང་ཡོང་དུས་ཁྱད་མཚར་འདྲ་ཞིག་འདུག དེ་ཡིན་དུས་ངས་དགེ་མཚོན་འདྲ་པོ་ཞིག་ཞུས་ན་སྟམ། ཁ་སང་གོང་དུ་ཁོར་ཡུག་འདི་ཚོ་གལ་ཆེན་པོ་དང་གཏིང་ཟབ་པོ་འཛད་ཡོང་དུས། བློ་ཆེན་རྣམ་པས་ཚོས་གསུང་བའི་སྒྲབས་སུ་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ལ་བཀའ་མོལ་གནང་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་འདུག་ཅེ་འདྲ་གསུང་དུས། བཀའ་མོལ་གནང་ཐུབ་པ་མ་ཟད། དངོས་གནས་ཀྱི་སྟེ་ཁྲིད་ནས་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཐོག་སྟོན་ནས་ད་བར་དུ་ཏྲ་ཆེན་རྣམ་པ་ཅ་ཅང་གི་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ་རེད། ཕྱི་སྟོང་འཛིག་རྟེན་ག་རེ་ཡིན་ནའང་ཚང་མར་མཐར་ཐུག་གི་བདེ་བ། བདེ་བའི་ལམ་སྟོན་མཁན་ཞིག་ཆགས་བསྡད་འདུག ཁོར་ཡུག་ཨ་ཅང་ཅང་རེད། ད་ལྟ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནའང་ང་རང་གི་ཤེས་ཚོད་ཡིན་ན། འགྲོ་མགོན་བཀའ་བཏུད་པའི་ཁྲོད་ལ་ཏྲ་ཆེན་རྣམ་པས་གা་རེ་གནང་ཡོད་རེད་ཅེ་ན། ༢ཏྲ་ལ་དབང་ཀཱཡ་པ་མཚོག་གིས་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ལ་སྤྱི་བཏང་ཐུག་ལས་དགེ་ལེ་ཡོད་རེད་དེ། ཐལ་ཆེར་གཅོ་ཆེ་བ། གལ་ཆེ་བ་དེ་འདྲའི་ནང་ནས་ཐབས་ལམ་བཏུ་ཙ་བཏུད་ལ་སོགས་པ་བསྟན་ནས། བཀའ་བཏུད་པའི་ཁོར་ཡུག་ནང་ལ་དམིགས་བསལ་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཟེར་ནས། ཐེ་ཚན་ཚོགས་པ་བཅུགས་པ་དང་འགན་འཛིན་བཅུགས་པ། དེ་ཡང་རྒྱལ་སྤྱི་འགྲེ་ནང་གི་སྟན་གྲགས་ཅན་གྱི་མི་སྟ་དེ་འདྲས་ལམ་སྟོན་གནང་ནས་དུས་ནས་དུས་སྟུ། ལོ་རྒྱག་པར་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་འགན་འཛིན། དེང་སང་ཏ་ལས་པའི་རྒྱ་ཆེན་པོ་གནང་བསྡད་ཡོད་རེད། དངོས་གནས་རེད། གཞན་དུས་མཚོན་ཞིག་ཞུས་ན། ༢ཏྲ་ལ་དབང་འབྲུག་ཆེན་འདྲ་པོ་ཞིག་ཞུས་པ་ཡིན་ན། དེ་ནང་བཞིན་རེད། འཛམ་བུ་གླིང་རྒྱལ་སྤྱི་སྲིད་ཆའི་ཐོག་ལ་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་པའི་སྟེ་ཁྲིད་པ་ཞིག་བྱས་ནས། མཚན་སྟན་གྲགས་ཅན་གྱི་གཟེངས་བསྟོད་ཐོབ་བསྡད་པ། གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་ནང་བཞིན་ཨ་སྒྲབས་མགོན་འཕྲི་གྱང་ཆེ་ཚང་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་ནའང། དུས་ནས་དུས་སུ་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱག་ལས་ཏ་ལས་པ་གནང་བ་མ་ཟད། ཉེ་ཚར་གསར་པོ་འཚར་དུ་ཉེ་བར་ཡིན་ས་ཡོད། ཐལ་ཆེར་བརླན་འཕྲིན་བཏུད་ནས་བཀའ་སློབ་ཁོག་ཁ་ཤས་ཤེས་ཞེ་ན། ཤ་མཐོ་ཤོའི་སྒྲང་ལ་ཆུང་ཏ་ཡང་ཐི་ལ་ཤ་ཟ་ཚང་ཁ་ཤས་ཤེས་ཤེ་ན། ཁ་ཤ་ཟ་ཚང་ཁ་ཤ

གིས་གནང་གི་འདུག་ དེ་མ་ཡིན་པའི་གནང་མཁན་དང་མང་པོ་འདུག་ དེ་དས་ཀྱང་དེ་རིང་ལྷག་བསམ་རྒྱམ་དག་གི་ཐོག་ནས་ཞུ་རྒྱ་ཡིན་མ་གཏོགས། སྟོན་བརྗེད་འདྲ་པོ་ཙ་བ་ཉིད་ནས་མིན། དེ་ཚོ་ལ་ཡིན་ནའང་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་དང་། དེ་ནས་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་སྟེ་ཚན་ཀྱིས་དམིགས་བསལ་ཁོང་ཚོ་ལ་གྲོགས་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་མཐུན་འགྱུར་རོགས་རམ་བྱ་རྒྱ་དང་དེ་འདྲ་མཉམ་འབྲེལ་བྱེད་དགོས་རྒྱ་འདི་ཇ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ཁོང་རྣམ་པའི་ཚོས་ཐོག་ཀྱི་མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་དང་དགེ་འདུན་སྤྱི་པའི་སྟེ་བསྐྱང་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐུགས་ལས་མང་པོ་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང་། ཁོར་ཡུག་འདི་ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་གཉན་འཐབ་འདི་ལ་གལ་ཆེན་པོ་གཟིགས་ན་དེ་འདྲ་གནང་དུས། ང་རང་ཚོས་ཐོག་འགའ་ཤས་ཤེགས་ལ་མ་གཏོགས། གོ་མེད་ཚོར་མེད་བཞག་པ་ཡིན་ན་ཏཱ་ཏཱ་ཅིག་ལྷོད་ཀྱི་མི་འདུག་ དེ་ཡིན་དུས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ནས་དངོས་གནས་ཏང་གནས་དེར་དགོངས་པ་བཞེས་ནས་མཉམ་འབྲེལ་དང་རྒྱབ་རྒྱབ་བྱས་ནས། ཆུ་ཆེན་དེ་ཚོ་ཕར་ཞོག་མི་དགྱུས་མ་ཞིག་སྟེབས་ནས་འདིའི་ཐོག་ལ་མཉམ་འབྲེལ་བྱས་ནས་མེམས་ཤུགས་སྦར་དགོས་རྒྱ་འདི་དང་། ལ་ཅིག་གནང་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་འདུག་བཟོ་འདུ་གསུངས་པ་ཡིན་ན། འདི་ཡང་ཏཱ་ཏཱ་མ་བསྡད་པ་འདུ་པོ་ཞིག་ཚོར་སོང་མ་གཏོགས། སྟོན་བརྗེད་དེ་འདུ་གང་ཡང་མིན། ༢རྒྱལ་བ་ཀཱན་པ་མཚོག་གིས་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ལ་སོགས་པའི་ཐོག་ལ་དགོངས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཞེས་པ་དང་། དེ་ནས་དམར་ཟས་སྟོང་པ་ལ་སོགས་པ། འདིའི་ནུས་ཤུགས་ཀྱིས་བོད་ཁ་བ་གང་ས་ཅན་ཐུན་ལ་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཐང་ཀར་འཕེལ་བ་བྱུང་ནས། ༢རྒྱལ་བ་ཀཱན་པའི་འཕྲུང་སྐར་དུས་ཆེན་ལ་སྟོན་མ་འདུ་ཡིན་ན་དགོན་པའི་ནང་ལ་ཚོགས་པ་ཚོགས་པ་དང་། ཇི་ག་པོ་བྱས། འབྲས་སེལ་ཟས། ཇ་འཕྲུང་སྐྱིད་པོ་སྟོ་བོ་འདུ་པོ་ཞིག་བྱས་ནས་སྟོད་ཀྱི་རེད། དེང་སང་ཁོ་ཚོས་འཕྲུང་སྐར་དུས་ཆེན་ལ་བློ་མའི་བཀའ་བཅོས་ནས་མར་དངོས་གནས་ཏང་གནས་ཕྱི་ལ་དོན་ནས། ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་དེ་ཚོ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་གང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་འདུག་ འདི་ཚོ་ང་ཚོ་ཚང་མས་ཀ་གོ་དགོས་རྒྱ་དེས་གལ་ཆེན་པོ་འདུ་པོ་ཞིག་ཤུགས་ནས་ཕལ་ཆེར་མཚམས་བཞག་ན་ཡག་ས་རེད་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཚོག་ནས།

གོ་སྐབས་ཞུ་མཁན་མཐའ་མ། ཕྱི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་ཚོས་འཛིན་ལགས། ཕྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་ཨ་ཀྱག་ཚེ་བརྟན་ལགས། ལས་རིམ་རྒྱམ་གཞག་གསུང་རོགས་གནང་།

ཕྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམ་པ་ཨ་ཀྱག་ཚे་བརྟན་ལགས་ནས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག ད་ལྟ་འདིའི་ཐོག་ལ་ངས་གོ་སྐབས་ཞུས་ཡིན་པས། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག་ནས་ཐོ་ད་བརྒྱབ་ཡོད་དམ་ཟེར་ནས་བསྐྱར་དུ་གཅིག་ཞུས་པ་ཡིན། བརྒྱབ་ཡོད་ཟེར་ནས་བརྡ་ཞིག་གནང་སོང་སྟེ། ང་ད་ལྟ་སློབས་མ་སོང་།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཚོག་ནས།

དགོངས་དག ངས་ཁྱོན་ནས་མཐོང་མ་སོང་། ཕྱི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་ཚོས་འཛིན་ལགས།

ཕྱི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་ཚོས་འཛིན་ལགས་ནས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག ཁོང་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཐ་བྱག་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གྱིས་ཚོད་གྱིས་འཚར། ཡིག་ཚ

ཨང་ ༣ ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་བཞིན་ཡོད། སྤྱི་ལྷག་སྒྲིལ་སྤྱི་འཐུས་མང་པོ་ཞིག་གིས་འདིའི་ཐད་གསུང་གནང་སོང་ལ། ནང་དོན་ནང་ལ་ཡང་ཁ་གསལ་འདུག རྒྱལ་སྤྱིའི་སྟེང་ལ་ང་ཚོས་བོད་ནང་གི་ཁོར་ཡུག་གི་ཇ་དཔག་གནས་སྟངས་ཐོག་ལ་ལས་འགྲུལ་སྒེལ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་བཟོ་བྱེད་ནང་ལ་མཉམ་ཞུགས་གནང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ། ཚོགས་ཆེན་ནང་མཉམ་ཞུགས་གནང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་མིན་དེབ་པར་སྐྱན་གནང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་འདྲའི་བཀའ་མོལ་མང་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་གསུངས་པ་དེ་ལ་ཚད་མཐོ་པོའི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་ཞུ་ཡིན། ཡིན་ནའང། གང་ལྟར་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྟེང་ལ་ལས་འགྲུལ་སྒེལ་རྒྱ་འདི་ཨ་ཅང་ཅང། ང་ཚོའི་དམིགས་ཡུལ་དང་པོ་དེ་འདི་འཛིན་དགོས་ཀྱི་རེད་བསམ་གྱི་ཡོད། ཡིན་ནའང། ཁ་སང་ལྷག་སྒྲིལ་སྤྱི་འཐུས་གཅིག་གིས་ནན་ཏན་བྱས་ནས་གསུངས་སོང། བཅན་བྱོལ་ནང་དུ་བོད་ནང་གི་ཁོར་ཡུག་གནས་སྟངས་ཐོག་ལ་གོ་རྟོགས་སྒེལ་དགོས་རྒྱ་དང། འདིའི་བརྒྱུད་རིམ་གལ་ཆེ་བ་དེ་ང་ཚོའི་བུ་ཕྲུག་ཚོ། ང་ལྟ་སྟོན་གྲྭ་ཁག་ལ་བཞུགས་མཁན་ཚོར་འདི་འདྲའི་གོ་སྐབས་དང་བརྒྱུད་རིམ་ཞིག་གི་ཚེ་ལ་ཀུན་ཡོད་ཀྱི་ཡོད། ཡིན་ནའང། ཁ་ས་ང་ལྷག་སྒྲིལ་སྤྱི་འཐུས་གཅིག་ཁོ་རང་བོད་ནང་ལ་ཡོད་དུས། ཕ་ཕང་ལྷག་ཁ་ལ་ཡང་ཁ་ཤས་ཡོད་ཀྱི་ཡོད། ཁ་ས་ང་ལྷག་སྒྲིལ་སྤྱི་འཐུས་གཅིག་ཁོ་རང་བོད་ནང་ལ་ཡོད་དུས། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཀྱི་ཡོ་ཡོ་ཡ་ཡ་ཡ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཀ་ཀ་ཀ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཅ་ཅ་ཅ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཏ་ཏ་ཏ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཐ་ཐ་ཐ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ད་ད་ད། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་པ་པ་པ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཕ་ཕ་ཕ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་བ་བ་བ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་མ་མ་མ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཙ་ཙ་ཙ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཚ་ཚ་ཚ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཛ་ཛ་ཛ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཝ་ཝ་ཝ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཞ་ཞ་ཞ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཟ་ཟ་ཟ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་འ་འ་འ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཡ་ཡ་ཡ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ར་ར་ར། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ལ་ལ་ལ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཤ་ཤ་ཤ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ས་ས་ས། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཧ་ཧ་ཧ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཨ་ཨ་ཨ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཀྵ་ཀྵ་ཀྵ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཧྲ་ཧྲ་ཧྲ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཏྲ་ཏྲ་ཏྲ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཙྭ་ཙྭ་ཙྭ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཕྲ་ཕྲ་ཕྲ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་མྲ་མྲ་མྲ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་པྲ་པྲ་པྲ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་བྲ་བྲ་བྲ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་མྱ་མྱ་མྱ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་པྱ་པྱ་པྱ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་བྱ་བྱ་བྱ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཀྱ་ཀྱ་ཀྱ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཁྱ་ཁྱ་ཁྱ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་གྱ་གྱ་གྱ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཀྲ་ཀྲ་ཀྲ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཁྲ་ཁྲ་ཁྲ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་གྲ་གྲ་གྲ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཤྲ་ཤྲ་ཤྲ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཧྲ་ཧྲ་ཧྲ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཨ་ཨ་ཨ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཀ་ཀ་ཀ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཁ་ཁ་ཁ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ག་ག་ག། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ང་ང་ང། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཅ་ཅ་ཅ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཆ་ཆ་ཆ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཇ་ཇ་ཇ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཉ་ཉ་ཉ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཏ་ཏ་ཏ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཐ་ཐ་ཐ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ད་ད་ད། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ན་ན་ན། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་པ་པ་པ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཕ་ཕ་ཕ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་བ་བ་བ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་མ་མ་མ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཙ་ཙ་ཙ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཚ་ཚ་ཚ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཛ་ཛ་ཛ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཝ་ཝ་ཝ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཞ་ཞ་ཞ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཟ་ཟ་ཟ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་འ་འ་འ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཡ་ཡ་ཡ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ར་ར་ར། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ལ་ལ་ལ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཤ་ཤ་ཤ། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ས་ས་ས། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཧ་ཧ་ཧ

དཔལ་ལྡན་རྒྱལ་སྲིད་སྟེང་ལ་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ལ་གཟེངས་སུ་ཐོན་པའི་ལས་འགྲུལ་བ་ (Greta Thunberg) འདྲ་པོ་ཞེག་ཡིན་པ་ཡིན་ན། སྲིད་བཅུང་མི་ཆན་པ་མང་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་གིས་འདིའི་སྒང་ལ་བཀའ་མོལ་གསུང་སྟོད་ཀྱི་ཡོད་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་ཁོ་རང་གཟེངས་སུ་ཐོན་རྒྱའི་དགོས་པ་རྒྱ་མཚན་ཆེ་ཤོས་དེ་གা་རེ་རེད་ཟེར་བ་ཡིན་ན། ཁོ་རང་གཞོན་སྐྱེས་ཤིག་ཡིན་པ། གཞོན་སྐྱེས་ནང་ནས་ལོ་ཆུང་བ་ཞིག་ཡིན་དུས། དེ་འདྲས་ཐུགས་སྟང་བྱེད་དུས་ང་ཚོ་དང་ཞབས་འདྲེན་རེད་ཟེར་རྒྱའི་འཚོར་སྟང་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོའི་སློབ་གྲྭ་ཁག་ལ་འདི་ལྟ་བུའི་གཞོན་སྐྱེས་ནུས་པ་ཅན་ཏ་ཅང་མང་པོ་འདུག བྱས་ཅང་ང་ཚོས་ཁོ་རང་ཚོ་ལ་གོ་སྐབས་དང་དེ་འདྲ་གནང་དགོས་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་མཐོང་གི་འདུག ང་རང་ལའང་ཡོང་རྒྱ་བསྟད་པའི་ལོའི་ནང་འདི་ལྟ་བུའི་འཚར་གཞི་ཞིག་ཡོད། སློབ་གྲྭ་གཅིག་གཉིས་ལ། སྐབས་དེ་དུས་སློབ་གྲྭ་ཁག་གི་འགན་འཛིན་ཚོས་ཡིན་ནའང་དེར་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་གི་རེད་བསམ་པའི་རེ་བ་མཐོ་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ལ། ང་རང་ཚོ་ཚང་མས་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་ཀྱི་འདུག་བསམ་གྱི་འདུག

དེ་རིང་དུས་ཚོད་བསྲི་ཚགས་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པར་སོང་ཙང། དམིགས་བསལ་ཞུ་རྒྱ་མེད་དེ། གོང་དུ་ཕྱག་སྟེལ་སྲི་འཐུས་ཤིག་གིས་གསུངས་སོང། དེ་རིང་འཛམ་བུ་གླིང་ཆུའི་ཉིན་མོ་ཞིག་ཚགས་ཡོད་དུས། འདི་ལོའི་འབོད་ཚོག་དེ (Groundwater: Making the Invisible Visible) ཚགས་བསྟད་འདུག ང་ཚོས་ཆུ་ཟེར་དུས་ཆུ་བེད་སྲོད་བྱེད་སྟངས་དང་། དེ་འདའི་ཐོག་ལ་ཚར་ཆུ་བེད་སྲོད་གནང་རྒྱ། དེ་འདའི་ཐོག་ལ་གོ་ཕྱོགས་སྟེལ་དགོས་རྒྱ་དང་ དཔལ་ཆར་འདོན་རྒྱ་གླིང་ལ་ (Rain Water Harvesting) ཐོག་ལ་ཕྱག་ལས་གནང་སྟོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ངེས་པར་དུ་དེ་རིང་གི་དུས་ཚོད་སྟང་བཙོ་ཞུས་པའི་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་བྱད་མེད་ལྟན་ཚོགས་ཀྱི་ངོས་ནས་དེ་འདའི་ལས་འགྲུལ་གོ་སྒྲིག་གནང་ནས། ཡང་བོད་ནང་གི་རྒྱུག་ཆུ་སྐོར་ལའང་བཀའ་མོལ་གསུང་རྒྱ་རེད་འདུག གོ་སྐབས་འདི་རིགས་ང་ཚོས་འཛིན་དགོས་རྒྱ་རེད་འདུག འདིའི་ནང་དུ་ཕྱག་ལས་གནང་མཁན་གང་ཟག་སྐྱེར་ཡིན་ནའང་འདྲ་འདུག གཞུང་དང་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པ་སྒས་ལས་འགྲུལ་ཆོས་གནང་གི་ཡོད་པ་ཡིན་ནའང་། དེ་ལ་རྟེས་སུ་ཡི་རངས་ཡོད་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

དེ་ནས་མཐའ་དོན་དེར། ཚོགས་གཅིག་ཞུ་ཚོགས་པ་ཀྱིས། ཕྱོན་ལ་འཚར་གཞི་མེད་དེ། བ་ལྟ་ཕྱག་སྟེལ་སྲི་འཐུས་ཤིག་གིས་འདི་གསུངས་སོང། ཚོས་དང་སྒྲགས་ནས་གསུངས་སོང། མ་འོངས་པར་གནས་སྟངས་ཇ་དྲག་པོ་ཆགས་པ་ཡིན་ན། བྱད་མེད་ཅིག་གི་སྐལ་བའི་རྒྱབ་ལ་ཕྱུ་ཤུ་འཁྱེར་རྒྱའི་ཚབ་ལ་ (Oxygen) སྲོག་རྒྱང་ཁྱེར་ནས་འགྲོ་དགོས་འགེལ་ཀྱི་རེད། དེའི་ནང་དོན་དངོས་གནས་རེད། ཡིན་ནའང་། འདི་ཞུ་བའི་སྐབས་སུ་བློ་ལག་མང་པོ་ཞེག་གིས་ཀྱང་ཕྱུ་ཤུ་སྐལ་བ་ཁྱེར་ནས་འགྲོ་མཁན་ཡོད་རེད། ཁོ་རང་ཚོའི་ཆེ་མཐོང་ཆད་མི་ཡོང་བས་མས་ནས་འདི་ཞུ་འདོད་བྱུང། ཕྱག་ས་རྟེ་ཆེ།

ཚོགས་གཅོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཆོག་ནས།

ང་ལྟ་བཀར་འོས་སྲི་འཐུས་ཁ་ཤས་ལ་གོ་སྐབས་འབྱལ་ཕྱག་མ་སོང། དགོངས་འགལ་མེད་པ་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། དཔལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་མཆོག

དཔལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་སྟེན་པ་ཚེ་རིང་མཆོག་ནས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཅོ་མཆོག་ སྲི་འཐུས་རྒྱན་ལས་ཀྱི་ངོས་ནས།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཆོག་ནས།

སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་ཨ་ཀྱག་ཚे་བརྟན་ལགས། ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་གསུང་རོགས་གནང།

སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་ཨ་ཀྱག་ཚे་བརྟན་ལགས་ནས།

དབལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ད་ལྟ་དབལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོས་མ་གཟིགས་པ་ཁེངས་གཉིས་པ་འདུ་པོ་ཆགས་སོང། དེ་སྔོན་གྱི་སྐབས་སུ་འང་མ་གཟིགས་པ་ཞིག་ཆགས་སོང། ཡིན་ནའང་བཞག་པ་ཡིན། དེ་རིང་ངས་ཚང་མའི་མཉམ་དུ་གཅིག་བཀྲངས་པ་ཡིན། ཡང་བསྐྱར་ཐོ་དེ་བརྒྱབ་ཡོད་ན་བསམས་སོང། ཚུར་གཟིགས་པ་དང་ཕྱག་གཅིག་རྒྱོང་དུས། སྐབས་དེ་དུས་བརྒྱབ་ཡོད་པའི་བརྡ་ཞིག་བཏང་སོང། དེ་ཡིན་ཙང་གོ་སྐབས་གནང་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་འདུག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཆོག་ནས།

དགོངས་འགལ་མེད་པ་ཞུ། ངས་རྩ་བ་ཉིད་མཐོང་མ་སོང། མ་མཐོང་ནས་ཐོ་མ་བརྒྱབ་པ་རེད་མ་གཏོགས། མཐོང་ཡོད་ན་ངས་མཚན་ཐོ་ཞུ་ཡི་རེད། ཡིན་ནའང། བཀྱར་འོས་སྤྱི་འཐུས་ཀྱིས་ཕྱུ་ཚུགས་སྐྱོན་གྱི་ཡོད་ན། བཀྱར་འོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པར་བཀའ་འཁོལ་ཞུས་པའི་ཐོག་ནས། ངས་གོ་སྐབས་གཅིག་འབུལ་ཆོག ངས་ལྷན་སྲིད་སྐྱོང་མཆོག

དབལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་སྒེན་པ་ཚे་རིང་མཆོག་ནས།

དབལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ད་ལྟ་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་བོད་ནང་གི་ཁོར་ཡུག་གི་ཇ་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་ལ་གྲོས་ཚོད་གྲོས་འཛར་ཞིག་བསྟན་པེན་ཡོད་རེད། ཡིག་ཆ་ཨང་ ༣ པར་བགྲོ་གྲེང་གནང་བཞིན་པ་རེད། འདིའི་ཚོགས་དོན་ལ་ཁྱད་པར་གཙོད་ཙམ་ཞིག་འགྲོ་ཡི་ཡོད་ན། བཀྱར་འོས་དབལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གིས་དགོངས་བཞེས་གནང་རོགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ད་ལྟ་དུས་བུ་གཉིས་པའི་ནང་ལ་ "འཛམ་གླིང་ཡང་རྩེ་བོད་ཁ་བ་གཙས་ཅན་ནི་རྒྱ་མཚོའི་རོགས་ནས་མཐོ་ཚད་མི་ཏར་ ༥༠༠ ཙམ་གྱི་སར་ཆགས་ཡོད་པས་འཛམ་གླིང་ནང་གི་ཆེས་མཐོ་བའི་ས་བབ་རྒྱ་ཁྱོན་ཆེ་ཤོས་དེ་ཆགས་ཡོད་པ་མ་ཟད། ས་ཁྱོན་གྱི་བཞི་མ་ཀི་ལོ་མི་ཏར་ ༡༠༥༠༠ ཐོག་འཕྲུགས་རོམ་གྲངས་" ཞེར་དུས། བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་མ་ཤེས་མཁན་འདྲ་པོ་ཞིག་ཡིན་ན། ས་ཁྱོན་མི་ཏར་ ༡༠༥༠༠ ཞེར་དུས། དེ་བོད་ཁྱོན་ཡོངས་ཀྱི་ས་ཁྱོན་བཤད་ཀྱི་མེད་འགྲོ་བསམ་བསམ་འདྲ་པོ་ཞིག་དྲན་མི་སྲིད་པ་མིན་དུས། བཟོ་བཅོས་གྲོས་འཛར་འཕྲེར་མི་དགོས་པའི་ཐོག་ནས། གཞུག་མ་ཙེན་རྡེ་དེ་ཚོའི་ནང་དུ་བསྡུར་བའི་སྐབས་སུ་འང་ཁྱད་པར་ཞིག་ཆགས་སྲིད་པ་རེད། བོད་ཀྱི་ས་ཁྱོན་གྱ་བཞི་མ་ཀི་ལོ་མི་ཏར་གྱ་བཞི་མ་ས་ཡ་ ༣.༥ ནང་ནས་ཟེར་བ་ཡིན་ན། འཕྲུགས་རོམ་ཡོད་སའི་ས་ཆ་དེ་ཀི་ལོ་མི་ཏར་ ༡༠༥༠༠ ལ་གོ་རྒྱ་དང། བོད་ཁྱོན་ཡོངས་ཀྱི་ས་ཆའི་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་དེ་ཀི་ལོ་མི་ཏར་ས་ཡ་ ༣.༥ ཡིན་པ་སྟོན་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། ཐུགས་ཁྱད་ཅིག་མེད་འགྲོ་བསམས་སོང། གལ་སྲིད་བགོས་གལ་གཟིགས་ཀྱི་མེད་པ་ཡིན་ན། མ་བཏོན་ནའང་འགྲིག་གི་འདུག བོད་ཀྱི་ས་ཁྱོན་གྱ་བཞི་མ་ཀི་ལོ་མི་ཏར་གྱ་བཞི་མ་ས་ཡ་ ༣.༥ ནང་ནས། ས་ཁྱོན་གྱ་བཞི་མ་ཀི་ལོ་མི་ཏར་ ༡༠༥༠༠ ཐོག་ནས་ཟེར་ནས་བདེས་པ་ཡིན་ན་ཏོག་ཙམ་ཁ་གསལ་བ་ཡ་འགྲོ་ཞུ་ཡིན།

དེ་བཞིན་དུམ་བུ་དེ་གཅར་གྱི་འོག་དེར། ད་ཕྱིན་བཀྱར་འོས་སྤྱི་འཐུས་གཅིག་གིས་གསུངས་སོང། "ཀམ་ཐྲོ་ཏེ་ཡ། ཝེ་ཏེ་ནམ་བཅས་འཛམ་གླིང་ནང་གི་མི་འགོར་བརྒྱ་ཆ་ ༩.᠘.᠒" ཞེར་བ་དེ། ཕལ་ཆེར་གཞི་བཞག་ས་འདུ་པོ་དེ། འདི་བཞག་མེད་འགྲོ་བསམ་ཀྱི་འདུག ཆཔས་པ་ཞིག་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠᠑᠒ ལོར་བཏོན་བཞག་པའི་སྣྱན་ཐོའི་ནང་ལ། (International

Centre for Integrated Mountain Development) ཟེར་བ། ཁོ་ཚོའི་སྒྲན་ཕོ་ཞིག་རེད་བཞག་འདི་ས་མཚོ་སའི་སྒང་ལ་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་སྤོད་མཁན་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་གིས་བོད་མི་དུང་ཕྱུར་ *།།* ཡིས་ (1.9 Billion) ཀྱི་བོད་ཀྱི་མཚོ་སྒང་གི་ཆུ་ལ་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་པ་དང་། (3 Billion) ཀྱི་བོད་ནས་ཡོང་བའི་ཆུ་དེའི་ཐོན་སྐྱེད་ལ་བརྟེན་གྱི་ཡོད་རེད་ཟེར་བའི་ཚེད་དུ། འདི་གཉིས་ཡར་བསྡོམས་པ་ཡིན་ན་ (4.9 Billion) ཟེར་བ་དེ་རེད། བ་ལྷ་ (Billion) *༩།* ཟེར་བ་དེ་སྟོ་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཀྱི་འདིའི་ནང་ལ་འགོད་བསྡད་ཡོད་དུས། པལ་ཆེར་ཏཱ་ཏཱ་སྟོད་ཀྱི་མེད་འགྲོ་བསམ་བསམ་འཕ་ཝོ་ཞིག་འདུག འདི་ཁ་སང་དགོངས་ཚུལ་གསུངས་པར་སོང་ངོ་། འདི་གཅིག་ཞུས་ན་བསམས་སོང་། དུམ་བུ་གསུམ་པར། ཕྱི་ལོ་ *།།*ཅ*།* ལོར་རྒྱ་ནགས་དམར་གཞུང་གིས་བོད་ལ་བཅན་འཛིལ་དང་ཕྱི་ལོ་ *།།*ཅ*།* ལོར་བོད་ས་ཡོངས་ཀྱིས་བཅན་བཟུང་བྱས་པ་ནས་བཟུང་ ཟེར་བ་དེ། ང་ཚོའི་ཡིག་ཆ་མང་ཆེ་བ་གཅིག་གྱུར་དགོས་ཀྱི་ཡོད་དུས། འདི་ཕྱི་ལོ་ *།།*ཅ*།* བཟོས་ན་གང་འདྲ་ཡོད་ན། བོས་མ་ཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་གྱི་ཐོག་ནས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་ལ་འཕེལ་བ་དེ་འདྲ་ཞིག་བརྒྱབ་བསྡད་ཡོད་དུས། ཡིག་ཆ་དེ་ཚོ་གཅིག་མཚུངས་ཡོང་རྒྱུའི་ཚེད་དུ། ཕྱི་ལོ་ *།།*ཅ*།* ལ་བོད་ས་ཡོངས་ཀྱིས་བཅན་བཟུང་བྱས་པ་གཅིག་པ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེའི་གནས་སྟངས་དེ་དགོས་མཁོ་གཟིགས་ཀྱི་ཡོད་ན་བསྒྲུར་བ་གཏོང་གནང་རོགས་གནོངས། གལ་སྲིད་མེད་པ་ཡིན་ན་ཐུགས་ཁྲད་མི་འདུག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་ནས་ཁ་སང་དང་དེ་རིང་གཉིས་ལ་བཀུར་འོས་ཕྱི་འཐུས་ *།།*བ* ཡིས་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྐོར་ལ་བཀའ་མོལ་གནང་སོང་། དེ་ནས་ཁ་སང་བཀུར་འོས་ཕྱི་འཐུས་གཅིག་གིས་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྐོར་ལ་སྤྲོངས་ཆ་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་སྐད་ཆ་བཤད་པ་ཡིན་ནའང་། མཁས་པ་གཅིག་གཉིས་ཅམ་མ་གཏུགས་མཐོང་རྒྱུ་མི་འདུག དེ་ནས་དེ་རིང་གྲོས་ཚོགས་ནང་ལ་བཀུར་འོས་ཕྱི་འཐུས་ *།།*བ* ཡིས་ཁོར་ཡུག་སྐོར་ལ་གསུང་ཡོང་དུས། དངོས་གནས་དང་གནས་ཁོར་ཡུག་སྒང་ལ་མཁས་པ་མང་པོ་འདུག་བསམ་བསམ་འཕ་ཞིག་བྱུང་། ས་གནས་ལ་ཕྱོགས་བསྐྱོད་ཝེབས་པའི་སྐབས་སུ་རེད། ཞུ་གཏུག་ལ་ཝེབས་སྐབས་ཁོར་ཡུག་སྐོར་ལ་གསུང་དགོས་བྱུང་པ་ཡིན་ན་ཏན་ཏན་སྒང་དག་མི་འདུག ལྷག་བར་དུ་ཀྱོས་ཚོགས་འདིའི་ནང་ལ་བོད་ནས་ཝེབས་པ། བོད་མཐོང་ཚྭང་མཁན། བོད་ཀྱི་གནས་སྟངས་རྒྱས་ལོན་པའི་ཐོག་ནས་ད་ལྟའང་འབྲེལ་བ་ཡོད་བསྡད་པ་མང་པོ་ཞིག་ཝེབས་ཡོད་དུས། ས་ཆ་ཡང་དངོས་སུ་གཟིགས་ཚྭང་བ་དང་། ཉམས་ཚྭང་ཡོད་པ། འདི་འདྲའི་ཐོག་ནས་གསུང་གི་ཡོད་དུས། བཅོན་ཐྲལ་ནང་དུ་བོད་མི་ཚོས་ཀྱོས་ཚོགས་ལས་རིམ་ཉན་མཁན་ཚོས་བོད་ནང་ལ་ཁོར་ཡུག་གི་ཇ་དྲག་གནས་སྟངས་གང་འདྲ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་མེད། བཀུར་འོས་ཕྱི་འཐུས་རྣམ་པ་ཚོས་དགོངས་ཚུལ་གསུང་པའི་བརྒྱད་ནས་མཁྱེན་རྟོགས་མང་པོ་ཞིག་ཏན་ཏན་བྱུང་ཡོད་རེད་ཞུ་བཞིན་ཡོད།

དེ་ནས་ཁ་སང་དང་དེ་རིང་གཉིས་ཀྱི་བཀའ་མོལ་ནང་ནས་གལ་ཆེ་ཤོས་གཅིག་འདི། ཁོར་ཡུག་གི་སྲུང་སྐྱོབ་ཐད་ལ་གནས་རབས་ཀྱི་བོད་པའི་ཚོས་དང་། དེ་བཞིན་བསམ་བློའི་འཁྲེར་སོ། ཚོས་ཀྱི་བརྒྱད་ནས་བསམ་བློའི་འཁྲེར་སོ་ཡོང་གི་ཡོད་རེད། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཚོ་བ་སྐྱེལ་སྟངས། དེ་ཚོ་ཚང་མ་ཁོར་ཡུག་དང་མཐུན་པ་ཞིག་གནང་གི་ཡོད་པ། དེ་ནས་ཁ་སང་གཅིག་གིས་ཚོས་རྒྱལ་སྲོང་བཅན་སྒམ་པོ་ནས་བྱས་ནས་མར། བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་ནས་ལྷ་རྒྱལ་བ་སྐུ་ཕྲེང་ལྷ་པའི་བར་དུ། ལྷ་རྒྱལ་བ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་དང་བཅུ་བཞིའི་བར་གྱི་གནས་སྟངས་དེ་ཚོ་གསུངས་གནང་སོང་། ད་ཀ་རང་རེད། ཁ་སང་བཀུར་འོས་ཕྱི་འཐུས་གཅིག་གིས་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་གིས་འདིའི་སྐོར་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་བཀའ་གནང་སོང་། འདི་ཡང་དེ་གཅིག་རང་རེད། ད་ལྟ་བར་དུ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་ལ་ཁོར་ཡུག་གི་གནད་དོན་འཕེལ་བཤད་རྒྱུ་བའི་སྐབས་སུ་སྤ་མོ་བོད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་སྲོལ་དང་། སྤ་མོ་བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་ཐོག་ནས་ལས་དོན་གཅིག་ཏུ་ཞུས་པ་ཡིན་ནའང་། ཁོར་ཡུག་དང་མཐུན་པ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དང་། མི་དང་ཁོར་ཡུག་གཉིས་འདི་མཉམ་གནས་ཐུབ་པ་དང་རྒྱུན་གནས་ཡོང་རྒྱུའི་བསམ་བློ་

དེ་བོད་ནང་ལ་ཤུགས་ཆེན་པོ་རེད། ཁག་ཅིག་གིས་དེ་འདྲ་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ཕྱི་དངོས་པོའི་ཐོག་ནས་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་མ་ཐུབ་པ་རེད་ཟེར་ནས་འཛད་མཁན་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། འདི་ཡིན་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་གང་ལྟར་ད་ལྟའི་འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་ནང་ལ། འཛམ་བུ་གླིང་ཁོ་རང་ཚགས་འཛིག་གི་གནས་སྟངས་ཤིག་གི་འོག་ནས། སྤར་སྒོལ་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བའི་ལམ་ལུགས་སྒོལ་དང་། དེ་ཚོ་གྲས་འདི་དངོས་གནས་དང་གནས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་རེད། དེ་ཚོ་བོད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་ནས་འཛད་དུ་འགྲོ་བའི་སྐབས་སུ། འདི་འབྲར་དུ་བཏོན་ནས་ཞུ་ཡི་ཡོད་རེད། འདི་ཡང་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་གི་མ་ཤེས་པ་དེ་འདའི་སྐད་ཆ་གང་ཡང་མ་རེད། ཉམས་ཞིབ་མ་བྱེད་པའི་སྐད་ཆ་ཡང་མ་རེད། འདིའི་ནང་ལ་རི་རྒྱ་གླིང་བསྡམས་དང་བཅས་པ་ཆ་ཚང་ཞིག་འདིའི་ནང་ལ་བཀོད་ནས། རྒྱ་ལྷོའི་ནང་ལ་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་པའི་སྐབས་སུ་འདི་རྒྱག་གི་ཡོད་རེད་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

གོང་དུ་བཀྲར་འོས་སྲོ་འཐུས་ཤིག་གིས་གསུངས་སོང་། ད་ལྟ་བཅོན་བྱོལ་ནང་དུ་ཡིན་ནའང་བླ་ཆེན་རྣམ་པ་ཚོས་ཁོར་ཡུག་གི་སྐོར་ལ་ཐུགས་འཁུར་ག་ཚོད་བཞེས་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་དག་ཆ་ཚང་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། ཚོགས་འདུ་གཅིག་གཉིས་ནང་ལ་མཉམ་ཞུགས་བྱེད་རྒྱུ། མ་འོངས་པ་ལའང་འདི་ཚོའི་མཉམ་དུ་ཤུགས་ཆེ་བ་གང་འཐུ་གཏང་རྒྱུ་འདུག བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་དང་མཉམ་དུ་བླ་ཆེན་རྣམ་པ་ཚོའི་དགོངས་པ་ཡོད་བསྟད་པ་དང་། སྒྲིག་འཛུགས་བཙུགས་བཞག་པ་དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་མཉམ་རྩེ་ཀྱི་ནུས་པ་གང་འཐུ་སྟོན་དགོས་འདུག དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཞུ་ཆོག་པ་གྱིས། འདི་གཅིག་ཞུ་རྒྱུའི་འདོད་པ་བྱུང་སོང་།

དེ་ནས་ཁོར་ཡུག་གི་གནད་དོན་འདི་ཆབ་སྲིད་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་མ་རེད། ལྷག་པར་དུ་བོད་ཀྱི་མཐོ་སྨྲང་གི་ཁོར་ཡུག་བཤད་ཡོང་དུས། བོད་མཐོ་སྨྲང་ཅམ་དུ་མ་ཡིན་པར་འདིའི་ཁྱིམ་མཆོས་རྒྱལ་ཁབ་ཚང་མར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་འདི། བཀྲར་འོས་སྲོ་འཐུས་ཚང་མས་གསུངས་བསྟུན་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ད་དུང་ཡང་རྒྱལ་སྲིའི་ནང་ལ་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ལ་འགྲེལ་བཤད་དང་། གོ་ཆོགས། དེ་ནས་འདིའི་བརྒྱུད་ནས་རྒྱུ་བ་སྐྱོར་ཐོབ་རྒྱུ་ལ་ལས་འགྱུལ་ཤུགས་ཆེ་བ་སྟེལ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་གསུངས་པ་དེ་དག་ཚང་མར་ངོས་ལེན་ཞུ་བཞིན་ཡོད། ད་ལྟ་བར་དུ་འཛིན་སྐྱོང་གི་ངོས་ནས་ཁོར་ཡུག་སྨྲང་ལ་ཉམས་ཞིབ་པ་གསུམ་བཞག་ཡོད་རེད། ཉམས་ཞིབ་པ་གཅིག་ད་ལྟ་སྒོག་སྒྲོང་བྱེད་དུ་ཕེབས་ནས་ཉམས་ཞིབ་པ་གཉིས་ད་ལྟ་ཡོད་ཡོད་པ་རེད།

འདིའི་སྨྲང་ལ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་མི་སྣ་ཆོ་ལ་ཡིན་ནའང་རེད། ད་ལྟ་བཀའ་ཤག་ཡིན་ནའང་རེད། བཀྲར་འོས་སྲོ་འཐུས་རྣམ་པ་ཡིན་ནའང་ས་ཡིན། གང་ལྟར་འབྲེལ་ཡོད་པར་ཚུར་ཕེབས་མཁན་དེ་འདྲ་ཡོད་ན། ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བའི་ཡིག་ཆ་གང་ཡོད་པ་དེ་བོད་ཡིག་ནང་དུ་མེད་པ་འདྲ་ཡོད་ན། དེ་ཚོ་བསྟུར་ནས་བཀྲར་འོས་སྲོ་འཐུས་རྣམ་པར་འབྲུལ་ཐུབ་རྒྱུར་འབད་བརྩོན་ཞུ་དགོས་པ་དེ་དག་ཆ་ཚང་ཞིག་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

དེ་ནས་ང་ཚོར་ཐད་ཀར་ལས་འགན་འཕར་མ་ཞིག་ཀ་རེ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད་ཅེ་ན། ནོ་སྒྲེལ་ཞི་བདའི་གཟེངས་རྟགས་བཞེས་སྒྲོང་མཁན་ཞིག་ནང་ལ། ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་འགྱུལ་ནང་ནས་སྲོ་ནོར་པགོང་ས་པ་སྐྱབས་མགོན་ཆེ་མཚོག་གིས་མཛད་འགན་བཞེས་པ་དེ་ཆུའི་སྐོར་རེད། ཐོན་མ་བྱས་པ་ཡིན་ན་དེ་འདྲ་བཞེས་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད། འདིའི་ཐོག་ལ་སྲོ་ནོར་པགོང་ས་པ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གིས་ཆུ་ཅམ་དུ་མ་ཡིན་པར་འཛམ་བུ་གླིང་སྲོའི་ཁོར་ཡུག་དང་བོད་ནང་གི་ཁོར་ཡུག་གི་གནད་དོན་སྐང་ལ་ཤུགས་ཆེན་པོ་བཀའ་གནང་སྟོད་ཀྱི་ཡོད་པ་འདི་ང་ཚོ་ཚང་མས་མཁྱེན་མཁྱེན་པ་རེད།

དོན་དག་ད་ལྟ་གྲོས་ཚོར་འདིའི་ནང་དུ་འཁོད་པ་ནང་བཞིན་བྱས་ནས། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ད་ལྟའི་ཚར་འཛམ་བུ་གླིང་ཁྲོན་ཡོངས་ནང་ནས་ཕལ་ཆེར་ཁོར་ཡུག་སྨྲང་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་དང་། ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཤུགས་ཆེ་ཤོས་འདི་རྒྱ་ནག་གཞུང་

ཡིན་པའི་རྣམ་པ་འདི་པོ་ལྟར་ཆེན་པོ་ཞེ་དགུ་ཅིག་སྟོན་གྱི་ཡོད་པ་རེད། ལྷག་པར་དུ་ཉི་འོད་དང་རླུང་གི་ནུས་པ་བེད་སྤྱོད་བཏང་ནས་གློག་གི་འཛིགས་སྐྱེན་བྱ་རྒྱའི་ཐོག་ལ་པལ་ཆེར་འཛིམ་བུ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་མང་ཆེ་བ་ཞིག་གིས་རྒྱ་ནག་ལ་བསྟེན་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཀྱང་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། བར་ལམ་ནང་ཡམས་གཞན་རིམས་འདི་བྱུང་བའི་སྐབས་སུ་རྣམ་པ་ཆོས་བརྒྱད་ལམ་ཁག་ནང་གཟིགས་ཡོད་ཀྱི་རེད། རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་ཉི་འོད་ཀྱི་གློག་གི་ནུས་ཤུགས། དེ་ཚོའི་བཙོ་ལས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་རྒྱ་ནག་ནས་ཚུར་ཅ་དངོས་ཉོ་དགོས་པ་དེ་དག་མང་པོ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ་ཀྱི་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་བྱས་ནས་འདིར་དཀའ་ངལ་འཐད་པ། གང་ལྟར་རྒྱ་ནག་ནས་ཅ་ལག་གི་ཆར་ཤིག་གི་གོང་དུ་ (Supply Chain) དེ་འདྲ་གསུངས་སོང། ཡོ་བྱད། ལྷག་པར་དུ་ (Microchip) དེ་ཚོ་གྲས་འདི་ཚུར་ཡོང་མ་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། འདིར་ལས་ཀ་བྱ་རྒྱུར་དཀའ་ངལ་མང་པོ་འཐད་ཀྱི་ཡོད་དུས། ཉི་འོད་ཀྱི་ལས་བཙོ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་རྒྱ་གར་ལ་ཡང་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཞིག་འཐད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་དག་སོ་སོ་རང་རྒྱ་འཕེར་བ་བྱས་པ་ལ་ལས་གཞི་འདྲ་པོ་ཞིག་རྒྱ་གར་གྱི་ངོས་ནས་བང་མང་པོ་སྒྲིག་སྟོད་ཀྱི་ཡོད་རེད། ང་ཚོ་བཅན་བྱོལ་ནང་ལ་ཡིན་ནའང་གོ་སྐབས་ཏན་ཏན་ཡོད་ཀྱི་རེད། གོ་སྐབས་དེ་ཚོ་ང་ཚོས་འཛིན་རྒྱ་ལ་འབད་བརྩོན་བྱེད་ཐུབ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་གཙོ་ཆེན་ཡོ་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་དང་མེད་ཟེར་བ་འདི། ང་ལྟ་ཏན་ཏན་ཞུ་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་འབད་བརྩོན་ཞིག་ཞུ་དགོས་བསམས་བསྡད་ཡོད།

ན་ཞིང་ཕྱི་རྒྱ་ ༤ ནང་ལ་དཔྱས་ལ་འགྲོ་བའི་སྐབས་སུ་ཡིན་ནའང། ལ་དཔྱས་ལ་ཉི་མའི་འོད་དང་རླུང་འདི་མི་དགོས་ཟེར་ནའང་གཙོ་དགོས་དགོས་འདྲ་ཞིག་རེད་འདུག དེ་ཚོ་འདྲ་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་ཡིན་ན་ང་ཚོའི་འགྲོ་ས་ཁུལ་རེད། ལ་དཔྱས་བོད་པའི་ས་ཆ་ཡོད་ས་དེ་ཚོར་ཉི་འོད་ཀྱི་གློག་འཕེན་རྒྱུ་དེ་འདྲ་ཡོང་ས་རེད་དམ། ཡོང་ས་མ་རེད། འདི་ཚོ་གྲས་ང་རང་ཚོ་གོང་པ་བཅན་བྱོལ་བ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་འབད་བརྩོན་གཅེ་རེ་བྱ་རྒྱུ་འདུག དེ་ནས་གཞིས་ཆགས་ཆེ་ཁག་དེ་ཚོའི་ནང་ལ་མ་ཡོངས་པར་ང་ཚོས་ཉི་འོད་ཀྱི་གློག་འཕེན་རྒྱུའི་བཙོ་གྲ་འདྲ་གོ་དེ་འདྲ་ཆུང་ཆུང་འཛུགས་ཐུབ་ས་རེད་དམ། དེ་འདྲ་འཛུགས་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། དེ་ནས་གོང་པ་ལ་ལས་ཀ་རགས་རྒྱ་དང་། གློག་ཀྱང་རགས་རྒྱ་དེ་འདྲའི་གནས་སྟངས་ཡོད་པ། མ་ཡོངས་པར་འདིའི་རིགས་འདི་མ་འགྲོ་རང་འགྲོ་རེད། རྒྱལ་ཀྱང་རགས་རྒྱ་དེ་འདྲའི་གནས་སྟངས་ཡོད་པ། མ་ཡོངས་པར་འདིའི་རིགས་འདི་མ་འགྲོ་ཡང་ཕྱི་ཡི་འགྱུར་འགྲོས་ལ་དཔག་པའི་ (Renewable Energy) ཞེར་བ་འདི། ཆུང་དང་ཉི་མའི་འོད་ཀྱི་ནུས་པ་དེ་དག་བསྒྱར་ནས་བསྒྱར་དུ་གེད་ཕྱོད་བཏང་ནས། དེ་ནས་གློག་གཏོན་རྒྱ་དང་། ཆུ་འཕེན་རྒྱ། དེ་ཚོ་རིགས་འདི་ཤུགས་ཆེ་རུ་འཛམ་བུ་གླིང་གང་སར་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་རེད། རྒྱ་གར་ནང་ལའང་ཤུགས་ཆེ་གཏོང་གི་ཡིན་གསུང་གི་ཡོད་རེད། འདི་གསུང་གི་ཡོད་དུས་ལས་གཞི་དེ་ཚོའི་ནང་ལ་ང་རང་ཚོ་བཅན་བྱོལ་བའི་ངོས་ནས་མཉམ་ཞུགས་བྱེད་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། ཏཱ་ཡོད་ཀྱི་ཡོད་ཐུབ་པར་ཞིག་ཡོད་རེད་བསམ་གྱི་འདུག

དེ་བཞིན་བོད་ནང་ལ་ཆ་བཞག་པ་ཡིན་ན། ཁོར་ཡུག་ལ་གནོད་འཚེ་སྐྱེལ་བའི་ལས་གཞི་འདྲ་པོ་འདི། གཙོ་བོ་འདི་ཤིང་ནགས་གཙོད་འབྲེག ཐོག་མར་རྒྱ་མི་བོད་ལ་སློབས་པའི་བཅུ་ཕྲག་འགའ་ཤས་ཤིག་གི་རིང་ལ། ཤིང་ནགས་གཙོད་འབྲེག་གི་ལས་གཞི་ཞུགས་ཆེན་པོ་ཞེ་དགུ་ཅིག་སྟེལ་བ་རེད། ཕྱི་ས་སུ་ཁྱིམས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཀག་འདོམས་བྱས་པ་ཡིན་ནའང། ཁྱིམས་འགལ་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཤིང་ནགས་གཙོད་འབྲེག་གི་ལས་ཀ་མང་པོ་ཞེ་དགུ་ཅིག་བྱས་ནས། ད་ལྟའི་ཆར་བཞག་པ་ཡིན་ན། ཐོན་མ་ཕྱི་པོ་ *༡༩༧༠།༡༩*་*༠* དང་ད་ལྟ་བསྡད་བ་ཡིན་ན་ཐུང་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་མེད་འགྲོ་བསམ་བསམ་འདུ་པོའི་གནས་སྟངས་ཤིག ད་ལྟ་ང་ཚོའི་ཁོར་ཡུག་ཚན་པའི་ནང་ལ་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཚོས་ཡིན་པ་ཡིན་ནའང། རྒྱ་ནག་གིས་ཁོར་ཡུག་སྐོར་ལ་སྤྱིར་བཏང་དོ་སྣང་སྤྲོད་ཀྱི་འདུག ཡིན་ནའང། ད་གཟོ་ཞུས་པ་ནང་བཞིན་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྟེང་ལ་ཁོ་རང་ཚོས་ཞེ་དགུ་ཅིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཟེར་གྱི་ཡོད་རེད། ཡང་བོད་ནང་ལ་ཁོར་ཡུག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་དེ་ཚོ་བཅོན་འཇུག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་དག་འགལ་ཟླ་ཆགས་པ་རེད། རྒྱལ་སྤྱིའི་སྟེང་ཆའི་སྣང་ལ་བསྟན་བསྡད་པ་དང། བོད་ནང་ལ་དངོས་སུ་ལག་བསྟར་བྱས་པ། ཁ་

སང་ཁོར་ཡུག་དང་འཇེལ་བའི་གོང་ནང་ལ་ཕྱག་ལས་གནང་མཁན་གྱི་མཚན་མང་པོ་ཞིག་ཡང་བཏོན་གནང་སོང་། དེ་ཚོ་ཚང་མ་ང་ཚོའི་ཁོར་ཡུག་ཚན་པའི་ངོས་ནས་གོང་ནང་དུ་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ཕྱག་ལས་གནང་མཁན་རེ་རེའི་ལོ་རྒྱས་དེ་ཚོ་ཕྱོགས་སྒྲིག་བྱས་ནས། རྒྱལ་སྲིད་སྒྲིག་འཛུགས་ཁག་ལ་ཁོང་ཚོ་གློད་གྲོལ་ཡོང་རྒྱུ་དང་། ཁོང་ཚོའི་ལས་དོན་དེ་དག་མུ་མཐུད་ནས་བྱ་རྒྱའི་གོ་སྐབས་ཡོང་རྒྱའི་ཆེད་དུ། རྒྱལ་སྲིད་ནང་ལ་འབྲུལ་དགོས་པ་དེ་དག་འབྲུལ་རྒྱ་ཡིན། འདི་གཅིག་ཊུ་རྒྱ་ཡིན།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཚོག་ནས།

དཔལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་མཚོག་ མཚ�་འཛོག་རོགས་གནང་། ཕྱག་ཚོད་ ༡༡:༡༤ བར་དུ་གསོལ་ཐའི་བར་གསེར་ཡིན།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཆོག་ནས།

དཔལ་ལས་རིམ་ཐོ་འགོད་ཞུས་ཟིན་པར་ཏོམ་ཅམ་འགྲུར་བ་གཏོང་ཚོག་པའི་བཀའ་འཁོལ་ཞུས་པ་དང་སྒྲགས་ནས། གོང་གི་ཁོར་ཡུག་གི་བཞོ་གླེང་ཐོག་ལུ་མཐུད་ནས་མཇུག་སྡུད་བྱ་རྒྱུ་ཡིན། དབལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་མཚོག

དབལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་སྒེན་པ་ཚེ་རིང་མཚོག་ནས།

དབལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག ཁོར་ཡུག་སྐོར་ལ་ལུ་མཐུད་ནས་ཞུ་ཚུགས་པ་ཅིས། གང་ལྟར་ཤིང་ནགས་གཙོང་འབྲེག་དེ་འདས་རྒྱུན་བྱས་ནས་ཁྱིམ་མཚོས་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོར་ཚུ་ལོག་དང། ས་རྩད་བརྒྱབ་པའི་གནས་སྟངས་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། བོད་ནང་ལའང་དེས་ཤུགས་རྒྱུན་ཆེན་པོ་ཞིག་འགྲོ་ཡི་ཡོད་རེད་བྱས་ནས་ཞུ་རྒྱུ་ཞིག་དང། ཁོར་ཡུག་ལ་གཙོ་སྐྱོན་འགྲོ་རྒྱུ་ཞིག་དེ། ཁ་སང་ཁ་ཉིན་ནས་མང་པོ་གསུངས་སོང། ཆུ་མཛོད་བརྒྱབ་རྒྱུ་དེ་གཅིག་རེད། ཆུ་མཛོད་བརྒྱབ་པར་བརྟེན་ནས་བོད་ནང་ལ་ཁོར་ཡུག་སྐད་ཆ་འཚད་དུས། ང་ཚོས་སྟོད་བཙུད་གཉིས་ཀའི་སྐད་ཆ་བཤད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། སྟོད་འདི་བོད་ཀྱི་ས་དང། དེར་གནས་པའི་མི། སྲོག་སེམས་ཅན་གང་ཡོད་པ་ (Biodiversity) ཟེར་རྒྱུ་དེ་རེད། དེའི་ནང་ལ་ (Flora and Fauna) བཤད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། བཀྲ་འོས་ཕྱི་འཐུས་ཁ་ཤས་ཤེག་གིས་དེའི་སྐོར་ལ་བཀའ་གནང་སོང། བོད་ནང་ལ་རི་དྭགས་དང་བྱ་བྱི་ཉུ་ལ་སོགས་པའི་བོད་ཀྱི་མཛོ་སྒང་འདིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འཛམ་བུ་གླིང་གཞན་ལ་མེད་པའི་སེམས་ཅན་དེ་འདྲ་ཡོང་བའི་གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ཆུ་མཛོད་ཆེན་པོ་དེ་ཚོ། དབེར་ན། ཡང་ཅོ་གཅིག་བུར། ཇ་ཆུ་གཅིག་བུར་པལ་ཆེར་བོད་ས་ཆ་གཅིག་བུའི་ནང་ལ་ཆུ་མཛོད་གྲངས་ ༣༥ བརྒྱབ་ཡོད་པ་དང། ད་དུང་རྒྱུག་འཆར་ཡོད་པའི་གནས་སྟངས་ཡོད་རེད། རྒྱུག་ཆུ་གཅིག་ལ་ཆུ་མཛོད་དེ་འདྲ་རྒྱུག་གི་ཡོད་པ་ཡིན་ན། བོད་ཀྱི་རྒྱུག་ཆུ་ཆེན་པོ་ཁྲོན་བསྟོམས་པ་ཡིན་ན། ཆུ་མཛོད་ཀྱི་གནས་སྟངས་གང་འདྲ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། ཆུ་མཛོད་རྒྱུག་ས་དེ་ཚོའང་ས་ཡོམ་རྒྱུག་ས་འི་ས་ཁྲལ་རྒྱང་རྒྱང་ཞིག་ཁེལ་བསྟད་ཡོད་པ་རེད། (Seismic Zone) ནང་ལ་ཁེལ་ཡོད་དུས་བ་ལྷའི་གནས་སྟངས་ཞིབ་ཚགས་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་རགས་གི་ཡོད་མ་རེད་དེ། ཡིན་ནའང། གཙང་པོའི་ཉག་དེར། གཙང་པོ་ལྷོ་ལ་མར་ཡོང་རྒྱའི་ཉག་དེར་ཆུ་མཛོད་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག ང་ལྷ་རྒྱ་ནག་ལ་ཡོད་པའི་འཛམ་བུ་གླིང་གི་ཆུ་མཛོད་ཆེ་ཤོས་དེའི་ལྷག་གསུམ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་རེད་ཅེས་བཤད་སྟོད་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་ཡིན་ནའང། ང་ཚོས་གཙོ་ཆེད་ཐུབ་ཐུབ་ཅིག་ཤེས་ཐུབ་རྒྱའི་འབད་བརྩོན་བྱ་རྒྱ་དང། གནས་ཚུལ་ཁ་སྐོང་བྱ་རྒྱའི་ཐོག་ལ་འབད་བརྩོན་ཞུ་ཡིན་རྒྱ་ཡིན།

དེ་ནས་ཁོར་ཡུག་ལ་གཏོར་སྐྱོན་འགྲོ་རྒྱ་གཅིག་དེ། གོང་ཁྱེར་ཅན་དུ་འགྲུར་ཀྱི་ཡོད་པའི་རྒྱུན་ཀྱིས་རེད། གོང་ཁྱེར་ཅན་དུ་འགྲུར་རྒྱའི་སྲིད་བྱུས་འདི་རྒྱ་ནག་གིས་ (Metropolitan City) བཟོ་རྒྱའི་ཆེད་དུ་མིའི་གྲངས་ཚད་ལོངས་དགོས་ཀྱི་ཡོད་དུས། རྒྱ་ནག་ནས་མི་ཚུར་ཁྱིད་ཡོང་ནས་མང་དུ་གཏང་རྒྱུ་དེ་ཚོས་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྐྱང་ལ་གཙོ་སྐྱོན་ཤུགས་ཆེན་པོ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་དང། དེའི་རྒྱུན་བྱས་ནས་རྒྱ་ནག་ནས་བོད་ནང་ལ་མི་འབོར་སྟོ་ཞུགས་ཤུགས་ཆེ་རུ་གཏོང་གི་ཡོད་པ། དེ་འདྲའི་གནས་སྟངས་ཀྱང་ཡོང་སྟོད་ཀྱི་འདུག

དེ་ནས་འཛུགས་སྐྲུན་ཀྱི་ལས་གཞི་དེ་ཚོ་རེད། ལམ་ཁ་བརྒྱབ་རྒྱ་ཡིན་ནའང། རི་ལི་དང། མོ་ཊའི་ལམ་ཁ་བརྒྱབ་རྒྱ་ཡིན་ནའང་རེད། གནས་ཐང་བརྒྱབ་རྒྱ་ཡིན་ནའང་རེད། དེ་ཚོའི་རྒྱུན་བྱས་ནས་བོད་ནང་ཁོར་ཡུག་གི་གཙོ་སྐྱོན་ཤུགས་ཆེན་པོ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ། ཁ་སང་བཀྲ་བོས་སྟོ་འཐུས་ཤིག་གིས་གསུངས་སོང། དབེར་ན། ལམ་ཁ་དེ་ཚོ་བརྒྱབ་པར་བརྟེན་ནས་བོད་ནང་གི་རི་དྭགས་དེ་ཚོ་ཕར་ཚུར་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ན། དེ་ཚོར་གཙོ་སྐྱོན་བཟོ་ཡི་ཡོད་པ་སྟན་ཐོ་དེ་ཚོའི་ནང་ལ་ཐོན་

ཡོད་པ་རེད། གང་ལྟར་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་ཁ་བརྒྱབ་རྒྱའི་འཇུག་སྟོན་གྱི་ལས་གཞི་དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་གནོད་སྐྱོན་མང་པོ་ཡོང་གི་ཡོད་པ། དེ་དང་འབྲེལ་ནས་བོད་ནང་དུ་ཡུལ་སྐོར་སྤྱོ་འཛིན་པ་མང་པོ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་དེས་ཁོར་ཡུག་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གནོད་ཀྱི་ཡོད་པ། གང་སྟེགས་མང་དུ་ཕྱིན་པ་དང་། ཚ་དྲོད་ཆེ་རྒྱ་ཕྱིན་པའི་གནས་སྟངས་དེ་ཚོ་མི་གཅོད་ཡོད་པ་ཡིན་ནའང་། དེ་ཙམ་གྱིས་དྲོད་ཆེ་རྒྱ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་དང་། མི་རིར་རིར་བརྟེན་ནས་འདིའི་ཁ་ལག་སྦྱང་རྒྱ་དེ་ཚོ་ཚང་མ་བསྟོམས་པ་ཡིན་ནམ། དྲོད་ཤུགས་ཆེ་རྒྱ་གཏོང་གི་ཡོད་པའི་གནས་སྟངས་ཡོད་པ་རེད།

དེ་ནས་གཏེར་ཁ་སྟོག་འདོན་གྱི་བརྒྱད་ནས་གནས་ཚུལ་ག་ཚོད་ཅིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་མེད། གཏེར་ཁ་སྟོག་འདོན་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་ (Natural Park) ཞེར་བའི་བཟོ་འདྲ་དང་ (Nature Reserve) ཞེར་བ་འདྲ་གོ། དེ་འདྲའི་ཐ་སྙད་མང་པོ་ཞིག་བཏགས་ནས། ས་ཆ་དེ་ལ་ཡོད་པའི་བོད་པ་འགྲོག་པ་དེ་ཚོ་མར་སྟོས་བཅུག ད་ལྟའི་ཆར་ཡིན་ན། འགྲོག་པ་གཞིས་མར་སྟོས་ནས་ཝོ་མང་པོ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་དུས། འདིས་རྒྱུན་བྱས་ནས་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ལ་གནོད་འཚེ་འགྲོ་ཡོད་རེད་དམ་མ་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ཞིབ་འཛུག་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ཡིན་ནའང་འཕ་འདུག ཀྱ་ནག་གཞུང་དང་རྒྱལ་སྤྱི་མཁས་པ་ཐུན་མོང་གི་ཐོག་ནས་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ནའང་འཕ་འདུག དེ་ཚོ་བྱེད་དགོས་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། བོད་པའི་འགྲོག་པ་ཚོ་ལྷོན་མ་ཡིན་ན། དབྱར་མ་དགུན་མ་བྱས་ནས་སྐོར་བ་བསྐོར་ནས་ཕར་ཚུར་འགྲོ་དུས། བ་ལྷུགས་ཀྱི་ལྷི་བ་བཏང་བཞག་པ་དེ་ཚོ་ལུང་ཆགས། དེས་ཐུ་དེ་ཚོ་སྐྱེད་རྒྱ་དང་གསོ་རྒྱའི་དེ་ཚོའི་གྲས་ཚད་དང་ལྡན་པ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ཕྱིས་སུ་རྒྱ་ནག་གིས་ཚང་མར་ཁ་བསྐོར་ནས་མ་ཚད་འཛིན་བྱེད་དུས། སྐོ་ལྷུགས་སེམས་ཅན་ཚོ་ཡིན་ནའང་། ཐུ་ཐང་གཅིག་རང་ལ་ཟ་དགོས་རྒྱ་དང་། ཐུ་གསོ་མ་ཐུབ་པའི་གནས་སྟངས། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠ཅ ཡི་སྟན་ཐོ་ཞིག་གི་ནང་ལ། དཔེར་ན། (Qinghai) ཞིང་ཆེན་གཅིག་བློའི་ནང་ལོ་ལྷར་ (Hectare) ༢༥,༠༠༠ བྱེ་མ་ཅན་དུ་འགྱུར་གྱི་འདུག་ཅེས་བཤད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ས་བཅུད་ཉམས་འགྲོ་དུས་རིམ་པས་བྱེ་མ་ཅན་དུ་འགྱུར་རྒྱུ་རེད། བྱེ་ཐང་དུ་འགྱུར་རྒྱུ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་དེའི་ཉེན་ཁ་དེའང་བོད་ནང་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་གནས་སྟངས་དེ་འཇུ་ཆགས་བསྟད་ཡོད་རེད། དེ་ཚོའི་གནས་སྟངས་ཆ་ཚང་ཞིག་ང་ཚོའི་ཁོར་ཡུག་ཚན་པ་ནས་རྒྱལ་སྤྱི་ནང་ལ་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་པའི་སྒྲབས་སུ། ངས་གནད་དོན་རེ་རེ་ཞུ་མི་དགོས་པ་ཀྱིས། འགོ་བརྗོད་ཅམ་ཞུས་པ་ཡིན་ན། འདིའི་ནང་དུ་བོད་ཀྱི་ས་ཁྲོན་གྱི་གནས་བབ་དང་། མཐོ་ཚད་ཀྱི་གནས་བབ། བོད་ལ་སྟེ་གསུམ་པ་ཞེས་མིང་འདོགས་སྟངས་དེ་ཚོ་གང་འཕ་བྱས་ནས་བཏགས་ཡོད་མེད། དེ་ཚོ་མཁས་པ་གཉིས་ཅམ་གྱིས་བཏོན་པའི་སྟན་ཐོའི་ནང་དུ་དུས་རབས་ཉི་ཤུའི་སྤ་ས་ནས་བོད་ལ་སྟེ་གསུམ་པ་ཟིར་ནས་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་དང་། ཕྱིས་སུ་ཁོར་ཡུག་གི་ཚན་རིག་པས་སྟེ་གསུམ་པ་དང་། རྒྱ་ནག་གི་སྲིད་འཛིན་ཞི་ཅིན་ཕིང་ན་ཞིང་བོད་ལ་སློབ་པའི་སྒྲབས་སུ་འང་བོད་འདི་སྟེ་གསུམ་པ་ཡིན་པའི་གནས་སྟངས་དེ་ཚོ་འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་ཡོད་པ། དེ་ཚོའི་གནས་སྟངས་རེད། དེའི་ནང་དུ་ཚན་པ་གཅིག་དེ་བོད་ཀྱི་མཐོ་བབ་འདིའི་རྒྱུན་བྱས་ནས་ཁྱེམ་མཆོས་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ཚོར་ཚར་ཆུ་འབབ་རྒྱའི་ཁྱད་པར་གང་འདྲ་བཟོ་ཡི་ཡོད་མེད་ཀྱི་གནས་སྟངས། བོད་ཀྱི་མཐོ་སྒྲང་འདི་ཚར་ཆུ་བཟོ་ས་ཡིན་པའི་བཟོ་འདྲ་ཡོ་ཞིག་ (Rain Maker) དེ་འདྲའི་གནས་སྟངས་ཤེག་ཀྱང་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོ་ཞིབ་ཕྲ་ཕྱི་ཏེལ་ལས་ཁྲངས་ནས་ཀ་སྒྲིག་བྱས་བཞག་པ་དེ་ཚོ་བཀྲར་ཧོས་སྒྲ་འཕྲས་རྣམ་པར་འབྱལ་ཚོག་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། དེ་ནས་འདིར་རེ་རེར་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་མི་དགོས་པ་བྱོས། བོད་དེ་རང་བྱང་སེམས་ཅན་དང་ཅིས་ཤེད། དེ་འདྲའི་རང་བྱང་གི་ (Garden) ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པའི་བཟོ་འདྲ་ཞིག ཀྱེད་ཚལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པའི་བཟོ་འདྲ་པོ་ཞིག སྟོན་མ་བོད་ལ་ཕྱིན་ཐྲོང་མཁན་མཁས་པ་དེ་ཚོས་འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་བཞག་པ། དེ་ཚོའི་གནས་སྟངས་དེ་ཚོའང་འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནས་གནས་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་རྒྱུན་པས་བོད་ནང་ལ་དོ་ཤོག་གི་རེ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་མེད། དེ་ཚོའི་ཐད་འགྲེལ་བཤད་ཆ་ཚང་ཞིག་བརྒྱབ་ཡོད་པ་རེད། བོད་ནང་དུ་ཚ་ཏོད་ཀྱི་ཐུར་ཚད་འདི་གི་ཚོད་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་མེད་དེ། གླང་ཆུང་ ༣།

ཡང་མེད་ན་གྲངས་ཚུད་ ༥ ཡི་ (Degree) ཞིག་ལོ་རྒྱ་བར། འཛམ་བུ་གླིང་གི་འཕར་ཚད་ལས་ལྷག་གཉིས་ཀྱིས་ཤུགས་ཆེ་བ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པའི་གྲངས་ཀ་དེ་ཚོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ན། འདིའི་ནང་ལ་ཡོད་རེད། འདས་པའི་ལོ་ ༥༠ ནང་བོད་ཀྱི་འཕྲུགས་རོམ་བརྒྱ་ཆ་ ༡༣ ཤིག་བཞུས་ཚར་འདུག་ཟེར་བ་དེ་ཚོ་རྒྱལ་སྤྱི་འགྲེ་ལྡན་ལྟར་ཁ་ཅིག་བཞག་པའི་སྒྲན་ཐོའི་ནང་ལ་གསལ་བསྟད་ཡོད་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ནས་བོད་ནང་དུ་འཕྲུགས་རོམ་གསར་པ་ཆགས་མི་འདུག་ཟེར་བའི་གནད་དོན་དེ་ཚོ་རྒྱ་ནག་མཁས་པས་བཏོན་བཞག་པའི་སྒྲན་ཐོ་དེ་ཚོའི་ནང་དུ་ཡོད་རེད། དེ་ཚོ་མར་བང་གྲྭ་བ། དེ་ཚོ་ཆ་ཚང་ཞིག་བཀོད་བཞག་ཡོད་རེད། དེའི་ནང་ལ་མཚོའི་སྐོར་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་མཁན་གྱི་གྲྭ་བ་འཛུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་གིས་སྒྲན་ཐོའི་ནང་གི་རེ་ཟིར་ཡོད་རེད་ཅེ་ན། འཛམ་བུ་གླིང་གི་གནམ་གཤིས་ཀྱི་འགྱུར་ལྡོག་ཤེས་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ན། བོད་མཐོ་སྒང་གི་གནམ་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་འདིས་ཤུགས་རྒྱུན་གང་འདུ་བཟོ་ཡི་ཡོད་པ་མ་ཤེས་པ་ཡིན་ན། ང་ཚོ་འཛམ་བུ་གླིང་ཁྱོན་ཡོངས་ཀྱི་གནམ་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་གི་གནས་བབ་དེ་ཤེས་ཐུབ་རྒྱུ་རྒྱ་བ་ཉིད་ནས་ཡོད་མ་རེད། གོང་དུ་བཀྲར་འོས་སྤྱི་འཐུས་མང་པོ་ཞིག་གིས་བཀའ་གནང་སོང་། དེ་ཚོ་སྒྲན་ཐོའི་ནང་དུ་ཐོན་ཡོད་པའི་གནས་སྟངས་རེད། དེ་ཚོ་མ་འོངས་པར་ཤུགས་ཆེ་རུ་ཞུ་ཐུབ་རྒྱུ་དང་། དེ་འདྲའི་གནས་བབ་ཅིག་ཡོད་ཡོད་པ་རེད།

དེ་ནས་བོད་ནང་དུ་རང་བྱུང་གིས་གཅོད་སྐྱོན་གཅིག་ཡོང་གི་ཡོད་མེད། འཚེ་བ་གཅིག་ཡོང་གི་ཡོད་མེད། འདི་བོད་གཅིག་བུ་མ་རེད། དེང་སང་གནས་ཚུལ་གཞན་གཞན་ཡིན་ན། འཛམ་བུ་གླིང་གང་སར་གནས་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་གི་རྒྱུན་པས། ལྷོན་མ་རང་བྱུང་གི་རྒྱུན་ཤུགས་ཆེན་པོ་འཐད་མེད་པ་དེ་ཚོའང། དེང་སང་མང་པོ་གསར་པ་འཐད་ཡོང་རྒྱུའི་གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་ཡོང་ལྟོད་དུས། དེ་ཚོའི་གནས་སྟངས་ཀྱང་དགེ་མཚོན་དང་བཅས་པ་ཡོད་རེད། བོད་ནང་ལ་རང་བྱུང་གིས་འཚེ་བ་གཅིག་ཡོང་མེད། ལྷག་པར་དུ་རི་མཐོ་ས་དང། བོད་ཀྱི་མཐོ་སྒང་སྒང་ལ་ཆུ་མེད་པ་ཆགས་པ། ཁ་སང་བཀྲར་འོས་སྤྱི་འཐུས་ཤེག་གི་ས་གསུངས་སོང་། བོད་ཀྱི་ས་ཁྱོན་ཡོངས་རྩོགས་ཀྱི་བཤད་པ་ཡིན་ན། བོད་ཀྱི་ཆུ་ཐང་དེ་རྒྱ་ཆ་ ༦༠།ཨ་༠ ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་བོད་ཀྱི་ཆུ་དེ་ཚོ་ཀ་ལེར་ཀ་ལེར་ཐུང་དུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ན། ས་ཆ་དེ་ཚོ་ཚང་མ་བྱེ་ཐང་དུ་འགྱུར་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་བསྟད་ཡོད་རེད། ད་ལྟའི་བོད་ནང་གི་གནས་སྟངས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ནང་ནས་གཅིག་དེ། གཏེར་ཁ་སྲོག་འདོན་སྐྱོར་ལའང་ཞིག་ཆགས་པོ་བཀོད་བཞག་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ནང་ནས་རྫ་སྲོད་དང་། ཕྱི་ཉིན་ཞེ་མཚོག་དེ་ཚོའི་ནང་ལ་གা་རེ་བཏོས་ཡོད་མེད་ཆ་ཚང་ཞིག་ཀར་ཡང་ཐུང་ཐུང་ཀྱང་ཆགས་ཡོ་བཀོད་བཞག་ཡོད་པ་རེད། ཕྱི་ནང་ལ། ཕྱི་ནང་གི་ངོས་ནས་བོད་ནང་གི་ཁོར་ཡུག་ལྷུང་ཐུང་ཀྱང་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་བཀལ་ཡོད་པ་ཡིན། ཕྱི་ཉིན་ཞེ་ཟླ་ཤ་ཁ་ཅིག་ཡང་ཁ་ཤས་ཆ་ཚང་ཞིག་ཏུ་ཁ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོ་ཐེ་ཡོ་ཡོད། ཕྱི་ནང་ཆུ་མཇོད་ཆེན་པོ་དེ་འདྲ་བཏྲ་བ་ཤུགས་ཤུགས་ཆ་ཚང་གཞི་ཡོད་པ། འབྲོག་པ་དེ་ཚོ་གནས་ལྷོ་ལྟག་པ་ཅུག་ཤུགས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ལྟ་ཤུགས་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་མེད། ཁ་ཤས་ལ་ཁ་ཤས་ཀ་ཅོ་ཁ་ཆ་ཚང་ཞིག་ལ་ཕ་ཤ་ཡ་ཡ་ཡ་ཡ་ཡ་ཡ་ཡ། ཕ་ཤ

ཚོའི་སྐོར་ལའང་འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་ཡོད་རེད། དེ་ནས་བོད་པའི་རིང་ལུང་དེ་ཚོ་ཚང་མ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཕྱིས་སྦྱངས་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་ནས་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་སྦྱངས་སྐོར་ལ་འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་བཞུག་ཡོད་པ་རེད།

རྒྱ་ནག་གིས་དཔལ་རྒྱབ་ཤ་དཀར་པོ་བཏོན་བཞུག་པའི་ནང་ནས། ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་གཅིག་རེ་བཤད་ཡོད་རེད། དེར་ལན་འདེབས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་དོན་ཚན་འགལ་ཤས་ཤིག་བྱེད་ཡོད་རེད། རྒྱ་ནག་གི་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་སྲིད་བྱུས་དེ་སྤྲོན་མ་ཡག་པོ་ཡོད་མ་རེད། བོད་ནང་གཏོར་བཅོམ་ག་ཚོད་བྱེད་ཐུབ་པ་འདུག ག་ཚོད་འཕྲོག་ཐུབ་པའི་བསམ་བློ་མ་གཏོགས། རྒྱ་སྐྱེད་རིང་ལུགས་ཀྱི་བསམ་བློ་འདྲ་ཞིག་མ་གཏོགས་ཡོད་མ་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༤ ལོར་ཡང་ཅོང་ཚུ་ལོག་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་བྱུང་ནས། མིའི་སྲོག་དང་དངོས་པོ་མང་པོ་ཞིག་ལ་རྒྱ་ནག་ལ་གནོད་སྐྱོན་མང་པོ་བྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྐང་ལ་སྲིད་བྱུས། བསམ་བློ་གསར་པ་ཞིག་གཏོང་དགོས་རྒྱ། ག་རེ་རེད་ཅེ་ན། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཡག་པོ་ཞིག་བྱས་མ་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། མ་འོངས་པར་རྒྱ་ནག་གི་མཁྱན་ལམ་ལའང་ཤུགས་ཆེན་པོ་གནོད་ཀྱི་ཡོད་པ། རྒྱ་ནག་གི་བྱང་ཕྱོགས་ཁུལ་དུ་ཆུ་དགོས་པ་ཆ་ཚང་རྩ་ཆུ་ནས་འཕྲོ་ཡི་ཡོད་རེད། སོག་ལྷོ་ཕྱོགས་ལ་ཆུ་དགོས་རྒྱ་ཚང་མ་འཕྲོ་ཆུ་ནས་འཕྲོ་ཡི་ཡོད་རེད། དེ་འདྲ་སོང་ཙང་རྒྱ་ནག་མ་འོངས་པར་གནས་མ་གནས་ཟེར་རྒྱ་དང་། རྒྱ་ནག་གི་འཚོ་རྟེན་མང་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ལ་འབྲེལ་བ་ཆགས་བསྟད་པ། ལྷག་པར་དུ་ཆུ་ལ་འབྲེལ་བ་ཆགས་བསྟད་པའི་གནས་སྟངས་ཆགས་དུས། དགོས་འདྲན་འདྲ་པོ་ཞིག་ད་ལྟའི་ཚར་དོན་ཚན་ལྟ་འདྲ་པོ་ཞིག་འདོན་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། གཅིག་འདི་བོད་ཀྱི་མཐོ་སྨང་འདིའི་རྒྱལ་སྤྱི་ཁྱོན་ཡོངས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བ་གང་འདྲ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་མེད། འདིའི་གནས་སྟངས་དེར་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཅིས་དགོས་ཀྱི་འདུག ད་ཅིས་པའི་ཐོག་ནས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁོར་ཡུག་གི་ཚོགས་ཆེན་དང་གར་ཡིན་ནའང། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་བབ་འདི་བླེང་དགོས་ཀྱི་འདུག ད་ལྟའི་བཀའ་ཤག་གིས་ཕྱི་ཟླ་ ༥ པར་ཨ་རིར་འཕྲོ་བའི་སྒྲབས་སུ་མཇལ་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་མེད་མི་ཤེས་ཏེ། མ་འོངས་པར་ཏན་ཏན་ཨ་རི་གཞུང་གི་ཁོར་ཡུག་གི་དམིགས་བསལ་སྐུ་ཚབ་(John Kerry) ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། (John Kerry) ཁོ་རང་ (Glasgow) ཡི་ཚོགས་འདུ་མ་ཚོགས་སྔོན་ལ་ལྷོ་ལིར་ཕེབས་འདུག ལྷོ་ལིར་ཕེབས་པའི་སྐྱབས་སུ་ལྷོ་ལི་གཞུང་ཚབ་བརྒྱུད་ནས་སྣྲན་སེང་ཞིག་ཞུ་རོགས་ཞུས་ཡིན། གཞན་པ་གང་ཡང་མ་བྱུང་བ་ཡིན་ནའང། ཁོ་རང་གི་གཏམ་བཤད་ནང་དུ་ "བོད་ཀྱི་མཐོ་སྨང་ལ་སྟེ་གསུམ་པ།" ཟེར་ཀྱི་ཡོད་རེད་ཅེས་འདོན་ཐུབ་པ་ཡིན་ནའང་ཁྱད་པར་ཡོང་མ་རེད། གང་ལྟར་ (Glasgow) ནང་ལ་མ་ཐོན་པ་རེད། ང་ཚོས་ཤུགས་མ་ཟེབས་པ་རེད། ཁོ་རང་དངོས་སུ་མཇལ་རྒྱ་བྱུང་མ་སོང་། ཡིན་ནའང། ཨ་རིར་པར་བཅར་བའི་སྐྱབས་སུ་ཁོ་རང་ལ་ཟུར་དུ་མཇལ་ནས་བོད་ཀྱི་མཐོ་སྨང་སྐོར་ལ་གནས་ཚུལ་འགྲེལ་བཤད་ཞུ་རྒྱ་དང་། མ་འོངས་པར་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོགས་ཆེན་ནང་ལ་ཨ་རིས་གཙོས་པའི་བློ་མ་ཐུན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ཚོས་མཉམ་རུབ་ཀྱི་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྐང་ལ་ཤུགས་ཆེ་ཅམ་འབད་བརྩོན་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག དེ་ཞུ་རྒྱའི་འཚར་གཞི་ཡོད། རྒྱ་གར་ལའང་དེ་གা་རང་བྱེད་རྩིས་ཡོད། གནད་དོན་གཅིག་དེ་ཁ་སང་འདིར་གསུང་བའི་སྐྱབས་སུ། བོད་ནས་འགྲོ་སའི་ཡུལ་ལུང་ཁག་དེ་དག་གི་ནང་ལ་ང་ཚོའི་འབྲེལ་བ་བྱེད་སྐྱོས་སྐོར་ལའང་བཀའ་སློན་གནང་སོང་། དགོངས་ཚུལ་གསུང་མཁན་བྱུང་སོང་། དེ་ཚོའང་ང་ཚོས་སེམས་ལ་བཞག་ཡོད། དབེར་ན། འདིར་ལངས་སྟོད་མཁན་སྲིད་སྐྱོང་དེའང་སྟོན་མ་བོད་ཀྱི་ཐོས་ཚོགས་དང་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་། བོད་མི་མང་གི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཆར་ཤས་འདུ་བོ་བྱས་ནས། བོད་ཀྱི་ཐོས་ཚོགས་དང་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་གི་འགན་འཛིན་བྱེད་པའི་སྐྱབས་སུ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༥།༢༠༠༦ ནས་ང་ཚོས་བོད་ཀྱི་ཆུའི་སྐོར་ལ་ཚོགས་ཆེན་དང་པོ་ལྷོ་ལིར་ཚོགས་པ་ཡིན། སྐབས་དེ་དུས་རྒྱ་གར་ནང་ལའང་དོ་སྣང་ཞེ་དྲག་མེ་འདུག ལྷོ་ཤར་ཞེ་ཤི་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ཚོར་འབྲེལ་བ་བྱ་རྒྱ་པར་ཞོག ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོགས་པ་ཡང་ཉུང་ཉུང་རེད། ཡོད་པ་དེ་ཚོ་ལའང་འབྲེལ་བ་བྱ་རྒྱ་ཅང་ཁག་པོ་དེ་འདྲ་ཆགས་བསྟད་འདུག ཕྱིས་སུ་ཁོར་

ཡུག་སྒང་ལ་ཆོགས་འདུ་གོ་སྒྲིག་ཞུ་མཁན་མང་དུ་ཕྱིན་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་ནག་ནས་ཁོར་ཡུག་སྒང་དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་དེ་ཆོས་མཉམ་ཞུགས་བྱ་རྒྱུའི་འབད་བརྩོན་འདྲ་པོ་བྱས་པ་རེད་དེ། ཡང་སྐབས་རེར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བཀག་པ་དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་ཡོང་སྟོན་ཀྱི་འདུག ཨ་འོངས་པར་ལྷོ་ཤེ་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་པ་ཀི་སི་ཐན། པ་ཀི་སི་ཐན་ལ་ང་ཆོས་འབྲེལ་བ་གཅོད་བཟོ་ཐུབ་མ་ཐུབ་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཐོག་ཚང་མས་མཁྱེན་པ་འདུ་གོ་ཞིག་རེད། འབྲུག་དང་རྒྱང་ལ་རྒྱ་ཤེ། རྒྱར་མ། ཀམ་རྒྱ་ཏེ་ཡ། ལའོ་སི། ཕེ་ཏེ་ནམ་བཅས་ལ་ང་ཆོས་འབྲེལ་བ་གཅོད་འཛིན་གས་ཐུབ་ཀྱི་འདུག ཁ་ཞུང་འབྲེལ་རང་གི་མེད་པ་ཡིན་ན། ཁག་ཅིག་ང་ཆོའི་ཁ་ཞུང་གིས་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ཡོད་རེད། ཁག་ཅིག་ཁ་ཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཆོགས་པ་ཆོས་ཁ་ནང་དགོས་རྒྱུ་དེ་འདྲ་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ཁ་ཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཆོགས་པ་ཆོས་འདི་འདྲའི་ཐུག་ལས་ཁ་ནང་རྒྱུའི་འདོད་པ་ཡོད་ནའང། ང་ཆོས་མཐུན་འགྱུར་ཞུ་དགོས་རྒྱུ་དང་། སྒྲིག་འཛུགས་རང་གི་ངོས་ནས་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་འདྲ་ཡོད་ན། བྱེད་ཐུབ་པ་དེ་ཆོར་དངོས་སུ་མར་ཐོན་ནས་བྱ་རྒྱུའི་ཐབས་ལམ་འཚོལ་ཀྱི་ཡིན་ཞུ་རྒྱུ་དང་།

དོན་ཚན་གཉིས་པ་ང་ཆོས་རེ་འདུན་ཞུ་རྒྱུ་དེ། གོང་ནང་གི་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་བབ་དེ་དེང་སང་གི་ཚན་རིག་དང་མཐུན་པའི་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་དགོས་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག་ཞུ་ཡི་ཡོད་རེད། ཁ་སང་བཀྲར་འོས་སྲི་འཐུས་མང་པོ་ཞིག་གིས་བཀའ་གནང་སོང་། ཕྱོན་མ་ནས་ང་ཆོས་ཞུས་བསྡད་པ་གཅིག་དེ། གཉིར་ཁ་ལྷོག་འདོན་ཙ་བ་ཉིད་ནས་བྱེད་ཆོག་གི་མ་རེད་བྱས་ནས་ཅེར་ཤེས་ཀྱི་མ་རེད། གོང་དུ་བཀྲར་འོས་སྲི་འཐུས་ཤིག་གིས་གསུངས་སོང་། རྒྱ་ནག་གིས་བཟོ་གྲ་ཆེ་ཤོས་འདྲ་པོ་བྱས་ནས་བསྡད་ཡོད་དུས། བཟོ་གྲ་འདིར་ཅ་ལག་གཏོན་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་རྒྱུ་ཆ་དེ་ཚོ་ལྟོ་ཨ་མི་རི་ཀ་དང་། ཨཥ་རི་ཀ་ལ་འགྲོ་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་དུས། སོ་སོས་བཅན་འཛུལ་བྱས་བཞག་པའི་གོང་ནང་ལ་གཉིར་ཁ་ལྷོག་འདོན་བྱ་རྒྱར་ཕེ་ཚོམ་བྱེད་ཀྱི་མ་རེད། བྱེད་ཀྱི་མ་རེད་དེ། གཉིར་ཁ་ལྷོག་འདོན་བྱེད་པའི་དབང་དུ་བཏང་བ་ཡིན་ནའང། རྒྱལ་ཁབ་གཞན་པའི་འགྲོས་སྟངས་འདྲ་གོ་ཞིག་ཡིན་ན། གཉིར་ཁ་ལྷོག་པའི་ཐོན་ཁུངས་འདི་ནས་དབྱས་གཞུང་ལ་ཕན་རྒྱུ་དང་། ས་གནས་གཞུང་ལ་ཕན་རྒྱུའི་གནས་སྟངས་ཐོག་གནས་བགོ་བཅྱུ་རྒྱུའི་གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་ཡོད་རེད། ང་ལྟ་ས་གནས་གཞུང་ལ་ཕན་ཐོག་རྒྱུ་དེ་ཚོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་མེད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཁག་ཁག་རེད་དེ། ཡིན་ནའང། གཉིར་ཁ་ལྷོག་འདོན་མ་བྱས་པའི་སྟོན་ནས་ཁོར་ཡུག་ལ་གཞོད་སྐྱོན་གཏོང་འགྲོ་ཡི་འདུག་ དེ་ཚོ་ཚན་རིག་དང་མཐུན་པའི་ཞིབ་འཛུག་བྱེད་དགོས་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཆགས་ཀྱི་འདུག ད་མ་ཡིན་པའི་སྲི་ཡོངས་ནས་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྒང་ལ་ཚན་རིག་དང་མཐུན་པའི་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་དགོས་རྒྱུ་དེ། རྒྱ་ནག་གི་ཁོར་ཡུག་ཚན་རིག་པ་དེ་ཚོས་བོད་ནང་ལ་ཡོང་ནས་ཉམས་ཞིབ་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ང་ཚོས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། ཡིན་ནའང། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ད་ལྟ་བར་དུ་བྱེད་སྟངས་དང་ལས་སྟངས་ལ་ལྟ་ཡོང་དུས། དེ་འདྲའི་སྟན་ཐོ་བཏོན་བཞག་པ་དེ་ཚོ་ལའང་དོགས་པ་བྱེད་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་དུས། རྒྱ་ནག་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ཚན་རིག་པ་ཞུན་ཐོ་བཏོན་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་ཞིག་ཡོད། ཁ་ཞུང་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ཁ་ཞུང་ཁ་ཤས་ལ་ལྟ་ཡོང་དུས། ཁ་ཞུང་ཁ་ཤས་ཀྱི་ཁ་ཞུང་ཁ་ཤས་ལ་ཕན་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་ཀྱི་ཡོད་ཚད་ཀྱི་ཡོད་པ་ཞིག་ཡོད། ཡིན་ནའང། ཁ་ཞུང་ཁ་ཤས་ཀྱི་ཁ་ཞུང་ཁ་ཤས་ལ་ཕན་ཐོགས་ཀྱི་ཡོད་ཚད་ཀྱི་ཡོད་པ་ཞིག་ཡོད། ཡིན་ནའང། ཁ་ཞུང་གི་ཁོར་ཡུག་ཚན་རིག་པ་ཞུ་ཐུ་ཆ་ཤས་ཀྱི་ཁ་ཞུང་ཁ་ཤས་ལ་ལྟ་ཡོང་ཡོ། ཁ་ཞུང་ཁ་ཤས་ཀྱི་ཁ་ཞུང་ཁ་ཤས་ལ་ལྟ་ཡོང་ཡ

དང་། སོ་ལ་རྒྱན་གྱི་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱ་དེ་ཚོའི་སྒང་ལ་དོ་སྣང་ཆེ་ཅམ་དང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ངོས་ནས་ཡིན་ནའང་ བོད་པ་ཚོར་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་འགན་དེ་ཤུགས་ཆེ་ཅམ་ཞིག་སྟོང་དགོས་ཀྱི་འདུག་ འདིའི་སྐོར་ལ་ཁ་སང་བྱོས་ཚོགས་ནང་དུ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ནན་པོ་བྱས་ནས་གསུངས་སོང་། འདི་བོད་པས་བྱེད་ཐུབ་རྒྱ་ཞིག་རེད། བྱེད་དགོས་རྒྱ་ཞིག་རེད། དེར་བརྟན་བོད་རང་ལ་འགན་སྟྲུབ་བཞག་པ་ཡིན་ན། བོད་པ་རང་གིས་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་རེད་ཅེས་པའི་གནད་དོན་ཞིག་རེད།

དེ་ནས་གོང་དུ་ཞུས་པ་ནང་བཞིན་བཞི་པ་དེ་ག་རེ་ཟེར་གྱི་ཡོད་པ་རེད་ཅེ་ན། བོད་ནང་ལ་གྲོང་ཁྱེར་ཅན་དུ་འགྲུར་རྒྱུའི་སྲིད་བྱུས་དང་། ཡུལ་སྐོར་སྤྱོ་འཚམ་པ་མང་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་བོད་ནང་དུ་འཁྱེད་ཡོང་དུས། དེས་ཁོར་ཡུག་ལ་གནད་སྐྱོན་འགྲོ་ཡི་ཡོད་དུས། དེ་ཚོར་ཚོད་འཛིན་ཞིག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག ཚོད་འཛིན་ཞིག་མ་བྱས་པ་ཡིན་ན། སྲུ་སྟེན་བཟོ་འདྲ་ཞིག་དང་། གང་སྟེན་བཟོ་འདྲ་ཞིག ངའི་ལ་བཟོ་རྒྱ་གཅིག་ཟུར་དམིགས་ནས། དེ་འདྲ་བྱས་པ་ཡིན་ན། བོད་པའི་ཁོར་ཡུག་ལ་གཞོད་ཀྱི་ འདུག་ཞུ་རྒྱ་དེ་རེད། དེ་ནང་བཞིན་སྲི་ཧོར་ཨ་གོང་ས་ཨ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་དུས་རྒྱན་དུ་བཀའ་གནང་བསྡུད་ ཀྱི་ཡོད་པ་བཞིན། འཛམ་བུ་གླིང་སྟོན་པོ་འདི། ནང་གཅིག་རང་རེད་གདའ། བོད་འདི་འདིའི་ཐོག་འདྲ་པོ་དེ་རེད་གདའ། བཀའ་ གནང་བ་ནང་བཞིན་བྱས་ནས་བོད་ཀྱི་མཐོ་སྒང་འདིའི་ཐོག་ལ་འཛམ་བུ་གླིང་ཁྱོན་ཡོངས་ནས། ང་ཚོ་བོད་པ་གཅིག་བུ་མ་ཡིན་ པར་ཁྱིམ་མཆོས་རྒྱལ་ཁབ་དོ་ཐོག་འགྲོ་ས་གཅིག་བུ་མ་ཡིན་པར། འཛམ་བུ་གླིང་ཁྱོན་ཡོངས་ནས་བོད་ཀྱི་མཐོ་སྒང་ལ་དོ་ སྣང་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག་ དེ་འདུན་ལྟ་ཅམ་ཞིག་འདོན་སྟོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

དེའི་འཕྲེལ་ཡོད་ཡིག་ཆ་དེ་ཚོ་བཀུར་འོས་སྲི་འཕྲས་རྣམ་པ་ཚོ་མ་འོངས་པར་ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་གཞན་པ་དང་ འཕྲེལ་བ་གནང་དུ་ཕེབས་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་རྣམ་པ་ཚོའི་སོ་སོས་མཁྱེན་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོག་ལ་ཕྱི་ཏེལ་ལས་ ཁུངས་ཀྱིས་ཉམས་ཞིབ་བྱས་བཞག་པ། དེ་ནས་ཞིབ་ཚགས་ཤེག་གཟིགས་རྒྱུའི་འདོད་པ་ཡོད་ན། ཕྱི་ཏེལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ ཁྱབ་ཁོངས་སྒོང་བྱས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་གི་སྟན་ཐོ་བཏོན་བཞག་པ་དེ་ཚོའི་ནང་ཞིབ་ཚགས་གཟིགས་པ་ཡིན་ན། ཕྱི་འགྲོ་ལ་ ཁབ་ཀྱི་མི་རིགས་ལ་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་ལྟེ་སྒྲིག་འཛུགས་ཚད་དང་ལྡན་པ་དེ་འདས་བཏོན་བཞག་པའི་ ཟླྭ་ཐོ་ནང་ནས་ལུང་འདེན་བྱས་ནས་ཞུས་པ་ཡིན་ན། ཁོང་ཚོས་ཡིད་ཆེས་བྱ་རྒྱུར་ཁྱད་པར་ཏན་ཏན་ཞིག་ཡོད་རེད། ང་ ཚོས་སྲིར་བཏང་སྐད་ཆ་བཤད་པ་དང་མི་འདྲ་བ། དེ་ནས་གཞོད་སྐྱོན་གང་འདྲ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་མེད་དེ་ཚོ་ཚང་མ་ཞུ་ཐུབ་པ་ཡིན་ ན། དེ་ཚོར་ཁྱད་པར་ཡོད་རེད།

གྲོས་ཚོད་དེ་དག་ལ་ཆ་པའི་ཆ་ནས་ཆ་ཚང་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། མ་འོངས་པར་གྲོས་ཚོད་དེ་ཚོ་བཟོ་བའི་སྐབས་སུ་ རྒྱལ་སྲིའི་འགྲོས་འདྲ་པོ་གང་འདྲ་རེད་འདུག ང་རང་ཚོའི་གནས་སྟངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གང་འདྲ་བཟོ་དགོས་ཀྱི་འདུག ང་ ལྟའི་གྲོས་ཚོད་དེ་ཚོ་ཚང་མ་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་ཕར་བཀའ་བཏང་བ་བཟོ་འདྲ་ཞིག་རྒྱང་རྒྱང་ཆགས་བསྟད་འདུག ངས་ཡིན་དུས་ དེ་ཚོའི་ངོ་བོ་གང་འདྲ་ཞིག་འཛིག་དགོས་ཀྱི་འདུག ངེ་ཚོ་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་ཤེག་ཡོད་རེད། གཞན་ པ་སྲི་འཕྲས་རྒྱུན་ལས་ཀྱིས་བསྟན་པས་ཆ་ཚང་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་ཡིན། འདིའི་ནང་ནས་དོན་ཚན་བཞི་ཅན་གྱི་ཐོག་ཞིག་རྒྱ་ ནག་ལ་གོ་བརྡ་སྟྲད་རྒྱ་རེད་འདུག

མཐའ་མའི་དོན་ཚན་གཅིག་དེ། ང་རང་ཚོས་སྲི་ཚོགས་ནང་ལ་ལས་འགྲུལ་སྟེལ་དགོས་རྒྱ་དེ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་དེ་ཚོར་གྲོས་ ཚོགས་ནས་བཀའ་གནང་ཡོད་པ་རེད། དུས་རྒྱུན་དུ་ནས་འཛིན་སྐྱོང་གིས་ཞབས་ཕྱི་ཞུས་བསྟད་རྒྱ་ཞིག་རེད། མ་འོངས་པར་ ཡིན་ནའང་། ང་དུང་ཡང་གྲངས་ཀ་དང་གནས་ལུལ་དེ་ཚོར་ཚད་དང་ལྡན་པ་གা་ཚོད་ཡོང་དགོས་ཀྱི་འདུག གང་རེད་ཅེ་ན། ང་ ཚོའི་ཉམས་ཞིབ་པར་དཀའ་ངལ་ཆེ་ཤོས་དེ། ཉམས་ཞིབ་པ་དེ་ཚོས་བོད་ཀྱི་ས་ཡང་མཐོང་མ་སྟོང་བ་དང་། རྒྱ་གར་ལ་སྐྱེས་

པ། སྟོབ་སྟྲོང་འདིར་བྱས་ཡོད་པ། དེ་ནས་གོང་ལ་ཕར་འགྲོ་རྒྱུའི་གོ་སྒྲབས་དེའང་མེད། གོང་ནང་ལའང་ཉམས་ཞིབ་བྱ་རྒྱུའི་གོ་སྒྲབས་དེ་མེད་དུས། གཞན་བས་ཉམས་ཞིབ་བྱས་བཞག་པའི་སྟན་ཐོ་དེ་ཚོར་གཞི་བཅོལ་ནས་ང་ཚོས་བྱེད་དགོས་རྒྱུ་དང། དེ་ཚོ་ཁྱངས་ལྟན་ཡིན་མིན་མང་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་ལྟ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་དུས། གནས་ཚུལ་མཁོ་སྟྲོབ་བྱ་རྒྱུར་དཀའ་བལ་གང་ལ་གང་འཚམ་ཞིག་ཡོད་རེད་དེ། ཡིན་ནའང། གནས་ཚུལ་གང་ཡོད་པ་དེ་ཚོ་ཚུར་ཕྱོགས་སྒྲིག་བྱས་ནས་རྒྱལ་སྤྱི་འགྲེངས་ཆ་སྒང་ལ་འབྲལ་ཐུབ་པ་བྱ་རྒྱུ་དེ། འཛིན་སྟྲོང་གི་ལས་འགན་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་ནས་ཀྱོས་ཚོགས་ཀྱིས་ཐག་གཅོད་གནང་བ་ནང་བཞིན་བྱས་ནས་ང་ཚོས་ཞུ་ཚོག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཆོག་ནས།

སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་ཨ་ཀྱག་ཆེ་བརྟན་ལགས།

སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་ཨ་ཀྱག་ཆེ་བརྟན་ལགས་ནས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཨུ་ཚུགས་འདུ་པོ་ཞིག་ཆགས་སོང་སྟེ། དགོངས་སེལ་དང་སྟྲགས་ནས་གོང་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ང་བྱག་གནས་སྟངས་ཀྱི་ཐོག་ལ་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་གྲོས་ཚོད་གལ་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་བསྟལས་ཕེབས་པ་དེ། བ་ལྷའི་དུས་ཚོད་ལ་རན་པ་འདུ་གོ་དང། ཆ་ཚེན་པོ་ཞིག་མཐོང་སོང། དེ་འདུ་ཡིན་ཙང། ཚོགས་གཙོ་སྟྲེལ་བོས་དབུས་པའི་རྒྱུན་ལས་རྣམ་པ་ཚང་མར་བསྡུགས་བརྗོད་ཞུ་རྒྱུ་དང། གྲོས་ཚོད་འདིའི་ནང་དོན་ཆ་ཚང་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུས་པའི་ཐོག་ནས། བ་ལྷ་གོང་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ང་བྱག་གི་གནས་སྟངས་ཤེར་བ་རེད། བ་ལྷའི་ཆར་གོང་གངས་ཅན་ལྷོངས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་དེ་ཏ་ཅང་གི་ང་བྱག་གནས་སྟངས་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད་ཤེར་བ་དེ་རེད། ང་བྱག་གནས་སྟངས་ཆགས་བསྡད་པ་དེ་ཉིན་ཁ་རེད། ཉིན་ཁ་དེའང་ང་ཚོ་གོང་པ་གཅིག་བུ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་འཛམ་བུ་གླིང་ལ་ཉིན་ཁ་འཕྲད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ། ང་ཚོས་ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག་ར་སྟོང་དགོས་རྒྱུ་དང། གོང་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་འཚང་པའི་སྒྲབས་སུ་ཡིན་ནའང། གོང་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དང་ཐང་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་གང་ཡོད་མཉམ་དུ་འཕྲིད་ཐུབ་རྒྱའི་ཐོག་ལ་འབད་བརྩོན་གནང་རྒྱུ་དེ་གནད་འགག་ཅིག་རེད་བསམ་གྱི་འདུག

དེ་ནས་ང་ཚོའི་ཁོར་ཡུག་རེད། སྤྱི་ར་བཏང་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་སྐོར་འཚད་ཡོད་དུས། ང་ཚོས་དེས་པར་དུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཐུབ་དགོས་རྒྱུ་དེ། ཁོར་ཡུག་གི་ཐོག་ནས་གལ་ཆེ་ཤོས་དེ་གཅིག་ཅེ་ན། ཁོར་ཡུག་གི་ཐོག་ནས་གལ་ཆེ་ཤོས་དེ་གཅིག་ཅེ་ན། བསེལ་གྱིན་དེ་རེད། གང་མོ། གངས་རི་དང་འཁྱགས་རོམ་ཅེར་བ་དེ་རེད། བྱས་ཙང་བསེལ་གྱིན་དེ་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ལ་གཅིག་བྱས་ནས་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད་ཅེར་ན། སྐྱེ་དངོས་གང་ཡིན་སོས་པ་ཉར་ཐུབ་རྒྱུར་དེས་པར་དུ་བསེལ་གྱིན་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དཔེར་ན། ང་ཚོས་སྐྱེ་དངོས་དེ་ཚོ་འཕྲོ་བརླག་མ་འགྲོ་བའི་ཆེད་དུ་གང་གྲོག་ནང་དུ་འཇུག་གི་ཡོད་རེད། དེའི་བཟོ་འཇུ་ཞིག་རེད། དེ་འཇུ་སོང་ཙང་གོང་གངས་ཅན་གྱི་ལྷོངས་ལ་གངས་རི་དང་འཁྱགས་རོམ་དེ་ཚོ་འཛམ་བུ་གླིང་གི་སྟེ་མོ་གསུམ་པ་ཞེས་ཟེར་གྱི་ཡོད་རེད། འཛམ་བུ་གླིང་གི་སྟེ་མོ་གསུམ་པ་ཅི་སྦྱངས་འདི་ལྟོ་བྱང་གཉིས་དང། མང་ཉུང་བསྡུར་ན་ང་ཚོ་སྟེ་མོ་གསུམ་པ་རེད། ཡིན་ནའང། ངས་ནན་པོ་ཞུ་རྒྱུ་ཞིག་ལ་གལ་ཆེ་ལོད་བསྡུར་བ་ཡིན་ན། ང་ཚོ་གོང་གངས་ཅན་གྱི་གངས་རི་དང་འཁྱགས་རོམ་འདི་སྟེ་མོ་དང་པོ་ཟེར་ནའང་རེད། ཨང་དང་པོ་དེ་ཆགས་ཀྱི་རེད། འདི་ཆགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཅིག་ཅེ་ན། ང་ཚོ་འཛམ་བུ་གླིང་གི་ཐོག་ལ་འཚོ་བའི་མི་གྲངས་དུང་ཕྱུར་བདུན་བཅུ་ལྷག་ཙམ་ཡོད་རེད། དེའི་ནང་ནས་ང་ཚོའི་ཁོར་ཡུག་དེ་ཐང་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་བསྡད་པ་དེ། ང་ལྷ་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཀྱིས་འདིའི་ནང་དུ་ཡོད་པ་

མི་འགོར་བརྒྱ་ཚ་ ༥།།ཅ།ཅ། ཟིར་བ་དེ་ནོར་ཡོད་མ་རེད། གཅེ་རེད་ཅེ་ན། ང་ཚོར་ཐད་ཀར་འཕྲིལ་བ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ཆ་མཚོན་ན། རྒྱ་ནག་རེད། རྒྱ་ནག་ལ་མི་གྲངས་དུང་ཐུང་ ༡༥ དང་བྱེ་བ་ ༥ ལྷག་ཙམ་ཡོད་རེད། དེ་ནས་རྒྱ་གར་རེད། རྒྱ་གར་ལ་མི་"གྲངས་དུང་ཐུང་ ༡༣ དང་བྱེ་བ་ ༤ ལྷག་ཙམ་ཡོད་རེད། དེ་ནས་པ་ཀི་སི་ཐན་རེད། མི་གྲངས་དུང་ཐུང་ ༣ དང་བྱེ་བ་ ༣ ས་ཡ་ ༤ ལྷག་ཙམ་ཡོད་རེད། ད་ཀ་ནང་བཞིན་བལ་ཡུལ་དང་། རྒྱང་ལ་རྒྱེ་ཥི། རྒྱང་མ། ཐའེ་ལེན་ཏཱ། ལའོ་སི། ཀམ་རྫོ་ཏེ་ཡ། ཕེ་ཏེ་ནམ་དེ་ཚོ་ཚང་མ་ཡར་བསྡོམས་ན། ང་ཚོས་འབྲེག་དེ་ཚོ་ཟིར་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད། ཐད་ཀར་གོད་མཐོ་སྒང་གི་ཆུ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་བསྟད་པ་དེ། མི་གྲངས་དུང་ཐུང་ ༣᐀ ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་འཛམ་བུ་གླིང་གི་མི་འགོར་བརྒྱ་ཚ་ ༥།།ཅ།། གང་ལྟར་བརྒྱ་ཚ་ ༥༠ རེད། དེ་འདྲ་ཞིག་ལ་འབྲེལ་བ་ཆགས་པ་ཡིན་ཙང་། འཛམ་བུ་གླིང་གི་མང་ཉུང་གི་ཐོག་ནས་སྟེ་མོ་གསུམ་པ་དང་། གལ་ཆེ་ལོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྟེ་མོ་དང་པོ་ཆགས་བསྟད་ཡོད་རེད། དེར་ངོས་འཛིན་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་དགོས་རེད།

གཉིས་པ་དེར་ང་ཚོས་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཡོང་དུས། ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེ་ལོད་བསྟར་པ་ཡིན་ན། དང་པོ་མཐོ་སྒང་དེ་སྲུང་སྐྱོབ་ཡག་པོ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ང་ཚོའི་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་གནའ་བོའི་གཏམ་དམེ་ལ། ཆུ་འགོ་ནས་བསྟོགས་ན། མཐུག་ནས་དྭངས་རྒྱུ་མེད་ཟེར་བ་ནང་བཞིན། ཆུ་འདི་འགོ་ནས་བསྟོགས་པ་ཆགས་ཡོད་ན། མཐུག་མ་ནས་ཙ་བ་ཉིད་ནས་དྭངས་རྒྱུ་ཡོད་མ་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་ཙང་མཐོ་སྒང་གི་ཁོར་ཡུག་དེ་གཙང་མ་ཞིག་ཉར་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། རིམ་པས་དམའ་ས་ནས་གཙང་མ་ཉར་ཐུབ་ཀྱི་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་ཙང་ད་ལྟའི་ཆར་བོད་གཙང་མ་ཟུང་མེས་པོ་ནས་བཟུང་སྟེ་ད་ལྟ་བར་དུ་ཚོས་དང་རིགས་གཞུང་། ཡུལ་གོམས་གཤིས་ཀྱི་ཐོག་ནས། ང་ཚོར་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱའི་ལམ་སྲོལ་ཟེར་ནའང་རེད། བཀ་ཆགས་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན་ཙང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ བར་དུ་ང་ཚོས་འཛམ་བུ་གླིང་ཡོངས་རྫོགས་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པའི་ཁོར་ཡུག་ཆ་ཚེན་པོ་ཞིག་ཉར་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོས་དང་རིགས་གཞུང་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་སྐོར་གོང་དུ་བཀྲར་འོས་སྤྱི་འཐུས་མང་པོ་ཞིག་གིས་གསུངས་སོང་། བསྐྱར་བློས་མི་དགོས་པའི་ཐོག་ནས། ཡིན་ནའང། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ རྡེས་ལ་ང་ཚོའི་དགྱོ་གོ་རྒྱ་དམར་གོད་ནང་ལ་སྒེབས་ནས་ད་ལྟའི་ཆར་གཉོར་བཅིག་གཉོར་གི་ཡོད་པ་རེད། གཉོར་བཅིག་གི་ཡོད་རེད་ཟེར་ན། ཁོར་ཡུག་གི་གལ་ཆེ་ཤོས་དེ་དས་གོང་དུ་ཞུས་པ་ནང་བཞིན་གངས་རི་དང་འཁྱགས་རོམ་རེད། དེ་ནས་གངས་རི་དང་འཁྱགས་རོམ་མར་བཞུས་ནས་ཡོང་བའི་ཆུ་གོ་དང་མཚོ་མཚེ་འཁ་དེ་ཚོ་རེད། དེ་དག་གིས་སྟེན་པའི་ཅ་ཤིང་ནགས་ཚལ་དེ་ཚོ་རེད། དེ་ནས་རང་བྱུང་གི་གཉེར་ཁ་དེ་ཚོ་རེད། དེ་བཞི་པོ་ང་ཚོས་བདག་པོ་རྒྱ་ཐུབ་པ་དགོས་རེད། རྒྱ་ནག་དང་པོ་ཡར་ཡོང་དུས་སྐབས་སུ་ཁོར་ཡུག་བག་བཙོག་བྱས་ནས་གངས་རི་དེ་ཚོ་བཞུས་བཅུག་གི་ཡོད་རེད། འཕྲོ་བརླག་བཏང་བཞག་གི་ཡོད་རེད། གངས་རི་ཟེར་བ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གཙང་མ་ཉར་དགོས་རྒྱུ་ཞིག་རེད། དེ་བཙོག་པ་ཆགས་ན་འཕྲོ་བརླག་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་ཙང་། ང་ཚོས་ཡུལ་གྱི་གོམས་གཤིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གངས་རི་དེ་ཚོ་ལྟའི་གནས་ས་རེད་ཟེར་ནས། བཤད་སྒྲོལ་དེ་འདྲ་ཡོད་རེད། དེ་གཉིས་བཞིན་གངས་རི་བཞུས་བའི་ཆུ་གོ་དེ་ཚོ་ཡིན་ནའང། ད་ལྟ་རྒྱ་ནག་གིས་སྟེན་པའི་ཅ་ཤིང་ནགས་ཚལ་ཏེ་ཚོ་ལ་རང་དབང་སྒྲོད་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད། ཆུ་རྒྱུ་ཀུ་ཀུ་ལ་རང་དབང་མ་སྒྲད་པ་བྱས་ནས། དེ་ཚོ་བཀག ཁ་བསྐྱར་དེ་འདྲ་བྱས་པའི་ཉེར་ལེན་ལ་བརྟེན་ནས་ནས་རྒྱུན་ས་འདམ་ཕྱབ་དགོས་རྒྱ་དེ་ཚོ་སྐམ་པོ་ཆགས། ཡང་ས་སྐམ་པོ་གནས་དགོས་རྒྱ་དེ་ཚོ་འདམ་ཕྱབ་ཆགས་ནས་རི་ཉིལ་བ་ལ་སོགས་པ། ནམ་རྒྱུན་ང་ཚོའི་མེས་པོ་དེ་ཚོས་ལྟ་ཟླ་གཉན་གསུམ་འཕྲུག་ནས་ཁོར་ཡུག་ཡག་པོ་མ་བཞག་ན། དེ་ནས་ས་ཡོམ་བརྒྱབ་རྒྱ་དང་རི་ཉིལ་བ་དེ་འདྲའི་དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཀྱི་རེད་ཟེར་བའི་བསྟན་བྱ་ཡོད་པ་དེ་ཚོ། ད་ལྟ་ཚན་རིག་གིས་ཞིབ་འཇུག་གི་ཐོག་ནས་བཤད་ཡོང་བ་ཡིན་ན་ར་འཕྲོད་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་རེད།

དེ་བཞིན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྨིན་པའི་རྩེ་ཤིང་ནགས་ཚལ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཤིང་ནགས་གཙོད་འབྲེག ཤིང་ནགས་དེ་ཚོ་བསོལ་གྱིན་ཉར་རྒྱུར་དགེ་མི་སྲིད་པའི་ཁོར་ཡུག་རྩ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། དེ་ནང་བཞིན་རང་བྱུང་གི་གཏེར་ཁ་འདྲ་པོ་ཆ་བཞག་ན། རིའི་ནང་ཟངས་ལྷག་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ན། ཟངས་ལྷག་ལ་སོགས་པར་རང་བཞིན་གྱིས་བསོལ་གྱིན་ཡོད་རེད། དེ་འདྲའི་རྒྱུན་པས་ཁོར་ཡུག་ཡག་པོ་ཆགས་རྒྱུ་དང་། ཡང་སྒྲབས་རེར་དགེར་ན། རྩ་སོལ་ལ་སོགས་པ་རིའི་གསེར་ནས་ཡར་ཐོན་པ་ཡིན་ན། ཁོར་ཡུག་བག་བཅོག་ཆགས་རྒྱུ། དེ་འདྲ་རིའི་ནང་ལ་འཕེམས་ནས་བསྡད་པ་ཡིན་ན། ཁོར་ཡུག་གཙང་མ་ཆགས་རྒྱུ། དེ་འདྲའི་གཏེར་ཁ་གང་པོ་རྒྱ་ནག་གིས་སྟོག་ཡོད་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་སྟོག་པའི་སྒྲབས་སུ་འང། གཏེར་ཁ་སྟོག་ན་སྟོག་སྟངས་རེད། འཛམ་གླིང་གི་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ཚོ་ཡིན་ནའང། གཏེར་ཁ་སྟོག་ཡོད་དུས་དང་པོ། དཔེར་ན། མངའ་སྡེ་གལ་པར་གཏེར་ཁ་གལ་པར་སྟོག་པ་ཡིན་ནའང། མངའ་སྡེ་དེར་ཁེ་པན་བརྒྱ་ཆ་དམའ་མཐའ་སར་ ༥༠ དེ་ནས་རྒྱ་ཆ་ ༨༠།།ལ་༠ མངའ་སྡེ་རང་ལ་སྟོང་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང། རྒྱ་ནག་གིས་བོད་སའི་གཏེར་བསྟོག་རྒྱུ་དང་། ཤིང་ནགས་གཙོད་འབྲེག་བྱས་ནས། བཅན་པོ་དབང་ཡོད་རང་བྱས་ནས། ས་གནས་མི་མང་ཚོས་འདི་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་དུ་འགྲོ་བའི་སྒྲབས་སུ། གང་བྱུང་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ནས་བསད་བཞག་པའི་སྙན་ཐོ་དང་གསར་འགྱུར་ནང་དུ་མང་པོ་ཞིག་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་རེད། དཀ་གང་བཞིན་འཛམ་བུ་གླིང་གིས་གཏེར་ཁ་སྟོག་པའི་སྒྲབས་སུ། གང་བྱུང་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ནས་བསད་བཞག་པའི་སྙན་ཐོ། གཏེར་ཁ་དེ་སྟོག་ཡོད་བ་ཡིན་ན། གཏེར་ཁ་དེ་སྟོག་པའི་སྒྲབས་སུ་ཟླས་དང་། ཆུ་ལུད། དུག་ཟས་དེ་འདྲ་མང་པོ་ཡོད་རེད། དེ་ཚོ་དང་པོ་གསོག་ཉར་བྱེད་ས་ལོགས་སུ་འགྲོ་སོང་མང་པོ་བཏང་ནས་ཉར་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ས་བཏང་ཁ་སྟོག་འདོན་བྱེད་ཡོང་དུས། ཆུ་ལུད་དང་། ཟས་ལུད། དུག་ཟས་དེ་ཚོ་གང་བྱུང་མང་བྱུང་བཏང་ནས། འདིའི་ཉེ་འཁོར་གྱི་འགྲོག་པའི་ཐོག་ལུག་ནོར་གསུམ་ལ་སོགས་པ་སྟེབས་སྟེབས་འཆི་རྒྱུའི་གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་འཕྱད་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་འདྲའི་སྒྲབས་སུ་ཡིན་ནའང་ཞུ་གཏུག་བརྒྱབ་ཏུ་འགྲོ་དུས། གྱན་གསལ་སྨྲད་རྒྱ་ལར་བཞག ཉེས་ཏུང་བཏང་ནས་བསད་བཞག་པ། འདི་བཀག་འགོག་བྱེད་ཀྱི་འདུག་ཐེར་ནས་བཅོན་འཇུག་བྱེད་ནས། དཀ་ལྷའང་བཅོན་ཁང་ནང་དུ་ལྷག་སྟོད་མཁན་ཁེར་བསྡད་ཡོད་རེད།

བྱས་ཅང་དས་འདི་ཚོ་གི་རེ་བྱས་ནས་ཞུ་བཞིན་ཡོད་ཐེར་ན། ང་ཚོས་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་འཆད་ཡོད་དུས་རང་བཞིན་གྱིས་བོད་ཀྱི་ཚོས་དང་རང་དབང་ལ་འབྲེལ་བ་ཆགས་ཡོད་གི་ཡོད་རེད། དཔེར་ན། བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྲོལ་གོམས་གཤིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ངས་ཞུས་པ་ལྟར། གང་རིར་ལྷ་གནས་རྒྱུ་དང་། གཏེར་ཁ་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་རི་དེ་ཚོ་ལ་ཡིན་ནའང་ཡུལ་ལྷ་གཞི་བདག་གནས་རྒྱུ། བྱས་ཅང་སོ་སོའི་ཡུལ་ལྷ་གཞི་བདག་མཚོད་རྒྱའི་གནས་རྩ་ཆེན་པོ་གང་ཡོད་རྒྱ་ནག་གིས་གཏེར་ཡོད་དུས། དེས་ཚོས་དང་རང་དབང་རྩིས་མེད་རྩོག་རོལ་གཏོང་ཡོད་གི་ཡོད་པ་རེད། ང་གা་ནང་བཞིན་སོ་སོའི་ཕ་མེས་ཡང་མེས་ནས་བརྒྱུད་ཡོད་བའི་གཙང་ཞིང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ས་ཆུ་དང་མཚོ་མཚེ་ལུ། རྩི་ཤིང་ནགས་ཚལ་ལ་སོགས་པར་དེ་འདྲ་མ་བྱེད་རོགས་ཐེར་ནས་ཞུ་བ་འཕེན་དུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ནའང། མེ་མདའ་བརྒྱབ་ནས་གང་བྱུང་གསོད་ཀྱི་ཡོད་རེད། བཅོན་འཇུག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་ཅང་ང་ཚོས་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་འཆད་བའི་སྒྲབས་སུ། ཁོར་ཡུག་རྒྱང་པ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་དེ་དང་མཉམ་དུ་གོད་ནང་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང། དཀའ་ངལ་དེ་རིགས་ངེས་པར་དུ་རྒྱལ་ཕྱི་ཞིང་ལ་འཇོག་ཐུབ་དགོས་རྒྱུ། ང་ལྟའི་འཛམ་བུ་གླིང་གི་ཁོར་ཡུག་གནས་སྟངས་འདི་འདྲ་པོ་ཞིག་ལ་མཚོན་པ་ཡིན་ན། བཀྲར་འོས་ཕྱི་འཕྲས་ཤེག་གིས་གསུངས་སོང། སྟོག་ཆུང་འདྲ་པོ་ཡིན་ན། ང་ཚོའི་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྷོངས་སུ་ད་ལྟ་འཛམ་བུ་གླིང་གི་སྟོག་ཆུང་འདྲ་པོ་ཞིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། ང་དབུགས་ཀྱིས་མ་འདང་ནས་སྟོག་ཆུང་འཕྲེར་འགྲོ་མཁན་གྱིས་སྟོག་ཆུང་འགྲོ་སའི་བུ་གུ་དེ་གཏུབས་བཞག་པ་ཡིན་ན། ཉིན་ཁ་གཅོད་ཅིག་རེད། དེ་ནང་བཞིན་ད་ལྟའི་ཆར་འཛམ་བུ་གླིང་གི་སྟོག་ཆུང་ལྟ་བུ་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཁོར་ཡུག་དེར་རྒྱ་ནག་གིས་གཏོར་བཤིག་གཏོར་གྱི་ཡོད་པ་

རིན། གཞི་རྩའི་ད་ལྟ་དབལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་མཚོག་གིས་བཀའ་མོལ་གནང་ཐུགས་ཤེག་གི་ཐོག་ནས། རྒྱ་ནག་དེ་ད་ལྟ་འཛམ་བུ་གླིང་གི་ཁོར་ཡུག་གི་ཐོག་ལ་ཞེ་དྲག་ཅིག་གནང་གི་ཡོད་པའི་རྣམ་འགྱུར་རམ་བཀའ་མོལ་དེ་འདྲ་གསུངས་སོང། དེའི་སྒྲང་ལ་ཉི་མ་དང། ཟླུང་དེ་འདྲ་གིང་སྲོད་གཏང་རྒྱ་མ་གཏོགས་ཟེར་རྒྱའི་བཀའ་མོལ་ཞིག་གསུངས་སོང། དེ་རྒྱ་ནག་གི་ཕྱིའི་རྣམ་པ་ཞིག་རེད། ཡིན་ནའང། རྒྱ་ནག་གི་ནང་གི་གདུག་རྩུབ་དེ་གང་རེད་ཅེ་ན། ཁོར་ཡུག་གཏོར་བཤིག་བཏང་བ་ལ་ཨང་ཀི་དང་པོ་དེ་རྒྱ་ནག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། འཛམ་བུ་གླིང་གི་ཁོར་ཡུག་རྩ་ཆེ་ཤོས་བོད་གངས་ལྗོངས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པ་རྩ་མེད་དེ་སུས་གཏོང་གི་ཡོད་རེད། རྒྱ་ནག་གིས་གཏོང་གི་ཡོད་པ་རེད། བྱས་ཙང་འདི་རྒྱ་ནག་གིས་གཏོང་གི་ཡོད་པ་དེ་ང་ཚོས་འཛམ་བུ་གླིང་ལ་ངོ་སྤྲོད་བྱས་ནས། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཐོག་ལ་བསྒྲལ་ནས། ང་ཚོར་གྲོ་ར་བཏང། གོང་དུ་ཞུས་པ་དེ་ཐད་ཀར་འཕེལ་བ་ཡོད་སྲིད་མཁན་རེད། ཡིན་ནའང། གྲོ་ཡོངས་ཀྱི་ནོད་གངས་ལྗོངས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་དེ་འཛམ་བུ་གླིང་ལ་འཕེལ་བ་ཡོད་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་ཙང་ནོད་ཀྱི་འཁོར་ཡུག་དང་འཛམ་བུ་གླིང་གི་འཕེལ་བ་དེ་བཤད་ནས། ནོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱུ་དེ་ང་རང་ཚོའི་ནོད་དོན་ཙམ་མ་ཡིན་པར། ནོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ལ་བརྟེན་ནས་འཚོ་ཞིང་གནས་པའི་སྐྱེ་འགྲོ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་དོན་དག་ཡིན་པ་ར་འཕྲོད་པ་བྱས་ནས། རྒྱ་ནག་ལ་གདོང་ལེན་བྱེད་དགོས། རྒྱ་དེ། ད་ལྟ་ང་ཚོས་ཁོར་ཡུག་དང་འཕེལ་བའི་གྲོས་ཆོད་འཛོག་རྒྱའི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་རེད་ལ། མ་འོངས་པར་ཕྱག་བསྟར་གནང་མཁན་ཡིན་ནའང་འདི་མཁྱེན་པའི་ཐོག་ནས་དགྱ་གཉིན་གོ་མ་ཆོར་བའི་ཐོག་ནས། འདི་མཁྱེན་པའི་ཐོག་ནས་གལ་ཆེའི་རང་བཞིན་དེ་མཁྱེན་པའི་ཐོག་ནས་ཕྱག་ལས་གནང་དགོས་རྒྱ་ཅ་ཙང་གིས་གལ་ཆེན་པོ་རེད།

མདོར་ན། ད་ལྟའི་ཆར་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་འདིའི་ཐོག་ལ་རྒྱ་ནག་ལ་ཐད་ཀར་གནོན་ཤུགས་སྤྲོད་དགོས་རྒྱ་དང། རྒྱ་ནག་འདི་ཁོར་ཡུག་གཏོར་བཤིག་གཏོང་མཁན་གཏེ་པོ་དེ་ཡིན་པ་དང། འཛམ་བུ་གླིང་ལ་གདོང་པ་ལོག་ཀར་ཞིག་བསྟན་བསྡད་པ་དེ། གདོང་པ་དེ་དབྱལ་ནས་གནས་ཆུལ་ངོ་མ་ར་སྤྲོད་བྱ་རྒྱ་དལ་མི་སྲིད་པའི་གལ་ཆེན་པོ་རེད། བསམ་ཆུལ་མདོར་བསྡུས་ཤིག་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། གོ་སྒྲབས་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཚོག་ནས།

དབལ་ལྡན་ཕྱི་ཏེལ་བཀའ་བློན་མཚོག

དབལ་ལྡན་ཕྱི་ཏེལ་བཀའ་བློན་ཏོར་འཛིན་སྒྲོལ་མ་མཚོག་ནས།

དབལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ང་དྲག་གནས་སྟངས་སྐོར་ལ་གཞུང་འབྲེལ་བྱོས་ཚོད་བྱོས་འཚར་ཡིག་ཆ་ཨང་ ༣ ཡ་འདི། སྤྱི་འཐུས་བྱོས་ཚོགས་ཐོག་ལ་བསྟམ་ཕེབས་པ་དང། དེའང་དུས་ལ་འཚམས་དང། གནད་ལ་ཁེལ་བ། དེ་གা་ནང་བཞིན་བཀྲར་འོས་སྤྱི་འཐུས་ནམ་པ་རེད། དེ་ནང་བཞིན་དབལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་མཚོག་རེད། ཚང་མས་བཤོ་གྲོང་ནང་བ་དང་དགོངས་ཆུལ་གསུང་བའི་སྐབས་སུ་གནད་ལ་འཐོག་པའི་དགོངས་ཆུལ་དེ་འདྲ་ཕེབས་སོང་བསམ་པའི་ས་སོར་དེ་འདྲའི་ཚོར་བ་ཞིག་བྱུང། དེར་ཡི་རངས་བསྡགས་བརྟོད་དང་སྙིང་དབྱུས་ནས་ཚང་མར་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

ད་ལྟ་དུས་ཚོད་མང་པོ་ཞིག་ལེན་མི་དགོས་པའི་ཐོག་ནས་བཀྲར་འོས་སྤྱི་འཐུས་མང་པོ་ཞིག་ནས་བོད་ནང་ལ་ཁོར་ཡུག་གི་ང་དྲག་གནས་སྟངས་ཡོད་པ། གནད་དོན་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ལ་གསལ་བཤད་དང་བཀའ་མོལ་དེ་འདྲ་ཕེབས་སོང། དེའི་ནང་ནས་ངས་ཚང་མ་ཞུ་མི་དགོས་པ་ཞུ། དེའི་ནང་ནས་བྱེ་ཐང་འགྱུར་རྒྱ་དང། ཐུ་ཐང་ཉམས་ཆག་འགྲོ་རྒྱ། དེ་ནང་བཞིན་འཁྱག་རོམ་བཞུ་རྒྱ། དེ་བཞིན་གཏེར་ཁ་སྟོག་འདོན་རེད། འབྲོག་པ་གནས་སྟོས་རེད། དེ་ནས་ (National Park) དབལ་ལྡན་ཚོགས་

གཙོ་མཆོག་ དེ་འདྲའི་བརྒྱུད་ནས་རྒྱ་གཞུང་གིས་བྱས་བཏབ་ལས་གཞི་དང་། ཐབས་བྱས་ལག་བསྟར་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་ང་ཚོ་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་ལ་གཙོ་རྩོལ་དང་དོ་པོག་དེ་འདྲ་མང་པོ་གཏོང་གི་ཡོད་པ་དེ། ང་ཚོ་ཚང་མས་མཉྱན་གསལ་རེད། དེར་ངོ་ཆོལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

དེ་དང་མཉམ་དུ་བོད་འདི་སྲོན་བཏང་ནས་འཛམ་བུ་གླིང་འདིའི་ཐོག་ལ་གོང་དུ་མང་པོ་ཞིག་གིས་གསུངས་སོང་། སྟེ་གསུམ་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་དང་། འཁྱགས་རོམ་གྱི་བང་མཛོད་ཅིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁོར་ཡུག་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་ད་ལྟ་བར་བུ། འོ་ན་མང་པོ་ཞིག་གི་རིང་ལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་སྲིད་བྱེས་བདག་པ་དང་། དེ་ནང་བཞིན་སྲིད་བྱེས་ལག་བསྟར་སྒྲིགས་སུ། མཚམས་རེར་དམག་འཐབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཡིན་སྲིད་པ་རེད། མཚམས་རེར་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཆེད་དུ་ཡིན་སྲིད་པ་རེད། མཚམས་རེར་སོ་སོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁེ་བཏན་གྱི་ཆེད་དུ་ཡིན་སྲིད་པ་རེད། གང་ལྟར་དེ་ཚོའི་བརྒྱུད་ནས་བོད་མི་ཚོའི་རང་དབང་རེད། དེ་གা་ནང་བཞིན་འགྲོ་བ་མི་འདི་ཐོབ་ཐང་གི་ཐོག་ནས་རྟོག་རོལ་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་བཏང་བ་དང་། དེ་ནང་བཞིན་ང་ཚོ་བོད་གཅིག་བུ་མིན་པར་ཁྱིམ་མཚོས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་མང་པོ་ཞིག་ལ་འབྲེལ་བ་ཆགས་བསྟད་ཡོད་པ་རེད། དགེར་ན། བཀྲར་འོས་སྲྱི་འཐུས་མང་པོ་ཞིག་གིས་གསུངས་སོང་། ཆུའི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་། ང་ཚོ་ཁྱིམ་མཚོས་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་ཞིག་ལ་འབྲེལ་བ་ཆགས་པ་མ་ཟད། འདིའི་ཐོག་ནས་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ཚོའི་མི་འབོར་མང་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་གི་འཚོ་བའི་གནས་སྟངས་རེད། དེ་བཞིན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདེ་འཇགས་ཀྱི་ཐོག་ལ་ཡིན་ནའང་རེད། དེ་འདྲས་གཅོད་སྒྲིན་ཆགས་ཆེན་འགྲོ་དང་འགྲོ་བཞིན་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆགས་བསྟད་ཡོད་རེད།

དེ་ཡིན་དུས་ངས་གা་རེ་དྲན་སོང་ཞུས་ན། ད་ལན་ངས་གྲོས་ཚོགས་འདིར་སྟན་སེང་ཞུ་རྒྱ་ཞིག་ལ། ཁ་སང་ཉེ་ཆར་ང་དང་། ཕྱི་ཏེལ་བྱང་ཆེ། ཨ་རི་སྒྲ་ཚབ་དོན་གཙོད། དོན་གཙོད་ཁང་གི་བྱང་ཆེ་བཅས། ཨ་རི་གཞུང་གི་དམིགས་བསལ་འབྲེལ་མཐུད་པ་ལྷན་སྒྲ་ (Uzra Zeya) མཆོག་དང་མཇལ་རྒྱའི་གོ་སྒྲབས་ཤིག་བྱང་སོང་། སྒྲབས་དེ་དུས་ཐུག་ཚོད་ ༢ ལྷག་ཙམ་རིང་བཀའ་མོལ་གནང་བ་དང་། ང་ཚོས་སྟན་སེང་ཞུ་རྒྱའི་གོ་སྒྲབས་བྱང་སོང་། སྒྲབས་དེར་བོད་ནང་གི་ཇ་དྲག་གནས་སྟངས་རེད། བོད་ཀྱི་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་ཐོག་ལ་གནད་དོན་གནད་འགག་ཆེ་བ་གা་རེ་ཡིན་པ་ཆ་ཚང་ཞུ་རྒྱའི་གོ་སྒྲབས་ཤིག་བྱང་། དེ་དང་མཉམ་དུ་ད་ལྟ་དཔལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་མཚོག་གིས་དབུ་ཁྲིད་པའི་བཀའ་ཤག་སྒྲབས་བཅུ་དྲུག་པའི་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་ལས་གཞི་ཐོག་ནས། གལ་གནད་ཆེ་བའི་གནད་དོན་གཅིག་དེ་ཁོར་ཡུག་ཡིན་ཞེས་ཞུས་ཡོད། ཞུས་པ་མ་ཟད་ཁོར་ཡུག་གི་ཇ་དྲག་གནས་སྟངས་འདིའི་ཐོག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་། ཁྱབ་བསྒྲགས། གা་རེ་ཡིན་ནའང་ཤུགས་ཆེ་ཙམ་གནང་རོགས་གནོངས་ཞེས། ང་ཚོས་འབོད་བསྐུལ་ཞུས་བཞག་ཡོད། དེའི་སྒྲབས་སུ་ཁོང་གིས་གা་རེ་གསུང་གི་འདྲུག་ཅེ་ན། ཁོང་ལས་གནས་འདིའི་ཐོག་ལ་འཁོད་པ་ནས་བརྒྱང་སྟེ། ཁོང་གིས་གལ་གནད་ཆེ་བའི་ལས་དོན་འགྲུབ་དགོས་རྒྱ་དྲག་ལ་གཙོ་བོར་འཛིན་གྱི་ཡོད་གསུངས་སོང་། དེའི་ནང་ནས་གཅིག་དེ་ཁོར་ཡུག་ཡིན་གསུངས་སོང་། ཁོར་ཡུག་ནང་ནས་ཆུ་དེ་ དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག (Water Security) འདི་གལ་ཆེན་པོ་རྩི་བཞིན་ཡོད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་བོད་མིའི་གླིག་འཛུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཁོར་ཡུག་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རྩི་ཡི་ཡོད་པ་མཁྱེན་ནས་ཅ་ཙང་དགའ་པོ་བྱང་སོང་། དེ་འདྲ་སོང་ཙང་སྒྲབས་དེ་དུས་ང་ཚོའི་ལས་དོན་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ལ་བོད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཐོག་ལ་ཁ་ཕྱིར་ཕྱིན་ཏེ་ཁ་ཤ

དེ་དང་ཕྱོགས་མཚུངས་བས་འདི་ཤུ་དགོས་བསམས་བྱུང་། ད་ལྟ་བར་དུ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་རེད། དེ་གা་ནང་བཞིན་ཚོགས་སྟེ་ཁག་མང་པོ་ཡོད་རེད། བོད་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀྱི་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ལ་ལས་འགྲུལ་མང་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་བཙུམས་ཡོད་པ་རེད། དེར་གྲོས་ཚོགས་འདིའི་ཐོག་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཤུ་འདོད་བྱུང་སོང་། དེ་དང་མཉམ་དུ་དགོངས་འཚར་མང་པོ་ཞིག་ཕེབས་སོང་། ངས་ཚང་མ་ཏྲག་ཏྲག་ཅིག་ཐོ་རྒྱུ་ཐུབ་ཡོད་མེད་ཏ་གོ་ཡི་མི་འདུག་སྟེ། ཡིན་ནའང་། བཀྲང་འོས་སྤྱི་འཐུས་ཁར་ཤག་ཀྱིས་དུས་ཐོག་ལ་སྟན་ཐོ་འདོན་དགོས་རྒྱུ། དེ་ནང་བཞིན་ད་ལྟ་བར་དུ་ལས་འགྲུལ་གา་རེ་སྟེལ་གྱི་ཡོད་པ་དེར་ཡར་རྒྱས་དང་ནུས་པ་སྤར་ལས་ལྟག ང་ཚོས་ཤུགས་ཆེ་རུ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ། དེ་ནང་བཞིན་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་རིག་གཞུང་དང་གོམས་སྲོལ། ང་ཚོའི་གོམས་སྲོལ་དེ་ཚོའི་ཐབས་ལམ་དེ་ཆུ་མཐུད་ནས་གཏོང་དགོས་རྒྱུ། དེ་བཞིན་འཇམ་པོའི་ནུས་པའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་ལས་འགྲུལ་སྟེལ་དགོས་རྒྱུ། གཞོན་སྐྱེས་དང་བུད་མེད་དེ་འདྲ་མང་པོ་མཉམ་ཞུགས་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱ་རྒྱུ། ཁོར་ཡུག་དང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནད་དོན་འདི་གཉིས་འབྲེལ་བ་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། རྒྱལ་སྤྱིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཁག་དེ་ནང་ནས་དམིགས་སུ་བཀར་ནས་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ཚོགས་པ་དང་། ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྒྲིག་འཛུགས་དེ་ཚོ་ལ་ང་ཚོས་འབྲེལ་བ་དང་ལས་འགྲུལ་སྟེལ་རྒྱུ། དེ་བཞིན་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཉམས་ཞིབ་པ་དེ་འདྲ་བོད་ནང་ལ་གཏོང་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་མེད། དེ་ནས་ཁོར་ཡུག་གི་ཐོག་ལ་དྲིལ་བསྡུགས་ཀྱི་ཚེད་དུ་བརྟན་ཐུང་དེ་འདྲ་བཟོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ། (Cartoon) དེ་ཚོ་བཟོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ། ཐུག་གསར་སྒྲིགས་ནས་ཡོད་པའི་དགེ་འདུན་པ་དང་མི་རབས་ཆུན་པ་དེ་ཚོར་བཅར་འདྲི་ཤུ་རྒྱུ། དེ་ནང་བཞིན་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཐོག་ལ་ལས་འགྲུལ་དེ་འདྲ་སྟེལ་བའི་སྒྲིགས་སུ། ད་ལྟ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་གདུག་རྩུབ་འོག་ལ་ཆོས་བཞིན་པའི་ཁོར་ཡུག་གི་ལས་འགྲུལ་བའི་ཐོག་ནས། ཆབ་སྲིད་བཅོན་པ། དཔེར་ན། ཚོང་དཔོན་ཀན་རྒྱ་བསམ་བློན་ལགས་དང་། ཨ་ཉ་སེང་སྒྲ་ལགས་ལ་སོགས་པ། ཁོང་ཚོའི་གནད་དོན་སྒོར་ལ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་ང་ཚོས་ཁྱབ་སྟེལ་དང་། ཁོར་ཡུག་དང་འབྲེལ་བ་བཏགས་ནས་དེ་འདྲའི་ལས་འགྲུལ་སྟེལ་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅས་བཀའ་ཕེབས་སོང་། དེ་ནས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོང་ལས་སྟེ་ཚན། རྒྱ་ནག་ལ་ཁེ་ཕན་སྒྲུབ་མཁན་དེ་འདྲའི་ཐོག་ལ་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་གིས་མཚན་གཞུང་དེ་འདྲ་སྟོན་ཐུབ་པ་ཡིན་ན་ཡག་པོ་འདུག་ དེ་ནང་བཞིན་བོད་དང་རྒྱ་ནག་དབར་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ལས་འགྲུལ་བ་དེ་ཚོར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ལྟ་སྟངས་དང་། བྱེད་སྟངས་དེ་ཚོ་མ་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ། ང་ཚོས་འབྲུར་དུ་སྟོན་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་འདུག་ དེ་ནས་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཅོ་མཚོག (Human Rights Due Diligence) དང་། (Net zero) དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོའི་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གང་འདྲ་ཆགས་ཀྱི་འདུག་ ད་ལྟ་བཀྲང་འོས་སྤྱི་འཐུས་ཤེག་གི་ལས་ཀའི་གསུངས་པ་རེད། འདི་ཟེར་དུས་མཐའ་མ་དེར་གཞི་གཏུགས་ས་དེ་བོད་འདི་ཞི་བའི་བསྟེ་གནས་ཤེག་ཏུ་འགྱུར་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་ཤེག་ང་ཚོས་བཟོ་དགོས་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནང་བཞིན་བཀྲང་འོས་སྤྱི་འཐུས་གཞན་ཞིག་ནང་ཚོའི་ལས་འགྲུལ་སྟེལ་ཐོག་ལ་ཐབས་བྱུས་གང་འདྲ་ཞིག་ཀྱི་འདུག གང་ལྟར་ང་ཚོས་ཐབས་བྱུས་ལྟན་པའི་ལས་འགྲུལ་དེ་འདྲ་ཆོས་དགོས་ཀྱི་འདུག་ དེ་ནས་ཁོར་ཡུག་གི་ཐོག་ལ་སློབ་སྟོན་ཚོགས་ཆུང་དེ་འདྲ་ཞིག་བསྐོ་འཛུགས་བྱེད་ཀྱི་འདུག་གམ། དེ་གা་ནང་བཞིན་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་མཁས་པ་དེ་འདྲ་མཁྱེན་ཚན་པའི་ངོ་བོ་འཛིག་ཐུབ་ཀྱི་འདུག་གམ། དེ་འདྲའི་དགོངས་འཚར་སྣ་མེན་ཕེབས་སོང་། དེ་ཚོ་ཚང་མར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཤུ་ཡིན།

གཅིག་གา་རེ་ཤུ་འདོད་བྱུང་སོང་ཞེ་ན། གོང་དུ་བཀྲང་འོས་སྤྱི་འཐུས་ཤེག་གིས་འདི་འདྲ་ཞིག་གསུངས་སོང་། ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་འདི་བཅའ་ཁྲིམས་དགོངས་དོན་བཞིན་བོད་མི་ཚང་མའི་འཚན་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲ་ཞིག་གསུངས་སོང་། དེར་ངས་མོས་མཐུན་ཤུ་བཞིན་ཡོད། ང་ཚོ་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་ད་ལྟ་བར་དུ་བྱེད་བསྡད་པ་དེ་ཚོ་སྲུ་མཐུད་ནས་མང་

དུ་བྱ་རྒྱུ་ཞིག་དང་། ཡག་ཏུ་གཏང་རྒྱུ། ཡར་རྒྱས་གཏང་རྒྱུ། རྒྱ་སྐྱེད་གཏང་རྒྱུ། དེ་ཚོ་ཚང་མའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་འབད་བརྩོན་གང་ཐུབ་ཁྱེ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་གা་ནང་བཞིན་མཚམས་རེར་ཚོགས་སྡེ་ཁག་དེ་ཚོའི་མཉམ་དུ་མཉམ་རྩེ་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཕྱག་ལས་མམ་ལས་འགྲུལ་སྟེལ་དགོས་རྒྱུ་ཡོང་སྲིད་པ་རེད། དགེར་ན། ནཱ་ཞིང་ (COP 26) འདིའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོའི་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་རེད། དེ་ནང་བཞིན་ཨིན་ལེན་དོན་གཅོད་ལས་ཁུངས་རེད། དེ་གа་ནང་བཞིན་ དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཅོ་མཚོག (International Tibet Network) ཀྱི་ཚོགས་མི་དེ་ཚོ་ཚང་མས་མཉམ་རྩེ་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལས་འགྲུལ་དེ་འདྲ་སྟེལ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། མཚམས་རེར་ཚོགས་སྡེ་ཁག་མཉམ་དུ། གཞུང་ཁོངས་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་དེ་འདྲའི་མཉམ་དུ་ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཆ་ནས་མཉམ་རྩེ་ཀྱི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་ལས་འགྲུལ་སྟེལ་དགོས་པ་དེ་འདྲ་ཆགས་ཀྱི་རེད། མཚམས་རེར་སྒེར་སོ་སོའི་ངོས་ནས་སྟེལ་དགོས་ཆགས་སྲིད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ད་ལྟ་བཀྲར་འོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་དགོངས་འཆར་གནང་བ་དེར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་ཡིན།

ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་དམིགས་བསལ་ཁོར་ཡུག་སྟེ་ཚན་རེད། དེའི་རྟེས་སུ་བོད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེའི་ཐོག་ནས་ཉམས་ཞིབ་ཚད་དང་ལྡན་པ་གང་ཐུབ་བྱ་རྒྱུ་ཞིག་དང་། དེ་བཞིན་ང་ཚོས་ལས་འགྲུལ་གང་ཐུབ་སྟེལ་རྒྱུའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཞེ་རྒྱུ་ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཅོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཚོག་ནས།

ཡིག་ཆ་ཨང་ ༣ པ། བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ཇ་དྲག་གནས་སྟངས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་གྱིས་ཚོད་བྱིས་འཚར་ཐོག་བཅོས་གནང་དགོས་པ་འགའ་ཤས་ཤིག་གསུངས་སོང་། ཚོགས་གཅོས་དམིགས་བསལ་བཀའ་འཁྱོལ་གྱི་ཐོག་ནས་ལེན་དགོས་པ་རིགས་གཅིག་ལེན་གྱི་ཡིན། གང་གསུངས་པ་ཆ་ཚང་ལེན་ཐུབ་པ་མི་འདུག ད་འདྲ་སོང་ཅང་བཀྲར་འོས་སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པས་ཡུ་ཚུགས་མ་སྐྱོན་རོགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དང་པོ། སྔོན་གྲེང་ནང་དུ་ "ཚོགས་པོ་" འགོད་པ་དེ་རང་འཛིགས་བཞག་ན་མ་འགྲིག་པ་མི་འདུག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཡིག་ཕྲེང་ ༥ པའི་ནང་དུ་ "ཡ་རབས་བཟང་པོའི་གོམས་གཤིས་དང་ལམ་སྲོལ་ཆ་ཅང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པོ་ཡོད་པས།" འདི་ "ཚོགས་པོ་" རང་འཛིགས་བཞག་ན་འགྲིག་གི་འདུག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་ནས་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ལ་བོད་ནང་དུ་ལས་འགྲུལ་སྟེལ་མཁན་ཀཱར་བསམ་བྱུས་དང་། ཨ་ཉ་ས་ཅང་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་འགོད་དགོས་འདུག་གསུང་མཁན་བྱུང་སོང་། འདི་ཚོག་སྦྱོར་གྱི་ཆ་ནས་ཡོང་གི་མི་འདུག ཡིན་ནའང་གནད་དོན་དེ་གа་རང་སྟེབས་བསྡད་ཡོད་རེད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཇ་བའི་གྲོས་ཚོད་ཀྱི་སྔོན་གྲེང་བཅོ་རྒྱུ་མང་ཆེ་ཞིག་ཕྱི་ཏེའལ་ཁོར་ཡུག་སྟེ་ཚན་མཉམ་དུ་གོ་བསྡུར་བྱས་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་རེད། གྲོས་ཚོད་དེ་རིམ་པས་ང་ཚོས་བསམ་བློ་བཏང་ནས་བཞག་པ་ཞིག་རེད་མ་གཏོགས། འདིའི་ཡིག་ཆ་བཅོ་སྐང་དང་། ནང་དོན། རྒྱ་ཆ་མང་པོ་ཞིག་ཕྱི་ཏེའལ་ཁོར་ཡུག་སྟེ་ཚན་མཉམ་དུ་གོ་བསྡུར་བྱས་པ་ཞིག་རེད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་ནས་དུས་བུ་གཉིས་པ་དེར། "འཛམ་གླིང་ཡང་རྩེ་བོད་ཁ་བ་གང་ས་ཅན་ནི་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་མཐོ་ཚད་མི་ཏར་ ༥༠༠ ཙམ་གྱི་སར་ཆགས་ཡོད་པས་འཛམ་གླིང་ནང་གི་ཆེས་མཐོ་བའི་ས་བབ་རྒྱ་ཁྱོན་ཆེ་ཤོས་དེ་ཆགས་ཡོད་པ་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་ས་ཁྱོན་གྱུ་བཞི་མ་ཀི་ཡོ་མི་ཏར་ས་ཡ་ ༢ དང་ཕྱེད་ཀའི་ནང་ནས་ས་ཁྱོན་གྱུ་བཞི་མ་" དེ་བཅུག་ན་ཡག་པོ་འདུག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། བོད་སྲི་ཡོངས་ཀྱི་ས་ཁྱོན་གা་ཚོད་ཡོད་པ་ཅི་གོ་རྒྱ་ཞིག་དང་། དེའི་ནང་ནས་འཚུགས་རོམ་གা་ཚོད་གནས་ཡོད་པ་དེ་གསལ་པོ་བྱས་ནས་རྟོགས་ཐུབ་ཀྱི་འདུག

འདི་འོག་དེར་སྟོར་ཤར་ཞེ་ཤེ་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་ཞིག་མིང་འགོད་གནང་ནས། "ཤེ་ཏེ་ནས་བཅས་འཛམ་གླིང་ནང་གི་མི་འགོར་བརྒྱ་ཆ་ ༩༨.༤" དེ་ང་ཚོས་གཙོ་བོ་གཞི་འཛིན་ས་དེ། དང་པོ་ཁོར་ཡུག་སྟེ་ཚན་ནས་བརྒྱ་ཆ་ཞིག་གནང་སོང། དེ་ཏོག་ཙམ་ཏུག་ཏུག་སྟོད་ཀྱི་ཡོད་ན་མེད་ན་བསམས་ནས། དེ་ལས་ཞིབ་ཚགས་བ་བྱེད་ཐུབ་པའི་བསམ་བློ་བཏང་བ་རེད། དཔལ་ལེས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་གི་འཛིན་གྲྭ་བཏུན་པའི་སློབ་ཚན་ཞིག་འདུག འདིའི་ནང་ལ་ "དེ་དག་གི་འཛམ་བུ་གླིང་གི་མི་འགོར་བརྒྱ་ཆ་ ༥᠑" བཀོད་ཡོད་པ་རེད། དེབ་འདི་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༧༠ ལ་པར་སྒྲུན་གནང་འདུག དེ་ཡིན་དུས་ང་ཚོས་དེར་གཞི་འཛིན་ཞིག་བཟུང་ནས་གནང་བ་རེད། དེའང་མི་འགོར་རང་ལ་གཞི་བཟུང་བ་རེད། རྒྱ་དཀར་ནག་གཉིས་ཀྱི་མི་འགོར། དེ་ནས་ཁྱིམ་མཆོས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་འགོར་རང་ལ་གཞི་བཟུང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ མི་འགོར་དེ་བརྒྱ་ཆ་ ༩.᠘.᠔ ཆགས་བསྡད་འདུག ཁ་སང་འདིའི་ཆ་ནས་དང་ཟླངས་གསུང་མཁན་ཞིག་ཡོད་རེད། དང་ཟླངས་བྱས"ནས་རྒྱལ་སྤྱི་འི་ཡར་རྒྱས་བསྟེ་གནས་ཁང་ཞིར་ནཱར་མི་འདུག དེ་འདྲའི་ཚོགས་པ་ཞིག་འདུག (International Centre for Integrate Mountain Development) ཚོགས་པ་དེ་བསྟེ་གནས་ཆགས་ས་དེ་བལ་ཡུལ་ལ་རེད་འདུག ཕྱི་ལོ་ ༡᠔᠔᠓ ནས་ཚོགས་པ་དེ་དབུ་བརྟེས་ཡོད་པ་འདུ་འདུག དེའི་ཞིབ་འཛུག་སྒྲུན་ཐོའི་ནང་དུ་ ༡.᠔ (Billion) ཞིར་བའི་གནས་སྟངས་ཆགས་འདུག དེ་གཞིར་བཟུང་བྱས་པ་ཡིན་ན་འཛམ་བུ་གླིང་གི་མི་འགོར་ནས་བརྒྱ་ཆ་ ᠓᠐.᠐᠔ ཡི་གནས་སྟངས་ཆགས་བསྡད་འདུག དེ་མ་ཡིན་པའི་དེབ་དང་བཤད་སྒོལ་ཚང་མར་ཞིབ་འཛུག་བྱེད་ཡོད་དུས། དུང་ཕྱུར་མང་པོ་དང་། དུང་ཕྱུར་དུ་མ་ཞིར་བའི་ཚོག་མ་གཏོགས། ཚད་ཏུག་ཏུག་ཅིག་རག་གི་མི་འདུག གང་ལྟར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཆ་ཚང་འབྲེལ་བ་ཆགས་སྟོད་ཀྱི་རེད། ཡིན་ནའང་ཐང་ཀར་ཚུ་དེ་བེད་སྤྱོད་གཏོང་མཁན་ཀྱི་གྲངས་འགོར་དེ་དུང་ཕྱུར་གྱིས་མང་བ་གཏོང་སྟོད་ཀྱི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་ཚོག་འདི་འཛུ་ཞིག་བཅུག་ན་བསམས་སོང། ང་ཚོས་ཨང་གྲངས་དེ་འབྲེ་མི་དགོས་པ་བྱས་ནས། "འཛམ་གླིང་ནང་དུ་མི་འགོར་མང་ཤོས་ཡོད་པའི་ཞེ་ཤེ་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱ་གར་དང་རྒྱ་ནག་གཉིས་དང་། པ་ཀི་སི་ཐན། བལ་ཡུལ། ཐྲང་ལ་ཌེ་ཤི། ཐྲང་མ། ཐའེ་ལེན་ཏ། ལའོ་སི། ཀམ་ཐྲོ་ཏི་ཡ། ཤེ་ཏེ་ནས་བཅས་འཛམ་གླིང་ནང་གི་མི་འགོར་དུང་ཕྱུར་མང་པོའི་འཚོ་གནས་དང་དཔལ་འབྱོར་གནས་བབ་སོགས་ཀྱི་ཚུ་ཡི་དགོས་མཁོ་སྐོང་མཁན་ནི་བོད་ནས་བཞུར་བའི་ཞེ་ཤེ་ཡའི་ཚུ་བོ་ཆེན་པོ་དེ་དག་ཚགས་ཀྱི་ཡོད།" གྲངས་འགོར་དེ་མེད་པ་བྱས་ནས། མ་འོངས་པར་ཞིབ་འཛུག་བྱས་ནས་བརྒྱ་ཆ་གསལ་པོ་ཞིག་རག་པ་ཡིན་ན། སྐབས་དེ་དུས་འགོད་ཚོག་པ་ཞིག་རེད་འདུག ང་ལྟ་ཏུག་ཏུག་ཅིག་ཡོད་གི་མི་འདུག ང་ཚོར་ཁྱེད་མེད་པ་ཞིག་མ་རེད་དེ། ཁྱེད་བཅོལ་བཞག་པ་ཡིན་ན་དེ་ཚོ་ཏུག་ཏུག་སྟོད་ཀྱི་ཡོད་ན་མེད་ན་བསམ་པའི་དོགས་གནས་ཤིག་སློབ་ཀྱི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་དེ་གা་རང་འཛུག་ཚོག་པ་བཀྲིས།

དེའི་འོག་ལ་ "ཕྱི་ལོ་ ༡᠔᠔᠔ ལོར་རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་བོད་ལ་བཅན་འཛུ་ལ་དང་ཕྱི་ལོ་ ༡᠔᠕᠔ ལོར་བོད་ས་ཡོངས་ཐོགས་བཅན་བཟུང་བྱས་པ་ནས་བཟུང་" དེར་གཅིག་གསུངས་སོང། འདིར་ང་ཚོས་ནས་རྒྱུན་བཤད་སྒོལ་འབྲེ་ཞིག་བྱས་ན། ཕྱི་ལོ་ ༡᠔᠕᠑ ལ་ང་ཚོས་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་ ༡᠔ བཞག་པ་རེད། དེའི་རྗེས་ལ་ལོ་ ᠔ རིང་ལ་ཕར་ཚུར་མེད་ཚད་མེད་ཐུག་གི་འབྲེལ་བ་གནང་རེད། དེ་འདྲའི་བཀའ་མོལ་ཞིག་རེད། དེ་མ་གཏོགས་དེའི་སྟོན་ནས་བཅན་བཟུང་བྱས་ཡོད་པ་ལ་གོ་བ་ཡོང་གི་མི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་འདིར་ཕྱི་ལོ་ ༡᠔᠕᠔ རང་འཛོག་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་མེད་འགྲོ་བསམ་གྱི་འདུག "བཅན་འཛུ་ལ་དང་ཕྱི་ལོ་ ༡᠔᠕᠔ ལོར་བོད་ས་ཡོངས་ཐོགས་བཅན་བཟུང་བྱས་པ་ནས་" འདི་དེ་གা་རང་འཛོག་ཐུབ་ན་ཏུག་ཏུག་བསྡད་ས་རེད། དེ་གཅིག་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

དེ་ནས་གྲོས་ཚོད་ཀྱི་དོན་ཚན་ ᠓ པའི་ནང་དུ། "བོད་ནང་རི་ཉིལ་དང་། གངས་རྩེ། ཆུ་ལོག ས་ཡོམ་བརྒྱ་པ་སོགས་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་རང་བྱུང་གི་གོང་ཆགས་འབྱུང་བཞིན་པ་དེ་དག་འགོག་ཐབས་སུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ནང་གི་

གཉིར་ཁ་སྟོག་འདོན་དང། ཤེར་ནགས་གཙོད་འབྲེག་མཚམས་འཛོག་བྱས་ཏེ་" "ལ་ཚོད་འཛིན་ཟེར་བ་དེ་" བསྲུབ་བཞག་ན་ འགྲིག་གི་འདུག མཚམས་འཛོག་དེ་བཅུག་པ་ཡིན་ན་ཁོག་དེར་མཚམས་འཛོག་ཅིག་བསྐྱེབ་ཡོང་དུས། མཚམས་འཛོག་ གཉིས་སྐྱེབ་ཡོང་གི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་ "གཉིར་ཁ་སྟོག་འདོན་དང། ཤེར་ནགས་གཙོད་འབྲེག་མཚམས་འཛོག་བྱས་ཏེ་" ཟེར་ནས། ཚོག་དེ་འཇུག་རོགས་གནང་ཞུ་ཡིན།

དེ་དང་མཉམ་དུ་དོན་ཚན་ ༣ པར་བཟོ་བཅོས་རྒྱག་དགོས་པ་གཅིག་གཉིས་གསུངས་སོང་སྟེ། དེ་བླངས་པ་ཡིན་ན་ཏོག་ཙམ་ལས་བསྟོམས་འཇལ་པོ་ཆགས་སྒྲིད་པ་རེད་འདུག ཨ་འོངས་པར་རྒྱལ་སྤྱི་འཚོགས་སྟེ་སུ་དང་སུ་ཆགས་ཀྱི་འདུག ད་ཚོའི་གྲས་ཀྱི་ཐོ་ཐུང་རྒྱུ་དང། ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱུ་ཆགས་སོང་བ། རྒྱལ་སྤྱི་འཚོགས་སྟེ་ཚང་མ་འདིའི་ནང་དུ་བཅུག་པ་ཡིན་ན་ཏཱ་ཏ་ཀ་ཏཱ་ཀ་བསྡད་པ་འཇལ་པོ་ཞིག་འདུག དེ་གা་ནང་བཞིན་འགྲོ་བ་མི་འི་ཐོབ་ཐང་གི་གནད་དོན་དེ་འང་སྐྱེབ་དགོས་ཀྱི་འདུག་གསུངས་སོང། དེ་འང་འདིའི་ནང་དུ་མ་བཅུག་ན་བསམས་བྱུང། འདི་ཁོར་ཡུག་རང་གི་གནས་སྟངས་ཐོག་ནས་འགྲོ་ཐུབ་པ་ཡིན་ན་ དགེ་མཚན་མེད་ན་བསམས་བྱུང། དེ་བཅུག་པ་ཡིན་ན་ཆོག་ཚ་ཚང་བསྟུར་བ་གཏོང་དགོས་ཆགས་ཀྱི་འདུག

དེ་ནས་ང་ཚོས་ཁོར་ཡུག་ཐོག་སྒྲི་ཡོངས་ཀྱི་བཀྲོ་གྲེང་ཚ་ཚང་ཟིན་པ་ཡིན། དེ་ནས་འདི་སྒྲི་མོས་ཐོག་ནས་གཏན་འབེབས་ཞུས་པ་ལ་དགག་བྱ། ཚོག་བརྗོད་ཐོག་ནས་གསུང་རྒྱུ་ཡིན་ནམ། སྒྲི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་འཛིགས་བྱལ་ལགས། གསུང་རོགས་གནང།

སྒྲི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་འཛིགས་བྱལ་ལགས་ནས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག དགོངས་དག ངས་ཞུ་རྒྱུ་འདི་པལ་ཆེར་ལས་རིམ་རྣམ་གཞག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། འདིར་ དེས་པར་དུ་གོ་སྐབས་གནང་རོགས་ཞུ་ཡིན། གོང་དུ་ཕྱག་སྟྲོལ་སྒྲི་འཐུས་གཅིག་དང། དེ་གа་ནང་བཞིན་ཕྱི་ཏྲེལ་བཀའ་བློན་གྱིས་ཀྱང་གསུངས་སོང། འདི་ང་རང་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དེབ་ཐེར་ལ་འགོད་ཀྱི་ཡོད་དུས། བོད་ནང་ལ་དམིགས་བསལ་ཁོར་ཡུག་ཐོག་ལ་དཀའ་ངལ་འཐུད་བཞིན་པའི་གང་ཟག་དེའི་མཚན་ལ། ཡོངས་གྲགས་སུ་བེད་སྤྱོད་བཏང་བསྡད་པ་དེ་ཙ་ཉ་ སེང་སྒྲ་ལགས་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། ང་ཚོས་མར་དེབ་ཐེར་ལ་འགོད་དུས་མཚན་དེ་གа་རང་འགོད་ཐུབ་པ་ཡིན་ན་པལ་ཆེར་ ཐུགས་ཤན་གསོ་ཡི་མེད་ན་བསམ་གྱི་འདུག ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཚོག་ནས།

འདི་ང་ཚོས་བཟོ་བཅོས་གྲོས་འཛར་ནང་ཁྲེར་ཡོད་མ་རེད། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་དེབ་ཐེར་ནང་དུ་དེ་གа་རང་ལྷག་གི་རེད་ཞུ་ཡིན། དེ་ཡིན་དུས་གྲོས་ཚོད་གྲོས་འཛར་འདི་སྒྲི་མོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ལ་དགག་བྱ། དགག་བྱ་མེད་པ་སོང་ ཅང། དེ་སྒྲི་མོས་ཐོག་ནས་གཏན་འབེབས་ཞུས་པ་ཡིན།

དེ་རིང་གི་ལས་རིམ་ ༢ པ། དཔལ་ལྡན་དཔལ་འབྱོར་བཀའ་བློན་མཚོག་གི་སྟོན་ཚིས་གསུང་བཤད་དང། སྟོན་ཚིས་ཚོད་ དཔག་འཚར་ཚིས་ཚོགས་ཆུང་གི་སྟན་ཐོ་བཅས་སྟན་སྒྲོན་ཟིན་པར་སྒྲི་ཡོངས་ཀྱི་བཀྲོ་གྲེང་གོ་སྐབས་འབྱལ་རྒྱུ་ཡིན། སྒྲི་འཐུས་དགེ་བཤེས་སྒོན་ལམ་མཐར་ཕྱིན་ལགས། ཕྱག་རྒྱུང་རོགས་གནང། ཏོག་ཙམ་བཞུགས་རོགས་གནང།

སྒྲི་འཐུས་དགེ་བཤེས་སྒོན་ལམ་མཐར་ཕྱིན་ལགས་ནས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག སྐབས་བཅུ་དྲུག་པའི་བཀའ་ཤག་གི་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཚིས་ལོ་ ༢༠༢༢''''''

སྤྱན་ཁྱེས་གསུང་བཤད་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྱན་ཁྱེས་ཚོད་དཔག་འཚར་ཁྱེས་ཚོགས་ཆུང་གི་ལས་བསྡོམས་དང་སྣན་ས་ཁོར་ལ་ཞུ་རྒྱུར། སྦྱིར་བཏང་བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་དཔལ་འབྱོར་བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱི་སྣན་ས་བྱེས་ཚོགས་ལ་འབྱོར་ཡོང་གི་ཡོད་དུས། མང་པོ་ཞིག་ཞུ་མི་དགོས་པའི་ཐོག་ནས་ཐད་ཀར་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དང་པོ་དེ་ལ་སྤྱན་ཁྱེས་གསུང་བཤད་ཀྱི་ཤོག་གྲངས་ III པའི་ནང་ལ། ཁྱེས་ལོ་ ༢༠༢༠།།།༢༠༢༧ ལོའི་སྤྱན་ཁྱེས་བཀའ་འཕྲིན་གা་ཚོད་ཞུས་ཡོད་པ། གা་ཚོད་བྱུང་ཡོད་པ། མཐའ་མར་འགྲོ་སོང་གা་ཚོད་བཏང་ཡོད་པ། དེའི་གནས་སྟངས་ཤེག་བཀོད་འདུག་ དེའི་ནང་ལ་དམིགས་བསལ་དང་རྒྱུན་གྲོན་ཀྱི་ཐོག་ནས་གནས་སྟངས་གাཅིག་ སོང་བ་དང་བྱུང་བ། དེ་བཞིན་ཟུར་བཀོལ་གྱི་ ཐོག་ནས་གাཅིག་བཀོད་གནང་འདུག་ དེ་ཡིན་དུས་བརྒྱ་ཆ་ ༥༠ རེད་མི་འདུག་སྟེ། བརྒྱ་ཆ་ ༩༠ ལས་བརྒལ་བའི་བར་ཁྱད་ ཅིག་ལྟག་བསྡད་ཡོད་པ་ཟེར་ནའང་འདུ། བཀའ་འཕྲིན་ཞུས་པ་དང་། དངོས་སུ་སོང་བ་གཉིས་བར་ཐག་ལ་བརྒྱ་ཆ་ ༩༠ སྤྱན་ ཁྱེས་བཀའ་འཕྲིན་སྟད་ཡོད་རེད་དེ། འགྲོ་མ་ཐུབ་པའི་གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་ཅིག་ཚགས་འདུག་ དེ་ལ་ད་ལྟའི་བཀའ་ཤག་གི་ས་ དེ་འདྲའི་བར་ཁྱད་འགྲོ་རྒྱུའི་ རྒྱུ་རྐྱེན་འདྲ་པོ་དེ་གা་རེ་ལ་གཟིགས་ཡོད་ན། འདི་གাཅིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་ནས་མར་བཀའ་ཤག་གི་སྤྱན་ཁྱེས་གསུང་བཤད་ཀྱི་ཤོག་གྲངས་ IV པ། ཚོད་དཔག་འཚར་ཁྱེས་ཚོགས་ཆུང་གི་ཤོག་ གྲངས་ ༥ པ། མ་དཏལ་སྐོར་དེ་རེད། འདིའི་ནང་ནས་གཏན་འཇགས་མ་དཏལ་སྐོར་འདི། གཏན་འཇགས་མ་དཏལ་དེར་ ཁྱེས་ལོ་ ༢༠༧།།།༢༠༧༥།།།༢༠༧༩།།།༢༠༢༠།།།༢༠༢༧ བཀའ་ཤག་གི་གསུང་བཤད་ནང་ལ་གསལ་བའི་གྲངས་ཀ་དང་། ཚོད་ དཔག་འཚར་ཁྱེས་ཚོགས་ཆུང་གིས་བཀོད་པའི་གྲངས་ཀ་གཉིས་ཀྱི་བར་ཐག་ལ་ས་ཡ་ལ་ཁྱད་པར་མི་འདུག་སྟེ། འབྲེལ་དང་ ཁྱེ་ལ་ཁྱད་པར་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འདུག ཁྱེས་ལོ་ ༢༠༧༦།།།༢༠༧།། ལ། ཆུར་ཕྱོགས་ལ་ ༢༠༧།།།ཅ།ཅ།༧ བྱིས་འདུག དེར་ བཀའ་ཤག་གི་གསུང་བཤད་ནང་དུ་སྟོར་ས་ཡ་ ༢༨།།།ཅ༠ དང་། ཚོད་དཔག་འཚར་ཁྱེས་ཚོགས་ཆུང་ནང་ལ་སྟོར་ས་ཡ་ ༢༨།།།༧།། ཁྱེས་ལོ་ ༢༠༧།།།།།།༢༠༧། ལ་བཀའ་ཤག་ལ་སྟོར་ས་ཡ་ ༢།།།ཅ།ཅ། དང་། ཚོད་དཔག་འཚར་ཁྱེས་ཚོགས་ཆུང་ ལ་སྟོར་ས་ཡ་ ༢།།།ཅ།ཅ།ཅ། ཁྱེས་ལོ་ ༢༠༧།།།།།།།ལ་ལ་བཀའ་ཤག་ལ་སྟོར་ས་ཡ་ ༢།།།ཅ།ཅ། ཁྱེས་ལོ་ ༢༠༧།།།།།།ལ་ལ་ཤག་ལ་ལ་ཁ་ ཅ།ཅ།ཅ།ཅ། ཁྱེས་ལོ་ ༢༠༧།།།།ལ་ལ་ཤག་ལ་ལ་ ཅ།ཅ།ཅ།ཅ། ཁྱེས་ལོ་ ༢༠༧།།།།ལ་ལ་ཤག་ལ་ལ་ ཅ།ཅ།ཅ།ཅ། ཁྱེས་ལོ་ ༢༠ཅ

དེའི་མཇུག་ལ། རྒྱུན་གྲོན་ལ་སྐོར་ ༥༥,০৮৫,৫২᳘। དེ་ནང་བཞིན་རྒྱུན་གྲོན་དང་དམིགས་བསལ་གཉིས་བསྡོམས་ལ་ སྐོར་ ১᳚৭,১᳘১,১৫৭ རེད་འདུག་ དེ་ཡིན་དུས་བཀའ་ཤག་གི་འདི་ཏག་ཏག་མ་བསྡད་པའི་བཟོ་འདྲ་གོ་ཞིག ཁྱེ་གཅིག་ གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགྲོ་བཞིན་འདུག་ དེ་ཡིན་དུས་གོང་དེ་དང་གཅིག་པ་གཅིག་རྒྱང་བྱས་ནས། བཟོ་སྟངས་དེ་གང་འདྲ་བྱས་ནས་བཟོས་པ་རེད་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

དེ་ནས་མར་བཀའ་ཤག་གི་ད་ལོའི་སྟོན་ཚེས་ཉིང་བ་ཆགས་དོན། "སྲི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་ཐེབས་རྩ་དང་། གང་ས་ལྷོར་ངས་ དཔལ་འབྱོར་ཞབས་ཞུ་ཁང་། ནང་སྲིད་བཅས་ཀྱི་བྱན་གཏོང་ལས་གཞིའི་ཆེད་ཅིན་སྐོར་ས་ཡ་ ২২১.৭ ངའུལ་འབབ་ནང་ འགྲོ་གྲོན་མིན་པ་འདི་ལོའི་ཕྱོགས་བསྡོམས་སྟོན་ཚེས་འཆར་འབྱུལ་ནས་འཐེན་ཡོད། ངའུལ་འབབ་དེ་དག་འདི་ལོའི་སྟོན་ཚེས་ འཆར་འབྱུལ་གྱི་བརྒྱ་ཆ་ ৭২.৫৬ ཆགས་ཀྱི་འདུག་པར་བརྟེན། དོན་དུ་འདས་ལོའི་ཐོག་མའི་བཀའ་འཁྲོལ་ལས་བརྒྱ་ཆ་ ৬.৭২ ཙམ་འཕར་ཡོད།" དེ་ནང་བཞིན་ཚོད་དཔག་འཆར་ཚེས་ཚོགས་ཆུང་གི་སྒྲན་ཐོའི་ཤོག་གྲངས་ ২ པའི་ནང་ལ་ "དཔལ་ འབྱོར་སྟོན་ཚེས་སྟེ་ཚན་ལ་འཏི་ཙུར་སྒྲབས་སྲྱ་ཡོངས་ཀྱི་རྒྱུན་གྲོན་གང་མཚམས་འཕར་ཆ་ཡོད་ནའང་གཤམ་གསལ་བྱུན་ གཏོང་ལས་གཞི་ཁག་ནི་བང་མཛོད་ནས་དངོས་སྒ་གཞུང་གྲོན་གང་ཡང་མིན་པར་བརྟེན་ཚེས་ལོ་ ২০২২'''২২ ལོའི་ཟླྭ་ བསྡོམས་" འགྲེལ་བཤད་དེ། ད་ལྟོ་གོང་དུ་བཀའ་ཤག་གིས་འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་པ་དེ་ཕ་གི་ལའང་འགྲེལ་བཤད་དེ་གར་བ་ བསྒྱོན་འདུག འདི་ཡིན་དུས། ད་ལྟ་ཞུ་རྒྱུ། དཔལ་འབྱོར་སྲྱ་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་ཐེབས་ཙཱའི་ནང་ལ་བྱུན་གཏོང་ལས་གཞི་ སྐོར་ཞིག་དོན་གྱི་འདུག དོན་དག་གཙོ་བོ་འདི་བོ་དེ། འདིའི་ནང་ལ་གསུངས་པ་ནང་བཞིན་སྐོར་ས་ཡ་ ২২১.৭ དེ་སྟོན་ཚེས་ ནས་གང་ཅིག་ནས་ཞུས་ཡོད་མ་རེད་དམ། ཚོད་དཔག་འཆར་ཚེས་ཚོགས་ཆུང་གི་གསུང་སྒྲབས་བྱས་པ་ཡིན་ན། བང་མཛོད་ ནས་དངོས་སྒ་འགྲོ་གྲོན་གང་ཡང་མ་རེད། བང་མཛོད་ནས་དངོས་སྒ་འགྲོ་གྲོན་ཡིན་མིན་དེ། རྒྱུན་གྲོན་དང་། དམིགས་བསལ་ ཟུང་བཀོལ་གསུམ་གང་རུང་ནས་གཏོང་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་ན། བང་མཛོད་ཀྱི་འགྲོ་གྲོན་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ པའི་བཟོ་འདྲ་ཞིག་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་དཔལ་འབྱོར་སྲྱ་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་ཐེབས་ཙཱའི་ནང་ལ་བྱུན་གཏོང་གི་ལས་གཞི་གང་ ལ་གང་འཚམ་ཞིག་འདུག གང་ལྷོར་ངས་དཔལ་འབྱོར་ཞབས་ཞུ་ཁང་ལ་མེད་པ་ཡིན་ཀྱི་རེད། དེ་ཡིན་དུས། ད་ལྟ་འདིའི་ནང་ ལ་གསལ་བའི་ དཔེར་ན། དཔལ་འབྱོར་སྲྱ་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་ཐེབས་ཙ་དང་། གང་ལྷོར་ངས་དཔལ་འབྱོར་ཞབས་ཞུ་ཁང་ གཉིས་པར་ཚུར་ཐུག་གི་ཡོད་ནའང་། ནང་སྲིད་ཀྱི་བྱན་གཏོང་ལས་གཞིའི་ཆེད་དང་། དེ་ནང་བཞིན་འདིའི་ནང་ལ་མཉམ་ འབྲེལ་ཁག་ལ་ "སྐོར་རྒྱུ་མ་དངུལ་" ཆེད་ཅིར་རྒྱུ་དེ། གལ་ཏེ་བྱ་ལོན་གཏོང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ན། གཞུང་གྲོན་ལའང་མ་ཚོས་ པར། བྱ་ལོན་གཏོང་དགོས་པར་ཚེ་ཡི་ཡོད་ན། བཀའ་འཁྲོལ་གཅིག་པར་ནས་ཞུ་བཞིན་ཡོད་རེད། གང་འདྲ་བྱས་ནས་གཏོང་གི་ ཡོད་པ་རེད། འདི་གཅིག་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

དེ་ནས་མར་སྟོན་ཚེས་ཤོག་གྲངས་ VI པ། ཚོད་དཔག་འཆར་ཚེས་ཚོགས་གཞུང་གི་ཟུར་འཛིར་ ৭ པོ། འདིའི་བར་ཐག་ལ་ སྟོན་ཚེས་ཀྱི་བརྒྱ་ཆ་སྐོར་སྒྲབས་ནང་ལ་ ৬.২। དེ་བཞིན་ཚེས་ལོ་ ২০২২'''২২ ལོའི་སྟོན་ཚེས་འཆར་འབྱུལ་ནང་། ངེས་ ཅན་གྱི་འགྲོ་གྲོན་དང་། ཁྱེམས་བཟོ། ཁྱེམས་ལུགས་དབང་འཛིན། ཆབ་སྲིད་དང་འཕྲེལ་བ། འཛིན་སྐྱོང་། སྲི་ཚོགས་བཅས་ ས་སོའི་འགྲོ་གྲོན་གྱི་བརྒྱ་ཆ་ཚེས་བསྐོར་ཞུས་ཡོད། ཁ ཞིབ་ཕ་ཡིག་ཆ་ཨང་། ཉ་པ། ། ཉ་པ་དེ་ནང་དོན་རེད། འདིའི་ནང་ལ་ ངེས་ཅན་ལ་ ০.৭% ཁྱེམས་བཟོ་ལ་ ২.০৫% ཁྱེམས་ལུགས་དབང་འཛིན་ལ་ ০.᳘৬% ཆབ་སྲིད་ལ་ ২০.᳘১% འཛིན་ སྐྱོང་ལ་ ১.২᳘% སྲི་ཚོགས་ལ་ ৬১.৭৫% བྱིས་འདུག ཕྱིར་བཏང་བརྒྱ་ཆ་འབྲི་སྒྲངས་ནང་ལ་དེ་ནང་བཞིན་གོང་དུ་གཅིག་ འདུག ৬.২। དེའི་ནང་ལ་ཁྱེམས་བཟོ་ལྷན་ཚོགས་དང་། ཁྱེམས་ལུགས་དབང་འཛིན། བཀའ་བྱང་། བདེ་སྲུང་། ཕྱི་ཏེལ། ཡོས་ བསྡུ། ལས་བྱེད་འདེམས་ལྷན། ཚེས་ཞིག། དཔལ་འབྱོར། ཚོས་རིག འཕྲོད་བསྟེན། ཤེས་རིག ནང་སྲིད་ཅེས་བྱེས་འདུག དེ་

ཡིན་དུས། འདིའི་ཅིས་རྒྱ་སྒྲངས་དེ་ལ། དབེར་ན། ཚོད་དཔག་འཚར་ཅིས་ཚོགས་ཆུང་གིས་ངེས་ཅན་ཞེས་བའི་ནང་དུ་ཁྲིམས་བཟོ་དང་། ཁྲིམས་ལུགས་དབང་འཛིན་གཉིས་བཅུག་ཡོད་ས་རེད། དེ་མ་རེད། ངེས་ཅན་ཟེར་རྒྱ་དེ་ལོགས་ཀ་བྱས། ཁྲིམས་བཟོ་ཟེར་བ་དེའི་ནང་ཁྲིམས་བཟོ་དང་། ཁྲིམས་ལུགས་དབང་འཛིན། བཀའཤག་གི་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་ས་རེད། ཆབ་སྲིད་དེ་གཅིག་པ་བྱས། འཛིན་སྐྱོང་དེ་གཅིག་པ་བྱས། སྲི་ཚོགས་ཟེར་བའི་ནང་ལ། དེའི་ཡིག་ཆ་ཅ་པ་ནང་ལ་གསལ་བའི་དོན་ཚན་ཁག་ཅིག་ནས་ཚོས་རིག་ལས་ཁུངས་དང་། ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས། འཚོད་བསྟན་ལས་ཁུངས་གསུམ་འདི་ཕར་ལོགས་སུ་བཏོན། དེའི་ལྟག་མ་སྟེ་ལེན་འབྲེལ་མཐུད་ཁང་དང་། ནང་སྲིད་ལས་ཁུངས་དེ་ཚོ་སྲི་ཚོགས་ནང་དུ་བཞག་ཡིན་ས་རེད། དེ་ཡིན་དུས། ངས་ད་ལྟ་ཞུ་རྒྱ་གཙོ་བོ་དེ། དང་པོ་དེ་ལ་ ༨.༢ ནང་ལ་ཕྱི་ཏེ་ལས་ཁུངས་ལ་ ༡༩.༣% བྱེས་པ་དང་། དེ་ནང་བཞིན་ ༨.༣ ནང་ལ་ངེས་ཅན་དེ་ལ་ ༠.༡% བྱེས་པ་དེ་ཏཱ་ཏཱ་བསྡད་མི་འདུག་ དེ་ལ་ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག་དེའི་མཐུག་ལ་བློད་ཀོར་འབྲི་དགོས་འདུག་ བློད་ཀོར་མ་བྱིས་ནས་ཡ་གིར་ ༡.༡༠% དང་མ་གི་དེ་ ༡༩.༢༠% ཆགས་ཀྱི་འདུག་ དེ་ནང་བཞིན་ཚོད་དཔག་འཚར་ཅིས་ཚོགས་ཆུང་གིས་གོང་དུ་ཀ་བ་འཕྲ་པོ་དང་། འོག་ཏུ་བག་ལེབ་འཕྲ་པོ་དེ་གཉིས་བར་ཐག་ལ་ཁྱད་པར་མང་པོ་འདུག་ ཀ་རེ་རེད་ཟེར་ན། རྒྱར་འཛོར་ ༡ ནང་དུ། དེས་ཅན་ལ་སྒོར་ས་ཡ་ ༢.ཅ། བྱེས་འདུག་ མ་གིར་བག་ལེབ་ལ་གཅིག་གཟིགས་ན། ཁྲིམས་བཟོ་དང་། ཁྲིམས་ལུགས་དབང་འཛིན་གཉིས་ཀར་བསྡོམས་པ་ཡིན་ན་སྒོར་ས་ཡ་ ༢.༤༥ ཆགས་ཀྱི་འདུག

དེ་ནང་བཞིན་དུས་ཚོད་མང་པོ་མ་ལེན་པའི་ཐོག་ནས། རིམ་པས་དེ་ནས་གཅིག་གཟིགས་དང་། མ་གི་བག་ལེབ་དང་། ཡ་གི་ཐོག་ལ་བྱིས་པ་ཏཱ་ཏཱ་བསྡད་མི་འདུག ཀ་བ་དང་བརྒྱ་ཆ་ཟེར་བ་དེ་གཉིས་གཅིག་པ་འབྲ་པོ་དང་། མ་གི་འོག་གི་སྒོར་སྒོར་ དེའི་ནང་བྱིས་པ་དེ་དང་ཡ་གི་དེ་གཉིས་མ་མཐུན་པ། དེ་ནང་བཞིན་བརྒྱ་ཆ་དང་། ཐུངས་ཆུང་། ཐུངས་ཆུང་ལ་བཅུ་འབྱི་ དགོས་སར། གཅིག་བྱིས་པ། དེ་འབྲ་མང་པོ་འབྲ་ཞིག་ཡོང་བསྡད་འདུག ངས་ནི། འཚོད་བསྟན་ལ་ཡིན་ན་བརྒྱ་ཆ་ ༡༠.᳘᳘᳘

བའི་ནང་ནས། ལོ་རྒྱུས་རང་བཞིན་ལྟན་པའི་དབར་ཁང་གཅིག་གི་མིང་དེ་ཕྱི་དྲེལ་ལས་ཁྲུངས་ལ་བཏགས་ཡོད་རེད། བོད་ནང་ལ་སྣར་ཐང་པར་ཁང་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོའི་སྐབས་སུ་སྨོ་རྒྱ་དགོས་ཐུག་པ་རེད་མ་གཏོགས། སྨོ་རྒྱ་དགོས་ཐུག་ཡོད་པ་མ་རེད། དཔལ་ལྡན་སྣར་ཐང་ལ་ཡོད་རེད། ང་ཚོ་བཅན་བྱོལ་ནང་ལ་ཡོད་པའི་སྣར་ཐང་པར་ཁང་དེ་སྨོ་རྒྱ་གི་ཡོད་པ་ཡིན་ན། བཅན་བྱོལ་ནང་ལ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རང་བཞིན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་དཔར་ཁང་གཅིག་རྒྱང་ཡོད་མ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་འགྲོ་གྲོན་གནས་སྟངས་གོ་མ་མཚུངས་པར་བརྟེན་ནས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་མེད་པ་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད་དམ། དེ་ཞུ་འདོད་བྱུང་སོང།

དེ་ནང་བཞིན་ད་ལྟ་བར་དུ་སྣར་ཐང་པར་ཁང་ནས་ང་རང་ཚོའི་གཞུང་གི་ཡིག་ཆ་ཡོད་ཚད་དམ་མང་ཆེ་བ་དེ་པར་འདེབས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། སྨོ་བརྒྱབ་པའི་ཉིན་ནས་བཟུང་སྟེ་ཕྱི་ལ་གཏོང་དགོས་རེད། དཔེ་ཆ་བཞག་ན་སྟབས་བདེ་ཤོས་འདི་པོ་ཆ་བཞག་ན། བཀའ་ཤག་གི་གསུམ་བཅུ་དུས་དྲན་ཀྱི་གསུང་འཕྲིན་དེ་ཚོ་དེ་རིང་དགོངས་དག་གཏན་ལ་ཕབ་ནས། དེ་རིང་མཚན་མོ་ཆ་ཚང་སྣར་ཐང་པར་ཁང་གི་ལས་བྱེད་ཀྱིས་ལས་དོན་བྱས་ནས། ས་ཉིན་འདོན་ཚོག་ཚོག་གློག་ཚོག་ཚོག་བྱས་ནས་བཞག་གི་ཡོད་རེད། དེ་ཚོའི་ཁེ་གྲོང་དང་གནས་སྟངས་དེ་ཚོ་ཆ་ཚང་ལ་གཟིགས་ཡོད་ཀྱི་རེད། ད་མང་པོ་ཞིག་ཞུ་མི་དགོས་པའི་ཐོག་ནས་དེ་ཙམ་ཡིན།

དེ་ནས་མར་བཀའ་ཤག་གི་གོང་དེ་དང་ཏོག་ཙམ་འཕྲོས་ཡོང་གི་ཡོད་རེད། ཤོག་གྲངས་ VIII ནང་ལ་ ༢།༡ "དེ་སྔ་གངས་ལྷོངས་དབལ་འབྱོར་ཞབས་ཞུ་ཁང་གི་སྟོན་ཆིས་ནང་འཕྲིར་བཞིན་པའི་དབལ་འབྱོར་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་ཐེབས་རྩའི་ཆིས་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་བུན་གཏོང་ལས་གཞིའི་དངུལ་འགོར་དེ་དག་དོན་དངོས་ཐོག་ཐེབས་རྩའི་ཁོངས་སུ་ཡོད་སྤྱབས་ཐེབས་རྩའི་སྟོན་ཆིས་ནང་བཀའ་འཁོལ་ཞུས་ཡོད།" ཅེས་གསུང་དུས། གཙོ་གོ་དེ་སྒོར་ (Crore) ༣༠ ཡིན་ནའང་འདུ་འདུག ས྄ོ་ར་ འབུམ་ ༣༠༠ ཡིན་ནའང་འདུ་འདུ། གང་ལྟར་གནས་སྟངས་ཤེག་འདུ། དེ་སྟོན་ནས་གངས་ལྷོངས་དབལ་འབྱོར་ཞབས་ཞུ་ཁང་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་ཐེབས་ཀྱ་གཉིས་ཀའི་ནང་ལ་འཁོད་འདུ་ཞེར་གྱི་ཡོད་པ་རེད་དམ། ཡང་ན། གངས་ལྷོངས་དབལ་འབྱོར་ཞབས་ཞུ་ཁང་ལ་མེད་པ། སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་ཐེབས་ཀྱ་ལ་འཁོད་ཡོད་པ་ཡིན་ན། ད་གཟོ་སྟོན་ཆིས་མར་ཉུང་དུ་འགྲོ་ལམ་འདི་པོ་ཞིག་གཅིག་ཀྱང་མཐོང་གི་མི་འདུ། གཅིག་ནང་ལ་སྟོན་མ་ནས་འཁོད་ལྟོད་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་གཅིག་རེད། གཉིས་པ་དེ་ལ་དབལ་འབྱོར་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་ཐེབས་ཀྱའི་ནང་ལ་གངས་ལྷོངས་དབལ་འབྱོར་ཞབས་ཞུ་ཁང་གི་དངུལ་དེ་ཕྱིར་ནས་བུ་ལོན་གཏོང་གི་ཡོད་ན། མང་པོ་བཤད་ན་གཅིག་པར་འགྲོ་ཡི་ཡོད་མེད་དང་། གནས་སྟངས་གཅིག་པར་སླེབ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་མེད་ཅི་གོ་ཡི་མ་རེད། ཡིན་ནའང་། དབལ་འབྱོར་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་ཐེབས་ཀྱའི་ལོ་ ༢ གི་བྱང་སོང་ནང་ནས་འགྲོ་སོང་གི་ཚོད་གཏོང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། ཁེ་ཡོད་དང་ཁེ་མེད་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཐོག་ནས་ཅཀ་ཅཀ་བསྡད་ཡོད་རེད་དམ། དེ་གཅིག་བུ་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

དེ་ནས་ ༢།༥ དེ་རེད། ཕྱི་རྒྱལ་དུ་ཡོད་པའི་སྒྲུ་ཚབ་དོན་གཅོད་ཁག་གི་སྟོན་ཆིས་ཡུལ་ལྱང་སོ་སོའི་འཛིན་འབབ་ཟེར་བ་དེ་རེད། འཛིན་འབབ་དེ་ལ་དབལ་འབྱོར་ལས་ཁུངས་དང་། བཀའ་ཤག་ནས་ཞིབ་འཇུག་མཐེལ་ཕྱིན་པ་གནང་ནས་དེ་ལ་ང་ཚོས་ཞེ་དྲག་ཁྱད་པར་བརྒྱ་རྒྱ་རགས་གི་མ་རེད། དེ་ལོ་ ༢ ནང་ལ་བསྒྲུར་ཞིབ་བྱས་ནས་འཛིན་འབབ་ཀྱི་དངུལ་ཐང་བཟོས་ཡོད་པ་རེད། འདིར་ཁོང་རྣམ་པས་བྱིས་འདུ། ངས་མདང་དགོངས་གཅིག་བལྟས་ཡིན། དཔེ་ཆ་བཞག་པ་ཡིན་ན། འདིར་སུད་སྒྲོར་ ༢ ལ་རྒྱ་གར་སྒྲོར་ ༡༠.༥㉓ བྱིས་འདུ། མདང་དགོངས་ཅིན་སྒྲོར་ ༡༢.㉙ རེད་འདུ། དེ་འདྲ་ཡོད་རེད། དེ་ལ་ང་ཚོས་ཅིན་ལྟར་རྒྱ་ལ་ཕྱི་མ་དངུལ་ཁྱོས་ར་ནས་སྟང་བསྡད་པ་ཡིན་ན། ད་དུང་ལྷག་མ་ཁེལ་བ་དེ་འདྲ་རེད། དེ་ལ་ཁྱད་པར་གང་ཡང་ཞུ་རྒྱ་མེད། ཡིན་ནའང་འདིར་ཡོངས་སུ་ཐུགས་པ་དང་སྐད་ཐུགས་ཆེ་ཤོས་དེ་ཙ་མི་རི་ཀ་ཡིན་དུས། དཔེར་ན། ཙ་སྒྲོར་ ༢ ལ་ཅིན་

སྒོར་ ༢༣.༢༠ རེད། དཔལ་ལྡན་རྡོས་ནང་ལ་འདི་རེད། སངས་ཉིན་ཞི་རི་རོགས་ཚོགས་ཁག་ནས་དཏུལ་འབྱོར་བའི་གནས་བབ་ཏུ་འཛིན་མར་ཚུག་ཡང་སྲིད་པ་རེད། འཛིན་ཡར་འཕར་ཡང་སྲིད་པ་རེད། དེ་དུས་དཔལ་འབྱོར་ལས་ཁུངས་དང་བཀའ་ཤག་གིས་འཛིན་གང་ཡོད་པ་དེ་ལ་གཞིར་གཞག་གི་རེད་དམ། ཡང་ན། འདིར་གཏན་འབེབས་བྱས་བཞག་པ་དེ་ལ་བལྟ་གི་རེད་དམ། འདིར་གཏན་འབེབས་བྱས་པར་བལྟས་ནས་འཛིན་ཚུག་ཡོད་ན། རོགས་ཚོགས་ཀྱིས་ལྷག་མ་དེ་སྤྱད་མདོག་མ་རེད་དན་ཀྱི་འདུག འཛིན་འཕར་ཡོད་ན་དེ་དཏུལ་དེ་ཏཱ་ཏཱ་རག་གི་ཡོད་རེད་དམ་མ་རེད། དཔེར་ན། ཏིན་སྒོར་ ༢༥ ཚགས་བསྡད་ཡོད་ན། སངས་ཉིན་ཕྱི་ཟླ་ ༥ བར་དཏུལ་དེ་ལེན་ཀྱི་རེད་བ། དཏུལ་ལེན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཏིན་སྒོར་ ༢༥ ཚགས་ཀྱི་ཡོད་ན། ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག་ཁྱེད་རང་ཚོའི་གཏན་འབེབས་ནང་ལ་ཏིན་སྒོར་ ༢.༢.༢.༠ རེད་འདུག ང་ཚོས་ཏིན་སྒོར་ ༢.༢.༢.༠ མ་གཏོགས་སྤྱད་ཀྱི་མིན། དཔེར་ན། ཞི་རི་བོད་ཀྱི་ཕེབས་རྒྱ་འདྲ་པོ་ཞིག་ཡིན་ན། དེ་ལྟག་མའི་འཛའ་ཐང་བར་ཁྱད་དེ་གཅ་རེ་ཁྱེད་ཀྱི་རེད། ཁོང་ཚོས་འཁྱེར་འགྲོ་ཡི་རེད་དམ། ང་ཚོར་རག་གི་རེད། འདིའི་གནས་སྟངས་དེ་གང་འདྲ་རེད། འདི་གཅིག་ཞུ་འདོད་བྱུང།

དེ་ནས་དོན་ཚན་ ༢.༧.༧ པ་དེ། ལས་བྱེད་བྱིངས་ལ་གསོལ་ཕོགས་སྤར་ཆ་ཞུས་ཟིན་པས་ཕྱི་ཏེལ་ཁྱབ་ཁོངས་ཕྱི་རྒྱལ་སྐྱ་ཚབ་དོན་གཅོད་ཁང་གི་ལས་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་གསོལ་ཕོགས་ཀྱང་བསྐྱར་ཞིབ་ཞུ་ཡིན་ན། འཚར་ལོའི་ནང་གླ་ཕོགས་སྤར་ཚའི་སྒོས་དཏུལ་ཞིག་སྲོན་རྩིས་སུ་འཚར་འབྱུལ་ཞུས་ཡོད། དེ་ཡིན་དུས། བ་ལྡ་བར་བུ་ཕྱི་རྒྱལ་སྐྱ་ཚོས་དོན་གཅོད་ཁག་རྒྱང་ཆེ་ཞིག་གི་གནས་རིམ་ཐོག་བཞག་ཡོད་རེད། ང་ཚོས་གསོལ་ཕོགས་གནང་དུས་རྒྱང་ཆེའི་གནས་རིམ་ཐོག་ལ་གང་ཡོད་པ་དེའི་འབད་དེ་ཕ་གིར་སྒྲོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད་དམ། ཡང་ན། ཡུལ་ལྱང་སོ་སོར་བསྡུན་ནས་ཡུལ་ལྱང་དེའི་དཏུལ་འབད་ཀྱི་ཐོག་ནས། དཔེར་ན། ཞ་མེ་རི་ཀ་འདྲ་པོ་ཞིག་ཡིན་ན། ཞ་རིར་མི་གཞན་ལ་ཕོགས་འདི་འདྲ་ཞིག་རག་གི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་སྐྱ་ཚབ་དོན་གཅོད་ལ་འདི་འདྲ་ཞིག་རག་དགོས་རེད་ཟེར་ནས་སྒྲོད་ཀྱི་ཡོད་རེད་དམ། དེ་གཅིག་གསལ་པོ་བཟོ་དགོས་ཀྱི་འདུག

གཉིས་པ་དེ་འདིའི་ནང་ལ་སྐྱ་ཚབ་དོན་གཅོད་ཀྱི་ཕོགས་སྤར་གྱི་ཡིན་བྱིས་མི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་ན་ཞིང་དེའི་ནང་ལ་འཐུས་པ་བྱས་ཡོད་ཀྱི་རེད། ང་སྐྱ་ཚབ་དོན་གཅོད་ཀྱི་ལས་བྱེད་སྤར་གྱི་ཡིན་ཟེར་དུས། གལ་སྲིད་སྐྱ་ཚབ་དོན་ང་ཚོ་ཕྱི་མཚུངས་སྒྲོད་ཀྱི་ཡོད་ན། ལས་བྱེད་དེ་ཚོར་གནས་རིམ་གང་ཡོད་པ་དེ་གཅིག་མཚུངས་སྒྲོད་དགོས་པ་མ་གཏོགས། ཁོ་ལ་སྤར་དགོས་པ་དེ། ན་ཞིང་ནས་སྤར་དགོས་པའི་བཟོ་འབྲ་པོ་མ་གཏོགས། ང་ལོ་སྤར་དགོས་གང་ཡང་མཐོང་གི་མི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་དེའི་གནས་སྟངས་དེ་ཏོག་ཙམ་ཁ་གསལ་ཙམ་ཞིག་གནང་ན་ཡག་པོ་ཡོད་ས་རེད། ཚང་མར་ཕན་ཐོགས་ཀྱི་རེད། དེ་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

དེ་ནས་ཚོད་དཔག་འཚར་ཅིས་ཚོགས་ཆུང་གི་སྟན་ཐོ་འདི་ནས་མར་མ་དཏུལ་གྱི་ཤོག་གྲངས་ ༥ པའི་ནང་ལ། དེབ་སྒྲོལ་ཡོད་པའི་ལས་ཁུངས་ཁག་གི་འདས་ལོ་བཞིའི་མ་དཏུལ་གནས་སྟངས་བྱིས་འདུག འདིའི་སྒོར་ལ་དཔལ་འབྱོར་བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱི་སྟན་ཐོ་དོན་ཡོད་དུས། དེ་དུས་ཞུ་ཚོག ང་ལྟ་དུས་ཚོད་མར་ཐོ་དགག་གི་མིན།

དེ་ནས་མར་གཅིག་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། གནད་འགག་གཅིག་དེ་ཤོག་གྲངས་ ༤ པའི་ནང་ལ་དོན་ཚན་ ༢.༦ སམ་ཐྲོ་ཏའི་དཔལ་འབྱོར་གནས་སྟངས་སོགས་ཀྱི་སྒོར་ལ་ཞིབ་བརྟག་དགོས་རྒྱ། ཟེར་བ་དེ། གཙོ་བོ་ཚོགས་གཙོ་གཉིས་ཀྱི་ལས་སྟོན་དང་། སྒྲོན་རྩིས་ཚོད་དཔག་འཚར་ཅིས་ཚོགས་ཆུང་སྒྲོན་མའི་སྟན་ཐོ་དང་འབྲེལ་ནས་གསུངས་འདུག ངང་ཐོ་འདི་མར་གཅིག་བློག་གི་ཡིན། དུས་དུས་ལ་ང་རང་ཚོ་ཚང་མ་སྟང་བ་དག་ནས། ཡིན་ཅག་ཅག་བྱེད་བསྡད་དུས། ཕྱི་ལོགས་ནས་མ་གོ་བ་བྱས། ཕྱེད་ཀ་དེ་འདྲ་ཁྱེར་ནས་འགྲོ་སྒྲོད་ཀྱི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་ཚོད་དཔག་འཚར་ཅིས་ཚོགས་ཆུང་གི་སྟན་ཐོ་ནང་ལ་གང་ཡོད་པ་དེ་ངས་མར་གློག་གི་ཡིན། "དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་སྟེལ་པོ་མཚོག་གིས་སམ་ཐྲོ་ཏར་དཏུལ་འགོར་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དོ་ནན་དགོས་པའི་

ལས་སྟོན་གནང་བ་བཞིན་ཞིབ་བརྩད་བྱས་རྗེས། སས་རྒྱོ་ཏའི་སྤྱི་ཁྱབ་ཡིག་ཚང་གི་ཁྱབ་ཁོངས་སུ་བོད་སྨོན་འཛིན་ཚོགས་ཀྱི་སྨོན་གྲྭ་ཁག་གངས་ ༨༥ དང་། ཐད་འཛིན་སྨོན་ཁག་གངས་ ༡ བཅས་ཁྱོན་སྨོན་གྲྭ་གངས་ ༢༢ ནང་སྨོན་ལྷག་གངས་ ༨༧༣༣ དང་། དགེ་ཏན་གངས་ ༥༣༧། ལས་བྱེད་གངས་ ༧༨༢། སས་རྒྱོ་ཏ་སྤྱི་ཁྱབ་ཡིག་ཚང་རང་ལ་ལས་བྱེད་ཅོ་ལས་གངས་ ༣༠ བཅས་ཀྱི་ལོ་གཅིག་གི་འགྲོ་གྲོན་ཁྱོན་བསྟོལས་སྨོར་ས་ཡ་ ༥༥᠑᠑.᠑ གཏོང་དགོས་ཡོད་སྟབས། འདི་ལོ་ཤེས་རིག་བརྒྱུད་དབལ་འབྱོར་ལས་ཁུངས་ནས་སྨོར་ ᠒᠕,᠕᠕᠐,᠐᠐᠐ ཐམ་པ་སས་རྒྱོ་ཏར་རོགས་རམ་གནང་རྒྱ་རིད་འདུག" དེ་བྱིས་འདུག་ དེ་ཡིན་དུས་ངས་ཐད་ཀར་སྟོན་ཅིས་ཚོད་དབག་འཚར་ཅིས་ཚོགས་ཆུང་ལ་ཞུ་རྒྱུར། འདིའི་ཤོག་གངས་ ༣༣᠑ དང་ ༣༣᠒ ས་ཐམ་རྒྱོ་ཏའི་ཅིས་དེ་ལ། ᠑.᠔ ཀ ཟློན་གྲྭ་ཁག་གི་ཤེས་ཡོན་འགྲོ་གྲོན། ཁ ཟློན་གྲྭ་ཁག་གི་རྒྱུན་གྲོན། (ཡིག་ཚང་) དེའི་གནས་སྟངས་དེ་ཚོར་ས་ཐམ་རྒྱོ་ཏའི་འགྲོ་གྲོན་སྨོར་ས་ཡ་ ༥༥᠑᠑.᠑ ཅེས་བྱིས་མི་འདུག་ དེ་ནང་བཞིན་རྒྱབ་ཀྱི་བོད་ཟློན་འཛིན་ཚོགས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་གཉིས་དེ་ཡར་བསྟོལས་ན་མཐའ་མ་དེར་སྨོར་ས་ཡ་ ᠐᠐᠐.᠓᠖ ཆགས་ཀྱི་འདུག་ དེ་ཡིན་དུས་ སྨོར་ས་ཡ་ ༥༥᠑ ཟེར་བ་དེ་གা་བར་རྩ་འཛིན་བྱས་པ་རེད། དེ་ནང་བཞིན་ཤེས་རིག་བརྒྱུད་དབལ་འབྱོར་ལས་ཁུངས་ནས་ སྨོར་ ᠒᠕,᠕᠕᠐,᠐᠐᠐ གནང་གི་རེད་ཟེར་བ་དེ་གা་བར་གསལ་ཡོད་རེད། དབལ་འབྱོར་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་ཟེབས་རྩ་ནང་ལ་ཆ་ཤོད་མ་ཤོང་། ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ནང་ལ་ཆ་ཤོད་མ་ཤོང་། དེ་གা་བར་ཡོད་རེད། དེ་ཚོད་དབག་འཚར་ཅིས་ཚོགས་ཆུང་ལ་ཞུ་བཞིན་ཡོད།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཆོག་ནས།

བཀྲིས་འོས་སྤྱི་འཐུས་མཆོག་ མཚམས་འཛིག་རོགས་གནང། ཕྱག་ཚོད་ ᠑:᠓᠐ བར་དུ་གྲུང་ཚོགས་བར་གསེང་ཡིན།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཆོག་ནས།

ལས་རིམ་འགོ་འཛུགས་རྒྱུ་ཡིན། དཔྱ་ལས་རིམ་འགྲོ་བཞིན་པ་དེ། སྲོན་རྩིས་ཐོག་སྒྲུ་ཡོངས་བཏོ་གྲྭང་ཕེབས་བསྡད་ཡོད། སྒྲུ་འཐུས་དགེ་བཤེས་སྟོན་ལམ་མཐར་ཕྱིན་ལགས། སྐར་མ་ ༤ ནང་མཇུག་བསྡུ་རོགས་གནང་། སྒྲུ་ཡོངས་ཀྱི་སྐར་མ་ ༡༠ རེའི་གོ་སྐབས་ཕུལ་ན་བསམས་བྱུང་།

དང་པོ་སྐར་མ་ ༡༠ འབུལ་རྒྱུ་ཡིན། དེའི་རྗེས་ལ་གོ་སྐབས་བསྐྱར་དུ་བཞེས་རོགས་གནང་། དཔྱ་སྐར་མ་ ༤ བར་ཡིན།

སྒྲུ་འཐུས་དགེ་བཤེས་སྟོན་ལམ་མཐར་ཕྱིན་ལགས་ནས།

དབལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཚོད་དཔག་འཆར་རྩིས་ཚོགས་ཆུང་གི་སྟན་ཐོའི་ཤོག་གྲངས་ ༤ པ། ཚོགས་ཆུང་གི་མཐོང་ཚུལ། དོན་ཚན་ ༣ པའི་ནང་དུ་འདེམས་བསྐོ་ལྡན་ཁང་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་ལས་གཞི་དེར་ཁ་གསལ་གང་ཡང་མི་འདུག་གསུང་སྟངས་བྱས་པ་ཡིན་ན་པལ་ཆེར་གཙོག་ཆ་ཞིག་བྱེད་ས་རེད་བསམ་བསམ་འདུ་ཞིག་དང་། མཐའ་མ་དེར་ "རྗེས་སུ་དོ་ནན་གནང་གལ།" ཞེས་གློད་བཞག་པའི་བཙོ་འདུ་ཞིག་འདུག་ དེ་ཡིན་དུས་མ་ཡིངས་པར་ དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་གི་ལས་སྟོན་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས། བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་གཞུང་དཔྱལ་འདུ་འགོད་དང་། ལོ་འཁོར་སྲོན་རྩིས། དཔྱལ་རྩིས་སྟངས་འཛིན་བཅས་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི་དོན་ཚན་བདུན་པའི་ནང་གསེས་ ༣ པ་དགོངས་དོན་ལྟར་ལག་བསྟར་བྱེད་དགོས་ཀྱི་རེད་དན་གྱི་འདུག ས་ཉིན་ལས་གཞི་ལག་བསྟར་བྱེད་དུས་ཞིབ་ཕྲ་འདི་སྒྲུ་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ལ་ཕུལ་ནས། འདི་ཞུ་འདོད་བྱུང་།

འདིའི་དོན་ཚན་ ༥ པར་ཆེས་མཐོའི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་དེབ་མང་པོ་ཞིག་བསྐྱར་གྱི་ཡིན། དེབ་བསྐྱར་རྒྱ་དེ་ཚོའང་ཁྲིམས་ལུགས་དེ་ཚོ་ཡར་རྒྱས་གཏང་རྒྱ་རེད་ཅེས་གསུངས་འདུག ད་ཡིན་དུས་དེར་ཕན་ཐོགས་གཙོ་ཡོད་མེད་ད་ལྟ་ཅི་གོ་ཡི་མི་འདུག ན་ཁེད་ང་ཚོར་དཀའ་ངལ་དང་རྟོག་ཐུ་མང་པོ་ཆགས་པ་དེ། ཕྱི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་དགེ་མང་པོ་བལྟས་ནས་ང་རང་ཚོས་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་འདི་ཏཱ་ཏཱ་མིན་པར། གཞན་པ་ཞིག་ལ་དགེ་བལྟས་ནས་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཆགས་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་དེ་ལའང་ཐུགས་སྟང་གནང་དགོས་རྒྱ་རེད་འདུག

དེ་ནས་ཚོད་དཔག་འཆར་རྩིས་ཚོགས་ཆུང་གི་སྟན་ཐོའི་ནང་དུ། ཏྲག་པ། ཚོགས་ཆུང་གི་རྒྱབ་གཞེར་ཟེར་བའི་ནང་དུ། ཤོག་གྲངས་ ༡༠ པ། ནང་གསེས་ ༤ པའི་ནང་དུ་ "དཔལ་འབྱོར་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཏྲང་ཆེ་" དང་། "འོས་བསྡུ་དང་འདེམས་ལྟན་ཏྲང་ཆེ།" དེ་འདྲ་བྱིས་འདུག དཔལ་འབྱོར་ལས་ཁུངས་ལ་ད་ལྟའི ཆར་ཏྲང་ཆེ་ཡོད་མ་རེད། འོས་བསྡུ་ལས་ཁང་ལ་ཏྲང་འཕར་ཞིག་གི་ཐོབ་ཐང་མ་གཏོགས་ཡོད་མ་རེད། ད་ལྟ་ཡོད་བསྡད་པ་འདི་འདེམས་བསྐོ་ལྡན་ཁང་གི་ཏྲང་ཆེ་རེད་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

དེ་ནས་གནད་འགག་ཆེ་ཤོས་འདི། སྲོན་རྩིས་ཚོད་དཔག་འཆར་རྩིས་ཚོགས་ཆུང་གི་སྟན་ཐོའི་ཤོག་གྲངས་ ༤ པ། ནང་གསེས་ ༥ པའི་ནང་དུ། "བར་བརྒལ་བཀའ་འགྲོལ་ཞུ་ཐོག་སློབ་བཀའ་ཤག་གོང་མས་གསལ་བར་ཕ་ལད་གནང་བ་ལྟར་ལས་ལྟག་བསྐྱར་ཞིབ་ཞུ་འོས་མ་མཐོང་།" ཞེས་འགྲེལ་བར་ཕ་ལད་བརྒྱབ་འདུག སྲོན་མའི་ཚོད་དཔག་འཆར་རྩིས་ཚོགས་ཆུང་ལ་བར་བརྒལ་བཀའ་འགྲོལ་མང་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་ཞུ་འགྲོ་ཡི་འདུག་ དེ་གར་རེད་ཟེར་དུས། ཚོགས་གཙོས་ལམ་སྟོན་བྱས་ནས་ཁོ་རང་ཚོས་བར་བརྒལ་བཀའ་འགྲོལ་ཞུ་དགོས་པའི་གནད་དོན་ཆ་ཚང་འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་ནས་ཚོགས་ཆུང་གིས་དེར་ཁྱད་པར་མི་འདུག་ཅེས་ཟེར་ཡོད་པ་རེད། དེ་རིང་འདིའི་ནང་དུ་བར་སྐབས་ང་ཚོའི་དཀའ་རྩིག་འདིའི་ནང་དུ་ཟླ་བ་བཞིའི་རིང་ལ་བཀའ་

ཤག་གིས་བར་བརྒལ་བཀའ་འཁོལ་ཞུས་ཡོད་རེད་ཟེར་བ་དང་གནས་སྟངས་ལྟག་ཡོད་པ་དེ། ཚོད་དཔག་འཚར་རྩིས་ཚོགས་ཆུང་གིས་གཟིགས་ཡོད་པ་རེད་དམ་མ་རེད། འདིར་མ་བྱིས་པ་དེ་མ་གཟིགས་ནས་མ་བྱིས་པ་རེད་དམ། ཡང་ན་གཟིགས་བཞིན་དུ་མ་བྱིས་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་དང་པོ་ཚོད་དཔག་འཚར་རྩིས་ཚོགས་ཆུང་ལ་བཀའ་འདྲི་ཞུ་རྒྱུར། འདིའི་གནས་སྐབས་སུ་བར་བརྒལ་བཀའ་འཁོལ་ཞུས་པ་བྱུང་འདུག་གམ་མི་འདུག འདུག་ན་གང་འདྲ་བྱས་ནས་བོད་སྤྱོད་བཏང་འདུག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

གཉིས་པ་དེ་བཀའ་ཤག་ལ་ཐད་ཀར་ཞུ་རྒྱུར། ཁ་ས་ང་སྟོན་མ་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དང་པོའི་སྐབས་སུ་ཞུས་ཡོད། ད་ལྟ་ཡང་བསྐྱར་ནན་ཏན་བྱས་ནས་ཞུ་ཡི་ཡོད། བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་གཞུང་དཔལ་འདུ་འགོད་དང་། ལོ་འཁོར་སྟོན་རྩིས། དཔལ་རྩིས་སྟངས་འཛིན་བཅས་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི་དོན་ཚན་ལྔ་པའི་ནང་གསེས་ ༣ པ། དེ་བཞིན་དོན་ཚན་བདུན་པའི་ནང་གསེས་ ༤ པ། གནད་དོན་དེ་ཚོ་གེད་སྟོད་ལོག་པ་བཏང་སོང་བསམ་པའི་ཚོར་སྟང་འདི་ཡོད། དེ་ཡིན་དུས་འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་དང་མ་བརྒྱབ་མེད་རེད། ཁ་ས་ང་སྟོན་མ་ནས་ལམ་སྟོན་ཟེར་ནའང་འདུ། ལམ་ཁ་ཞིག་བཏོན་ཡོད། འདིའི་བར་ཐག་ལ་བར་བརྒལ་བཀའ་འཁོལ་ཞུས་པ་དེ། གྲོས་ཚོགས་སམ་རྒྱུན་ལས་ལ་དེ་དུས་བར་བརྒལ་བཀའ་འཁོལ་སྟོད་མཁན་མེད་པའི་གནད་དོན་གསལ་པོ་ཡིན་པའི་ཐོག་ནས་དམིགས་བསལ་བཀའ་འཁོལ་ཞུས་པཉམ་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་ཐོག་ནས་གྲོས་ཚོད་ཅིག་མ་འགོད་པ་ཡིན་ན། རྩེས་མར་བསྐྱར་བཅོས་གཏོང་ལེན་ཁྲིམས་ཡིག་གི་སྐབས་སུ་རྩ་བ་ཉིད་ནས་གཏང་གི་མ་རེད་གཏལ། ད་ལྟའང་ཞུ་ཡི་ཡོད་ལ་ཁ་ས་ང་ཡང་ཞུས་པ་ཡིན། འདི་ཚོར་འགྲེལ་བཤད་མང་པོ་བརྒྱབ་དང་མ་བརྒྱབ་ཡོད་མ་རེད། སྐབས་དེ་དུས་སྤྱི་འཐུས་མེད་རེད། ང་ཚོས་སྤྱི་ཁོར་ཁགོང་པ་ཁྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་བཀའ་ཡིག་རིན་པོ་ཆེ་ཕེབས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༧ ཟླ་ ༧༠ ཚེས་ ༤ ཉིན་མོར་བར་བརྒལ་ཚོགས་གཙོས་དམ་བཅའ་ཐུལ། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་ཕྱི་ཟླ་ ༧༠ ཚེས་ ༧༠ ལ་དམ་བཅའ་ཐུལ་ཡོད་རེད། འདིའི་བར་ཐག་ལ་བཀའ་འཁོལ་གནང་མཁན་གྱི་སྤྱི་འཐུས་ལྟན་ཚོགས་མེད་པ་དེ་བཀའ་ཤག་གིས་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད། བཀའ་འཁོལ་གནང་མཁན་མེད་པ་ཞིག་ལ་ཞུས་ཡིན་ཟེར་བ་འདི་ཡོད་མ་རེད། ཚོགས་ཐུང་ལས་ཁུངས་ལ་ཡི་གེ་ཞིག་བཏང་ཡིན་ནའང་དེ་ལ་ཡིག་ལན་ཞུ་ས་མི་འདུག་ཟེར་བ་ཞིག་བཏང་ཡོད་རེད་དན་གྱི་འདུག ད་ཡིན་དུས་བཅོན་བྱོལ་བོད་མིའི་གཞུང་དཔལ་འདུ་འགོད་དང་། ལོ་འཁོར་སྟོན་རྩིས། དཔལ་རྩིས་སྟངས་འཛིན་བཅས་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི་དོན་ཚན་ཁག་གཞིར་བཟུང་འགྲོས་པ་དང་། ལྟག་པར་དུ་དོན་ཚན་ལྔ་པའི་ནང་གསེས་ ༣ པ་དགོངས་དོན་ལྟར། སྤྱི་འཐུས་ལྟན་ཚོགས་ཀྱི་བཀའ་འཁོལ་མེད་པར་སྟོར་གཅིག་ཀྱང་གཏོང་ཚོགས་གི་ཡོད་མ་རེད། འདི་ཚོ་ཐུགས་ལ་ཡག་པོ་བཞག་ནས་ལམ་ཁ་དེ་བཟོས་ན་ཡག་གི་རེད། འདི་མ་བཟོས་པ་ཡིན་ན་རྩ་ཁྲིག་ཐུ་མང་པོ་དང་། གནད་དོན་མང་པོར་འགོག་ཏུན་འཐད་ལྡིད་པ་རེད། ང་ཚོས་ཆེད་དུ་དམིགས་ནས་འགོག་ཏུན་སྟོང་ཀྱི་མེད་གདའ། ཁྱེད་རྣམ་པས་འགོག་ཏུན་འཐད་རྒྱུའི་ལམ་ཁ་བཟོ་ཡི་ཡོད་རེད་གདའ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཆོག་ནས།

སྤྱི་འཐུས་གསེར་རྫ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལཁས།

སྤྱི་འཐུས་གསེར་རྫ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལཁས་ནས།

དཔལ་ལྟན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢'''༢༣ ལོའི་དཔལ་ལྟན་དཔལ་འབྱོར་བཀའ་བློན་མཆོག་གི་སྟོན་ཕྱི་ཀྱི་གསུང་བཤད་དང་། སྟོན་ཕྱི་ཚོད་དཔག་འཚར་ཕྱི་ཚོགས་ཆུང་གི་སྟན་ཐོ་ཟིར་དགོས་སམ་གསུང་བཤད་གཉིས་ལ་གཞི་

བཞག་ནས་བསམ་འཚར་འགའ་ཤས་ཞུ་རྒྱུ་ཡོད། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་གནས་སྟངས་འགའ་ཤས་ཀྱི་ཐོག་ལ་བསྒྲུར་དུ་མང་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་ཞུ་མི་དགོས་པར་གཙོ་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཡིན།

དང་པོ་དེར་དཔལ་ལྡན་བཀའ་བློན་མཆོག་ལ་དོགས་འདྲི་ཞུ་རྒྱུར། སྲོན་ཅིས་གསུང་བཤད་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༥༦ བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་མ་དཔྱལ་གནས་སྟངས། དེའི་ནང་དུ་ཆ་ཚང་གི་བསྟོམས་དེར་སློར་ས་ཡ་ ༣༥☯༣.༥ གསལ་ཡོད་རེད། ད་ལོ་ང་ཚོས་བཀའ་འཁྲོལ་གནང་རྒྱུའི་སྲོན་ཅིས་འདི་ནང་གི་རེད། ལོ་སྲོན་མའི་གནས་སྟངས་ལ་བལྟས་ན། བར་བཏགས་བཀའ་འཁྲོལ་མ་ཡིན་པའི་དང་པོ་བཀའ་འཁྲོལ་ཞུས་པར་སློར་ས་ཡ་ ༣.༣༨.༣༠ རེད། ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་ལ་སློར་ས་ཡ་ ༣༥ རེད། དེའི་ཅུ་བཀ་དེ་རྒྱུ་མཚན་གང་འདྲ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་བྱུང་བ་ཡིན། ལོ་སྲོན་མ་ལས་ད་ལྟ་སྒྲོར་ས་ཡ་ ༣.༠༠ ནས་སྒྲོར་ས་ཡ་ ༣.༥༠༠ མར་ཆག་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆགས་འདུག གནས་སྟངས་འདི་གང་འདྲ་བྱུང་བ་ཡིན་ནམ། དོགས་འདྲི་འདི་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་གা་ནང་བཞིན་སྲོན་ཅིས་ཀྱི་གསུང་བཤད་ཀྱི་སྲོན་གླེང་ནང་དུ་གཅིག་གསུངས་འདུག ད་ལྟའི་གནས་སྟངས་ལ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཡོངས་འབབ་སྤྱི་སྟོམས་བརྒྱ་ཆ་ ༥༧ རོགས་དཔྱལ་ལ་བརྟེན་གྱི་ཡོད་པ་དང་། དང་ཐུང་དཔྱ་ཁྲལ་དང་འབྲལ་འབབ་གཞན་ནས་བརྒྱ་ཆ་ ༡.༡༧ ཡིན་པ་ཞིག་གསུངས་ཡོད་རེད། སྲོན་ཅིས་གསུང་བཤད་ཀྱི་དོན་ཚན་བརྒྱད་པའི་ནང་གསེས་ ༧ པོའི་ནང་ལ། དེའི་འོག་ནས་ཅིས་པའི་ཕྱིག་ཕྲེང་གསུམ་པའི་ནང་ ''མ་འོངས་འགྲོ་གྲོན་ཡོངས་རྫོགས་གཞན་བརྟེན་མི་དགོས་པ་བཟོ་རྒྱུ་དགའ་བས་ཆུ་མ་ཐུད་རོགས་དཔྱལ་ཐབས་ཤེས་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་ནའང། གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་རང་ཁ་རང་གསོ་བྱ་རྒྱུ་གལ་གནད་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་བཅོ་བཞིན་ཡོད། '' ཅེས་གསུངས་འདུག དེ་འདྲ་ཡིན་དུས། གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་རེད། ཡིན་ནའང། ང་ཚོའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་སྟངས་ཐོག་ནས་རང་ཁ་རང་གསོ་ཡོང་རྒྱུའི་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་རྒྱུ་དང་གཅིག་ཏུ་ཁ་ཅིག་ཀྱི་ཡོད་པ། ད་ལྟར་བོད་པ་རང་གི་ངོས་ནས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་འགྲོ་སོང་ལ་མ་ཐུན་འགྱུར་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་བརྒྱ་ཆ་ ༡ དང་ཚོག་འགའས་ཤིག་ལས་མེད་པའི་གནས་སྟངས་ཡིན་དུས། ཡིན་ནའང། མ་འོངས་པར་ང་ཚོས་རང་ཁ་རང་གསོ་བྱ་རྒྱུའི་ཐབས་ལམ་དང་བསམ་བློ་གང་འདྲ་ཞིག་གི་སྒང་ནས་དགོངས་པ་བཞེས་ཀྱི་ཡོད་ན། ང་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་དེ་བ་ཞིག་ཡོང་གི་འདུག རྒྱ་མཚན་གা་རེ་ཡིན་ཟེར་ན། ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་འདིར་འཛམ་བུ་གླིང་གི་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་གནས་སྟངས་དང་འགོར་ཕྱོགས་མང་པོ་ཞིག་ལ་བལྟས་ན། ང་ཚོ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན་ཁྲལ་དང་དེ་འདྲའི་གནས་བབ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་དཔལ་འབྱོར་ཡོངས་འབབ་ཡོངས་རྒྱུའི་གནས་སྟངས་ཁྱོན་ནས་ཡོད་མ་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས། གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་ཚོང་དང་བཟོ་ཚོང་དེ་འདྲའི་ཐོག་ཤུགས་རྒྱུ་དགོས་རྒྱུ་གནད་འགག་རེད་བསམ་གྱི་ཡོད། ད་ལྟའི་སྲོན་ཅིས་ཀྱི་གསུང་བཤད་ལ་མཚོན་པ་ཡིན་ན། གང་ས་ལྷོར་ལས་དཔལ་འབྱོར་ཞུགས་ཤུགས་ཆེ་ཞིང་ཕུ་ཁ་ཞིག་ཡོང་གི་འདུག ཕྱི་ལ་ཁ་ཕ་ཞིག་ཡོང་ཡང་ཁ་ཕ་ཞིག་ཡོང་ཡང་ཁ་ཕ་ཞིག་ལ་ནས་ཡོད་ཀྱི་ཡོད། ད་ལྟའི་སྲོན་ཅིས་ཀྱི་གསུང་བཤད་ལ་མཚོན་པ་ཡིན་ན། གང་ས་ལྷོར་ལས་དཔལ་འབྱོར་ཡོངས་ཁ་ཕ་ཞིག་ཡོང་ཡང་ཁ་ཕ་ཞིག་ཡོང་ཡང་ཁ་ཕ་ཞིག་ལ་ནས་ཡོད་ཀྱི་ཡོད། ད་ལྟ་ཡིན་ན

གནས་སྟངས་གา་རེ་ཆགས་མེན་ཚང་མས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས། ད་ལྟ་གསུངས་པར་དེའི་ལས་ཀ་བྱས་བཞག་པའི་ཁེ་བཟང་དང་། ཕར་འགྲོ་སོང་བཏང་བ་གཉིས་དབར་མཚོ་ཐུག་མ་ཐུག་གི་གནས་སྟངས་གསུངས་པ་དེ་གསལ་པོ་རེད། སྤྱི་བཏང་དེ་འདྲའི་གནས་སྟངས་ཡོང་གི་ཡོད་ཕྱིད་པ་རེད། ལོ་འགའ་ཤས་ཀྱི་སྔོན་ལ་པར་སྒྲན་གྱི་འཕྲལ་ཆས་ཆེན་པོ། མཚོན་མདོག་ཡོངས་རྫོགས་སྟེབ་གཅིག་ལ་པར་རྒྱག་ཐུབ་པའི་འཕྲལ་ཆས་སྒོར་འབྱམ་ ༡༡༠ ཞིག་གི་འགྲོ་སོང་བཏང་ནས་ཉོས་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་། དེའི་བེད་སྤྱོད་ག་ཚོད་ཅིག་ཡོད་མེད་ཐད་ང་ཚོའི་གྲོས་ཚོགས་འདིར་བཀའ་མོལ་མང་པོ་བྱུང་བ་རེད། སྤྱི་བཏང་ང་ཚོའི་པ་ཡུལ་གྱི་གཏམ་དགེ་ལ། བུ་དེ་བུ་ར་ཡིན་པའི་གཅིག་བུས་འགྲིག་གི་མ་རེད། བུ་དེའང་བུ་ར་ཡིན་དགོས་རེད། བུ་ར་ཟེར་ན་མེ་མདའ་ཞིག་གི་མིང་རེད། གཙོ་བོ་ཅ་ལག་ཡག་པོ་ཡོད་པ་ཅམ་གྱིས་འགྲིག་གི་ཡོད་མ་རེད། དེའི་སྒང་ལ་མི་ཡང་བེད་སྤྱོད་གཏོང་ཐུབ་མཁན་ཚད་ལྡན་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་དེ་ཚོ་ཚང་མ་སྨོ་རྒྱག་ཡོང་དུས། མ་འོངས་པར་གངས་ཅན་སྐྱིད་གཤོངས་ཀྱི་ར་བ་འདིའི་ནང་ནས་དེབ་པར་སྒྲན་བྱ་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་ཅ་ཅང་མང་པོ་ཡོང་རྒྱ་ཡིན་པ་དེ་གཏན་ཁེལ་ཚར་རེད། དེ་ཚོའི་གནས་སྟངས་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས། ད་ལྟའི་དུས་ཚོད་ལ་འོ་གཅིག་གི་འགྲོ་སོང་དེ། ང་ཚོའི་གཡས་གཡོན་གཅིག་བུ་ནས་ཁྱེས་ནའང་ཡོན་ཚེན་པོ་ཞེ་ཏྲག་ཅིག་འགྲོ་ཡི་རེད་བསམ་ཀྱི་འདུག ང་རང་ལ་མཚོན་ན། མང་པོ་ཞེ་ཏྲག་ཅིག་འཛེལ་ཡོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཏང་ཐོད་བཏང་གཏོང་བཞིན་པའི་གནས་སྟངས་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། གང་ལྟར་ལས་མི་ཚད་ལྟན་དང་ཡག་པོ་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་ན། ཁེ་བཟང་རེས་པར་དུ་ཡོད་པའི་སྟེ་ཚན་ཞིག་ཆགས་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་རེད་བསམ་ཀྱི་འདུག དེ་གཅིག་ཡིན།

དེ་དང་དེར་མཚོན་པའི་གནས་སྟངས་མང་པོ་ཞེ་ཏྲག་ཅིག་གི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས་བསྟུ་གསོག་མར་གློད་ཡོང་དུས། ངའི་མཐར་ཐུག་གི་ཏི་བ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ང་ཚོའི་རང་ཁ་རང་གསོ་བྱ་རྒྱའི་ཐབས་ལམ་གཞན་པ་གཅིག་ཡོད་རེད། གང་ལྟར་རོགས་དཏུལ་ལ་བཏེན་རྒྱ་རེད་མ་གཏོགས། ཚུར་ཡོང་འབབ་བཙོ་རྒྱའི་ལམ་ཁ་ཡོད་པའི་གནས་སྟངས་གང་ཡང་རས་མཐོང་མ་སོང་། ཡིན་ནའང་། མ་མཐོང་པ་དེ་མ་མཐོང་པ་རེད་མ་གཏོགས། མེད་པ་ཡིན་གྱི་མ་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས། འདི་འདྲ་དང་འདི་འདྲའི་ཐོག་ནས་གསུང་རྒྱ་ཡོད་ཀྱི་རེད། དེའི་ཐོག་བཀའ་ལན་ཞིག་གནང་རོགས་གཏོང་ནས།

དེ་ནས་ཁ་སང་གྲོས་ཚོགས་ར་བའི་ནང་དུ་མངའོས་བཤད་བསྡད་པ་དེ། གང་ས་ལྷོར་ནས་དཔལ་འབྱོར་ཞབས་ཞུ་ཁང་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་བྱེ་བ་ ༢༥ ཐོག་སྒྲིད་ཀ་བསྟོམས་པའི་བྱེ་བ་ ༣༠ ཟེར་བ་དེ་རེད། ལོ་སྟོན་མའི་སྟོན་ཚེས་ནང་དུ། སྤྱི་བཏང་གང་ནས་ལྷོར་ནས་དཔལ་འབྱོར་ཞབས་ཞུ་ཁང་ནང་དུ་ཡོད་རེད། ད་ལོར་མཚོན་ན་ཡོད་མ་རེད། མདོར་བསྡུས་ནས་བཤད་ན། མ་འོངས་པར་མི་མང་ལ་བུན་གཏོང་བྱ་རྒྱའི་ལས་ཀྱི་དེ་འགན་གྱི་མ་རེད། བོད་མིའི་སྲིག་འཛིན་གས་ཀྱི་སྲོ་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་ཟླས་རྩ་ནས་ས་ཀུར་འཚོང་མཁན་ཡིན་ནའང་འདུ། དེ་བཞིན་དེ་དང་མཚོན་པའི་སྲོ་ཚོགས་ནང་དུ་བུན་གཏོང་འགྲོ་བཞིན་པ་དེ་འགན་གྱི་མ་རེད་ཅེས་ཁ་སང་དཔལ་འབྱོར་བཀའ་བློན་གྱིས་ལས་བསྟོམས་སྒྲབས་ས་ཀ་ས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་གོང་དུ་ཕྱག་སྒྲིལ་ཀྱིས་རགས་ཅམ་གསུངས་སོང་། ང་ལའང་དེའི་ཐོག་ལ་དོགས་པ་གཅིག་མཚུངས་ཡོད། ངས་ཁ་གསལ་ཅམ་ཞུ་གཞག་གི་ཡིན། ད་ལྟ་ང་ཚོའི་སྲོ་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་ཟླས་ཙ་དེ་ཁེ་མེད་ཀྱི་ངོ་བོར་དེབ་སྐྱེལ་བྱས་བཞག་པའི་སྟེ་ཚན་ཞིག་རེད། ཁ་སང་ང་ཚོས་ཁྲིམས་ལུགས་འགྲེལ་བཤད་སྒང་ནས་མང་པོ་འཛད་ཀྱི་ཡོད་རེད། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་མི་མང་གི་ནང་ལ་བུན་གཏོང་གི་ལས་གཞི་དེར་དུས་ཡུན་ཐུང་ཐུང་ནང་དུ་སྐྱེད་ཀ་ཞིག་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ལོ་ ༧ ནང་ཟླ་བ་གསུམ་དང་ཟླ་བ་དྲུག་དེ་འདའི་ནང་ལ་འབུལ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཙ་བའི་སྐྱེད་ཀ་ཆུང་ཆུང་རེད་དེ། ཟླ་རེར་བགོས་ན་སྐྱེད་ཀ་ཆུང་ཆུང་ཞེ་ཏྲག་མ་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་གནས་སྟངས་འདིའི་ཐོག་ནས་བལྟས་ན་འདི་ཡང་ཚོང་ལས་ཤིག་གི་ངོ་བོར་འགྲོ་ཡི་རེད། ད་ལྟའི་སྟེ་ཚན་དེ་ནས་ཚོང་ལས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ། མི་ལ་བུན་གཏོང་བྱ་རྒྱའི་ལས་གཞི་དེ་ཚོ་སྟེལ་ཆོག་གི་

རིང་དམ་ཆོག་གི་མ་རིད། དེ་ཚོའང་ཁྱིམས་སྒྲིག་གི་ཐོག་ནས་གནས་སྟངས་གང་འདྲ་ཡོད་རིད། ངའི་སེམས་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་དྲི་བ་ཞིག་སློས་སོང་།

ཚོད་དཔག་འཚར་ཅིས་ཚོགས་ཆུང་གི་སྟན་ཐེའི་ཐོག་མང་པོ་ཞུ་རྒྱུ་མེད། རྒྱུ་མཚན་གཅིག་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཚོད་དཔག་འཚར་ཅིས་ཚོགས་ཆུང་གི་སྟན་ཐོ་འདི་ད་ལྟ་བཀའ་ཤག་གི་གསུང་བཤད་ཞེར་ནའང་འདུ་འདུག། དཔལ་འབྱོར་བཀའ་བློན་མཚོག་གི་སྡོན་ཅིས་གསུང་བཤད་དང་འདུ་པོ་རིད། དེ་འདུ་ཡིན་དུས། ངས་འདིའི་ཐོག་ལ་མང་པོ་ཞུ་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་ཆགས་མ་སོང་སྟེ། ཡིན་ནའང་། གནས་སྟངས་འགའ་ཤས་ཤེག་གི་ཐོག་ལ་ཡིན། དགེ་བཞག་ན། ཚོགས་ཆུང་གི་རྒྱབ་གཉིར་ཞེར་བའི་ནང་གསེས་ ༥ པ། འདིའི་ནང་གི་རི་འཁོད་ཡོད་རིད་ཅེ་ན། ''ནང་སྲིད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཟུར་བཀོལ་ཅིས་འགོའི་ནང་ལས་བྱེད་ཀྱི་གླ་ཡོགས་ཐོ་གཞུང་ལ་ཞིབ་འཇུག་སྐབས། བལ་ཡུལ་སྤྱི་ར་'' དཏུལ་འགོར་ཆུང་ཆུང་རིད་དེ། ཡིན་ནའང་། གཅི་ཞིག་ཀྱི་ཡོད་རིད་ཅེ་ན། ལས་དོ་གཅིག་གི་གླ་ཡོགས་ཟླ་གཉིས་ཚབ་ཏུ་ལོ་གཅིག་གི་དཏུལ་འགོར་གསལ་བ་ལ་བཏེན་ནས་ཞེར་ཀྱི་འདུག ང་ཚོས་དེ་དག་ལ་ཅིས་བཅོས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་ཞེར་བ་རིད། དེ་ནས་མཐའ་མ་དེར་གླ་ཆ་དེ་སྤྱོམ་དཏུལ་ནང་ལ་ཁྱེར་བ་ཆུག་པ་རིད་ཞེར་འདུག ངོ་མ་བྱས་ན་འདིའི་ནང་གི་འགྲེལ་བཤད་གང་རིད་ཅེ་ན། ལས་བྱེད་ཀྱི་ཟླ་བ་གཉིས་ཀྱི་གླ་ཆ་རིད། ངས་བལྟས་ན་དེར་འཕར་མ་ལོ་གཅིག་ཞུས་ཡོད་ན་བཅག་རྒྱུ་རིད་མ་གཏོགས། དེར་ཁྲོད་ཀྱིས་ཅིས་དང་ཤོག་བུ་བཙོ་བཅོས་བརྒྱབ་ནས་འཁྱེར་ཤོག འདིའི་ནང་ལ་བཆུག་པ་དེ་མ་རིད་བསམ་གྱི་འདུག གང་ལྟར་དས་སྤྱོན་ཅིས་གསུང་བཤད་གཉིས་པ་རིད་འདུག་ཞེར་བའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ཡིན། དེ་ལས་ལྟག་པའི་ཁ་གསལ་ལ་ཡོ་མང་ཡོ་མ་ཞུས་ནའང་ཚང་མས་མཁྱེན་གྱི་རིད་བསམ་གྱི་འདུག

མཐའ་མ་དེར་ཚོགས་ཆུང་ཞིག་ཞུ་ཡིན། ད་ལྟ་སྤྱོན་ཅིས་གསུང་བཤད་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༡'༤ ནང་དུ་ "བོད་མི་འབྱོར་ལྟན་རིགས་ནས་འཁོས་ཞན་ཅེ་ཟུད་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱི་སློབ་ཡོན་ལ་རོགས་རམ།" ཞེས་འཁོད་འདུག སྤྱི་བཏང་སྤྱོན་ཅིས་ཀྱི་ཡི་གེ་དེ་ཚོ་ཡག་པོ་ཞེ་དྲག་འདུག དེ་བདོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་རིད། ཡིན་ནའང་འདིའི་ནང་དུ་ཚོགས་བོད་སྤྱོད་གཏོང་སྟངས་འདི་ "འཁོས་ཞན་" ཞེར་བ་འདི་ཅི་ལ་ཡར་འབྱུལ་རྒྱའི་གནས་སྟངས་ཤིག ང་རང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ན། སྤྱི་བཏང་བོད་པའི་ཡི་གེ་འབྲི་སྟངས་དེར་ཁྱད་མཚར་འདྲ་ཞིག་ཡོད་རིད་བསམ་གྱི་ཡོད། དགེ་བཞག་ན། སློབ་མ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ན་ཅི་ཟུད་ཞེར་དུས། དེར་གོ་སྟངས་ཤིག་ཡོད་རིད། དེ་ཡིན་དུས་འཁོས་ཞན་གྱི་གནས་སྟངས་འཚད་པའི་སྐབས་སུ་ཚོགས་ "ཅི་ཟུད་" དེ་འདྲ་བེད་སྤྱོད་བཏང་ན། གཅིག་ཏུ་ཁ་ཡོད་ན། དེང་སང་མིའི་སེམས་པ་གསོ་བའི་ཆེད་དུ་ཡག་གཅིག་ཁ་ཤས་ཞིག་ཐོག་ནས་འཚད་སྟངས་མང་པོ་ཡོད་རིད། གཅིག་ཏུས་ན་དེ་འདྲ་ཡིན་གྱི་རིད། འདི་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཞིག་མིན།
འདི་ཅམ་ཞིག་ཡིན། དེ་ནས་རིམ་པས་སྤྱོན་ཅིས་ཀྱི་ཅིས་འགོ་རེ་རེད་བསམ་བློ་བཏང་ནས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཆོག་ནས།

སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་གོ་པོ་བློ་བཟང་ཕན་བདེ་ལགས།

སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་གོ་པོ་བློ་བཟང་ཕན་བདེ་ལགས་ནས།

དཔལ་ལྟན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག བཀའ་ཤག་གི་སྡོན་ཅིས་གསུང་བཤད་དང་སྡོན་ཅིས་ཚོད་དཔག་འཚར་ཅིས་ཚོགས་ཆུང་གི་ལས་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་བསམ་ཚུལ་འགའ་ཤས་ཤེག་ཡོད། ཅིས་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་ཁ་སང་ཆུ་ཚོད་ ༣ པ་

ནས་ང་ཚོས་ནང་ལས་བྱ་རྒྱུ་དེ་རེད། གནས་སྟངས་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ལ་གོང་དུ་ཕྱག་སྟེལ་སྤྱི་འཐུས་ཆན་པ་ཚོས་ཞུས་སོང་། དེ་དེ་བཞིན་གྱིས་དེར་མོས་མཐུན་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ངས་དགལ་ལྡན་བཀའ་ཤག་གི་སྒོན་ཅིས་གཏམ་བཤད་ཀྱི་གནད་དོན་གསུམ་ཅམ་གྱི་ཐོག་ལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ༡.༧। "བོད་པའི་སྨོན་གྲྭ་དང་དགོན་སྡེ་ཁག་ནང་ཏེ་མ་ལ་ཡ་རི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡུལ་མི་ཁག་གི་སློབ་ཡོན་འགྲོ་གྲོན་མང་ཞུང་སོ་སོ་ནས་རོགས་མགོན་ཡོང་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་བཅས་ཡིན།" ཞེས་གསུངས་འདུག ཕ་བའི་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་ཚོས་བརྒྱུད་ཁག་འདི་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པ་ཞིག་ལ་ངས་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། སྐབས་བབ་ར་རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་ཁྲུབ་ཁོངས་ནས་སློབས་པ་སོང་ཙང་། དེར་རྒྱུས་མངའ་ཆེ་བ་ཡོད་རེད། རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་ནང་དུ་གཙན་ས་ཆེན་པོ་གསུམ་དང་། འདིའི་ཐོག་ལ་གཙན་ས་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ་རེད། རྒྱུད་བྱ་སྟོད་སྨད་ནས་གཉིས་དང་ར་སྟོད། ཇོང་སྐར་ཚོས་སྡེ། ཆུ་སའི་ཀྱི་ཏེ་བྱེས་པ་བྱ་ཚང་རེད། དགས་པོ་བཤད་གྲྭབ་གྲོང། འདི་ཚོ་ཆ་ཚང་གི་ནང་དུ་སློབ་གཉེར་བྱེད་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་དུ་ཏེ་མ་ལ་ཡའི་མི་རིགས་དང་བོད་པ་གཉིས་པོ་ཕན་ཚུན་སྤྱི་མཐུན་མཉམ་འབྲེལ་རང་གི་ཐོག་ནས་འགྲོ་བསྡུད་ཡོད་རེད། དེ་ཡིན་དུས་ཆོག་གི་ནང་སྤྱོད་ཐོག་ནས་ང་ཚོའི་འཛིན་སྐྱོང་གིས་ད་ལོར་དགོན་སྡེ་ཁག་ནང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་ཆོག་མང་པོ་ཞིག་བེད་སྤྱོད་ཐོག་ཏུ་ཡོད་པའི་འདུག འདིས་མ་འོངས་པར་དགོན་སྡེ་ཁག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཏེ་མ་ལ་ཡའི་མི་རིགས་དང་བོད་པའི་སློབ་གཉེར་བའི་བར་དུ་བཀའ་མོལ་འགའ་ཤས་ཤེག་གིས་དོ་ཐོག་འགྲོ་ཞིའི་ལམ་ཁ་བསྟན་བསྡད་མེད་འགྲོ་བསམ་པའི་རོགས་པ་འདྲ་ཞིག་གྱི་འདུག གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཁ་སང་ལས་བསྡོམས་སྐབས་སུ་བཀའ་མོལ་གསུང་བའི་སྐབས་སུ། སྐྱབས་བཅོལ་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་གིས་རང་བཅན་ཡོད་མཁན་ཁ་གསོ་ཡི་ཡོད་རེད་ཟེར་བ་འདྲ་པོ་དང་། གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་འདུག་གཟེར་བ། དེ་གཅིག་བཞིན་དགེ་ཆན་ནས་བར་དབུལ་འབུལ་རྒྱུ་དེ་ལའང་བསྐྱར་ཞིབ་གཅིག་ཏུ་ཡང་ཁ་ཕན་ཚུན་ཀྱི་འདུག་ཟེར་བ་དེ་ཚོ་ཚང་མ། ཁ་གསལ་པོ་ཞུས་པ་ཡིན་ནམ། དགེགས་ས་འདི་ཏེ་མ་ལ་ཡའི་མི་རིགས་དེ་ཚོར་དགེགས་ནས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ང་བཅན་བྱོལ་དུ་ཕྱི་ལོ་ *༡༩༩༣* ལ་སྟེགས་པ་རེད། དེའི་སྒྲོན་ལ་ཆན་པ་ཚོ་ཝེབས་ནས་མི་ལོ་ ༨༣ རིང་ལ་གཙན་ས་བྱ་ཚང་ཁག་ལ་ཏེ་མ་ལ་ཡའི་མི་རིགས་དང་བོད་པ། དགེར་ན། ང་ཚོའི་དགེ་ཆན་ཞིག་ལ་རྒྱལ་ཁབ་གསུམ་བཞིའི་དགེ་ཕྱག་ཡོད་རེད། འདིའི་ནང་དུ་ཁྱོད་དང་ང་ཟེར་བའི་ཚོག་འདི་ཙ་བ་ཉིད་ནས་བེད་སྤྱོད་ཐུག་ཡོད་མ་རེད།

གནད་དོན་གཉིས་པ་དེ་ངས་གཅེ་ཞུ་ཡི་ཡོད་ཟེར་ན། ངས་གོང་དུ་མཚན་སློས་པ་དེ། རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་དགོན་པའི་ནང་དུ་བཅུན་དགོན་ཡང་ཡོད་རེད། དེར་བྱ་བཅུན་ཡོང་མཁན་ཚོར་སློབ་ཡོན་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཅམ་ཡང་ཡོད་མ་རེད། ཕྱི་ལོ་ *༡༩༥༩* སྒྲོན་ལའང་ཡོད་མ་རེད་ལ་བཅན་བྱོལ་ལའང་ཡོད་མ་རེད། བོད་པའི་སློབ་གྲྭ་ཁག་ཏུ་སློབ་ཡོན་ལེན་ཀྱི་ཡོད་མེད་མི་ཤེས། དགོན་སྡེ་ཁག་གི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་ཏེ་མ་ལ་ཡའི་མི་རིགས་དེ་ཚོས་སློབ་ཡོན་སྤྱོད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད། འདི་ཏེ་མ་ལ་ཡའི་མི་རིགས་ཚོས་ཀྱང་དགོངས་པ་བཞེས་རོགས་གནང་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དེ་རིང་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་གི་ཏེ་མ་ལ་ཡའི་མི་རིགས་དང་བོད་པའི་བར་དུ་ཚོག་གིས་ཕྱོད་ལས་ནས་ཏེ་མ་ལ་ཡའི་མི་རིགས་ཚོས་ཀྱང་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། གཉིས་ནས་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་སློབ་ཡོན་ཕྱོད་མི་དགོས་པའི་འགྲོ་ཕ	s་ཀྱི་ཡོད་ཟེར་ན། ཕ་ཆ་ལ་ཡའི་མི་རིགས་ནང་ངེ་ཚོའི་བར་དུ་ཏོ་ཡོག་འགྲོ་ཞིའི་ཉིན་ཁ་ཡོད་རེད། དགོན་ལ་ཏེ་ཁ་ཕྱིའི་ཆར་ཡིན་ནའང། དགོན་པ་བྱ་ཚང་ཁག་རང་ཁ་རང་གསོ་རེད། དེ་ཚོའི་ནང་དུ་གོང་ནས་ཝེབས་པའི་གཙོ་ཆེ་ཤོས་ཕྱག་སའི་ཟླ་ཆན་ཆུས་པ་ཚོ་རེད། འདིའི་ཇེས་སུ་ང་རང་ཚོ་གོང་པ། ལྷག་པར་དུ་ཏེ་མ་ལ་ཡའི་མི་རིགས་ནང་དུའང་ཕྱི་

རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་ཆོས་ཆོགས་ཡོད་མཁན་དང་། ཕྱོགས་གང་སར་ཡོད་རེད། ང་ཚོ་སྐྱིད་སྡུག་ཉམས་ཐྱོང་རང་རེད་མ་གཏོགས། ཁྱེད་ཚོ་དང་ང་ཚོ་ཟེར་བའི་སྐད་ཆ་འདི་ཡོད་མ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་འདི་ཚོའི་ཐོག་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་ཀྱི་འདུག འདི་ཚོས་དགོན་སྡེ་བྷ་ཚང་ཁག་ལ་ཕན་ཐོགས་པ་ལས་མི་རིགས་དབར་གནས་སྟངས་ཁ་ཕྱོགས་གཞན་ལ་འགྱུར་རྒྱུ་ཞིག་འདུག དེ་ཡིན་དུས་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་གིས་དགོན་པ་བྷ་ཚང་ཁག་ལ་ཐེ་གཏོགས་ཞེ་དྲག་མ་བྱས་ན་ཡག་པོ་འདུག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། སྐྱིར་བཏང་འདིའི་ཁྱབ་ཁོངས་རེད། གཅེས་གནང་བ་ཡིན་ནའང་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཞུ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་བྱེད་མི་དགོས་ས་ཚང་མར་ལག་པ་བཅང་བ་ཡིན་ན་འཆྱུག་ཐེབས་རྒྱུ་རེད་འདུག དེར་དགོངས་པ་བཞེས་རོགས་གནང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

གཅིག་དེ་གོང་གི་ ༢་༣ རེད། སྟོར་ཐང་དབར་ཁང་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་གོང་དུ་ཕྱག་སྟྲོལ་སྟྲི་འཕྲས་རྣམ་པས་གསུངས་སོང་། ངས་ཁ་གསལ་དུ་གཏང་རྒྱུ་ཡིན། ཁ་སང་ལས་བསྟོམས་སུ་ཞུ་བའི་སྐབས་ལ་གང་ས་ལྷོངས་དབལ་འབྱོར་ཞབས་ཞུ་ཁང་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་བཀའ་ལན་གྱི་འཚོས་སུ། ང་ལྷའི་བཀའ་ཤག་འདི་མི་མང་གིས་རྙེད་ཐུབ་པ་ཅིན་ཕན་ཐུབ་ཆེད་དུ་བཏང་བ་རེད་མ་གཏོགས། ཚོང་རྒྱུ་ཁ་བཏང་ཡོད་མ་རེད་ཅེས་བཀའ་མོལ་ཞིག་འཚོས་སོང་། དེ་དེ་བཞིན་རེད། རྙེད་ཐུབ་ཅོད་དང་། མི་རིགས་འདིའི་ཕན་ཐུབ་ཅོད་རང་གི་ཆེད་དུ་ནུས་པ་སྟོན་རོགས་བྱས་ནས་བོད་མིའི་སྐྱེ་གཞན་གྱི་ཁོ་ནས་ལ་ཡ་ཡ་ཡོད་ན་ཕན་ནའང་ཡང་ཡོད་མ་རེད། ང་ཚོ་འདིར་རྒྱུ་བཟོ་བར་ཡོང་བ་མ་རེད། ཡིན་ནའང་དས་བ་ལྷའི་བཀའ་ཤག་གིས་མི་སྐྱེར་གྱི་གནས་སྟངས་ལ་མ་ཡིན་པར་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཐོག་ནས། བོད་ནས་ཚུར་ཡོང་མཁན་དང་གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་ལ་རེ་བ་བྱེད་མཁན། ཥ་དོན་ཕཐར་ཐོང་ཅིག་ལ་རེ་བ་བྱེད་མཁན་ཞིག་གི་ངོ་བོ་ཐོག་ནས་བལྟས་པ་ཡིན་ན། ང་ལ་དོགས་པ་ཞེ་དྲག་ཅིག་འདུག གང་རེད་ཅི་ན། བ་རེས་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་གི་ཕྱག་ལས་གནང་སྟངས་མང་པོ་ཞིག་རི་བརྒྱབ་ནས་ལམ་སྟོན་བྱེད་བསྟད་མིན་འགྲོ་བས་པའི་དོགས་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དོགས་པ་འདི་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། གལ་ཏེ་རེར་གསལ་བཤད་ཡོད་ན་དོགས་པ་དག་འགྲོ་ཡི་རེད། ཚོང་རྒྱུ་པར་བཏང་བ་མ་རེད། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་རེད་ཟེར་གྱི་ཡོད་ན། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ངས་གནད་དོན་གསུམ་ཞུ་ཡི་ཡོད། དང་པོ་ཡར་སྟེབས་ནས་རྒྱ་བ་ ༤ རིང་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་བྱགས་ཅན་ཞིག་གི་ནང་དུ་ཐའི་ལན་ཕྱི་སྲིད་ལས་ཁང་ལ་ངས་ཡིག་ལན་བཏང་མེད་ཅེས་བརྡ་ལན་སུ་ལ་གཏོང་གི་ཡོད་རེད། གཅིག་འདི་རེད། གཉིས་པ་དེས། ཕུ་རུ་སུའི་གསར་འགྱུར་ཞིག་གི་ནང་དུ་ལགོང་ས་ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་ཡང་སྲིད་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་ཆ་འཆད་དགོས་ཀྱི་རེད་ཟེར་ནས་བོད་པའི་གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་ཆ་ཚང་ལ་སྟེབས་ཚར་རེད། དེ་ནས་བདུན་ཕྲག་གཉིས་གསུམ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ལ་རྟོག་དུས། ཆོར་འདུག་ཟེར་བ་དང་དེ་འཕྲལ་གནས་ཤེག་ཡོད་རེད། འདི་ཚོ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཞིག་རེད། གནས་སྟངས་གསུམ་པ་དེ། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གོ་སྐབས་གཅིག་འདི། རྒྱ་གར་གྱི་ཆབ་སྲིད་གལ་གནད་ཆེ་ས་གཅིག་འདི། མོན་རྒྱ་དབང་ཐྱོགས་ལ་ལགོང་ས་མཚོག་གིས་ཁ་ཏེན་ཞུ་ས་ཕེ་རག་ལྟ་ཡི་ཡོད་རེད། ལགོང་པ་ཀ་རྩ་པ་ཕེབས་ཀྱི་ཡོད་རེད། བཀའ་ཤག་གོང་མ་ཕེབས་ཀྱི་ཡོད་རེད། བཀའ་ཤག་འདིས་འགྲོ་ཁར་མཛད་རིམ་ཆ་ཚང་བཟོས་ནའང། རྩེས་སུ་གསལ་བ་ཤད་དུ་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་བསམ་ཤེས་བྱས་ནས་ང་འགྲོ་མེད་ཅེས་གསུངས་ཡོད་རེད། མོན་རྒྱ་དབང་ཐྱོགས་ལ་ཕེབས་ཡོད་མ་རེད། འདི་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་བསམ་ཤེས་མ་རེད། རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་བསམ་ཤེས་རེད་ཟེར་ནས་ངའི་དོགས་པ་འདི་རེད། འདི་མ་ཡིན་ན་ཡག་ཤོས་རེད། རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་བསམ་ཤེས་གང་འདུ་བྱས་པ་རེད། རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་འདི་རྒྱ་ནག་གི་ཁྱབ་ཁོངས་ལ་མེད་པ། བོད་མིའི་བཅན་བྱོལ་ནང་དུ་ཆ་ཚན་དང་བོད་མིའི་སྐྱིད་ལྷོངས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་གནད་ཡོད་མི་སྣ་ཚོ་ཕེབས་ཐུབ་པ་ཡིན་ན་རང་བཞིན་གྱིས་རྒྱ-

གར་གཞུང་གི་ཁྲིམས་ཡིན་པ་འགྲུབ་རྒྱུ་རེད། ཡིན་ནའང་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་བསམ་ཤེས་བྱས་ནས་འགྲོ་མེད་ཅེས་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། ངའི་དོགས་པ་ཆ་རས་འདི་རེད།

ཚོང་འབྲེལ་ཕྱོགས་ནས་དོགས་པ་ཆ་དགོས་རྒྱུ་འདི། རི་ཕར་ཕྱོགས་ནས་ལམ་སྟོན་མིན་འགྲོ་ཞིང་བ་འདི། ང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ན་གངས་ཅན་སྒྲིད་གཙོངས་སུ་ཕུགས་རྒྱང་གི་ཐོག་ནས་ལས་འཚར་གཅོད་ཙམ་ཞིག་ཡོད་ནའང་དེར་སྤྲོ་བ་ཁེངས་ཀྱི་ཡོད། ང་ལྟའི་བཀའ་ཤག་ཡིན་ནའང་རེད། ང་ལྟའི་སྲིད་སྒྲོང་ཡིན་ནའང་རེད། དུས་ཡུན་རིང་ན་ལོ་ ༧༠ རེད། ཐུང་ན་ལོ་ ༤ ནས་འགྲོ་གཞུ་རེད། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་ཏུ་དེ་བ་ཏིས་ལན་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ། ངའི་ནང་མི་དང་བཟའ་ཟླ་ཁེ་ཏ་ཏར་ཡོད། ང་ཡོང་གི་ཡིན་ཞེས་ཟེར་ཚར་བ་རེད། ལོག་འགྲོ་རྒྱུ་རེད། བཀའ་ཤག་གོང་མའི་སྲིད་སྒྲོང་ཟླ་བཟང་སེང་གེ་ཕྱིན་པ་ནང་བཞིན་འགྲོ་གཞུ་རེད། ང་ཚོའི་འདི་རྒྱན་གནས་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད། འདི་འདྲའི་ཕུགས་རྒྱང་ཡོད་པའི་ལས་གཞི་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོད་ནའང་རེད་ཀྱི་ཡོད། འདི་དགེ་ཡག་ཡོ་འདུག་བསམས་ནས། སོ་སོའི་ནང་མི་ནང་བཞིན་ཀྱི་ཤ་ཞེན་ཡོད། ད་འདི་འདྲ་བྱ་རྒྱ་ལ་ང་ཚོའི་རང་ཁ་རང་གསོ་བྱ་རྒྱའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་སྤྱི་ཚོགས་འཕྲིད་ཀྱི་ཡོད་རེད། བཀའ་མོལ་དེ་ཏོག་ཙམ་ཞུས་པ་ཡིན་ན། བཀའ་ཤག་གོང་མ་དང་ད་ལྟའི་བཀའ་ཤག་དབར་འོས་བསྡུའི་རྒྱབ་རྒྱར་ཀྱི་ཐོག་ནས་འཛད་བསྡད་རེད་བསམས་ནས་དེ་འདྲའི་ཁ་འགྱུར་བྱེད་མཁན་ཡང་ཡོད་རེད། ཁྱད་པར་གང་ཡང་ཡོད་མ་རེད། ངས་རེབ་ཐེར་ལ་ལྷག་རྒྱ་དང་། མ་འོངས་པར་སོ་སོ་སྤྱི་ཟུར་ཚགས་ནས་དགོན་སྡེ་གླ་ཚང་ཁག་ཏུ་བསྡད་པ་ཡིན་ནའང་མི་རབས་གཞོན་པ་ཚོས་དེ་དུས་དེ་འདྲ་བྱང་འདུག་ཅེར་ན། ང་སྟོབས་པའི་ཐོག་ནས་ཞུ་མཁན་ཞིག་ཡིན་ཞེས་ལོ་རྒྱས་དེབ་ལ་འགོད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། མ་འོངས་པར་འགྲོ་བ་སྐྱེ་རྒྱའི་གཞི་ལ་བསླང་གི་རེད། གང་ཡིན་ཞེ་ན། གང་ཟླ་ཕྱིར་དབལ་འགྲོར་ཞབས་ཞུ་ཁང་འདི། དུས་རབས་དང་མ་ཐུན་པའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོར་ཚོང་ལས་བྱེད་ས་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད། འདི་སྟོ་བརྒྱབ་པ་དང་གཅིག་པ་རེད། སྟོ་བརྒྱབ་འདུག་ཅེར་ཀྱི་འདུག་སྟེ་སྟོ་བརྒྱབ་མེད་ཅེར་སོང་། སྟོ་བརྒྱབ་མེད་ན་དེར་དབལ་འགྲོར་མཐུད་མཁན་དེ་ཚོར་ཉེན་བརྡ་བཏང་ཞིན་པ་རེད། ལོ་ ༣ ནང་ཁྲེད་རང་ཚོས་མ་བྱས་ན། མ་རག་ན་ག་རེ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཅེར་དུས་ཁཡོས་ཀྱིས་འཕེན་ཚར་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་དཏུལ་འགོར་མང་བའི་སྟེ་ཚན་དེ་ཚོ་ལྷག་བསྡད་འདུག ཁ་སང་དེ་རིང་དུས་ཚོད་ཡོད་དུས་བསྒྲུར་ཞིབ་བྱས་པ་ཡིན། དེ་ཚོའི་གྲས་ཀྱིས་འགོག་རྒྱུན་བཟོས་ཚར་བ་རེད། ཚོང་གི་རིགས་ཅན་དང་དཏུལ་ཁང་གི་རིགས་ཅན་ལ་མང་ཚོགས་ཀྱིས་འདི་ལ་ཡིད་ཆེས་འགེལ་བཅུག་ནས། འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་ནས་ཡིད་ཆེས་བྱས་པའི་ཐོག་ནས་དེར་འཛུ་ལ་བཞུགས་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད་མ་གཏུགས། དབུ་ལ་སྟོད་མཁན་འདིས་ཞེད་སྣང་བསྐྱལ་ན་ཡོང་གི་མ་རེད།

གནས་སྟངས་གཉིས་པ་དེ་སྟར་ཐང་དཔར་ཁང་རེད། ངས་རི་ཕར་ཁ་ལ་དོགས་པ་འདུག་ཅེར་བ་འདི་རེད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་སྟར་ཐང་དཔར་ཁང་ལ་སྟོན་དཀའ་ངལ་ཞེ་དྲག་སྟུད་ཡོད་པ་རེད་དེ། བསྐྱར་བཟོ་བྱེད་ཐུབ་ཡོད་རེད། སྟར་ཐང་བཀའ་འགྱུར་ཅེར་བ་ཆ་ཚང་ཡོད་རེད། ཆོས་པ་ཚོས་མཁྱེན་གྱི་རེད། གང་ས་ཅན་གྱིད་གཙོངས་ཀྱི་སྟར་ཐང་དཔར་ཁང་འདི་ཚོང་ལས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཡོང་ཁྱངས་མ་རག་ནས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ང་ཚོར་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང་སྲས་ངོ་སྟུང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་མེད་མི་ཤེས་སྐོ་བརྒྱབ་ཚར་རེད། བཀའ་ཤག་གོང་མའི་སྐབས་སུ་སྐོར་འབུམ་ ༡༡༠ ཕྱེད་ནས་འཕྲལ་ཆས་འདི་འདྲ་ཞིག་ཉོས་ནས་འདིར་བཞག་ཡོད་རེད། འདི་རྟེས་མ་སུ་ལ་བཅོང་རྒྱ་རེད། འདི་བྱེད་དུས་ང་ཚོ་མི་ ཅ༥ འོས་བསྡུ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་ཤུ་ཤུ་ལ་ཡོད་མེད་ལ་མ་ལྟོས་པར། མ་འོངས་ཁ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐོག་ལ་རྟོག་ཞིལ་ནས་སྤྱངས་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད། ང་ཚོ་འཆད་མཁན་ཚོ་ནས་ཡིན་ནའང་འོས་བསྡུ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོར་བ་འཁྲེར་དགོས་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད། སྟར་ཐང་དཔར་ཁང་སྟོ་རྒྱ་དུས་རྒྱས་པ་ཚོ་ལའང་ཚོར་བ་སློབས་ཡོད་ཀྱི་རེད་དྲན་ཀྱི་འདུག འོས་བསྡུའི་སྐབས་སུ་ལུང་རྒྱ་རྒྱོར་ཡོད་མིན་

ལ་མ་ལྷོས་བར་ཚོར་ཡོད་ཀྱི་རེད་སྟམ། འཇོན་སྒྲོང་བཀའ་ཤག་གི་ཁྱབ་ཁོངས་ལ་ལས་ཤོག་གཙོས་པའི་དེབ་འདི་ཅམ་ཞིག་ འདོན་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་ཚོ་ཚང་མ་སྒོ་རྒྱག་འགྲོ་ཡི་ཡོད་རེད། མི་གཞན་བར་སྟོང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དགེར་ན། ངས་ དགེ་མཚོན་ཞིག་ཤུས་པ་ཡིན་ན། ཆུམ་པ་ཚོས་མཁྱེན་གྱི་རེད། ས་རྩ་མཐོ་སྟོན་ཀྱི་འཁྲིས་ལ་མི་སྐྱེར་གྱི་དཔར་ཁང་ཞིག་ཡོད་ རེད། དེ་འདྲའི་ཡག་གོ་རྒྱུ་བསྡད་ཡོད་རེད། ཆུ་ཤོད་ལ་ཆུམ་པ་ཚོས་མཁྱེན་གྱི་རེད། དཔར་ཁང་དེ་ཚོའི་གྲས་ལོ་རེ་ནས་ལོ་ རེར་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ཆུམ་པར་སྟེབ་ཀྱི་ཡོད་རེད་མ་གཏོགས། སྒོ་རྒྱག་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་སྟེབས་ཡོད་མ་རེད། དེ་འདྲ་ ཡིན་དུས་ཚོང་ལས་ཀྱི་དོན་དག་མ་རེད། རི་ཕར་རྒྱབ་ཀྱི་ངོ་སོ་སྡུང་རྒྱའི་ཆེད་དུ་ལོ་རྒྱས་རང་བཞིན་ལྟན་པའི་སྟོང་ཐང་ དཔར་ཁང་འདི་སྒོ་བརྒྱབ་སོང་། དེར་ང་ཚོ་ཚང་མས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐོག་ནས་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

དེ་ནས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྒྲོམ་གཞི་ནང་ནས་མི་རབས་གཞོན་པ་ཚོའི་སྒྲོབ་སྦྱོང་བྱེད་ས་དང་ཉམས་ཚོང་གསོག་ས་ཡག་ཤོས་དེ། བོད་མིའི་ཁྱད་ལས་དང་བླངས་ཞབས་ཞུ་བྱེད་ས་དེ་རེད། ཕྱི་རྒྱལ་དང་རྒྱ་གར་ནང་གི་གཞོན་སྐྱེས་ཚོས་ལོ་ ༧ ཅམ་གྱི་དུས་ ཡུན་ལ་ཞབས་ཏྲི་ཞུ་ས་དེ་རེད། དེ་ཡང་སྒོ་བརྒྱབ་ཚར་བ་རེད། འདི་ཡང་དམིགས་ཡུལ་དེས་ཅན་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་སྒོ་བརྒྱབ་ པ་རེད། གནད་དོན་ཞུས་པ་ཡིན་ན་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐོག་ནས་གནད་དོན་མང་པོ་ཞིག་བྱས་སོང་ལ། ཚོང་ལས་ཀྱི་ཐོག་ནས་མང་ པོ་ཞིག་སྒོ་བརྒྱབ་སོང་། དོན་དམ་པའི་རྩ་དོན་འཐབ་རྩོད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ང་ཚོས་འདིར་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད། འོས་བསྡུའི་སྐབས་སུ་སུར་རྒྱབ་སྒྲོར་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྐད་ཆ་མ་རེད། འབྲུང་འགྱུར་ལོ་ ༤ རྗེས་སུ་གངས་ཅན་སྒྲིད་གཙོངས་ མང་ཆे་བ་སྒོ་བརྒྱབ་རྒྱ་ཡིན་ནམ། ཡིན་ནའང་འདིར་ཚོག་སྙན་པོ་བྱེས་ཡོད་རེད། རང་ཁ་རང་གསོ་བྱ་རྒྱུར་ཐབས་ཤེས་བྱེད་ ཀྱི་ཡིན། ཐབས་ཤེས་གা་རེ་བྱ་རྒྱ་ཡོད་རེད། ལམ་ཁའི་འཁྲིས་སུ་ལག་པ་བསྐྱེངས་ནས་བསྡད་རྒྱ་མ་གཏོགས་ཡོད་མ་རེད། དངུལ་ཡོང་སའམ་རང་ཁ་རང་གསོ་བྱ་རྒྱའི་ལམ་ཡོངས་རྫོགས་སྒོ་བརྒྱབ་ཚར་རེད། དེ་འདྲ་སོང་ཅང་དེ་ཚོའི་ཐོག་ཚང་མས་ དགོངས་པ་བཞེས་རོགས་གནང་། མ་འོངས་པར་ང་ཚོར་འགྲོད་པ་མེད་པ་བྱ་རྒྱུ་དགེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། དེ་མིན་སྐྱེར་གྱི་གནད་ དོན་གང་ཡང་མིན། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཕྱོགས་རྒྱང་དང་། འཐབ་རྩོད་ཀྱི་ཕྱོགས་རྒྱང་། གཞིས་བཞུགས་བོད་མིས་སྒྲིག་འཛུགས་ འདིར་རེ་བ་བཅངས་པ་ནང་བཞིན་འབྲུང་འགྱུར་ང་ཚོ་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་མེད་ཐོག་དོགས་པ་ཆེན་པོ་འདུག་ཞུ་རྒྱ་ ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཚོག་ནས།

སྒྲི་འཐུས་མཁན་པོ་ཀཱན্�་བདོས་གྲུབ་བསོད་ནམས་ལགས།

སྒྲི་འཐུས་མཁན་པོ་ཀཱན্ས་བདོས་གྲུབ་བསོད་ནམས་ལགས་ནས།

དབལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ད་ལྟ་སྟོན་རྩེས་གཅིག་བཤད་དང་། ཚོད་དཔག་འཆར་རྩིས་ཚོགས་ཆུང་གི་སྟན་ཐོ་དང་ འབྲེལ་ནས། ངས་འདི་གཉིས་ལོགས་ཀར་བཤད་རྒྱུ་ཡིན། ཕར་ཚུར་བསྟེས་ནས་བཤད་ཀྱི་མིན། ད་ལྟ་སྟོན་རྩེས་གཅིག་ བཤད་ཀྱི་ཤོག་གྲངས་ IV པ་དེ་ཡིན། སྒྲིར་བཏང་གོང་དུ་བཀྲར་འོས་སྒྲི་འཐུས་ཤེག་གི་ཆ་ཚང་ཞུས་སོང་སྟེ། ཡིན་ནའང། གཙོ་བོ་ང་ཚོས་འདི་གཞིར་བཞག་ནས་འགྲོ་དགོས་རེད་བསམ་ཀྱི་འདུག ཅིས་ལོ་ ༢༠༢༧"""༢༠༢༨ འདི་གྲོས་ཚོགས་ར་བ་ འདིའི་ནང་དུ་འཆར་འབྲལ་བྱས་པ་ཡིན་དུས། འདིའི་ཅིས་གཞི་དེ་མ་འཐུག་པ་འགྲོ་དགོས་རྒྱུ་ཅ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད། དེ་ ཡིན་དུས་སྟོན་ལོའི་འཆར་ཅིས་དང་། ད་ལྟའི་བཀའ་ཤག་གཞིས་པོ་ཆ་བ་ཉིད་ནས་མཐུན་ཀྱི་མི་འདུག ཞེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ དེར་སྒྲིར་བཏང་གོང་དུ་བཀྲར་འོས་སྒྲི་འཐུས་ཤེག་གི་ནོན་ཚན་རེ་རེ་བཐུངས་ནས་བཤད་ཚར་སོང་། དེ་ཡིན་དུས་ངས་

དམིགས་བསལ་ཞུ་རྒྱུ་མིན། དཔལ་འཁོར་ཆར་རྒྱ་བཀྲིན་ནས་མི་འདྲ་བ་གཅིག་དེ། ཚོད་དཔག་འཚར་ཕྱིས་ཚོགས་ཆུང་ནང་ལ་རེད། བཀའ་ཁག་དང་མི་འདྲ་བ་དེ། སྤྱི་བཏང་མ་དཏུལ་འདི། འདི་གང་ནས་བལྟས་ཡོད། དཔལ་འབྱོར་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་གང་ནས་སྤྲད་ཡོད་ཁེས་ཀྱི་མི་འདུག་ དགེར་གཏན་འཇགས་མ་དཏུལ་དང་ཟུར་བཀོལ་མ་དཏུལ་ནང་བུ། དཔལ་བཀའ་ཁག་དང་ཚོད་དཔག་འཚར་ཕྱིས་ཚོགས་ཆུང་གཞིས་ཀྱང་འདྲ་ཡི་མི་འདུག ཚོད་དཔག་འཚར་ཕྱིས་ཚོགས་ཆུང་གིས་ག་རེ་བྱེས་འདུག་ཅེར་ན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༢ ལོ་དེར་སྒོར་ས་ཡ་ ༡༢།༥༣.༥༤ བྱེས་ཡོད་པ་རེད། བཀའ་ཁག་ནང་བུ་སྒོར་ས་ཡ་ ༥༠༠.༢༡ བྱེས་འདུག དེ་དང་རིགས་མཚུངས་པའི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མཐུན་གྱི་མི་འདུག ཕྱི་བཏང་གཏན་འཇགས་མ་དཏུལ་འདི་སྒོར་ས་ཡ་ ༢༧༤.༡༤ དང་། སྒོར་ས་ཡ་ ༢༢.༣།། སྒོར་ས་ཡ་ ༢༥.༦༠། སྒོར་ས་ཡ་ ༢༤.༤༢། སྒོར་ས་ཡ་ ༣༠༡.༤༢ ཞེར་བ་དེ་ཚོ་གོང་བུ་ཞུས་ཞིན་པས་ངས་བསྐྱར་ཟློས་བྱེད་ཀྱི་མིན། དེ་ཡིན་དུས་དེ་ཚོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མཐུན་གྱི་མི་འདུག ཆ་འཛིན་བྱེད་དགོས་ན་ངེས་པར་བུ་འདི་ཁ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་སྤྲོན་ཁྱེས། ༢༠༢༡"-༢༠༢༢ དེ་ལ་ བྱེད་དགོས་རེད། འདི་གྲོས་ཚོགས་ར་བའི་ནང་བུ་གཏན་འབེབས་བྱས་ཚར་རེད། འཚར་འབྱལ་ཞུས་ཚར་བ་རེད། འདི་གཞིར་བཞག་ནས་འགྲོ་དགོས་རེད་མ་གཏོགས། དཔལ་འབྱོར་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་གཅིག་ཏུ་རྒྱུ་ཡོད་མ་རེད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། འདིའི་ཐད་དས་ཞེ་དྲག་བསྐྱར་ཟློས་བྱེད་ཀྱི་མིན།

དེ་བཞིན་ཤོག་གྲངས་ V པའི་ནང་བུ། "དགོས་དངོས་འདི་དག་ཅིས་ཡོ" ཞེར་བ་དེ། སྤྱི་བཏང་འདིར་ད་ལོ་ཏོག་ཙམ་ཆག་ཡང་ཞུས་ཡོད། སྟོན་མའི་འཚར་འབྱལ་མ་གཏོགས་ད་ལོར་འཚར་འབྱལ་ཞུ་རྒྱུ་འདི་ "སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་ཐེབས་རྩ་དང་། གང་ས་ལྟོར་དཔལ་འབྱོར་ཞབས་ཞུ་ཁང་། ནང་སྲིད་བཅས་ཀྱི་བྱན་གཏོང་ལས་གཞི་" དེ་ཚོ་ཚང་མ་མར་འཐེན་ཡོད། སྒོར་ས་ཡ་ ༣༣༥.༤ འདི་ཕྱོགས་བསྟོམས་སྟོན་ཅིས་འཚར་འབྱལ་ནས་འཐེན་ཡོད་རེད་ཅེས་གསུངས་འདུག ཡིན་ནའང་། བཀའ་ཁག་གོང་མས་སྒོར་ས་ཡ་ ༣༠༠.༧༥ དེ་འདིའི་ནང་བུ་རྩ་བཀྲིན་ནས་ཅིས་མེད། ཚུད་མེད་ཅེས་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། ཡང་འདིའི་ནང་བུ་ཆག་ཡང་ཡིན་མདོག་མདོག་ཅིག་བཤད་འདུག ཡིན་ནའང་ཚོད་དཔག་འཚར་ཕྱིས་ཚོགས་ཆུང་ནང་བུ་སྒོར་ (Crore) ༣༠༠ མ་གཏོགས་བྱེས་མི་འདུག ཤྲས་ས་གོང་མའི་ནང་བུ་སྒོར་ས་ཡ་ ༣༠༠.༧༥ ཡོད་རེད། འདི་བཀའ་ཁག་གི་སྟོན་ཅིས་གཏམ་བཤད་ནང་བུའང་མི་འདུག་ལ། འཚར་ཕྱིས་ཚོད་དཔག་འཚར་ཕྱིས་ཚོགས་ཆུང་གི་སྟན་ཐོ་ནང་བུའང་མི་འདུག སྒོར་ ༧,༥༠,༠༠༠ དེ་གལ་བར་ཕྱིན་པ་རེད། གལ་ཞིན་འཛུག་བྱེད་ཡོད་རེད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་བཞིན་བཀའ་ཁག་གོང་མས་བཀའ་ཁག་ཤྲས་བཅུ་དྲུག་གི་ལས་གཞིའི་ཆེད་དུ་སྒོར་ས་ཡ་ ༥༠ ཐམ་པ་བཞག་ཡོད་པ་རེད། ཤྲས་བཅུ་དྲུག་གིས་ལས་ཀ་བྱ་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་སྒོར་ས་ཡ་ ༥༠ བཞག་པ་དེ་ད་ལྟའི་གཏམ་བཤད་ནང་བུའང་མི་འདུག ཚོད་དཔག་འཚར་ཕྱིས་ཚོགས་ཆུང་གི་སྟན་ཐོའི་ནང་བུའང་བྱིས་མི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་སྒོར་ས་ཡ་ ༥༠ དེ་ཀ་བར་ཕྱིན་པ་རེད།

དེ་བཞིན་ཤོག་གྲངས་ VII པའི་ནང་བུ་ ༢.༣ དེ་རེད། སྨན་ཐང་དཔར་ཁང་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་ཡིན། དེ་སྔ་ཡང་མང་པོ་ཞུས་ཐྱོང་། གོང་བུ་བཀུར་འོས་མང་པོས་གསུངས་སོང་། ངས་ཀྱང་ཞུ་བཞིན་ཡོད། འདི་ལོ་རྒྱུས་རང་བཞིན་ལྷན་པའི་དཔར་ཁང་ཞིག་རེད། འདི་སྒོ་རྒྱག་མི་དགོས་ན་ལྷ་རབ་རེད། སྒོ་རྒྱག་དགོས་བྱུང་ན་ངེས་པར་བུ་སྒོ་རྒྱག་དགོས་པའི་རྒྱག་སྟངས་དང་གནས་སྟངས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་འཚང་དགོས་རེད་མ་གཏོགས། བ་ལྟ་གོང་བུ་ཞུས་པ་ནང་བཞིན་སྒོར་འབྲུམ་ ༧༠༠ ལྷག་ཙམ་ཀྱི་འགྲོ་སོང་བཏང་ནས་འཕྲལ་ཆས་ཉོས་བཞག་ཡོད་རེད། གོ་ཐོས་ལ་ཉི་མ་ཅལ་ནང་བུ་ཏ་ལམ་འདི་ལྟ་བུའི་པར་སྐྱོན་འཕྲལ་ཆས་ཡོད་མ་རེད་ཅེར་ཀྱི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་སྒོར་འབྲུམ་ ༧༠༠ ལྷག་ཙམ་ཀྱི་འགྲོ་སོང་བཏང་ཚར་བ་

དེ་རྟོག་དེ་ཁ་ལ་སྒོ་རྒྱག་དགོས་པའི་གནད་དོན་ག་རེ་ཚགས་པ་རེད། ལོ་རྒྱུས་རང་བཞིན་ལྟན་པ་འདི་གา་རེ་བྱས་ནས་མཇུག་བསྡུས་པ་རེད། དེ་ཚོར་ངེས་པར་དུ་གསལ་བཤད་དགོས་རེད།

ཤོག་གྲངས་ VII རང་གི་ནང་དུ་ ༢།༦། སྒྲིར་བཤད་སྟོན་མ་བཀའ་ཤག་གིས་ད་ལོར་དམིགས་བསལ་ལས་བྱེད་བསྐོ་རྒྱུ་མིན་ཞེར་ནས་སྐད་གསང་མཐོན་པོའི་སྒོ་ནས་གྲོས་ཚོགས་ར་བ་འདིའི་ནང་དུ་གསུངས་སོང་། འདིའི་ནང་དུ་ལྟ་ཡོང་དུས་རྒྱང་བྱང་གི་གནས་རིམ་བསྐོ་གཞག་བྱ་རྒྱུ་རེད་འདུག འདི་དམིགས་བསལ་རེད་དམ་མ་རེད། དེར་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་འགྲོ་བར་ཡིག་ཚད་ཀྱང་གཏོང་མི་དགོས་པ། སོ་སོས་མཇུ་བ་མོ་གར་སྟོན་བྱེད་ཚོག་རྒྱུའི་གནས་སྟངས་འདི་གা་བར་ཐུག་པ་རེད། ཁ་སང་སྐབས་བཅུ་བདུན་གྱི་གྲོས་ཚོགས་དང་པོའི་ནང་དུ་དམིགས་བསལ་འདི་ཚོ་ངས་རྩ་བ་ཉིད་ནས་བསྐོ་གཞག་བྱེད་མི་དགོས་པར་གཙོ་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། དེ་རིང་འདིའི་ནང་དུ་དམིགས་བསལ་ཟེར་མེད་ནཱ་ངམིགས་བསལ་ངོ་བོའི་ཐོག་ནས། རྒྱང་བྱང་གི་གནས་རིམ་གྱི་ཐོག་ནས་དོན་གཙོད་ཁག་ལ་ལས་བྱེད་བསྐོ་རྒྱུ་བྱས་བཞག་འདུག གནད་དོན་འདི་ཚོ་གা་པར་ཐུག་ཡོད་རེད།

དེ་བཞིན་ ༢།༢ ནང་དུ། "བོད་པ་སྲུད་ཚོང་བ་མི་ཚང་ ༩༠༠ བརྒལ་བས་" ཞེར་འདུག སྒྲིར་བཤད་འདི་ཚོ་ཚང་མ་གཅས་ལྷོར་དབལ་འབྱོར་ཞབས་ཞུ་དང་འཕེལ་བ་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོར་བུ་ལོན་གཡར་རྒྱུ་དང་མང་པོ་ཞིག་ཞུས་འདུག་སྟེ། ཡིན་ནའང། བུན་གཡར་དེ་ཚོ་གཙོ་བོ་གཅས་ལྷོར་དབལ་འབྱོར་ཞབས་ཞུ་ཁང་དང་འཕེལ་བ་ཡོད་རེད། སྒྲིར་བཤད་སྐབས་དེ་དུས་ང་མེད་དེ། ཡིན་ནའང་དབལ་ལྷན་སྲིད་སྐྱོང་གིས་གསུངས་པ་དེ་ཚོ་ཉན་རྒྱུ་བྱུང། འདིའི་ནང་དུ་གཅས་ལྷོར་དབལ་འབྱོར་ཞབས་ཞུ་ཁང་འདི་སྒྲིར་བཤད་མ་ཚ་བཅུགས་བར་བྱས་པ་ལ་ (Crore) ༥༠༠ རེད། འདི་བདེན་པ་རེད། སྒྲིར་བཤད་འདིར་དཀའ་ངལ་ཡོད་ཀྱི་རེད། ཡིན་ནའང། དབལ་ལྷན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག (SARD) ནང་དུ་ (Crore) ༣༠ ལྷག་ཙམ་ཞིག་ཡོད་རེད། འདི་ཚུར་གা་རེ་བྱས་ནས་ཁ་བསྡུར་བྱེད་ཐུབ་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་ཁ་བསྡུར་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་ན་གཅས་ལྷོར་དབལ་འབྱོར་ཞབས་ཞུ་ཁང་གা་རེ་བྱས་ནས་སྐོ་རྒྱག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད། འོ་ན། ད་ལྟ་ (SARD) ནང་དུ་ཡོད་པའི་ (Crore) ༣༠ ཐམ་པ་དེ་འགྲོ་སོང་གা་པར་གཏང་རྒྱུ་རེད། མ་འོངས་པར་གা་པར་གཏོང་འཆར་ཡོད། དེ་ཚོ་ཁ་གསལ་པོ་རྩ་ནས་མི་འདུག དེ་ཚོར་ངེས་པར་དུ་གསལ་བཤད་བྱེད་དགོས་ཀྱི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག

གཞི་རྩའི་ཆ་ནས་ཁེ་མེད་ཀྱི་ཚོགས་པ་འདི། སྒྲིར་བཤད་ཁེ་ཡོད་དེ་ཁེ་མེད་ལ་བསྡུར་རྒྱུ་ཡོད་རེད། ང་ཚོས་ཁྲིམས་དང་སྒྲིག་གཞི་དེ་ཞེ་ཏྲག་ཅིག་རེད་ཞེར་གྱི་འདུག་སྟེ། ལྷོན་མ་ཁྲིམས་དང་མ་མཐུན་པ་ལ་དེང་སང་ཁྲིམས་དང་མཐུན་པ་བྱེད་ཐུབ་རྒྱུ་མང་པོ་ཞེ་ཏྲག་ཡོད་རེད། དཔེར་ན། ཁྲིམས་དང་མི་མཐུན་པའི་ས་གནས་ཁག་གི་གཞིས་ཆགས་མང་པོ་ཞིག་ཁྲིམས་དང་མཐུན་པ་བཙོས་ཡོད་པ་རེད། སྟོབ་གྲྭ་ཁག་འོ་མང་རིང་རྒྱ་བཏེགས་ཀྱང་ཁ་ཕྱེ་ལ་བྱས་མ་ཐུབ་པ་དེ་ཚོ་རིམ་པས་སྟན་ཞུ་བཏུབ་ནས་དེབ་སྟེ་ལ་བྱེད་ཐུབ་པའི་གནས་བབ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་དུས། ད་ལྟ་འདི་ཡང་རྒྱ་གར་ལ་ཞུ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ནའང་རེད། ཡང་ན། ཨ་རིང་ཞུ་དགོས་ཡོད་ནའང་རེད། དེ་ཚོ་ཚང་མ་ཁྲིམས་དང་མཐུན་པ་བཙོ་ཐུབ་ཀྱི་རེད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། སྒྲིར་བཤད་གཅས་ལྷོར་དབལ་འབྱོར་ཞབས་ཞུ་ཁང་དང་འཕེལ་བའི་ཐོག་ནས་ཞིབ་ཕྲ་བ་ཞེ་ཏྲག་བཤད་རྒྱུ་ཡོད། ཡིན་ནའང་དེ་རིང་རགས་ཙམ་ཞིག་བཤད་བཞག་ཡོད། (SARD) ནང་དུ་ཡོད་པའི་ (Crore) ༣༠ ཐོག་བར་གླེང་སློང་བྱུང་མ་སོང་། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལའང་རེས་པར་དུ་གསལ་བཤད་བྱེད་རོགས། གཅིག་འདི་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་ནས་ཤོག་གྲངས་ VIII ནང་དུ་ ༢།༩། འདི་ཏ་ཅང་གནད་འགག་ཆེན་པོ་རེད། བདུན་གྱི་འཛའ་ཤོས་འདི་རེད། འདི་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ཡིན་ན་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མ་འགྲིག་པ་ཞིག་རེད། བདུན་གྱི་འཛའ་ཞེར་དུ་སྟ་དགོང་བར་ལ་ཁྱད་པར་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། སྒྲིར་བཤད་གོང་དུ་བཀྲར་ལོས་སྒྲི་འཐུས་ཤེག་གིས་ཞུས་ཚར་སོང་། དེ་ཡིན་དུས་འདི་ད་ལྟ་ནས་གཏན

འབེ	as བཟོས་པ་ཡིན་ན་རྩ་བ་ཉིད་ནས་ཡག་པོ་མི་འདུག་ དངུལ་གྱི་འཛའ་མཛོ་ལོངས་དེ། སྤྱི་བཏང་བས་དངུལ་གྱི་ཚོང་རྒྱག་མ་སྒྲོང་སྟེ། འཛའ་ཐང་དེ་སྤ་དགོང་བར་ལ་མཛོ་དམའི་ཁྱད་པར་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། དེར་ད་ལྟ་ནས་གཏན་འབེར་ཚ་བ་ཉིད་ནས་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། འདིའི་རྒྱབ་ལྟོར་ལ་བལྟས་ནས་མ་འོངས་པར་ང་ཚོས་གཏན་འབེར་བྱས་ཟིན་པ་ཡིན། མ་འོངས་པར་དངུལ་གར་རེ་ཡིན་ནའང་འཛའ་འདི་ལ་མ་གཏོགས་དགོས་ཀྱི་མེད། འཛའ་ཐང་འཕར་ལོངས་ཀ། ལྷག་མ་དེ་གར་པར་འགྲོ་གཞི་རེད། གར་པར་གཏང་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་རེད། འོ་དེ་ཚོར་གསལ་བ་ཨཱད་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་འདུག

དེ་བཞིན་ཤོག་གྲངས་ VIII ནང་དུ་ ༢༦ "མ་འོངས་རང་ཁ་རང་གསོ་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་ལས་འཆར་ཁག" ཞེས་བ་དེ་རེད། བཀའ་ཤག་སྐབས་གོང་མས་མ་འོངས་པའི་ཐབས་ལམ་དེར་ཡོངས་ཁྱབ་ལ་སྟོར་ས་ཡ་ ༥༠༠ ཐམ་པའི་འཆར་གཞི་ཡོད་ཞེར་ཡོད་པ་རེད། བཀའ་ཤག་སྐབས་གོང་མས་མ་འོངས་པར་སྟོར་ས་ཡ་ ༥༠༠ ཐབས་ཤེས་བྱེད་ཐུབ་པའི་ཐབས་ཤེས་འཚོལ་ཐུབ་པར་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟའི་བཀའ་ཤག་གིས་ཚུར་ཡོད་རྒྱུ་འདི་ "བོད་མི་རང་གིས་དབྱ་ཁྲལ་" ཞེར་ཡོད་པ་རེད། དང་བླངས་དབྱ་དངུལ་དེ་ལོ་ ༥ རིང་མ་ཕུལ་ན་སྟོ་བརྒྱབ་ཀྱི་ཡིན་ཞེར་གྱི་ཡོད་རེད། ཇ་ལམ་མ་སོང་ན་རྩ་བ་ཉིད་ནས་བཟོས་མི་ཆོག་པ་འཆད་ཀྱི་ཡོད་རེད། ཡོང་འབབ་གཅིག་འདི་རེད། ཡོང་འབབ་འདི་སྟོ་རྒྱག་གྲབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ག་ནང་བཞིན་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་རོགས་ཚོགས་ལ་བརྟེན་ནས་རེད་ཅེས་གསུངས་འདུག ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་རོགས་ཚོགས་གང་ནས་འཚོལ་གྱི་ཡོད། ཕྱི་རྒྱལ་རོགས་ཚོགས་ག་པར་བརྟེན་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། འདིར་ལྟ་དུས་མ་འོངས་པའི་འཆར་གཞི་ལ་གདེང་ཚོད་ཙམ་པ་ཉིད་ནས་མེད་པ་བཤད་འདུག བཀའ་ཤག་སྐབས་གོང་མས་སྟོར་ས་ཡ་ ༥༠༠ ཚུར་ཡོང་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་ཞེར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། འདིའི་ནང་དུ་རོགས་དངུལ་ཡོང་ས་གཞིས་བཤད་ཡོད་པ་རེད། གཅིག་འདི་ང་ཚོའི་དང་བླངས་དབྱ་དངུལ་དེ་རེད། གཞིས་པ་རོགས་ཚོགས་དེ་ཡིན་ཞེར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། དང་བླངས་དབྱ་དངུལ་ལོ་ ༥ ཡི་ནང་དུ་མ་ཕུལ་ན་སྟོ་བརྒྱབ་ཀྱི་ཡིན་ཞེར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། འདི་ཚོའི་གནས་བབ་ག་པར་ཆགས་ཡོད་རེད་བསམ་གྱི་འདུག

དེ་ཡིན་དུས་གོང་དུ་ཞུས་པ་ལྟར། བཀའ་ཤག་སྐབས་གོང་མས་བཀའ་ཤག་སྐབས་བཅུ་དྲུག་ལ་ལས་གཞིའི་མ་ཚ་སྟོར་ས་ཡ་ ༥༠ བཞག་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོ་གང་དུའང་གསལ་གྱི་མི་འདུག་ དེར་ཏེས་པར་དུ་གསལ་བཤད་བྱེད་རོགས་གནང།

ཤོག་གྲངས་ IX ནང་དུ་ ༢·༧ དེ་རེད། གོང་དུ་གཅིག་གིས་ཞུས་ཚར་སོང་། བཅན་བྱོལ་དུ་སྒྲེས་པའི་དགོན་སྡེ་ཡོངས་སུ་ཕྲོགས་པ་གཅིག་གྱུར་རེད། ཇི་མ་ལ་ཡ་གཅིག་བུ་མ་རེད། ཕྱི་རྒྱལ་མི་རིགས་རེད། རྒྱ་གར་མི་རིགས་རེད། མི་རིགས་ཅི་འདྲ་ཞིག་དགོན་པའི་ནང་དུ་འཛུལ་ན། སྟོན་ཡོན་གཅིག་ཀྱང་སྤྲོད་དགོས་མ་རེད། འདིར་དགོན་པར་ཁ་གཡར་ནས་སྟོན་ཡོན་རྩ་གི་ཡིན་ཞེར་ན། ག་རེ་ཞེར་གྱི་ཡོད་རེད། སྟོན་ཡོན་སྤྲོད་མི་དགོས་པ་མ་ཟད་གླ་པ་ཚོར་མཐུན་རྐྱེན་མར་སྤྲོར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། དགོན་པ་གླ་ཚང་ལ་གླ་པ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ན། འཚོ་བའི་མཐུན་རྐྱེན་སྤྲོར་གྱི་ཡོད་རེད། ང་དུང་ན་ཚ་བྱང་ན་སྨན་རིན་ཡོངས་སུ་ཕྲོགས་པ་དགོན་པས་གཏོང་གི་ཡོད་རེད། འདིར་དགོན་པ་གླ་ཚང་ཞིག་ལ་སྟོན་ཡོན་འཚོལ་གྱི་ཡིན་ཞེར་ན་ག་རེ་ཞེར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། སྤྱི་བཏང་འདིའི་ཚ་ནས་དར་སྦྱང་བྱེད་དུས། དཔལ་ལྷན་སྲིད་སྐྱོང་མཚོག་གི་བཀའ་མོལ་མང་པོ་ཞིག་གི་ནང་དུ། སྲིད་སྐྱོང་མ་ཚགས་པའི་སྐབས་ཀྱི་བཀའ་སྟོས་རེད། སྲིད་སྐྱོང་ཚགས་ཞིན་པའི་བཀའ་སྟོས་རེད། ཉེ་ཚར་ཉེ་མ་གཞིས་ཀྱི་སྟོན་གྱི་བཀའ་སྟོས་རེད། ཡོངས་སུ་ཕྲོགས་པའི་ནང་དུ་གླ་པ་ཆུ་མ་ལ་ཏོག་ཅམ་སྦྲང་ཐུག་ཚེན་པོ་ཞེ་དྲག་བྱེད་སྤྲོད་ཀྱི་འདུག གཙང་ས་ཁག་གི་གླ་པ་ཚོ་གཅིག་རེད་གཞིས་རེད་ཞེར་ནས། སྟོས་གླ་ཁག་གི་ལྟ་གྱུས་སྟོས་དགོན་དེ་ཚོ་གཙང་ས་ཁག་ནས་ཕེབས་པ་རེད། དེ་ཚོ་གང་ཡང་མི་ཤེས་མཁན་རེད། ཉེ་ཚར་དེ་འདྲ་གསུངས་བསྟད་པ་རེད། ད་ག་རེ་ཞེར་ཀྱི་ཡོད་རེད། ང་ལ་སྤྲོས་པ་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཡོད། རྒྱ་མཚན་གླ་པ་ཆུ་མས་ད་ལྟའི་བར་དུ་འཛམ་བུ་གླིང་ཐོག་ཏུ་སྟེ་ཁྲིད་ནས་སྟེབས་ཡོད། དེ་ཡིན་དུས་དེ་འདའི་བཀའ་མོལ་གནང་སྟངས་དང་། ཁྱད་པར་དུ་སྟོན་གླ་ཁག་དང་དགོན་སྡེ་ཁག་ནང་དུ་སྟོན་ཡོན་རྩ་ག

དགོས་ཀྱི་འདུག་མདོག་མདོག་དུས་ནམ་ཡང་བཤད་རྒྱུ་མི་འདུག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། འདི་བཀའ་ཤག་གི་སྟོན་ཅིས་གཏམ་བཤད་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན།

ཚོད་དཔག་འཚར་ཅིས་ཚོགས་ཆུང་དང་འབྲེལ་བའི་ཐོག་ནས་སྐད་ཆ་འགའ་ཤས་བཤད་རྒྱུ་ཡིན། **[ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཚོག་ནས།** སྐར་མ་ ༡༠ ཚར་སོང་།**]** དེ་ནས་ཡང་བསྐྱར་ཐོ་སྐྱོན་རོགས་གནང།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཚོག་ནས།

སྒྲོ་འཐུས་འཇུ་ཆེན་དཀོན་མཚོག་ཚོས་སྐྱོན་ལགས།

སྒྲོ་འཐུས་འཇུ་ཆེན་དཀོན་མཚོག་ཚོས་སྐྱོན་ལགས་ནས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག་ བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་སྟོན་ཅིས་གཏམ་བཤད་ཅིས་ལོ་ ༢༠༢༢།།།།༢།། དཔལ་འབྱོར་བཀའ་སྐྱོན་མཚོག་གི་གཏམ་བཤད་འདིའི་ཐོག་ལ་ཆཤས་བླང་བར། ཤོག་གྲངས་ VII པའི་ ༣.༦། འདིའི་ནང་ལ་གཅེ་ཡོད་རེད་ཞུས་པ་ཡིན་ན། བཀའ་ཤག་གིས་བོད་དོན་ཏེལ་བསྡུགས་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་ནུས་པ་ལྡན་པ་ཡོང་ཆེད། དོན་གཙོད་རྣམས་ཀྱི་ལས་དོན་བྱེད་ཐྲོག་ལ་འགྱུར་བ་ཐུན་བུ་བཏང་བའི་ཐོག་ནས། ཟུང་དྲུང་གནས་རིམ་ཞིག་ལས་བྱེད་བསྐོ་རྒྱུ་ཡིན་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ངས་དམིགས་བསལ་དགོས་ཀྱི་ཞེ་ཡོད་ན་དན་གྱི་འདུག དེར་འགྲེལ་བཤད་གཅེ་བའི་བརྒྱབ་ཡོད་རེད་ཅེ་ན། དོན་གཙོད་ཀྱི་དུས་ཚོད་མང་ཆེ་བ་ཞིག་བོད་མི་དང་བོད་རིགས་ཚོགས་པ་ཁག་གི་དུས་ཆེན་ཁག་ལ་གཏོང་གི་ཡོད་སྲིན། ཟུང་དྲུང་གཅིག་བསྐྱོ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། དོན་གཙོད་ཁག་གིས་དུས་ཚོད་མང་ཆེ་བ་བོད་མི་དང་བོད་རིགས་ཚོགས་པ་ཁག་གཅིག་ཟུར་གཏོང་གི་ཡོད་པ་དེ་བདེན་པ་ཞེ་ཡིན་ན་དན་གྱི་འདུག དུས་ཚོད་ཆ་ཚང་དེར་གཏོང་གི་ཡོད་པ་ཞིག་མ་རེད། གལ་སྲིད་ལས་ཀ་བྱས་པ་ཡིན་ན། བོད་དོན་ཏེལ་བསྡུགས་དང་དེ་འདྲའི་ཐོག་ལ་ལས་ཀ་མཉམ་ཞུགས་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་རེད་དན་གྱི་འདུག དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་ད་ལྟའི་ལས་ཉམས་ནང་དུ་ཡོད་ཙང་ཟུང་དྲུང་དེ་དམིགས་བསལ་དགོས་མཁོ་ཡོད་པ་མཐོང་གི་མི་འདུག དེ་མ་ཟད་ ཞ། མཐའ་བསྟོམས་ཀྱི་ ཞ.༧ ནང་དུ་བསྲི་ཚགས་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། བསྲི་ཚགས་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ན་ཆེ་ས་ནས་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད་དན་གྱི་འདུག ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་ལ་ལས་བྱེད་བཏང་པ་ཡིན་ན། འགྲོ་སོང་ཆེན་པོ་གা་ཚོད་འགྲོ་ཡི་ཡོད་མེད་མཁྱེན་གྱི་རེད་བ། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་དེ་ཚོ་དགོས་གལ་མ་གཟིགས་པའི་ཐོག་ནས་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པའི་ཆ་རྒྱུན་བཞག་ནས་བཏང་གནང་བ་ཡིན་ན། དེ་ནས་བསྲི་ཚགས་ལ་གཞོད་སྐྱོན་ཆེན་པོ་འགྲོ་ཡི་རེད། ཤོག་བུ་ཅག་ཅོག་དེ་འདྲ་བསྲི་ཚགས་བྱས་པ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་གནད་དོན་ཆེ་ས་ནས་བསྲི་ཚགས་བྱ་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་མཐོང་གི་འདུག དེ་འདྲ་སོང་ཅང་འདི་དགོས་རྒྱུ་མཐོང་གི་མི་འདུག དོན་གཙོད་ཁང་ནས་བོད་དོན་ཏེལ་བསྡུགས་ཐོག་ལས་ཀ་བྱས་པ་ཡིན་ན་མ་ཁོམ་པ་གང་ཡང་མི་འདུག ལས་ཀ་མ་བྱས་ནས་བསྟད་པ་ཡིན་ན་ལས་བྱེད་ ༡༠ ཡོད་ནའང་ཕན་ཐོགས་གང་ཡང་ཡོད་མ་རེད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་ནས་ ༣.༣ ནང་ལ་ "བོད་པ་སྲུད་ཚོང་བ་མི་ཚང་ ཅ།།། བཟླལ་བས་རྒྱ་གར་གྱི་ས་གནས་ཁག་ ༢༥༠ ལྷག་གི་ནང་ཚོང་གཉེར་བྱེད་བཞིན་པ་རྣམས་ལ་ལོ་བསྟར་ཆགས་སུ་ཁྲོམ་སའི་དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཐུས་ལ་རོགས་སྐྱོར་ཆེད་རྒྱ་གར་དབུས་ས་དང་བོད་དོན་རྒྱ་གར་པ་རྣམས་ལ་འབྲེལ་བ་ཞུ་དགོས་སྟབས་ཕྱི་ལིར་ཏེན་གཞི་བྱས་པའི་འཕགས་བོད་འབྲེལ་མཐུད་ལས་ཁང་དུ་ལས་བྱེད་གཉིས་བསྐོ་གཞག་བྱ་རྒྱུ་" ཞེས་པར་རྒྱུ་མཚན་མཐོང་གི་འདུག ཡག་པོ་འདུག་སྟེ། ཡིན་ནའང་། ལས་བྱེད་གཉིས་ནས་ས་གནས་ཁག་ ༢༥༠ ལ་སྟོན་ཐུབ་ཀྱི་རེད་དམ་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། དེ་ཚོར་ཕན་ཐོགས་ཡོང་བ་

དང་རོགས་རམ་བྱེད་ཐུབ་པར་གདེང་ཚོད་དང་འཚར་གཞི་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོད་རེད། གལ་སྲིད་དེ་འདྲ་ཞིག་མེད་པ་ཡིན་ན། ལས་འཚར་སྒྲིག་དགོས་ཀྱི་འདུག ཕྱི་ལི་གཅིག་བྱ་ལ་མིན་པར་ས་གནས་ཁག་ ༢༥༠ ཡི་སྡུད་ཚོང་ཁག་ལ་མ་ཐུན་འགྲུར་སྟོར་དགོས་པ་དེ་གནད་འགག་ཆེན་པོ་རེད། དཔེ་བཞག་ན། ལོ་ལྔར་སྡུད་ཚོང་ཁག་དེ་ཚོ་ལ་ས་ཆའི་ཐོག་ནས་གནས་སྟོ་བྱེད་དགོས་པ། ད་ལོ་ས་ཆ་འདིར་ཁྲོམ་བཀྲམ་པ་ཡིན་ན་ཇེས་མ་ལོར་གནས་སྟོ་བྱེད་དགོས་པ་དེ་འདྲའི་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཡོད་རེད། དེ་ཚོར་ཕན་ཐོགས་ཀྱི་ཡོད་ན། ལས་བྱེད་གཉིས་ཀྱིས་ས་གནས་ཁག་ ༢༥༠ ལ་ཁྱབ་ཐུབ་པ་ཞིག་གནང་དགོས་ཀྱི་འདུག་མ་གཏོགས། ཕྱི་ལི་གཅིག་བྱ་ལ་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་བ་དེ་ཚོ་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཐུབ་པ་ཅམ་གྱིས་ཕན་ཐོགས་གཏོང་ཅིག་ཡོད་གི་ཡོད་རེད། དེར་འགྲེལ་བཤད་ཅིག་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

དེ་ནས་ ᲥᲘᲘ "ལས་བྱེད་བྱིངས་ལ་གསོལ་ཐོགས་སྒར་ཆ་ཞུས་ཟིན་པས་ཕྱི་ཏེལ་ཁྱབ་ཁོངས་ཕྱི་རྒྱལ་སྐྱེ་ཚབ་དོན་གཅོད་ཁང་གི་ལས་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་གསོལ་ཐོགས་ཀྱང་བསྐྱར་ཞིབ་ཞུ་ཡིན་ན་འཚར་ཐོའི་ནང་གླུ་ཐོགས་སྒར་ཆའི་སྟོམ་དཏུལ་ཞིག་དཏུལ་སྟོན་རྩིས་སུ་འཚར་འབྱུལ་ཞུས་ཡོད།" ཞེས་པ་འདི་ངས་མགོ་མཏུག་ཏོག་ཅམ་ནོར་མིན་འགྲོ་ཏན་གྱི་འདུག ངང་པོ་ཞིབ་འཛུག་གནང། དེ་ནས་སྟོར་དགོས་ཀྱི་འདུག་ན། སྟོན་རྩིས་ནང་འཚར་འབྱུལ་གནང་བ་ཡིན་ན་ཡག་གི་མིན་འགྲོ། ད་ལྟ་ཞིབ་འཛུག་ཅི་ཡང་མ་བྱེད་པར་སྟོམ་དཏུལ་ལ་འཁྱེར་ཡོད་གསུང་གི་ཡོད་རེད། འཚར་གཞི་འགྱུར་བ་དེ་ཏག་ཏག་ཅིག་བསྟད་མི་འདུག་ཏན་ཀྱི་འདུག ཨ་ཝོར་པར་དེར་དགོར་པ་བཞེས་དགོས་ཀྱི་འདུག

དེ་ནས་ ༡༦ ཨ་ལོར་པར་ནང་ཁ་ནང་གསོ་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་ལས་འཚར་ཁག ཅེས་པ་དེ་རེད། སྲོན་བཏང་ནང་ཁ་ནང་གསོ་ཟིར་བའི་དོན་དག་ངོ་མ་དེ། ནང་སོ་སོས་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་ནས། ནང་སོ་སོས་འཐབ་ཆོད་བྱས་ནས་སོ་སོའི་ཆང་པར་སོ་སོ་ལང་ཐུབ་པའི་ནང་ཁ་ནང་གསོ་ཡིན་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད་དེ། ཡིན་ནའང། ང་རང་ཚོའི་སྲོག་འཛིན་ཐེག་ལ་ཡོད་ཅེས་ཁ་ཤས་ཡོད་ཡ་ཡིན། ཁག་ཡང་མེད་པ་ཡིན་ས་རེད། ཕྱི་བཏང་སྲོག་འཛིན་ཀྱིས་ནང་ཁ་ནང་གསོ་བྱས་པ་ལ་མར་མཐུན་འགྲུར་ཞིག་མ་སྐྱར་བ་ཡིན་ན། མི་མང་ཡིན་ནའང་ནང་སོ་སོའི་ཆང་པ་ལ་ལང་ཐུབ་ཀྱི་མེད་པ་གསལ་པོ་རེད། དེ་ངས་ཅ་གོ་ཡི་འདུག ཡིན་ནའང། ང་ཚོའི་སྲོག་འཛིན་ཐེག་ལ་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་རོགས་པ་བྱ་རྒྱ། དེ་ནང་ཁ་ནང་གསོ་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་ཞུས་ནས་འགྲོ་བསྟད་ཡོད་རེད། ད་ལྟ་འདིའི་ནང་དུ་གཅིག་ཡོད་རེད་ཞུས་པ་ཡིན་ན། ᲥᲘᲐ "མ་ལོངས་འགྲོ་གྲོན་ཡོངས་ཐུགས་གཞན་བརྟེན་མི་དགོས་པ་བཟོ་རྒྱ་དཀའ་བས་ཆུ་མ་ཐུད་རོགས་དཏུལ་ཐབས་ཤེས་བྱ་རྒྱ་ཡིན་ནའང། གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་ནང་ཁ་ནང་གསོ་བྱ་རྒྱ་གལ་གནད་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་བཙི་བཞིན་ཡོད།" ཅེས་གསུངས་ཡོད་པ་རེད་དེ། ཡིན་ནའང། ᲥᲘᲔ ནང་བུ། ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་གི་ནང་ཆོས་ཚོགས་མང་དག་ཅིག་ཡོད་ཁོངས་ནས་དབལ་འབྱོར་ཡག་པོ་ཡོད་པ་དེ་ཚོར་རོགས་སྒྲོར་ཞུས་ནས། ཆོས་གསོ་ཁང་ལྟ་བུ་ལ་ཕན་རོགས་གནང་ཐུབ་ན་ནང་ཁ་ནང་གསོ་ཡོང་བར་ཕན་རྒྱགས་ཡོང་ངེས་ཅེས་གསུངས་ཡོད་པ་རེད། ཆོས་གསོ་ཁང་ལྟ་བུ་ལ་རོགས་པ་བྱེད་ཐུབ་པ་ཡིན་ན་ནང་ཁ་ནང་གསོ་ཡིན་པ་ཞིག་ལ་གང་འདྲ་བྱས་ནས་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་རེད། ཆོས་གསོ་ཁང་དེ་ཚོ་ལ་རོགས་པ་བྱེད་ཐུབ་པ་ཡིན་ན་ཁོ་ནང་ཚོས་ནང་ཁ་ནང་གསོ་བྱེད་པར་གཅེ་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་རེད། ཕན་ཐོགས་ཁ་ཤས་ཡོད་ཀྱང། ཡང་ན་ཁ་ནང་ཁ་ནང་ཁ་ནང་ཁ་ནང་ཁ་ནང་ཁ་ནང་ཁ་ནང་ཁ་ནང

འདུག ཐུན་བཏང་ཆེ་ཕུད་ཀྱི་སྨོན་ལུགས་དེ་ཚོ་ལ་སྨོན་ཡོན་གྱི་རོགས་རམ་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། གནད་འགག་ཆེན་པོར་བརྩི་བཞིན་ཡོད། ང་རང་ཚོའི་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ངོས་ནས་རོགས་སྐྱོར་གནང་གི་ཡོད་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་དེས་འདིར་གི་ཡོད་མ་རེད། སོ་སོའི་སྨོན་ཡོན་རེད། དེ་བཞིན་ཟུར་གྱི་འགྲོ་སོང་གང་ཅིའི་ཐད་ནས་འདིར་གི་ཡོད་མ་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་བུན་གཡར་གཏང་རྒྱུ་དེ་གནད་འགག་ཆེན་པོ་རེད། དེ་གཏོང་ཐུབ་པ་ཡིན་ན་མ་འོངས་པར་སོ་སོས་ལས་ཀ་བྱས་ནས། ཚུར་སྨོག་ཐུབ་པ་ཡིན་ན་དེར་རང་ཁ་རང་གསོ་ལ་ངོས་འཛིན་ཞུ་ཡི་ཡོད་ན་མ་འགྲིག་པ་མེ་འདུག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། གང་ལྟར་ཤོག་བུ་དཀར་པོའི་ཐོག་བྱིས་པ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་དེར་ལག་བསྟར་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་མཐོང་གི་འདུག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་ནས་ ༤་༧། "བོད་པའི་སྨོན་གྲྭ་དང་དགོན་སྡེ་ཁག་ནང་ཅི་མ་ལ་ཡ་རེ་རྒྱུད་ཀྱི་ཡུལ་མི་ཁག་གི་སྨོན་ཡོན་འགྲོ་གྲོན་མངའ་གཞུང་སོ་སོ་ནས་རོགས་མགོན་ཡོང་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་བཅས་ཡིན།" ཞེས་གསལ་འདུག ད་ལྟ་འདིའི་འགོ་བརྗོད་ "མ་འོངས་རང་ཁ་རང་གསོ་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་ལས་ཀཆར་ཁག" ཟེར་བ་དེ་དང་འདི་གཉིས་རྡུད་དེ་ལྷོག་ཕྱོགས་རེད་འདུག གང་རེད་ཟེར་ན། མངའ་གཞུང་ལ་རོགས་སྐྱོར་བཅལ་པ་ཡིན་ན་རང་ཁ་རང་གསོ་གང་འདྲ་ཆགས་ཀྱི་རེད། སོ་སོའི་གོ་བ་ལེན་སྟངས་དེ། བོད་མི་གཅིག་གིས་བོད་མི་གཞན་ཞིག་ལ་རོགས་པ་བྱས་པ་ཡིན་ན་རང་ཁ་རང་གསོ་ཡིན་པ། ང་ཚོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་འདི་འདྲའི་ངོས་འཛིན་བྱས་ནས་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཡིན་ནའང། མངའ་གཞུང་ལ་ཡར་ཞུས་ནས་རོགས་པ་བཅོལ་རྒྱུ་ཡིན་ཟེར་བ་དེ། འགྲེས་ཕྱོགས་ཀྱི་ལས་ཀ་ཅིག་ཡིན། ཡིན་ནའང། ང་ཚོ་ཡང་ཞུ་ཡི་ཡོད། ཡིན་ནའང། མངའ་གཞུང་ལ་ཡར་ཞུས་ནས་རོགས་པ་བཅོལ་རྒྱུ་ཡིན་ཟེར་བ་དེ། འགྲེས་ཕྱོགས་ཀྱི་ལས་ཀ་ཅིག་ཡིན། དེ་ཡིན་དུས་མ་འོངས་པར་ཡི་གེ་འབྲི་དུས་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་ཀྱི་འདུག གང་དྲན་པ་ཆ་ཚང་མ་བྱིས་པས་འགོ་བརྗོད་ཀྱི་འགལ་གང་བྱེ་དགོས་ཡོད་མེད་བསམ་ཟློ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

གལ་ཆེ་ཤོས་ཅིག་དེ་བསྒྲི་ཚགས་སྐྱོར་རེད། བསྒྲི་ཚགས་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་དང་། གནད་འགག་ཆེན་པོ་མཐོང་གི་ཡོད། ཡིན་ནའང། ཅ་གོ་ཅོག་གི་གཅིག་བུ་ལ་བསྒྲི་ཚགས་མ་ཡིན་པའི་ཐོག་ནས་གནད་འགག་ཆེ་ས་ནས། ངས་གོང་དུ་ཞུས་པ་ནང་བཞིན་རེད། ལས་བྱེད་མི་དགོས་སར་བསྐོ་གཞག་བྱ་རྒྱུ། དེ་འདྲ་མེད་པའི་ཐོག་ནས་བསྒྲི་ཚགས་གནང་དགོས་འདུག ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་བསྒྲི་ཚགས་གནང་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
རྟེས་སུ་སྟོན་ཕྱིས་ཐོག་རིམ་པས་ཚར་ཤས་བླང་རྒྱུ་ཡིན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཆོག་ནས།

སྒྲི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ཨ་ཀྱོང་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་ལགས།

སྒྲི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ཨ་ཀྱོང་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་ལགས་ནས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ད་རེས་ལག་པ་ཞིག་བརྒྱངས་པ་ཡིན། ཆ་བའི་འཚང་དགོས་པ་མང་པོ་ཞིག་གོང་དུ་ཆས་པ་ཚོས་གསུངས་ཚར་སོང་། ཡིན་ནའང་དེའི་ནང་གི་གནད་དོན་འགའ་ཤས་ཤིག་ཁ་གསལ་དུ་བཏང་ནས་ཞུ་རྒྱའི་འབད་བརྩོན་བྱེད་ཀྱི་ཡིན། ཚོད་དཔག་འཚར་ཅིས་ཚོགས་ཆུང་གི་སྟན་ཐོའི་ནང་ལ་བར་བརྒལ་བ་ཀན་འཁྱལ་གྱི་སྐོར་དེ། སྒྲི་བཏང་གོང་དུ་གསུངས་སོང་། "དེ་སྟོན་ཚོད་དཔག་ཚོགས་ཆུང་ལ་དཔལ་ལྡན་བ་ཀན་ཤག་གོང་མས་གསལ་བ་ཤད་གནང་བ་ལྟར་ལས་ལྟག་བསྐྱར་ཞིབ་ཞུ་འོས་མ་མཐོང་།" ཟེར་བ་དེ་དང་འབྲེལ་ནས་ཚོག་འགལ་ཤས་ཤིག་ཞུ་ཡི་ཡིན། ཆ་བའི་འདིར་ཚོག་ལྷོག་ལྷོག་འདུ་ཞིག་ལ་ཐུག་ཏུ་ཕྱིར་ཕྱིར་ཡ་ཚོ་ཡ་ཚ་ཡ་ཡ་ཡ། ཡིན་ནའང། དོན་དངོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བར་བརྒལ་བ་ཀན་ཤག་ཀྱི་ཐོག་ལ་འདས་པའི་ཆུ་བ་འགལ་ཤས་ཀྱི་ནང་ལ་ང་ཚོས་མཉེན་གསལ་རེད། དེ་རིང་གོང་དུ་གསུངས་པ་བཞིན། གང་ལྟར་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་འགན་དེ་ཅམ་

ཞིག་འགྲུར་མི་འདུག་བསམ་པའི་ཚོར་བ་བྱུང། དེའི་ཐོག་ནས་ཞུ་རྒྱུ་ལ། རྒྱ་བའི་དཔྱི་བཀའ་ཤག་དང་གོང་མའི་བཀའ་ཤག་ཟེར་ནས་མང་པོ་ཞུ་རྒྱའི་འདོད་པ་མེད་དེ། ཡིན་ནའང། འདིའི་ཐོག་ལ་གནས་སྟངས་འགའ་ཤས་ཤིག་ཆགས་ཀྱི་འདུག ད་ལྟ་གོང་དུ་གསུངས་པ་བཞིན་ད་ལོ་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཞིག་འཕྲད་པ་རེད། གོས་ཚོགས་ཚོགས་མ་ཐུབ་པར་ཟླ་བ་མང་པོ་ལྟག་པ་རེད། སྐབས་དེ་ལ་ནད་ཡམས་རྒྱུན་པས་ཇ་དྲག་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆགས་བསྟད་ཡོད་རེད། དེའི་ཐོག་ནས་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ཅི་གོ་ཡི་ཡོད། རྒྱ་བའི་བཀའ་འགྲོལ་ཞུ་ས་དང་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་རེད། ནད་ཡམས་ཁྱབ་གདལ་སྐབས་སུ་གཡུགས་བཞག་ན་འགྲིག་གི་ཡོད་མ་རེད། སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་དེའི་ཐོག་ལས་ཀ་མང་པོ་ཞིག་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། བྱས་ཙང་དེ་ཚོ་ཁག་ཡོད་ཁག་མེད་ཆགས་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་ཞུ་བཞིན་ཡོད། ཡིན་ནའང། ཐོན་མའི་གྲོས་ཚོགས་སྐབས་སུ་བཀུར་འོས་སྒྲི་འཐུས་ཤིག་གིས་གསུངས་པ་རེད། སྐབས་དེ་དུས་ང་ཚོ་ཚང་མས་མཉེན་གསལ་རེད། བར་བརྒལ་བཀའ་འགྲོལ་ཞུ་ས་ཡོད་མེད་དང་དེ་ཚོ་ཚང་མ་གསལ་པོ་གསལ་རྒྱང་ཆགས་ཡོད་རེད། གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཀྱང་ལས་དོན་བྱས་ནས་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད། སྐབས་དེ་དུས་གསུངས་སོང། གང་ལྟར་རྒྱུན་ལས་བརྒྱུད་ནས་ཡིན་ནའང་འདྲ་འདུག་རྒྱ་མཚན་ཞིག་བྱེད་ཅིག་གྲོས་ཚོགས་ནང་དུ་འཕྲེང་བ་ཡིན་ན། དེར་གནས་སྟངས་ཤིག་དང་གསལ་པོ་ཆགས་རྒྱ་ཞིག་ཡོད་རེད། དེ་འཕྲུར་ཡོང་གི་རེད་བསམ་བའི་སོ་སོས་བསམ་ཟློ་འགོར་སོང་སྟེ། ཁོན་ཀྱང་ད་ལྟ་བར་དུ་གང་ཡང་སློབས་མ་སོང། བྱས་ཙང་འདི་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། དེ་མ་ཟད་སྐབས་དེ་དུས་ང་ཚོར་དཀའ་ངལ་མང་པོ་འཐུད་བསྟད་ཡོད་རེད། ངས་འདི་གསལ་པོ་བྱས་ནས་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། རྒྱ་བའི་ལས་བྱེད་དེ་འདྲའི་མཚན་སྨོས་མི་དགོས་པའི་གཙོ་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་དེ། ཡིན་ནའང། ཁོར་འཕྲལ་བྱང་བ་ཡིན་ན་ང་ཚོས་སྟེངས་ཆ་འདིའི་སྣང་དུ་འཚད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད། རྒྱ་ཏུ་མང་པོ་བཤད་བསྟད་པ་ཡིན་ན་ཕན་ཐོགས་གང་ཡང་ཡོད་མ་རེད། མདུན་ལ་ཐོན་ནས་འཚད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད། བྱས་ཙང་སྐབས་དེ་དུས་ཡིན་ནའང། མང་ཚོགས་ནང་དུ་མགོ་སྐོར་བཏང་བའི་བཟོ་འདོ་མང་པོ་ཞིག་བཤད་སོང། དགེགས་བསལ་ངས་འདི་ནས་གསལ་པོ་བྱས་ནས་ཞུ་རྒྱར། བརྒྱུད་ལམ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས། བཅར་འདྲི་བྱེད་པའི་བརྒྱུད་ནས་བཀའ་ཐུང་མཚོག་གིས་གསུངས་སོང། དེ་དུས་སྐད་ཆ་འདྲི་མཁན་ཀྱིས་དྲིས་པ་རེད། གོས་ཚོགས་འཚོགས་མ་ཐུབ་པའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་བཤད་ཕྱིན་ཡོད་མ་རེད། གོས་ཚོགས་འཚོགས་ཐུབ་ཡོད་མ་རེད། ང་ཚོར་དཀའ་ངལ་འདུག བར་བརྒལ་བཀའ་འགྲོལ་ཞུ་ས་ཡིན་ནའང་འདྲ་འདུག གང་ལྟར་གོས་ཚོགས་འཚོགས་ཐུབ་མེད་དུས་བཀའ་འགྲོལ་ཞུ་རྒྱར་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་འདུག་ཅེས་བཤད་པ་ཞིག་ནས་ཤག་ཤག་ཡིན་ན་ཁ་ཅིག་ཡོད་མ་རེད། དེ་བཤད་པ་ཞིག་ཐུའི་སྐྱོན་མ་རེད། དེ་བཤད་པ་ཡིན་ན། ཐུ་མཚན་གཅིག་དང་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་པར་ཁྱད་པར་ཞིག་འགྲོ་ཡི་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང། དཀའ་ངལ་གང་ཡང་མི་འདུག་གསུངས་པ་རེད། དེར་འགྲེལ་བཤད་གཅེ་བརྒྱ་ཡོད་རེད་ཅེ་ན། ངས་འདི་ནས་མར་ཞུ་རྒྱར། བར་བརྒལ་བཀའ་འགྲོལ་དེ་ཚོ་སྒྲི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཟེར་ནའང་འདྲ་འདུག གང་ལྟར་ཚོགས་དྲུང་ལ་བཏང་བཞག་པ་ཡིན་ན། ཉིན་གྲངས་ ༧༠ རྗེས་ལ་ལན་ཁ་གསལ་མ་བྱུང་བ་ཡིན་ན། དེར་བཀའ་འགྲོལ་འཐོབ་པ་ཞིག་ལ་བརྩི་ཡི་རེད་ཅེས་སྐད་ཆ་འབོལ་འབོལ་འདྲ་ཞིག་བཤད་སོང། དེ་ཚོ་བཤད་པ་ཡིན་ན་སྐྱེ་མགོ་ས་འཐུས་ཀྱི་སྐད་ཆ་རེད། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་བཤད་ན་ཡག་པོ་ཡོད་རེད། སྐབས་དེ་དུས་བོད་མི་མང་སྒྲི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཚོགས་གཙོ་ཚོགས་གཞོན་བསྐོ་ཐུབ་ཡོད་མ་རེད། སྒྲི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་མ་ཐད་ཚང་མ་ཡོད་མ་རེད་དེ། དེ་འདྲའི་སྐད་ཆ་སྒོམ་སྒོམ་བཤད་ཡོད་རེད། དེ་འདྲ་བྱས་ན་མ་འོངས་པར་དེ་ཚོར་ང་ཚོས་སྐད་ཆ་སྒོམ་སྒོམ་འདྲ་བཤད་བསྟད་པ་ཡིན་ན། ང་ཚོའི་ལས་དོན་ཐོག་འཐུས་ཤོར་འགྲོ་ཡི་རེད་ལ། མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ལ་དཀའ་ངལ་ཡོང་གི་རེད། དེ་འདྲ་སོང་ཙང་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་མ་འོངས་པར་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་ཀྱི་འདུག ད་ལྟ་ངས་འདི་ནས་གསལ་པོ་བྱས་ནས་སྐྱོར་ཀྱི་ཡིན། བཙན་བྱོལ་གོང་མེའི་གཞུང་

དངུལ་འདུ་འགོད་དང་། ལོ་འཁོར་སྟོན་ཁྱེས། དངུལ་ཁྱེས་སྟངས་འཛིན་བཅས་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི། ལེའུ་གསུམ་པ། དོན་ཚན་བདུན་པའི་ནང་གསེས་ ༤ པར། "བཀའ་ཤག་དང་། ལས་ཁུངས་ཁག་སུ་ཐད་ནས་རོགས་དངུལ་དང་། བུན་དངུལ་གསར་བུ་ལེན་དགོས་མཐའ་དག་ལེན་འཐུས་དང་། དེ་འབྲེལ་གྱི་ཚོད་ཡིག་ཁག་གི་འཆར་ཞིན་རྣམས་དང་། འགྲོ་གྲོན་གཏོང་ཕྱོགས་ཀྱི་འཆར་གཞི་ཁ་གསལ་ལ་བཅས་བཀའ་ཤག་བརྒྱུད་སྤྱི་འཐུས་ལྟན་ཚོགས་སམ་དེའི་རྒྱུན་ལས་ཚོགས་ཆུང་ནས་ཚོག་མཆན་ཞུ་དགོས།" ཞེས་ཟེར་ཡོད་པ་རེད། "ཚོག་མཆན་འདི་རིགས་ཀྱི་སྟན་ཞུ་ཚོགས་བྱང་ལས་ཁུངས་སུ་འགྲོར་བ་ནས་ལས་ཉིན་བཅུའི་ནང་ལན་གསལ་མ་བྱུང་ཚེ་ཚོག་མཆན་ཐོབ་པར་ཆ་འཛིན་བྱ་འཐུས།" ཞེས་འཁོད་ཡོད་རེད། དེ་ཚོ་དང་བཅས་པ་ལྷོད་འཇིན་གནང་གི་ཡོད་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་དེ་དུས་ང་ཚོར་གཅེ་ཡོད། སྤྱི་འཐུས་ལྟན་ཚོགས་ལ་བཀའ་འཁོལ་སྟོད་མཁན་ཡོད་དམ་མེད། དེ་ཚོ་ཅི་གོ་དགོས་རེད། ང་ཚོས་དེ་འཇའི་འགོལ་འགོལ་འཇ་ཞིག་བྱས་བསྡད་པ་ཡིན་ན། དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་འདུག མ་འོངས་པར་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་ཐུགས་གཟབ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག

ངས་ཞུ་རྒྱུར། ཕ་བའི་ནད་ཡམས་དང་དེ་འཇའི་ཐོག་ལ་བཀའ་འཁོལ་ཞུ་དགོས་མ་རེད་ཅེས་ངས་ཞུ་ཡི་མེད། དེའི་ཐོག་ལ་འགྲོ་སོང་གཏོང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། གཏོང་དགོས་པ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའང། ང་ཚོས་གྲོས་ཚོགས་འཚོགས་མ་ཐུབ་པར་ཕལ་ཆེར་ཟླ་བ་བཞི་ལྷག་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་བཀའ་ཤག་འཁོལ་གা་ཚོད་ཞུས་ཡོད་རེད། དེ་རིང་བརྒྱུད་ལམ་འདིའི་ཐོག་ལ་གསལ་པོ་གསུང་རོགས་ཞུ་འདོད་བྱུང། ད་ལྟ་དེ་ཙམ་ཡིན།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཆོག་ནས།

སྤྱི་འཐུས་ཀཱཧ་དགེ་ལེགས་ལགས།

སྤྱི་འཐུས་ཀཱཧ་དགེ་ལེགས་ལགས་ནས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག དཔལ་ལྡན་དཔལ་འབྱོར་བཀའ་བློན་མཆོག་གི་སྟོན་ཁྱེས་གསུང་བཤད་རེད། དེ་བཞིན་སྟོན་ཁྱེས་ཚོད་དཔག་འཚར་ཁྱེས་ཚོགས་ཆུང་གི་སྟན་ཐོའི་ཐོག་བཀྲོ་གླེང་ཕེབས་བཞིན་པ་རེད། ཐོག་མར་ཞུ་རྒྱུར། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་བཀའ་ཤག་སྒྲབས་བཅུ་དྲུག་པའི་སྟོན་ཁྱེས་ཐེངས་དང་པོ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་འཇ་ཡིན་དུས་དཔལ་ལྡན་སྲིད་སྒྲོང་གིས་དབུས་པའི་དཔལ་ལྡན་བཀའ་བློན་ནམ་པ་དང་། འབྲེལ་ཡོད་ལས་བྱེད་ཚང་མར་འཚམས་འདྲི་དང་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

སྟོན་ཁྱེས་སྤྱི་ཡོངས་ཐོག་བཀྲོ་གླེང་ཕེབས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། འདིའི་ཐོག་ལ་སོ་སོའི་དོགས་འཇྲེ་དང་བསམ་ཚུལ་ཞུ་རྒྱུར། ཁྱེས་ལོ་ ༢༠༢༢'''༢༣ ལོའི་སྟོན་ཁྱེས་ལ་ཁྱོན་བསྟོམས་པའི་ཚོད་དཔག་འགྲོ་འཚར་དེར། སྒོར་ས་ཡ་ ༢༥༣༥'།ཅ ཆགས་འདུག ཁྱེས་ལོ་ ༢༠༢༧'''༢༢ ལོའི་སྟོན་ཁྱེས་ཚོད་དཔག་འགྲོ་འཚར། དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག (Budged Estimate) ལ་བརྒྱ་ཆ་བགོས་པ་ཡིན་ན། ད་ལྟ་འདིར་གསུངས་པ་ནང་བཞིན་རེད། བརྒྱ་ཆ་ ༨.༠ཅ ཆགས་བསྡད་འདུག ཐུ་ལོའི་སྟོན་ཁྱེས་དང་བསྟུར་བ་ཡིན་ན་ཁྱང་བ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་བཞིན་ཁྱེས་ལོ་ ༢༠༢༧'''༢༢ ཀྱི་མཐའ་མའི་སྟོན་ཁྱེས་གཏན་འབེབས་དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག (Revise Estimate) དེའི་སྟངས་ལ་བརྒྱ་ཆ་སྒོར་བ་ཡིན་ན་བརྒྱ་ཆ་ ༢༠ ཞིག་ཁྱང་བ་ཆགས་ཀྱི་འདུག ཕ་བའི་སྟོན་ཁྱེས་ཁྱང་བ་ཆགས་པར་འདིར་ལན་གནང་འདུག ཐུ་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་ཕེབས་ཙ་དང་། གང་ས་ལྟོང་ལས་ཁུངས་བཅས་ནས་ཁྱོན་བསྟོམས་པའི་སྒོར་ས་ཡ་ ༣༢༤'།༥ འགྲོ་གྲོན་

ལས་མར་འཛིན་ཡོད་གསུངས་འདུག དེ་མར་འཛིན་ཡོད་པ་ཡིན་ན། གོང་དུ་བཀྲར་འོས་སྒྲི་འཕྲས་མང་པོ་ཞིག་གིས་གསུངས་སོང། བྱས་ཙང་ད་ལྟ་སྒོར་ས་ཡ་ ३३১.৫ འདི་བཀའ་འགྲོལ་ནང་དུ་སྒེག་ཀྱི་ཡོད་རེད་དམ་མ་རེད།

བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཡོང་འབབ་དང་འགྲོ་སོང་གི་རེའུ་མིག་ཅིག་གནང་ཡོད་རེད། དེའི་ནང་ལ་སྤྱོན་ཁྱིས་ཚོད་དཔག་བྱུང་ལ་ "བཀའ་ཤག་ནས་ཐབས་ཤེས་" ཞེར་བ་ཞིག་འདུག བཀའ་ཤག་ནས་ཐབས་ཤེས་ཞེར་བར་ན་ཞིང་ཡང་སྒོར་ས་ཡ་ ৫০০ རེད། ད་ལོ་ཡང་སྒོར་ས་ཡ་ ৫০০ ཆགས་བསྡད་འདུག བཀའ་ཤག་གི་ཐབས་ཤེས་ཞེར་བ་དེ། ཁྱོན་བསྡོམས་པའི་སོང་ནས་ཁྱོན་བསྡོམས་པའི་བྱང་མར་འཛིན་པའི་ཟྲེས་ལ་ཀ་ཚོད་ལྟག་གི་རེད། འདི་བཀའ་ཤག་གིས་ཐབས་ཤེས་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། བཀའ་ཤག་གི་ཐབས་ཤེས་ཞེར་བ་དེར་ང་ཚོས་ཁྱོན་བསྡོམས་པའི་སྤྱོན་ཁྱིས་ཀྱི་བརྒྱ་ཆ་སྒོར་བ་ཡིན་ན། བརྒྱ་ཆ་ ৭৫.২২ ཆགས་ཀྱི་འདུག སྤྱོན་ཁྱིས་མ་དཏུལ་རང་ལ་བརྒྱ་ཆ་བགོས་པ་ཡིན་ན་བརྒྱ་ཆ་ ৬০ མིན་ཙམ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་འདུག ང་ཚོས་རང་ཁ་རང་གསོ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཞེར་ཀྱི་ཡོད་རེད། རང་ཁ་རང་གསོ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཞེར་དུས། ད་ལྟ་ང་ཚོའི་སྤྱོན་ཁྱིས་མ་དཏུལ་གྱི་ཡོང་འབབ་བརྒྱ་ཆ་ ৬০ མིན་ཙམ་ཞིག་བཀའ་ཤག་གིས་ཐབས་ཤེས་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་བསྡད་འདུག

དེ་བཞིན་སྤྱོན་ཁྱིས་བྱང་གི་ནང་ལ་དང་ཟླར་དཏུ་ལ་དང་རེས་ཅན་བསྡུ་དཏུ་ལ། རེས་མེད་ཞལ་འདེབས་ཞེར་བའི་ནང་དུ་སྒོར་ས་ཡ་ ৭৫১.৭২ གསུངས་འདུག དགོངས་དག་འདི་ཧོར་འདུག

བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཁྱིས་ལོ་ ২০২২-২৩ ལོའི་ཐོག་བསྡོམས་སྤྱོན་ཁྱིས་བྱང་སོང་གི་ ৩ པ། གཏན་འཇགས་དང་སྤྱོན་ཁྱིས་མ་དཏུལ་སྒྲིད་འབབ་ལ་སྒོར་ ৭২২,৭৩১,০০০ གསུངས་འདུག འདི་གཏན་འཇགས་མ་དཏུལ་དང་སྤྱོན་ཁྱིས་མ་དཏུལ་གྱི་དཏུལ་ཀ་ཚོད་ཅིག་ལ་ཚོད་དཔག་བྱས་ནས་བརྒྱ་ཆ་སྒོར་ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟ་དས་གོང་དུ་ཞུས་པ་ནང་བཞིན་བཀའ་ཤག་གི་ཐབས་ཤེས་ཞེར་བ་དང་། གཏན་འཇགས་མ་དཏུལ་དང་སྤྱོན་ཁྱིས་མ་དཏུལ་གྱི་སྒྲིད་འབབ་ཞེར་བ་འདི་གཉིས་ལ་རྒྱ་བལྟོངས་ཡིག་ཆ་དང་འགྲེལ་བརྗོད་ཡིག་ཆ་དེ་འདྲ་གང་ཡང་མི་འདུག འདི་གཉིས་ལ་བཀའ་ཤག་གི་ཐོག་ནས་འགྲེལ་བཤད་དང་རྒྱ་བལྟོངས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་ན། དངོས་གནས་བྱས་ན་གཏན་འཇགས་མ་དཏུལ་དང་སྤྱོན་ཁྱིས་མ་དཏུལ་གྱི་སྒྲིད་འབབ་དེ་དཏུལ་གཅོད་ཅིག་ལ་བརྒྱ་ཆ་སྒོར་གྱི་ཡོད་རེད། ཕལ་ཆེར་འདི་གསུང་ཐུབ་ཀྱི་རེད་སྙམ། འདིའི་ནང་ལ་གང་ཡང་གསལ་མི་འདུག དེ་འདྲ་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་ན། ང་ཚོའི་སྤྱོན་ཁྱིས་འདི་གང་ལ་གང་འཚམ་ཚད་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཆགས་རྒྱུའི་རེ་བ་ཞུ་ཡི་ཡོད།

དེ་བཞིན་ང་ཚོ་ཚང་མས་སྤྱོན་ཁྱིས་མ་དཏུལ་ཀྱི་ཡོང་ཁུངས་གཙོ་བོ་དང་བྱང་ཟླར་དཏུ་ལ་དང་། རེས་ཅན་བསྡུ་དཏུལ་གསུང་གི་ཡོད་པ་རེད། ཁྱིས་ལོ་ ২০২২-২৩ ཀྱི་སྤྱོན་ཁྱིས་ནང་ལ་དང་བྱང་ཟླར་དཏུ་ལ་དང་། རེས་ཅན་བསྡུ་དཏུལ་ཀྱི་ཡོང་འབབ་དེ་སྒོར་ ৭৫১,৭২০,০০০ གསུངས་འདུག འདིའི་ནང་ལ་བཟོ་མཉམ་ཁག་གི་གཙང་ཁེ་ཚུད་བསྡད་ཡོད་རེད། ཆས་པ་ཚོས་སྤྱོན་ཁྱིས་ནང་དུ་གཟིགས་པ་བཟོ་མཉམ་ཁག་གི་གཙང་ཁེ་དེ་ས་ཡ་ ৭,৭৬০,০০০ ཆགས་འདུག དང་བྱང་ཟླར་དཏུ་ལ་འདི་ནས་བཟོ་མཉམ་ཁག་གི་གཙང་ཁེ་དེ་མར་འཛིན་པ་ཡིན་ན་གཏོང་ལྡན་གི་རེད་ཞེར་ན། སྒོར་ས་ཡ་ ৭৫৮,৫৬০,০০০ དེ་དབྱ་ཁྲལ་རང་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། འདི་ཁྱོན་བསྡོམས་པའི་སྤྱོན་ཁྱིས་ཀྱི་བརྒྱ་ཆ་སྒོར་བ་ཡིན་ན་བརྒྱ་ཆ་ ৩.৩৬ ཆགས་ཀྱི་འདུག ངའི་སྒོར་སྟངས་བྱས་པ་ཡིན་ན་དེ་འདྲ་ཞིག་རེད་འདུག ད་ལྟ་བཀའ་ཤག་གིས་བརྒྱ་ཆ་ ১.১৭ གསུངས་གི་འདུག འདི་གང་འདྲ་ཡིན་མིན་ངས་ཏ་གོ་ཡི་མེད།

དབྱ་ཁྲལ་ཐོག་བཀའ་ཤག་གོང་མའི་སྐབས་སྲུའང་ཞུས་པ་ཡིན། བཀའ་ཤག་གོང་མས་དབྱ་ཁྲལ་སྤར་རྒྱུའི་ཐོག་ལ་ཉམས་གཞི་གང་ཡང་མེད། ཡིན་ནའང་། གང་མང་བསྡུ་ཐུབ་རྒྱུ་འབབ་བཙོན་གནང་གི་ཡིན་གསུངས་པ་རེད། གང་ལྟར་གཅ

ཚོད་མི་དགོས་གা་ཚོད་བསྡུ་ཐུབ་རྒྱུའི་འབད་བརྩོན་གནང་ནའང་རེད་མ་གནང་ནའང་རེད། དབྱ་ཁྲལ་གྱི་ཐོག་ནས་སྤྲོན་རྩོས་མ་དཔྱལ་ལ་ཕན་པའི་བརྒྱ་ཆ་ ༨.༥ ཡང་ན། ༢ མ་ཟིན་ཙམ་རེད་མ་གཏོགས། ད་ལྟའི་ཆར་ལ་དེ་ལས་ལྷག་པ་ཞིག་ཡོང་གི་ཡོད་མ་རེད། ངས་གོང་དུ་ཞུས་པ་ནང་བཞིན་སྤྲོན་རྩོས་མ་དཔྱལ་གྱི་བརྒྱ་ཆ་ ༨༠ ལྷག་ཅིག་བཀའཡཱ་གིས་ཐབས་ཤེས་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟ་འདི་ལ་ཕན་པར་ངཚོས་དབྱ་ཁྲལ་མ་དཔྱལ་དེ་ཏོག་ཙམ་ཡར་སྤོར་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། སྤྲོན་རྩོས་མ་དཔྱལ་ལ་ཕན་གྱི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ངཚོས་རང་ཁ་རང་གསོ་གསུང་གི་ཡོད་རེད། རང་ཁ་རང་གསོ་གསུང་དུས་དབྱ་དཔྱལ་འབབ་ཚད་དེ་ཐུན་བུ་ཞིག་སྤོར་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། དཔྱལ་རྩོས་མ་དཔྱལ་ལ་ཏོག་ཙམ་ཕན་མི་ཡོང་ངམ་བསམ་གྱི་འདུག བརྒྱ་ཆ་གа་ཚོད་ཅིག་གིས་ཕན་ཐོགས་ཀྱི་རེད། རེ་བ་ལ་བརྒྱ་ཆ་ ༩༠'''༩༥ བརྒྱབ་ཀྱི་ཡོད་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་གа་ཚོད་ཅིག་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་མེད་བཤད་ཚོད་ཁག་པོ་རེད། ཡིན་ནའང། ངཚོས་མི་མང་ལ་རེ་བ་བརྒྱབ་པ་ཡིན་ན། ངས་བསམ་པར་མི་མང་གིས་ཞལ་འདེབས་གནང་བར་ཏན་ཏན་ཐེ་ཚོམ་ཡོད་མ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ང་ཚོ་ཚང་མས་མཉྫིན་གསལ་རེད། མི་མང་གི་ངོས་ནས་ཚོང་རྒྱག་ས་དང་གа་བར་ཡིན་ནའང་ཞལ་འདེབས་མང་པོ་ཞེ་དྲག་ཅིག་ཡོང་སྤྲོད་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་འདྲ་ཡོང་བའི་སྐབས་ལ་མི་མང་གཅིག་གི་ངོས་ནས་སྐོར་ ༧༠༠ སྐོར་ ༣༠༠ སྐོར་ ༥༠༠ སྐོར་ ༧༠༠༠ དེ་འདྲའི་ཞལ་འདེབས་འབྱལ་སྤྲོད་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་མི་མང་གིས་གནང་རྒྱུར་ཐེ་ཚོམ་ཡོད་མ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག འདས་པའི་གནས་སྟངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཞལ་འདེབས་གа་ཚོད་ཅིག་བྱུང་ཡོད་རེད། ཚང་མས་མཉྫིན་གསལ་རེད། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ལ་སྐོར་ ༧༠༠ ཙམ་ཞིག་འབྱལ་ཐུབ་པ་ཡིན་ན། ངས་དེ་འདྲ་ཞིག་ཟུལ་མི་ཐུབ་པའི་གནས་སྟངས་ཡོད་མ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ད་ལྟའི་བཙན་བྱོལ་གོང་མའི་སྒྲི་ཚོགས་ཀྱི་དབལ་འབྱོར་གནས་བབ་རེད། གཙོ་བོ་སྒྲི་ཁོར་ས་ལས་ཀྱང་རྩི་ཀ་ཙམ་བྱས་ནས་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་ཚོ་ཚང་མར་གཟིགས་པ་ཡིན་ན། ཏན་ཏན་ང་ཚོས་དཔྱ་ཁྲལ་སྤར་བ་ཡིན་ན་མི་མང་གི་ངོས་ནས་དགོངས་ཆུལ་ཡོང་གི་མ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག

རྒྱུ་མཚན་གཅིག་གа་རེ་རེད་ཟེར་ན། ང་ཚོས་དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཆེན་མང་པོ་ཚོགས་པ་རེད། དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཆེན་མང་པོའི་ནང་ལ་ཚོགས་ཆུང་ཆ་བགོས་བྱས་ཡོད་རེད། ངའི་ཚོགས་ཆུང་ནང་དུ་ས་གནས་ཁག་ནས་ཝེབས་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་དཔྱ་ཁྲལ་སྤོར་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་དགོངས་ཆུལ་གསུངས་སོང། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཆེན་གྱི་ལས་བསྡོམས་ནང་དུའང་ཕལ་ཆེར་ཡོད་ཀྱི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག དེ་ཚོའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོས་དཔྱ་དཔྱལ་འབབ་ཚད་དེ་སྤར་བ་ཡིན་ན། གཅིག་བྱས་ན་མི་མང་ཁ་ཤས་ཀྱིས་དཔྱ་ཁྲལ་སྤོར་གྱི་འདུག་གསུངས་སྲིད་པ་རེད། བསྡུ་ཐུབ་མཁན་གྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་ན། བསྡུས་མ་ཐུབ་པ་དེ་ཚོས་མ་ཐུབ་པ་རང་རེད། ཁོ་ལ་ཁག་ཡོད་མ་རེད། ཁྱིམས་དང་སྒྲིག་གཞིའི་ཚ་ཏྲན་ཞིག་གི་འོག་ནས་ཁོ་ལ་བསྡུ་མ་ཐུབ་པའི་ལམ་ཁ་ཞིག་ཡོད་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་ཙང་བསྡུ་ཐུབ་མཁན་གྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་ན་སྤྲོན་རྩོས་མ་དཔྱལ་ལ་ཕན་གྱི་རེད། ད་ལྟ་དཔྱ་ཁྲལ་སྐོར་ ༥༤ དང་ཟས་བཅད་དོད་སྐོར་ ༧༠ རེད། སྐོར་ ༧༠ དེ་གа་རེ་ཟེར་ཀྱི་ཡོད་རེད་ཅེ་ན། གསུམ་བཅུ་དུས་དྲན་གྱི་ཉི་མ་གཅིག་དང་། བཞི་པ་ས་གа་ཟླ་བའི་ཚེས་པ་བཅོ་ལྔ། ཉི་མ་གཉིས་ཀྱི་དོད་སྐོར་ ༤ རེར་བྱས་ནས་སྐོར་ ༧༠ རེད། དེར་ཕལ་ཆེར་ཕྱི་ཟླ་ ༢༠༠༥ ཟླར་བསྡུར་བཅོས་གནང་ཡིན་ས་རེད། ཁྱོན་བསྡོམས་པའི་ཟླ་ ༧ ལ་གа་ཚོད་འབྱལ་ཀྱི་ཡོད་རེད་ཟེར་ན། སྐོར་ ༥༤ འབྱལ་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། སྐོར་ ༥༤ དེ་ཟླ་བ་ ༧༣ ལ་བགོ་བཤད་བརྒྱབ་པ་ཡིན་ན། ཟླ་བ་རེ་ལ་སྐོར་ ༥ དང་དགས་ ༤༣ རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ལ་བོད་མི་རེ་རེས་ཟླ་རེར་དཔྱ་ཁྲལ་སྐོར་ ༥ དང་དགས་ ༤༣ འབྱལ་ཀྱི་ཡོད་རེད། ད་ལྟའི་བོད་མིའི་སྒྲི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་རེད། གང་ཅིའི་ཐད་ནས་བལྟས་པ་ཡིན་ནའང། ཕྱི་ཟླ་ ༢༠༠༥ ཟླར་བསྡུར་བཅོས་གནང་འདུག ད་ལྟ་ཕྱི་ཟླ་ ༢༠༢༢ སྟེགས་བསྡད་ཡོད་རེད། ཇ་

ལམ་ལོ་ ༢༠ མིན་ཙམ་ཞིག་འགྲོ་བསྡད་འདུག་ དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་མ་འོངས་པར་བཀའ་ཤག་གི་ངོས་ནས་ཡིན་ནའང་རེད། སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཡིན་ནའང་རེད། གང་ལྟར་དེ་འདྲའི་སྒོར་ཆའི་གྲོས་འཆར་ཝེབས་པ་ཡིན་ན་དེ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དཔལ་འབྱོར་བཀའ་བློན་གྱི་གསུང་བཤད་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༥ ། ཕྱོགས་བསྟོམས་མ་དཏུལ་ཁོངས་སུ་ཚུད་པའི་འདས་པོ་ ༥ ཡི་མ་དཏུལ་གནས་སྟངས་རེཊ་མིག འདི་ནང་གི་གཏན་འཇགས་མ་དཏུལ་དེ་རེད། ཆ་ཤས་པོ་ ༢༠༢༠'''༢༧ ལ་གཏན་འཇགས་མ་དཏུལ་སྒོར་ས་ཡ་ ༣༠༧'৫১ གསུངས་འདུག་ གཏན་འཇགས་མ་དཏུལ་འདི་དཔལ་འབྱོར་ལས་ཁུངས་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་ན། དཔལ་འབྱོར་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཡིད་ཆེས་དགེ་ཚ་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་ཐེབས་རྒྱ། གང་གི་ནང་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནའང་ཁ་གསལ་པོ་ཞིག་གསུང་རོགས་གནང་། བཀའ་ཤག་གོང་མའི་སྐབས་སུ་འདི་ཐད་ཏེ་བ་མང་པོ་བཏང་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བར་དུ་ལན་གསལ་པོ་ཞིག་བྱུང་མ་སོང་། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་ད་ལྟའི་བཀའ་ཤག་གིས་དབུས་བོད་མེའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་གཏན་འཇགས་མ་དཏུལ་སྒོར་ས་ཡ་ ༣༠༧'৫১ དེ་དཔལ་འབྱོར་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཆེས་འགོ་གང་དང་གང་དུ་ཡོད་རེད། ཆེས་འགོ་དེ་ཚོའི་ནང་དུ་དཏུལ་གা་ཚོད་ཡོད་རེད། དེ་ཚོ་གསལ་པོ་ཞིག་གནང་རོགས་བཀྲིས། དེ་བཞིན་དཔལ་འབྱོར་ལས་ཁུངས་རང་ལ་གཏན་འཇགས་མ་དཏུལ་སྒོར་ས་ཡ་ ༨༣'༣ ཞིག་ཡོད་རེད། དེ་འང་གང་དུ་ཡོད་རེད། ཆེས་འགོ་གང་དུ་དཏུལ་གা་ཚོད་བཞག་ཡོད་རེད། འདི་ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག་གསལ་པོ་ཞིག་གསུང་རོགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་བཞིན་སྔོན་ཆེས་ཚོད་དཔག་འཆར་ཆེས་ཚོགས་ཆུང་གི་སྟན་ཐོའི་ཅོག་གྲངས་ ༩ བའི་ ཁ། དེབ་སྒྲིལ་ཡོད་པའི་ལས་ཁུངས་ཁག་གི་འདས་ལོ་ ༩ ཡི་མ་དཏུལ་གནས་སྟངས་གཤམ་གསལ། འདིའི་ནང་དུ་ཆེས་ལོ་ ༢༠༢༠'''༢༠༢༧ ལོར་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ལ་སྤྱོར་ -৭৩৩,১৫৫,৬৫৩'৫০ གསུངས་འདུག (-) ཟེར་བ་དེ་གནས་སྟངས་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་གསུང་གི་ཡོད་རེད། དེ་བཞིན་ད་ལྟའི་ཆར་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་མ་དཏུལ་གནས་སྟངས་གা་རེ་ཆགས་བསྡད་ཡོད་རེད། གཏན་འཇགས་མ་དཏུལ་གྱི་གནས་སྟངས་གা་རེ་ཆགས་ཡོད་རེད། སྤྱི་ར་བཏང་མ་དཏུལ་གྱི་གནས་སྟངས་གা་རེ་ཆགས་ཡོད་རེད། ལས་འཆར་མ་དཏུལ་གྱི་གནས་སྟངས་གা་རེ་ཆགས་ཡོད་རེད། དེ་ཚོ་གསལ་པོ་ཞིག་བཟོ་དགོས་ཀྱི་འདུག་མ་གཏོགས། ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ལ་གྲོས་ཚོགས་སྤ་མའི་ཐོག་ལའང་གསལ་པོ་ཞེ་དྲག་ཞུས་ཡོད། དཔལ་ལྡན་དཔལ་འབྱོར་བཀའ་བློན་མཆོག་གིས་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ལ་གཏན་འཇགས་མ་དཏུལ་སྒོར་ས་ཡ་ ༡༩༧ ཡོད་ཅེས་གསུངས་པ་རེད། འདས་པའི་ལོ་ལྡ་ཏྲུག་ནས་གསུངས་བསྡད་པ་རེད། ཆ་ཤིང་གা་རེ་གསུང་གི་ཡོད་རེད་ཅེ་ན། ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ལ་སྒོར་ས་ཡ་ ༣༠ མ་གཏོགས་མི་འདུག་ཅེས་གསུངས་པ་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་ད་ལྟ་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་མ་དཏུལ་གནས་སྟངས་དེར་སྒོར་ -৭৩৩,১৫৫,৬৫৩'৫০ གསུངས་འདུག འདིའི་གནས་ཚུལ་གা་རེ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། འདི་ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག་གསལ་པོ་ཞིག་བཟོ་རོགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། **ཁ ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཆོག་རས།** ཚར་སོང་ངམ། སྐར་མ་ ༧༠ ཟིན་གྲབས་འདུག ། ལཱཡ་སོ། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཆོག་རས།

སྤྱི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་འཇིགས་བྲལ་ལཱཡ།

སྤྱི་འཐུས་བསྟན་འཛིན་འཇིགས་བྲལ་ལཱཡ་རས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ངའི་ཞུ་འདོད་པ་དེ་གོང་དུ་ཐུགས་སྟེལ་སྤྱི་འཐུས་མང་པོ་ཞིག་གིས་གསུངས་སོང། ལོ་རྒྱུས་

རང་བཞིན་ལྡན་པའི་སྒྲར་ཐང་དབར་ཁང་སྐོར་ཚགས་བསྡད་ཡོད། དེས་མ་ཐུད་པ་བྱས་ན་མ་འགྲིག་པ་མི་འདུག ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཆོག་ནས།

སྤྱི་འཐུས་དགོན་མཆོག་ཡང་འཛིལ་ལགས།

སྤྱི་འཐུས་དགོན་མཆོག་ཡང་འཛིལ་ལགས་ནས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག ཀྱོས་ཚོགས་ཀྱི་དུས་ཚོད་བསྲི་ཚགས་བྱས་ནས། ངའི་ཞུ་འདོད་པའི་གནད་དོན་མང་ཆེ་ཞིག་གསུངས་ཚར་སོང། དེ་འདྲ་སོང་ཅང་དས་ཕྱིར་འཕེན་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།
དེ་དང་མཉམ་དུ་བསམ་ཚུལ་ཞིག་ཞུས་ན། སྤྱི་འཐུས་རྣམ་པ་ཚོས་དྲི་བ་དྲིས་པ་དང་ཁ་ཐུག་བཀའ་ལན་བརྒྱབ་བཅུག་ན་ཡག་པོ་འདུག་མ་གཏོགས། ང་ཚོ་མི་ཚུང་ཚུང་གླད་པ་ཚུང་ཚུང་ཡིན་ཅང། དྲི་བ་དང་ལན་ཚང་མ་གཅིག་གི་ནང་དུ་ཥོང་སྐད་མ་རེད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཆོག་ནས།

བ་ལྷ་ལས་རིམ་བསྒྲིགས་ཚར་བ་རེད། དང་པོ་བཤོ་གྲེང་གསལ་བཤད་བྱ་རྒྱུ་དང། དེའི་རྗེས་ལ་དཔལ་འབྱོར་བཀའ་བློན་དང་ཚོད་དཔག་འཚར་ཅིས་ཚོགས་ཆུང་གི་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་ཀྱི་དུས་ཚོད་བཟོས་པ་རེད། དེར་དཔལ་ལྡན་དཔལ་འབྱོར་བཀའ་བློན་མཆོག་དང། ཚོད་དཔག་འཚར་ཅིས་ཚོགས་ཆུང་གིས་ཡིག་ཆ་ལྷ་དགོས་པ་དང་རྒྱབ་ལྟོངས་འཚོལ་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཡོང་གི་འདུག དེ་འདའི་ཐོག་ནས་ལས་རིམ་བསྒྲིགས་པ་གཞིར་བཟུང་མར་ཕེབས་རྒྱུ་ཡིན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་ཨ་ཀུག་ཚེ་བརྟན་ལགས།

སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་ཨ་ཀུག་ཚེ་བརྟན་ལགས་ནས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཆོག དཔལ་ལྡན་དཔལ་འབྱོར་བཀའ་བློན་གྱི་སྡོན་ཁྱེས་གསུང་བཤད་དང་སྡོན་ཁྱེས་ཚོད་དཔག་འཚར་ཅིས་ཚོགས་ཆུང་གི་སྒྲན་ཐོའི་ཐོག་ལ་ཚར་ཤས་བློང་ཡིན། གཞི་ཙཱའི་གོང་དུ་བཀྲར་འོས་སྤྱི་འཐུས་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཞུ་འདོད་པའི་བསམ་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་གསུངས་སོང། ཡིན་ནའང། རིགས་གཅིག་ནན་ཏན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཞུས་ན་བསམས་བྱུང། དང་པོ་དེ་ལ། དཔལ་ལྡན་དཔལ་འབྱོར་བཀའ་བློན་གྱི་སྡོན་ཁྱེས་གསུང་བཤད་གྱི་ ༨.༡། ནང་དུ་ "དགོས་དངུལ་འདི་དག་ཁྱེས་པོ་ ༢༠༢༡'''༢༢ ལོའི་ཐོག་མའི་སྡོན་ཁྱེས་བཀའ་འཕྲོལ་གཏན་འབེབས་ཏིན་སྒོར་ས་ཡ་ ༢༨ཁ་༡༣ ལས་ཏིན་སྒོར་ས་ཡ་ ༡༨༢.ཁཁ དང། བརྒྱ་ཆ་ ༨.༠ཅ ཐུང་བ་བྱེད་ཀྱི་འདུག" ཞེར་བ་དེ། ཐུང་བ་ཆགས་པ་དེ་སྟེ་ཚན་དང་ལྷན་ཁང་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་ཆགས་པ་རེད། འདི་ཏི་བ་ཡིན།
དེ་ནས་ད་ལྟ་སྒར་ཐང་དཔར་ཁང་གི་ཐོག་ལ་གསུངས་ཚར་སོང།

གལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་དེ། ད་ལྟའི་བཀའ་ཤག་གི་ངོས་ནས་ "མ་ཡོངས་པར་རང་ཁ་རང་གསོ་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་ལས་འཚར་" ཞེར་བའི་འགོ་བརྗོད་ཡོག་ནས་རང་ཁ་རང་གསོ་ཡོང་ཐབས་སྐོར་ནང་གསེས་ ༡.༧ ནས་ ༡.༨ བར་དུ་གསུངས་འདུག ༡.༧ དེ་རང་ཁ་རང་གསོ་ཡོང་ཐབས་གནང་དགོས་པའི་སྐོར་རེད། འདི་དང་འབྲེལ་ནས་བསམ་ཚུལ་ཞུ་རྒྱུ་ཞིག་ལ། འདིའི་ནང་དུ་

གསུངས་པའི་རང་ཁ་རང་གསོ་ཡོང་ཐབས་དེ་ཚོ། དྲང་པོ་བཤད་ན་དམིགས་བསལ་རང་ཁ་རང་གསོ་ཡོང་ཐབས་ལ་འདི་ཚད་ལྟན་རེད་འདུག་བསམ་པ་གཅིག་ཀྱང་མི་འདུག ངས་པ་ནི། ངང་པོ་དེར་མཚོན་ན། གཞིས་ཆགས་སོ་སོའི་གཞིས་མི་ཕྱི་རྒྱལ་ཞ་རི་ངང་ཡུ་རོབ་ལ་ཡོད་པ་དེ་ཚོས་རོགས་པ་བྱ་རྒྱ་དེ་རེད། འདི་ད་ལྟ་བར་དུ་འགྲོ་བཞིན་པ་རེད། ངས་པ་ནི། མོན་ལྷོ་ལ་མཚོན་ན། གཞིས་གྲོང་སོ་སོ་ལ་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་ཡོད་པ་དེ་ཚོས་རོགས་པ་བྱས་ནས་གཞུང་ལམ་བཟོ་རྒྱར་མཚོན་པའི་རོགས་པ་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་པ་རེད། དེའི་ཐོག་ལ་མ་འཛུ་བ་ཞིག་ཀ་རེ་བྱ་རྒྱའི་འཚར་གཞི་ཡོད་རེད།

གཉིས་པ་དེར། ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་ལ་ཡོད་པའི་ཆོས་ཆོགས་ཁག་གིས་ཆས་གསོ་ཁང་ལ་རོགས་པ་བྱ་རྒྱ་དེ་རེད། ད་ལྟའི་ཚར་ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་གི་ཆོས་ཆོགས་ཆོས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ནང་ཤེས་འཛིན་གསུམ་ལ་རོགས་པ་གང་ལ་གང་འཚམ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། ང་ལ་རྒྱས་ཆེ་ཤོས་ལྷོ་ཕྱོགས་ཡིན་ཙང་། ཆུ་མ་བཟོད་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཆོས་ཆོགས་ལ་ཆ་བཞག་ན། ལས་གཞི་མང་པོའི་ཐོག་ལ་འགྲོ་སོང་ཤུགས་ཆེན་པོ་གཏོང་སྟོད་ཀྱི་ཡོད་རེད། བཅང་དང་གཏོང་བཞིན་པ་ཞིག་མ་གཏོགས་འདིའི་སྟང་ལ་དམིགས་བསལ་གསར་པ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ་རྒྱའི་འབད་བཙོན་དང་འཚར་གཞི་ཀ་ཤུག་ཡོད་རེད།

གསུམ་པ་དེར། ཉམ་ཐག་ལ་དཀའ་ངལ་འཕྲད་པ་ཡིན་ན། བོད་པ་ནང་ཁུལ་པན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཞལ་འདེབས་འདྲ་སྟོངས་ནས། པན་ཚུན་རོགས་པ་བྱ་རྒྱ་དེ་རེད་འདུག བོད་མི་འགོས་ཞན་དང་ནད་མནར་ལ་ཞལ་འདེབས་སྟོངས་ནས་རོགས་པན་ཀྱི་ལས་གཞི་རྒྱ་ཆེ་རུ་གཏོང་ཐབས་ཟེར་བ་དེ་རེད། ད་ལྟའི་ཚར་ནད་པ་ཛ་དྲུག་དེ་འདྲའི་ཐོག་ལ་མང་པོ་ཞིག་གིས་རོགས་པ་བྱེད་བསྡད་ཡོད་རེད། འདིའི་ཐོག་བཀའ་ཤག་གིས་རོགས་པ་བྱ་རྒྱ་དེ་ཚོ་ནང་སྲིད་ཀྱི་བཀའ་འཁོལ་ལམ་མཁྱེན་ཏོགས་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་བྱེད་དགོས་རེད་ཅེས་ཁ་སང་ལམ་སྟོན་གནང་བ་རེད། དེ་ལས་གཞན་པའི་རྒྱ་ཆེ་རུ་གང་འདྲ་ཞིག་གཏོང་ཉམས་ཡོད།

བཞི་པ་དེར། བོད་མི་འབྱོར་ལྟན་རིགས་ནས་བོད་པ་ནང་ཁུལ་དུ་འགོས་ཞན་ཀྱི་ཐུ་གུ་དེ་ཚོ་ལ་སློབ་ཡོན་ཀྱི་རོགས་པ་བྱེད་རོགས་ཟེར་བ་དེ་རེད། ད་ལྟ་བར་དུ་བོད་མི་འབྱོར་ལྟན་གནང་མཁན་གྲས་ནས་གནང་དང་གནང་བཞིན་པ་རེད་བསམ་ཀྱི་འདུག མ་གནང་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན་དེ་ཚོའི་འཁྲིས་སུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ནའང་རག་རྒྱའི་ཐབས་ལམ་ཞིག་བཀའ་ཤག་གི་ངོས་ནས་གা་རེ་གནང་རྒྱའི་ཉམས་ཆགས་ཡོད།

ལྔ་པ་དེ་གཞི་རྩའི་ལྟ་གྲྭབ་དང་ཕན་ལ་བསྟད་པ་འདྲ་བོ་རེད། མངའ་སྡེ་གཞུང་ལ་རོགས་པ་ཞུ་རྒྱ་ཡིན་ཟེར་བ་དེ་རེད། མངའ་སྡེ་གཞུང་ལ་རོགས་པ་ཞུ་རྒྱ་དེ་བཀའ་ཤག་གི་རང་ཁ་རང་གསོའི་ལྟ་གྲྭབ་དང་། རང་ཁ་རང་གསོ་ཟེར་བ་དེ་དངོས་གནས་བྱས་ན་བཀའ་ཤག་རང་གིས་ཕབ་ནས་དེའི་སྒང་ལ་འགྲོ་སོང་གཏོང་ཐུབ་པ་ཞིག་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་། ད་ལྟའི་བཀའ་ཤག་གིས་རང་ཁ་རང་གསོ་དེ། བོད་པ་ནང་ཁུལ་དུ་གཏོགས་ཀྱི་ཆོས་ཆོགས་ལ་རོགས་པ་བྱེད་རོགས་ཟེར་ནས་སློང་མོ་བརྒྱབ་པ། དེ་ལྟའི་ཕབ་ནས་ཕྱི་ཕན་ཚུན་ལ། ཁོང་ཏུ་བཀུར་ཏོས་ཕྱི་ལ་ཐུས་ཤིག་གིས་གསུངས་སོང། དེ་དེ་བཞིན་རེད་བསམ་ཀྱི་འདུག

དེ་དང་འབྲེལ་ནས་ངའི་བསམ་ཚུལ་ཆེ་ཤོས་གང་ཡིན་ཟེར་ན། བཀའ་ཤག་གོང་མས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་འདི་རང་ཁ་རང་གསོ་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་ཆེད་དུ་དཀའ་ལས་མང་པོ་དང་འགྲོ་སོང་ཆེན་པོ་བཏང་ནས། ད་ལྟའི་གང་ས་ལྟོངས་དབལ་འགྲོར་ཞབས་ཞུ་ཁང་དེ་བཙུགས་ཡོད་པ་རེད། འདིའི་སྒང་ལ་གྲོས་ཚོགས་ནང་དུའང་དེ་བ་མང་པོ་བཏང་ཡོད་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་། མཐའ་མར་ཁོང་རྣམ་པས་དགོངས་བཞེས་དགོས་པ་དེ་ཚོ་གསུང་ཡོང་དུས། ང་ཚོ་ཚང་མ་ལ་རེ་བ་ཞེ་དྲག་ཅིག་ཁེངས་ཡོད་རེད། འདི་ཕར་ཞིག་འགྲོ་ཐུབ་པ་ཡིན་ན་བརྒྱ་ཆ་ ༧༠༠ ཐམ་པ་རང་ཁ་རང་གསོ་ཡོང་ཐུབ་པ་ཞིག་ དེ་མ་གཏོགས་སྟོང་མོ

བཏུབ་རྒྱུ་དང་རང་བཅན་ལག་དེབ་ཀྱི་དོན་སྒྲར་རྒྱུ་ཅམ་ཞིག་གིས་ང་ཚོ་རང་ཁ་རང་གསོ་ཡོང་ཐུབ་རྒྱུ་དཀའ་ལས་ཁག་པོ་རེད། ད་ལྟའི་ཚར་ཡིན་ནའང་བཏུ་ཆ་ ༧༠ ཡང་ལོན་གྱི་ཡོད་མ་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་བཏུ་ཆ་ ༧༠༠ ཐམ་པ་མ་ཐུབ་པ་ཡིན་ནའང་བཏུ་ཆ་ ༢/༠'''།༠ རང་ཁ་རང་གསོ་ཡོང་ཐུབ་པའི་ལས་གཞི་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་ཞུས་ཡོད། ང་ལྟ་བུ་མཚོན་ན། དེ་སྔ་གངས་ལྷོངས་དབལ་འབྱོར་ཞབས་ཞུ་ཁང་ལ་རེ་བ་ཆེན་པོ་བཏུབ་བསྡད་ཡོད། ཡིན་ནའང། ད་ལྟའི་བཀའ་ཤག་གི་ངོས་ནས་འདི་ཐད་དེ་གཡང་གཟར་ཆེན་པོ་ཞིག་མཐོང་ནས་སྨོ་བཏུབ་རྒྱུ་རང་རེད་འདུག ཏང་པོ་ཞུས་ན་སོ་སོར་དེ་ཐུ་མཐུད་ནས་ཉར་རོགས་ཞེས་འབོད་བསྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡི་འདོད་པ་གང་ཡང་མེད་དེ། ཡིན་ནའང། ཕང་པོ་ཞེ་ཏྲག་བྱུང། རང་ཁ་རང་གསོའི་གནས་བབ་ཀྱི་བཀའ་མོལ་གནང་ཡོང་དུས། འདི་སྨོ་བཏུབ་པ་དེ་ཕང་པོ་ཞེ་ཏྲག་བྱུང། སོ་སོའི་ཚོར་བ་ཞུ་འདོད་བྱུང། དེ་མ་གཏོགས་བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་ཤེག་གིས་གསུངས་པ་རེད། གཡག་ལ་ཆུ་འཐུང་འདོད་མེད་ན། གཉའ་ནས་མནན་ན་ཐབས་ལམ་དེ་མ་རེད། ང་ཚོའི་འཇིག་རྟེན་གནའ་མོའི་གཏམ་དགེ་ལ། པ་སྤ་མའི་བྱ་ལ་ཕྱི་མས་སྤང།། བྱ་དེ་གང་འབྲ་ལྷོང་རྡེ་བོ་དང་གང་འབྲ་ཉམ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་ཡིན་ནའང་པ་ཕྱི་མ་དེའི་བྱ་དེས་གা་རེ་བྱས་པ་ཡིན་ན། སྒྲིང་པོ་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཚོར་གྱི་རེད་ཟེར་བའི་གཏམ་དགེ་ཡོད་རེད། དེ་བཟོ་འདྲ་ཞིག་ཏུ་ཕྱིན་སོང་བསམ་པའི་སོ་སོར་ཚོར་བ་འདི་བྱུང། གྲོས་ཚོགས་ཀྱིས་དེར་ཚོགས་ཆུང་བཞུགས་ནས་གཅིག་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཟེར་བར་ཙ་བ་ཉིད་ནས་མོས་མ་ཐུན་མེད། བཀའ་ཤག་གིས་སྨོ་བཏུབ་རྒྱུ་རང་བསམ་བློ་བཏང་ཚར་བའི་རྟེས་ལ། དེ་སྨོ་བཏུབ་རྒྱུ་རེད་མ་གཏོགས། ཡུ་ཚུགས་བཏུབ་པ་ཡིན་ན། ཕན་ཐོགས་མེད་པའི་སྣང་ལ་སོ་སོ་ལའང་ངན་ཁག་དཀྲི་ས་ཞིག་ལས་མི་འདུག དབེ་ཚ་བཞག་ན། བློ་ཕམ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ལ་དབལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་མཚོག་གིས་བཀའ་ལན་གནང་དུས། གང་ས་ལྷོངས་དབལ་འབྱོར་ཞབས་ཞུ་ཁང་ཡར་རྒྱས་ཡོང་ཐབས་ལ་རྒྱ་གར་དབྱུས་གཞུང་ལ་རོགས་དཔྱལ་འདྲ་ཞིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡོད་མ་རེད་དམ་ཞེས་བཀྲར་འོས་སྤྱི་འཐུས་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ཉམ་ཆུང་ཆུང་བྱས་ནས་འབོད་བསྐུལ་ཞུས་སོང་སྟེ། ཡིན་ནའང། དེར་བཀའ་ལན་དུ་ཁོང་གིས་གা་རེ་གསུངས་སོང་ཞེ་ན། རྒྱ་གར་དབྱུས་གཞུང་ལ་ང་རང་གིས་ཞུ་རྒྱུ་མང་པོ་ཡོད་ཅེས་ཟེར་དུས། གང་ས་ལྷོངས་དབལ་འབྱོར་ཞབས་ཞུ་ཁང་འདི་ཐད་དེ་ཟློའི་ཟུར་ལ་གཡུགས་ཚར་འདུག དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་ཡུ་ཚུགས་བཏུབ་ནས་འདི་ཐུ་མཐུད་གནས་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཟེར་རྒྱུའི་འདོད་པ་གང་ཡང་མེད། དབེ་ཚ་བཞག་ན། ཁ་ས་ང་རྒྱུ་ལས་ཀྱིས་ཏྲི་བ་ཞིག་བཏང་བ་རེད། དེར་བཀའ་འཕྲོལ་ཕོ་ལ་འདུག ད་ལྟའི་གནས་སྟངས་གা་རེ་ཆགས་ཡོད་རེད་ཟེར་དུས། སྔོན་མའི་བྱང་རིམ་ནས་བཟུང་སྟེ་རྒྱས་ཤེང་རྒྱས་པ་ལན་བྱིས་ཡོད་རེད། འདིའི་ནང་དུ་ཆལ་དུ་བཏོན་ནས། འདིའི་སྣང་ལ་སྐོར་འབྱམ་ ༥༠ འགྲོ་སོང་བཏང་ཚར་འདུག་ཅེས་ཟེར་ནས། བྱས་ཙང་དེ་འཕྲའི་གསུང་སྟངས་ལ་ལྟ་དུས་ཐུགས་འདོད་མེད་པ་གསལ་པོ་ཆགས་ཡོད་ཙང་ཡུ་ཚུགས་བཏུབ་རྒྱུའི་འདོད་པ་མེད། རེད་དེ་ཡིན་ནའང། གང་ས་ལྷོངས་དབལ་འབྱོར་ཞབས་ཞུ་ཁང་གི་དངུལ་ཡིན་པ་ཕྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་ཁྱེའུ་ནང་དུ་ལྟ་སྐོར་ (Crore) ༣༠ ཡོད་ཅེས་གསུངས་སོང། དེ་བཞིན་ཁོ་རང་གི་མ་དངུལ་ནང་དུ་ཡིན་ནའང། སྐོར་ (Crore) ༢/ ལྷག་ཅིག་འདུག དེ་ཡིན་དུས་སྐོར་ (Crore) ༣/ ཞིག་ཡོད་དུས། དེར་སྐོར་འབྱམ་ ༥༠ ཡི་འགྲོ་སོང་དེར་བསམ་བློ་ཞིག་བཏང་བ་ཡིན་ན། ཆེན་པོ་ཞེ་ཏྲག་གང་ཡང་མ་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་རང་ཁ་རང་གསོའི་བཀའ་མོལ་གནང་ཡོང་དུས་འདི་ཕང་པོ་འདྲ་བྱུང་སོང་སྟེ། ཡིན་ནའང། ཡུ་ཚུགས་བཏུབ་རྒྱུའི་འདོད་པ་མེད།

དེ་དང་མཉམ་དུ། སྤྲོན་ཁྱེས་ཚོད་དབགས་འཆར་ཁྱེས་ཚོགས་ཆུང་གི་སྒྲན་ཕོ་དེ་རེད། གོང་དུ་བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་ནས་པའི་བསམ་ཚུལ་དང་གཅིག་པ་འདྲ་རེད་འདུག འདིའི་ནང་དུ་གা་རེ་ཡོད་རེད་ཅེ་ན། ནང་གསེས་ ༤ པ་དེར། "བར་བཏབ་པ་བཀའ་འཕྲོལ་ཞུ་ཐོག་སྐོར་དགེ་མཚན་ལན་ཕོགས་ཏེ་ཡོད།" ཅེས་པའི་མཇུག་སྐྱོང་སྐད་ལ་ཁོང་རྣམ་པ་ཚོས་ལན་གা་རེ་གསུངས་ཡོད་རེད། "བར་བཏབ་པ་བཀའ་འཕྲོལ་སྐོར་དེ་སྤྲོན་ཁྱེས་ཚོད་དབགས་འཆར་ཁྱེས་ཚོགས་ཆུང་ལ་དབལ་ལྡན་བཀའ་ཤག

གོང་མས་གསལ་བཤད་གནང་བ་ལྟར་ལས་ལྟག་བསྒྲར་ཞིབ་ཞུ་འོས་མ་མཐོང་། " ཞེས་གསུངས་འདུག འདིར་ལན་རྒྱག་སྟངས་དེ། ནམ་རྒྱུན་ཞི་མིས་ས་སོའི་བཅོ་གཡོ་པ་འགེལས་སྟངས་བཟོ་འཇུ་ཞིག བཀའ་ཤག་གོང་མས་ལན་ཞིག་བརྒྱབ་འདུག དེ་ཡིན་ཙང་དེར་ཞིབ་འཇུག་ཞུ་འོས་མ་མཐོང་ཟེར་བ་འདུ་ཞིག ཡིན་ནའང། ན་ཞིང་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་དུས་དང་པོ་རེད། ད་ལྟའི་ཚར་བར་བརྒལ་བཀའ་འགྲོལ་དང་འབྲེལ་བའི་གླེང་སློང་ཚེན་པོ་ཞིག་འགྲོ་བསྡད་ཡོད་རེད། འདིའི་ཐོག་ལ་ཚོགས་ཆུང་གིས་གা་རེ་བྱས་ནས་ཞིབ་འཇུག་མ་བྱས་པ་རེད། འདི་གྲོགས་པོ་ནང་ཚགས་བྱས་ནས་གཏང་གཞག་རྒྱུའི་གནས་སྟངས་ཤེག་ཆགས་ཡོད་མ་རེད་གཏན། འདིའི་ཐོག་ལ་བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་མང་པོ་ཞིག་གིས་ལམ་སྟོན་གནང་སོང་ལ། འདིའི་གནང་འགག་གང་ལ་ཐུག་བསྡད་ཡོད་རེད་ཟེར་ན། ཁྱེམས་སྒྲིག་ལ་ཐུག་ཡོད་རེད། ཁྱེམས་སྒྲིག་གི་ནང་དུ་འདི་ལྟ་མ་ཐུང་ཕྱིན་པ་ཡིན་ན་གནས་སྟངས་གང་འདྲ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་ཀྱི་རེད་ཅེ་ན། ངས་དེ་རིང་འདི་ནས་མར་ལྷུང་འཛིན་ཞུ་ཡི་ཡིན། བཅོན་བྱོལ་བོད་མིའི་གཞུང་དཔྱལ་འདུ་འགོད་དང་། ལོ་འགོར་སྟོན་ཕྱེས། དཔྱལ་ཕྱེས་སྟངས་འཛིན་བཅས་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི་དོན་ཚན་ལྔ་པའི་ནང་གསེས་ ༥ པ་ཆགས་ཀྱི་རེད། ཁ་སང་བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་མང་པོས་དོན་ཚན་ལྔ་པའི་ནང་གསེས་ ༧ དང་ ༨ པ་དྲངས་སོང་། གོང་དུ་བཀུར་འོས་སྤྱི་འཐུས་མང་པོ་ཞིག་གིས་ ༣ ཏངས་སོང་། ངས་དེ་རིང་འདི་ནས་ནང་གསེས་ ༥ པ་འཇུག་ཀྱི་ཡོད། དེའི་ནང་ལ་གা་རེ་ཡོད་རེད་ཟེར་ན། "གོང་གསལ་ནང་གསེས་དང་པོ་ནས་གསུམ་པའི་བར་གང་རུང་དུ་འགལ་བའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ན་དཔལ་འབྱོར་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི་དང་འགལ་ཚབས་ཆེ་ཤོས་དེ་ཡིན་པས་དབང་ལྷན་འགན་འཛིན་དང་། འགན་འཁྲིའི་ལས་གཞི་ངོས་བཟུང་ཐེར་འདོན་ཐོག་སྒྲིག་གཞི་གཞིར་བཟུང་ཉེས་ཆད་ཡན་གོར་མ་སོང་བར་གཏོང་དགོས། " ཞེས་གསུངས་ཡོད་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་ཙང། ང་ཚོས་དེའི་བར་ལ་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་ཚོགས་གཞོན་དང་རྒྱུན་ལས་གདམ་མ་ཐུབ་པར་བར་བརྒལ་གྱི་གཞུང་འདྲ་གོ་ཆགས་པའི་སྐབས་སུ། ཁྱེམས་སྒྲིག་དགོངས་དོན་བར་བརྒལ་བཀའ་འགྲོལ་ཞུ་སའི་ལས་ཀ་བ་ཉིད་ནས་ཡོད་མ་རེད། དེ་མེད་པའི་ཐོག་ནས་འདི་འདྲའི་འགྲོ་སོང་བཏང་བསྡད་པ་དེ་ཚོ་འདིའི་ཁྱེམས་སྒྲིག་ཆ་ཚང་དང་འགལ་བསྡད་ཡོད་རེད། འདི་འགལ་ན་དཔྱ་ངས་སྟོར་བའི་གནས་སྟངས་དེ་ཆགས་ཡོད་རེད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། འདི་གསལ་པོ་བྱས་ནས་ཞུ་འདོད་བྱུང།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཆོག་ནས།

ལགས་སོ། སྐར་མ་ ༡༠ ཕྱོགས་སོང་། སྤྱི་འཐུས་མཁན་པོ་ཀཱན་དངོས་གྲུབ་བསོད་ནམས་ལགས།

སྤྱི་འཐུས་མཁན་པོ་ཀཱན་དངོས་གྲུབ་བསོད་ནམས་ལགས་ནས།

དཔལ་ལྡན་ཚོགས་གཙོ་མཚོག ཟླར་ཡང་གོ་སྐབས་གནང་བར་བཀའ་དྲིན་ཆེ། ཚོད་དཔག་འཚར་ཕྱིས་ཚོགས་ཆུང་གི་སྟན་ཐེའི་ཐོག་ལ་ཡིན། མང་པོ་ཞེ་དྲག་ཞུ་རྒྱུ་མིན། ཤོག་གྲངས་ ༥ པའི་རེའུ་མིག་དེ་རེད། གཏན་འཇགས་མ་དངུལ་སྐོར་གོང་དུ་ཞུས་ཚར་བ་ཡིན། འདི་ཚོ་ད་ལྟའི་བཀའ་ཤག་དང་མཐུན་གྱི་མི་འདུག འགལ་ཤས་སྐོར་འབྱུམ་ ༤ བྱས་པ་དང་། ཁེ་འགལ་ཤས་བྱས་པ་ཙ་བ་ཉིད་ནས་མཐུན་གྱི་མི་འདུག ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༧༨'''༢༠༧༩ ནས་ ༢༠༢༠'''༢༠༢༧ བར་དུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མཐུན་གྱི་མི་འདུག ཁྱད་པར་དུ་ཟུར་བཀོལ་མ་དངུལ་འདི་དེ་བས་ཀྱང་མཐུན་གྱི་མི་འདུག ད་ལྟའི་བཀའ་ཤག་གི་ཟུར་བཀོལ་མ་དངུལ་སྐོར་ས་ཡ་ ༡༠༠'''༧ བཞག་འདུག ཚོད་དཔག་འཚར་ཕྱིས་ཚོགས་ཆུང་གི་སྐོར་ས་ཡ་ ༧'''༥༣'༥ཁ། འདི་ ༢༠༧'' འདི་རེད། ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༧༡ ལོར་བཀའ་ཤག་གི་སྐོར་ས་ཡ་ ཁ༠༥'༡༡ རེད། ད་ལྟའི་ཚོད་དཔག་འཚར་ཕྱིས་ཚོགས་ཆུང་གི་སྐོར་ས་ཡ་ ༧''༡ཁ'༣'' རེད། དེ་བཞིན་ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༧ཁ ལོར་བཀའ་ཤག་གི་སྐོར་ས་ཡ་ ༧༠༣༥'''ཁ། རེད། ཁོང་

ཆོས་སྒོར་ས་ཡ་ ༢༠༥༢.༥༠ བཞག་ཡོད་རེད། དེ་བཞིན་བཀའ་ཤག་གིས་ཟུར་བཀོལ་མ་དཏུལ་ལ་སྒོར་ས་ཡ་ ༧༣᐀᐀.᐀᐀ བཞག་ཡོད་པ་རེད། ཆོད་དཔག་འཚར་ཕྱིས་ཆོགས་ཆུང་གིས་སྒོར་ས་ཡ་ ༢༣᐀᐀.᐀᐀᐀ བཞག་ཡོད་རེད། འདི་ཆོ་ཡོངས་སུ་ཕྱོགས་པ་མཐུན་གྱི་ཡོད་མ་རེད། དེ་ནས་ཆོད་དཔག་འཚར་ཕྱིས་ཆོགས་ཆུང་གིས་ཀ་པར་ཚད་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་མེད་ཤེས་ཀྱི་མི་འདུག ཆོད་དཔག་འཚར་ཕྱིས་ཆོགས་ཆུང་ནས་ཕྱིས་ལ་ཞིབ་དཔྱད་གང་འདུ་བྱས་ཡིན་ན་བསམ་བསམ་བྱུང།

དེ་བཞིན་ཤོག་གྲངས་ ༤ པའི་ཐོག་མང་པོས་ཞུས་ཚར་སོང། ༥ དེ་བར་བཏགས་བཀའ་འཁོལ་ཞུ་རྒྱུགས་སྒོར་དགེ་མཚན་ཕན་ཐོགས་ཇི་ཡོད། འདིའི་ཐོག་གོང་དུ་མང་པོས་ཞུས་ཚར་སོང། ཡིན་ནའང་ཞུས་ཚར་སོང་ཟེར་ནས་བཞག་ན་འགྲིག་གི་མི་འདུག དེ་ཡིན་དུས་ནན་ཏན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཞུ་བཞིན་ཡོད། དཔལ་ལྡན་སྲིད་སྐྱོང་མཆོག་བྱེ་ལོ་ ༢༠༢᐀ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༢᐀ ལ་སྲིད་སྐྱོང་གི་ཞབས་སྟེགས་ལ་ཕེབས་པ་རེད། བྱེ་ལོ་ ༢༠༢᐀ ཟླ་ ᐀᐀ ཚེས་ ༥ ལ་ད་ལྟའི་ཆོགས་གཙོ་ཆོགས་གཞོན་གྱིས་གཙོས་པའི་གྲོས་ཆོགས་ཆོགས་མི་ ཅ᐀ ཕེབས་པ་རེད། འདིའི་བར་གྱི་ཟླ་ ཅ རིང་ལ་བཀའ་འཁོལ་དེ་ཆོ་ཚང་མ་འདིའི་ནང་དུ་ག་རེ་བྱས་ནས་སྟེབས་ཡོད་མ་རེད། ཆོད་དཔག་འཚར་ཕྱིས་ཆུང་གིས་སོ་སོ་བཀའ་བློན་གྱི་འོས་མི་ཡིན་པའི་ཚ་ནས་བཀའ་ཤག་གི་ལན་འདེབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད་དམ། ང་ཆོ་གྲོས་ཆོགས་ཀྱིས་བཀའ་ཤག་དེར་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ནས་ལྷན་ཐོ་འཕྲར་སྟེབས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེར་མ་ཟད་བཀའ་ཤག་གོང་མའི་དེ་ཆོ་ལ་ཅ་ལམ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དགོས་མེད་མདོག་མདོག་བསྒྲར་ཞིབ་བྱ་རྒྱུར་འོས་འབབ་མ་མཐོང་མདོག་མདོག་གསུངས་འདུག ཡིན་ནའང། བྱེ་ལོ་ ༢༠༢᐀ ཟླ་ ᐀ ཚེས་ ༢᐀ ནས་ བྱེ་ལོ་ ༢༠༢᐀ ཟླ་ ᐀᐀ ཚེས་ ༥ བར་གྱི་བཀའ་འཁོལ་དེར་སྒོར་ས་ཡ་ ᐀᐀᐀ ལྷག་ཅམ་གྱི་བར་བརྒལ་བཀའ་འཁོལ་ཞུས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཆོ་ཚང་མ་འདིའི་ནང་དུ་ཟུར་ཅམ་ཡང་གསལ་གྱི་མི་འདུག དེར་དེས་བར་དུ་ཆོད་དཔག་འཚར་ཕྱིས་ཆོགས་ཆུང་གིས་གསལ་བ་ཤག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད། དུས་ཡུན་འདིའི་བར་ལ་སྒོར་ས་ཡ་ ᐀᐀᐀ ལྷག་ཅམ་གྱི་བར་བརྒལ་བཀའ་འཁོལ་ཞུས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཆོ་གསལ་ཡོ་མི་འདུག དེར་དེས་བར་དུ་གསལ་བ་ཤག་བྱོས་ཤོག་ དེ་ཆོ་ཚང་མ་བཀའ་ཤག་གོང་མར་ཕར་གཡུག་རྒྱ་ཡོད་མ་རེད། བྱེ་ལོ་ ༢༠༢᐀ ཟླ་ ᐀ ཚེས་ ༢᐀ ནས་ བྱེ་ལོ་ ༢༠༢᐀ ཟླ་ ᐀᐀ ཚེས་པ་ ༥ བར་གྱི་བཀའ་འཁོལ་ཟེར་གྱི་ཡོད་རེད་གངས། འདི་ཞུ་བཞིན་ཡོད་མ་གཏོགས་བཀའ་ཤག་གོང་མར་ཞུ་ཡི་མེད། **ཆོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་མཆོག་ནས།** སྐར་མ་ ༣ ལྷག་འདུག འདིའི་ནང་དུ་ཚར་བ་གནང་རོགས། ། ཚར་མ་མ་རེད། དཔལ་ལྡན་ཆོགས་གཙོ་མཆོག་ སྐར་མ་ ༣ ལྷག་ཅམ་སྒྲོད་རོགས་གནང།

དེ་བཞིན་ཤོག་གྲངས་ ༥ པའི་ནང་དུ་ ཅ། ཆེས་མཐའི་ཁྲིམས་ཞིབ་ཁང་གི་དེབ་མང་པོ་ཞིག་བསྒྲར་གྱི་ཡིན་ཟེར་བ་དེར་ངས་དགོས་པ་ཙ་བ་ཉིད་ནས་མཐོང་མ་སོང་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། ད་བསྡུས་ནས་ཞུ་དགོས་ཐུག་གི་འདུག

ཤོག་གྲངས་ ᐀᐀ པའི་ནང་དུ་ ཅ། བལ་ཡུལ་སྒོག་ར་བཀྲིས་གླིང་གི་ཟླ་ཤོགས་དེ་ལ་གཙོག་ཆ་བྱས་ནས་འདིར་བཏང་ཡོད་ཟེར་འདུག འདི་ཁྲིམས་དང་སྒྲིག་གཞི་གা་རེའི་ཐོག་ནས་བཏང་བ་ཡིན། ཆོད་དཔག་འཚར་ཕྱིས་ཆོགས་ཆུང་གི་ཆོགས་གཙོ་ལ་ཞུ་བཞིན་ཡོད། འདི་གཙོག་ཆ་བྱེད་མི་དགོས་པར་ཁ་ཐུག་གཏང་རྒྱ་འདི་ཁྲིམས་དང་སྒྲིག་གཞི་གা་རེའི་འོག་ནས་བཏང་བཞག་ཡོད། དེར་དེས་བར་དུ་གསལ་བ་ཤག་བྱེད་དགོས།

དེ་བཞིན་ཤོག་གྲངས་ ᐀᐀ པའི་ནང་དུ་ ཅ། འདི་ཞུས་ཚར་སོང་སྟེ། ཡིན་ནའང། དཔལ་འབྱོར་དྲུང་ཆེ་ཡོད་མ་རེད་དེ། དཔལ་འབྱོར་དྲུང་ཆེ་ཡོད་རེད་ཟེར་ནས་བྱིས་འདུག དེ་བཞིན་འོས་བསྟུའི་དྲུང་ཆེ་ཡོད་མ་རེད་དེ། འོས་བསྟུའི་དྲུང་ཆེ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཡོད་ཅེས་བྱིས་འདུག ལྷས་མ་མཐོང་བར་འཇེས་དྲུང་ཆེ་དེ་འདྲ་བསྐོས་ཡིན་གྱི་རེད་གླ། དྲུང་ཆེ་མེད་བཞིན་དུ་གང་འདྲ་བྱས་ནས་འདིར་བྱིས་པ་རེད།

དེ་གা་ནང་བཞིན་དང་བླངས་དབྱ་དཏུལ་གྱི་འབབས་ཚད་ལ་སྤར་ཆ་བྱེད་དགོས་པ་དང་དགེ་མཚན་ཆེན་པོ་ཞེ་དྲག་ཡོད་པ་གསུངས་སོང་། ང་ཚོ་རྒྱ་བལ་འབྲུག་གསུམ་ལ་སྟོད་མཁན་གྱི་དང་བླངས་དབྱ་དཏུལ་དེ་སྤར་བཞག་ན། ང་འདྲ་པོ་ཞིག་ཡིན་ན་པལ་ཆེར་ངོས་ལེན་བྱེད་ཐུབ། དེ་མིན་དམག་མི་དེ་ཚོ་ལའང་སྤར་དགོས་ན་ངས་ངོས་ལེན་བྱེད་ཐུབ་པ་མ་རེད། ཕོན་ཆེ་ཤོས་དམག་མིས་སྟོང་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ད་དུང་འདིའི་སྟེང་ལ་ལྷག་གཅིག་སྤར་རྒྱ་ཡིན་ནམ། ཁྱད་པར་དུ་ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་གི་དབྱ་དཏུལ་སྟོར་ཐུབ་ཀྱི་རེད་དམ། ཕྱི་རྒྱལ་དེ་ཚོས་མར་གཅོག་རོགས་གནང་། ཆག་ཡང་གཏོང་རོགས་ཞེར་ནས་རྒྱུན་འཛིལ་སྟེ་ཚན་ལ་ཡི་གེ་མང་པོ་སྟེན་ཀྱི་ཡོད་རེད། ལོ་མང་པོ་སྟོད་ཐུབ་ཀྱི་མི་འདུག་ དེར་ཆག་ཡང་གཏོང་རོགས་གནང་ཞེར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། ད་འདི་ཡར་སྟོར་གྱི་ཡིན་ཞེར་ན་གā་རེ་ཞེར་གྱི་ཡོད་རེད། དགོས་པ་རྒྱ་མཚན་གā་རེ་ལ་བལྟས་ནས་གསུང་གི་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ན་སྒོར་ ༥༤ ནས་སྒོར་ ༨༤ བར་ལ་གཅིག་སྟོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེར་སྒོར་ ༧༠༠ སྤར་ནས་ཁྱད་པར་ཞེ་དྲག་ཅིག་མི་འདུག ཡིན་ནའང་དམག་མི་དེ་ཚོར་གང་འདྲ་བྱས་ནས་སྤར་རྒྱ་ཡིན། བཅན་བྱོལ་སྒྲ་ཚོགས་ནང་དུ་ང་ཚོར་སྟོད་སྟོད་མཁན་མང་ཆེ་བ་དམག་མི་དང་ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་རྒྱང་རྒྱང་རེད། ད་དམག་མིར་སྤར་རྒྱའི་ཧོས་འབབ་འདུག་གམ། ལས་རྒྱ་འབྲས་རྡུང་ས་རེད་དམ། དེ་ཚོར་བསམ་བློ་ཡག་པོ་གཏོང་དགོས་རེད་མ་གཏོགས། དགོས་དམིགས་ཤིག་ལ་བརྟེན་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ན་ཡག་པོ་ཞེ་དྲག་མཐོང་གི་མི་འདུག་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། **ཕ ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཆོག་ནས།** ལགས་སོ། བཀྲར་ཧོས་སྒྲ་འཐུས་ལགས། ཏོག་ཙམ་མཚམས་འཛོག་རོགས་གནང་། ། ད་ལྟ་ཚར་མ་སོང་།

ཚོགས་གཙོ་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིལ་མཆོག་ནས།

གསོལ་ཐ་བཞེས་དགོས་ཀྱི་རེད། ད་ལྟ་འདིར་མཚན་ཐོ་ཞུས་ཟིན་པ་དེ། སྒྲ་འཐུས་ཏོ་རིང་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་དང་། སྒྲ་འཐུས་མི་འགྱུར་ཏོ་རྗེ། སྒྲ་འཐུས་སྟོབ་དཔོན་ཐུབ་བསྟན་རྒྱལ་མཚན། སྒྲ་འཐུས་ཆོས་འཕེལ་ཐུབ་བསྟན་བཅས་བཞི་ལྷག་བསྡད་ཡོད། གཞན་ཕྱག་བརྒྱས་ཞིན་པར་ཚོགས་གཙོས་མ་གཟིགས་པ་དེ་འདྲ་ཡོད་ན། ལགས་སོ། དོན་གྱུབ་ཆེ་རིང་ལགས། དེ་ནས་སྟོན་ཅིས་སྒྲ་ཡོངས་ཀྱི་ཐོག་ལ་བགྱོ་གྲེང་གི་གོ་སྐབས་བཞེས་མཁན་མི་འདུག དེ་གā་རང་ལ་མཚམས་གཞག་རྒྱ་ཡིན་ཞུ་རྒྱ་ཡིན།

ཕྱག་ཚོད་ ༣:༧༥ བར་གསོལ་ཐའི་བར་གསེང་ཡིན།